

ANIABANTERO
IRINIANE TASORENTSI
ANIANEXU

**ANIABANTERO
IRINIANE TASORENTSI
ANIANEXU**

Pasajes de la Biblia
en el idioma nanti

Las ilustraciones en las páginas 1, 6, 10, 11, 15, 17, 18, 21, 22, 25, 28, 43, 47, 52, 58, 62, 69, 74, 77, 79, 84, 89, 90, 103, 111, 113, 115, 120, 121, 122, 124, 125, 129, 132, 134, 135, 137, 141, 154, 156, 161, 162, 164, 170, 171, 172, 173, 177, 179, 182, 187, 189, 190, 192, 195, 201, 212, 214, 216, 219, 223, 228, 233, 235, 238, 241, 245, 247, 251, 255, 265, 270, 276, 280, 287, 290, 294, 296, 304, 309, 313, 317, 321, 334, 341, 347, 351, 358, 367, 371, 378, 388, 393, 403, 418 y 424 se usan por cortesía de
© David C. Cook Publishing Co., 1978.

Las ilustraciones de las páginas 434, 436, 451, 460, 462, 469, 472 por Horace Knowles, con adiciones por Louise Bass
© The British & Foreign Bible Society 1994,
se usan con permiso.

Primera edición
© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.ScriptureEarth.org

Este obra está bajo una licencia Creative Commons (by-nc-nd)
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Contenido

Jenesi	1
Jexisoro	109
Nomero	163
Jeoteronomio	173
Josoe	178
Joeseegi	182
1 Samoiri	184
2 Samoiri	192
1 Xobeenxariegi	196
Matixagantsi	206
Jonase	212
Yotsirinxaxotaxeria Jesoxirisito tyara ixanta	
yabisaaxotantia	219
Ipirinibentabageigiria iromitiganxaneegi Jesosi	318
Paboro yotsirinxaigaxeneria Iromaxuniria	392
Oxetyoria yotsirinxaigaxeneria Paboro	
Xorintoxuniria	397
Yotsirinxaigainiria aixiro Paboro Xorintoxuniria	397
Paboro yotsirinxaigaxeneria Garasiaxuniria	398
Paboro yotsirinxaigaxeneria Piripoxuniria	401
Paboro yotsirinxaigaxeneria Tesaronixaxuniria	414
Paboro yotsirinxaxeneria Timotero	424
Sanxebanti yotsirinxaigunxaniria Jebereoegi	439
Santiago yotsirinxaigaxeneria jorioegi	
gixegoronxaigananxitsyaria	441
Pebero yotsirinxaigaxeneria irapigematsaegine	
gixegoronxaigananxitsyaria	446
Oxetyoria yotsirinxaxe Joan	462
Yogixoneatimogetunxaniria Joan	467

JENESI

Tasorentsi yobetsixagetaxeroa mayatiro

1 ¹Jantari pairani otyasanotyara itsititanaxe Tasorentsi yobetsixagetaxeroa mayatiro oxetyo yobetsixaxe inxite ontiri xipatsi. ²Ogari xipatsi pairatamataxe tea onegintetenpa. Manerigitemataxe aixiro tea tata timantumatenparome, aixiro mapunasemataxa mayatiro mararosexantamataxe. Yogari Isure Tasorentsi aryo inaxe xara xurayo itsyoenitaxotaxero aryonatoari nia.

³Inpogini Tasorentsi ixanti: “¡Maixa onxoneagitetanaxea!”

Inpogini oga oxenaxe oxoneagitetanaxe. ⁴Inpogini Tasorentsi yoguntaxero tyapaegitemataxe osi yasirixotaxero mapunari. ⁵Ogari xoneagiteri ipaitaxero “xutagiteri”. Ogari mapunari onti ipaitaxero “tsiteniri”. Mataxa ganaxa patiro xutagiteri.

⁶Inpogini ixanti: “Maixa janta mararosexu obegitetanaxea ontimaxea nia xurayo ontiri aixiro sabi”.

Inpogini oga oxenaxe oxanyotanaxa maixa. ⁷Yobegiteaxero mararosebetanxitsyaria. Ogari nia onti onagetaxe sabi, pasini onaxe xurayo. ⁸Ogari begitetanxitsyaria ipaitaxero “inxite”. Jataxe apitetanaxa xutagiteri.

⁹Inpogini ixanti aixiro: “Maixa agaagetanaxenpara nia nanxitsyaria sabi tyapae oroatanaxea orobatsatanaxe”.

Osi oxenaxe oxanyotanaxa maixa. ¹⁰Ogari orobatsatanxitsyaria ipaitaxero “xipatsi”. Ogari gaagetanxitsyaria ipaigetaxero “aryonatoapageni nia”.

Inpo yoguntetaxeroa tyapaetaxe mayatiro ¹¹ixanti: “Maixa sinpenasipage osiboxagetanaxe xipatsixu ontiri panxirentsipage timagetanxitsyameria oxitsoxi ontiri aixiro timagetanxitsyameria oi. Patiropage oga ontimaxe oxitsoxi siboxagetanxitsyameria”.

Inpo aryo oxanyotaxa. ¹²Osiboxagetanaxe mayatiro. Yoguntetaxero Tasorentsi tyapaetaxe. ¹³Jataxe omabatanaxe xutagiteri.

¹⁴⁻¹⁵Inpo ixanti: “Maixa intimaxe xurayo inxitexu pagatsixaata-xotantxitsyameria tyapae asirixotaxeniri xutagiteri ontiri tsiteniri ontiri aixiro tyapae irogotantaxenxania xutagiteripage, siryagarinipage, mayatiro”.

Inpo aryo oxanyotaxa. ¹⁶Yobetsixaxeri piteni xutagite-taxotantxitsyameria aryonatopage xara. Yogari pairoria yabisaxe yaryonatotaxe onti inxutagitetaxotantaxe xutagiterixu. Yogari tsiripexixonaniria onti inxutataxea tsitenigetixu. Aixiro yobetsixagetaxeri inpoxiropage. ¹⁷Yogagetaxeri janta xurayo inxitexu tyapae

inxutagitetaxotaxeroa xipatsi ¹⁸ xutagiterixu ontiri tsitenirixu ontiri aixiro tyapae asirixotaxeniri xutagiteri ontiri tsiteniri. Inpo yoguntegetaxeri tyapaemataxe. ¹⁹ Jataxe apitebagetanaxe xutagiteri.

²⁰ Inpo ixanti: “Maixa intimagetaxea niaxu posantepage mayoripage intiri aixiro pasinipage niaxuniria. Aixiro intimagetaxea jaragetatsyaria janta xurayo”.

Inpo aryo oxanyotaxa. ²¹ Yobetsixagetaxeri aryonatopage timaatantagetaxaroria aryonatoani nia intiri aixiro posantepage niaxuniria intiri aixiro posantepage jaragetatsyaria.

Inpo yoguntetaxero tyapaemataxe ²² iniaigaxeri ixanti: “Maixa pintobaiganaxea pintsotenxajaiganaxeroa aryonatoapageni nia pintiaabagetanaxenparoa. Aryo inxanyotaxe jaragetatsyaria intobaigabagetanaxea”.

²³ Jataxe otsonxabaxoanaxa xutagiteri.

²⁴ Inpo ixanti Tasorensi: “Maixa intimagetanaxea xipatsixu posantepage xamarigetatsyaria inpiragetaxenxaniria intiri nosixagetatsyaria intiri aixiro xamarigetatsyaria inxenisixuniria”.

Aryo oxanyotaxa. ²⁵ Yobetsixagetaxeri mayaniropage inpo yoguntetaxeri tyapaemetaxe.

²⁶ Inpogini ixanti: “Maixa tsame abetsixaigaxea matsigenxa asigaxagantaigaxenpari aneniegi irisigasanoigaxaea. Irabisaigaxeri mayaniro timaagetatsyaria niaxu intiri jaragetatsyaria intiri aixiro xamarigetatsyaria inpiragetaxenxaniria intiri inxenisipagexuniria. Irabisaigaxeri aixiro nosixagetatsyaria xipatsixu”.

²⁷ Jantari Tasorensi yobetsixaxeria matsigenxa isigaxagaxari ineni.

Yobetsixaxeri surari ontiri tsinane.

²⁸ Inpo iniaigaxeri ixanti:

“Pintomintaiganaxenpara intobaigabageiganaxea pogonteireegi pintsotensexabageiganaxenparoa xipatsi pagabeageigaxeroa mayatiro.

Pabisaigaxeria timaagetatsyaria niaxu intiri jaragetatsyaria intiri aixiro mayaniro xamarigetatsyaria”.

²⁹ Inpo ixantaigiri: “Atsigu, maixa bineniegi nonpaigaxenpiro mayatiro siboxagetanxitsyaria xipatsixu timagetanxitsyaria oxitsoxi ontiri aixiro timagetanxitsyaria oi iroro pisexataigaxenpa.

³⁰ Xantanxitsya mayaniro xamarigetatsyaria timagetanxitsyaria inxenxisu intiri nosixagetatsyaria intiri aixiro jaragetatsyaria onti nonpaigaxeri sinpenasipage ontiri osipage iroro ineniegi irisexataigaxenpa”.

Inpo aryo oxanyotaxa. ³¹ Inpo osi yoguntetaxero mayatiro yobetsixagetaxeria tyapaemataxe. Jataxe aganaxa pasini xutagiteri.

2 ¹ Ogari inxite ontiri xipatsi mataxa gatagetaxa mayatiro ontiri aixiro timantagetaxaroria. ² Yogari Tasorentsi yapesigopireantaxaro xutagiteri 7, yagatagetaxerotari mayatiro yobetsixagetaxeroa. ³ Inpo yasirixotaxero oga xutagiteri 7 ixantaxe anpesigopireantaxenxania ontitari irasi igutagiterite, irotari yapesigopireantaxaria yobetsixagetaxeroa mayatiro. ⁴ Aryo oxanyotaxa maixa Tasorentsi yobetsixagetaxeroa inxite ontiri xipatsi.

Tasorentsi yogaxeria Jaran panxirentsisixu

Jantari otyara yobetsixaxeroa ⁵ tea ontimumate siboxagetanxitsyameria, tetyanixa irobarigumateronixa inxani, aixiro tetyanixa intime tsininpa tsamaitaxerome. ⁶ Xantanxitsya onti oxatsiaseenxataxe xipatsixu tyapae oaribatsataxeroni. ⁷ Inpogini yogari Tasorentsi yagaxero xipatsipane yobetsixaxeria matsigenxa, yotapigaxeri ityonaxu yoganiaxeria osi yanianaxe.

⁸ Inpogini Tasorentsi ixitataxe panxirentsipage Jerenxu yosotogia syabogaenxari. Aryo xara yogaxeri matsigenxa yobetsixaxeria,

inenitari Jaran.^{a 9} Xarari xara panxirentsisixu isiboxaxagaxero posantepage panxirentsi otyapagematityo xara timagetatsyaria oi osexataganiria. Jantari niganxisixu yogaxero aixiro intsyato ganiantatsyaria ontiri aixiro intsyato timatsyaria oi osexatenxania ogotaxenxania tyati tyapaetanxitsya ontiri aixiro tyati teria ontyapaete.

¹⁵ Jantari yogaxeria xara Jaran iritsamaitaxeroa, aixiro irosentaxeroa ¹⁶ixantaxeri: “Maixa tyapaetaxe pisexataxenparoa oipage mayatiro panxirentsipage, ¹⁷ intagati oga timanxitsyaria oi ogatantaganiria tyati tyapaetanxitsya aixiro tyati teria ontyapaete iroro pinxante jara pisexataro. Jantari pisexataxenparorixa onti pinxamanaxe”.

¹⁸ Inpogini ixanti Tasorentsi: “Tea ontyapaete iranputenpara paniro matsigenxa. Nobetsixaxenerita sigaxenparimeria ineni intentaxenparia mutaxotaxerimeria”. ¹⁹ Inpogini yamagetaxeneri mayaniro yobetsixagetaxeria xamarigetatsyaria inxenxisixuniria intiri mayaniro jaragetatsyaria. Ineniegia aixiro onti yobetsixantagetaxari xipatsipane. Onti yamagetaxeneri tyapae inpaigetaxeria. Inpo tyaxa ipaigetaxeri xantaxa ipaigetaxa. ²⁰ Ipaigetaxeri mayaniro xamarigetatsyaria ipirataganiria intiri mayaniro jaragetatsyaria intiri aixiro mayaniro xamarigetatsyaria inxenxisixuniria, xantanxitsya tea intimumate paniro sigaxerimeria ineni intentaxenparia iramutaxotaxeria. ²¹ Osi yogimagaxeri Tasorentsi inosixaxeroa imeretatonxi, inpo yapatajairi. ²² Ogari imeretatonxi yobetsixaxero tsinane osi ipaxeri. ²³ Iroro yoguntetaxeroa ixanti:

“¡Oxari oxa onti notonxi, aixiro onti nobatsa! Maixari onpaitaxenpa tsinane, iritari oponiantaxa surari”.^b

²⁴ Jerotyogari surari xoritanxitsyameria tsinane ioxanaxeri iriri ontiri iriniro iriataxea inxoritaxeroa osi paniro inxoritero. Jantari

^a 2.8 Jaran “Adan” jebereoxu onti onxantaxea “matsigenxa”.

^b 2.23 Tsinane, surari: jebereoxu tsinane onti oxantagani “ishshah”; surari onti oxantagani “ish”.

otyara tetyara inxoritero piteni inaigabetaxa xantanxitsya jantari
ixoritanaxeroa oga ixenaxe itentaganaxaro xanyomataxa inaxe paniro.

²⁵Yogari surari ontiri ixoritiria inogatsantsaigabetaxa otyara,
xantanxitsya tea inpasibentaigenpa.

Jaran ontiri Jeba tea inxematsaigeri Tasorentsi

3¹Xantanxitsya yogari maranxe pairotyo yogatabageti
yamatabitantia yabisagetaxerityo mayaniropage xamarigetatsyaria
inxenisixuniria yobetsixagetaxeria Tasorentsi, jerotyó ixantantaxaroria
tsinane:

—¿Arisano ixantaigaxenpi Tasorentsi jara pisexatumaigaro oga
panxirentsipage?

²Oneni oxantiri:

—Tyapaetyo nosexataigaxenparoa mayatiro, ³ intagatityo oga panxirentsi nanxitsyaria niganxisixu iroro pinxante jara nosexataigaro ixantaxetari Tasorentsi: ‘Jara pisexatumaigaro aixiro jara pitsyontumaigiro’. Jantari nosexataigaxenparorixa onti noneaiganaxero nogamane.

⁴ Xantanxitsya ineni ixantiro:

—Jaratyo pineaigiro pigamane. ⁵ Yogataxetari Tasorentsi pisexataigaxenparorixa onti pogatabageiganaxe bineniegi aixiro tyati tyapaetanxitsyaria, aixiro tyati teria ontyapaete osi pishigaiganaxenpari ineni.

⁶ Inpo osyonxanaxa oguntetiro oi ontyapaebagetetyo xara tyapaemataxe pisexatenparoa, aixiro oxenxiamatanaxatyogatabagetaxea. Osi oxuaitaxero osexataxaroa inpo opaxeri aixiro oxoritiria isexataxaroa. ⁷ Osi ixenaigaxe yogatapagenityo onti inogatsantsaigaxe osi yabobitansiigaxa igerasi itixaxoigaxara.

⁸ Inpogini otsyapiniexatanaxea otanpiaenxagitetanaia ixemaigaxeri Tasorentsi iniaxea yanuibagetaxea janta panxirentsisixu ogatyo ixenaigaxe isigaiganaxara yomanapitsaigaxaria panxirentsipagexu.

⁹ Xantanxitsya yogari Tasorentsi ixaemaxeri ixantiri:

—Jaran, Jaran, ¿tyaxa xara pinaxe?

¹⁰ Ixanti ineni:

—Noxemabaxenpia piniapaaxea notsaroganaxe, noneaxatari onti nonogatsantsataxe nomanantaxaria.

¹¹ Inpo ixantiri:

—¿Tsini xamantaxenpia aryo pinogatsantsataxe? ¿Aryo pisexataxaro oga panxirentsi noxantaxenpiria jara pisexataro?

¹² Ineni ixanti:

—Ogari tsinane pipaxenaria nontsipataxenparia opaxenaro osi nosexataxaro.

¹³ Inpo Tasorentsi ixantiro oneni:

—¿Jantari jara pixanyotiro maixa?

Oneni oxanti:

—Intitari matabitaxena maranxe nosexatantaxaroria.

¹⁴ Osi ixantaxeri maranxe:

—Irobentia maixa nontsimanxaxenpi pairotyo pogagabagetaxenpa irabisabageigaxenpityo mayaniro xamarigetatsyaria. Onti pinxontsaenpa pinegixu xantanaxabiniroro, aixiro onti pisexabanetenpa xipatsipane.

¹⁵ Maixa jara pisinetumataaro tsinane osi pogonteireebagetanaxe. Aryo onxanyotaxe oneni jara osinetumatainpi osi ogonteireeba-getanaxe. Yogari ogonteireetaxeria iragatixaxenpi pigitoinaxu, birotya gabonxititaxerime itsonagityaxu.

¹⁶ Inpo ogari tsinane ixantiro:

—Maixa nantsipereaxagabagetaxenpi xara pinxaratonxatea. Aryo onxanyotaxe aixiro pobogea pantsipereabagetaxe ogatsixa, xantanxitsya jatanatsi pinxogaxea pixoritiria, aixiro inti pinxematsate pixoritiria, ineni syntaxenpime.

¹⁷ Iritya surari ixantiri:

—Pixematsabintsataxeroa pixoritiria pisexataxeroa noxantaxenpiria jara pisexataro maixa nontsimanxaxeroa xipatsi janxi otyapaetasanotai, bineni xanyotaxagantaxaro. Pantsipereabentabagetaxero pisexa pintsamaitaxotaxeroa xantanaxabiniroro. ¹⁸ Osiboxagetanaxe xutopage aixiro onti pisexagetanaxenpa siboxagetatsyaria inxenxisu.

¹⁹ Pimasabiibentabagetaxero pisexa niganxi aganaenpa pinxamanta-naenparia pinxipatsitantanaenparia, irotari piponiantaxa otyara. Xipatsitari pinaxe pinxipatsitanaetyo.

²⁰ Yogari Jaran ipaitaxero ixoritiria Jeba, irotari gonteireeigaxerime mayaniro timaiganxitsyameria. ²¹ Yogari Tasorentsi yagaxe otaxi

xamarigetatsyaria yobetsixaigaxeneria isapiro yosapiigaxeria. ²² Inpo ixanti: “Maixa yoga matsigenxa mataxa xanyotaxa aneniegi, yogataxetari tyati tyapaetanxitsya, aixiro tyati teria ontyapaete. Maixa tsitsyania isexataroxari aixiro oga ganiantatsyaria osi jara ineario inxamaea”.

²³ Jeroty yoneagantaxariria panxirentsisixu ioxaxeri parixoti intsamaitaxeroa xipatsi yobetsixantunxaniria. ²⁴ Jantari yoneagaxaria yogaigaxeri isaanxariite paitatsyaria Xerobine intixaxoigaxeroa intsyato ganiantatsyaria. Onti yogaigaxeri oatara yosotogia syabogaenxari. Aixiro yogaxe poroantatsyaria poamamenitaxetyo xara xiraamenximataxe xantaxani otiontamenitaxara jani tsini jatumatatsya xara.

Xaen intiri Jaberí

4 ¹ Inpogini yogari Jaran yasintagaxaro ixoritiria osi oxaramonxitaxe. Inpo obogaxeri otomi Xaen oxanti: “Inti xoganxitsya Notinxami jeroty notomintantaxaria”. ² Inpogini iritya obogaxe Jaberí. Ineni onti ipirabagetaxa piratsi. Yogari Xaen onti itsamaibageti.

³ Inpogini otobaigagitebagetanaxea yogari Xaen yamanaxeneri Tasorentsi ibanxire inpaxeria, ⁴ xantanxitsya yogari Jaberí inti yamanaxeneri ipira ixetyoria boitanxitsya pairoria ityapaetasanoti xeitananotantaxitsyaria, jeroty Tasorentsi isinebentasanotaxari Jaberí intiri ipira, ⁵ xantanxitsya yogari Xaen tea irisinebentenpari ineni ontiri ibanxire, osi yotsimanxanaxa, teatyo maani ironsimanxenpa. ⁶ Yogari Tasorentsi ixantiri: “¿Jantari jara pixanyota maixa teatyo maani pontsimanxabagetenpa? ⁷ Jantari pobetsixaxeme tyapaeri aryo pinxante pisinebagetaxenpame. Maixa tea pobetsixeronixa tsitsyania opapitsatanaxenpixari teria ontyapaete osi agabeanaxenpi, xantanxitsya bineni pagabeaxeroty pisintsitasitaxeroa”.

⁸ Inpogini yogari Xaen ixantaxeri irirenti:

—Tsame anxenabageigaxea.

Inpo iaiganaxe. Jantari yoboxaigaxara janta yogari Xaen isigatemanaxarityo irirenti yoginoriaxeria. ⁹ Inpo yogari Tasorentsi ixantiri:

—Xaen, ¿yogari pirenti?

Ixanti ineni:

—Tea nogate. ¿Tyaxa itsataxe? Tea nogunteteri.

¹⁰ Ixantiri:

—¿Tatatyo pobetsixaxea? Noguntetaxerotari irirajana pirenti oboatanaxea xipatsixu poginoriaxeria, ¹¹ irotari maixa nontsimanxantaxenpiria. Nomitiganxaxenpia parixoti janxi pinai jaxa xipatsixu oboatanaxea irirajana pirenti. ¹² Pintsamaigebetaxenpatyo jaratyo pitimaxotumatai. Xantaxatyo panuiintebagetaxe jaratyo papesigopireimataa.

^{16a} Inpogini iataxe Xaen yobasigaxara parixoti.

Itimaia aixiro itomi Jaran

²⁵ Inpogini yogari Jaran yasintaxagaaro aixiro ixoritiria opaitaxeri Sete oxantaxetari: “Ipaana Tasorentsi pasini notomi ipugaxagairia Jaberu yoginoriaxeria irirenti”.

²⁶ Aryo ixanyotaxa Sete ineni itimaxe itomi ipaitaxeri Jenose. Osi itsitiiganaxero iniaiganaxeria Tasorentsi.

Irogonteireegi Jaran

5 ¹ Maixari maixa ironsirinxaxotaxenpa ibairopage irogonteireegi Jaran. Jantari otyara yobetsixaxeria Tasorentsi matsigenxa isigaxagantasanotaxari ineni. ² Yobetsixaigaxeri surari ontiri tsinane inpo ixantaigaxeri itomi intobaigabageiganaxea irogonteireegi. Jantari otyara yobetsixaigaxeria ipaiigaxeri Jaran onxantaxea matsigenxa.

³ Jantari isiryagaxotanaxara Jaran 130 siryagarini itomintaxa inpo ipaitaxeri Sete. Ineni isigasanotari iriri. ⁴⁻⁵ Inpogini itimai pasini itomiegi Jaran ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 800 siryagarini aryo ixamanai. Jantari apatotaxara mayatiro onti isiryagaxotaxa 930.

⁶ Yogari Sete isiryagaxotanaxara 105 siryagarini itomintaxaria Jenose. ⁷⁻⁸ Inpogini itimai pasini itomiegi Sete ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 807 siryagarini aryo ixamanai. Jantari apatotaxara mayatiro onti isiryagaxotaxa 912.

⁹ Yogari Jenose isiryagaxotanaxara 90 siryagarini itomintaxari Xaena. ¹⁰⁻¹¹ Inpogini itimai pasini itomiegi Jenose ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 815 siryagarini aryo ixamanai. Jantari apatotaxara mayatiro onti isiryagaxotaxa 905.

¹² Yogari Xaena isiryagaxotanaxara 70 siryagarini itomintaxari Marareri. ¹³⁻¹⁴ Inpogini itimai pasini itomiegi Xaena ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 840 siryagarini aryo ixamanai. Jantari apatotaxara mayatiro onti isiryagaxotaxa 910.

¹⁵ Yogari Marareri isiryagaxotanaxara 65 siryagarini itomintaxari Jarete. ¹⁶⁻¹⁷ Inpogini itimai pasini itomiegi Marareri ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 830 siryagarini aryo ixamanai. Jantari apatotaxara mayatiro onti isiryagaxotaxa 895.

¹⁸ Yogari Jarete isiryagaxotanaxara 162 siryagarini itomintaxari Jenoxo. ¹⁹⁻²⁰ Inpogini itimai pasini itomiegi Jarete ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 800 siryagarini aryo ixamanai. Jantari apatotaxara mayatiro onti isiryagaxotaxa 962.

²¹ Yogari Jenoxo isiryagaxotanaxara 65 siryagarini itomintaxari Matosare. ²²⁻²⁴ Inpogini itimai pasini itomiegi Jenoxo ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 300 siryagarini. Xantanxitsya ineni ixantaxani ixematsatasanobagetiri Tasorentsi jerotyo tea inxame onti isaanxanaxe tea iroguntetaenxani, intitari ganaxeri Tasorentsi xurayo.

²⁵ Yogari Matosare isiryagaxotanaxara 187 siryagarini itomintaxari Ramexo. ²⁶⁻²⁷ Inpogini itimai pasini itomiegi Matosare ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 782 siryagarini aryo ixamanai. Jantari apatotaxara mayatiro onti isiryagaxotaxa 969.

²⁸ Yogari Ramexo isiryagaxotanaxara 182 siryagarini itomintaxa ineni. ²⁹ Yogari itomi onti ipaitaxeri Noe, ixantaxetari: “Natsipereabageigaxe notsamaiigaxea, yotsimanxaxerotari Tasorentsi xipatsi, xantanxitsya maixa yoxa notomi ineni gisineaixenaxa”. ³⁰⁻³¹ Inpogini itimai pasini itomiegi ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 595 siryagarini aryo ixamanai. Jantari apatotaxara mayatiro onti isiryagaxotaxa 777.

³² Yogari Noe isiryagaxotanaxara 500 siryagarini itomintaxari Seme, Xame intiri Japete.

Matsigenxaegi yobetsixaiganaxeroa teria ontyapaete

6 ^{1a} Inpogini itobaigabageiganaxe matsigenxaegi yotiabageiganaxero xipatsi, ... ³ xantanxitsya yogari Tasorentsi ixanti: “Jara noxantaxani natsipereaxoigari matsigenxa, teanixa intyapaetaige. Intaganibati irobasisaigaxenpara 120 siryagarini”.

⁵Yogunteigaxeritari Tasorentsi mayaniro matsigenxaegi yantaiganaxeroa teria ontyapaete omirinxa ixenxiaiganaxero posantepage teria ontyapaete ⁶osi yasinonxaaxotanaxari yobetsixaxeria ⁷ixanti: “Nonpogereasanoigaerityo mayaniro matsigenxaegi intiri xamarigetatsyaria, intiri aixiro nosixagetatsyaria, intiri aixiro jaragetatsyaria. ¡Jameraxa nobetsixaigiri otyara!”

⁸Xantanxitsya yogari Noe ineni pinxante isinebentaxari.

Yamaataxotantanaxaria Noe

⁹Maixa inxenxiatexamenxani Noe.

Yogari Noe paio inegintebageta, ixantaxanitari ixematsatasano-bagetiri Tasorentsi. Panirotyo ixantaxara ineni ixematsatasano-taxeria, maneri pasini sigaxerimeria ineni. ¹⁰Inpogini ineni ainyo mabani itomi, ineniegitari Seme, Xame intiri Japete.

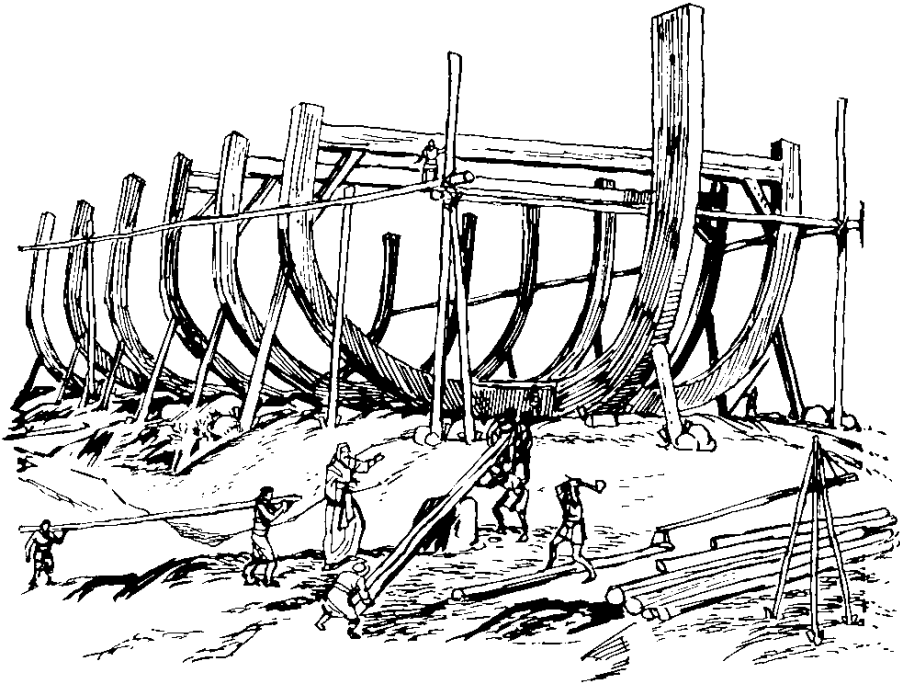
¹¹⁻¹²Inpogini yogari Tasorentsi yogunteigaxeri mayaniro matsigenxaegi onti yobetsixaiganaxe posante teria ontyapaete oxonogaxa yoginoriabaxagaiganaxa ¹³osi ixantaxeri Noe:

—Maixa noxogaxe nonpogereaigaxeria mayaniro matsigenxaegi, ineniegitari xanyoiganxitsya jeroty teanixa ontyapaegitetae. Maixa nonpogereaigaxeri mayaniro nontentagantaigaxenparia mayatiro xipatsi. ¹⁴Noxogaxe bineni pagaxea intsyato xusori pobetsixaxea maataxotantatsyaria. Pintantagetaxero tsonpogi, aixiro pabintsaagetaxero mayatiropage obegantagetaxara otenixu ontiri otisitaxu janiri oxiaati nia. ^{a 15}Aryo pinxanyotaxero maixa pobetsixaxeroa: onxaratsantsataxea 135 metro, ogari onegi onaxe 22 1/2, ogari oteni onaxe 13 1/2. ^{b 16}Pimenxogetaxeroa mabati, aixiro pobenaxitaxeroa jenuxu otsyoenitaxea obanxearo. Jantari omeretaxu ontimaxe patiro sotsimoro. ¹⁷Inpogini nobarigaxero teria xatsyoane inxani osagantaatanaxeroa mayatiro xipatsi onpogereagetanaxeria

^a 6:14 Ogari “maataxotantatsyaria” onti osenpaba bitorentsi.

^b 6:15 Ogari metro onti ogatantaganiria syarotsantsapageria.

mayaniro timagetanxitsyaria xipatsixu, inpogereasanotaxenpatyo mayaniro jaratyo tataxona timumataatsya. ¹⁸ Xantanxitsya bineni jara nomatinpi. Onti pinxianaxe pamaataxotantaria pintentaiganaxenparoa p XORITIRIA intiri pitomiegi ontiri aixiro paniroegi. ¹⁹ Aixiro pogiagetaxe mayaniro xamarigetatsyaria timagetatsyaria xipatsixu, pogiagaxe paniro surari ontiri paniro tsinane janiri ixamaigi ineniegi aixiro. ²⁰ Aryo xara irinagetaxe jaragetatsyaria intiri xamarigetatsyaria intiri aixiro nosixagetatsyaria, paniropage irinagetaxe surari ontiri tsinane tyapae intimaigaeniri. ²¹ Pagagetaxea mayatiro osexagetaganiria pogagetaxeroa janta tyapae ironiri pisexataigaxenpa bineni intiri mayaniro pogiagetaxeria.

²² Yogari Noe ixematsataxeri Tasorensi ixenaxagasanotaxero ixantaxeriria.

Opariganaxea inxani osagantaatanaxeroa xipatsi

7 ¹Inpogini Tasorentsi ixantiri Noe: “Maixa pinxianaxea pamaataxotantariaxu pintentaiganaxeria pitomiegi noxantaxenpiria pintentaiganaxeria, panirotari bineni pixantaxara pixematsataxenara. ²Pinteigaxeria isexagetaganiria 7 irinaxe surari, 7 onaxe tsinane, xantaxitsya yogari teria irisexatenxani intagani pagaxe paniro surari aixiro paniro tsinane. ³Aryo inxanyotaxe aixiro jaragetatsyaria pagagetaxe 7 surari ontiri tsinane 7 tyapae intobaiganaea inpogini. ⁴Intaganibatitari 7 xutagiteri nobarigaxeroa inxani onpariguntetaxea, jara osaagitetumatai xigonxiro aganaxenpara 40 xutagiteri. Nonpogereasanotaxeri mayaniro timagetanxitsyaria xipatsixu nobetsixagetaxeria otyara”. ⁵Inpogini Noe ixenaxagasano-taxero mayatiro ixantaxeriria.

⁶Ineni jataxe isiryagaxotanaxa 600 siriyagarini osagantaataxitiroa nia xipatsi. ⁷Ixianaxe tsonpogi maataxotantatsyariaxu itentaiganaxaria itomiegi ontiri ixoritiria ontiri aixiro iraniroegi janiri ioxajaiga. ⁸Mayaniro isexagetaganiria intiri teria isexatenxani intiri aixiro jaragetatsyaria intiri nosixagetatsyaria ixiaiganaxe itentaiganaxari Noe janta maataxotantatsyariaxu. ⁹Ixiaiganaxe surari ontiri tsinane, aryotari ixantaxeri Tasorentsi.

¹⁰Inpo abisanaxara oga 7 xutagiteri ixantaxeria Tasorentsi otsititanaxe opariganaxea inxani osi osagantaataxeroa xipatsi. ¹¹Inti otsititanaxa tsitenixuniria 2. Ogari xutagiteri onti 17. Irotari oparigantanaxaria oxantabagetanaxe inxani syararara. Aixiro osotogagematanaxe nia sabipatsaxu. Yogari Noe onti isiryagaxotanaxa 600 siriyagarini. ¹²Inpo opariguntebagetaxe inxani 40 xutagiteri. ¹³Ogari xutagiteri otsititanaxaria opariganaxea irotari ixiantanaxaria Noe amaataxotantaganiria itentaiganaxaria itomiegi paitaigatsyaria Seme, Xame intiri Japete. Itentanaxaro aixiro ixoritiria ontiri aixiro mabani iraniroegi. ¹⁴Ixiaiganaxe aixiro xamarigetatsyaria inxenixuniria intiegiri xamarigetatsyaria ipirataganiria, intiegiri aixiro nosixagetatsyaria intiegiri jaragetatsyaria. ¹⁵Mayaniro

ixiaiganaxe maataxotantatsyariaxu itentaiganaxaria Noe. ¹⁶ Ixiaiganaxe piteni, paniro surari ontiri aixiro paniro tsinane, aryotari ixantaxeri Tasorentsi. Inpo ineni yasitaxoigaxeri.

¹⁷ Inpo opariguntebagetaxe inxani 40 xutagiteri. Jantari oxaraniroatanaxea nia oga oxenaxe amaatanaxe maataxotantatsyaria.

¹⁸ Aryonpa oxaraniroatanaxeri jatanatsya amaatanaxea maataxotantatsyaria oneni. ¹⁹ Pairotyo oxaraniroabagetanaxeri niganxi osagantaatanaxero obonxuitaxea aixiro pairoria otsyobanxaxe.

²⁰ Inpo osagantaatanaxeroa abisaabagetanaxe 7 metero. ²¹ Osi ioxajaigaxa mayaniro matsigenxaegi ipogereasanoigaxa. Aryo ixanyoigaxa aixiro jaragetatsyaria intiri xamarigetatsyaria ipirataganiria intiri inxenisixuniria intiri aixiro nosixagetatsyaria xipatsixu ioxajaigaxa ineniegi. ²² Ipogereasanotaxaty mayaniro

timagetatsyaria xipatsixu nienxagetatsyaria. ²³ Intaganibani timaatsya Noe intiri itentaigaxaria maataxotantatsyariaxu. Yogari itobaire onti ioxajaigaxa ipogereasanoigaxa. Ipogereigaxa mayaniro matsigenxaegi, mayaniro xamarigetatsyaria ipirataganiria intiri jaragetatsyaria, intiri aixiro nosixagetatsyaria. ²⁴ Teanixa sintsi osirinxaaganae samani osagantaataxero niganxi agabagetanaxa 150 xutagiteri.

Osarienxatanaia osirinxaaganaia

8 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi tea imagisanteri Noe. Onti ixenxiairi ineni intiri aixiro yogiagagetaxeria maataxotantatsyariaxu osi itanpiatagaxero tanpia oga oxenaxe osirinxaaganai, ² oroagetanaitari sotogaagetanxitsyaria sabipatsaxu, aixiro osarienxatanaitari teanixa onparigae. ³ Inpo aryonpa, aryonpa osirinxaaganai niganxi agabagetanaxa 150 xutagiteri. ⁴ Ogari maataxotantatsyaria osirinxaataxotanai inpo yaganaxara tsitenixuniria 7 agabaxa otisixu opaita Jararate. Ogari xutagiteri onti 17. ⁵ Ogari nia aryonpa osirinxaaganai. Inpo yaganaxara tsitenixuniria 10 oxoneagetanai otsyobaanxapage pairoria otsyobaanxagetaxe. Ogari xutagiteri onti patiro. ⁶ Inpo abisanaxara 40 xutagiteri yogari Noe yasireairo benaxitanxitsyaria ⁷ inpo yosotogaxe paniro xegoreri. Yarabagetaxe

xogapage yogiaxe oroatanaea. ⁸ Inpogini iritya yosotogaxe sironxantsi tyapae iroguntetaxe oroatairixa. ⁹ Xantanxitsya ineni ipigaa maataxotantatsyariaxu aityoty a osagantaatiro tyanpa irantaxontaxenpa. Yogari Noe yaxontsaanaxe yagairia yogiagairia.

¹⁰ Inpogini abisanaxara 7 xutagiteri yosotogairi aixiro. ¹¹ Inpo panityara ontsitenitanae ipigaa yamonxotapaaxe osi joribosi, osi Noe yogataxe jataxe

oroagetanai. ¹² Inpogini aganaa pasini 7 xutagiteri yosotogairi osi tea iripigae.

¹³ Jantari oroaganaia xipatsi jataxe isiryagaxotanaxa Noe 601 siryagarini. Inpo yobanxoreanairo maataxotantatsyaria osi yoguntetaxero jataxe orobatsatanai. Yogari tsitenixuniria inti paniro, aryo oxanyotaxa xutagiteri aixiro onti patiro. ¹⁴ Inpo yaganaxara tsitenixuniria piteni, ogari xutagiteri 27, aryonpa orobatsatasanotanairi. ¹⁵ Inpo yogari Tasorentsi ixantiri Noe: ¹⁶ “Maixa posotoganaea pintentanaenparoa pixoritiria intiri pitomegi ontiri aixiro paniroegi. ¹⁷ Posotogageigaeria aixiro mayanairo pogiagetaxeria jaragetatsyaria, xamarigetatsyaria ipirataganiria intiri aixiro nosixagetatsyaria. Posotogageigaeria tyapae iriageigaxea intsotenxagiteanaenparoa intobaigabagetaanaea irapagiteanaenparoa mayatiro xipatsi”.

¹⁸ Osi yosotoganai Noe ontiri ixoritiria intiri itomegi ontiri aixiro iraniroegi. ¹⁹ Yosotogaiganai aixiro mayanairo xamarigetatsyaria ipirataganiria intiri inxenxisixuniria intiri aixiro nosixagetatsyaria intiri jaragetatsyaria. ²⁰ Inpogini yogari Noe yobetsixaxe itagantaganiria piratsi intagaxeneria Tasorentsi. Inpo yagagetaxe xamarigetatsyaria intiri jaragetatsyaria isexagetaganiria. ²¹ Inpo ixemaenxatabaxeria Tasorentsi itsienxaenxatanaxea ixanti: “Maixa irobetsixagebetaenpatyo teria ontyapaete matsigenxa, xantanxitsya jaratyo notsimanxumataaro xipatsi, xantaxatari yobetsixaxea teria ontyapaete, irasitari yogaxero ineni intagati ixenxiaxe teria ontyapaete. Aixiro jara nopogereimaigairi mayanairo timagetanxitsyaria xipatsixu nonxanyotaeria maixa nopogereaigaxeria.

²² “Omirinxaxa onxitabagetaxenxani, ontimanaxe agaxenxania.

Onxatsirinxagitetaxea, aixiro oanatienxataxae.

Aryonatoabagetanaxe inpo osirinxaabagetaanae.

Xantaxani onxutagitetaxea, aixiro ontsitenitanaea.

Xantaxani onxanyogetaxea maixa xigonxiro agabagetanaenpa ontsonxatanaenpara xipatsi”.

Tasorentsi ixantaxeria Noe

9 ¹Yogari Tasorentsi iniaigaxeri Noe intiri itomiegi ixantaigiri: “Nonxabintsaabageigaxenpi pintomintaigananaenpara pintobaigananae pintiagaiganaxenparoa xipatsi. ²Bineniegi gabeaigaxerime mayaniro jaragetatsyaria xurayo intiri xamarigetatsyaria xipatsixu intiri aixiro timagetatsyaria aryonatoanexu nia. Mayaniro ineniegi inpinxaigaxenpi. ³Tyapaetaxe pisexataigaxenparia mayaniro, narotari paigaxenpiri. Aryo oxanyotaxa aixiro mayatiro siboxagetanxitsyaria nopaiagaxenpiro tyapaetaxe pisexataigaxenparoa. ⁴Xantaxitsya pisexataigenpara ibatsa oxetyo pintoigaxeri oroatanaxenpara irirajana tyapae janiri pisexataxoigaro, irotari aniantagani. ⁵Tsinirixa ginoriantanxitsyame aryo inxanyotagaxenxani ineni iroginoriaxenxani noxantabitantaxerotari. Inenixa ginoriantanxitsyame xamarigetatsyaria iroginoriaxenxani ineni aixiro.

⁶“Aryo inxanyotaxenpa matsigenxa ineni
tsinirixa ginoriantanxitsyame iroginoriaxenxani,
nosigaxagaxaritari naneni otyara nobetsixaxeria.

⁷Maixari maixa bineniegi ;pintomintaiganaxenpara
pintobaiganaxea

pintiagaiganaxenparoa xipatsi!”

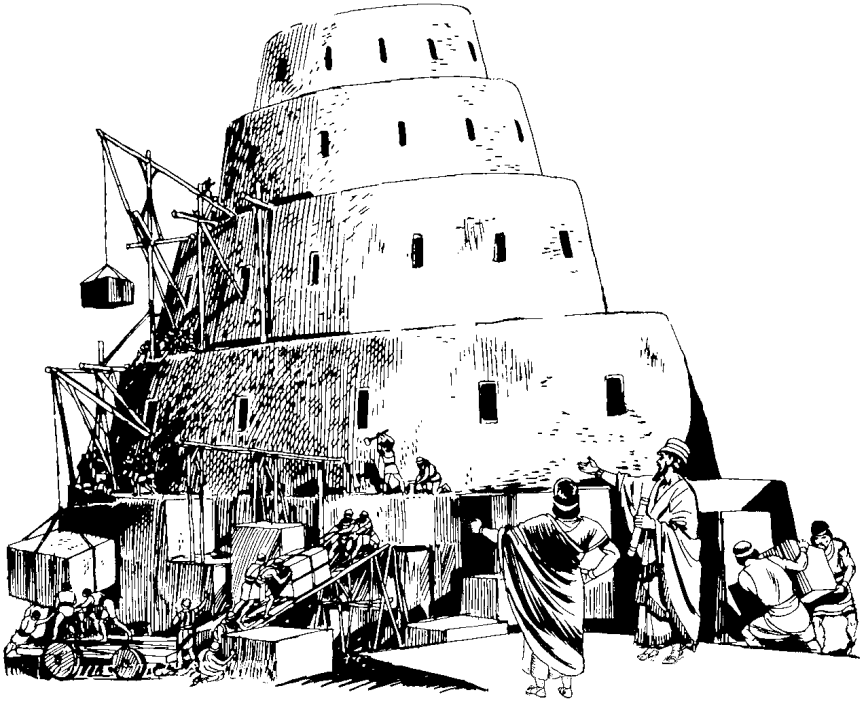
⁸Inpo ixantaigiri aixiro: ⁹“Maixa nonxantaigaxenpi pogataigaxea bineniegi, aixiro irogataigaxea mayaniro pogonteireegi inpogini.

¹⁰Nonxantaigaxeri aixiro mayaniro yoga tentaigaxenpiria posotogaiganaia maataxotantatsyariaxu: jaragetatsyaria, xamarigetatsyaria ipirataganiria intiri inxenisixuniria, mayaniro timagetatsyaria xipatsixu. ¹¹Jara nobarigumatairo inxani osagantaataeroa mayatiro xipatsi onpogereaigaxeria matsigenxa intiri

aixiro timantagetaroria. Jaratyo osagantaatumatairo nia mayatiro xipatsi. Ogari noxantanaxeria maixa jaratyo noxantatigumatiro. ¹²⁻¹³ Jantari inpogini iroguntetexania yoge onxeniaenxani noxantaxeria maixa, narotari gaxeri mararoxu tyapae ineniniri ogatantaxenxani jara noxantatigumatiro noxantaxeria. ¹⁴ Jantari nomararotageroa oga inxenaxe inxoneatanaxe ¹⁵ osi nonxeniaero noxantaiganaxenpiria bineniegi maixa intiegiri aixiro mayaniro timaigatsyaria xipatsixu. Jara osagantaatumatairo nia mayatiro xipatsi onpogereaigaxenpia. ¹⁶ Jantari nogunteteria irixoneatea yoge mararosexu nonxeniaero noxantaiganaxenpiria maixa bineniegi intiegiri aixiro mayaniro matsigenxaegi. Aixiro inti noxantaigaxe mayaniro timagetatsyaria xipatsixu. ¹⁷ Yogari yoge iritari irogatantaxenxania jara noxantatigumatiro noxantaigaxenpiria maixa”. Aryotari ixanyotaxerori maixa Tasorentsi iniaxeria Noe. ¹⁸ Yogari itomiegi Noe itentaigaxaria yosotogaiganaia maataxotantatsyariaxu ineniegitari Seme, Xame intiri Japete. Yogari Xame iritari tomintaxari Xanaan. Ineniegi itomintaiganaa inpo itobaigabagetanai irogonteireegi osi yontiabagetanaaro xipatsi.

²⁸⁻²⁹ Inpogini yogari Noe isiryagaxotanaa pasini 350 siryagarini inpo ixamanai. Jantari apatotaxara mayatiro onti isiryagaxotaxa 950.

Otyasanotyara Tasorentsi ixantatigagetaxe niagantsi

11 ¹Yogaegiri irogonteireegi itomiegi Noe patiro iniantaigaxa niagantsi, tea ontimumate pasini. ²Inpogini iaiganaxe iponiaiganaxa oataxara yosotogia syabogaenxari yogunteigapaaxero opanpataxea onaxe Sunarexu. Aryo xara yobasigaigapaaxa. ³Inpogini ixantabaxagaigaxa: “Tsame abetsixaigaxea ogusyomiriaksi xipatsi antasiigaxeroa tsitsixu”. Osi onti yobetsixantabageiganaxaro ibanxoegi ogusyomiriaksi xipatsi isigaxagantaxaroa mapu obetsixantaganiria. Onti

yabitsaantaigaxaro tsireria oxusotantaxaroa osigaxeroa oxusotantaria semento.^a

⁴ Inpo ixantaigi: “Tsame abetsixaigaxea tobaeti panxotsi inpo patiro pairo abisaxe ontsyobanxaxea oabagetaxe oboxabagetaxenpa xurayo inxitexu. Inpo aneniegi pairotyo abisabageigaxe inxemaxoitaxaea antsotenxagiteaxobageiganaxenpatyo xara. Jara agixegogaran-tumaiga”.

⁵ Xantanxitsya Tasorentsi yaguitaxe yoguntetaxero yobetsixaigaxeria ⁶ osi ixantaxe: “Onti ixanyoigaxa maixa, itentabaxagaigaxatari, aixiro patirotari iniantaigaxa niagantsi. Maixa jara yapaxuaigiro. ⁷ Tsametyo ajaigaxea anxantatigagetutaigaxeria iriniane janiri ixemabaxagaigaa”.

⁸ Inpo aryo oxanyotaxa maixa yogari Tasorentsi yogixegogaran-taigaxeri parixotipage osi yapaxuaiganaxero teanixa irobetsixaigaero. ⁹ Irotari opaitantaxaria Babere, aryotari xara ixantatigutaigaxeri irinianeegi mayaniri timaigatsyaria xipatsixu yogixegogarantaigaxeria.

Irogonteireegi Seme

¹⁰ Maixa irotsirinxaxogetaxenxani ibairopage irogonteireegi Seme. Inpogini abisanaara piteti siryagarini osagantaataxitiroa nia mayatiro xipatsi yogari Seme jataxe isiryagaxotanaxa 100 siryagarini. Inpo itomintaxari Jaripasate. ¹¹ Inpogini itimai pasini itomiegi ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 500 siryagarini.

¹² Jantari isiryagaxotanaxara Jaripasate 35 siryagarini itomintaxari Sara. ¹³ Inpogini itimai pasini itomiegi ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 403 siryagarini.

¹⁴ Jantari isiryagaxotanaxara Sara 30 siryagarini itomintaxari Jebere. ¹⁵ Inpogini itimai pasini itomiegi ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 403 siryagarini.

^a 11.3 Semento onti tsireria oxusotantaria otsirexantaganiria.

¹⁶ Jantari isiryagaxotanaxara Jebere 34 siryagarini itomintaxari Parexo. ¹⁷ Inpogini itimai pasini itomiegi ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 430 siryagarini.

¹⁸ Jantari isiryagaxotanaxara Parexo 30 siryagarini itomintaxari Reo. ¹⁹ Inpogini itimai pasini itomiegi ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 209 siryagarini.

²⁰ Jantari isiryagaxotanaxara Reo 32 siryagarini itomintaxari Serogi. ²¹ Inpogini itimai pasini itomiegi ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 207 siryagarini.

²² Jantari isiryagaxotanaxara Serogi 30 siryagarini itomintaxari Naxori. ²³ Inpogini itimai pasini itomiegi ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 200 siryagarini.

²⁴ Jantari isiryagaxotanaxara Naxori 29 siryagarini itomintaxari Tare. ²⁵ Inpogini itimai pasini itomiegi ontiri irisintoegi xigonxiro agabagetanaxa 119 siryagarini.

²⁶ Jantari isiryagaxotanaxara Tare 70 siryagarini itomintagetaxari Jaberame, Naxori intiri Jaran.^a

Irogonteireegi Tare

²⁷ Maixa irotsirinxaxogetaxenxani ibairopage irogonteireegi Tare tomintaigaxariria Jaberame, Naxori intiri Jaran. Yogari Jaran iritari tomintaxari Jirote. ²⁸ Inpogini ixamanaxe Jaran Jorexu Xarereaxu tetyara inxame iriri. Onti ixamaxe yobogia.

²⁹ Yogari Jaberame ixoritaxero Sarai. Iritya Naxori onti ixoritaxe Mirixa irisinto Jaran. Ogari obire opaita Isixa. ³⁰ Ogari Sarai tea ontomintumatenpa teanixa oneimateri oananaxite.

³¹ Inpogini yogari Tare iatanaxe iponianaxa Jorexu yobasigaigara xarereaegi iriataxea Xanaanxu. Itentanaxari Jaberame, Jirote ontiri

^a 11.26 Jaberame 'Abram': iritari ipaitairia Tasorentsi inpogini Jaberan 'Abraham', Jen. 17.35.

Sarai. Xantanxitsya tea iroboxaigenpa onti yobasigaigapaaxa Jaranxu.
³² Aryo xara ixamanaxe Tare. Ineni onti isiryagaxotaxa 205 siryagarini.

Tasorentsi yomitiganxaxeri Jaberame parixoti

12 ¹ Jantari tetyara inponienpa Jaberame Jorexu yogari Tasorentsi ixantiri: “Maixa pioxaiganaxeria pitobaireegi intiegiri pitimaigia piataxea parixoti pasinixu xipatsi nonxantaxenpiria pobasigantaxenparoa. ² Inpogini nogitobaigabageigaxeri pogonteireegi iritobaigabageiganaxetyo xara. Nonxabintsaabagetaxenpia osi inxemaxoigaxenpi mayaniro irisinebentaigaxenpia. ³ Nonxabintsaabageigaxeri mayaniro xabintsajaigaxenpimeria. Yogari tsimanxaigaxenpimeria aryo nonxanyotaxenpa naneni nontsimanxaigaxenpari. Intimaxe pogonteiretanaxeria xabintsajaigaxerimeria mayaniro matsigenxaegi”.

⁴ Inpo ixenaxagaxero Jaberame ixantaxeriria Tasorentsi iatanaxe iponianaxa Jaranxu iriataxea Xanaanxu. Ineni onti isiryagaxotaxa 75 siryagarini. ⁵ Jantari iatanaxea itentanaaro Sarai intiri Jirote intiri aixiro mayaniro ironperaneegi yagaigaxeria janta Jaranxu. Yamagetanaxeri aixiro ipirapage ontiri iaraxipage. Inpogini yoboxaigaxa Xanaanxu. ⁶ Inpo ixenagetanaxe xara xigonxiro yoboxabagetaxa Morexu Suxemexu onaxea omarapoane intsyato opaita jentsina. Aryo xara yobasigaigara xananeoegi. ⁷ Inpo yogari Tasorentsi

ixoneatimotaxeri ixantiri: “Oxari oxa xipatsi iroro nonpaigaxeri pogonteireegi”.

Osi yobetsixaxeneri itagantaganiria piratsi itagaxeneri, aryotari xara ixoneatimotaxeria.⁸ Inpo iataxe otonxoaraxu tsoenitaxotiroria otsirotanxutia panxotsi opaita Betere. Ogari otonxoara onaxe oataxara yosotogia syabogaenxari. Irotya Betere onti onaxe oataxara isyonxaroa. Ogari otsirotanxutia panxotsi paitatsyaria Jai onti onaxe oataxara yosotogia. Aryo xara yobasigapaaxa. Yobetsixaxeneri Tasorentsi itagantaganiria piratsi itagaxeneri iniaxeria ixantaxeria inxabintsaxeria.⁹ Inpo imatanairo aixiro aryonpa iatanaxeri ixenanaxe Negebexu.

Iataxea Jaberame Jepitoxu.

¹⁰ Inpogini tea onparigumatae inxani xara inaxea Jaberame osi otsonxabagetanaxa turigoxi, teanixa tatoita siboxumataatsyame. Inpo ineni iataxe Jepitoxu irobasisgabagetaxitea janta, maneritari tyatinpa irisexataxenpa.

¹¹ Paenityara iroboxaxenpa Jepitoxu ixantiro Sarai: “Atsi guntete. Naneni noneaxenpi pisinxorerebageti xara.¹² Maixa irogunteigabaxenpirixa Jepitoxuniria iroginoriaigaxena ineigaxea naneni xoritinpi, osi iragaigaxenpi.¹³ Irotari nonxantantaxenpiria maixa pinxantaigaxeria: ‘Inti nobiaririte’, tyapaeniri noataxe janiri yoginoriaitana iragaitaxenpia”.

¹⁴ Inpo yoboxaigapaaxea Jepitoxu, inenieggi yogunteigabaxero osinxorerebagetea xara.¹⁵ Aixiro yogunteigabaxero inanpinaeggi paraon igobeenxariegite Jepitoxuniria osi iaigaxe ixamantaigaxeria. Inpo ineni xaemaxagantaxero oataxea ibanxoxu inxoritaxeromea.^a

¹⁶ Yogari paraon isinebitaxari Sarai Jaberame ipagetaxeri ipira intiegiri ironperaneegi surariegi ontiri tsinaneegegi. Ipagetaxeri aixiro

^a 12.15 Pairani mayanairo igobeenxariegite Jepitoxuniria onti ixantaigiri paraon ‘faraon’.

asino intiri xameyo.^{a 17} Xantanxitsya yogari Tasorentsi yotsimanxabitaxerityo Sarai paraon yotsimanxabagetaxari xara yatsipereaxagabagetaxari ineni intiri aixiro basigaigatsyaria xara.¹⁸ Jerotyto ixaemaxagantantaxariria Jaberame ixantaxeria: “¿Jantari jara pixanyotana maixa? ¿Tyara oxantaxara tea pintsabetena ontia pixoritiria?”¹⁹ Onti pixantaxe: ‘Onti nobitsiriote’, noxantantaxaria tyapaetaxe nonxoritaxeroa. Maixa piatae. ¿Jero oga pixoritiria ganaero piatae!”²⁰ Inpo ixantaigaxeri ironperaneegi iromitiganxaigaeria Jaberame intentanaeroa ixoritiria, aixiro iramagetanaeroa mayatiro yasintagetaxaria.

Yasirixotabaxagaxara Jaberame intiri Jirote

13¹ Inpogini iatanaia Jaberame iponianaara Jepitoxu itentanaeroa ixoritiria iatai Negebexu. Yamagetanaxero mayatiro yasintagetaxaria. Itentanaari aixiro itomi ipaita Jirote.^{b 2} Yogari Jaberame inti sintabagetatsyaria, yasintaxatari xori intiri perata, aixiro ipirabagetaxa tobai xara.³ Inpo aryotyta iponiana Negebexu iatanaia Beterexu tsitsyani inanai aryonpa yoboxabagetaa. Inpo aryotyta iatai yobasigabetaxara otyara oniganxitaxea Betere ontiri Jai.⁴ Xarari xara aryotari yobetsixaxeneria Tasorentsi otyara itagantaganiria piratsi itagaxeneri iniaxeria ixantaxeria inxabintsaaxeria.

⁵ Yogari Jirote yasintabagetaxa aixiro, isigaxeri Jaberame yasintaxara tobaeni ipiraegi, baxa intiri aixiro ironperaneegi⁶ jerotyto tyanpa inxantaigaenpa intentabaxagaigaenpara irobasisagaigaenpara xara, teanixatari osatyogaenpa sinpenasi irisexataigaxenparia piratsipage.⁷ Yogari sentaiginiriria ipira Jaberame yotsimanxabitantaiganaxero sinpenasi itentaigaxaria sentaiginiriria ipira Jirote. Aixiro ainyotyatari yobasisagaiga xara xananeoegi intiegiri aixiro pereseoegi.⁸ Osi Jaberame ixantaxeri Jirote: “Binenitari notomi tea ontyapaete antsimanxabaxagaigenpara, aixiro tea ontyapaete

^a 12.16 Asino ‘asnos’; xameyo ‘camellos’.

^b 13.1 Itomi ‘su sobrino’: Yogari Jaberame tea ineni tomintasanotenparime Jirote, intitari tomintari irirenti ipaita Jaran jerotyto ogisyonxunxania irinianexu biraxotsya oxantantaganiria “su sobrino”. Jantari niagantsixu onti oxantagani “itomi”. Jen. 11.27; 13.8.

irotsimanxabaxagaigaxenpara sentaiginpiriria pipira intentaigaxenparia sentaiganariria nasi nopira. ⁹Jero onta mayatiro xipatsi. Maixa atsi guntetero tyatirixa pinxogaxeria bineni pobasigantaxenparia. Aryorixa piataxe xatonxu nanenitya noataxe xamatitya. Jantari ontirixa piataxe xamatitya nanenitya jatanxitsyame xatonxu”.

¹⁰Yogari Jirote yoguntetaxero mayatiro xipatsi oxenaatia Jororan xigonxiro onaxea otsirotanxutia panxotsi opaita Soare. Yoguntetaxero ontyapaebagete, otimaxetari tobaeti nia osiboxantagetaxaro sinpenasi ontiatyo xara. Osigaxeroty Jepitoxutiria, tetyatanixa irobarigeronixa Tasorentsi tsitsi inogereaigaxeria mayaniro Soromaxuniria intiri Jomoraxuniria. ¹¹Inpo ineni ixogaxe iriataxea irobasisgaxenpara janta oataxara yosotogia syabogaenxari osi yasirixotabaxaganaxara.

¹²Yogari Jaberame onti yobasisgaxa Xanaanxu. Yogari Jirote onti

iataxe yobasigaxara janta oxenaatia Jororan otsyoenitaxara Soromaxu. ¹³Yogari Soromaxuniria intiegi teria intyapaetumaige yobetsixagei-gamatityo posantepage teria inxogero Tasorentsi.

¹⁴Inpogini iataxea Jirote yobasigaxara janta yogari Tasorentsi ixantiri Jaberame: “Atsi guntete xatonxu ontiri xamatitya ontiri aixiro yosotogia syabogaenxari ontiri iatiroa. ¹⁵Mayatiro poguntetaxeria nonpaxenpiro pinxantaxani pasintaxenparo bineni, aixiro inxantaxenpani irasintaxenparo pogonteireegi. ¹⁶Naneni nogitobaigabageigaxeri intoabaigabagetanaxetyo xara inxanyobagei-ganaxenparoty xipatsipane. Pine irorori tea agabeenxani ogatenxania, aryoty inxanyoigaxenpa ineniegi jaratyo yagabeagani yogatagania. ¹⁷Piate pinxenagetanaxeroa pintsotenxagiteanaxeroa, nonpaxenpirotari”.

¹⁸Osi iatanaxe Jaberame iataxea yobasigaxara irintsyatositexu Mamere otsyoenitaxaroa otsirotanxutia panxotsi opaita Jeberon. Inpo aryo xara yobetsixaxeneri Tasorentsi itagantaganiria piratsi yotagaxeneria.

Yagabairia Jaberame Jirote

14 ¹⁻¹⁶*Inpogini yoboxaxe igobeenxariegite Jeramaxuniria ipaita Xerororaomeri itentaigaxaria pasini xobeenxariegi mabani inaignaxe. Inpo ineniegi ixentaigaxeria Soromaxuniria intiegiri aixiro tsyoenitaxoiganxitsyaria. Jantari yagabeaignaxeria Soromaxuniria intiri Jomoraxuniria yamaiganaxeri mayaniro. Yagutaiganaxeri aixiro isexaegi ontiri iaraxipage, osi imatanunxani Jirote ineni, aryotari yobasigaxari xara. Xantanxitsya isiganaxa paniro ixamantaxeria Jaberame. Ironpaty ixemaxotaxeria Jirote yaganunxania ixaemaigaxeri ironperaneegei bogaignaxitsyaria ibanxoxu iaigaxea ipatimaiganaxeria. Yogari ironperaneegei inaignaxe 318. Inpo yagabeaignaxeria yagapitsageigabairi mayatiro yamageiganaxeria, osi yagabairi aixiro Jirote ontiri mayatiro yasintagetaria. Yagaigabairo aixiro tsinaneegei intiegiri pasinipage yamaiganaxeria.*

**Merexisere ixantaxeria Jaberame
inxabintsaabagetaxeria Tasorentsi**

¹⁷ Inpogini ipigaa Jaberame yoboxapaaxa otsatenixu opaita Sabe, oxantaganiria aixiro “Itsatenitsite xobeenxari”. Aryo xara itonxiboabaxari igobeenxariegite Soromaxuniria. ¹⁸ Iataxe aixiro itonxiboabaxaria Merexisere. Ineni inti igobeenxariegite Saremexuniria aixiro inti isaserorotete Tasorentsisanoria. Inpo ineni inosixaxe pan ontiri bino ¹⁹ ixantiri Jaberame:

“Inxabintsaabagetaxenpia Tasorentsisanoria betsixaxeroria inxite ontiri xipatsi.

²⁰ Maixa irisinebentaxenxania inxantaxenxania pairotyo yabisaxe yagabeabagetia,

yagabeaxagaxenpitari jerotyogabeantaigaxariria
pitentaigaxaria pixentabaxagaigaxara”.

Inpo yogari Jaberame ipagarantaxeri yagapitsaigaxeriria itentaigaxaria ixentabaxagaigaxara, onti ipaxeri 1/10. ²¹ Inpo inianaxe igobeenxariegite Soromaxuniria ixantiri Jaberame:

—Intagani pinpaigaena matsigenxaegi. Ogari jaraxintsipage iroro pinxante sintenparo.

²²⁻²³ Xantanxitsya ineni ixantiri:

—Jaratyogataxona nagumata pasintaxaria bineni. Jaratyogataxona nagumata iroxa patsatiroa otsa ontiraxa isibitsate sapato nogusotantaxenparia nosapatote tyapae janiri pixanti bintia sintabagetagaxena, aryotari noxantaxeriri Tasorentsi xurayoxuniria betsixaxeroria inxite ontiri xipatsi noxanti: “Jara tatoita nagumati”.

²⁴ Jaratyogataxona nagumata naneni. Ogari isexataigaxaria nonperaneegi iroro pinxante mataxa isexataigaxaro. Xantanxitsya yogaegiri Aneri, Jesexoro intiri Manere ineni pinxante iragagarantaigaxetyo, iritari notsipaganaxa noxentabaxagaigaxara.

Ixantaxeriria Tasorentsi Jaberame

15 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi iniaxeri Jaberame, onti oxanyotimotaxari igisanire ineaxeri ixantaxeri:

—Jara pitsarogi, nantitari xisaxobentinpiria. Nonxabintsaa-bagetaxenpityo xara, panirotari pogiaxotanara naneni.

²⁻³ Xantanxitsya ineni ixantiri:

—Notinxami Tasorentsi, pinxabintsaa-bagebetaxenatyo xantanxitsya pogataxetari bineni maneri notomi. Aryo tsini sintaxenparome inpogini mayatiro pinpagetaxenaria, teanixa pinpumatenanixa notomi, maixa irityo sintaxenparome nonperame Jeriesere ponianxitsyaria Iramasixoxu.

⁴ Ixantiri Tasorentsi:

—Yogari sintagetaxenparomeria intityo pitomisanoria, jaratyo pasini sintaro.

⁵ Inpo itentanaxari sotsixu ixantiri:

—Atsi guntete xurayo pagabeaxerixara pogataxeria mayaniro inpoxiro. Aryotari inxanyoigaxenpariri pogonteireegi inpogini intobaigabageiganaxea.

⁶ Inpo yogari Jaberame ixematsataxeri jerotyto ineantaxariria xanyomataxa tenirixatyto irobetsixumatero teria ontyapaete.

¹³ Inpo ixantiri Tasorentsi:

—Maixa nonxamantaxenpi yogari pogonteireegi onti irobasiganpianpantaigaxe, aixiro irasintaigaxenxani ironperaperai-gaxenxania xogapage. Irotsimanxabageigaxenxani xigonxiro agabagetanaxenpara 400 siriyagarini, ¹⁴ xantanxitsya naneni nontsimanxasiigaxenpari mayaniro perai-gaxenparimeria xogapage. Inpogini irapaxuaiganaeria iriaigae iramageiganaxe posantepage irasintabageigaxenpara. ¹⁵ Bineni pisyabinxasanobagetanae tyapaetya pinxamanaea. ^{16b} Inpogini yogari

pogonteireegi iripigaigae jaxa ¹⁸ nasintagaigaxenparitari mayatiro oxa xipatsi ontsititanaxenpa onaxea nia Jepitoxutiria onxarabagete onaxea nia aryonatoani opaita Jeoperatesi. ¹⁹ Maixari maixa inti sintaigaxaro igipatsiegite seneoegi, seneseoegi, xaremoneoegi, ²⁰ ititaegi, pereseoegi, irepaitaegi, ²¹ jamoreoegi, xananeoegi, jerejeseoegi intiegiri jebosoegi.

Jagare intiri otomi

16 ¹ Ogari Sarai tea ontomintenpa, teanixa oneimateri oananaxite. Xantanxitsya ainyo onperane poniatsyaria Jepitoxu opaita Jagare. ² Inpogini oxantiri Sarai Jaberame:

—Atsi guntete. Yogari Tasorentsi tea inxogaxagena nontomintaxenpara, xantanxitsya maixa noxogaxe pinxoritaxeroa nonperane Jagare iroxa tomintanxitsyame nasintaxenparia xanyomataxa nantinirixatyo syntaxari.

Inpo ineni ixanti:

—Atsina.

³ Jataxe isiryagaxotanaxa 10 siryagarini yobasigaigaxara Xanaanxu. Inpo ogari Sarai amanaxero Jagare opaxeria oxoritiria ⁴ itomintagaxaroa. Inpo oneabaxara oxaramonxitanaxea oga oxenaxe otsimanxanaxero Sarai. ⁵ Inpo oneni oxantiri Jaberame:

—Maixa otsimanxanaxena Jagare birotari xanyotanxitsya. Tsitsyata naneni nopabetaxenpiro, xantanxitsya maixa oneabaxara paenitya ontomintaxenpa otsimanxanaxena oneiri aryori abisaxena. Maixa tsitsyata inxantaxe Tasorentsi tsini xanyotanxitsya, binenixa ontirixa naneni.

⁶ Ixantutarotyo Jaberame:

—Bironpatyo, birotari sintaro. Tsitsyata bineni pineaxe tyaxa pinxantaxero.

Inpo Sarai osi otsimanxabagetanaxero Jagare xigonxiro osiganaxa
⁷ oataxe osarigagetapaaxea osabinxaxe janta osotogaatia nia
 abotsixutiria jatatsyaria Syoroxu. Inpo ineaxero isaanxarite Tasorentsi
⁸ ixantiro:

—¿Tyara pioniaxara xara? ¿Tya platea? Nogotaxenpitari bintia
 Jagare onperane Sarai.

Oxanti:

—Onti nosigapitsataxaroa peratanaria.

⁹ Inpo ineni ixantiro:

—Maixa piatae piganae onperataenpia pinxematsabagetaeroa.

¹⁰ Aixiro ixantiro:

“Nogitobaigabagetaxerityo pogonteireegi

jaratyo tsini gabeatsya irogataxeria.

¹¹ Maixa yoga pixaramonxitaxeria pobogaxeria pinpaitaxeri
 Isemaero,

Ineaxenpitari Tasorentsi pasinonxaabagetaxara
 itsarogaxagaxenpi.

¹² Yogari pitomi boganxitsyameria onti inxanyotaxenpari
 xaxintyoxiri asino.

Irotsimanxaxenxanityo xara inpo aryo inxanyotaxenpa ineni
 irotsimanxaigaxeri mayaniro.

Irotsimanxaigabetaxenparityo irirentiegi ineniegi, xantanxitsya
 jaratyo yagabeimaigiri”.

¹⁵ Inpogini obogaxeri Jagare otomi. Yogari Jaberame ipaitaxeri Isemaero. ¹⁶ Jantari itomintaxara jataxe isiryagaxotanaxa Jaberame 86 siryagarini.

**Tasorentsi ixantaxeria Jaberame
irisegaraatsaigaxenpara mayaniro**

17 ¹ Inpogini isiryagaxotanaxara Jaberame 99 siryagarini ixoneatimotaxeri Tasorentsi ixantiri:

—Nanti Tasorentsi Gabeabagetatsyaria. Pinxantaxania pinxematsatanotaxena pinegintebagetaxenpara.

² Pinxanyotaxenparixa maixa naneni nogitobaigabagetaxerityo pogonteireegi.

³ Yogari Jaberame ixemaxeria Tasorentsi ixantaxeria maixa oga ixenaxe yonpasabeabantaxarityo inexeria paio yagabeabageti. Inpo ineni aryonpatyo ixantanaxeriri:

⁴—Maixa nonxantaxenpi bineni gonteireigaxerime tobaeni matsigenxaegi. ⁵ Maixa janxi pipaitaa Jaberame, aryoty pinpaitaenpa Jaberan, nonpegaxagaxenpitari gonteireigaxerimeria tobaeni matsigenxaegi. ^a ⁶ Nogitobaigabageigaxerityo xara intiabageigaxeroty xipatsi, inxonogagarantaigaxenpa inpegaigaxenpa xobeenxaripage. ⁷ Nonxantaxenpi aixiro nonxantaxani nonpegaxenpa Pitinxami bineni, aixiro Itinxamiegi pogonteireegi. ⁸ Bineni nonpaxenpiro oxa xipatsi Xanaan pobasigantaxaria maixa pinxantaxania pasintaxenparo, aixiro inxantaxani irasintaigaxenparo pogonteireegi. Inpo naneni nonpegasanotaxenpa Itinxamiegi.

⁹ Inpo ixantaxeri aixiro:

—Xantaxitsya bineni pinxenaxagasanotaxeroa nonxantaxenpiria maixa. Aryo inxanyoigaxenpa aixiro mayaniro pogonteireegi inxenaxagasanotaxeroa. ¹⁰ Irotari noxogaxe osegaraatsaitaxenxania

^a 17.5 Jaberan ‘Abraham’: Ibairo Jaberan onti onxantaxea “gonteireiganaxeriria tobaeni”.

pisibumesinaegi mayaniro bineniegi. ¹¹ Maixa bineniegi pinsegaraatsaigaxeroa ogataxenxania bineniegi nasiegi, aixiro ogataxenxania noxenaxagasanotaxero mayatiro noxantaxenpiria maixa. ¹² Mayaniro surariegi bogaiganxitsyameria aganaxenpara 8 xutagiteri osegaraatsaitaxenxania isibumesina. Mayanirosanoty aryo inxanyoigaxenxani maixa osegaraatsaitaxenxania, irixa pasiegi pitobaireegi intirixa pasinipage pinpunabentaigaxeria pomperai-gaxenparia. ¹³ Jara itimumati paniro jaria osegaraatsaitagani tyapae janiri omagisantumatagani noxantaigaxenpiria maixa. ¹⁴ Yogari jaria osegaraatsaitagani jara yagabei inxonoiigaxenpia, teanixa inxenaxagero noxantaxeria.

¹⁵ Inpo ixantiri aixiro:

—Ogari pixoritiria janxi opaitaa Sarai, onti onpaitaenpa Sara.

¹⁶ Nonxabintsaabagetaxeroty xara osi ontomintaxenpa, binenitari sintaxagaxenparome. Arisanoty nonxabintsaasanotaxero nonpegaxagaxero gonteireigaxerimeria tobaeni matsigenxaegi, inxonogagarantaigaxenpa inpegaigaxenpa xobeexaripage.

¹⁷ Yogari Jaberan ineaxeritari Tasorentsi paio yabisaxe yagabeabagetia osi yonpasabeabentamatanaxarityo ixabaxabatanaxea ixenxiamatanaxa ixantaxea: “¿Matsi aryo iragabeaxe intomintaxenpara siryagaxotanaatsyaria 100 siryagarini? ¿Matsi agabeaxe Sara ontomintaxenpara?, jataxetari osiryagaxotanaa 90 siryagarini”. ¹⁸ Inpo inianaxe ixantiri Tasorentsi:

—Noxogabetaxa pinxabintsaasanobagetaxeria aixiro Isemaero pintimaxagaxeria tyapae.

¹⁹ Xantanxitsya Tasorentsi ixantiri:

—Noxantaxenpini pasintagaxenparoa Sara inpo obogaxeria pinpaitaxeri Bisaxo. Iritari neagetaxerome mayatiro noxantagetaxeria maixa. Ineagetaxero ineni intiri aixiro pogonteireegi. ²⁰ Yogari Isemaero nonxabintsaaxerityo, noxemaxenpitari piniaxobentaxeria maixa. Nogitobaigaxeri itomiegi intiri aixiro irogonteireegi. Ineni

intomintaxenpa 12 pegaiganxitsyameria xobeenxaripage.
Intobaigabageigaxetyo irogonteireegi. ²¹ Xantanxitsya ogari oxetyoria
noxantaxenpi inti neagetaxerome Bisaxo pasintagaxenparoria Sara.
Maixa panibati siryagarini ontomintaxenpara.

²² Inpo yagatanaxea Tasorentsi iniaxeria Jaberan iatai. ²³ Iroro
iatanaia yogari Jaberan iataxe isegaraatsaitaxeria isibumesina
Isemaero. Imaigaxeri aixiro mayaniro ironperaneegi bogaiganxitsyaria
ibanxoxu itentagantaigaxaria ipunabentaigaxeria ironperaigaxenparia.
Mayanirosanotyosegaraatsaigaxeria ixenaxagaxeroa ixantaxeriria
Tasorentsi. ²⁴ Jantari yosegaraatsaitunxania Jaberan onti isiryagaxotaxa
99 siryagarini. ²⁵ Yogari Isemaero onti isiryagaxotaxa 13.

Tasorentsi ixantaxeria Jaberan intomintaxenpara

18 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixoneatimotaxeri Jaberan
irintsyatositexu Mamere isabinxaxea sotsimoroxu
igamisapanxote. Jataxe yapagatsixaatanaxe syabogaenxari. ² Inpo
yogari Jaberan isyonxanaxa ineagiri ixenaigapaaxe mabani surari.
Ixabirimatanaxaty iataxea itonxiboigabaxaria yotigeretotasitabaxari
yogibosetanaxaty xipatsixu ³ ixanti:

—¿Boxaigaxenpi? Maixa atsi jatata taina piaigi. ⁴ Nagaxagantaxeta
nia pinxibabonxitiigaxenpara inpo panpesigopireigaxenpa
otsimanxaxara jentsina. ⁵ Aryotari pixenaigapaaxeri jaxa nanenixu,
maixa noboxitagantaxe pisexataiganaxenpara tyapaeniri piaigae janiri
pitasegaiganaxe abotsixu.

Ineniegi ixantaigi:

—Nejee tyapae.

⁶ Yogari Jaberan ixianaxe tsonpogi ixantiro Sara:

Pagaxea 20 xiro turigopane sipetyapanetasanotaxitsyaria pobetsixaxeroa pan pinxatimataxeroa.^a

⁷ Inpo isiganaxa inaxea ibaxane yagaxiti paniro tsiripexiniria timanxitsyaria imasanxaxa ipapaaxeri ironperane. Ineni ixatimataxerityo xara tsitsyari irobosateri.⁸ Inpo Jaberan yamaiganaxeneri ipaigaxeria isexataigaxara. Ipaigaxeri aixiro itsomia xameyo intiri ixota yobetsixantunxaniria itsomia baxa. Ineniegintitari yobioitaigaxa otapinaxu entsina isexataigaxenpara. Yogari Jaberan aryo yaratinxaxe xara ipaxoigaxeria ixogaxoigaxaria.^b

⁹ Inpo yagataiganaxea isexataigaxara ixogaxotagantaigaxeri ixantaigiri:

—¿Ogari pixoritiria?

Ixanti:

—Ainyo janta tsonpogi opitaxe.

¹⁰ Inianaxe irapitene ixanti:

—Omatanaenpara aixiro siriyagarini ontomintaxenpa Sara, nanenitari xantanxitsya.

Ogari Sara oxemaxero mayatiro ixantaigaxeria, aryotari onaxeri itisitaxu Jaberan sotsimoroxu.¹¹ Yogari Jaberan ontiri Sara jataxe ipisaribagetanae. Ogari Sara teanixa onpitae.¹² Jerotyoxabaxabantanaxaria oxenxianaxea oxanti: “Tyara nonxantaxenpara nontomintaxenpara jataxetari nopisaribageiganae piteniro”.

¹³ Xantanxitsya yogari Tasorensi ixantiri Jaberan:

—¿Tyara oxantaxa oxabaxabantanaxaria Sara? ¿Matsi aryo oneaxe jara agabei ontomintaxenpara maixa?¹⁴ ¿Matsi aityora xomutapitsataxenparimeria Tasorensi? Maneritari. Irobentia omatanaenpara aixiro siriyagarini ontomintaxenpa Sara, nantitari xantanxitsya.

^a 18.6 Xiro ‘kilos’onti yogatantaria jaxati otenataxe.

^b 18.8 Xameyo ‘camello’; ixota ‘queso’.

¹⁵ Inpo oxemabaxea Sara otsarogabagetanaxetyo osi oxantaxe:

—Tea aryo nonxabaxabate.

Xantanxitsya ineni ixanti:

—Naneni nogataxe aryoni pixabaxabataxe.

Jaberan iniaxobentaigaxeria Soromaxuniria

¹⁶ Inpogini yagataiganaxea ixabiriiganaa iaiganaxea Soromaxu. Yogari Jaberan yogaboxiigaatiri iriniaigabaeria. ¹⁷ Inpo ixenxiianaxe Tasorentsi ixanti: “Matsi jara notsabetiri Jaberan nobetsixaxeria maixa, ¹⁸ iritari nonpegaxagaxe gonteireigaxerimeria tobaeni matsigenxaegi gabeabageiganxitsyameria. Aixiro noxantaxeritari intimaxe irogonteire xabintsajaigaxerimeria mayaniro matsigenxaegi. ¹⁹ Noxogaxaxeri irogatagaigaxeria itomiegi intiegiri irogonteireegi inxematsaigaxenara inegintebageigaxenpara tyapae nonxenaxagaxeroniri mayatiro noxantaxeriria”. ²⁰ Osi ixantaxeri Jaberan:

—Yogaegiri Soromaxuniria intiri Jomoraxuniria ixemaxoigunxani pairotyo yobetsixabageigaxe teria ontyapaete ibegagabageigaxetyo xara. ²¹ Maixa noatanaxe janta noneaigaxiteria tyapae nogatasannotaxea naneni arisanorixa ixanyoigaxero maixa.

²² Iaiganaxe piteni Soromaxu. Panibani inai Tasorentsi itentaaria Jaberan. ²³ Ineni yainyonitanaxari ixantiri:

—Jantari pinpogereaigaxeria yogaegi betsixaigatsyaria teria ontyapaete, ¿aryo pintentagantaigaxenpari teria irobetsixaigero? ²⁴ Ainyorixa janta 50 teria irobetsixaigero teria ontyapaete ¿matsi aryo pintentagantaigaxenpari ineniegi aixiro? ¿Matsi jara pabisaxoigiri mayaniro? ²⁵ Jaroxa otyapaeti pinxanyoteroa maixa pogamagaigaxeria teria irobetsixaige teria ontyapaete pintentagantaigaxenparia betsixaigiroria xanyomataxa aryonirixatyo ixanyoigaxa ineniegi aixiro yobetsixaigaxeroa. Jara pixanyotiro maixa. Binenitari xantanxitsyameria inpogini ontsonxataenpara xipatsi tyara inxantaigaxenxani

mayaniro. ¿Matsi jara intagani potsimanxaigi betsixaiganxitsyaria teria ontyapaete?

²⁶ Ixanti Tasorentsi:

—Irobentia maixa noneaigaxeririxa 50 teria irobetsixaige teria ontyapaete aryo pinxante nabisaaxoigaxerityo mayaniro Soromaxuniria.

²⁷ Xantanxitsya Jaberan ixantutaarityo:

—Atsi jara potsimanxana nonxantaxenpia maixa, binenitari Tasorentsi, naneni nanti matsigenxa. ²⁸ Xantanxitsya aryorixa intaganibani irinae 5 isatyogaxenpara 50, ¿matsi aryo pinpogereaigaxeri mayaniro pineaxea tesano isatyogenpa 50?

Ixanti ineni:

—Aryorixa noneaxe 45 teria irobetsixaigero teria ontyapaete jaratyo nopogereaigiri mayaniro.

²⁹ Ixantutaatyó aixiro Jaberan:

—Jantari ontirixa intagani irinaxe 40, ¿tyara pinxantaigaxeri?

Ixanti Tasorentsi:

—Jaratyo nopogereaigiri.

³⁰ Xantanxitsya Jaberan aryonpatyo ixantanaxeriri:

—Atsi jara potsimanxana nonxantaenpia aixiro. Jantari intaganirixa pineaxe 30, ¿tyara pinxantaigaxeri?

Ixantutaarityo aixiro Tasorentsi:

—Intaganityo noneabetaxenpa 30 nabisaaxoigaxerityo mayaniro.

³¹ Aryonpatyo ixantanaxeri Jaberan:

—Notinxami, atsi jara potsimanxana pineaxenatari xanyomataxa tenirixatyó nonpinxenpi, xantanxitsya onti noxogaxe nonxantaxenpia, jantari intaganirixa pineaxe 20 teria irobetsixaigero teria ontyapaete, ¿tyara pinxantaigaxeri?

Ixanti Tasorentsi:

—Intaganityo irinabetaxenpa 20 jaratyo nopogereaigiri mayaniro.

³² Ixantutaatyo aixiro Jaberan:

—Notinxami, atsi jara potsimanxana, xantanxitsya panibati nonxantaxenpi inpo jara noberaimatainpi aixiro. Jantari intaganirixa pineaxe 10, ¿tyara pinxantaigaxeri?

Ixantiri Tasorentsi:

—Intaganityo irinaigabetaxenpa 10 jaratyo nopogereaigiri.

³³ Inpo yagatanaxea Tasorentsi iniaxteria Jaberan iatanai. Aryo ixanyotaxa Jaberan ineni ipiganaa ibanxoxu.

Ipogereaigaxeria Tasorentsi Soromaxuniria intiri Jomoraxuniria

19 ¹ Inpogini paenityara ontsitenitanaxe yoboxaigapaaxa isaanxariite Tasorentsi Soromaxu. Yogunteigapaaxeri Jirote yosabinxaxe sotsimoroxu otantatsaitaxotara otsirotanxutia panxotsi, aryotari xara omirinxa yapatoitaigaxari magaiseniro basigaigatsyaria xara. Inpo ineni yogunteigabaxeria ixenaigapaaxea ixabiritanaxa yotigeretotasitabaxari yogibosetanaxatyo xipatsixu iniaigabaxeria ²ixanti:

—¿Aryo poboxaigaxe? Atsi poboxaigaxea nobanxoxu pinxibabonxitiigapaaxenpara pimagimoiganaxenara inpo onxutamani aryo piaigamanae.

Xantanxitsya ineniegi ixantaigi:

—Jara noboxaigi, onti nomagaigaxe xogapage onanpinapoxixu abotsi.

³ Xantanxitsya aryonpatyo ixantaiganaxeriri osi yagabeaiganaxeriri iaigaxe ibanxoxu. Inpo yoboxaigapaaxara yoboxitagantaigaxeneri

isexaegi, aixiro yobetsixaxagantaigaxeneri pan teria onxonogenpa o poegantaria. Ineniegi isexabageigaxa.

⁴⁻⁵ Inpo tetyara irimagaige yoboxaigapaaxe mayaniro surariegi Soromaxuniria yonxuataxoigapaaxari ibanxoxu ixaemaxoigapaaxeria:

—¿Tsinityoa maixa yogaegi boxaiganxitsyaria xara? Atsi sotogaigerinityo nonpomatsanaigaxeria.

Magaisenirotyo yoboxaigaxe imaiganaxatyto ityaenxasanoria timagaigananxitsya itentagaiganaxaria pairoria yabisaigaxe ipisaribageiganaia.

⁶ Xantanxitsya yogari Jirote yosotoganaxe iriniaigaxeria. Yasitanotanaxerotyto xara sitaxomentontsi ⁷ inpo ixantaigiri:

—Notobaireegi, atsi jara pixanyoigiro maixa. ⁸ Naneni ainyo piteni nosinto tetyaenxa oneimateri surari. Maixa oneni nosotogaigaxenpi tyapae oneniri pinpomatsaigaxe, xantanxitsya yogaegiri boxaiganxitsyaria jara tyara pixantumaigiri, narotari xaemaigaxeri irimagimoigaxenara.

⁹ Xantanxitsya ineniegi ixantaigiri:

—¿Neabaxenityo xara! Matsi tsininpatytoa xaemaxenpi otyara poboxaxea jaxa pinxonoiigaxenara tyapae pinxanomajaigaxenara. ¿Irobentia maixa bironpa nonpomatsaigaxe pairotyo nogagaigaxenpi!

Isigateigamatanaxarityo inxatsaigaxerimea intinxarajaiigaxeromea sitaxomentontsi, ¹⁰ xantanxitsya yogaegiri boxaiganxitsyaria yasireaigutarotyto inosixaigairia Jirote asatyto yasitananoigairo. ¹¹ Inpo yotasonxaxoigaxeri mayaniro naiganxitsyaria xara sotsi oga ixenaigaxe tenige irogunteigae. Mayanirosanotyto ixanyoigaxeri maixa, jerotyto ixogaxogaigabetaxaro sitaxomentontsi tea ineaigaero niganxi iperaiganaxa.

¹² Inpo yogari boxaiganxitsyaria ixantaigiri Jirote:

—¿Ainyo pasini pitimaigia jaxa? Maixa gaiganaxeri pitomiegi, pisintoege intiri pitineriegi ontiri aixiro mayatiro pasintagetaxaria

magetanaxero parixoti samani, ¹³ nonpogereaigaxeritari mayaniro naiganxitsyaria jaxa, jataxetari iperaiganaxari Tasorentsi yobetsixagisebageigaxea teria ontyapaete jerotyoyomitiganxantaigaxenaria nonpogereaigaxeria.

¹⁴ Inpo yogari Jirote iataxe ixamosoigaxeria iritineriegi, ineniegitari sariaigaxaro irisintoegi inxoriigaxeroa inpo ixantaigiri:

—¡Piaige pisigaiganaxea parixoti, inpogereaigaxeritari Tasorentsi mayaniro naiganxitsyaria jaxa!

Xantanxitsya ineniegi tea inxematsaigeri, ineaigiri aryori iniabagetaxe xogapage. ¹⁵ Inpo yogaegiri isaanxariite Tasorentsi ineaigabaxea paenitya onxutamanitanaxe ixantaigiri Jirote:

—¡Tsatimatanaxenityo! Ganaxero pixoritiria ontiri pisintoegi pisigaiganaxea tyapae janiri notentagantaiginpiri mayaniro nontsimanxaigaxeria nonpogereaigaxeria.

¹⁶ Xantanxitsya ineaigaxeria tea intsatimate ixatsaigamatanaxerityo isigaxagaiganaxaria, itsarogaxagaigaxaritari Tasorentsi. Itentaiganaxaro aixiro ixoritiria ontiri irisintoegi isigaxagaiganaxaro parixoti janiri oxamaigi. ¹⁷ Inpo yagaiganaxeroa jantaxona janta ixantaigiri:

—¡Maixa plate siganaxe pabisaaxotaeniri! Jara pisyonxapanaata. Jara tatoita pipirinibentumati jaxa opanpataxea. Piabagetaxea janta otonxoaraxu janiri pixami.

¹⁸ Xantanxitsya ineni ixantaigiri:

—Atsi jara pomitiganxana otonxoaraxu. ¹⁹ Bineniegi pixabintsabageigaxena xara pabisaaxoigaxenara, xantanxitsya maixa tea nonxoge noataxea otonxoaraxu ontiroxa nonxamaxe tatarixa gaxename janta. ²⁰ Atsi guntete. Jantari janta tsoyeni aityo otsirotanxutia panxotsi tea ontobaige. Aryo noxogaxe nosiganaxea janta iroro nabentanaxenpa tyapae janiri noxami, pineaigaxerotari maixa tesano ontobaige panxotsi.

²¹ Inpo ineni ixantaigiri:

—Atsi nani piatetyo, noxemaxenpitari pixantaxenara. Maixa jara nomatiro irorori, ²² xantanxitsya platepagenityo tsitsyari poboxenpa. Jantari jatatainarixa poboxa jara nagabei nonpogereaigaxeria mayaniro.

Osi opaitantaxaria oga otsirotanxutia panxotsi Soare.

²³ Inpo oxutama-nitanaxea yoboxaxa Jirote Soarexu. ²⁴ Yogari Tasorentsi yobarigaxero tsitsi oxonogaxaro asopuripane otagaxeroa Soroma ontiri Jomora.

²⁵ Ipogereasanoigaxaty mayaniro basigaigatsyaria xara, aixiro otagaxero mayatirosantyo siboxagetanxitsyaria.

²⁶ Ogari ixoritiria oxenabetanaxari inpo osyonxapanaata onebentaxotapanaateroa oxagetanaxeria osi opeganaxa tibi. Aryo opirinigotitaxe xara.

²⁷ Inpo oxutamanitanaia yogari Jaberan iataati janta iniaxteria Tasorentsi tsyapi.

²⁸ Isyonxabetanaxa yoguntetutaro oxatsiasematanaxetyo xara tsitsienxa xanyomataxatyo opoamatagania omarane tsamairentsi. Onti oxatsiaenxasetaxe

Soromaxu ontiri Jomoraxu otsotenxasanotaxerotyo xara. Omataxero aixiro mayatiro opanpataxea. ²⁹ Aryo oxanyotaxa maixa ipogereaigaxeria Tasorentsi mayaniro basigaiganxitsyaria xara yobasigabetaxara Jirote, xantanxitsya yabisaaxotaxeri ineni, ixenxiiaxotaxaritari Jaberan.

Yobogaxea Bisaxo

21 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixenxiiairo Sara ixenaxagaxero ixantaxeria ² osi oxaramonxitanaxe yasintaxagaxaroa Jaberan. Ineni jataxe ipisaribagetanae. Yogari itomi onti yobogaxea aganaxara ixantaxeriria Tasorentsi intimaxea. ³ Inpo ineni ipaitaxeri Bisaxo. ⁴ Jantari aganaxara 8 xutagiteri isegaraatsaitaxero isibumesina ixenaxagaxero ixantaxeriria Tasorentsi. ⁵ Ineni onti isiryagaxotaxa 100 siryagarini yobogaxea Bisaxo.

⁶ Inpo oxenxiianaxa Sara oxanti: “Yogixaaxena Tasorentsi yogisineaxenara ipaxenara notomi osi mayaniro xemaxoigaxenameria notomintaxara irisineigaxenpa ineniegia aixiro intentagaigaxenara. ⁷ Jantari otyara mayaniro yogataigabetaxena jaratyo notomintumata, xantanxitsya maixa ipisaribetanaara Jaberan yasintaxagaxenaty, inenitari xantanxitsya Tasorentsi”.

Jagare intiri Isemaero yomitiganxaigunxania parixoti

⁸ Yogari Bisaxo imaranetanaxe inpo yasirianaxa. Jantari yasirianaxara yogari Jaberan yobetsixaxeneri ibiesetate. ⁹ Xantanxitsya ogari Sara oguntetaxeria otomi Jagare ixantanataxeria ¹⁰ oataxe oxamantaxeria Jaberan oxantiri: “¡Mitiganxero parixoti oga anperane ontentanaxeria otomi! Jaratyo itentasi tumatari notomi Bisaxo irasintaigaxenparoa mayatiro irasintagetaxenparia pinxamanaea inpogini”.

¹¹ Yogari Jaberan yasinonxaaxotanaxari xara, iritari sintari itomi. ¹² Xantanxitsya Tasorentsi ixantiri: “Jara pasinonxaaxotari pitomi

ontiri ponperane. Pinxematsataxeroty Sara pomitiganxaigaxeroty parixoti, iritari pitomi Bisaxo gonteireigaxerime mayaniri inxantaigaxenxaniria intiegi irogonteireegi Jaberan.¹³ Yogari otomi ponperane aryo nonxanyotagaxeri ineni nogitobaigabageigaxeria irogonteireegi, intitari pitomi”.

¹⁴ Inpo oxutamanitanaxea mapunatya yogari Jaberan yomitiganxaxero. Ipabaxeroa pan ontiri nia ipiaatabaxenero xaberataxixu inpo ixiaxagabaxero. Ipabairo aixiro otomi. Oneni oataxe anuintebagetaxea osarigagitetapaaxea Beresebaxu, tea ogate tyaxa oataxe.^a ¹⁵ Inpo otsoatanaxara oniate oxanaxeri otomi otapinxu intsyasinpo ¹⁶ oataxe osabinxaxea janta parixoti, teanixa onxoge oguntetabaxeria inxamaxea. Inpo oataxe osabinxaxea janta, ineni iraganaxa, ¹⁷ xantanxitsya Tasorentsi ixemaxerityo inpo inianaxe isaanxarite xurayo ixantiro iriniro: “Jagaare, ¿tata ginpi? Maixa jara pitsarogi, yogari Tasorentsi ixemaxeritari pitomi iragaxara. ¹⁸ Piate pogitinajaeria paganaeria, noxantaxetari nogitobaigabageigaxeri irogonteireegi inpogini”.

¹⁹ Inpo Tasorentsi ioxotagaxero nia. Osyonxabetanaxa oguntetiro omonxiataxe maajani nia, osiganaxa opiaataxero ogaberataxixu amanaxea ogitaxeria otomi. ²⁰⁻²¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixabintsaabagetaxeri osi ixoraxonatanaxe. Inpo xantaxa yobasigaxara xara osarigagitetapaaxea opaita Pajaran, yogatabagetityo imatsagabagetara. Inpogini ogari iriniro agaxeneri tsinane Jepitoxuniria ixoritaxeroa.

Jaberan iritagaxenerimea Tasorentsi itomi

22 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixogaxe ineaxeria Jaberan arisanorixara opaitaxa ixematsataxeria.

Ixaemaxotaxeri ixantiri:

^a 21.14 Xaberataxixu ‘en un cuero de cabra’.

—Jabera.

Ixanti ineni:

—¿Tyari pixanti?

² Ixantiri:

—Ganaxeri pitomi paniroria potasanotaria pamanaxeria Moriaxu pintagaxenaria janta otonxoaraxu nonxantaxenpiria.

³ Inpo oxutamanitanaxea mapunatya yogari Jabera itinaanaxa ipasimititsatanaxeri iasinote ipatyareagetanaxe tsitsi intaganta-xenpariria iatanaxe janta ixantaxeria Tasorensi iriataxea. Itentanaxari itomi intiri aixiro piteni ironperaneegi. ⁴ Inpo aganaxara mabati xutagiteri yoguntetaxotapaaxaro otonxoara onabagetaxe samani. ⁵ Inpo ixantaigiri ironperaneegi:

—Aryo pogiaigabaena jaxa. Aryo noganaeri aixiro asino. Naneni nontentanaxeri notomi noaigaxea janta noniaigaxiteria Tasorensi inpo nonpigaigae.

⁶ Inpo yaganaxero tsitsi ixiaxaganaxeri Bisaxo. Yaganaxero aixiro yobetseigantaria ontiri samenxiri tsitsi iaiganaxe. ⁷ Inpo osamanitanaxea yogari Bisaxo ixantiri Jabera:

—¡Apaxarii!

Ixantiri:

—¿Tyari pixanti?

Ixanti ineni:

—Atsi guntete. Maixa aityo tsitsi ontiri samenxiri, xantanxitsya ¿tsinityoa piratsi maixa pintagaxeneriria Tasorensi?

⁸ Ixantiri:

—Irinpatyo Tasorensi inpaigaxaeroxa.

Aryonpa iaiganaxeri. ⁹ Inpo yoboxaigapaaxara janta ixantaxeriria Tasorensi yobetsixapaaxero intagantaxeneriria, aixiro yogisaxero tsitsi. Inpo yogusotaxeri Bisaxo yogaxeria jenuxu tsitsixu, ¹⁰ xantanxitsya irotyo inosixanaxeroa yobetseigantaria imoxoroaxerimea ¹¹ xatsixetyo ixemutarityo xurayoxu isaanxariite Tasorensi ixaemaxotaxeria ixantaxeria:

—¡Jaberañ! ¡Jaberañ!

Ixanti ineni:

—¿Tyari pixanti?

¹² Ixantiri:

—Aryone pitomi. Maixa nogataxe arisano opaitaxa pixematsatasanotaxeria Tasorentsi, teanixa pintsaneapitsatenpari pitomi, panirotyo inabetaxa ineni.

¹³ Inpogini isyonxabetanaxa Jaberan yoguntetutarityo obisya satetaxa intsyasinpoxu yasatetantaxaro itsei. Iataxe yagaxitiria itagaxeneria Tasorentsi ipugaxagaxeria itomi. ¹⁴ Inpo osi ipaitaxero oga otonxoara: “Tasorentsi ipimanti oxogaxotunxaniria”. Jerotyo oxantantaganiria: “Jantari otonxoaraxu yogari Tasorentsi ipimanti oxogaxotunxaniria”.

¹⁵ Inpo yogari isaanxariite Tasorentsi ixaemaxotutaarityo aixiro ¹⁶ ixantiri:

—Ixantaxe Tasorentsi: ‘Maixa pixematsataxenatari tea pintsaneapitsatenari pitomi paniroria maixa nonxantaxenpi ¹⁷ arisanoty nonxabintsasaanobagetaxenpi nogitobaigabageigaxerityo pogonteireegi inxanyobageiganaxenparityo inpoxiro ontiri aixiro inpanexi otsapiaxutiria aryonatoane nia. Aixiro nagabeaxagaigaxeri omirinxara iragabeaigaxeri tsinirixa tsimanxaigaxenparime. ¹⁸ Maixa pixematsataxenatari bineni, intimaxe pogonteire xabintsajaigaxerimeria mayaniro matsigenxaegi’.

¹⁹ Inpogini ipiganaa Jaberan inagaxea ironperaneegi. Inpo iaiganai Beresebaxu ary xara yobasigapaaxa.

Oxamaxe Sara

23 ¹ Ogari Sara osiryagaxotaxa 127 siryagarini aryo oxamanai. ² Onti oxamaxe janta Xiriatarebaxu Jeberonxu. Ogari Jeberon onti onaxe Xanaanxu. Yogari Jaberan yasinonxaaxobagetanaxaroty xara iragatsixataxaro ixaemababagetaxe.

¹⁹ Inpo yogairo inperitanaxixu Maxaperaxutiria. Ogari Maxapera onti onaxe MamereXu oataxara yosotogia syabogaenxari. Ogari Mamere onti oxantagani aixiro Jeberon, onti onaxe Xanaanxu. ²⁰ Osi yasintaxaro Jaberan oga xipatsi onantaxaria inperitanaxi ipaigaxeriria ititaegi inxitatantaenparoa.

Jaberan ixogaxeneria ixoritiria Bisaxo

24 ¹ Yogari Jaberan jataxe ipisaribagetanai. Ixantaxanityo ixabintsaasanobagetaxeri Tasorensi. ² Inpogini ixaemaxeri inampina negintebagetiniriria mayatiro. Ineni igantaga yanti-mobagetiria yabisaigaxeri itobaire. Inpo ixantiri:

—Tsyontena notapiporixu ³ tyapaeniri nogataxea arisano pinxenaxagaxero nonxantaxenpiria maixa, pogataxetari ineaxenpi Tasorensi betsixiroria inxite ontiri xipatsi. Jarixa pixenaxagirotsimanxaxenpityo. Onti nonxantaxenpi tea nonxoge inxoritaxea notomi tsinane Xanaanxuniria noxonoitaxaria. ⁴ Onti noxogaxe piataxea nobasigabetara pinxogaxiteneria notimia oneni inxoritaxe.

⁵ Ixantiri:

—Jantari jarixa oxogi oboxea ¿tyara nonxantaxenpa? ¿Aryo nontentanaxeri pitomi janta?

⁶ Ixantiri ineni:

—¿Jaratyo pitentari! ⁷ Yogari Tasorensi timatsyaria xurayo ixantaxenatari pairani: ‘Maixa janxi pobasigaa jaxa pigipatsitexu, onti pioxaiganaxeri pitobaireegi piataxea parixoti pasinixu xipatsi nonxantaxenpiria, irotari nonpaigaxeriria pogonteireegi irasintaigaxenparoa’. Maixa ineni iromitiganxaxetyo isaanxariite iriibatanaxea tyapae paguteneriniri ixoritiria notomi. ⁸ Jantari jarixa oxogi oboxea jaratyo bineni xanyotatsya, jara tsini xantinpi. Xantaxitsya yogari notomi jaratyo pitentumatari janta.

⁹ Inpo osi itsyontaxeri itapinaporixu ixantaxeria arisanotyoinxenaxagaxero ixantaxeriria. ¹⁰ Inpo iataxe onagetaxea iaraxipage

Jaberan ixogagetanaxea pairoria abisagetaxe otyapaetasanogetaxea iramagetanaxeneroa. Yaganaxe 10 igitameyote iatanaxe Mesopotamiaxu otsirotanxutia panxotsi yobasigabetara Naxori.^{a 11} Inpogini yoboxapaaxa otsyoenitapaaxea jataxe omapunagitetanae. Oxanyotanaara maixa aryo oatapiniigi tsinaneegi agajaigia nia otsienxatia. Aryo xara yapesigopireaxagaigapaaxari igitameyote¹² yosabinxanaxea iniaxteria Tasorentsi ixanti: “Notinxami Tasorentsi, binenitari ixematsati peratanaria Jaberan, maixa noxogaxe pinxabintsaaxenara naneni, aixiro pinxabintsaaxteria ineni.¹³ Aryo nosabinxapaaxe jaxa otsienxaatia nogiaxe oboxaigaxe tsinaneegi onxiaxoigea nia.¹⁴ Tsitsyata bineni pomitiganxaxe pixogaxteria naguteneria Bisaxo. Jantari oboxaigaxerixa tsinaneegi xiaxoigatsyamaria nia, naneni nonxantaxe paniro: ‘Atsi guitaxotero piniate nobiixaxenpara’. Onxantaxenarixa: ‘Atsi nani jero oxa, biixenpa bineni inpo nonpaigaxeri aixiro pigameyote irobiixai-gaxenpara’, iroro nogatantaxenpa oneni pixogaxagaxteria Bisaxo. Aixiro nogataxe arisano pixabintsaabagaxerixa peratanaria”.

¹⁵ Inpo tetyaenxara iragatumate iriniaxteria Tasorentsi yoguntetiro oxenapaaxe Bexexa onatapaaxero agaatanaria nia. Oneni onti irisinto Betoeri otomi Mirixa. Yogari iriri inti Naxori irirenti Jaberan.¹⁶ Ogari Bexexa osinxorebagetea xara. Tetya ineimatero surari. Oxenapaaxe oxitaatanaxe jataxe opigabetanaa.¹⁷ Ineni isigamatanaxatyo ixenabaxeroa ixantiro:

—Atsi pena piniate nobiixaxenpara.

¹⁸ Oxantiri:

—Jero oxa, biixenpa.

Oguitaxotaxero airixaxotaxeneri yobiixaxara.¹⁹ Inpo yagatanaxea yobiixaxara oxantiri:

^a 24.10 Igameyote ‘sus camellos’

—Nonxitaigaxeria aixiro pigameyote irobiixaigaxenpara inxemaiganaxenpara.

²⁰ Osapanutiro oniate otenixu yobiixantaigaria piratsipage osiganaxa oxitaatapinitaxea pasini osaigaxeneria yobiixaigaxara mayaniro xameyo. ²¹ Ineni yoguntetaxero tea tya inxantumatero, ixogaxetari irogatasanotaxea iroxari ixogaxagaxeri Tasorentsi Bisaxo. ²² Inpo yagataiganaxea xameyo yobiixaigaxara inosixaxeri aniyo yobetsixantunxaniria xori ixorixitaxeneroa otyonaxu. Onti itenataxe 6 geramo. Ipaxero aixiro piteti maretsi yobetsixantunxaniria xori otenataxe 100 geramo.^a ²³ Ixantiro:

—Atsi xamantena tsini sintinpi, aixiro pinxamantaxenara tyapaerixara nomagaxea pibanxoxu nontentaigaxenparia yogaegi notsipaigaxaria.

²⁴ Oxantiri:

—Inti sintana Betoeri otomi Mirixa. Yogari iriri inti Naxori. ²⁵ Tyapaeni poboxaxea pimagaxea nobanxoxu. Aixiro aityo irinoriantaigaxenparia xameyo, aixiro irisexataigaxenparia.

²⁶ Ogatyo ixenaxe yotigeretotasitanaxari Tasorentsi ²⁷ ixanti: “¡Pairo ityapaebageti Tasorentsi ixematsatiria peratanaria Jaberan! Tea imagisanteri onti ixabintsaabagetaxeri itentaxena jaxa yobasigara itimaigia naguteneria itomi inxoritaxeria”.

²⁸ Inpo oneni osigabagetanaa oataia obanxoxu oxamantagetapairoa iniro. ²⁹ Ainyo obiaririte ipaita Jiraban. Ineni isiganaxa janta otsienxaatia nia inxamosotaxeria.

³⁰⁻⁴⁹ *Inpo itentanaxari panxotsixu. Ineni ixamantaigaxeri tsini mitiganxaxeri, aixiro tata yomitiganxabitaxeri. Ixamantaigaxeri aixiro tyara oxantaxa yoboxapaaxara otsienxaatia nia ineapaaxeroa Bexexa.*

⁵⁰ Inpogini yogari Jiraban intiri Betoeri ixantaigiri:

^a 24.22 Geramo ‘gramos’.

—Naneniagi tyanpa nonxantaige, intitari xoganxitsya Tasorentsi onxanyotaxenpara maixa. ⁵¹ Maixari maixa jero oga Bexexa. Tyapaetaxe paganaxeroa pintentanaxenparoa piataea pinpaxeria itomi mitiganxaxenpiria inxoritaxeroni, aryotari ixogaxeri Tasorentsi onxanyotaxenpara maixa.

^{61b} Ineni yaganaxero itentanaxaro.

⁶⁶ Inpo yoboxaia ixamantagetapaaxeri Bisaxo mayatiro. ⁶⁷ Yogari Bisaxo itentanaxaro Bexexa obanxoxu iriniro ixoritaxeroa. Yotasanotaxaroty xara osi imagisantanairo iriniro oxamaxe.

Ixamaxeá Jaberan

25 ⁷⁻⁸ Inpogini isyabinxasanobagetanaia Jaberan isiryaga-xotanaxara 175 sirýagarini arýo ixamanai. ^{9a} Inpo yamaiganairi Bisaxo intiri Isemaero yogaigaatiria inperitanaxixu Maxaperaxutiria. ¹⁰ Irotari ipunabentaxeria Jaberan inebiigaxeria ititaegi irogaeroa Sara. Aryo xara yogaagani ineni itentagantaagania ixoritiria. ^{11a} Antari ixamanaia yogari Tasorentsi osi ixabintsaabagetanaxeri Bisaxo.

Yobogaigaxeá Jaxobo intiri Jesao

²¹ Inpogini ogari Bexexa tea ontomintenpa. Yogari Bisaxo iniaxeri Tasorentsi iniabentaxeroa ixantaxeria ixogaxeá ontomintaxenpara. Ineni ixemaxeri osi oxaratonxatanaxe. ²² Inpo oxemaxeri yotsimanxabaxagaigaxara tsonpogi omotiaxu, ontitari yapitetaxa. Oxenxiianaxe oxanti: “Tyaxa, natsipereabagetaxetyo xara. Aryome nonxamaxeme”. Inpo oniaxeri Tasorentsi oxantaxeria: “¿Tyaxa oxantaxa ixanyoigaxara maixa?”

²³ Ineni ixantiro:

“Jantari tsonpogi pimotiaxu ainyo piteni pitomi.

Inpogini piteniro ineniegí intimaigaxe tobaeni irogonteireegi inpo irotsimanxabaxagaigaxenpa, jerotyó yotsimanxabaxagantaigaxaria maixa tetyara irobogaige.

Paniri ineni irabisaxeri irapitene.

Yogari xaraxutan anxitsyaria ironperataxenpari itsitixi”.

²⁴ Inpo aganaxara obogantaxenparia obogaxe piteni inaigaxe. ²⁵ Yogari ixetyoria boganxitsya inpitibageteatyó xara xiraapitimataxe ibiti ipaita Jesao. ²⁶ Inpo yobogapaaxe irirenti yairixaxero itsonagitya irapitene ipaitaxa Jaxobo. Yogari Bisaxo onti isiryagaxotaxa 60 sirýagarini yobogaigaxeá itomiegí.

Jaxobo ipugaxeria irirenti

²⁷ Inpo ixoraxonaiganaxea Jesao intiri Jaxobo itimagaiganaxe. Yogari Jesao onti ipirinibenti imatsagabagetara ixobintsabagetityo xara. Yogari Jaxobo tea inxanyotenpari ineni, onti isinebenta irinaxea panxotsixu irantabagetaxea xara isentagetaxeria ipirapage. ²⁸ Yogari Bisaxo paio yotasanoaxari Jesao, ineaxeritari ixobintsaabagetiria, xantanxitsya ogari Bexexa inti otasanotaxa Jaxobo.

²⁹ Inpogini yoboxibagetaxea Jaxobo isexa, yogari Jesao yoboxapaaxe ixenabagetia isigopibagetaxetari ixantiri:

³⁰ —Igee, pinpaxena majani oga xiraapatsatanxitsyaria poboxitaxeria, paenityatari aganaxena notasegane.

(Irotari ixantantaganiria Jerome.)^a

³¹ Ixanti Jaxobo:

—Atsi nani nonpaxenpi, xantanxitsya oxetyo pinxantaxena nonpugaenpia xanyomataxa nanenitya tsitixitanxitsya.

³² Ixanti Jesao:

—¡Atsi nani! Notsitixibetaxatyo xantanxitsya xanyotari maixa paenitya agabagetanaxena notasegane, ¿matsi aryo abisaaxotaxena notsitixitaxea? ¡Jaratyo!

³³ Inpo ixantiri:

—Atsi niagantsitea, ineaxenpitari Tasorentsi, jarixa pixenaxagiro irotsimanxaxenpityo.

Osi ixantaxeri:

—Ineaxena Tasorentsi nonxantaxenpia maixa. Jarixa noxenaxagiro irotsimanxaxenatyo. Maixa bineni pugaename xanyomataxa binenixa tsitixitanxitsya.

^a 25.30 Jerome 'Edom': jantari jebereoxu onti onxantaxea "xirajari".

³⁴Inpo yogari Jaxobo ipaxeri pan ontiri sogutyoxi yoboxitaxeria inxaara. Inpo yagatanaxea isexataxara ixabiritanaxa iatai. Aryo ixanyotaxero maixa yaparagetaxeroa mayatiro irasintagetaxenparimea impogini, aixiro tea inxenxiimatero ixantaxeriria Tasorentsi pairani Jaberan inxabintsaabageigaxeria irogonteireegi.

Iataxea Bisaaxo Jeraraxu

26 ¹Inpo otsonxatanaxara turigoxi tea ontimumatae isexataigaenparia basigaigatsyaria xara onti oxanyobetaxaro pairani itimabetara Jaberan. Inpo yogari Bisaaxo iataxe Jeraraxu yobasigara Abimerexe igobeenxariegite pirisiteoegi. ²Inpogini ixoneatimotaxeri isaanxarite Tasorentsi ixantiri: “Jara piati Jepitoxu onti pobasigaxenpa tyaxa xara nonxantaxenpi pobasigaxenpara. ³Maixa basigenpata jaxa. Naneni nonxantaxani nontentaxenpi nonxabintsaabagetaxenpia, nonpaigaxenpirotari oxa xipatsi pasintaigaxenparoa bineni intiegiri pogonteireiganaxeria nonxenaxagaxeroa mayatiro noxantaxeriria pairani tomintanaxenpiria Jaberan. ⁴Nogitobaigabageigaxeri pogonteireegi inpogini intobaigabageiganaxe inxanyobageiganaxenpari inpixiro nonpaigaxeria oxa xipatsi, aixiro nonxabintsaabageigaxeri mayaniro matsigenxaegi tsinirixa xabintsajaigaxerime pogonteireegi, ⁵ixematsatanotaxenatari Jaberan ixenaxagasanotaxeroa mayatiro noxantaxeriria ontiri nogatagetaxeriria”.

Bisaxo iniabentaxeria Jaxobo

27 ¹Yogari Bisaxo jataxe isyabinxanae, teanixa iroguntetae. Inpogini ixaemaxeri Jesao ixantiri:

—¡Tsyarixa!

Ixanti:

—Apaxari, ¿tya pixanti?

²Ixantiri:

—Maixa jataxe nosyabinxanae paenityaroxa nonxamanae.³ Irotari noxogantaxaria maixa nonxantaxenpia paganaxea pitsyaxopite piataxea pinxenabagetutea.⁴ Inpo pagutea poboxitaxenara tsienxarisanoria nogabintsatasanotaria naneni pamaxenara noseaxataxenpara, osi noniabentaxenpi inxabintsasaanotaxenpia Tasorentsi.

⁵ Xantanxitsya Bexexa oxemaxerityo ixantaxeria, jeroty o oneni oneabaxeria iatanaxea Jesao inxenabageteneria iriri⁶ oxantiri Jaxobo:

—Atsi guntete, notomi. Noxemaxeri sintinpiria iniaxeria pirenti inxaara ixantaxeria:⁷ ‘Noxogaxe piataxea pinxenabagetutea. Inpo pagutea poboxitaxenara tsienxarisanoria nogabintsatasanotaria naneni pamaxenara noseaxataxenpara, osi noniabentaxenpi inxabintsasaanotaxenpia Tasorentsi’.⁸ Maixa noxogaxe pinxematsatasanotaxenara nonxantaxenpia.⁹ Piate gute piteni tsiripexiniria xabera xeitasanotaxitsyaria noboxitaxeneria yogabintsatasanotaria.^{a 10} Bineni manaxenerime isexataxenpara tyapae iriniabentaxenpiniri inxabintsasaanotaxenpia Tasorentsi.

¹¹ Xantanxitsya ineni ixanti:

—Yogari ige aityotari tobai ibiti, naneni tea ontimenixa.

¹² Intagaroa intsyontenara irogataxena ineiri aryori nopomatsanataxeri osi jara iniabentana ontiroxa irotsimanxaxagantaxena.

¹³ Oneni oxantiri:

—Naronpa naneni irotsimanxaxagantaxe, narotari xantaxenpi. Maixa pinxematsataxenara paguteria xabera noxantaxenpiria.

¹⁴ Jeroty ineni iataxe yagaxitiniro oboxitaxeneria Bisaxo tsienxasanoria yogabintsatasanotaria.¹⁵ Inpo agaxitiniri isapiro Jesao tyapaerisanoria nanxitsyaria xara panxotsixu osapitaxeria Jaxobo.

¹⁶ Inpo agaxero itaxi xabera asaragaxeria osabobaxogetaxeri,

^a 27.9 xabera ‘cabra’

opasitaxeri aixiro isigitixu tyapae janiri yogatiri iriri. ¹⁷ Opaxotabaxeri oboxitaxeria ontiri aixiro pan obetsixaxeria.

¹⁸ Ineni ixianaxe inaxea iriri ixantapaaxeri:

—Apaxarii, ¿ainyobi?

Ineni ixantiri:

—Nejee, ainyona. ¿Tsinityoa bineni? ¿Bineni Jaxobo?

Ixanti:

¹⁹ —Tea. Nanti Jesao naxetyoria pogixoneataxe. Mataxa noxenaxagaxero pixantaxenaria. Maixa atsi tinaanaxe pisexataxenpara nagaxitinpiria tyapae piniabentaxenaniri.

²⁰ Inpo ineni ixantiri:

—¿Matsi sintsi pagaxiti?

Ixanti Jaxobo:

—Yamutaxenatyo Tasorentsi pixematsatiria, irityo paxenari.

²¹ Osi ixantaxeri:

—Atsi taajina jaxa nontsyontaxenpia noneaxenpia arisanorixara bintia Jesao.

²² Ineni iataxe itsyontaxeria. Inpo ixanti:

—Jantari piniaxea onti pisigaxeri iniia Jaxobo, xantanxitsya jantari maixa nontsyontaxenpia paxoxu bintia Jesao.

²³ Osi tea irogate, ineaxeritari iraxoxu pitimataxe isigasanotairi Jesao. Xantanxitsya paenityara iriniabentaxeri ²⁴ ixantutaarityo aixiro:

—¿Arisanotyó bineni Jesao?

Ineni ixantiri:

—Neejee, naneni.

²⁵ Osi ixantaxeri:

—Irobentia maixa xitenanityo nosexataxenpara pagaxitanaria osi noniabentaxenpi.

Yogari Jaxobo ixitaxeri isexataxara inpo ipaxeri aixiro bino. Ineni isexabagetaxa, aixiro yobiixaxa, inpo ixantiri:

²⁶—Atsi taajina axa paseritaxenara.

²⁷ Ineni yainyonitanaxari yaseritaxeria. Yogari Bisaxo ixemaenxatabairo isapiro onti irasi Jesao osi iniabentaxeri ixantaxea:

“Maixa noxemaenxataxero onti isapiro notomi Jesao,
noxemabairotari oenxagia xipatsi tyapaetasanotanxitsyaria
yobarigiroa Tasorentsi inxani osiboxantagetaria.

²⁸ Inxabintsaabagetaxenpityo Tasorentsi irobarigaxeroa inxani
tyapae osiboxagagetanaxeniri pinxitagigetaxeria
ontimasanotaxeniri turigoxi ontiri bino.

²⁹ Intobaigabagetaxea ponperaneegi.

Intigeretotasiigaxenpityo tobaeni matsigenxaegi
inpinxatsaigaxenpia.

Bineni peganxitsyame igobeenxariegite pientiegi, ineniegi
intigeretotasiigaxenpityo inxematsaigaxenpia.

Tsinirixa tsimanxaigaxenpime irotsimanxaigaxenxanityo ineniegi
aixiro.

Yogari xabintsajaigaxenpimeria inxabintsaabageigaxenxanityo
ineniegi”.

³⁰ Inpo yagatanaxe Bisaxo iniabentaxeria Jaxobo. Iroro yosotoga-
naia Jaxobo sotsi ityaenxa boxapaatsya Jesao ixenabagetia. ³¹ Aryo
ixanyotaxa ineni yoboxitapaaxeneri iriri tsienxarisanoria inpo
yamanaxeneri ixantapaaxeri:

—Apaaxari, atsi tinaanaxe pisexataxenpara nagaxitinpiria
piniabentaxenara.

³² Yogari Bisaxo ixantiri:

—¿Tsininpatyoa bineni?

Ixanti:

—Nanti Jesao pitomi naxetyoria jibatanxitsya nobogaxea.

³³ Yogari Bisaxo yogabagetanaxetyo sorerere yomogexanaxa
itsaroganaxea inaxea onti yamatabitaxeri itomi irapitene ixanti:

—Irobentia maixa tsininpatyoa jataxitatsyara ixenabagetutia inpo
yoboxitapaaxena yamaxotaxena. Mataxa noseataxa inxaara tetyara
poboxe, inpo noniabentaxeri. Maixari maixa mataxa.

³⁴ Iroro ixemabaxea Jesao iragamatanaxatyo ixaemanaxea:

—¡Apaaxarii! ¡Atsi niabentenatyo naneni aixiro!

³⁵ Xantanxitsya ineni ixantiri:

—Mataxa yoboxuti pirenti yamatabitaxena inpo naneni noniabentaxeri noxantaxeri Tasorentsi inxabintsaasanobagetaxeria. Notsotensexaxero mayatiro nonxantaxenpimeria inxabintsaaxenpimea bineni.

³⁶ Ixanti Jesao:

—;Irobentia maixa ipaitantunxaniria Jaxobo! Maixa pitetanaxa ixanyotana maixa. Joxetyo ixantaxena inpugaenara xanyomataxa irinirixatyo tsitixitanxitsyame. Maixari maixa aryotya yamatabitaxenpi tyapae iriniri piniabentaxe. Maixa ¿manerisano pinxantaxeria Tasorentsi piniabentaxenara naneni?

³⁷ Ixantiri:

—Atsi guntete. Mataxa noxantaxeri pirenti ineni gabeaxenpime pinxematsataxeria. Aixiro noxantaxeri ironperaigaxenparia itimaigia. Inpo noxantaxeri aixiro ontimasanobagetaxea iturigoxite ontiri aixiro bino. Maixa ¿aryo tyara nonxantea pasini noniabentaxenpia bineni?

³⁸ Yogari Jesao aryonpatyo inianiatanaxeriri ixantaxeria:

—¿Matsi maneri pasini pinxantaxeriria Tasorentsi? ;Atsi niabentena naneni aixiro!

Inpo iragutanaatyó aixiro ixaemagematityo xara.

³⁹ Osi ixantaxeri Bisaxo:

“Onti pobasigantaxenpa xipatsi jaria otyapaetasanoti.

Jara osiboxagantsibageti panxirentsipage, jaranixa opariginixa inxani.

⁴⁰ Onti pabentaxenpa piboroantaria pinxisaxobentaxenpara.

Inti pinxematsataxe pirenti ironperataxenpia, xantanxitsya inpogini pisintsitasitanaxeri janxi yagabeainpi”.

Jaxobo isigapitsatanaxaria Jesao

⁴¹ Yogari Jesao osi yotsimanxanaxeri Jaxobo ineaxea intia iniabentaxe iriri. Ixenxianaxa ixanti: “Maixa sintsi inxamanae apa inpo inxamanaerixa noginoriaxeri ige”.

⁴² Inpo oxemaxea iriniro ixantaxea iroginoriaxeria irirenti osi oxaemaxeri Jaxobo oxantaxeria:

—Atsi guntete. Yogari pirenti ixogaxe iroginoriaxenpia inxenxibentaxenpara. ⁴³ Irotari maixa pinxematsataxenara nonxantaxenpia. Piatepage siganaxe sintsi Jaraxu yobasigara nobiaririte Jiraban. ⁴⁴ Aryo pobasigaxenpa xara inenixu xigonxiro irisinetanaenpara pirenti ⁴⁵ imagisantanaeroa mayatiro, inpo nonxamantaxagantaenpi poboxaea. Teanixa nonxoge pinxamaigaxea piteniro.

28 ¹ Inpogini yogari Bisaxo ixaemaxeri Jaxobo iniabentaxeria inxabintsaaxeria Tasorentsi ixantiri:

—Jara pixoritiro tsinane basigatsyaria jaxa Xanaanxu. ² Onti piataxe Paranaramexu ibanxoxu pibisarite Betoeri aryo pinxoritaxe janta irisinto pigonxirite Jiraban. ³ Inxabintsaabagetaxenpia Tasorentsi Gabeabagetatsyaria irogitobaigabagetaxeria pogonteireegi.

⁴ Inxabintsaabagetaxenpia bineni intiegiri pogonteireegi inxenaxagaxeroa ixantaxeriria apa Jaberan, ixantaxeritari pasintaigaxenparoa oxa xipatsi abasigantaigaxaria maixa tetyaria asintaigenparo.

^{5a} Inpo yomitiganxaxeri iriataxea.

Tasorentsi ixoneatimotaxeria Jaxobo Beterexu

¹⁰ Inpogini yogari Jaxobo iatanaxe iponianaxa Beresebaxu iatanaxea Jaraxu. ¹¹ Inpo imapunataxotanaxe abotsixu. Aryo xara imagaxe.

Yagaxe mapu nanxitsyaria xara itinagitotaxaroa osi imaganaxe. ¹² Inpo ixisanibagetaxe ineaxero opabitunxani oabagetaxe xurayo inxitexu. Yogari isanxariite Tasorensi yaguitapiniigaxe. ¹³ Ineaxeri aixiro Tasorensi yaratinximotaxeria ixantaxeria: “Nanti Pitinxami, narotari

ixematsati pibisarite Jaberan intiri piri Bisaxo. Oxari oxa xipatsi pimagantaxaria maixa nonpaxenpiro bineni pasintaxenparoa inpo iritya sintaigaenparome pogonteireegi.¹⁴ Ineniegi intobaigabageiganaxetyo xara inxanyobageiganaxenparoty xipatsipane iritsotenxaigana-xenparoa xara iriaiganaxero xatonxu ontiri xamatitya ontiri aixiro yosotogia syabogaenxari ontiri isyonxaroa. Inpogini intimaxe pogonteire xabintsajaigaxerimeria mayaniro matsigenxaegi.¹⁵ Naneni noxantaxani notentaxenpi. Maixa nosentasanotaxenpityo tyaxa xara piataxe, inpo nontentaenpi jaxa. Jaratyo nomagisantinpi, onti nonxenaxagaxero noxantaxenpiria”.

¹⁶ Inpo ixireanaia ixenxianaxe ixanti: “Aryoatyo inaxe Tasorentsi jaxa, naneni tea nogate”.¹⁷ Itsarogabagetanaxe ixanti: “¡Oxobeen-xabagetityo xara! Aryoatyo yobasiga Tasorentsi jaxa. Aryoatyo oxenapinitagani jaxa oatagania xurayo”.

¹⁸ Inpo oxutamanitanaxea mapunaty yotinaamanaxa inosixaxero mapu yotinagitotaxaria yobirinitaxeroa isagutaxeroa aseite yasintaxagaxaria Tasorentsi.

¹⁹ Xarari xara aryo otimi otsirotanxutia panxotsi opaita Jirosi, xantaxitsya ineni aryoty ipaitairo Betere.^a

²⁰ Inpo ixanti: “Maixa ixantaxe Tasorentsi inxantaxania intentaxena, aixiro irisentaxena. Aryorixa inxenaxagaxero oxa, aixiro omirinxarixa inpaxena mayatiro noxogaxotaxaria²¹ xigonxiro noboxaenpara tyapaetya ibanxoxu apa, osi nonpegasanotaxeri notinxami nonxematsatasanotaxeria.²² Oxari oxa mapu nobirinitaxeria onti ibanxo Tasorentsi, aryotari jaxa ixoneatimotaxenari”.

Inpo iniaxeri Tasorentsi ixantiri: “Omirinxaxa nonpagarantaxenpi mayatiro tatarixa pinpaxena, onti nonpaxenpi 1/10”.

Inpogini iatanaxe yoboxabagetaxa ibanxoxu Jiraban itomi Betoeri poniatsyaria Jaramexu. Yogari Jiraban intitari obiaririte Bexexa iriniro Jaxobo intiri Jesao.

^a 28.19 Betere ‘Betel’: onti onxantaxea “ibanxo Tasorentsi”. Xamosotero versículo 22.

29 ¹³Ineni ixemaxotabaxeria isigabagetanaxatyo iriniabaxeria yabinatabaxeria yaseritabaxeri itentanaxaria ibanxoxu. Itsabetapaaxeri tya oxantaxa yoboxaxea. ¹⁴Inpo ixantiri Jiraban:

—Irobentia maixa bintia notinerisanoria, noguntematinpityo.

Jaxobo yantimotaxeria Jiraban

Yogari Jaxobo imagimotaxeri Jiraban paniro tsitenixuniria. ¹⁵Inpo ixantiri ineni:

—¿Aryori tsoeni nontinerintaxenpi osi pantabagetimotaxena xogapage? Jaratyo noxanyotinpi maixa. Atsi xantena. ¿Tata pixogaxe nonpaxenpia pantabagetimotaxenarixa?

¹⁶Yogari Jiraban ainyo piteni irisintoegi. Ogari oxetyoria jibatanxitsya obogaxea onti opaita Jirea. Ogari apitene onti opaita Iraxere. ¹⁷Ogari Jirea pasiniaamataxe xara, xantanxitsya ogari Iraxere pairotyo abisaxe osinxoreretaxea osinxorerebagetea xara. ¹⁸Yogari Jaxobo ixogaxerotari Iraxere ixantiri:

—Aryonpa nantabagetimotaxenpi 7 siryagarini tyapae pinpaxenaroniri pisinto Iraxere.

¹⁹Ixantiri:

—Tyapae, bironpa nonpaxe, birotari notimia janiri pasini nopi teria ineni notimia. Maixa xantaxani pobasigimotaxenara jaxa.

²⁰Osi yantabagetimotaxeri 7 siryagarini tyapae inxoritaxeroa Iraxere, xantanxitsya ineni ineaxero xanyomataxa tenirixatyo ontobaige siryagarini, pairotari yabisaxe ixogaxeroa. ²¹Inpogini aganaxara 7 siryagarini ixantiri Jiraban:

—Maixa pinpaxenaroa pisinto nonxoritaxeroa, mataxatari nantimotaxenpi 7 siryagarini, aryotari noxantaxenpiri otyara.

²² Inpo ineni yobetsixaxe ibiesetate Jaxobo ixaemaigaxeri mayaniro tsoeniiganxitsyaria iroboxaigaxea isexatimoigaxenparia.

²³ Xantanxitsya jantari tsitenigetixu onti yaganaxe Jirea yamanaxeneria iputiria inxoritaxeroa. ²⁴ Ipaxero aixiro onperabagetaxenparia opaita Suripa.

²⁵ Inpo oxutamanitanaxea yoguntetiro Jaxobo ontinpa Jirea osi ixantaxeri Jiraban:

—¡Jantari jara pixanyotana maixa! Matsi tea oneni nantimobitenpi Iraxere. ¿Tya oxantaxara pamatabitaxenara?

²⁶ Ixantiri Jiraban:

—Jaxari jaxa onti nogameiga oxetyo nopimantaigi otsitixi onxoritaxenxania. ²⁷ Maixa otyatari pixoritaxe Jirea, jantari abisanaxea pibiesetate, inpo ontominxotaea aixiro, nonpaxenpiro Iraxere, xantanxitsya pantabagetimotaena aixiro pasini 7 siryagarini.

²⁸ Inpo Jaxobo ixantaxe:

—Neje, atsi nani.

Inpo abisanaxara ibiesetate irotya ipaxeri Iraxere ixoritaxeroa.

²⁹ Ipaxero oneni aixiro paniro onperabagetaxenparia opaita Bira.

³⁰ Inpo yogari Jaxobo ixoritaxeroa aixiro Iraxere, xantanxitsya pairotyo yabisaxe yotasanoaxeroa oneni. Ogari Jirea tesaxona iritenparo. Inpo ineni yantimotairi Jiraban aixiro pasini 7 siryagarini.

Itomiegi Jaxobo

³¹ Yogari Tasorentsi ineaxeria Jaxobo tea iritasanotenparo Jirea ixogaxe ontomintaxenpara, xantanxitsya ogari Iraxere tea ontomintumatempa.

³²⁻³⁵ *Osi otomintaxa Jirea 4, ineniegitari yoxaegi: Iroben, Sumeon, Jirebi intiri Jora. Inpo aryoxarataxe otomintaxara.*

30 ¹Inpo oneaxea Iraxere tea ontomintenpa otsimanxanaxero obire inpo oxantiri Jaxobo:

—Atsi pintomintagaxenara naneni. Jarixa pitomintagana nonxamaxetyo.

²Xantanxitsya ineni yotsimanxutaroty ixantiro:

—¿Matsi naneni Tasorentsi?, iritari xanyotaxitsya tea inxoge pintomintaxenpara.

³Osi oxantaxeri:

—Atsi guntete. Irobentia maixa pinxoritaxeroa nonperane Bira inpa iroxa tomintanxitsyame nasintaxenparia xanyomataxa nantinirixaty tomintaxari.

⁴Inpo opaxeri ixoritaxero xantanxitsya intaena yogaxero. ⁵Inpo itomintagaxaro. ⁶Ogari Iraxere oxanti: “Inpaitaxenpa Jiran, ixemaxenatari Tasorentsi noniaxeria itsarogaxagaxena ipantaxenaria notomi, yogataxetari tea tatoita nobetsixe tyapae janiri notominta”.

⁷Inpo otomintaa aixiro Bira. ⁸Ogari Iraxere oxanti: “Yoxari yoxa onti inpaitaxenpa Nepetari, nagabeaxerotari nobire”.

⁹Inpo oneaxea Jirea teanixa ontomintaenpa oneni aganaxero onperane paitatsyaria Suripa opaxeria Jaxobo ixoritaxerora xantanxitsya intaena yogaxero oneni aixiro. ¹⁰Inpo otomintaxara ¹¹oxanti Jirea: “¿Tyapaetyo! Irobentia maixa inpaitaxenpa Gare”.

¹²Inpo otomintaa aixiro, ¹³ogari Jirea oxanti: “¿Tyapae, nosinebagetaxaty xara! Maixa onxantaigaxena napitsinaneegitene: ‘Osinebagetaxa Jirea’. Irobentia maixa inpaitaxenpa Jasere”.

Inpogini otomintaa aixiro Jirea oxanti: ¹⁸“Maixari maixa ineni inpaitaxenpa Jisaxare, ixabintsaaxenatari Tasorentsi ineaxea nopaxeria noxoritiria nonperane”.

¹⁹ Inpogini otomintaa aixiro ²⁰ oxanti: “Inti paxenari Tasorentsi. Maixari maixa paio irotasanotanaxena noxoritiria, itomintaganaxenatari 6 notomiegi. Ineni onti inpaitaxenpa Saboron”.

²¹ Inpo aryoty osintotaxa opaitaxero Irina. ²² Xantanxitsya Tasorentsi ixenxiiairo Iraxere. Ixemaxero oniaxeria osi ixantaxe ontomintaxenpara. ²³ Jantari otomintaxaria otsitixitaxeria oxanti: “Yogari Tasorentsi itsarogaxagaxena janiri nopasibentaa noneaxea tea nontomintenpa. ²⁴ Aryorixa inpogini inxogaxe nontomintaenpara pasini”.

Jeroty opaitantaxariria Jose.

Jaxobo isigapitsatanaxaria Jiraban

²⁵ Inpogini yogari Jaxobo ixantiri Jiraban:

—Maixa noxogaxe noataea noponiara. ²⁶ Pinpaigabaenaria notomiegi ontiri aixiro piteniro noxoritiria, oneniegitari nantimobiigaxenpi. Maixa panpaxuaenara noataea, pineaxenatari nantimotagantsibagetaxenpi.

²⁷ Xantanxitsya ineni ixantiri:

—Atsi jara piati, xantaxa pinaxea jaxa nanenixu, noneaxetari maixa pinaxea nanenixu yogari Tasorentsi ixabintsaabagetaxena. ²⁸ Atsi xantena tatoita nonpaxenpi nonpaxenpityo.

Inpo ixantaxeri inpagarantaxeria ipira osi yantabagetimotairi.

¹⁷⁻²⁴ *Inpogini Jaxobo ipintsatanaa aixiro iriataea Xanaanxu. Inpo ineaxea iataxea Jiraban parixoti itomaibagetaxea irobisyate iatanai isiganaa. Itentaiganaxaro ixoritiria, itomiegi intiegiri ironperaneegi. Aixiro yamagetanaxero ipirapage. Xantanxitsya omabatanaxara xutagiteri yogari Jiraban ixemaxotaxeri jataxe isiganaa. Yotsimanxanaxatyo yapatoiganaxeri ironperaneegi ipatimaiganaxeria, xantanxitsya paeniyara irogitabaxeri ixisanitaxeri Tasorentsi ineiri*

*ixantaxeri: “Tsitsyania potsimanxirixari Jaxobo”. Jerotyog
yogiatabaxeria intagati ixantapaaxeri:*

31 ²⁶—Jantari jara pixanyotana maixa. Jantari jara
pamatabitana. Pitentaigaxaroni nosintoegi xanyomataxa
ontinirixatyo pixentaxobentaxaro. ²⁷ Jantari jara pixanyotana maixa
pisigapitsatanaanara tea pintsabetanaena. Nogataxeme
nobetsixabaenpime pibiesetate asinebageigaxenpame mayaniro.

³¹ Ixanti ineni:

—Notsarogaxetari, noneiri aryori pagapitsaigabaenaro pisintoegi.

*Inpo osi yogametiabaxagaigaa. Yogari Jiraban ipiganaa ibanxoxu.
Yogari Jaxobo aryonpa iatanairi.*

Ixenxianaxara Jaxobo tyara inxantaxenpa irogisineaeria irirenti

32 ³ Inpogini yogari Jaxobo paenityara iroboxapaenpa yomiti-
ganxaxe ironperaneegi Seirexu Jeromexu inxamantaigaxeria
Jesao. ⁴ Ixantaigabaxeri:

—Piaige pinxantaigaxeria ige Jesao pinxante: ‘Boxapaaxe pirenti
ixantaxe: Jantari otyara noataxea inti noatimotaxe Jiraban, iritari
nobasigimotaxe janta xigonxiro maixa. ⁵ Maixari maixa boxaana
namagetaxe baxa, asino intiri obisya. Notentaigaxa aixiro
nonperaneegi surariegi ontiri tsinaneegi. Onti noxamantaxagantaxenpi
nogataxea tyapaetyarixa pagabaena’.

¹³ Inpo aryo imagaxe xara. Oxutamanitanaia yagagarantagetaxe ipirapage iramaxagantaxeneria irirenti.

²² Inpo niganxigitexu xitareanaxa Jaxobo yagaiganairo piteniro ixoritiria ontiri aixiro piteniro yogaigiria intaena intiegiri aixiro itomiegi inaigaxe 11 yogimonteagaxerira mayaniro.

²³ Yogimontexotaxero aixiro mayatiro yasintagetaria ²⁴osi panibani yapuntaa. Inpo itentaxari isaanxarite Tasorentsi yobetaxabaxagaigaxara, tea irapaxuae xigonxiro oxutamanibagetanaxea. ²⁵ Inpo yogari isaanxarite Tasorentsi ineaxea tea iragabeeri Jaxobo ipatoxeri isyoritaxu oga ixenaxe isyoritareanaxa. ²⁶ Inpo ixantiri:

—Atsi paxuaena, jataxetari oxutamanitanai.

Ixanti Jaxobo:

—Jarixa piniabentana inxabintsaaxenara Tasorentsi jaratyo napaxuinpi.

²⁷ Ixantiri:

—¿Tyara pipaita?

Ixanti:

—Nopaita Jaxobo.

²⁸ Inpo ixantiri ineni:

—Maixa janxi pipaitaa Jaxobo. Onti pinpaitaenpa Biserare, pitentaxaritari Tasorentsi pobetaxabaxagaigaxara inpo pagabeaxeri. Aryo onxanyotaxenpa inpogini pagabeaigaxeri matsigenxaegi.

³¹ Inpo iatanai iponianaaroa Penoerixu ityaenxasano sotogapaatsya syaboxaenxari. Iatanai ixantanaxe syobe, syobe, isyoritareaxetari.

Ineabaxagaigaara Jaxobo intiri Jesao

33 ¹ Inpogini yogari Jaxobo ineabaxeria Jesao yoboxapaaxea itentaigapaaxaria 400 surariegi yasirixogeigaxeri itomiegi. Irasirixonon yogaigaxeri otomiegi Jirea intiri asi Iraxere intiri aixiro asiegi piteniro yogaigiria intaena, ² inpo yobetsaenxaigaxeri. Joxetyo yogiibaigaxe yogaigiria intaena itentagantaigaaro otomiegi. Inpo imataxero Jirea oneni itentagantaigaaro otomiegi. Ogari Iraxere oneni xaraxubagetanansitsya itentagantaaro Jose. ³ Inpo ineni iibatanaaxe ixanagapinitaxatyo xara ineabaxeria yainyonitapaaxara irirenti. ⁴ Xantanxitsya Jesao isigatetanaxarityo itsatimatasitapaaxeri yabinatapaaxeria yaseritaxaria oga ixenaxe iragaiganaxa piteniro.

¹⁶ Inpo ipiganaa Jesao Seirexu. ¹⁷ Yogari Jaxobo onti iataxe Soxotixu yobetsixapaaxea ibanxo ontiri aixiro yobasiigapaaxeria ipira, irotari ipaitantaxaroria Soxoti.^a

^a 33.17 Soxoti onti onxantaxea “obasitunxania”.

¹⁸ Jantari iponianaara Jaxobo Paranaramexu tyapaetya yoboxaa Xanaanxu yobasigapaaxa otsyoenitia otsirotanxutia panxotsi paitatsyaria Suxeme.

Tasorentsi iniairia Jaxobo Beterexu

35 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixantiri Jaxobo: “Maixa plate Beterexu pobasigaxea janta. Aryo xara pobetsixaxena itagantaganiria piratsi pintagaxenaria, narotari xoneatimotaxenpiria otyara pairani pisigapitsatanaxaria pirenti Jesao”.

² Inpo ineni ixantaigiri itimaigia intiri aixiro mayaniro tentaigaxariria:

—Maigaxenari mayaniro ipegagetaganiria tasorentsi xogapage pasintageigaxaria pinpaigaxenaria, inpo binenieg pinxaataigaxea pisapiigaenpara pasini. ³ Tsamexari ajaigaxea Beterexu nobetsixaxeneria Tasorentsi itagantaganiria piratsi nontagaxeneria, iritari tsarogaxagaxena pairani natsipereabagetaxea. Ixantaxani itentaxena tyaxa xara noataxe.

⁴ Inpo inenieg ipaigaxeri mayaniro ipegagetaganiria tasorentsi xogapage ontiri aixiro jarete ogasigenpitaigaria tsinaneegi. Ineni ixitataxeri otapinaxu entsina otsyoenitia Suxeme. ⁵ Inpo iaiganaxea isentaxoigaxari Tasorentsi jeroty mayaniro basigaigatsyaria xara itsarogaiganaxe osi tea inpatimaigeri.

⁶ Inpo yoboxaigaxa Jirosixu, irotari paitatsyaria Beterere. Onti onaxe Xanaanxu. ⁷ Aryo xara yobetsixaxeneri Tasorentsi itagantaganiria piratsi itagaxeneria. Ipaitaxero JereBeterere, aryotari xara ixoneatimotaxeriri Tasorentsi pairani isigapitsatanaxaria irirenti.^a

⁸ Aixiro aryo oxamaxe xara Tebora sentiroria Bexexa tsiripexitsyania

^a 35.7 Jere-Beterere ‘El-Betel’: jantari jebereoxu onti onxantaxea “irasi Tasorentsi xoneatimotaxenaria jaxa Beterexu”.

otentaxaria otyara oboxaxea. Inpo oxitataagani otapinaxu jentsina otsyoenitia Betere. Yogari Jaxobo ipaitaxero “Jentsina oragunxania”.

⁹ Inpogini ixoneatimotairi Tasorentsi aixiro xara Beterexu
¹⁰ ixantiri:

“Bineni onti pipaita Jaxobo, xantanxitsya maixa janxi aryo
pipaitaa, onti pinpaitaenpa Biseraere”.

¹¹ Inpo ixantiri:

“Nanti Tasorentsi Gabeabagetatsyaria.

Pintomiegantanaxenpara intimaiganaxea pogonteireegi.

Nogitobaigabageigaxerityo xara ironiabageiganaxeroty xipatsi
inxonogagarantaigaxenpa inpegaigaxenpa xobeenxariegi.

¹² Ogari xipatsi nasintagaigaxariria Jaberan intiri Bisaxo
nasintagaxenpiro bineni aixiro,

inpogini iritya nasintagaigaxenpa pogonteireegi”.

¹³ Inpogini iatanaia Tasorentsi ¹⁴ yogari Jaxobo yagaxe mapu
yogaratinxaxero xara iniaxeria Tasorentsi inpo yosagutaxero aseite
ontiri bino ¹⁵ ipaitairo aixiro Betere.

Oxamaxea Iraxere

¹⁶ Inpogini iaiganaxe iponiaiganaxara Beterexu iriaigaxea
Jeperataxu. Paenityara ontsyoenitapaaxe Jeperata ogari Iraxere
obogaxotaxe, xantanxitsya atsipereabagetaxa teanixa sintsi oboge.

¹⁷ Inpo paioa abisanaxe atsipereasanobagetanaxea oxantiro
sentaxeroria:

—Jara pitsarogi, mataxatari bogaxotainpi pasini pitomi.

¹⁸ Xantanxitsya oneni paenityara onxamanaxe maani oniapanuti
opaitanaxeria Benoni, xantanxitsya yogari iriri ipaitairi Bejamin. ¹⁹ Osi
oxamaxea Iraxere. Inpo oxitataagani abotsixu Jeperataxu

paitanxitsyaria maixa Beren. ²⁰ Inpo yogari Jaxobo yogaratinxaxe mapu oxitataara, maixa aityoty aratinxi xara.

²¹ Inpo iatanai aixiro yabisanaxero panxotsi tsyobanxatsyaria paitatsyaria Jerare. Inpo aryo imagapaaxe jantaxona janta. ²² Jantari yobasigaxara xara yogari Iroben ixiasitaxero Bira yonanpitaria iriri. Inpo ixemaxea ineni yotsimanxabagetaxaty xara.

Itomiegi Jaxobo

Yogaegiri itomiegi Jaxobo onti inaigaxe 12. ²³ Yogari itomintagaxaroria Jirea intiegi Iroben itsitixitaxeria, Sumeon, Jirebi, Jora, Jisaxare intiri Saboron. ²⁴ Yogari itomintagaxaroria Iraxere inti Jose intiri Bejamin. ²⁵ Yogari itomintagaxaroria Bira onperane Iraxere inti Iran intiri Nepetari. ²⁶ Yogari itomintagaxaroria Suripa onperane Jirea inti Gare intiri Jasere. Ineniegi onti yobogaigaxe Paranaramexu.

Ixamaxea Bisaxo

²⁷ Inpogini iataxe Jaxobo MamereXu inxamosotaxiteria iriri. Ogari Mamere aryotari opaitari aixiro Jareba ontiri Jeberon. Aryotari xara yobasigaigaxari Jaberan intiri Bisaxo. ²⁸ Yogari Bisaxo isiryagaxotaxa 180 siryagarini ixamanaia, ²⁹ jataxetari isyabinxabagetanai. Inti xitaigairi Jesao intiri Jaxobo.

36 ¹⁻⁵ *Yogari Jesao itimaxe 5 itomiegi ixoritaxetari mabani tsinane Xanaanxuniria.*

⁶⁻⁷ Inpogini iataxe irobasigaxenpara parixoti yontainatanaxaria irirenti, teanixatari osatyogaenpa isexa ipiraegi, itobaigabagetitari. Itentanaxaro ixoritiria intiegiri itomiegi ontiegiri aixiro irisintoegi. Yamagetanaxeri ipirapage ontiri mayatiro yasintagetaria. ^{8b} Iataxe yobasigaxara otonxoaraxu Sere.

Inpogini itobaigabageiganaxe irogonteireegi. Ineniegi onti ixantaigunxani Jeromitaegi.

37 ¹Yogari Jaxobo xantaxa yobasigaxara Xanaanxu, aryotari xara yobasigabetari iriri.

Jose intiegiri irirentiegi

^{2b}Inpogini isiryagaxotanaxara Jose 17 siriyagarini itentaiganaxari irirentiegi yosentaigaxeria irobisyate iriri.

³Yogari Biseraere paio yotasanotaxari Jose yabisaxetyo yotaigaria itobaire, ontitari itomintaxari jataxe ibisaribagetanae. Jerotyó

yobetsixaxagantaxeneri isapiro pairotyo abisaxe otyapaetaxea.^a ⁴ Inpo yogaegiri irirentiegi ineigaxea paioa yotasano taxari ineni osi yotsimanxaiganaxeri, teanixa iriniaigaeri irisineigaenparia.

⁵ Inpogini ixisanitaxe Jose inpo ixamantaigaxeri irirentiegi ixisanitaxeria, xantanxitsya ineniegi aryonpatyo yotsimanxasanoiganaxeriri, ⁶ ineigaxetari onti ixantaxe:

—Maixa noxogaxe pinxemisantaigaxenara nonxamantaigaxenpia noneaxeria nogisanirexu. ⁷ Onti nonei anaigaxe tsamairentsixu agabageigaxea turigo agusobatuigaxeroa. Inpo noneiro nasi otinaanaxa aratinxanaxe. Ogari pasiegi oga oxenaxe apatobentaiganaxaro onxuataxoiganaxaroa inpo oxanagabentaiganaxaroa. ⁸ Inpo ineniegi ixantaigiri:

—Matsi bineni peganxitsyame inpogini nogobeenxariegite ponperaigaxenara.

Aryonpatyo yotsimanxasanoiganaxeriri yotsimanxabiigaxeria ixisanitaxeria, aixiro ineigaxeria onti yabentaxotanaxa.

⁹ Inpogini ixisanitai aixiro, inpo ixamantaigaxeri irirentiegi ixantaigiri:

—Atsi xemisantaigena nonxamantaigaxenpia noxisanitaxeria, noneitari syabogaenxari intiri tsitenixuniria intiri aixiro inpoxiro inaigaxe 11. Mayaniri ineniegi ixanagabentaiganaxena.

¹⁰ Jantari ixamantaigaxeria ineniegi intiri aixiro iriri, yogari iriri ixanomaaxeri ixantiri:

—¿Tataty oitara gisaniaxenpira? ¿Matsi aryono xanagabentaxenpi naneni ontiri piniro intiri aixiro pirentiegi?

¹¹ Yogari irirentiegi yotsimanxabiigaxerityo xara, xantanxitsya yogari iriri ixenxianaxeroty tatarixara gisaniaxeri.

^a 37.3 Biserare (Israel): iritari paitatsyaria aixiro Jaxobo.

Ipimantaigaxeria Jose irirentiegi

¹² Inpogini yogari irirentiegi iaigaxe Suxemexu yamaiganaxeria irobisyate iriri isexataigaxenpara sinpena. ¹³ Inpo yogari iriri ixantiri Jose:

—Tsyarixa, noxogaxe piataxea pinxamosoigaateria pirementiegi.

Ixanti Jose:

—Tyapae.

Ixanti:

—Irobentia maixa atsi plate pinxamosoigaateria ainyoegirixara tyapaerixa inaigaxe ineniegi intiegiri aixiro obisya, inpo pinpigae pintsabetapaaxenara.

^{17b} Inpo iataxe ineaigapaaxeri Jirotanxu. ¹⁸ Xantanxitsya ineniegi iroro ineaigabaxeria samani tetyara iroboxenpa inaigaxea iniabaxagaiganaxa isariaigaxaria iroginoriaigaxeria ixantabaxagaiganaxa:

¹⁹ —Neri yonta boxapaaxe xisanibagetatsyaria. ²⁰ Tsamexario aginoriaigaxeria inpo agiagaigaxeria obegantaxara oxigasitagania nia inpo anxantaigaxe onti yaagataxe. Maixa aginoriaigaxeririxa tsitsyari inpegenpa agobeenxariegi.

²¹ Iroxo ixemabaxea Iroben ixogaxe irabisaaxotaeria ixantaigiri itobaire:

—Aryonpa jara aginoriaigiri. ²² Jara tyara axantumagiri. Onti agiagaigaxeri xogapage jaxa obegantaxara.

Onti ixantaxe maixa ixogabetaxatari irabisaaxotaerimea irogipigaeria iririxu. ²³ Inpo yoboxapaaxara Jose inaigaxea ineniegi onti isapitaxa isapiro pairoria otyapaetasanotaxe ipaxeriria iriri.

Ineniegí yagaigabaxeri isapoxaigaxeria ²⁴yogiagaigaxeria obegantaxara oxigantasibetunxania nia xantanxitsya tea ontimaate.

²⁵Aryo xara ipioitaigaxa isexatabageigaxara. Inpo ineagutari ixenaigapaaxe isemairotaegi iponiaigaxa Xararexu iaiganaxea Jepitoxu ixenantaigapaaxaria igrameyoegite. Onti yamaiganaxe xasanxaari,

baresamo ontiri aixiro mira inpimantabageigea janta.^{a, b} ²⁶ Yogari Jora ixantaigiri irirentiegi:

—Aryo tyara anxantaigaxeri aginoriaxeria abirentiegite inogini amanaxoigaxeria.²⁷ Aryonpatyo irityo anpaigaxe yogaegi isemairotaegi tyapae agantaigaxenparini xorixi, intitari abirentiegite.

Mayaniro irirentiegi ixantaigaxe tyapae.²⁸ Inpo yoboxaigapaaxara ineniegi inosixaigaxeri Jose ipaigaxeria. Ineniegi ipaigaxeri 20 xoriximenta yamaiganaxeria Jepitoxu.

²⁹ Inpo yoboxai Iroben iabetaxa janta obegantaxara xipatsi ixamosobetari Jose maneri. Itisaraamatanaxeroty isapiro ixenxianaxeritari.³⁰ Ipiganaa inaigaxea irirentiegi ixantaigiri:

—¡Yogari Jose maneri! ¡Maixa tyaxa itsataxe! ¡Tyaxa nonxante!

³¹ Inpo yontsyanoxireigaxeri tsiripexiniria xabera yagaigaxero isapiro Jose yotsaxaigaxeroa irirajanaxu oxiraamagotanaxe^c ³² osi iaigai yamaiganaxeneria iriri ixantaigapaaxeri:

—Atsi guntete. ¿Tsini sintaro oxa isapiro? ¿Ineni sintaro pitomi? Onti nagaigaxero janta osarigagitetapaaxea.

³³ Irooa ineabaxeroa Jaxobo ixanti:

—¡Ironi irasi notomi! ¡Tataxa gaxeri! Aryoraxa yaagataxe.

³⁴ Osi itisaraanaxero isapiro isapitaxaroa tontaporoxiri yasinonxaaxotanaxaria. Inpo ixenxiintebagetaxerityo xara.³⁵ Mayaniro itomiegi ontiri irisintoegi ixogaigabetaxa irogisineaigaerimea, xantanxitsya ineni teaty inxoge irogisineaxenxania. Aryonpatyo iraganaxari iragatsixatanaxaria itomi ixantaxea:

—Xantanaxani nonxenxiintebageteria xigonxiro nonxamanaea.

^a 37.25 Isemairotaegi (ismaelitas): intiégi irogontereegi Isemaero, (Ismael), itomi Jaberan. Jen. 16.15

^b 37.25 Igameyoegite (sus camellos): xasanxaari, baresamo ontiri aixiro mira: (perfumes, balsamo y mirra).

^c 37.31 Xabera (cabra).

Jose ontiri ixoritiria Potipae

39 ¹Inpogini yoboxaigaxara isemairotaegi Jepitoxu ipimantaigaxeri Jose. Inti ipaigaxe paitatsyaria Potipae. Ineni inti itinxamiagi isoraroegite igobeenxariegite Jepitoxuniria. Ineni onti ixantagani paraon. ²Xantanxitsya yogari Tasorentsi itentaxari Jose jeroty tyapae yobasigaxa janta ibanxoxu imagimotiria. ³Ineni ineaxeri inti tentaxari Tasorentsi jeroty tyapae inaxe. ⁴Osi isinebentanaxari ipegaxagaxari inanpina ineni neagetaxeroneria mayatiro yasintagetaxaria ibanxoxu. ⁵Irooa ipegaxagaxaria inanpina, yogari Tasorentsi ixabintsaabagetaxeri ineni aixiro, ontitari xantanxitsya inaxea Jose xara. ⁶Jantari ixantaxeria ineagetaxeneria mayatiro yasintagetaria ibanxoxu, teanixa inxenxiagetaero ineni, intaganibati ixenxiiai isexa.

Yogari Jose intyapaebagetetyo xara, ⁷jeroty otobaigabagetanaxea xutagiteri ogari ixoritiria Potipae onintanaxeri. Inpo oxantaxeri:

—Taajina pineaxenara. ⁸Xantanxitsya ineni tea inxoge.

Onti ixanti:

—Atsi guntete. Yogari pixoritiria ipegaxagaxena inanpina tyapae noneagetaxeneria mayatiro yasintagetaria ibanxoxu. Maixari maixa nonaxea jaxa maneri tatanpa inxenxiagetae ineni. ⁹Jaxari jaxa ibanxoxu tea intime bisaxeneria, aryotari ixantaxeri ineni. Tea tatoita intsaneapitsatumatena, paniro pixantaxara bineni, bintitari ixoritiria. Jaroxa notsyontumatinpi. Jaroxa noxanyotumatiro maixa nobetsixaxea ixantabitantiria Tasorentsi.

¹⁰ Oneni omirinxatyo xutagiteri oxantanabetaxari ineaxeroa, xantanxitsya ineni teatyo inxematsatumatero. ¹¹ Inpogini agaxara xutagiteri ixiabetanaxara tsonpogi irantabagetaemea manerigitebagetaxe, paniro onaxe oneni. ¹² Onosixaxotutaarityo isapiroxu oxantaxeria:

—Atsi taajina neena.

Ineni isigamatanaxatyo yosotogapanutia sotsi yoxanaxero isapiro onenixu. ¹³ Inpo oneni oneaxea yosotogapitsatanaxeroa ioxanaxeroa isapiro onenixu ¹⁴ oxaemaigaxeri onperaneegi oxantaigiri:

—Atsi guntete. Yogari noxoritia yamaxeri jaxa yoga jebereo, maixa onti ipomatsanaiganaxai. Yoboxasibetaxena inosixabetaxenara, xantanxitsya naneni noxaemanaxetyo nosyaroenxarixatyo xara. ¹⁵ Inpo ineaxea noxaemanaxea yosotogapanuti isigabagetanaxa ioxapanutiro isapiro jaxa.

¹⁶ Inpogini ogaxero janta isapiro ogiaxeria oxoritiria iroboxapaaxea. ¹⁷ Inpo yoboxapaaxea oxantiri:

—Yogari anperaigaria jebereo pamaxeria ixiasibetaxena inosixabetaxena, ¹⁸ xantanxitsya naneni noxaemanaxetyo nosyaroenxarixatyo xara, osi yosotogapanuti isigabagetanaxara ioxanaxero isapiro jaxa. ¹⁹ Aryo ixanyotaxena maixa ponperane.

Iroxo ixemabaxeroa otsabegetaxeria yotsimanxanaxatyo ²⁰ osi yasitaxotaxagantaxeri Jose itentagantaigaxari yasitaxotaxagantaigiria xobeenxari. Yasitaxobetunxanityo ²¹ xantanxitsya yogari Tasorentsi ixantaxani itentaxari ixabintsaabagetaxeri osi isinebentanaxari sitaxotantatsyaria ²² ixantaxeri ineginteigaxeneria mayanero sitaxoiganxitsyaria, aixiro ineni neagetaxerome mayatiro xara panxotsixu yasitaxotantaigaria. ²³ Yogari sitaxotantatsyaria teanixa inxenxiaero mayatiro irantane yogisyonxagetaxeneriria Jose inpirinibentanaxeroa, itentaxaritari Tasorentsi jerotyó neginte inabagetaxe. Tatarixa yobetsixagetaxe negintetya yogaxero.

Jose ixamantaxeroa xisanirentsi

40 ¹⁻² Inpogini yogari paraon igobeenxariegite Jepitoxuniria yotsimanxaigaxeria piteni ironperaneeji. Paniro inti paxotiriria bino, yogari irapitene inti betsiximotiriria pan. ³ Inpo yasitaxotaxagantaigaxeri ibanxoxu itinxami isoraroegite, aryotari onaxeri xara yasitaxotantaigaria yotsimanxaigaxeria. Yogari Jose aryo yasitaxotunxani ineni aixiro xara. ⁴ Yogari itinxami soraroegi ixantaxeri ineaigaxeria. Inpo xantaxa yobasigabageigaxara xara.

⁵ Inpogini ixisanibageigaxe piteni. Paniropage aityo gisaniaigaxeriria. ⁶ Inpo oxutagitetamanaxea yoboxamanaxea Jose inxamosoigamanaxeria ineaigapaaxeri sinonxajaigamataxa.

⁷ Ixantaigiri:

—¿Tata gaigaxenpia?

⁸ Ineniegi ixantaigi:

—Onti noxisanibageigaxe. Maixa maneri tsininpa xamantaigename tatoita gisaniaigaxena.

Ixantaigiri ineni:

—Matsi tea ineni Tasorentsi gataxerome xisanirentsi. Atsi tsabeigena tata paxisaniigaxe.

⁹ Inpo yogari paxotiriria xobeenxari bino ixanti:

—Naneni onti noxisanitaxe noneiro oba aratinxaxe nanenixu ¹⁰ mabati onaxe otsa. Irotyo opesiganaxea sintsi oteganaxe ¹¹ inpo ogari otega oga oxenaxe opeganaxa oxitsoxi iraxaga. Inpo naneni nonei napagotaxero yobiixantaria paraon nagaxero oba nobiogaxero noyagiataxero inpo nopaxotaxeri.

¹² Ixantiri Jose:

—Maixa nontsabetaxenpi ogari pineaxeria otsa oba mabati onaxe onti oxantaxotaxe mabati xutagiteri. ¹³ Maixa omabatanaxenpara xutagiteri yogari paraon irosotogaenpi inxaemaenpia

pinpaxobagetaeria irobiixaenpara. ¹⁴Maixari maixa aryorixa onxanyotaxenpa noxantaxenpia maixa atsi pintsabetaxeria paraon piniaxobentaxenara tyapae irosotogaenaniri. ¡Atsi pintsaroga-xagaxenara! ¹⁵Naneni nanti jebereo onti ixositantaitaxena yamaitaxenara jaxa. Tea tatoita nobetsixumate tyapae irasitaxoitaxenara.

¹⁶Inpo yogari betsiximotiriria paraon pan ineaxea itsabetaxeria yogisineaxeria ixanti ineni:

—Naneniri onti noxisanitaxe noneiro tsibeta mabati onaxe opirinigetaxe nogitoinaxu osyatexantagetaxaro pan xutari. ¹⁷Ogari jenoxutanxitsyaria onti syatexantagetaxaro potsyaripage irisexataxenparoa paraon, xantanxitsya inti parigasiigaxero tsimeripage isexataigaxaroa.

¹⁸Ixantiri Jose:

—Maixa nontsabetaxenpi bineni, ogari tsibeta nanxitsyaria mabati onti oxantaxotaxe mabati xutagiteri. ¹⁹Maixa omabatanaxenpara yogari paraon irisitixaxagantaxenpi intsataxagantaxenpia intsyatoxu inpo irisexataigaxenpi syoxentiri.

²⁰Inpogini omabatanaxara xutagiteri iro ro agantaxa igutagiterite paraon. Ineni yobetsixaxagantaxe ibiesetate ixaemaigaxeria mayaniri igoraxaegite. Jantari yapatoitaigaxara mayaniri ixaemaigaxeria ineni yagaxagantaxeri paxotiriria bino intiri betsiximotiriria pan. ²¹Yogari paxotiriria bino ixantaxeri inpaxobagetaeria, ²²xantanxitsya yogari betsiximotiriria pan onti yositixatsanotagantaxeri itsataxagantaxeria jenoxu. Oxenaxaganaxatyo ixantaxeria Jose, ²³xantanxitsya yogari paxotiriria paraon bino teatyo inxenxiaeri.

Jose ixamantaxotaxeroa igisanire paraon

41 ¹Inpogini abisanaxa piteti siryagarini. Inpo ixisanibagetaxe paraon ineni inei yaratinxaxe otsapiaxu nia paitatsyaria Niro. ²Ineiro osotogaigapaaxe 7 baxa tyapaepagerixa xara xarapatsapagetyo

osexabageigaxa osinpenasite totorasixu.³ Inpo inei osotogaigapai pasini 7 baxa onxobeexarepage xara tsirepetyonxitabagetaxe. Aratintiitapaaxe otsapiaxu onaigaxea tyapaetaiganxitsyaria⁴ osexataigapaaxaroa.

Inpo ixireanaxe,⁵ xantanxitsya axiro imaganai ixisanitutaaty o aixiro ineiro patiro turigo aratinxaxea aisano xara oxitsoxi otyapaerepagetyo xara aryosixoxipagetyo, onaxe 7.⁶ Inpo inei otimanaxe pasini oxitsoxi pairabagetaxe xamagisemataxe syanpitexisemataxe, aixiro tsiripexixosiegitisano, ontitari xantaxero tanpia poniaenxatanxitsyaria yosotogia syabogaenxari. Aryo oxanyotaxa oneni onaxe 7.⁷ Inpo osexataigaxaro tyapaetanxitsyaria.

⁸ Inpo ixireabetanaxa maneri, ontitari ixisanibagetaxe. Inpo tsipetyamani yobanxinabagetaxatyo xara ixaemaxagantaigaxeri mayaniro gatabageigatsyaria Jepitoxuniria intsabeigaxeria tatoita gimanataxeri. Inpo itsabeigabetaxari ixisanitaxeria, xantanxitsya tea intimumate paniro gataxeromeria.⁹ Inpogini yogari paxotiriria bino ixantiri:

—Maixa noxenxiianaxero onti nobetsixaxe teria ontyapaete, tea nontsabetenpinixa otyara.¹⁰ Jantari pairani potsimanxaigaxenara pitentagantaxenaria betsiximotinpiria pan pasitaxotaxagantaigaxenara ibanxoxu itinxami pisoraroegite¹¹ ixisanibagetaxe betsiximotinpiria pan. Aryo noxanyotaxa naneni noxisanibagetaxe. Paniropage aityo gisaniaigaxenaria.¹² Xarari xara aryo inaxe paniro jebereo yonperabetaxaria itinxami pisoraroegite. Nanenieg notsabeigaxeri noxisaniigaxeria inpo ineni itsabeigaxena tatoita gisaniaigaxena.¹³ Inpo aryo oxanyotaxa itsabeigaxenara. Naneni pixaemaana nopaxobagetainpia, yogari ineni onti yositixatsanotunxani itsatunxania jenoXu.

¹⁴ Iro ro ixemabaxea paraon ixaemaxagantaxeri Jose igenanetya yasireaxotagantairi. Inpo ineni yogarabeatanaxero igisi isapitanaxa pasini isapiro iataxexa inenixu. ¹⁵ Inpo ineni ixantiri:

—Noxisanibagetaxe, maneri gabeaxitsyameria intsabetaxenara tatoita gisaniaxena. Xantaxitsya maixa noxemaxotaxenpi bineni pogabageti pitsabetantiroa xisanirentsi.

¹⁶ Ixantiri Jose:

—Tea tsitsyata nogatasitenparo naneni, intityo gataxena Tasorentsi. Maixa irityo gataxename nontsabetaxenpia tatoita gisaniaxenpi tyapae pogataxeniri tyara pinxantaxenpa.

¹⁷ Osi itsabegetaxeri ixantiri:

—Onti noxisanitaxe nonei naratinxaxe otsapiaxu nia Niro.

¹⁸ Noneiro osotogaigapaaxe 7 baxa otyapaerepagetyo xara xarapatsatabagetaxetyo osexabageigaxa osinpenasite totorasixu.

¹⁹ Inpo nonei osotogaigapai pasini 7 baxa onxobeenxarepagetyo xara tsiripetyonxitabagetaxe. ¡Teatyo noneimate Jepitoxu ontimea baxa obegaga onxanyotaxenpara maixa! ²⁰ Inpo oneniegí osexataigaxaro oxetyoria sotogaigananxitsya xarapatsaiganxitsyaria.

²¹ Osexataigabetaxaroty xantanxitsya xantaxanityo oxanyoigaxara maixa pairotari ogagaigaxa otsiripetyonxiigaxea.

Inpo noxireanaxe, ²² xantanxitsya nomaganai noxisanitutaaty aixiro, irotya noneaxe turigo aratinxaxe aisano xara oxitsoxi otyapaerepagetyo xara aryosioxipagetyo, onaxe 7. ²³ Inpo nonei otimanaxe pasini oxitsoxi pairabagetaxe xamagisemataxe syanpitexisemataxe, aixiro tsiripesioxiegitisano, ontitari xantaxero tanpia poniaenxatanxitsyaria yosotogia syabogaenxari. Aryo oxanyotaxa oneni onaxe 7. ²⁴ Inpo osexataigaxaro tyapaetanxitsyaria. Notsabeigabetaxari gatabageigatsyaria, xantanxitsya teatyo intimumate paniro gabeanaxitsyameria intsabetaxenara tatoita gisaniaxena. ²⁵ Inpo ixanti Jose:

—Jantari pixisanitaxeroa baxa ontiri turigo patiro gisaniaxenpi, ontitari ixamantaxenpia Tasorentsi tatoita irobetsixaxe inpogini.

²⁶ Ogari 7 baxa tyapaetanxitsyaria onti oxantaxotaxe 7 siryagarini.

Aryo oxanyotaxa turigo oneni pineaxeria 7 onaxe tyapaesioxitanxitsyaria oxiro oxantaxotaxe 7 siryagarini. ²⁷ Ogari 7 baxa

tsiripetyonxitanxitsyaria inpogityaria osotogaigapaaxe aixiro onti oxantaxotaxe 7 siryagarini. Aryo oxanyotaxa turigo oneni

syantpitexisetanxitsyaria oxantaxeroa tanpia poniaenxatanxitsyaria yosotogia syabogaenxari oxiro oxantaxotaxe 7 siryagarini. Pitetiro onti

oxantaxotaxe 7 onaxe siryagarini jara oneaagani turigoxi. ²⁸ Arisanotyoxantaxenpi, yogari Tasorentsi onti ixamantaxenpia tatoita irobetsixaxe inpogini. ²⁹ Oxetyo ontimaxe 7 siryagarini

ontimantabagetaxenparia tobaiti turigoxi. ³⁰ Inpo aryotyaxa ontimaxe 7

siryagarini jara oneimataagani. Magaiseniro iratsipereabageigaxetyo

itasegane. ³¹ Ontsonxatatanotaxenpaty mayatiro jaraty otimumatai

majani xanyomataxatyo tenirixatyo ontimabetenpa otyara. ³² Jantari pixisanitaxeroa baxa ontiri turigo ontitari ixogaxea Tasorentsi pogataxea aryo inxanyotaxero maixa, paenityatari aganaxenpa. ³³ Irotari nonxantantaxenpiria maixa tyapae pinxogaxea paniro gatatsyaria pinpegaxagaxeria itinxami ponanpinaegi tyapae ineniniri xantanxitsyame tata obetsixagetaxenxani maixa janiri agantanaxe tasegagantsi inpogini. ³⁴ Aixiro pinxogaigaxea pasini tobaeni pegaiganxitsyameria xoraxaegi pomitiganxaigaxeria iriaigaxea intsothenxaigaxeroa Jepito iragagarantaigaxeroa turigoxi. Jantari agaxenxania ineniegi iragaigabaxe 1/5 ironaigabaxeroa irogaiganaxeroa oneniri osexataenxani inpogini. Aryo inxanyoigaxero maixa xigonxiro agabagetanaxenpara 7 siryagarini janxia otimai. ³⁵ Inpo bineni pinxantabitantaxero janiri osexatagani, onti ontaixagetaxenxani tyaxa xara otsirotanxutia panxotsi tyapae oneniri osexataenxani inpogini ontsonxagetanaxenpara mayatiro. ³⁶ Aryo inxanyoigaxero maixa irogaiganaxeroa tyapae janiri agantanaxe tasegagantsi inpogini aganaxenpara janxia otimumatai turigoxi Jepitoxu, jaranixa otimainixa xigonxiro agabagetanaxenpara 7 siryagarini.

Paraon ipegaxagaxeria Jose itinxami inanpinaegi

³⁷ Inpo yogari paraon ineaxeroa tyapaetaxe mayatiro ixantaxeria Jose. Aryo ixanyoigaxa inanpinaegi ineniegi ineigaxero tyapaetaxe.

³⁸ Yogari paraon ixantaigiri:

—Manerisanoty pasini sigaxerimeria ineni itentaxaritari Tasorentsi ixenxiagaxaria.

³⁹ Inpo ixantiri ineni:

—Manerityo pasini gatanxitsyameria irisigaxenpia bineni, intitari gataxenpi Tasorentsi. ⁴⁰ Maixa bineni nonpegaxagaxe itinxamiegi nonanpinaegi. Bineni xantanxitsyame mayatiro obetsixaxenxaniria jaxa Jepitoxu. Mayanero inxematsaigaxenpi tatarixa pinxantaigaxeri. Paniro nonxantaxenpa naneni nabisumataxenpia, narotari xobeexari.

⁴¹ Maixari maixa bineni nonpegaxagaxe neagetaxenaromeria mayatiro Jepitoxu.

Iroro ixantaxeria maixa ⁴² inosixanaxeri ianiyote iritya ipaxe Jose, iritari ipegaxagaxe itinxamiegi inanpinaegi. Inpo ixantaigaxeri ironperaneege irosapitantaigaxenparia sapirontsi metsyori pairoria abisaxe otyapaetasanotaxea, aixiro inenxetaxaxeri nensexixi obetsixantunxaniria xori.^a ⁴³ Inpo ipaxeri osigaxotantaganiria sigabetaxaroria isigaxotantaria ineni. Inpo tyaxa xara iataxe iibaiganaxeria ironperaneege xobeenxari ixaemaiganaxetyo ixantaigi:

“¡Eeee, atsi neaigabaxerii, sirinxaignaxenpaa!”

Osi xantaxa ixanyotaxara maixa ineni xantanxitsya mayatiro obetsixagetunxaniria Jepitoxu.

⁴⁴ Ixantaxeri aixiro paraon:

—Maixa jaratyo tsini betsixumatatsya tatarixa oita jaria bineni xantatsya, narotari xantaxenpi, narotari igobeenxariegite mayaniro.

⁴⁵ Inpo ipaitaxeri Sapanatepanea, irotari irinianeegi Jepitoxuniria. Aixiro ipaxeri tsinane opaita Jasenate, oneni ixoritaxe. Oneni onti irisinto Potipera. Ineni inti saserorote basigatsyaria otsirotanxutia panxotsi paitatsyaria On. Aryo oxanyotaxa maixa ipegaxara Jose itinxamiegi inanpinaegi paraon neagetaxeromeria mayatiro Jepitoxu.

⁴⁶ Ineni onti isiryagaxotaxa 30 siryagarini,

Inpogini inianaxeri paraon iataxea itsotenxagiteanaxeroa Jepito yanuibentaxeroa ixantaxeriria xobeenxari. ⁴⁷ Inpo aryo oxanyotaxa otimanaxe tobaiti turigoxi xigonxiro agabagetanaxara 7 siryagarini.

⁴⁸ Ineni yagaxagantaxero mayatiro timanxitsyaria yogaxagantaxeroa otsirotanxutia panxotsi tyaxa xara agunxania yogaxeroa oneni isexataigaxenparia inpogini.

⁴⁹ Yagaxagantabagetityo tobai xara oxanyobagetanaxarotyoto inpanexi otsapiaxutiria aryonatoani nia. Otobaigabagetityo xara

^a 41.42 Ianiyote “su anillo”

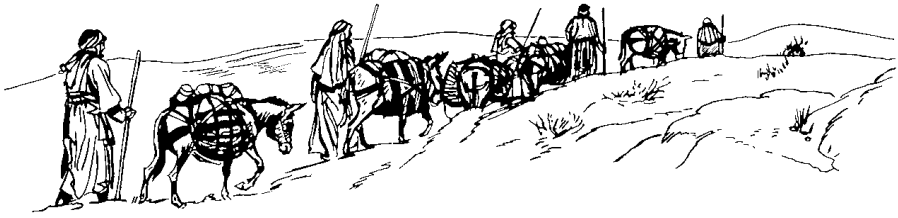
niganxi yapaxuanaxero irogataeroa, teanixatari agabeaenxani ogataenxania. ⁵⁰ Jantari tetyara abise oga siryagarini otimantaxaria turigoxi ineni itomintagaxaro ixoritiria piteni. ⁵¹ Yogari ixetyoria itsitixitaxe ipaitaxeri Manasesi, ixantaxetari: “Yogisineaanatari Tasorentsi nomagisantanairoa natsipereabagetaxea, aixiro teanixa nonxenxiiigaeri notimaigia”. ⁵² Yogari irapitene onti ipaitaxeri Jeperain, ixantaxetari: “Onti notomintaxa jaxa xipatsixu natsipereabagetaxea, iritari paxenari Tasorentsi”.

⁵³ Inpogini abisanaxara 7 siryagarini otimantasanotaxaria turigoxi Jepitoxu ⁵⁴ opeganaxa teanixa ontimae xigonxiro aganaxara pasini 7 siryagarini, oxenaxagasanotaxatyo ixantaxeria Jose. Inpogini yatsipereabageiganaxe itasegane mayaniro basigaigatsyaria parixotipagexu. Intaganibani Jepitoxuniria tea iratsipereage, aityotari isexataigaxaria. ⁵⁵ Inpogini itsonxataxogeiganaxara Jepitoxuniria iaigaxe inebiiigaxeria paraon ogunxaniria. Ineni ixantaigabaxeri mayaniro:

—Piaige piniaigaxeria Jose inpo tyaxa inxantaigaxenpi pinxenaxagaigaxeroa.

⁵⁶ Inpo yogari Jose ineabaxeroa otsonxagetanaxara mayatiro turigoxi yasireaxagantagetaxero ogantagetunxaniria inpaigaxeria mayaniro, aryonpatari oatiri otsonxatanaxara isexaegi. ⁵⁷ Yoboxaiganaxe aixiro parixotipagexuniria inebiiigaxeria, mayanirotari itsonxasexataxoiganaxa.

Aryo ixanyotaxa Jaxobo ineni intiegiri mayaniro itimaigia itsonxasexataxoiganaxa ineniegi aixiro.

Iaigaxea irirentiegi Jose Jepitoxu

42 ¹ Inpogini yogari Jaxobo ixamantunxania aryo otimaxe turigoxi Jepitoxu osi ixantaigaxeri itomiegi:

—Bineniegi onti pipirinibageiganaxe xogapage maneri tatanpa asexaigaxenpa. ² Maixa ixamantaitaxena aryo otimaxe turigoxi Jepitoxu. Atsi piaigenityo janta pinpunabentaigaxitea iroxona asexaigaxenpa janiri axamaigi.

³ Inpogini 10 irirentiegi Jose iaiganaxe Jepitoxu inpunabentaigea turigoxi, ⁴ xantanxitsya Jaxobo tea iromitiganxeri Bejamin irirentisano Jose, ixantaxetari:

—Tsitsyanirixa ixami.

⁵ Inpo iaigaxe ixenaiganaxeri pasini jaiganxitsyaria inpunabentabageigea turigoxi, mayatiroitari otsotenxagiteanaxaro tasegagantsi Xanaanxu.

⁶ Yogari Jose iritari ipegaxagaxa paraon neagetaxeroria mayatiro Jepitoxu, irityo pimantanxitsya turigoxi ipaigaxeria mayaniro poniageiganxitsyaria parixotipagexu. Inpo yoboxaigapaaxea irirentiegi inenixu itigeretotasigapaaxari yonpasabeaiganaxatyosabi, teanixa iragataigaerinixa. ⁷ Yogari Jose ineaigabetabaarityo irirentiegi yogataigabairityo, xantanxitsya ipegamanpeganaxatyosanyomataxa tenirixatyosirogataigeri osi yotsimanxaigaxeri ixantaigiri:

—¿Tyatyo poboxaigaxea bineniegí?

Ixantaigi ineniegí:

—Onti noponiaigaxa Xanaanxu, onti noboxasiigaxe nonebitantaigea turigoxi.

⁸ Yogari Jose yogataigabairityo, xantanxitsya ineniegi teatyo irogataigaeri. ⁹ Inpo ineni ixenxiianairo ixisanibagetaxea pairani inpo ixantaigiri:

—Bineniegi ontityo poboxasiigaxe pineageigutea jaxa nogipatsitexu terixa ontime nabentaigaxenparia tyapae poboxasiigaxenara pinxentaigutenara.

¹⁰ Xantanxitsya ineniegi ixantaigiri:

—¡Teatyo! Naneniegi ontityo noboxasiigaxe nonebitantabageigea turigoxi. ¹¹ Paniro inaxe tomintaigaxenaria, tyapaetya nonabageigi. Teatyo noatasitumaigero noneageigea pasinipagexu xipatsi nonxentantaigaxea.

¹² Aryonpatyo inianaxeri Jose ixantaxea:

—Teatyo, ontityo pitsoegaigaxa. Irotyo poboxasiigaxe pineageigea.

¹³ Ixantaigi ineniegi:

—Naneniegiri onti nonaigabeta 12, paniro inaxe tomintaigaxenaria. Onti nobasigaiga Xanaanxu. Yogari xaraxutanaxenaria ainyo inai janta apaxu, yogari irapitene xamaxe.

¹⁴ Xantanxitsya Jose aryonpatyo ixantaiganaxeriri:

—Noxantasanotaxeni onti poboxasiigaxe pineaigea. ¹⁵ Iroro maixa atsi noneaigaxenpia iroxa arisano pixantaigaxeria. Maixa nonxantaigaxenpi jarixa yoboxi xaraxutanaxenpiria jaratyo piaigai.

¹⁶ Iriatxetyo paniro iragaxiteria. Mayanairo bineniegi nasitaxotagantaigaxenpi. Iragaxiteririxa osi nogataxe nonxantaxe: “Iroro maixa teni pamatagaigenpa”. Jantari jarixa yagaxitiri nonxantaxe: “Ironi poboxasiigaxe pineageigea”. ¡Jaratyo napaxuaigainpi!

¹⁷ Inpo yasitaxotagantaigaxeri mabati xutagiteri ¹⁸ inpo ixantaigiri:

—Naneni omirinxaxeri Tasorentsi. Maixa atsi noneaxea ¹⁹ arisanorixa pixantagantsiigaxe. Maixa piaigae pamaiganaxemeria piri turigoxi. Panibani nagabae jaxa nasitaxotagantaxeria. ²⁰ Inpo

pamaigaxenaririxa pirenti xaraxutan anxitsyaria noneaxe arisano pixantagantsiigaxe osi nanpaxuaigaenpi. Jantari jarixa pamaigiri pinxamaigaxetyo jaxa.

Ineniegi ixantaigaxe:

—Atsina, tyapae.

²¹ Xantanxitsya ixantabaxagaigaxa:

—Arisanoni abetsixaigaxe teria ontyapaete atsimanxaigaxeria arentiegi. Ixantanaigabetaxaityo antsarogaxagaigaxenparia teatyo anxematsaigeri. Aneaigabetaxarityo yasinonxaabagetanaxara aryonpatyo asintsiiganaxeri. Maixari maixa aneniegitya oxatinxaigaxe antsipereabageigaxea asinonxaigaxenpara.

²² Ixantaigiri Iroben:

—Noxantaigabetaxenpini otyara jara tya axantumaigiri aryome teni pinxematsaigena. Maixari maixa aryoni anxamaige.

²³ Ineniegi ineaigiri tea inxemaigabaxeri Jose iniabaxagaigaxara, ineaigaxeritari onti iniantaxa irinianeegi Jepitoxuniria inpo ainyo gisyonxabaxeneriria. ²⁴ Xantanxitsya Jose ixemaigaxerityo jeroty isiganaxa parixoti iragaxara ixaemababagetaxetyo xara yasinonxaanaxatari ineaigairia irirentiegi. Inpo ixaratanaia iatai inaigaxea ineniegi iniaigairia osi yagabaxeri Sumeon yogusotaxagantaxeria. Ineaxoigaxeri mayaniro irirentiegi. ²⁵ Inpogini isyatexaxagantaigaxeneri turigoxi iborisaegitexu. Aixiro ixantaxe irogipigageigabaenxania igorixiegite irogabaenxania iborisaegitexu. Inpo ixantaxe aixiro inpaigabaenxania irisexaiganaenparia abotsixu. Inpo aryo oxanyotunxani. ²⁶ Ineniegi yagaigaxero turigoxi ixiaxagaigaxeri iasinote iaiganai.

²⁷ Jantari itsitenitaxoiganaxea aryo yoguiigaxe irimagaiganaxea. Ixabiritanaxa paniro yogusoreaxotaxero iturigoxite intigaxeria iasinote ineitarityo igorixite yogaagani jenoxu. ²⁸ Ixantaigiri irirentiegi:

—¡Atsigu! ¡Yogipigaitaanari nogorixite! Jeri yoxa.

Ogatyo ixenaxe itsarogabageiganaxetyo mayaniro yomogexaba-geiganaxetyo ixantabaxagaiganaxara:

—¡Ojojooy, tyaxa, ontityo yotsimanxaigaxaia Tasorentsi!

²⁹ Inpo yoboxaigaara Xanaanxu itsabegeigapairi iriri mayatiro.

^{34a} Itsabeigaxeri aixiro ixantaigaxeria inanpina xobeenxari intentaiganaxeneria xaraxutanaxeriria.

³⁵ Inpogini itsaaxogeigaxeroa iborisaegite ineaigaxeri igorixiegite yogipigaigaaganiria, onti iponatantaagani yoginoriaxotaagani jenoxu. Iroro ineaigaxeria itsarogabageiganaxetyo xara. Aryo ixanyotaxa Jaxobo ineni itsarogabagetanaxe ³⁶ ixanti:

—Pipogereitaiganaxenari notomi. Yogari Jose xamaxe. Yogari Sumeon pioxaiganaxeri Jepitoxu. Maixari iritya pagaxagantaigutaxena Bejamin. Natsipereabagetaxatyo xara.

³⁷ Inpo ixantiri Iroben:

—Maixari maixa naneni tentanaxerime Bejamin noneasanotaxerityo janta inpo nontentaenpiri. Jantari jarixa notentainpiri poginoriaigaxerityo piteniro notomiegi.

³⁸ Xantanxitsya Jaxobo ixantiri:

—Jaratyo iati. Jaratyo pitentaigari, xamaxetari irirenti, maixa panibani inaia ineni. Intagaroa tatarixa gerime nonxamaxetyo naneni nonxenxianaxeria, bineniegini xanyotagantaigaxename.

Itentanunxania Bejamin Jepitoxu

43 ¹ Inpogini aryonpatyo yatsipereasanoiganaxeri itasegane Xanaanxuniria. ² Inpo yogari Jaxobo intiegiri itomiegi itsonxaiganaxero turigoxi yagaigaxitiria Jepitoxu, maneri tatanpa irisexataigaenpa. Osi ixantaxe Jaxobo:

—Atsi piaigaatea aixiro pinpunabentaigaatea turigoxi ironiri asexaigaxenpa.

³ Xantanxitsya ixanti Jora:

—Jaroxa noaigi, ixantaigaxenatari inanpina xobeenxari ixanti: “Jarixa pitentaigari pirenti xaraxotanxitsyaria jaratyo poboxaigi”.

⁴ Maixa panpaxuaxeririxa aryo pinxante noaigaxe nonpunabentaigaxitenpia turigoxi. ⁵ Jantari jarixa papaxuiri jaratyo noaigi, ixantaxetari: “Jarixa pitentaigari, jaratyo poboxaigi”.

⁶ Ineni ixanti:

—¿Jantari jara pixanyoigana maixa? Pixamantaigaxerini pixantaigaxea ainyo pasini pirenti.

⁷ Ixantaigi:

—Ixogaxotaxagantasanoigaxenatari ixantaigaxenara: ‘¿Ainyotyia piri? ¿Ainyo pasini pirentiegi?’ Naneniegi tyanpa nonxantaige, noxamantaigaxerityo mayatiro, aryo nogataigaxe aryoraxa inxantaigaxena nontentaiganaxeria janta ige.

⁸ Inpo ixanti Jora:

—Terixa pinxoge anxamaigaxea iroro maixa paxuerityo tyapae noaigaxeniri nagaigutea janiri axamaigi mayaniro. ⁹ Nontentaiganaxeririxa nanenityo xanyotanxitsyame. Tyaxa pinxantaxena bineni, bironpatyo. ¹⁰ Noaigutaxenpametyo sintsi gameroxa mataxa pigaigaana.

¹¹ Ineni ixanti:

—Iroro maixa piaigetyo. Aryo tyara anxantaigaxenpara. Maixa piaige pamaiganaxea timatsyaria jaxa tyapaetasanotatsyaria. Iroro pamaiganaxe majani baresamo aixiro majani pitsi. Pamaiganaxe aixiro xasanxaari, mira, oxitsoxi pisetatsyo ontiri jarementera.^a

^a 43.11 Baresamo aixiro pitsi “balsamo y miel”; xasanxaari, mira, oxitsoxi pisetatsyo ontiri jarementera “perfumes, mirra, nueces de pistacho y almendras”.

¹² Pamaiganaxea xorixi pinpunabentantaigaxenparia pasini turigoxi. Inpo pamaiganaeri aixiro yogipigaigainpiria pinpaigaeria gipigaigainpiriria. Aryoraxa ixomutaxa. ¹³ Maixari maixa tentaiganaxeri pirenti piaige pinxamosoigaateria yoga inanpina xobeexari. ¹⁴ Aryorixa iriniasurentaxeri Tasorentsi intsarogaxa-gaigaxenpia irapaxuaeria pirenti intiri aixiro yoga Bejamin. Xantanxitsya jantari inogereapitsaigenara notomiegi inogereapitsaigenaroxari.

¹⁵ Inpo ineniegi yagageiganaxe mayatiro iramageiganaxeneriria Jose intiri xorixi iaiganaxe Jepitoxu itentaiganaxari aixiro Bejamin. Inpogini yoboxaigaxara janta Jepitoxu ¹⁶ yogari Jose ineabaxeri Bejamin itentaiganaxaria ixaemanaxeri neagetiroria mayatiro ibanxoxu ixantiri:

—Piate tentaiganaxeri yogaegi nobanxoxu. Pontsyanoxireaxagantaxea baxa poboxitagantaxea, nosexatagaigaxenparia paita irapagatsixaanaxenpara.

¹⁷ Ineni ixenaxagaxero ixantaxeriria itentaiganaxari. ¹⁸ Xantanxitsya ineniegi itsarogabageiganaxetyo xara ineigaxea itentaiganaxaria ibanxoxu Jose ixantabaxagaiganaxa:

—¡Ontityo yamatabinaigaxaia! Onti itentasiigaxai irotsiman-xabiigaxaeria xorixi yogipigaigairia. Maixa iragaigaxae ironperaigaxaea intentagantaigaxaeria ajasinoegite.

¹⁹ Jerotyo iroso yoboxaigapaaxara sotsimoroxu panxotsixu yainyoniiganaxari tentaiganaxariria ixantaigiri:

²⁰ —Maixa nonxamantaigaxenpi. Jantari pairani noboxaigutia nonpunabentaigea turigoxi arisanotyo iroso noboxasiigaxe, ²¹ xantanxitsya noaiganaia nagaiganairoa nomagaiganaxea aryo noguiigaxe nomagaiganaea. Inpo nogusoreaxoigabetaro noturigoxiegite noneigaxeri xorixi yogagetaagani jenoxu. Isatyoniro tea iragagarantumatenpa. Maixari maixa namaigairi nogipigaigaeria, ²² aixiro namaigaxe pasini nonpunabentantaiganaeria pasini turigoxi,

xantanxitsya tea nogoige tsinirixara gipigaigaanari tyapae nonpaigaeria.

²³ Ineni ixantaigiri:

—Jara pitsarogaigi. Yogari Tasorentsi pixematsaigiria bineniegí intiri aixiro piri iriroxa yagaigabainpiri pigorixiegite piborisaegitexu, noneaxotaxaritari yoga xorixi pipunatantaiganaxaroria turigoxi.

Inpo iataxe yagaatiria Sumeon itentaari inaigaxea ineniegí. ²⁴ Inpo yogiagaigaxeri tsonpogi ipaigaxeri nia inxibabonxitigaxenpara, aixiro itigaxagantaigaxeneri iasinoegite. ²⁵ Ineniegí yobetsixageigaxero yamageigaxeneriria Jose yogiaxagaigaxeria iroboxaxea irapagatsi-xaanaxenpara, yogataigaxetari aryo isexatagaigaxenpari xara.

²⁶ Inpo yoboxapaaxea itigeretobentaigabaxari yogiboseiganaxatyó sabi ipaigabaxeria yamaigaxeneriria. ²⁷ Ineni ixogaxotagantageigaxeri tyapaetyarixa inaigaxe, aixiro ixantaigiri:

²⁸ —¿Yogari piri ainyo?

Ineniegí ixanagabentaiganaxari ixantaigi:

—Ainyo, tyapae inaxe.

²⁹ Inpo yogunteigaxeri ineitarityo Bejamin irirentisano ixanti:

—¿Ineni yoga xaraxuigaxenpiria pixantaigaxeria tsyapi?

Isyonxatetanaxari Bejamin ixantiri:

—¿Ainyobi? Noxogaxe inxabintsaabagetaxenpia Tasorentsi.

³⁰ Iroro ixantaxeria ogatyó ixenaxe oboxasitapaaxeri isenxa paenityatyó iraganaxenpa, ineaxetari ineamatairia irirentisano. Sintsi ixiapanuti imagia iragaxara ixaemababagetaxea. ³¹ Inpo ixaratanaia ixibaitanaxa yosotoganaxe ixanti:

—Guitaigenityo sexatsi.

³² Inpo oguitanunxani. Yogari Jose irasirixoni isabinxaxe. Yogari irirentiegí onti yobioitaigaxeri irasirixoni. Aryo ixanyotagaigaxari

aixiro Jepitoxuniria sextatimoigariria irasirixoni yobioitaigaxeri, teanixa inxogaigenixa Jepitoxuniria intentaigenparia jebereoegi isexataigaxenpara.³³ Jantari yobioitaigaxeria irirentiegi ixetyo yogiibataxe tsitixitanxitsyaria aryonpa yagabagetanaxerori xaraxutanaxitsyaria. Ineniegi ineigaxea ixanyotaxeroa maixa yogabageiganaxetyo sorerere yoguntetabaxagaiganaxa.³⁴ Yogari Jose ipagarantaigaxeri irasi isexa nanxitsyaria imesanexu. Yogari Bejamin pairotyo yabisaxe ipasanotaxeria. Inpo yobiixabageigaxa mayaniro isinebageigaxa.

Yobiixantaria Jose

44 ¹ Inpogini yogari Jose ixantiri neagetiniriria mayatiro ibanxoxu:

—Maixa syatexaxagantaigeneri turigoxi iborisaegitexu pogipigaigabaeneria igorixiegite.² Pogaxeroa aixiro nobiixantaria obetsixantunxaniria perata iborisatexu xaraxutanaxitsyaria. Pogaxeroa jenuxu pintentagantaenparia igorixite ipunabentantaxaroria turigoxi.^a

Inpo ineni ixenaxagaxero mayatiro ixantaxeriria.³ Inpo oxutamanitanaxea tsipetyamanisano yogari Jose ixantaigaxeri irirentiegi tyapae iriaigaea, aixiro iramaiganaeroa iasinoegite.⁴ Inpo tetyaenxa iriatumaige samani yogari Jose ixantiri neagetiniriria mayatiro ibanxoxu:

—Piate patimaiganaxeri yogaegi inxaaraniria pinxantaigaxeria: ‘¿Jantari jara pixanyoigiro maixa? Pineigabetaxa ixabintsaabageigaxenpia peratanaria bineniegi onti pixosiiganaxeri yobiixantaria obetsixantunxaniria perata,⁵ irotari yoviixanta, aixiro irota yogatanta tyaxa onxantanaxempa inpogini. Pobetsixaigaxe teria ontyapaete’.

⁶ Inpo yogiaigabaxeria aryo ixanyoigaxeri ixantaigaxeria.

⁷ Xantanxitsya ineniegi ixantaigi:

^a 44.2 Perata “plata”; iborisatexu “en la bolsa de” ontirixa “en el costal de”.

—¿Jantari jara pixanyoigana maixa? ¡Jaroxatyo noxanyotumaigi ro maixa!⁸ Xanyotari noneaigairia xorixi nagetanxitsyaria noborisaegitexu namaigairityo noponiaxagabageigaari janta Xanaanxu, aryonpari jaxa tyara nonxantaigaxenpara nonxosiiganaxeria peratinpiria iberatate intirixa igorine.⁹ Maixa atsi xogeroty jaxa noborisaegitexu inpo pineaerorixa inxamaxetyo yoga sintaroria iborisate onantaxaria. Naneniegi aixiro pinpegaigaxenaty ponperaneege.

¹⁰ Inpo ixanti ineni:

—Irobentia maixa tyapaetyo pixantaigaxeria, xantanxitsya intagani yoga tsinirixa xositaxero irityo nonpegaxe nonperane. Inpo bineniegi mayaniro piaigae jara tyara ixantaitinpi.

¹¹ Igenanexatyo yoguitaxoigaxero iborisaegite sabi yogusorea-xoigaxeroa.¹² Inpo ineni ixogaxero itsititapanutiro irasixu itsitixi aryonpa yagabagetanaxeri irasixu xaraxutananxitsyaria, irotyo onantaxa.¹³ Inpo ineniegi ogatyo ixenaigaxe itisarajaiganaxero isapiro, yasinonxaabageiganaxatari. Paniropage ixiaxagaiganairo iasinote ipigaiganaara.¹⁴ Inpo yoboxaigapaaxara panxotsixu yogari Jose ainyoty ini xara. Jantari ineaigapaaxeria ogatyo ixenaigaxe yonpasabeabentaigamatanaxarityo. Ineni ixantaigiri:

¹⁵ —¿Tatatyo pobetsixaigaxe bineniegi? Matsi tea pogaige naneni nogatabageti.

Ixanti Jora:

¹⁶ —¿Tyara nonxantaige? Teaty nonxosiigabetenparo, xantanxitsya aro tyara nonxantaige. Ontitari yotsimanxabiigaxenara Tasorentsi nobetsixaigaxea teria ontyapaete. Maixari maixa pomperaigaxenaty pintentagantaigaxenaria xositaxeroria pobiixantaria.

¹⁷ Xantanxitsya ineni ixanti:

—Jaratyo. Panirotyo nonperataxenpa xositaxeroria. Bineniegiri piaigaetyo pirixu jaratyo tsini berajaiginpi.

¹⁸⁻³⁴ *Inpo inianaxe Jora iniacobentanaxaria Bejamin ixanti:*

—Maixa noxogaxe nonxantaxenpia. Bineni pixantaigaxena nontentaigaxeria ige Bejamin, xantanxitsya yogari apa teatyo inxogabetenpa, itsarogaxagasanobagetaxaritari. Xantanxitsya naneniegi noxantaigaxeri pixantaigaxenara jarixa notentaigari xaraxutanaria jara noboxaigi. Maixari maixa pagabaxeririxa yogari apa irasinonxaabagetaxenpatyo xara osi inxamaxe. Irotari nonxantaxenpiria maixa atsi naneni pagabaxe, iritya panpaxuae ige iriataea apaxu. Narotyia puganaxerime, teanixa nonxoge noneaxeria apa iratsipereabagetaxea.

Ixamantaxotaxara Jose

45 ¹ Inpo yogari Jose ixemabaxeria ixantaxeria oboxasimata-paaxerityo isenxa ixaemaxoigutarityo mayaniro ironperaneege ixantaigiri:

—¡Piaige sotogaiganaxe sotsi mayaniro!

Osi yosotogaiganaxe mayaniro tea inxemaigeri Jose ixamantaxoigairia irirentiegi. ² Inpo iragamatanaxaty isyaroenxarixaty xara ixemaigaxeri mayaniro Jepitoxuniria naiganxitsyaria xara. Ixemaxotaxeri aixiro paraon. ³ Inpo yogari Jose ixantaigiri irirentiegi:

—Narotari Jose. ¿Yogari apa ainyo?

Yogari irirentiegi itsarogabageiganaxetyo xara teatyo iragabeaigae iriniaigaea, ⁴ xantanxitsya ineni ixantaigiri:

—Atsi taajinaegi jaxa nanenixu.

Inpo yainyoniiganaxaria ixantaigiri:

—Narotari pirementiegi Jose. Narotari pipimantaigaxeria pairani yamaitaxenara jaxa Jepitoxu,⁵ xantanxitsya maixa jara pasinonxajaiga pinxantaigaxea: ‘Narotari xanyotagantaxaro’. Iritari mitiganxaxena Tasorentsi noboxaxea jaxa janiri apogereaiga mayaniro.⁶ Pitetanaxa siryagarini atsipereanunxani tasegagantsi. Maixari maixa aryo onxanyotaxenpa maixa xigonxiro abisanaea pasini 5 siryagarini. Jaratyo tatoita timumataatsya. Onxitagebetaxenxanityo jaratyo otimi.⁷ Xantanxitsya inti mitiganxaxena Tasorentsi noboxantaxaria jaxa janiri pipogereaiga tyapae intobaiganaxeniri pogonteireegi inpogini.⁸ Jantari jamea inti gameroxari nopegumata itinxamiegi inanpinaegi paraon, xantanxitsya irityo xogaxitsya jerotyoxanyotantaxaria maixa nopegaxara neagetaxeneriria paraon mayatiro Jepitoxu, aixiro naneni xantanxitsyame tatarixa obetsixaxenxani. Jerotyoxanyotantaxaria maixa tea bineniegi xanyoigatsyame nonaxea jaxa, intityoxogaxitsya Tasorentsi.⁹ Maixa piaigepage sintsi apaxu pinxamantaigaxeria pinxante: ‘Ixantaxepitomi Jose: Ipegaxagaxena Tasorentsi itinxami inanpinaegi paraon noneagetaxeneria mayatiro Jepitoxu. Maixari taajinapage sintsi poboxaxea pineaenara.¹⁰ Onti pobasigapaaxenpa janta Josenxu pintentaigaxenparia pitomiegi intiri aixiro pibisariegite. Pamaigaxeria aixiro pipirapage ontiri mayatiro pasintagetaria tyapae pintsyoenitaxotaenaniri^a ¹¹ tyapae nonpasexaigaenpia bineni intiri mayaniro pitentaigaria janiri pixogaxobageigaa. Aityotyatari antsipereaxenxania tasegagantsi pasini 5 siryagarini’.¹² Pixemaigaxenatari maixa bineniegi intiri ige Bejamin, pogataigaxen naneni xantanxitsya.¹³ Maixa pinxamantaigapaaxeria apa mayatiro pineageigaxeria jaxa Jepitoxu, aixiro pinxamantaigaxeria naneni xobeenxatanxitsya. Maixa piaigepage pagaiguteria.

¹⁴ Inpo ineni yabinatanaxeri Bejamin oga ixenaxe iraganaxa. Aryo ixanyotaxa Bejamin ineni iraganaxa yabinataxeria Jose.¹⁵ Inpo

^a 45.10 Gosen “Gosen”: onti xipatsi oxantaganiria “distrito” ontirixa “region” nanxitsyaria Jepitoxu. Otimaxe tobaiti sinpenasi xara.

yaseriigaxari mayaniro irirentiegi, aixiro yabinaigaxeri. Jatanatsityo iragara. Inpo teanixasanoxona inpinxaigaeri irirentiegi osi iniaigaxeri.

¹⁶⁻²⁰ *Inpo ixemaxea paraon isinebagetaxaty xara. Inpo ixantaxeri Jose iramaxagantaxea osigaxotantaganiria inpaigabaxeria irirentiegi tyapae iragaigaxiteria iriri intiegiri mayaniro itimaigia ontiri aixiro mayatiro yasintagetaria. Aryo ixanyotaxa ineni ixantaxe jantari iroboxaigaxerixa inegintebageigaxeria inpaigaxeria xipatsi pairoria abisaxe otyapaepatsataxea abisagetaxero mayatiro xipatsi Jepitoxutiria.*

^{23b} Inpo yogari Jose ipaigabaxeri turigoxi ontiri pan ontiri aixiro pasini irisecatagetapaaxenpariria iriri abotsixu ²⁴ ixantaigabaxeri:

—Maixari maixa piaigae, xantanxitsya tyapaetya piaigae. Jara potsimanxabaxagaiganaxa abotsixu.

Inpo iaiganai ²⁵ yoboxabageigaa Xanaanxu yobasigara iriri. ²⁶ Inpo ixamantaigapaaxeri mayatiro, ixamantaigaxeri ainyo Jose ineni xobeexatanxitsya Jepitoxu. Iroro ixemabaxea tyanpatyo inxante, yogabagetanaxetyo sorerere. ²⁷ Xantanxitsya jantari ixamantageigaxeria mayatiro ixantaxeria Jose, aixiro ineagetaxeroa osigaxotantaganiria yamaxagantaxeneriria inxenantanaxenparia isinebagetanaxaty xara ²⁸ inpo ixanti:

—Maixa noxemaxotairitari notomi ainyo, irobentia maixa noataxetyo noneaeria tetyara nonxame.

Iatanaxea Jaxobo Jepitoxu

46 ¹ Inpo yogari Biseraere yobetsixanaxa iatanaxea Jepitoxu yamagetanaxero mayatiro yasintagetaxaria. Jantari yoboxapaaxara Beresebaxu aryo xara itagaxeneri Tasorentsi piratsi.^a

^a 46.1 Biseraere "Israel": iritari paitatsyaria aixiro Jaxobo.

² Inpo tsitenigetixu ixemaxeri Tasorentsi iniaxteria onti oxanyotimo-taxari igisanirexu ixemiri ixantiri:

—Jaxobo.

Ixantiri ineni:

—¿Tata tatoina?

³ Ixantiri:

—Nanti Tasorentsi, nantitari ixematsataxe piri. Maixa jara pitsarogi piataxea Jepitoxu. Jantari janta nogitobaigaxeritari pogonteireegi intobaigabageiganaxetyo xara. ⁴ Nonxantaxani nosentaxotaxenpi janta Jepitoxu inpo tsitsyata naneni nontentaigaenpari pogonteireegi iroboxaigaea jaxa. Jantari pinxamanaea yogari Jose ineabaenpi.

⁵ Inpo oxutamanitanaxea yogari itomiegi yomateigaxeri osigaxotantaganirixu yamaxagantaxeneriria paraon. Imaigaxeri aixiro itomiegi ontiri ixoriigiria osi iaiganaxe. ⁶ Yamagetanaxero aixiro ibaxaneegi ontiri irobisyaegite ontiri aixiro mayatiro yasintageigaxaria Xanaanxu. ⁷ Jantari iataxea Jaxobo Jepitoxu itentaiganaxari itomiegi, irisintoegi, ibisariegite ontiri aixiro ibisaroegite.

²⁶ Mayaniro itomiegi intiegiri ibisariegite jaigananxitsyaria Jepitoxu onti inaigaxe 66. Ogari ixoriigiria itomiegi tea ogatenxani. ²⁷ Yogari itomiegi Jose onti inaigaxe piteni, intiegitari bogaiganxitsyaria Jepitoxu. Jantari yapatoigaxara mayaniro Jepitoxu inaigaxe 70.

²⁸ Inpogini yogari Jaxobo yomitiganxaxeri Jora inxamantaxeria Jose iroboxaxea intonxiboabaxenparia Josenxu. ²⁹ Inpogini yoboxaiga-paaxara Gosenxu yogari Jose ixantaigaxeri ironperaneegi iramaigaxeneria isigaxotantaria iriataxea intonxiboabaxenparia iriri.

Inpo ineapaaxeria ogatyo ixenaxe yabinatabaxagaiganaxa
iragaiganaxara.³⁰ Osamanitanaxe inianaxe Biserare ixantiri Jose:

—Maixa, notomi, noneainpitari ainyobi tyapaetyo nonxamanaea.

³¹ Inpo yogari Jose ixantaigiri mayaniro:

—Maixa noataxe noneaxeria paraon nonxamantaxeria nonxanteri:
'Boxaxe mayaniro notimaigia basigaigatsyaria Xanaanxu. Onti

yoboxaxe inxamosoigaenara'. ³² Aixiro nonxantaxeri: 'Yamaigaxe irobisyaegite ontiri ibaxaneegei ontiri aixiro mayatiro yasintagetaria, ontitari ipirinibentabageigi ipirabageigara'. ³³ Inpo ineni inxaemaxagantaigaxenpi inxogaxotagantaigaxenpia inxante: '¿Tata pantaigi?', ³⁴ bineniegi pinxantaigaxeri onti pipirinibentabageigi pipirabageigara obisya pixanyoigaxaria gonteireigaxenpiria. Pinxantaigaxeri maixa tyapae pobasigaigaxeniri pasirixoni jaxa Gosenxu, yogaegiri Jepitoxuniria teanixa inxogaige intentagaigenparia pirabageigatsyaria obisya.

47

²⁷ Osi yobasigaigaxa xara Jepitoxu Gosenxu itobaigabageiganaxetyo xara. ²⁸ Yogari Jaxobo onti yobasigaxa Jepitoxu 17 siryagarini. Inpogini isiryagaxotaxara 147 siryagarini ²⁹ ineabaxa paenitya inxamanaxe jeroty oixaemaxagantaxariria Jose ixantiri:

—Notomi, arisanorixa pinxogaxe pinxenaxagaxeroa nonxantaxenpiria pintsyontaxena notapinaporixu pinxantagantsitaxenara arisano pinxenaxagaxero nonxantaxenpiria.

³⁰ Maixa nonxantaxenpi nonxamanaxerixa jara pixitatana jaxa Jepitoxu onti pamanaena ixitaigara gonteireiganaxenaria aryo pinxitataena pintentagantaigaenaria.

Ixantiri Jose:

—Nani tyapae.

³¹ Inpo ixantiri:

—¡Atsi xantagantsitasanotena!

Inpo ineni itsyontaxeri itapinaporixu ixantaxeria:

—Arisanoni nonxenaxagaxero.

Iroro ixantaxeria maixa oga ixenaxe inorianaxa.

Jaxobo iniacobentaigaxeria itomiegi Jose

48 ¹ Inpo tesaxona ontobaigagitetae yogari Jose ixemaxotaxeri iriri imantsigataxea. Iataxe inxamosotaxeria itentaiganaxari piteniro itomi paitatsyaria Manasesi, irapitene Eperain. ² Inpo yogari Jaxobo ixemaxea boxapaaxe itomi inxamosotaxeria isintsitanaxe itinaanaxa ipirinitaxe ³ ixantiri:

—Yogari Tasorentsi Gabeabagetatsyaria ixoneatimotaxena Irosixu janta Xanaanxu ixantaxena: ⁴ ‘Atsi guntete. Naneni nogitobaigaxeri pitomiegi intiegiri aixiro pogonteireegi intobaigabageiganaxea. Aixiro nasintagaigaxenparia oxa xipatsi xantaxani irasintaigaxenparoa ineniegí’. ⁵ Maixari maixa yogari pitomiegi Eperain intiri Manasesi bogaiganxitsyaria jaxa Jepitoxu tetyara noboxe nonxamosotaenpia inti nasiegi nasintasanoigaxarityo noxanyotagaigaxari Iroben intiri Sumeon.

⁹ ...Maixari maixa atsi maigaxeri ainyoni noniacobentaigaxeria.

Inpo yainyoniiganaxaria ¹⁵ iniacobentaigaxeri ixanti:

“Yogari Tasorentsi ixematsataxeria nobisarite Jaberan intiri apa
Bisaxo

ixantaxani ixabintsaabagetaxena natyaenxara bogaxitsya
xigonxiro maixa.

¹⁶ Yogari isaanxarite isentaxotaxena.

Maixa noxogaxe inxabintsaabageigaxeria yoxaegi jananexiegi
tyapae xantanaxania inxenxiiaitenara naneni intiri nobisarite
Jaberan intiri aixiro apa Bisaxo.

Aixiro noxogaxe inxabintsaabageigaxeria irogitobaigaxeria
itomiegi intiegiri irogonteireegi intobaigabageiganaxea”.

²¹ Inpo ixantiri Jose:

—Atsi guntete. Maixa paenitya nonxamanae, xantanxitsya Tasorentsi inxantaxenpanityo intentaigaxenpi inpo intentaiganaenpi yobasigaigabetara gonteireigaxenpiria.

49 ¹ Inpogini ixaemaigaxeri mayaniro itomiegi ixantaigiri:

—Maixa atsi taajinaegi jaxa nanenixu tyapae nonxamantaiganaxenpia tyara pinxantaiganaxenpa inpogini.

Inpo ixamantageiganaxeri paniropage. Yogari Jora ixantiri:
^{8a} “Bineni Jora, mayaniro pirementiegi irisinebentaigaxenpi pagabeaigaxeritari tsimanxaigaxenpiria, mayaniro pirementiegi inpinxatsaigaxenpi. ¹⁰ Jara itimumati gabeaigaxerimeria pogonteireiganaxeria aixiro xantani intimaxea pogonteiretanaxeria peganxitsyameria pigobeenxariegite xigonxiro agapaaxenpara xutagiteri iroboxaxea pasini xobeenxatasanotaxitsyameria osi inxematsaigaxeria basigageigatsyaria xipatsixu”.

²⁹⁻³⁰ Inpogini ixantaiganaxeri aixiro:

—Maixa paenitya nonxamanae. Jantari nonxamanaxea onti pamaiganaena Xanaanxu pogaigaenara inperitanaxixu Maxaperaxutiria nanxitsyaria Mamerexu pintentagantaigaenaria gonteireiganaxenaria. Ogari inperitanaxi irotari ipunabentutaxeria nobisarite Jaberan pairani inebitaxeria Eperon igipatsite tyapae inxitaigaenpara mayaniro itimaigia. ³¹ Aryotari xara ixitataaganiri ineni ontiri ixoritiria paitatsyaria Sara intiri apa Bisaxo ontiri aixiro ina Bexexa. Aryotari noxitatairori aixiro Jirea oneni.

³³ Inpo yagatanaxea ixamantageiganaxeria jatya ituanai inorianaara osi ixamanaxe.

50

⁴⁻¹⁴ *Inpo yogari Jose ineaxea ixamanaxea iriri iataxe ixamantaxeria paraon ixogaxea iriataxe inxitataateria janta Xanaanxu. Inpo yogari paraon ixantaxe tyapae iriataxe. Osi iataxe ineni intiegiri mayaniro itimaigia yamaiganairia iriri Xanaanxu yogaiigaatiria inperitanaxixu Maxaperaxutiria ixenaxagaxeroa ixantaigaxeriria. Inpo ipigaigaa mayaniro Jepitoxu.*

Ixamaxea Jose

¹⁵ Inpogini yogari irirentiegi Jose ineaxea ixamanaxea iriri ixenxiigaanaxe ixantaigaxea: “Maixa aryoraxa irotsimanxaiganaxae Jose inpugaigaxaea aneniegi inxisaxobentaenpara”. ¹⁶ Osi ixamantaxagantaigaxeri ixantaigiri:

—Jantari tetyara inxame piri ixantaiganaana ¹⁷ nonxantaigaxenpia: ‘Maixa nonxantaxenpi, yotsimanxaigabetaxenpi pirentiegi pairani ipimantaigaxenpia, xantanxitsya maixa pabisaaxoigaeria jara pipugaigari’. Irotari nonxantantaigaxenpiria maixa pabisaaxoigaenara, noxematsaigiritari Tasorentsi ixematsatiria piri.

Yogari Jose iroro ixemabaxea itsabetunxania ixanyotagunxania maixa iraganaxa xaemababagetaxetyo.

¹⁸ Inpogini yoboxaigaxe irirentiegi ineni. Yonpasabeabentaigapaaxari ixantaigiri:

—Maixa noboxaigaxe pinpegaigaxenara ponperaneeegi.

¹⁹ Xantanxitsya Jose ixantaigirityo:

—Jara pitsarogaigi. Matsi naneni Tasorentsi tyapae nontsimanxabiigaxenpiroa potsimanxaigaxenara pairani. ²⁰ Bineniegi otyara potsimanxabageigaxenatyto xara jerotyto pipimantantaigaxenaria iramaitaxenara jaxa Jepitoxu, xantanxitsya yogari Tasorentsi onti ixogaxe noboxaxea jaxa inpegaxagaxenara xobeenxari tyapae

nabisaaxoigaxeria tobaeni matsigenxaegi. ²¹ Irotari nonxantantaiga-xenpiria maixa jara pitsarogaigi. Naneni nonpaigaxenpi pisexaegi bineniegí intiegiri aixiro pitomiegi.

Inpo osi yogisineagairi teanixa intsarogaigae, ineaigaxetari iniaigaxeria sineni yogaigaxeri.

^{22a} Inpo xantaxani yobasigaigara xara Jepitoxu.

²⁴ Inpogini yogari Jose ixantaigiri irirentiegi:

—Maixa paenitya nonxamanae, xantanxitsya Tasorentsi jara imagisantaiginpi, inpogini intentaiganaenpi janta Xanaanxu, aryotari ixantaxeriri Jaberan, Bisaxo intiri Jaxobo, ixantaxeritari irasintaigaxenparoa irogonteireegi. ²⁵ Maixa noxogaxe pinxantagaxenara arisanorixa pinxogaigaxe pinxenaxagaigaxeroa nonxantaigaxenpiria. Jantari intentaiganaenpia Tasorentsi janta Xanaanxu pamaiganaeroa notonxi.

Ixantaigi ineniegi:

—Nani tyapae.

²⁶ Inpogini yogari Jose isiryagaxotanaxara 110 siryagarini aryo ixamanai. Yogaegiri Jepitoxuniria yobetsixasanoigaxeri janiri ipaneti inpo yogiagaigairi xajonaxixu.

JEXISORO

Yatsipereabageigaxea biseraereegi Jepitoxu^a

1 ¹ Maixari maixa ontsirinxaxotaxenxani ibairopage biseraereegi jaiganxitsyaria Jepitoxu itentaiganaxaria Jaxobo. Paniropage yamaiganaxeri itomiegi: ² Iroben, Sumeon, Jirebi, Jora, ³ Jisaxare, Saboron, Bejamin, ⁴ Jiran, Nepetari, Gare intiri Jasere. ⁵ Mayaniro itomiegi Jaxobo intiegiri ibisariegite onti inaigaxe 70. Yogari Jose ontitari inaxe Jepitoxu.

⁶ Inpogini ixamaigaxe Jose intiegiri irirentiegi intiegiri aixiro mayaniro itentagaigaria, ⁷ xantanxitsya yogaegiri irogonteireegi Biseraere itomintaiganaxa itobaigabageiganaxetyo xara yotiabageiganaxaroty Gosen. ⁸ Inpogini itimaxe pasini igobeenxariegite Jepitoxuniria teria inxemaxoteri Jose jeroty tea intsarogaxagaigenpari irogonteireegi ixantantaigaxariria itobaireegi ixanti:

⁹ —Yogaegi biseraereegi paio yabisaigaxe itobaigaigaxea yabisaigaxai aneniegi. ¹⁰ Maixari maixa tsame aneaigaxea tyara anxantaigaxeri janiri jatanatsya itobaigia. Jantari jarixa tyara axantaigiri onti aryonpa intobaigasanoiganaxeri inpo iroboxasiiga-xaerixa pasini inxentaigaxaea irimaiganaxenpa ineniegi intentaigaxenparia inxentaigaxaea inpo iragabeaigaxaea irisigaiganae parixoti.

¹¹ Osi yomitiganximoigaxeri tsimanxabintsaigaxeriria yantabagetagaigaxeria yobetsixaxagaigaxeria panxotsipage ontaixantaganiria iturigoxite paraon. Ogari otsirotanxutia panxotsipage

^a Jexisoro “Exodo” onti onxantaxea “iaiganaia parixoti”. Oxa sanxebanti onti oniaxoigaxeri biseraereegi iponiaigaara Jepitoxu iaiganaia parixoti, irotari opaitantaxaria Jexisoro.

yobetsixaxagaigaxeriria onti opaitaxa Piton. Ogari apitene onti opaita Jiramesesi. ¹² Xantanxitsya aryonpatyo yotsimanxabintsaigaxeria aryonpatyo itobaigasanoiganaxeri osi ipinxaignaxeri.

¹³⁻¹⁴ Inpo ineniegi aryonpatyo yotsimanxabintsabageiganaxeriri yatsipereaxagaigaxaria yonperaperaignaxaria yantabagetagaigaxeria. Yobetsixaxagaigaxeri ogusyomirixitaga xipatsi ontiri onxusotan-taxenparia obetsixaxenxania panxotsi, aixiro itsamaitagaigaxeria teatyo iranpesigopireimaigenpa. ¹⁵ Inpogini yogari paraon irotya iniaigaxe tsinaneegi biseraereegi neaigiroria otobaireegi obogaxoigia. Oneni onti opaita Supera, ogari apitene onti opaitaxa Poa. Inpo ineni ixantaigiro:

¹⁶ —Jantari poguntetaxoigeroa pitobaireegi obogaxoigea pineaigaxerixa inti surari pogamagaigabaxeri, jantari ontirixa tsinane aryo jara pogamagaigiro.

¹⁷ Xantanxitsya oneniegi opinxaigaxerityo Tasorentsi osi tea onxenaxagaigero ixantaigaxeroria. Oneaigabetaxa itomintaigaxara surariegi agaigaxerityo.

²² Inpogini yogari paraon iritya ixantaigaxe mayaniro Jepitoxuniria ixanti:

—Jantari obogaxoigea biseraereegi inenirixa surari pobuoxajai-gaxeri. Jantari onenirixa tsinane aryone, jara pobuoxajaigiro.

Yobogaxea Moisesi

2 ¹ Inpogini itimaxe paniro irogonteire Jirebi yagaxe tsinane, aryo oxanyotaxa oneni onti irogonteire Jirebi. ² Inpogini itimaxe otyomiani obogaxeri inti otomi intyapaebageteatyo xara, osi omanaxeri mabani tsitenixuniria. ³ Inpo oneabaxea teanixa agabeae omanaeria agaxe totora obetsixasitaxeri tsibeta abitsaaxero, inpo ogiagaxeri ogimaataxotaxeri omanaxotaxeri totorasixu.

⁴ Omitiganxaxero ibitsiryote osabinxaxea parixoti osentaxotaxeria.

⁵ Inpo ogari irisinto paraon agateataxe niaxu onxaatea otentaigaxaro onperaneeji. Iroro ositeigabetanaxara oneiro tsibeta maabagetaxe totorasixu osi omitiganxaxero paniro onperane aguteroa. ⁶ Inpo amaxeroa otatarebataro oneiri inti jananexi xaemabataxe. Otsarogaxaganaxari oxanti:

—Onti tomintari biseraere.

⁷ Ogari ibitsiryote oxantiro:

—Atsi nonxantaxite paniro biseraere onanpitaxenpiria ontsotagaxenpiria.

⁸ Oneni oxantiro:

—Atsi nani.

Osi oataxe oxantaxitiroa iriniro. ⁹ Inpo oboxaxea oxantiro:

—Pamanaxeria yoxa jananexi pogimonxaxenaria inpo nonpunataenpi.

Oneni aganaxeri amanaxeria obanxoxu ogimonxaxeria. ¹⁰ Jantari ixoraxonatanaxea amanainiro irisinto xobeenxari paraon osi oneni agaxeri opegaxeria otomi opaitaxeri Moisesi, oxantaxetari: “Ontitari nagairi niaxu”.

Isiganaxara Moisesi

¹¹ Inpogini itimaganaxara Moisesi iataxe ixamosoigaxeria itobaireegi, inpo ineaignaxeri yatsipereabageigaxea yantabageigaxea. Aryo xara ineaxe paniro Jepitoxuniria yotsimanxanataxeria paniro biseraere ipasapasataxeria. Itsarogaxaganaxarityo xara, intitari itobaire.

¹² Inpo isyonxagetaxa parixoti inei manerigitebagetaxe tsininpa neaxerime yoginoriarityo Jepitoxuniria ixitatanaxeri inpanexixu.

¹³ Inpo oxutamanitanaxea iatai aixiro inxamosoigaateria itobaireegi, aryo ineaxe pasini piteni yotsimanxabaxagaigaxara ipasapasataxeria irapitene. Piteniro inti biseraereegi. Ineni ixantiri yoga pasapasataxeriria irapitene:

—¿Jantari jara pipasapasatiri?, intitari pitobaire.

¹⁴ Iniamatanaxetyo ineni ixanturityo:

—¿Matsi tsininpatyoa xantaxenpi pinpegaxenpara nogobeen-xariegite? ¿Tsininpatyoa xantaxenpia pinxanomajaigaxenara? ¿Aryo pixogaxe poginoriaxenara naneni aixiro pinxanyotagaxenaria poginoriaxeria Jepitoxuniria?

Osi itsarogabagetanaxe Moisesi ixanti: “Aryoatyog atunxaniatyog noginoriantaxea”.

¹⁵ Inpo ixemaxotaxeria paraon ixogaxetyo iroginoriaxagan-taxerimea, xantanxitsya ineni isigapitsatanaxari iabagetaxe Marianxu, aryo yobasigaxa xara.

Inpo ixoritaxe tsinane xara Marianxu itomintaxa piteni. Paniro onti ipaitaxeri Jereson, yogari irapitene ipaitaxeri Jeriesere.

²³ Inpogini otobaigagitebagetanaxea ixamaxe paraon. Yogari biseraereegi yatsipereabageigaxatyo xara iragaigaxa ixamabageigaxetyo xara inpo yogari Tasorentsi ixemaigaxeri ²⁴ osi ixenxianairo ixantaxeriria Jaberan intiri Bisaxo intiri aixiro Jaxobo, ixantaxeritari inxabintsaabageigaxeria irogonteireegi.

Tasorentsi ixantaxeria Moisesi iromitiganxaxeria paraonxu

3 ¹ Inpogini yogari Moisesi yosentaxeneri irobisyate Jetero yagasintotiria. Ineni inti iseripigariegite Marianxuniria. Inpo yamaiganaxeri ixenaxagaiganaxeri osarigagitetapaaxea yoboxabagetaxa otonxoaraxu paitatsyaria Orebe inxoneatimotaxeria Tasorentsi inpogini. ² Jantari inaxea xara yosentaxeria obisya inxoneatimotaxeri isaanxarite Tasorentsi jirinaxu ineiro oporexanaxe jaratsantsaenxagematanaxe yoguntetasanotanaxero ineiro opoamabetanaxa, xantanxitsya tea ontagenpa ³ osi ixantaxe:

—Noateta nonxamosotaxiteroa tyara oxantaxa tea ontagenpa.

⁴ Yogari Tasorentsi inebaxeria yainyonitanaxara inxamosotaxeroa inianaxe jirinaxu ixantiri:

—¡Moisesi, Moisesi!

Ixanti ineni:

—¿Tata tatoina?

⁵ Ixantiri:

—Jara painyonita. Tsoxianaxeri pisapatone, ainyonatari naneni jaxa.

⁶ Inpo ixantiri aixiro:

—Nanti Tasorentsisanoria ixematsaigiria gonteireiganaxenpiria, narotari ixematsati Jaberan, Bisaxo intiri Jaxobo.

Yogari Moisesi oga ixenaxe ipasitanaxa iboroxu, ipinxanaxeritari Tasorentsi. ⁷Inpo ineni ixantiri:

—Maixa noneasanoigaxeri yatsipereabageigaxea nasintaigaria naiganxitsyaria Jepitoxu noxemaigaxeri ixaemababageigaxea ineaigaxea yatsipereaxagabageigunxania. Maixa notsarogaxagai-ganaxari. ⁸Irotari noboxasitaxe nonxisaxobentaigaxenparia

irapaxuaigaeria Jepitoxuniria namaiganaeria parixoti otyapaegitetia omaranerixaty xipatsi xara. Aryotari xara yobasigaigari xananeoegei, jeteoegei, jamoreoegei, pereseoegei, jebeoegei intiri jebeseoegei.

⁹Noxemaigaxeritari ixaemababageigaxea, aixiro noneaigaxeri yatsipereaxagabageigaxaria Jepitoxuniria. ¹⁰Maixari maixa bineni nomitiganxaxe paraonxu pinxantaxeria irapaxuaigaeria, narotari sintaigari.

¹¹Yogari Moisesi ixantiri:

—¿Matsi tsininpatyoa naneni tyapae noataxea paraonxu nonxantaxeria irapaxuaiganaeria?

¹²Xantanxitsya ineni ixantiri:

—Piatetyo, nontentaxenpitari. Maixari maixa tyapae pogataxeniri naneni mitiganxaxenpi nonxantaxenpi: Jantari pamaiganaeria parixoti poboxaigaxe jaxa otonxoaraxu pisinebentanoiganaxenara pinxenaxagageigaxeroa nonxantaigaxenpiria.

¹³Inpo ixanti Moisesi:

—Jantari noataxerixa nonxantaigapaaxeria biseraeregei: ‘Inti mitiganxaxena Tasorentsi ixematsaigiria gonteireiganaxenpiria’, inpo ineniegi inxantaigaxenarixa: ‘¿Tyara ipaita yoga Tasorentsi?’ ¿tyara nonxantaigeri?

¹⁴Ixanti Tasorentsi:

—NANTITARI NANTI. Onti pinxantaigaxeri: ‘Intitari mitiganxaxena NANTI’.

¹⁵Aixiro ixantiri:

—Pinxantaigaxeria aixiro pinxante: ‘Inti mitiganxaxena Tasorentsi, Itinxami gonteireiganaxenpiria, iritari ixematsaigi Jaberan, Bisaxo intiri Jaxobo’. Aryotari nopaitari xantanaxani. ¹⁶Maixa plate panpatoigaxeria itinxamiegi biseraeregei pinxantaigaxeria: ‘Yogari Tasorentsi, Itinxami gonteireiganaxenpiria, ixematsaigiria Jaberan,

Bisaxo intiri Jaxobo, ixoneatimotaxena ixantaxena: Maixa noneaigaxeri nasintaigaria naiganxitsyaria Jepitoxu noneasanoigaxeri yatsipereaxagabageigunxania¹⁷ osi noxantaxe: Namaiganaerityo parixoti janiri yatsipereabageigai Jepitoxu onti nontentaiganaxeri otyapaegitetia yobasigaigia xananeoegi, jeteoegi, jamoreoegi, pereseoegi, jebeoegi intiri jebosoegi'.¹⁸ Inpo ineniegi inxematsaigaxenpi osi pintentaiganaxenpari piaigaxea paraonxu pinxantaigaxeria: 'Yogari Tasorentsi, Notinxami naneniegi jebereoegi, ixoneatimoigaxena, irotari maixa noxogantaigaxaria noaigaxea osarigagitetapaaxea nontagaigaxeneria piratsi. Nomagaiganaxe abotsixu mabati xutagiteri'.¹⁹ Xantanxitsya naneni nogataxe jaratyo yapaxuaiginpi xogapage jarixa naneni tsimanxasitari tyapae irapaxuaigaenpia,²⁰ nontsimanxaigaxenparitari nogixoneatimoigaxeria nagabeane nogaxagabagetagaigaxeria sorerere nantsipereaxagaigaxeria mayanero Jepitoxuniria osi irapaxuaigaenpia.²¹ Jantari piaiganaea jara piaigi xogapage, ontityo inpaarantaigabaxenpi Jepitoxuniria, narotari xanyotagagetaxerome maixa.²² Paniropage tsinane onebigetanaxero tsinaneegi Jepitoxuniria onpaigabaxeroa nenxetsixipage yobetsixantunxaniria perata intiri xori. Aixiro onebigetanaxero sapirontsipage pairoria otyapaetasanogetaxe ironiri irisapiigaxenpa pitomiegi ontiri pisintoegi. Onti onebigetanaxe ainyonitaxogei-ganxitsyaria ontiri ixoriigiria tsipereaxagaigaxenpiria. Pinxanyoigaxea maixa pamapitsaiganaxeria Jepitoxuniria iaraxipage.

4¹ Inpo inianaxe Moisesi ixanti:

—Jaratyo ixematsaigana, ontityo inxantaigaxe: 'Teaty arisano inxoneatimotenpi Tasorentsi'.

² Ixantiri ineni:

—¿Tatoita pairixaxe?

Ixantiri:

—Onti noxotixiuro.^a

³ Ixantiri:

—Atsi buoxero sabi.

Inosixi yobuoxiro oga oxenaxe opeganaxa maranxe ipinxanaxeri isiganaxa.

⁴ Yogari Tasorentsi ixantiri:

—Atsi nosixaeri irisixu.

Iroto inosixaxeria irisixu ogatyo oxenaxe opeganaa ixotixiuro yapagotairoa.

⁵ Inpo ixantiri:

—Maixari maixa ineaigaxerorixa pinxanyotaxeroa maixa inxematsaigaxenpi arisano noxoneatimotaxenpi, narotari Tasorentsisanoria ixematsaigiria gonteireiganaxenpiria, narotari ixematsati Jaberan, Bisaxo intiri Jaxobo.

¹⁰ Inpo ixantiri Moisesi:

—Jaroxa ixematsaigana, teanixa nogatumate noniabagetea nonxenxiabagetea xantaxani noxanyotara pairani xigonxiro maixa piniaxenara. Teatyo noniagantsitumate.

¹¹ Ixantiri:

—¿Matsi tsinityoa timaxagaxeria ibagante matsigenxa? Aixiro ¿tsinityoa betsixaxeria teria irinie intiri teria inxeme intiri aixiro neatsyaria intiri teria inee? ¿Matsi tea naneni betsixaigerime? ¹² Irotari maixa nonxantaxenpi piataxea, nontentaxenpitari. Naneni niaxagaxenpime nogatabaxenpi tatarixa pinxantaxe.

^a 4.2 xotixiirontsi: yogari biseraereegi pairaniniria yogameiga yamaigia ixotixiuro tyaxa iaigaxe, irotari yabentaiga.

¹³ Xantanxitsya ineni ixantiri:

—Jejee, jaroxa noati. Atsi mitiganxe pasini gabe anxitsyameria.

¹⁴ Yotsimanxutarityo Tasorentsi ixantiri:

—¿Matsi tea noneeri pirenti Jaaron yogonteiretanaxeria Jirebi iniagantsitasanoti? Maixari maixa iroboxaxe inxogaxenpia inpo ineaenpia irisinebagetaxenpatyo xara. ¹⁵ Bineniri pinxamantagetaxeri mayatiro iriniaxeria, nanenitya mutaxoigaxenpime piteniro piniagantsiigaxea, aixiro nogatagaigaxenpi tyaxa pinxantaigaxenpa. ¹⁶ Tatarixa pinxogaxe pinxantaigaxeria pitobaireegi ineni nianxitsyame. Bineni xamantabaxerime xanyomataxa nantinirixatyo nianxitsya. ¹⁷ Ogari oga pixotixiuro xantaxani pairixaxero, irotari pogixoneatantagetaxenpa nagabeane pogaxagantaxea sorerere.

Ipiganaara Moisesi Jepitoxu

²⁷ Inpogini yogari Tasorentsi iniaxeri Jaaron ixantiri:

—Piate pintonxiboabaxenparia Moisesi osarigagitetapaaxea.

Inpo ineni iataxe yoguntetapaaxeri obonxutia ixoneatimotaxeria Tasorentsi yaseritapaaxari. ²⁸ Yogari Moisesi ixamantagetaxeri mayatiro ixantaxeriria Tasorentsi, aixiro ixamantagetaxeri mayatiro tyaxa inxantaigaxero irogixoneaigaxeroa iragabeane Tasorentsi irogaxagantaxea sorerere. ²⁹ Inpo iaigaxe Moisesi itentanaxaria Jaaron yapatoitaigapaaxeri mayaniro itinxamiegi biseraereegi. ³⁰ Yogari Jaaron iniaigaxeri ixamantageigaxeria mayatiro ixantaxeriria Tasorentsi Moisesi, aixiro yogixoneatimoigaxeri iragabeane Tasorentsi ineaigaigaxeria mayaniro biseraereegi ³¹ osi ixematsaigaxeri. Jantari ixemaigaxea ineaigaxeria Tasorentsi yatsipereaxagabageigunxania ixanagabentaiganaxari, ineaigaxetari paio itsarogaxagantabageta.

Moisesi intiri Jaaron iaigaxea paraonxu

5 ¹ Inpogini yogari Moisesi intiri Jaaron iaigaxe paraonxu ixantaigaxeria:

—Yogari Tasorentsi, Notinxami naneniegí biseraeregi, ixantaxe: ‘Panpaxuaigaxeria nasintaigaria iriaigaxea osarigagitetapaaxea irobetsixaigaxea ibiesetaegite inxenxiiasanoigaxenara’.

² Ixanti paraon:

—¿Matsi tsininpatyoa yoga Tasorentsi tyapae nonxematsataxeria nanpaxuaigaxenpia bineniegí biseraeregi? Teanixa noneimateri, jaratyo napaxuaiginpi.

³⁻¹⁹ *Osi aryonpatyo yatsipereaxagasanoiganaxaria mayaniro biseraeregi.*

7 ¹ Inpo ixantiri Tasorentsi Moisesi: “Maixa noxogaxe nomitiganxaxenpia piataxea janta paraonxu, irityo nianxitsyame pirenti janiri bineni niatsya. ² Bineni xantaxerime Jaaron mayatiro noxantaxenpiria maixa, inpo iritya niaxerime paraon tyapae irapaxuaigaeria biseraeregi iriaigaea parixoti. ³ Xantanxitsya yogari paraon jara ixogi irapaxuaigaeria, narotari xanyotagaxerime inpo nogixoneatimoigaxerira mayaniro jepitoxuniria nagabeane noneaxagagetaxeri posantepage teria oneimagetenxani gaxaganta-getatsyaria sorerere. ⁴ Yogari paraon jara ixematsatumatinpi bineniegixantanxitsya naneni nogixoneatimoigaxeria mayaniro jepitoxuniria nagabeane ontiri aixiro nontsimanxaigaxeria nantsipereaxagaigaxeria tyapae namaiganaeriniri nasiegi nobiseraereegite parixoti. ⁵ Jantari nogixoneatimoigaxeria mayaniro jepitoxuniria nagabeane aixiro namaiganaeria parixoti nasiegi nobiseraereegite, aryo irogataigaxe ineniegixanti Tasorentsisanoria”.

⁶ Inpo yogari Moisesi intiri Jaaron yobetsixaigaxero mayatiro ixenaxagasanoigaxero ixantaigaxeriria Tasorentsi.

8-24 *Inpogini yogari Tasorentsi yagabeaxagaigaxeri Moisesi intiri Jaaron yogixoneaigaxeroa iragabeane Tasorentsi tyapae irapaxuaigaeriniri. Oxetyo yogiibataxe ixotixiuro ipegaxagaxeroa maranxe inpo axirotyo opeganaa ixotixiuro. Inpo aryotyia iaigaxe niaxu ipasaatantaigaxeroa ixotixiuro oga oxenaxe opeganaxa jiraatsi*

ixamaabagetanaxe mayaniro timaatantaxaroria, osi ositiatanaxe tyatinpa obiixaenxani.

8 ⁶⁻²⁴ Inpo aryoty iaigaxe niakupage ontiri niatenipagexu yosotogaigaxeroa jojajaipage otobaigabagetityo xara otiabagetanaxeroty Jepito. Inpo irotya ipasatantaigaxaro ixotixiuro xipatsipane oga oxenaxe opeganaxa netsi intiri aixiro ixentiaxitite piratsipage yagintaiganaxari mayaniro Jepitoxuniria intiri aixiro ipirapage. Inpo yogari Tasorentsi yomitiganximoigaxeri aixiro tsgito intiri sitetsi yoberaabageiganaxerityo xara.

³² Xantanxitsya yogari paraon ineabetaxaty oxanyotaxara maixa aryonpatyo itsaneaianaxariri biseraereegi teaty inxoge irapaxuaigeria.

9¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:

—Piataatea paraonxu pinxantaxeria: ‘Yogari Tasorentsi, Notinxami nanenieg jebereoegi, ixanti: Panpaxuaigaxeria nasintaigaria iriaigaxea intagaigaxenara piratsi.² Jantari jarixa papaxuaigiri³ yogari Tasorentsi irogamagetaxero mayaniro pipiraegi omantsigabageiganaxea onxamabioiganaxe pigabayote, piasinote, pigameyote, pibaxane, pobisyate, mayaniro.^{a 4} Xantanxitsya mayaniro ipirapageegi biseraereegi jaratyo ixamumati paniro’.

⁵ Inpogini ixantaxe Tasorentsi:

—Onxutamanitanaxea aryo nogamagetaxero.

⁶ Inpo aryo ixanyotaxero. Oxutamanitanaxea oxamabiotaxetyo mayaniro ipiraegi Jepitoxuniria, xantanxitsya yogari irasiegi biseraereegi teatyo inxamumate paniro.⁷ Inpo yogari paraon ixamosotaxagantaxero ipiraegi biseraereegi teatyo inxamumate paniro, xantanxitsya ineni aryonpatyo isintsitanaxeri teatyo inxoge irapaxuaigeria.

⁸ Inpo yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi intiri Jaaron:

—Pabibaigaxea samanpopane tsitsipoxixutiria inpo bineni Moisesi pobuoxabanetaxero jenoxu ineaxenpia paraon.⁹ Oga onxenaxe onpeganaxenpa xipatsipane ontsotexagiteanaxenparo Jepito oga inxenaigaxe isonpoiganaxe mayaniro Jepitoxuniria. Osonpoiganaxe aixiro mayaniro ipiraegi.

¹² Inpo aryo oxanyotaxa, xantanxitsya yogari paraon aryonpatyo isintsitanaxeri tea inxoge irapaxuaigeria inxenaxagaxeroa ixantaxeriria Tasorentsi Moisesi, iritari xanyotagaxeri Tasorentsi maixa.

^a 9.3 Pigabayote “sus caballos”; piasinote “sus asnos”; pigameyote “sus camellos”.

^{23b} Inpogini yogari Tasorentsi yobarigaxero xaxoarexi
 omarapagetyo xara oxonogaxaro xareti osaatsantsagagematityo xara
 oxantagematityo pugarara pugarara ²⁵ ixamabioigaxetyo mayaniro
 piratsipage nagetanxitsyaria tsamairentsixu. Ixamabioigaxetyo aixiro
 matsigenxaegi. Mayatirosanoty obosasinxeataxero panxirentsipage
 ontiri mayatiro intsyatopage. ²⁶ Xantxitsya jantari Gosenu
 yobasigaigara biseraeregi tea onparigumate.

10¹²⁻¹³ Inpo iritya yomitiganxaxe Tasorentsi tsysosini yapagiteabagetanaxaroty xara isexataxaroa mayatiro panxirentsi page aityotyaria onagebetaa ogamagagetaxeroa xaxoarixi.

²¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:

—Xontsae xurayo tyapae omapunasetanaxenpaniri mayatiro Jepitoxu onxantanaxea mapuna.

²² Yogari Moisesi yaxontsaanaxe xurayo oga oxenaxe omapunasetanaxe mayatiro Jepitoxu oga oxenaxe ma mapunase

²³ mabati xutagiteri. Tyanpa inxantaigaenpa ineabaxagaigaenpara Jepitoxuniria, teanixa tatoita xoneatumataatsyame, aixiro tyanpa inxantaigaenpa inxenabageigaea, xantaxa oxanyotaxara maixa xigonxiro omabatanaxara xutagiteri. Intaganibani xoneagite-taxoigaatsya biseraereegi. ²⁴ Inpo yogari paraon ixaemaxagantaxeri Moisesi ixantiri:

—Maixa piaige pobetsixaigaxiteroa ixantaigaxenpiria Pitinxami. Tyapae pintentaiganaxeria pitomiegi ontiri pisintoegi, xantanxitsya jaratyo pamaigiro pobisyaegite ontiri pibaxaneegi.

^{25a} Inianaxe Moisesi ixantiri:

²⁶ —Namaiganaerotyo mayaniro nopiraegi, jaratyo noxumaiganaxe paniro, irotari nagaigaxe nontagaigaxeneria Notinxami Tasorentsi, xantanxitsya maixa tetya nogataige jaxarixa nagaigaxe nontagaigaxeneria. Jantari noboxaigaxenpara janta aryo pinxante nogataigaxe.

²⁷ Xantanxitsya paraon aryonpatyo isintsitanaxeri teatyo inxoge irapaxuaigaxeria, iritari xanyotagaxaro maixa Tasorentsi. ²⁸ Inpo ixantiri Moisesi:

—Piataetyo, maixa jaratyo pineimataana. Jantari poboxaaterixa pineaenara pinxamaxetyo.

²⁹ Ixanti ineni:

—Tyapaetyo, jaratyo noneimatainpi.

Ixantaxea Tasorentsi inxamageigaxea itsitixiigaxeria Jepitoxuniria

11 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:

—Maixa panibati nantsipereaxageri paraon intiegiri mayaniro Jepitoxuniria inpo osi irapaxuaigaenpi piaigaea parixoti,

inxatimaigaxenpityo iromitiganxaigaxenpia. ² Maixa piniagaxeria mayaniro pitobaireegi pinxantaigaxeria iriaigaxea paniropage inebiigaxeria Jepitoxuniria tsoenitaxoigaxariria inpaigaxeria nenxetsixipage intiri aixiro yogasigenpitatananiria genpitantsixu yobetsixantunxaniria perata intiri xori. Aryo onxanyoigaxe tsinaneegi onenieg.

³ Yogari Jepitoxuniria isinebentaigaxaritari biseraereegi intiri aixiro Moisesi isinebentaiganaxarityo xara ineagaxeri paio yagabeabageti. Aryo ixanyoigaxa inanpinaegi paraon intiegiri aixiro mayaniro, iritari xanyotagaxaro maixa Tasorentsi.

⁴ Inpo yogari Moisesi ixantiri paraon:

—Ixantaxe Tasorentsi: ‘Oniganxigitetanaxea noxenabagetaxe jaxa Jepitoxu ⁵ nogamagaigaxeria mayaniro itomiegi itsitixiigaxeria Jepitoxuniria. Nomataxeri aixiro itsitixitaxeria xobeenxari paraon nonxaratagabagetanaxeri otsitixitaxeria nanpiriantsiegi teria onpaitumaigenpa. Nomaigaxero aixiro piratsipage nogamagaigaxero oxetyoria tsitixitanxitsya oboitaxea. ⁶ Inxaemababageigaxetyo xara Jepitoxuniria inxenxiaigaxeria itomiegi. Tea oneimagetenxani onxanyotea maixa, aixiro jaratyo oneimataagani inpogini.

⁷ Xantanxitsya yogari biseraereegi jaratyo tyara noxantumaigiri. Aryo onxanyoigaxe aixiro ipiraegi jaratyo oxamuraigi paniro. Aryo onxanyotaxenpa maixa tyapae pogataigaxeniri nasirixoigaxeri biseraereegi nasintaigaxaria’. ⁸ Inpo irisigateigapaaxena mayaniro pinanpinaegi inxanagabentaigaxenara inxantaigaxenara:

‘Maixa platepagenityo pintentaiganaxeria mayaniro pitobaireegi’. Osi noataxe.

Inpo yotsimanxamatanaxaty yosotogapanuti. ⁹ Inpo yogari Tasorentsi ixantiri:

—Yogari paraon jara ixematsaiginpi tyapae noneaxagaigaxeriniro Jepitoxuniria posante teria oneimagetenxani irogataigaxeniri naneni paio nagabeabageti.

Pasexoa

12 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi iniaxeri Moisesi intiri Jaaron ixantiri:

² “Yoxari yoxa tsitenixuniria iriro pinpegaigaxe tsitenixuniria l omirinxa siryagarini. ³ Maixa piniagaxeria mayaniro pitobaireegi pinxantaigaxeria tsinanetaxoiganxitsyaria: ‘Aganaxenpara xutagiteri 10, paniropage pagageigaxea paniro obisya. ⁴ Jantari jarixa itobaigi pitimaigia magimoigaxenpiria onti pinpaigaxeri tsoenitaxoigaxenpiria tyapae pintsonxaigaxeriniro pisexataigaxenparia. Jantari pintobaigaxerixa panirotyo panpuntaigaxenpari. ⁵ Yogari obisya pagaigaxeria jaratyo tyara ixantumata, onti intyapaetasanotaxe. Inti pagaigaxe surari siryagaxotanaxitsyaria patiro, inenixa obisya intirixaxabera.^a ⁶ Inpogini aganaxenpara xutagiteri 14 aryo pontsyanoxireai-gaxeri. Onti pontsyanoxireai-gaxeri paenityara ontsitenienxatanaxe. ⁷ Ogari irirajana pagaigaxero pinpintaboatantaigaxenparoa intsyapoa sotsimoroxutiria ontiri aixiro jenoxutanxitsyaria. ⁸ Inpo ontsitenitanaxea aryo pisexataigaxenpari, onti pintasiigaxeri tsitsixu. Onti pisomanxantaigaxenpari pan teria onxonogenpa opoegantaria. Jantari pisexataigaxenparia onti pintentagantaigaxenpari panxirentsisipage xepisiri. ⁹ Jara pisexatumaigari xanianiro, aixiro jara poboxiigiri, ontityo pintasiigaxeri tsitsixu mayaniro igitoina, ibonxitipage ontiri iranigaxi ontiri aixiro iriraapana mayatiro. ¹⁰ Pintsonxatasanoigaxerityo pisexataigaxenparia mayaniro. Jara pogaiganai pisexataigamanaanparia. Jantari ainyotyarixa irinae pintagaigaxerityo tsitsixu. ¹¹ Jantari pisexataigaxenpara pobetsixageigaxenpa pisapiigaxenpara pisapiro piatantaiganaxenparia. Pisapatogeigaxenpara, aixiro panpagoigaxe pixotixiuro, inpo pinxatimaigaxeroa pisexataigaxenpara, ontitari Ibasexoate Tasorentsi. ¹² Ixantaxetari ineni: Aganaxenpara niganxigite noboxaxe Jepitoxu nogamagaigaxeria mayaniro itomiegi Jepitoxuniria ixetyoria

^a 12.5 Xabera “cabra”

tsitixitanxitsya. Jara paniro nogamagaigiri inenieg, nomatanaxerotyo aixiro ipiraegi nogamagutaigaxeria oxetyoria tsitixitanxitsya oboitaxea. Nontsimanxasiigaxenparityo mayaniro ipegageigaxeria itasorentsita Jepitoxuniria, nantitari Tasorentsi.

¹³ “Jantari noboxaxea noneapaaxerorixa irirajana pipintaboataxeroa intsyapoa sotsimoroxutiria panxotsi pinantaigaxaria, jara nomaiginpi

bineniegí onti nonxenaguiganaxenpi. ¹⁴ Xantaxa onxanyotaxenpara maixa omirinxa siryagarini aganaenpara oxa xutagiteri pobetsixaigaxe pibiesetaegite pinxenxiaigaeroa noxenaguiganaxenpia nabisaaxoigaxenpia. Omirinxa aryo inxanyoigaxenpa mayaniro pogonteireegi inpogini xantaxani inxenxiaigenparoa, narotari xantanxitsya. ¹⁵ Onti pisexatunteigaxenpa pan teria onxonogenpa opoegantaria xigonxiro aganaxenpara 7 xutagiteri. Jantari pintsitiiganaxeroa pisexataiganaxenparoa pioxageigaxeroty mayatiro opoegantaria janiri otimumati pibanxoegixu. Mayanirotari tsinirixa sexataxenparome xonoganxitsyaria opoegantaria janxityo noxanyotagaari nasintaria. ¹⁶ Jantari pintsitiiganaxeroa onti panpatobentaigaxena. Aryo pinxanyoigaero aixiro aganaxenpara 7 xutagiteri. Jaratyo pantabagetumaigi, intagati oboxitaxenxaniria pisexataigaxenparia. ¹⁷ Xantaxani onxanyotaxenpara maixa omirinxa siryagarini pisexatunteigaxenpa pan teria onxonogenpa opoegantaria xigonxiro aganaxenpara 7 xutagiteri pinxenxiaigaeroa oxa xutagiteri namantaiganainpiria parixoti pinaigabetaxara Jepitoxu. Aryo inxanyoigaxenpa aixiro mayaniro pogonteireiganaxeria inpogini. ¹⁸ Omirinxa siryagarini iraganaenpara tsitenixuniria 1 aryo pisexataigaxenpara. Onti pintsititantaiganaxenpara xutagiteri 14 ontsitenitanaea xigonxiro aganaxenpara xutagiteri 21 ontsitenitanaea' ”.

²¹ Inpo yogari Moisesi ixaemaigaxeri mayaniro itinxamiegi biseraereegi ixantaigiri: “Paniropage bineniegí pagageigaxea paniro obisya pontsyanoxireagaxeria tyapae inxenaguiganaxenpiniri Tasorentsi janiri ipogereaignpi bineniegí aixiro. ²² Ogari irirajana pagajaigaxero poyagiaigaxeroa tsotaxu, inpo pagaigaxe isopo pogiaataigaxeroa pinpintaboatantaigaxenparoa intsyapoa sotsimoroxutiria ontiri jenoxutanxitsyaria inpo jara tsini sotogumatatsya sotsi xigonxiro onxutamanitanaea. ²³ Iroboxaxetari Tasorentsi irogamagaigaxeria Jepitoxuniria. Jantari ineapaaxeroa irirajana obisya pipintaboataxeroa intsyapoa sotsimoroxutiria jara

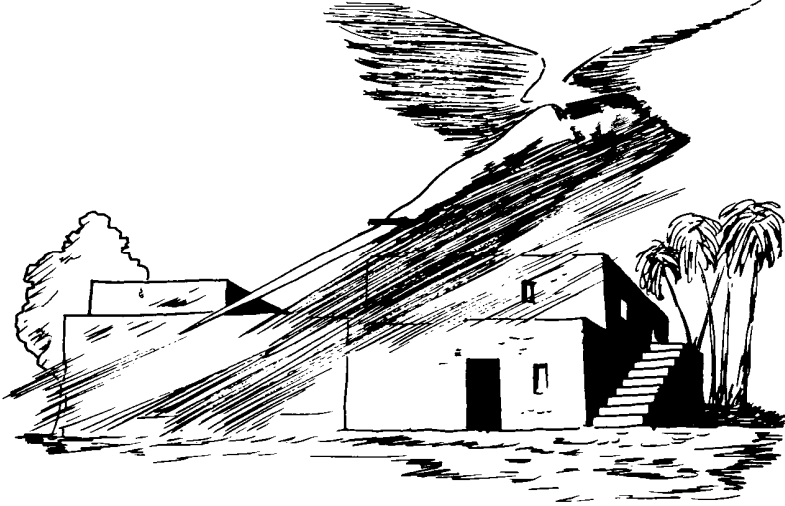
yogiagiri gamagantanxitsyameria onti inxenaguiganaxenpi.
²⁴ Xantaxani pinxanyoigaxenpara maixa bineniegi intiegiri aixiro pogonteireegi. Omirinxá sirýagarini pinxenxiiagaero, intitari xantanxitsya Tasorentsi. ²⁵ Jantari piaigaxea pobasigaigaxenpara janta xipatsixu ixantaxeria Tasorentsi inpaigaxenpiroa xantaxani pinxenxiiagaeroa oxa pobetsixaigaxea pibiesetaegite. ²⁶ Inpo inxantaigaxenpirixa pitomiegi: ‘¿Tata tatoina pobetsixaigaxea?’, ²⁷ bineniegi pinxantaigeri: ‘Onti noxenxiiagairoa pairani yoboxaxea Tasorentsi irogamagaigaxeria Jepitoxuniria, xantanxitsya naneniegi onti ixenaguiganaxena ineaxeroa irirajana obisya notsyanoxireagaxeria’ ”.

Iroo ixemaigaxea mayaniro isinebentaiganaxari Tasorentsi ixanagabentaiganaxaria. ²⁸ Inpo osi iaigaxe ixenaxagaigaxeroa mayatiro ixantaxeriria Tasorentsi Moisesi intiri Jaaron.

Ixamaigaxea itsitixiegi Jepitoxuniria

²⁹ Inpogini oniganxigitetanaxea yoboxaxe Tasorentsi yogamagaigaxeria mayaniro itomiegi Jepitoxuniria ixetyoria tsitixitanxitsya. Yogamagaxeri ixetyoria itsitixitaxe xobeenxari paraon xigonxiro ixaratagabagetanaxeri itsitixitaxeria sitaxotanxitsyaria, imataxero aixiro ipiraegi oxetyoria tsitixitanxitsya oboitaxea. ³⁰ Inpo itinaanaxa paraon niganxigitexu intiegiri inanpinaegi intiri aixiro mayaniro Jepitoxuniria ixaemababageigaxetyo xara, teanixa ontimumate patiro panxotsi jaria itimi igamaga. ³¹ Yogari paraon ixaemaxagantaxeri Moisesi intiri Jaaron tsitenigetixu ixantiri:

—Maixari maixa piaigepage sintsi pintentaiganaxeria mayaniro pitobaireegi piaigaxea pintagaigaxemeria Tasorentsi pipiraegi arotari pixantaigaxeri tsyapi. ³² Pamaiganaxeroa pobisyaegite ontiri pibaxaneeqi piaigaxea, irotari pixogaigaxe bineniegi. Piniabentagaxenara naneni aixiro.

³³ Yogaegiri Jepitoxuniria ixatimaigaxerityo yomitiganxaigaxeria ixantaigaxetari:

—Paenitya anpogeraigaxenpa mayaniro.

³⁴⁻⁴¹ *Osi iaiganai mayaniro, intitari tentaiganaari Tasorentsi. Jataxe abisanaxe 430 siryagarini inaigaxea biseraereegi Jepitoxu. Jantari iaiganaia ixarabageigaxetyo mayaniro surariegi 600,000. Ogari tsinaneegi intiri jananexiegi tea irogataigenxani.*

13 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:

² “Maixari maixa mayaniro pitomiegi ixetyoria tsitixitanxitsyame pasintaxagaigaxenaria. Aryo pinxanyotagaigaxero aixiro mayaniro pipirapageegi tsitixitanxitsyameria pasintaxagaigaxenaroa”.

Mararo ontiri tsitsi

¹⁷ Jantari yapaxuaigairia paraon iriaigaea parixoti yogari Tasorentsi tea aryo inxenaxagaigeri igipatsitexu pirisiteoegi. Otsyoenibetaxaty, xantanxitsya onti ixantaxe: “Onti inxentabaxagaigaxenpa inpo inxantaiganaxe: ‘Jameraxari noboxaigi’, osi inpigaiganae Jepitoxu”.

¹⁸ Jeroty onti ixenaxagaiganaxeri osarigagitetapaaxea onaxea Xiraamonxeari Inxajare. Ineniegi yamageigaxe ixentantaigaria.

¹⁹ Yogari Moisesi yamanairo aixiro itonxi Jose, iritari xantaigaxeriria gonteireiganaxeriria biseraereegi ixanti: “Arisanotyogari Tasorentsi jara imagisantaiginpi, onti inxenxiiigaenpi iramaiganaenpia parixoti. Jantari iramaiganaenpia parixoti pamaiganaeroa notonxi oneni”.

²⁰ Inpogini iaiganaxe iponiaiganaxa Soxotixu xigonxiro yogabageigiro Etamaxu, aryo imagaigaxe. Xarari xara onti oxarataxea osarigagitetapaaxea. ²¹ Yogari Tasorentsi itentaiganaxari. Jantari xutagiterixu onti yogiibaigaxeneri mararo tyapaeniri ironiri irogiaiganaxe. Jantari tsitenirixu onti yogiibaigaxeneri tsitsi otsiboiganaxeria tyapae inxenaninxaiganaxeniri aixiro.

²² Oxantaxanityo ojibaiganaxeri mararo xutagiterixu. Jantari tsitenirixu oxantaxani otsiboiganaxeri tsitsi.

Imonteiganaxaroa biseraereegi Xiraamonxeari Inxajare

¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:

14

² “Pinxantaigaxeria pitobaireegi iriaigaxea oataxara

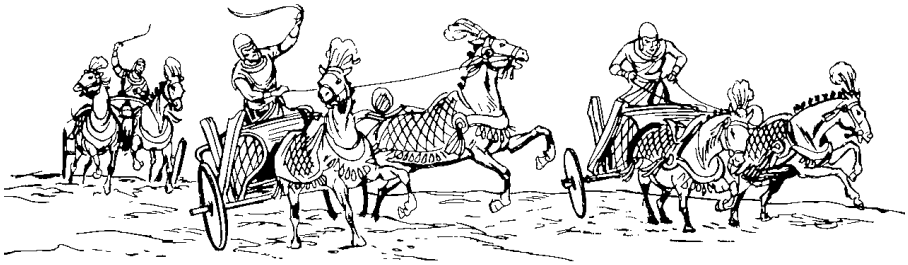
Piairotextu irimagaigapaaxea otsapiaxu inxajare Baareseponxu otsyoenitaxea Migorore. ³ Inxantaxetari paraon inxante: ‘Mataxa joxaigaxa osarigagitetapaaxea tyanpa inxenaigaxe’. ⁴ Inpo inpatimaiganaxenpi, narotari xanyotagaxerime maixa tyapae ineaxenaniri ineni intiegiri aixiro isoraroegite paio nagabeabageti. Aryo inxanyoigaxe aixiro mayanairo Jepitoxuniria irogataigaxe nanti Tasorentsisanoria”.

Inpo ineniegi ixenaxagaigaxero ixantaigaxeriria iaigaxe.

⁵ Inpogini itsabetunxani paraon isigaiganaxara biseraereegi ogatyo ixenaxe yotsimanxanaxatyo ineni intiegiri aixiro inanpinaegi ixantaiganaxea:

—¿Tyaxa axantaigaxara apaxuaigaxeria iriaigaxea? Maixa tsininpatyo tabagetimoigajaeme.

⁶ Osi yobetsixaxagantanaxero isigaxotantaria, aixiro yagageiganaxeri mayaniro isoraroegite. ⁷ Yaganaxe 600 isigaxotantaigaria ixentabaxagaigara pairoria abisaxe otyapaetasanotia. Aixiro yamaiganaxero mayatiro otabaire osigaxotantaganiria nanxitsyaria Jepitoxu. Patiropage onti ixenntaxaro paniro itinxamiegi soraroegi. ⁸ Inpo iaigaxe ipatimaiganaxeria biseraereegi, ineaxetari jataxe isigaiganaxa yamageiganaxea posantepage tyapaeripage yasintageigaria Jepitoxuniria. Onti ixanyotaxero maixa paraon ipatimaiganaxeria iritari xanyotagaxeri maixa Tasorentsi. ⁹ Jantari ipatimaiganaxeria itentaiganaxari mayaniro isoraroegite. Yamanaxero aixiro mayatiro isigaxotantaigaria ontiegiri aixiro mayaniro igabayoeigite, aryo inebentaxoigapaaxari Piairotexu Baareseponxu.^a ¹⁰ Jantari itsyoenitaxoigapaaxaria ineniegi inebentaxoigabaxari ixenaigapaaxea ogatyo ixenaigaxe itsarogabageiganaxetyo xara ixantaigaxeri Tasorentsi irosentaxoigaxenparia. ¹¹ Inpo ixantaigiri Moisesi:

^a 14.9 Igabayoeigite “sus caballos”.

—¿Matsi tea ontime Jepitoxu xipatsi nonxitatantaigaenparia nonxamaiganaea jeroty pamaigaxenara jaxa nonxamaigaxea parixoti osarigagitetapaaxea? ¿Jantari jara pixanyoigana maixa? ¿Jantari jara pamaigana jaxa? ¹²Noxantaigabetaxenpini janta Jepitoxu noxantaigi: ‘Jara pitentaigana, tyapaetyo nantabagetimoigaxeria Jepitoxuniria. Pairo abisaxe otyapaetaxea nantabagetimoigaxeria abisaxe nonxamaigaxea jaxa osarigagitetapaaxea’.

¹³Xantanxitsya Moisesi ixantaigiri mayaniro:

—Jara pitsarogaigi. Atsi xemisantaxoigenpa. Yogari Tasorentsi inxisaxobentaiganaxenpitari maixa. Mayaniro ineniigi Jepitoxuniria jaranixa pineimaigairi. ¹⁴Yogari Tasorentsi inenityo xisaxobentaiganaxenpime osi poguntebageiganaxe sorerere.

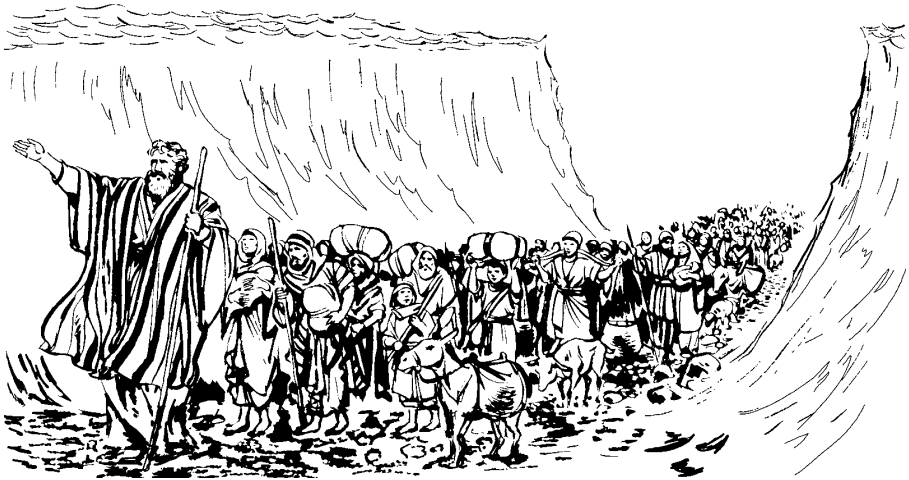
¹⁵Inpo yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:

—Maixa intaga piniagana. Xantaigiri iriaiganaxea. ¹⁶Bineniri nosixero pixotixiuro panpagotaxeroa panxontsaaxagaxeroa inxajarexu onpatuaatanaxea onpiriatanaxea niganxi tyapae inxenaiganaxea. ¹⁷Yogaigiri Jepitoxuniria inpatimaiganaxenpi, narotari xanyota-gaigaxerime maixa inpo nonpogereaigaxeri mayaniro isoraroeigte paraon nomataxero aixiro isigaxotantaigaria ontiri aixiro igabayogegite, ¹⁸osi irogataigaxe mayaniro Jepitoxuniria nanti Tasorentsisanoria paio nabisaxeri paraon.

¹⁹Inpo yogari isaanxarite Tasorentsi jibatananxitsyaria mararoxu aryoty iataxe itisitaegixu yonpoggiiganaxeria ²⁰yotixaxoiganaxeria. Jantari otsyapinitanaxea ogari mararo aryoty opeganaxa tsitsi otsiboiganairia biseraereegi, xantanxitsya yogaigiri Jepitoxuniria onti ineaigaxero mapunasemataxa, jeroty tyanpa inxantaigaxenpa irainyoniigaxenparia.

²¹Inpo yogari Moisesi iataxe otsapiaxu inxajare yaxontsaanaxea oga oxenaxe otanpiabagetanaxe tanpia jiririri oponienxataxa yosotogia syabogaenxari xigonxiro oxutamanitanaxea osi opatuaatanaxe

niganxia. Oxanyotaxa mayatiro maixa, iritari xanyotagaxero Tasorentsi orobatsatananaxea xipatsi. ²² Agaatanaxa nia xatonxu ontiri xamatitya opiriatanaxea inxajare, inpo yogaegi biseraeregi ixenaiganaxe opiriatanaxea imonteaiganaxara.

²³ Inpo yogaegiri isoraroegite paraon ipatimaiganaxeri ixenai-ganaxea ineniegi aixiro opiriataxea. Yamaiganaxero isigaxotantaigaria ontiri aixiro igabayoegite. ²⁴ Yogari Tasorentsi inaxe janta mararoxu tsitsixu. Inpo oxutamanitanaxea ineaigaxeri Jepitoxuniria itasonxaxoigaxeri yomintsarogaigaxeria tyanpatyo inxantaigaxenpa. ²⁵ Aixiro ogari otiguronxantaria isigaxotantaigaria ogaty oxenaxe otsoxiagetanaxa tyanpa onxantaenpa osiganaea. Inpo ixantaigi ineniegi:

—Tsamexario asigaiganaxea, ixisaxobentaiganaxaritari Tasorentsi biseraeregi, jaroegi onti yotsimanxaiganaxai.

²⁶ Xantaxitsya yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:

—Xontsajae aixiro inxajarexu anpamanxaxoiganaxeria Jepitoxuniria ontiri isigaxotantaigaria ontiri aixiro igabayoegite.

²⁷ Aryo ixanyotaxero ineni yaxontsaanaxe inxajarexu inpo oxutamanitanaxea ogaty oxenai nia apamanxanairo mayatiro. Isigaigabetanaxa Jepitoxuniria xantanxitsya agaigabaxeri osi ioxaabioigaxa mayaniro, iritari xanyotagaxero maixa Tasorentsi.

²⁸ Jeroty osagantaataxotantaiganaxariria isoraroeogite paraon ontiri isigaxotantaigaria ontiri aixiro igabayoegite. Teatyo irabisaaxotumatae paniro patimaiganaxeriria. ²⁹ Xantanxitsya yogaegi biseraereegi jataxetari imonteigaxa ixenaigaxea opiriatanaxea, agaataxatari nia xatonxu ontiri xamatitya. ³⁰ Aryo ixanyotaxero maixa Tasorentsi yabisaaxoigaxeria janiri yatsipereaxagaigari Jepitoxuniria. Inpo ineniegineigaxeri joxajaiganxitsyaria yamaabiobageigaxea otsapiaxu. ³¹ Jantari ineaigaxeroa oxanyotaxara maixa yogabageiganaxe sorerere, ineaigaxetari yogixoneatimoigaxeria Tasorentsi iragabeane ixisaxobentaigaxaria yotsimanxaigaxeria Jepitoxuniria. Osi ipinxatsaiganaxeri Tasorentsi ixematsatasanoigaxeria ineni intiri Moisesi, iritari ironperane.

15 ^{1a} Inpogini Moisesi itentaigaxari mayaniro biseraereegi imatixabentaigaxeria Tasorentsi.

Nia Maraxutiria

²² Inpogini yogari Moisesi itentaiganaxari biseraereegi iaiganaxea iponiaiganaxeroa Xiraamonxearixu Inxajare iaiganaxeroa osarigagitetapaaxea Syoroxu. Xarari xara tea ineimaigaero nia xigonxiro yomabataxoiganaxa xutagiteri. ²³ Inpogini yoboxaigapaaxe Maraxu, xantanxitsya teatyo iragabeaige irobiixaigaxenparoa oxepisiabagetitari, jerotyo ipaitantaigaxaroria Mara. ^a ²⁴ Inpogini ineniegineigaxeri osi yotsimanxaiganaxari Moisesi ixantaigaxeria:

^a 15.23 Mara onti onxantaxea “xepisiari”.

—Maixa ¿tatatyo oita nobiixaigaxenpara?

²⁵ Inpo ineni iniaxeri Tasorentsi. Yogari Tasorentsi ioxotagaxeri intsyato yagaxeroa ioxaataxeroa Maraxu oga oxenaxe teanixa onxepisiatae osi yobiixaigaxaro.

Inpo yogari Tasorentsi iniaigaxeri ineigaxeria arisanorixara inxematsaigaxeri ixantaigiri:

²⁶ —Maixa bineniegi pinxematsaigaxenarixa pinxenaxagaigaxeroa nonxantaigaxenpiria pingintebageigaxenpara jaratyo nobarienxatasitumaiginpi mantsigarentsi nonxanyotagaigaxenpia nobarienxatasiigaxeria Jepitoxuniria, nantitari Tasorentsisanoria begantatsyaria.

²⁷ Inpo yoboxaigaxa Erimexu, aryo imagaigaxe itsyoenita-xoigaxaroa nia. Xarari xara ontitari osotogaagetaxe nia xipatsixu onaxe 12, aixiro aryo otimaxe paremea onaxe 70.^a

Tasorentsi ipaigaxeria biseraereegi manaa

16 ¹ Inpogini iaiganai mayaniro biseraereegi iponiaiganaxara Erimexu iaigaxea osarigagitetapaaxea paitatsyaria Sun. Aryo xara yoboxaigapaaxa. Ogari otonxoara Sunai onti onaxe janta oxaragetaxea osarigagitetapaaxea. Jantari yoboxaigaxara jataxe yaganaxa tsitenixuniria 2, ogari xutagiteri onti 15. ² Inpo mayaniro ineniegi yotsimanxaiganaxari Moisesi intiri Jaaron ixantaigaxeria:

³ —Aryome irogamagaigaxename Tasorentsi janta Jepitoxu jameroxa noboxabageigi jaxa osarigagitetapaaxea nantsipe-reabageigaxea agaiganaxenara notasegane. Jantari janta ainyotari ibatsa ontiri pan noseabageigara. Bineniegi pitentaigaxenani jaxa.

⁴ Xantanxitsya Tasorentsi ixantiri Moisesi:

^a 15.27 Paremea “palmeras”: onti oxanyobetaxaro tsigaro.

—Naneni nonpaigaxerityo pan teria ineimaigero. Inpo ineniegimimirinxa tsipetyamani irapatoigamanaxe jaxarixa irisexataigaxenpa patiro xutagiteri, inpo osi noneaigaxeri aryorixa inxematsaigaxena nonxantaigaxeria.⁵ Xantanxitsya omimirinxa aganaxenpara xutagiteri 6 aryo pinxante irapatoigamanaxe jaxarixa irisexataigaxenpa piteti xutagiteri.

⁶ Inpo yogari Moisesi intiri Jaaron ixantaigiri mayaniro:

—Paita paenityara irixianaenpa syabogaenxari yogari Tasorentsi irogixoneatimoigaxenpi pasini teria pineimaigero bineniegityapae pogatasanoigaxeniri ineni tentaigaxenpi jaxa.⁷⁻⁸ Inpo onxutamanitanaxea irogixoneatimoigaxenpi pasini tyapae pogatasanoigaxeniri arisano yagabeabageti ineni, ixemaigaxenpitari piniasinaiganaxaria, iritari piniasinaigaxa potsimanxaigabetaxenara naneniegityapae, teanixa naneniegityapae Tasorentsi tyapae nonpaigaxenpia pixogaxoigaxaria. Maixa paenityara irixianaenpa syabogaenxari ineni inpaigaxenpi ibatsa. Jantari onxutamanitanaea onti inpaigaxenpi pan tyapae pisexabageigaxenpara pinxemamonxibageigaxenpara.

⁹ Inpo yogari Moisesi ixantiri Jaaron:

—Maixa xantaigeri mayaniro irapatobentaigaxenparia Tasorentsi inpo ineni iriniaigaxeria, ixemaigaxeritari iniasinaigaxaria.

¹⁰ Inpo ineni yapatoitaigaxeri iniaigaxeria. Inpo ainyotyara iniaigaxeri isyonxaiganaxa oataxara osarigagitetapaaxea ineaigutarityo Tasorentsi inporerenxanaxea mararoxu.¹¹ Inpo ineni iniaxeri Moisesi ixantiri:

¹² —Naneni noxemaigaxeri iniasinaigaxenara yogaegi biseraareegi. Maixa pinxamantaigaxeria paita ontsitenitanaxea irisexataigaxenpa ibatsa. Jantari onxutamanitanaxea onti irisexataigaxenpa pan tyapae irogataigaxea nanti Itinxami, nantitari Tasorentsisanoria.

¹³ Inpo aryo oxanyotaxa. Paenityara irixianaenpa syabogaenxari ipoxaigapaaxe xentsori itsaisebagetapaaxatyoxara

yontibagetanaxaroty inaignaxea. Jantari oxutamanitanaxea inaignaxero xutatuibagetaxa sotsi onxuataxoigaxari inaignaxea. ¹⁴ Inpo orogitetanaia onti oxusotanaxe xanurobagetaxe entyatabagetaxe axamentyaxiegiti onxutabagetea xara. ¹⁵ Iroero inaignaxeroa biseraereegi ixantabaxagaiganaxa:

—¿Tatatyo oitara oxa?

Teanixa irogataige tatoita.

Yogari Moisesi ixantaigiri:

—Onti pan ipaignaxenpiria Tasorensi pisexataigaxenparia. ¹⁶ Ineni ixantaxe: “Paniropage iragaigaxe jaxarixa irisexataigaxenpa. Iragaigaxeneri aixiro mayaniri magimoigiriria, paniropage onti iragaigaxeneri 8 tasa”.

¹⁷ Inpo ineniegri aryo ixanyoigaxero, ixonogagarantaigaxa paio yagasanoigaxe, pasini ogaxona yagaigaxe. ¹⁸ Inpo yamaiganaxero panxotsixu yogataigaxeroa xigonxiro oganaxero oxatinxaiganaxeria

paniropage 8 tasa. Yogaegiri gasanoiganxitsyaria oxigonxerota-sanotaxaro 8 pamoxu irasiegi paniropage, tea abisumate. Aryo ixanyoigaxa aixiro teria iragasanoige oxigonxerotaxatyo.¹⁹ Yogari Moisesi ixantaigiri:

—Pintsonxasanoigaxeroa mayatiro jara pogumaiganai asi xamani.

²⁰ Xantanxitsya ineniegi teatyo inxematsaigeri. Ixonogagarantaigaxa yogaiganaxero irisexataigaenparoa onxutamani, inpo oxutamanibetanaxa ma xenitaxe panetaxe osi yotsimanxaigaxeri Moisesi.²¹ Inpo omirinxa ixanyoigaxero maixa omirinxa tsipetyamani yapatoigamanai jaxarixa irisexataigaxenpa. Inpo jantari iporeanaia oga oxenaxe obeanaxanaa.

³¹ Inpo ineniegi ipaiigaxero manaa. Onti oxutataxe oxanyotaxaro oxitsoxi xorantero. Onti opotsyataxe oxanyotaxaro pan oxonogantagania pitsi.^a ³² Inpo ixanti Moisesi:

—Ixantaxe Tasorentsi: ‘Pagaigaxea 8 pamoxu manaa pogiagaigaxeroa xobitixu pogaigaxeroa ineaigaxeroa pogonteireegi irogataigaxea iroro nopaigaxenpi pisexataigaxenparia jaxa osarigagitetapaaxea nagaigaatinpia Jepitoxu’.

³³ Inpo ixantiri Jaaron:

—Pagaxea xobiti pogiagaxea manaa 8 pamoxu pogaxeroa ibanxoxu Tasorentsi, xantaxani onaxea xara tyapae ineaigaxeroniri mayaniri irogonteireegi biseraereegi inpogini.

³⁴ Inpogini yogari Jaaron ixenaxagaxero ixantaxeriria Tasorentsi Moisesi yogiagaxotaxero xajonaxixu nanxitsyaria ibanxoxu Tasorentsi.

³⁵ Ineniegi omirinxa isexatunteigaxa manaa xigonxiro agabage-tanaxa 40 siryagarini yoboxaigaxara Xanaanxu.

^a 16.31 Xorantero “culantro” ontirixa “cilantro”. Onti panxirentsi agaganiria oxonogantagania sexatsi tyapae ontsienxataxeniri.

Yosotogaataxeroa Moisesi nia inperitaxu

17 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixantaigaxeri mayaniro biseraereegi iriaigaxea Irepirimixu. Inpo iaiganaxe iponiaiganaxara Sunxu iaigaxe imagaigapaaxe Irepirimixu, xantanxitsya tea ontine nia tatanpa irobiixaigaxenpa. ² Osi yotsimanxaiganaxeri Moisesi ixantaigiri:

—Paigenanityo nia nobiixaigaxenpara.

Ineni ixantaigiri:

—¿Jantari jara potsimanxaigana? ¿Jantari jara pixanyoiga maixa? ¿Matsi tea pinxematsaigeri Tasorentsi jerotyoxo pixogantaigaxaria maixa ineaxagaigaxenpia arisanorixara inimoigaxenpi ontirixa tea irinimoigenpi?

³ Inpo ineniegi imiregeiganaxetyo xara osi ixantaigaxeri Moisesi:

—Jameraxa pamaigana jaxa nantsipereabageigaxea nomire agaiganaxenara mayaniro naneniegi intiegiri notomiegi intiegiri aixiro nopiraegi.

⁴ Inpo ineni iniaxeri Tasorentsi ixantiri:

—¿Tyaxatyoxo nonxantaigaxeria yoxaegi? Paenitya iripitanxaiganaxena.

⁵⁻⁶ Yogari Tasorentsi ixantiri:

—Piate pintentaiganaxeria mayaniro inperitaxu Oreboxutiria, xantanxitsya yogaegiri itinxamiegi pagagarantaiganaxeri pintentaiganaxeria pijibaiganaxea. Pamanaxeroa aixiro pixotixiuro pipasaatantaxaroria nia Jepitoxutiria. Naneni aryo nonaxe xara. Inpo bineni pinpasataxero inperita osotogaatanaxea nia irobiixaigaxenpara mayaniro.

Inpo ineni aryo ixanyotaxero, ineigaxeri itinxamiegi biseraereegi. ⁷ Yogari Moisesi osi ipaitaxero inperita Masa ontiri Meriba, aryotari

xara ipugatsaigaxariri Tasorentsi, aixiro yotsimajaigaxeri ixantaigaxea: “Teroxa irinimoigajae Tasorentsi”.

Biseraereegi Sunaixu

19¹⁻² Inpogini yogaegi biseraereegi iponiaigaxa Irepirimixu iaiganaxea osarigagitetapaaxea paitatsyaria Sunai imagaigapaaxea xara oxarataxexa otonxoara Sunai. Inti yoboxantaigaxa tsitenixuniria 3. Ogari xutagiteri onti 1. Aryo oxanyotaxaro otyara iponiaigara Jepitoxu xutagiterixu 1.³ Inpo yogari Moisesi itonxoanaxe otonxoaraxu, ixogaxetari Tasorentsi iriniaxeria. Inpo jantari itonxoanaxea ixemaxeri iniaxeria ixantaxeria:

—Pinxantaigaxeria biseraereegi irogonteireegi Jaxobo pinxante: ‘Ixantaxe Tasorentsi: ⁴ Bineniegi pineaigaxe tyara noxantaigaxeri Jepitoxuniria nopogereaigaxeria noxisaxobentaigaxenpia. Onti nagaigaatinpi Jepitoxu nabisaaxoigaxenpia, notsarogaxagaigaxenpitari osi nosentaxoigaxenpia xigonxiro namaigaxenpi jaxa. ⁵ Maixari maixa pinxematsaigaxenarixa pinxenaxagaigaxeroa nonxantaigaxenpiria nasintanoigaxenpityo nontasanoigaxenpia. Ainyoigabetaxatyto tobaini matsigenxaegi basigaigatsyaria xipatsixu, xantanxitsya intaganityo bineniegi noxogaxagaigaxe nasintanoigaxenpia. Naneni nasintagitearo mayatiro, ⁶ xantanxitsya intagani bineniegi noxogaxagaigaxe nasintaigaxenpia tyapae nonpegaxenpara Pitinxamiegi, aixiro bineniegi pinxanyoigaxenparia saseroroteegi pinpirinibentaigaxeroa mayatiro noxogagetiria naneni’. Maixa irotari noxogaxe pinxamantaigaxeria biseraereegi.

⁷ Inpo yogari Moisesi ipigaa inaigaxea mayaniro ixaemaigaxeri itinxamiegi ixamantaigaxeria mayatiro ixantaxeriria Tasorentsi. ⁸ Inpo magaisenirototy ineniegi ixantaigaxe:

—Mayatiro ixantaxeria Tasorentsi nonxenaxagaigaxerotyto.

Inpo yogari Moisesi iritya xamantaxeri Tasorentsi ixantaigaxeria ineniegi mayaniro. ⁹ Inpo yogari Tasorentsi ixantiri:

—Maixari maixa noboxaxe noniaxenpia, onti nonantaxenpa mararo naamoxaxotaxe nomapunasetaxotaxe, noxogaxetari inxemaigaxenara mayaniro noniaxenpia tyapae xantaxaniniri inxematsaigaxenpia.

¹⁰Maixa piate pinxantaigaxeria mayaniro irobetsixaigaxenpara maixa ontiri onxutamani. Pinxantaigaxeria inxaataigaxea, aixiro inxibatsaraigaxenpara tyapae irisaanxaigaxeniri, ¹¹noboxaxetari omabatanaxenpara xutagiteri ineigaxenara mayaniro naguitaxea otonxoaraxu Sunai. ¹²Inpo poxotagaigaxeri tyara onxarataxe iriageigaxeroa. Pintixaxoigaxeri janiri yoboxumaigi jaxa otonxoaraxu pinxantaigaxeria: ‘Tsitsyania piaigixari otonxoaraxu, aixiro jaratyo pitsyontumaigiro oxaragetaxea. Tsinirixa tsyontaxerome iroginoria-xenxanityo, ¹³xantanxitsya jaratyo yairixumatagani, onti inpitanxaxenxani ontirixa inxentaxenxani. Aryo inxanyotagaxenxani maixa tsinirixa tsyontaxerome, onenixa piratsi intirixa matsigenxa, inxamaxetyo’. Jantari pinxemaigabaxeroa onpoimatanaxea tiborentsi aryo piaigaxe painyoniiganaxenpara otonxoaraxu.

¹⁴Inpo ineni ipigaa ixantaigapaaxeria mayaniro inxaataigaxea, aixiro inxibatsaraigaxenpara irisaanxaigaxeniri. Inpo aryo ixanyoigaxero. ¹⁵Inpo ixantaigiri aixiro:

—Pobetsixaigaxenpara pogiaigabaxeria Tasorentsi iroboxaxea omabatanaxenpara xutagiteri. Jara pineaigairo pixoriigiria.

¹⁶Inpogini omabatanaxara xutagiteri mapunatya ixemaigabaxero xareti oxantanaxea pugarara pugarara. Ogatyoxenaxe omararosexantanaxe otonxoaraxu omapunasetanaxetyo xara. Opoimatanaxe tiborentsi syaroenxarixatyoxenaxe. Ogatyoxenaxe itsarogabageiganaxe mayaniro yomogexabageiganaxetyo xara. ¹⁷Inpo yogari Moisesi itentaiganaxari oxarataxexa otonxoara inaxea Tasorentsi. Aryo inaigapaaxe xara. ¹⁸Mayatiro otonxoara oxatsiasenxatanaxe, yaguitaxetari Tasorentsi tsitsixu. Oxatsiasenxabetanaxetyo xara xanyomataxatyopotaganiamatsairentsi. ¹⁹Ontininxanaxatyoxenaxe otonxoara oxantanaxetyotinininin. Ogari tiborentsi aryonpatyopotimatanaxerisyaroenxarixatyoxenaxe. Inpo yogari Moisesi itentaxari Tasorentsi iniabaxagaigaxara. Jantari

iniaxea Tasorentsi isyaroenxarixatyo xara xanyomataxatyo xareti.

²⁰ Aryo oxanyotaxa maixa yaguitaxea Tasorentsi otsyobanxaxea otonxoara Sunai ixaemaxeria Moisesi iriataxea janta inaxea ineni.

²¹ Inpo yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:

—Piatae pinxantaigaxeria mayaniro biseraereegi jara yabisumaigiro pitixaxotantaigaxariria. Jara yoboxaigi ineaigaxenara janiri nopogereaigiri. ²² Aixiro pinxantaigaxeria saseroroteegi niaiganaria irisaanxasanoigaxenpara janiri nopogereaigiri ineniegi aixiro.

²³ Inpo ixanti ineni:

—Ineniegi jara yagabeaigi yoboxaigaxea jaxa otonxoaraxu pixantaxetari: ‘Poxotagaigaxeria tyara onxarataxe iriageigaxeroa pintixaxoigaxeria janiri yoboxaigi jaxa nonaxea naneni’.

²⁴ Xantanxitsya yogari Tasorentsi ixantiri:

—Maixa plate pinxantaigaxeria mayaniro ineniegi intiegiri saseroroteegi jara yabisumaigiro pitixaxotantaigaxariria janiri yoboxaigi jaxa nanenixu onti nonpogereaigaxeri. Intagani bineni boxanxitsyame pintentaxeria Jaaron.

²⁵ Inpo ineni yoboxai ixamantaigapaaxeri mayaniro.

Ixantaigaxeriria Tasorentsi biseraereegi

20 ¹ Yogari Tasorentsi ixanti:

² “Naneni nanti Pitinxami, nantitari Tasorentsisanoria. Narotari gaigaatinpi pinaigabetaxara janta Jepitoxu yatsipereaxa-gabageigaxenpia yantabagetagabageigaxenpia.

³ “Maixari maixa jaratyo pipegumati pasini pitasorentsite, panirosanotyto naneni nonxantaxenpara pinxematsataxenara.

⁴ “Aixiro jaratyo pobetsixi tatarixa oita pinpegaxeria pitasorentsite xogapage pinxanyotagaxenparia tatarixa iita ontirixa tatarixa oita

timagetatsya xipatsixu, ontirixa xurayo, ontirixa niaxu. ⁵ Jaratyo pixanagabentaigari, aixiro jaratyo tatoita pipumatiri, nantitari Pitinxami, aixiro nanti Tasorentsisanoria. Notsaneaxenpi tea nonxoge pinpegaigaxea pasini pitasorentsiegite xogapage. Omirinxax noneaigaxeri mayaniro tsimanxaiganaria inpo aryo noxanyotaxa naneni notsimanxaigaxari aixiro, nomaiganaxerityo itomiegi, ibisariegite intiri irogonteireegi. ⁶ Xantanxitsya notsarogaxagaigari mayanirosano tsinirixa tasanoigana xenaxagaigiroria noxantiria naneni.

⁷ “Jaratyo piniaxotana xogapage, onti pinpinxatsatasanotaxena, nontsimanxaigaxenparitari mayaniro tsinirixa niaxotaxename xogapage.

⁸ “Panpesigopireantaxenparoa xutagiteri apesigopireantaganiria jara pantabagetantaro. ⁹ Intagati pantabagetaxe 6 xutagiteri. ¹⁰ Ogari xutagiteri 7 iroso panpesigopireantaxenpa jara pantumati, ontitari napesigopireantaxaria naneni pairani nobetsixagetaxeroa mayatiro timagetanxitsyaria. Jaratyo tataxona pantumati bineni intiri pitomi, pisinto, ponperane surari ontiri tsinane. Aixiro jaratyo pantaxagumaigiro pipiraegi. Aryo inxanyotaxe pasinigetixuniria nanxitsyameria bineniegixu jaratyo yantumati. ¹¹ Aryotari noxanyotaxerori naneni nobetsixagetaxeroa inxite ontiri xipatsi, aryonatoani nia ontiri aixiro mayatiro timantagetaroria, intagati nantabagetantagetaxaro 6 xutagiteri inpo ogari xutagiteri 7 iroso napesigopireantaxa osi noxantaxe jara antabagetantumtagani oga xutagiteri.

¹² “Pinpinxatsaigaxeria piri ontiri piniro jara pipugatsanaigari tyapae samaniniri pinegiteaxero xutagiteri janta xipatsixu nonpaxenpiria.

¹³ “Jara poginorianta.

¹⁴ “Jara piatasitiro tsinane.

¹⁵ “Jara pixositi.

¹⁶“Jara pitsoebentari pitobaire.

¹⁷“Jara pixogutantiro yasintagetaria pasini, onenixa ibanxo ontirixa tatarixa oita. Aixiro jara pixogi pasintutaxenparia ironperane surari ontirixa tsinane. Aryo inxanyotaxe itorone ontiri iasinote jara pixogi pasintutaxenparia. Jara pineaxotiri ixoritiria”.

Itsarogaiganaxea biseraereegi

¹⁸Mayaniri biseraereegi ineaigaxeroa xareti oxantanaxea pugarara pugarara, aixiro ixemaigaxeroa opoimatanaxea tiborentsi. Ineaigaxero aixiro otinxamisexantanaxea otonxoara. Iroo ineaigaxeroa oxanyotaxara maixa itsarogabageiganaxetyo xara yomogexaba-geiganaxe yointainaganaxa. ¹⁹Inpo ineniegi ixantaigiri Moisesi:

—Bineni niaigaxename pinxamantaigaxenara tyara ixanti Tasorentsi inpo naneniegi nonxematsaigaxeri, xantanxitsya jaratyo iniaigana ineni janiri noxamaigi.

²⁰Ineni ixantaigiri:

—Jara pitsarogaigi, ontitari iboxasitaxe Tasorentsi ineaigaxenpia arisanorixa pinxematsaigaxeri ontirixa jara pixematsaigiri. Aixiro yogixoneatimoigaxenpiro iragabeane tyapae pinpinxaigaxeriniri janiri pobetsixaigi teria ontyapaete, onti pinxematsatasanoigaxeri.

²¹Inpo ineniegi onti inaigaxe intaina. Yogari Moisesi iataxe omapunasetaxara inaxea Tasorentsi. ²²Inpo yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:

—Pinxantaigaxeria biseraereegi: ‘Ixantaxe Tasorentsi: Maixa bineniegi pineaigaxena noponiaxara xurayo noboxaxea jaxa otonxoaraxu noniaigaxenpia. ²³Maixari maixa nonxantaigaxenpi jara pagaigi perata intirixa xori pobetsixaigaxea pasini pitasorentsiegite’.

Moisesi itentaigaxaria itinxamiegi biseraereegi otonxoaraxu Sunai

24 ¹Inpogini yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:

—Maixa piatatea inaigaxea mayaniro inpo pinpigaxea pintentaxeria Jaaron, Narabe intiri Abio intiegiri aixiro itinxamiegi biseraereegi irinaigaxe 70, xantanxitsya ineniegi jara yainyoniiga jaxa, onti inxanagabentaigaxena jantaxona janta. ²Paniro bineni painyonitaxena, xantanxitsya yogaegiri jaratyo yainyoniiga, aixiro jaratyo itentaigari mayaniro.

³Inpo yogari Moisesi yoboxai inaigaxea mayaniro ixamantaigapaaxeri mayatiro ixantagetaxeriria Tasorentsi ixogagetaxeria inxenaxagasanoigaxeroa. Inpo ineniegi mayanirotyo iniaiganaxe ixantaigi:

—Nonxenaxagaigaxerotyo mayatiro ixantaxeria Tasorentsi.

⁴Inpo yogari Moisesi itsirinxagetaxero mayatiro ixantagetaxeria Tasorentsi. Inpo oxutamanitanaxea tsipetyamani yobetsixaxeneri otagantaganiria piratsi oxarataxea otonxoara, aixiro yogaratinxagetaxero syarotsantsapuni mapu oxarataxe 12, ariotari inaigaxeri itomi Biseraere 12. Ineniegitari gonteireiganaxeriria mayaniro biseraereegi. ⁵Inpo yomitiganxaigaxeri ityaenxaria timagaigananxitsya intagaigaxeneria Tasorentsi piratsipage, aixiro irotsyanoxireigaxeneria metsyomotiatyaniria toro arioanxiniri ixabintsaabageigaxeria. ⁶Yogari Moisesi yagaatagarantaxero irirajana yoyagiataxeroa tsotaxu. Ogari aityotyaria onai onti yosagutantaxero itagantaxaria. ⁷Inpo inosixaxero sanxebanti itsirinxantaxaroria mayatiro ixantagetaxeria Tasorentsi iniabantaxeroa ixemaigaxeria mayaniro. Inpo ineniegi ixantaigi:

—Nonxenaxagaigaxerotyo mayatiro ixantaxeria Tasorentsi, aixiro nonxematsatasanoigaxerityo.

⁸Inpo irotya inosixaxotaxe irirajana oyagiataxeria tsotaxu yosagutantaigaxaria ixantaxea:

—Maixa nagataxe noxantaigaxenpia mayatiro ixantaxenaria Tasorentsi nonxantaigaxenpia, irotari noxanyotantaxaroria maixa nosagutantaigaxenpiroa jiraatsi tyapae pogataigaxeniri inxenaxagaxeroa Tasorentsi mayatiro ixantaxeria, ixantaxetari ineni: ‘Maixa omirinxa pinxematsaiganaxenara, narotyxa xabintsaabageigaxenpime’.

¹² Inpogini yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:

—Maixa piataxea janta otonxoaraxu pogiaxea nonpaxenpia mapu notsirinxantaxaroria mayatiro noxogagetaxeria inxenaxagaigaxeroa mayaniro biseraeregi.

¹³ Inpo iataxe Moisesi itentanaxari Josoe, iritari ironperane.

¹⁴ Yogari itinxamiegi biseraeregi onti ixantaiganaxeri:

—Pogiaigabaenara xara, ainyotari itentaigaxenpi Jaaron intiri Joro. Tatarixa pinxogaxoigaxenpa ineniegi pinxantaigaxe.

¹⁵ Inpo iatanaxe otonxoaraxu. Ogari otonxoara onti apamanxaxero mararo. ¹⁶⁻¹⁷ Mayaniro biseraeregi ineaigaxeri Tasorentsi xara otonxoaraxu otsyobanxaxea xanyomataxaty tsitsi oparasetia. Ogari mararo apamanxaxero 6 xutagiteri, inpo ogari xutagiteri 7 yogari Tasorentsi ixaemaxeri Moisesi janta mararosexu. ¹⁸ Inpo ineni itonxoanaxe iataxea mararosexu. Aryo inaxe xara 40 xutagiteri.

Tasorentsi ixantaigaxeria irobetsixaigaxeneria ibanxo

25 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:

² “Pinxantaigaxeria biseraeregi iramageigaxenara posantepage inpaigaxenaria. Mayaniro xogaiganxitsyameria inpaigaxenara tatarixa oita iramaigaxeroa inpaigaxenpiroa. ³ Inti iramaigaxenpi xori, perata, beronse^a ⁴ omagopage xamatsyonxamagori,

^a 25.3 Perata “plata”, beronse “bronce”

xiraamagori ontiri saamagori. Iramaigaxe aixiro ibiti xabera^a 5 ontiri ibiti obisya otsaxantunxaniria xiraari ontiri aixiro pasinipage otaxipage metsyotaxiri. Iramaigaxe aixiro intsyato axasia,^b 6^a aseite joribo ogimorexaatantaxenxaniria gimorexaatantatsyariaxu, 7^a ontiri aixiro mapupage tyapaeripage.

⁸“Inpo pinxantaigaxeri irobetsixaigaxenara nobanxo nonantaxenparia janta ineniegixu. ⁹Jantari irobetsixaigaxeroa onti inxanyotagaigaxenparo noxotagaxenpiria. Irobetsixaigaxero aixiro mayatiro nagetanxitsyameria tsonpogi”.

¹⁰⁻²¹ *Inpo yogari Tasorentsi ixantaxeri Moisesi tyara onxantaxenxani mayatiro obetsixaxenxania. Joxetyo ixantaxeri obetsixaxenxania xajonaxi ontsotexasanotaxenxania ontsirexantaxenxania xorimesina. Jantari otapoxu irogaigaxenxania piteni isaanxariite Tasorentsi xerobine irobetsixantaxenxania xori. Ineniegi intinpatsaranxaigaxero ibanxipage irapinegitebaxa-gaigaxenpara. Ogari mapu otsirinxantunxaniria ixantagetaxeriria Tasorentsi Moisesi onti onaxe tsonpogi. Xarari xara irinaigaxea xerobine onti osagutapinitaxenxani irirajana piratsipage janiri yotsimanxabiigiri Tasorentsi yobetsixabageigira biseraereegi teria ontyapaete onti intsarogaxagaigaxenpari, ixantaxetari ineni:*

²²“Aryo nonaxe xara irinaigaxea xerobine otapaxu xajonaxi, aryotari xara osagutapinitaxenxaniri irirajana piratsipage janiri notsimanxabiigiri biseraereegi yobetsixaigaxeria teria ontyapaete, onti nontsarogaxagaigaxenpari. Aryo xara noniixenpi nonxantaxenpia mayatiro pinxamantaigaxeria mayaniro biseraereegi”.

²³⁻⁴⁰ *Inpo ixantaxeri aixiro irobetsixaxenxania mesa obebirixantaxenxaniria pan obetsixaxenxania irasi ineni. Aixiro*

^a 25.4 Xabera “cabra”

^b 25.5 metsyotaxiri tea ogatexnani tatoita sintaro otaxi. Oxonogaxa ogisyonxunxania oxantaxe otaxi “vacamarina”, pasini oxantaxe otaxi “tejon”, pasinitya oxantaxe “pieles finos”.

ixantaxeri obetsixaxenxania gimorexaatantatsyameria ontiri aixiro ontagantaxenxaniria xasanxapaneri onxanyotagaxenxania ioxotagaxeriria otonxoaraxu.

26 ¹⁻³⁷ *Inpo ixantaxeri aixiro tyara onxantaxenxani obetsixaxenxania ibanxo omagopanxo. Ixantaxeri onti obetsixantaxenxani intsyaxota paitatsyaria axasia. Ogari obanxotantaxenparia onti omagopage. Oxetyo ogiibataxenxani nanxitsyameria sabi omago saamagori. Inpo omatanaxenpa pasini omago obetsixantaxenxania obiti xabera. Omataxenxani aixiro itaxi obisya. Inpo ogari jenoxutanxitsyameria ontiri pasini otaxipage metsyotaxiri. Inpo ixantaxeri aixiro ontsatamagotaxenxania omago tsonpogi ibanxoxu ontixaxotaxeroa apinaxitene jaria oximatagani paitanxitsyameria Oxantabitantaganiria Onxiexania. Ixantaxeri iramanaxeroa xajonaxi onantagetaxenparia mapu otsirinxantunxaniria ixantagetaxeriria irogaxeroa xara tsonpogi aityara ontsatamagotaxenpara omago. Ogari mesa onti irogaxero apinaxitenexu paitanxitsyameria Irasi Tasorentsi intentagantaxenparoa gimorexaatantaxitsyameria ontiri aixiro ontagantaxenxaniria xasanxapaneri. Ixantaxeri aixiro ontsatamagotaxenxania omago sotsimoroxu.*

27 *Inpo ixantiri: ²⁰“Pinxantaigaxeria biseraereegi iramaigaxea aseite joribo tyapae onxantaxaniniri omorexaataxe gimorexaatantatsyariaxu. Xantanxitsya onti iramaigaxe natsirigaata-sanotanxitsyaria onti gotanxitsyame joribo otinxagitunxaniria.*

28 ¹“*Inpo pinxantaxagantaigaxeri pirenti Jaaron yogaegiri itomi paitaigatsyaria Narabe, Abio, Ereasare intiri Itamare inpegaigaxenpara nosaserroteegite. ²Pobetsixaigaxeneria irisapiigaxenparia pairoria otyapaetasanotaxe ironiri irisapiigenpa*

inxiapiniigea nobanoxu tyapae inpinxatsaigaxenxania intagani yogaegiri sapiigaxenparome.³ Inti piniaigaxe yogaegi nagabeaxagaigaxeria irogatabageigaxea irabobiiigea pinxantaigaxeria irobetsixaigaxeneria Jaaron irisapitaxenpari tyapae ironiri irisapitenpa nonpegaxeria nosaserorotete.^{4b} Irobetsixaigaxeneria pirenti Jaaron intiegiri aixiro itomi tyapae inpegaigaxenpara nosaseroroteegite”.

Inpogini yogari Tasorentsi ixantagetaxeri pasini posante irobetsixageigaxeria.

31¹⁸ Inpo yagataxea iniaxeria ipabaxeri mapu yotsirinxantaxaroria ineni ixogagetaxeria inxenaxagaigaxeroa mayaniro biseraareegi.

Metsyomotiatyaniria toro yobetsixaxeria Jaaron

32¹ Inpogini yogaegi biseraareegi ineaigaxea isaanxaxara Moisesi otonxoaraxu tea iroboxae iatasiigaxeri Jaaron ixantaigaxeria:

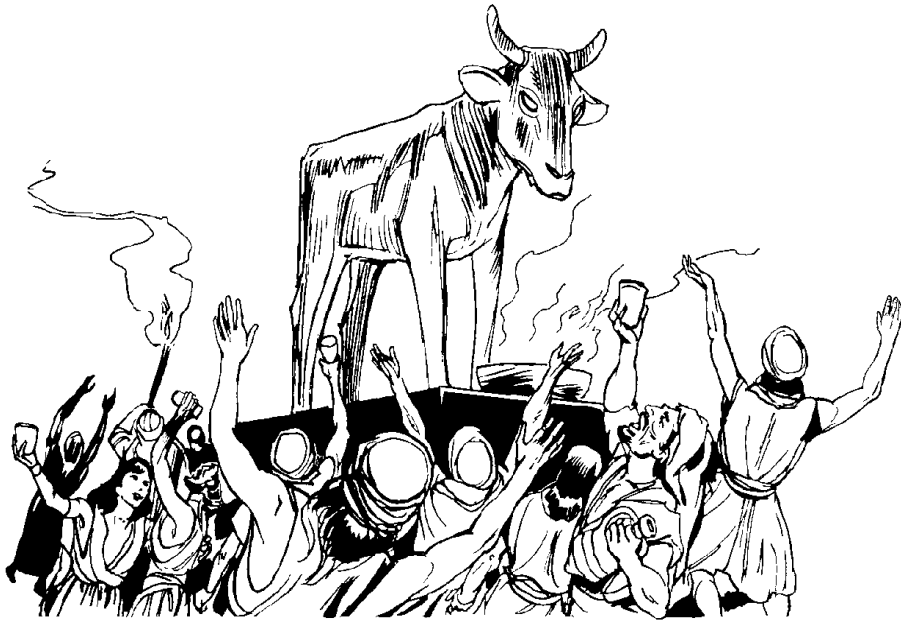
—Atsi pobetsixaigaxenara notasorentsiegite tentaiganaenameria. Yogari Moisesi gaigaatanaria Jepitoxu teanixa nogataige tyaxa itsataxe jerotyotea iroboxae.

² Inpo ineni ixantaigiri:

—Atsi patoigeri pogasigenpitaigaria yobetsixantunxaniria xori pamaigaxenaria, ontiri aixiro pamaigaxenaria ogasigenpitaigaria pixoriigiria, pitomi ontiri pisintoegi.

³ Inpo ineniegimayaniro yapatoigaxeri yamaigaxeneria. ⁴ Inpo ineni yagaxeri yobeanagetaxeri yobetsixaxeria isigaxagantaxarora metsyomotiatyaniria toro. Iroro ineaigaxeroa mayaniro ixantaiganaxe:

—Netsixa yoxa atasorentsiegite gaigaatajairia Jepitoxu.

⁵Yogari Jaaron ineigaxeria isinebentaigaxaroa yobetsixaxeria osi yobetsixaxenero otagantaganiria piratsi ixantaigaxeria mayaniro:

—Onxutamani abetsixaigaxeneri ibiesetate Tasorentsi.

⁶Inpo oxutamanitamanaxea itinajaiganityo inxaara itagaigamanaxeneroa piratsipage irisineigaxenparoniri. Osi ipioitaigaxa isexabageigaxara, aixiro yobiixabageigaxara inpo ixabiriiganaxa ixatsabaxobentaigaxaroa. ⁷Inpo yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:

—Maixa piatae pinxamosoigapaaxeria pagaigaatiria Jepitoxu, ineniegimataxatari yobetsixagisebageigaxe teria ontyapaete teanixa inxematsaigena ⁸onti sintsi yapaxuaiganaxero noxantaigabetaxariria. Maixa yobetsixaigaxe itasorentsiegite isigaxagantaigaxaro metsyomotiatyaniria toro. Ixanagabentaigaxaro itagaigaxenero

piratsipage ixantaigaxe: ‘¡Netsixa atasorentsiegite gaigaatajairia Jepitoxu!’⁹ Maixari maixa tyanpa anxantaigaxeri, noneaigaxeritari tea inxanyogeige, teanixa inxematsaigena.¹⁰ Maixari maixa atsi nontsimanxaigaxenparia nonpogereaigaxeria. Birotya nonxabintsaabagetaxe nogitobaigabageigaxeria pogonteireiganaxeria.

¹¹ Inpo ineni iniabentaiganaxerityo biseraeregi ixantiri:

—Tasorentsi, ¿tyara onxantaxenpara pontsimanxaigaxenparia pasintaigaxaria pagaigaatiria Jepitoxu pogixoneagematityo pagabeane paxisaxobentaigaxeria?¹² Jantari pinxanyotaxerorixa maixa inxantaigaxeroxa Jepitoxuniria: ‘Iro-ro yagasiigaatiri yamaiganaxeria janta otonxoaraxu irogamagaigaxeria inpogereasanoigaxeria mayaniró’. Maixari maixa atsi panpetsimareanaenpara janiri potsimanxaigiri.¹³ Pinxenxiaeria Jaberan, Bisaxo intiri Biseraere xematsaiginpiria, pixantaigaxeritari pixanti: ‘Nogitobaigabageigaxeria pogonteireiganaxeria inxanyobageiganaxenparityo inpoxiro inpo nonpaigaxeri xipatsi nosariaxagaigaxenpiria osi inxantaxania irasintaigaxenparo’.

¹⁴ Inpo yogari Tasorentsi ixanti:

—Irobentia maixa xantaxa, jara notsimanxaigiri.

¹⁵ Inpo yoboxai Moisesi yamagetaxeroa pitetiro mapu yotsirinxantagetaxaroria Tasorentsi ixantagetaxeria inxenaxagaxeroa biseraeregi. Ogari mapu pisotatetiro yotsirinxantagetaxaro.

¹⁶ Tsitsyata yobetsixagetaxero mapu, aixiro tsitsyata yotsirinxaxero ineni.¹⁷ Inpogini yogari Josoe ixemaigapaaxeri magenpiaigamataxatyó ixantiri Moisesi:

—Atsi xemaigeriatyó xanixa betsixaiganaxa inxentabaxagaigaxenpara.

¹⁸ Ixanti ineni:

—Teaty osigenparo ixaemaigia gabeaiganxitsyaria ixentabaxa-gara, aixiro teaty osigenparo ixaemaigia yagabeaigunxaniria. Naneni noxemaxe onti imatixaigaxea.

¹⁹ Inpogini yoboxaigapaaxa ineigapaaxeri xatsaigamataxaty o ixatsabentaigaxaroa metsyomotiatyaniria toro yobetsixaigaxeria. Ogaty ixenaxe yotsimanxamatanaxaty yobuoxagetutaroty mapu yamabetaxaria oga oxenaxe oporoxanaxe ontaixaxa xara oxaragetaxea otonxoara. ²⁰ Ogari metsyomotiatyaniria toro yobetsixaigaxeria inosixaxero itagaxeroa inpo itononxabataxero yoxaabnetaxeroa niaxu osi yogitaigaxeria mayaniri. ²¹ Inpo ixantiri Jaaron:

—¿Matsi tyara ixantaigaxenpia jeroty pixanyotaxeroa maixa pobetsixaxagabageigaxeria mayaniri teria ontyapaete?

²² Ixanti ineni:

—Atsi jara potsimanxana, pineaigiritari xantaxa ineniegi yobetsixaigia teria ontyapaete. ²³ Ixantaigaxenatari: ‘Pobetsixaigaxenara notasorensiegite tentaiganaenamaria. Yogari Moisesi gaigaatanaria Jepitoxu teanixa nogataige tyaxa itsataxe jerotyotea iroboxae’. ²⁴ Naneni noxantaigiri: ‘Tsinirixa sintanxitsya xori irapatoigaxeria iramaigaxenaria’. Ineniegi yamaigaxena inpo naneni nobuoxaxeri tsitsipoxixu osi ipeganaxa metsyomotiatyaniria toro.

²⁵ Inpo yogari Moisesi yogabagetanaxetyo sorerere ineaxea oxanyotaxara maixa yobetsixagisebageigaxea mayaniro teria ontyapaete, aixiro tea tyara inxantumageri Jaaron. Aixiro yogataxe inxemaxoigaxeririxa tsimanxaigaxerineria ontirixa inpomatsanai-ganaxeri inxaabintsanaigaxeria, ²⁶ jerotyotea iatantaxaria yaratinxaxea oxarataxea ibanxoegi ixanti:

—¿Tsini xoganxitsya inxematsatasanoigaxeria Tasorensi? Tsinirixa xoganxitsya iroboxaigaxe jaxa nanenixu intentaigaxenara.

Inpo inti jaiganxitsya mayaniro yogonteireiganaxeria Jirebi. ²⁷ Inpo ineni ixantaigiri:

—Ixantaxe Tasorensisanoria Itinxamiegi biseraareegi ixanti: ‘Pagaiganaxea paniropage piboroantaigatsyariate panpagoigaxea inpo piaigaxea ibanxoegixu pitobaareegi pobatuaigaxeria poginoriaigaxeria. Inenirixa pirenti inenirixa pitsipataria inenirixa pasini pitimia poginoriaigaxerityo’.

²⁸ Inpo ineniegi ixenaxagaigaxero mayatiro ixantaigaxeriria Moisesi yoginoriagarantaigaxeri itobaareegi ixamaigaxe 3000. ²⁹ Inpo ixantaigiri Moisesi:

—Maixa bineniegi inxabintsajaigaxe Tasorensi, ineigaxenpitari arisano pixogaigaxe pinxenaxagaigaxeroa ixantaigaxenpiria, poginoriaigaxeritari pitomiegi intiri pirentiegi.

³⁰ Inpo oxutamanitamanaxea ixantaigiri mayaniro:

—Bineniegi pairotyo pobetsixaigaxe teria ontyapaete, xantanxitsya naneni noataxe noniaxeria Tasorentsi noniabentaigaxenpia aryorixa irabisaaxoigaenpi.

³¹ Inpo iataxe ixantaxeria Tasorentsi:

—Yogaegi notobaireegi biseraereegi paio yobetsixaigaxe teria ontyapaete, yagaigaxetari xori yobetsixaigaxea itasorentsiegite.

³² Maixari maixa atsi pimagisantaeroa yobetsixaigaxeria jara potsimanxaigiri. Jarixa pixogi pimagisantaxoigaxeria narotyو pontsimanxasitaxenpa pisaanxaeroa nobairo pitsirinxaxotaxenara pisanxebantitexu.

³³ Xantanxitsya ineni ixantiri:

—Intaganityo nontsimanxaigaxenpa tsinirixa teria inxematsatena nosaanxaxotaxeria. ³⁴ Maixari maixa plate pamaiganaxeria junta nonxantaxenpia piaigaxea. Naneni nomitiganxaxeri nosaanxarite intentaiganaxenpia, xantanxitsya inpogini noboxaxite nontsimanxaigaxeria teria inxematsaigena osi nonxenxiigaigaxeri yobetsixaigaxeria maixa.

³⁵ Inpogini osi yatsipereaxagabageigaxari posante, yotsimanxa-biigaxeritari ineaigaxeria ixanagabentaigaxaroo metsyomotiatyaniria toro yobetsixaigaxeneriria Jaaron aixiro itagaigaxeneroa piratsipage.

33 ^{11a} Xantanxitsya inti itentaxa Moisesi iniabaxagaigara xanyo-mataxa irinirixatyو iniaxe itsipataria.

¹⁸ Inpo ineni ixantiri:

—Noxogaxe noneaxenpia pontinenxaxenpara.

¹⁹⁻²¹ Ixantiri:

—Jara pagabei pineenara. Jantari pineaxenarixa onti pinxamaxe, jaranixa itimumati gabeaxitsyameria irineaxenara. Xantanxitsya onxutamani poboxaxe jaxa paratinxaxea inperitaxu inpo naneni nabisanaxe nonxamantaxenpia tyara nopaita, nantitari NANTI. Tsinirixa noxogaxe naneni nontsarogaxagaxenparia nontsarogaxagaxenparityo. Aixiro tsinirixa nonintaxe nonxabintsaabagetaxeria nonxabintsaabagetaxerityo.^{a 22} Inpo jantari nabisanaxea nogiaganaxenpi otsiraaxea inperita nontixaxotantanaxenpiro naxo nabisanaxea.²³ Inpo namereaxotaenpi pineaxenara notisitaxu. Ogari noboro jaratyo pineimatiro.

34¹ Inpo ixantiri aixiro:

—Pobetsixaera pasini piteti mapu pisigaxagantaxenparoa oxetyoria nobetsixabetaxa naneni pitinporoxaxeria. Inpo naneni nontsirinxaxero mayatiro notsirinxabetaxaria otyara.² Pobetsixaxenpara poboxamanaxea onxutamani jaxa otonxoaraxu Sunai otsyobanxaxea, aryotari nonaxeri naneni.³ Jaratyo tsini pitentumata, aixiro jaratyo tsini xenumatatsya xara otonxoaraxu. Aixiro jaratyo yainyonitumaiga obisya ontiri toro osexataigaxenpara xara oxaragetaxea.

⁴ Inpo yogari Moisesi ixarataxe mapu yobetsixaxe pixotateti isigaxagaxeroa oxetyoria yobetsixaxe Tasorentsi. Inpo oxutamanitanaxea iatamanaxe otonxoaraxu yamagetanaxeroa ixenaxagagetaxeroa ixantaxeriria Tasorentsi.⁵ Inpo yogari Tasorentsi yaguitapaaxe mararoxu yaratinximotapaaxeria ixamantaxeria tyara ipaita ixanti:

—Naneni nopaita NANTI.

⁶ Inpo yabisanaxe ixenagutanaxeria ixanti:

--Nantitari NANTI! Nanti Tasorentsisanoria. Pairo nontsarogaxagantabageta, aixiro noxabintsaantabageti. Tea nonxatimaigeri

^a 33.19-21 Jantari ixantaxeria Moisesi “nantitari NANTI” onti iniaxotaxero ibairo otsirinxaxotunxaniria Ex. 3.14.

nontsimanxaigaxenparia betsixaigatsyaria teria ontyapaete, onti samani natsipereaxoigaxari. Pairo notasanotanta, aixiro tea namatagumatenpa omirinxatyoxenaxagi noniane.⁷ Notsarogaxagaigari tobaini matsigenxaegi tea nontsimanxabiigari yobetsixagisebageigia teria ontyapaete onti nomagisantaxero, xantanxitsya yogaegi teria inxogaige inxematsaigaxenara jaraty nabisaxoigari, ontityo nontsimanxai-gaxenpari nomaiganaxerityo itomiegi, ibisariegite intiri yogonteireiganaxeria.

⁸Yogari Moisesi irotyo ixemaxeria iniaxea igenanetyatyo itigeretotasitanaxari yogibosetanaxatyo xipatsixu.

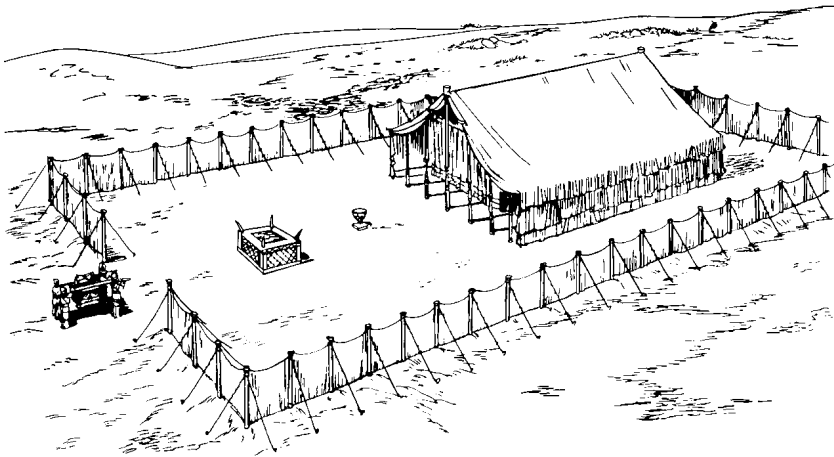
²⁸Inpo inaxe xara 40 xutagiteri itentaxaria Tasorentsi. Tea isexatumatenpa, aixiro tea irobiixumatenpa. Inpo yotsirinxagetaxero mayatiro ixantaxeriria Tasorentsi inxenaxagaigaxeroa biseraereegi. Inpo yogari Tasorentsi onti yotsirinxaxe ixantagetiria nanxitsyaria 10. Onti yotsirinxantaxaro mapu yobetsixaxeria Moisesi.²⁹ Inpogini yoboxai Moisesi yamagetaxero pitetiro mapu yotsirinxantaxaria Tasorentsi. Jantari yoboxaia tinenxaamataxaty xara iboroxu xantamataxe porererere, ontitari iniaxeria Tasorentsi, xantanxitsya ineni tea irogate ixanyotaxara maixa.³⁰ Yogari Jaaron intiegiri mayaniro biseraereegi yogunteigabetabaxari ineaigutarityo tinenxaamataxaty iboroxu osi ipinxagaxeri irainyoniigaxenparia.³¹ Xantanxitsya ineni ixaemaigaxerityo osi iataxe Jaaron itentaiganaxaria mayaniro itinxamipage biseraereegi yainyoniiganaxaria. Inpo ineni iniaigaxeri.³² Inpo imaignaxa mayaniro biseraereegi yainyoniiganaxaria osi ixamantaigaxeri mayatiro ixantagetaxeriria Tasorentsi janta otonxoaraxu Sunai.³³ Inpo yagataxea iniaigaxeria itixaxotaxa iboroxu manxosirentsixu.³⁴ Jantari iatapinitia inaxea Tasorentsi iriniaxeria aryo inosixaxero, inpo yoboxaia ixamantaigaxeri mayaniro ixantaxeriria Tasorentsi inxenaxagaigaxeroa.³⁵ Mayanirotyo ineaigaxeri tinenxaamataxetyo

iboroxu. Inpo yagatanaia iniaigaxeria itixaxotanaa manxosirentsixu. Jantari iataia iniaria Tasorentsi aryo pinxante inosixairo.

39 ⁴² Inpogini yogaegiri biseraareegi ixenaxagaigaxero mayatiro ixanyotagasanoigaxaro ixantagetaxeriria Tasorentsi Moisesi. ⁴³ Jantari ineagetaxeroa Moisesi ixanyotagasanoigaxeroa maixa ixantageigaxeriria, iniaxobentaigaxeri inxabintsajaigaxeria Tasorentsi.

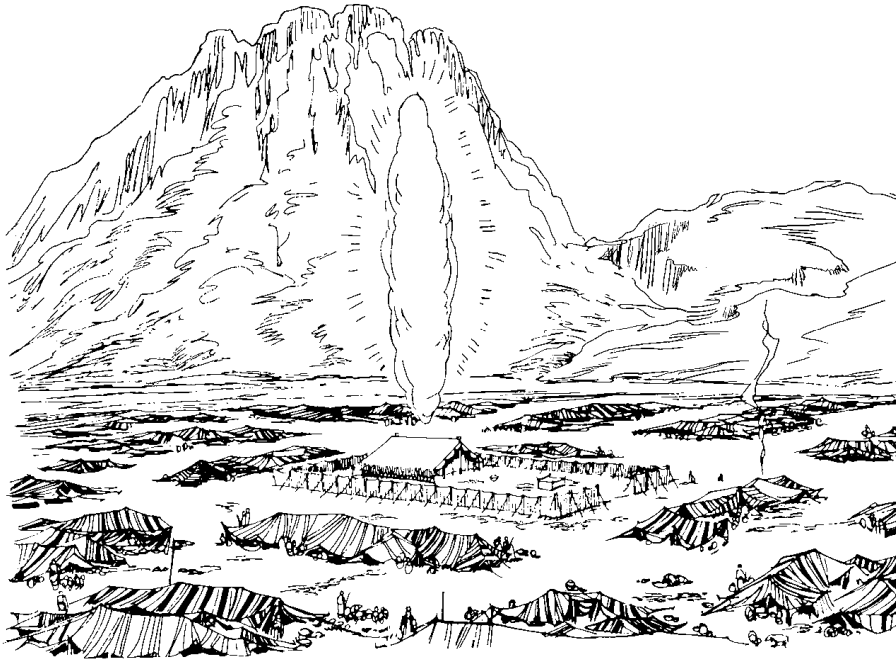
Apamanxanaxarora mararo ibanxo Tasorentsi

40 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:
² “Pogaratinxaxagantagetaxeroa nobanxo pobetsixaxa-gantagetaxeroa xutagiterixu 1 tsitenixuniria 1. ³ Pogaxeroa nogajonaxite tsonpogi pintsatamagotaxeroa omago tixaxotaxeromeria”.

Inpo ixamantaxeri tyara inxantagetaxero mayatiro nagetanxitsyameria tsonpogi ibanxoxu. Inpogini ineni yagatagetaxero mayatiro.

³⁴ Inpogini ogari mararo apamanxanaxaro ibanxo Tasorentsi ogatyo oxenaxe oxantanaxe tsonpogi porererere, yoboxaxetari Tasorentsi xara ibanxoxu. ³⁵ Yogari Moisesi tea iragabee inxiaxea tsonpogi, otixaxota-xerotari mararo, aixiro xantamataxetari porerererere. ³⁶⁻³⁸ Inpo xantaxa onaxea mararo xara ibanxoxu Tasorentsi. Jantari ixogaxea Tasorentsi irimaiganaeroa aixiro biseraereegi iriaiganaea, ogaenoxanaa mararo ontainatanaa ibanxoxu aryotya oibatanai osi ipanpiaiganairoa. Jantari terixa ontainatenpa teatyo iriaige, xantaxatyo inaigaxea xara. Ogari tsitenirixu onti opoamatanai. Ineaigaxero mayaniro biseraereegi. Xantaxa oxanyotaxara maixa osi yoboxaigaxara Xanaanxu.

NOMERO

Moisesi yomitiganxaxe 12 iriaigaxea ineigaxiteroa Xanaan^a

13 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixantiri Moisesi:

² “Pomitiganxaigaxea 12 surariegi iriaigaxea ineasanoi-gaxiteroa xipatsi Xanaan, irotari nonpaigaxenpiria inpogini pobasigantaigaxenparoa. Pomitiganxaxe paniro itinxami yogonteireiganaxeria Iroben, aryo inxanyotaxe yogonteireiganaxeria Sumeon pomitiganxaxe paniro itinxami, osi pintsotenxaigaxeri mayaniro yogonteiregeiganaxeria paniropage itomi Biseraree”.

³ Inpo yogari Moisesi ixenaxagaxero ixantaxeriria yomitigan-xaigaxeria. Imirinxaegi inti itinxamiegi biseraaregi.

¹⁷ Jantari yomitiganxaigaxeria ixantaigabaxeri:

—Piaige pineageiguteroa Xanaan tyaxa oxantaxa. Pinxenaiganaxea Negebexu piaigaxea otonxoarapagexu ¹⁸ pinebentaxoigaxenparoa tyaxa oxantaxa Xanaan. Aixiro pineageigaxeria basigaigatsyaria xara inenirixara surariigatsyaria ontirixa tea, aixiro axatobainirixara inaigaxe. ¹⁹ Aixiro pineasanoigaxeroa tyara oxantagitetaxa aryorixa otyapaegitetaxe ontirixa tea. Aixiro pineaigaxea tyara ixantaigaxa basigaigatsyaria. Aryorixa yobasigaigaxaro xogapage ontirixa inegintetaxotasanoigaxa yotantatsaitaxoigaxa. ²⁰ Aixiro pineasanoi-gaxeroa ontirixa ametantagetaria panxirentsi ontirixa tea, aityorixa intsyatosi ontirixa tea. Jara pitsarogaigi pagageiganaxea siboxagetanxitsyaria janta.

^a Numero ‘Números’. Oxa sanxebanti onti oniaxotaxe yogaignxania biseraareegi axatobainirixa inaigaxe irotari opaitantaxaria Numero.

Jantari ixantaigaxeria maixa jataxe iraxabagetanai oba. ^{21a} Inpogini iaigaxe ineageigaxeroa mayatiro.

²³ Inpo yoboxaigapaaxa otsatenixu paitatsyaria Jesexori. Aryo xara yobatuaxoigaxe pamanxutiro oba ixonpitaxoigaxero intsyaxiixu itentagantaigaxaro geranara ontiri aixiro igo.^a

²⁵ Inpogini yagataigaxea ineageigutiroa mayatiro aryo ipigaiganaa. Onti ipegabageiguta 40 xutagiteri. ²⁶ Jantari yoboxaigaia Xaresixu Paraxu itsabegeigapaaxeri mayatiro. Inti itsabetaxe Moisesi intiri Jaaron ineniegiri aixiro mayaniro biseraareegi. Aixiro yoxotagageigaxeri yamageigaxeria ²⁷ ixantaigiri:

^a 13.23 Geranara 'granadas': onti oxanyobetaxaro xomasixi; igo 'higos'.

—Noaigaxiti janta pomitiganxaigaxenara. Arisanoni otyapaegite-tasanobageti. Jero oxa timantagetaxaroria. ²⁸ Xantaxitsya yogaegiri basigantaigaroria isuraribageigityo xara. otsirotanxugemati tobaiti panxotsi, aixiro inegintetasanoigaxaty yobasigaigaxara itantatsaita-xotasanoigaxaty. Aixiro aryo inaigaxe xara yogonteireiganaxeria Janaxo. ²⁹ Iritya amarexoegi onti yobasigageigaxa Negebexu. Yogaegiri ititaegi, jebosoegi intiegiri jamoreoegi onti yobasigageigaxa otonxoaraxu. Yogari xananeoegi onti yobasigageigaxa otsapiaxu aryonatoane nia ontiri aixiro otsapiaxu Jororan.

³⁰ Xantaxitsya yogari Xarebe ixantaigaxeri mayaniro inxemisantaigaxea. Onti yapatoitaigaxa inaxea Moisesi. Inpo ixantaigiri:

—Tsametyo aigaxea asintaigaxenparoa, pairotari abisaigaxe anenieg agabeantaigaxea, abisaigaxerityo inenieg.

³¹ Xantaxitsya yogaegiri xenaigutiriria ixantaiganaxetyo:

—Jaratyo agabeimaigi aigea janta agabeaigaxeria, pairotari yabisabageigaxai inenieg isurariigaxea.

³² Inpo aryonpatyo yomintsarogaiganaxeriri itobaireegi ixantaigaxeria:

—Jantari noaigaxitia noneaigaxitiroa intityo naiganxitsya ginoriantaigatsyaria. Mayaniro inenieg aryonatopagetyo inaigaxe syarotsantsapagerixaty xara. ³³ Noneaigaxitiri yogonteireiganaxeria Janaxo aryonatopagerixaty xara, xantaxatari inenieg ixanyoigaxaria irogonteireegi nanenieg tsiripexinityo nonabageigaxe. Noneaigaxaty ontinirixaty noxanyotimoigaxari xatityori, yabisabageigaxenatari inenieg.

Biseraereegi yotsimanxaigaxeria Tasorentsi

14 ¹ Inpogini mayaniro biseraereegi ixaemabaitanaxetyo xara iragaiganaxara. Iraganinxagaxaty tsitenigetixu osi oxutamanitanaxe. ² Inpo iniasinaiganaxari Moisesi intiri Jaaron

ixantaigi: “¡Aryometyo nonxamaigaxeme Jepitoxu ontirixa nonxamaigaxemea jaxa osarigagitetapaaxea!³ ¿Tyaxa oxantaxara yamaigaxenara jaxa Tasorentsi iroginoriagantaigaxenara inpo asintaigaxenxania noxoriigira intiegiri notomiegi? Maixari maixa nonpigaiganaetyo Jepitoxu”.

⁴ Inpo ixantabaxagaiganaxa: “Tsame agaigaxea atinxamiegi intentaiganaea Jepitoxu”.

⁵ Inpo yogari Moisesi intiri Jaaron yonpasabeaiganaxatyo xara inaigaxea mayaniri. ⁶ Yogari Josoe itomi Non intiri Xarebe itomi Jepone itisaraaigamatanaxeroty isapiro yasinonxajaiganaxara, iritari tentaigaxariria jaigutatsyaria ineasanoigaxitiroa Xanaan. ⁷ Inpo iniaigaxeri ixantaigiri:

—Jantari noaigaxitia noneasanoigaxitiroa otyapaegitebagetiatio xara. ⁸ Yogari Tasorentsi yotasoigaxaitari isinebentaigaxaia. Irityo tentaiganaxaeme inpaigaxaeroa oga xipatsi tyapaetasanotaxitsyaria, ⁹ irotari nonxantantaigaxenpiria maixa jara potsimanxaigiri, aixiro jara pipinxagiri basigaigatsyaria janta, patirotyo agaigaxeri agabeaigaxeria, teanixatari irisentaigaenpari Tasorentsi, aneniegitari itentaigaxa ixisaxobentaigaxaia. ¡Jara pipinxagiri!

¹⁰ Xantanxitsya ineniegi ogaty isariaiganaxari inpitanxaigaxeria. Inpo ineaigabaxeri Tasorentsi yontenenxaatanaxara ibanxoxu ¹¹ iniapaaxeria Moisesi ixantiri:

—Yogaegi ineniegi yotsimananaiganani tsyapi, tyaxatyo ixantaigaxara tea inxematsaigena, ineaigabetaxaroty nogixoneatimogeigaxeria nagabeane noneaxagaigaxeria posante teria oneimagetenxani. ¹² Maixari maixa nontsimanxaigaxerityo nonpogereaigaxeria. Birotya nonxabintsaabagetaxe nogitobaigabageigaxeria pogonteireiganaxeria, pairotyo irabisabageigaxeri ineniegi.

¹³ Xantanxitsya Moisesi ixantiri:

—Jantari pagaigaatiria janta Jepitoxu pineaxagaigaxeria posante teria oneimagetenxani pogixoneataxeroa pagabeane. Maixari maixa pinpogereaigaxeririxa inxemaxoigaerityo Jepitoxuniria ¹⁴ inpo intsabeigaxeria yogaegi basigaigatsyaria xara Xanaanxu. Ineniegixemaxoigaxenpitari pairani pixantaxani pitentaigaxari yogaegi biseraereegi piniagaxeri ainyoni. Ogari mararo pinantaxaria xantaxani apamanxaxoigaxeria, aixiro poibaiganaxeri mararoxu ontiri tsitsixu. ¹⁵ Maixari maixa inxemaxoigaxenpirixa pinpogereaigaxeria inxantaiganaxe mayaniro: ¹⁶ ‘Onti ineaxea Tasorentsi tea iragabee iramaiganaxeria janta xipatsixu isariaxagaigaxariria, jerotyopogereantaigaxariria osarigagitetapaaxea’. ¹⁷ Irotari maixa Notinxami, atsi pineaxagaigaxeria mayaniro arisano pagabeaxero mayatiro, pagabeaxetari pabisaaxotantaxea, aixiro pagabeaxe pintsimanxasitan-taxenpara pixantaxetari ¹⁸ tea pinxatimaigeri pontsimanxaigenparia betsixaigatsyaria teria ontyapaete. Pairotyo pitsarogaxagantabageta. Pimagisantaxoigaxeri betsixageigatsyaria teria ontyapete pabisaxoigaxeria, xantanxitsya yogaegiri teria inxogaige inxematsaigaxenpia jara pabisaaxotumaigiri, ontityo pontsimanxaxenpari, pimaiganaxerityo itomiegi, ibisariegite intiri yogonteireiganaxeria. ¹⁹ Maixari maixa atsi pintsarogaxagaigaxenparia pabisaaxoigaxeria, pairotari pitsarogaxaganta pabisaaxoigaxeri ityasanotyara pagaigaati Jepitoxu xigonxiro maixa.

Tasorentsi yotsimanxaiganaxeria biseraereegi

²⁰ Inpogini yogari Tasorentsi ixanti:

—Maixa nonxenaxagaxero pixantaxeria nabisaaxoigaxeria, ²¹ xantanxitsya noxogaxe nonxamantaigaxenpia nantitari Tasorentsi, aixiro nanti betsixagetaxeroria mayatiro timantagetaxaroria xipatsi, jerotyomaixa nonxantaxe ²²⁻²³ jaratyoneimaigi oga xipatsi nosariaxagaigaxariria gonteireiganaxeriria. Jara ineimaigi mayaniro yogaegi neaigabetaxaroria nogixoneagetaxeroa nagabeane noneaxagaigaxeria teria oneimagetenxani janta Jepitoxu ontiri aixiro osarigagitetapaaxea, yotsimajaigaxenatari tobaiti xara tea

inxematsaigena. Jaratyo ineimatiro paniro yogaegi tsimananaigaxenaria. ²⁴ Intagani neaxerome nonperane Xarebe. Ineni ixantatigaxatari teanixa aryo irisigaigeri itobaire, onti ixematsatanobagetaxena. Iri pinxante neaxerome, aixiro mayaniro yogonteireiganaxeria ineni sintaxenparome. ²⁵ Maixari maixa aryotari yobasigaigaxari amarexoegi intiegiri xananeoegi xara panpaxu pinpigaiganaetyo xamani piaigaea osarigagitetapaaxea oataxara Xiraamonxiari Inxajare.

²⁶ Inpo iniai aixiro ixantiri Moisesi intiri Jaaron:

²⁷ —Tyaxa noxemaigirini tsyapi iniasinaiganara yogaegi biseraeregi. ²⁸ Maixa pinxantaigaxeria: ‘Ixanti Tasorentsi: Nantitari Tasorentsi, irobentia maixa pixogabintsaigaxea pinxamaigaxea jaxa osarigagitetapaaxea aryoty pinxamaigaxe, noxemaigaxenpitari piniaigaxea. ²⁹ Magaisenirotyo jantariniegi niasinaigaxenaria inxamaigaxetyo jaxa osarigagitetapaaxea. Intaganibani timaiganxitsyame tetyaria irisiryagaxoigenpa 20. ³⁰ Arisanoty noxantaxe jara pineimaigiro oga xipatsi nosariaxagaigabetaxenpiria noxantaxeria pasintaigaxenparoa. Intagani neaigaxerome Xarebe itomi Jepone intiri Josoe itomi Non. ³¹ Yogaegiri pitomiegi iri pinxante neaigaxerome. Pixantaigabetaxatyo irasintaigaxenxania janta, xantanxitsya naneni nontentaiganaxerityo irasintaigaxenparoa teria pameigenparo bineniegi. ³² Bineniegiri ontityo pinxamaigaxe jaxa osarigagitetapaaxea. ³³ Yogari pitomi onti iranuiintebageigaxe osarigagitetapaaxea 40 siryagarini iratsipereabageigaxetyo xara, bineniegini xanyotagantaigaxeri. Xantaxa inxanyoigaxenpara maixa xigonxiro pinpogereaiganaxenpara bineniegi pinxamaigaxea osarigagitetapaaxea. ³⁴ Aryotari oxanyotaxari otyara iaigaxitia neaigutiroria Xanaan ipegaigaxitara 40 xutagiteri. Maixa aryoty onxanyotaxenpa aixiro pantsipereabageigaxetyo 40 siryagarini pineaigaxea tyara noxantaigiri teria inxogaige inxematsaigenara. ³⁵ Maixari maixa noxantaxe mayaniro tsimanxaigaxenaria teria inxogaige inxematsaigaxenara inxamaigaxetyo jaxa osarigagitetapaaxea inpogereaigaxenpara, nantitari xantanxitsya. Naneni nanti Tasorentsi’.

Ixamaigaxea 10 neaigutiroria Xanaan

³⁶⁻³⁷ Inpogini yogaegiri yomitiganxaigaxeria Moisesi ineaigaxiteroa Xanaan ixomutagaiganaxa ixamaigaxe, iritari gamagaigaxeri Tasorentsi ineaxea yomintsarogaigaxeria mayanero biseraereegi ixantaigaxeria jara yagabeaigi iriaigaxea Xanaanxu irasintaigaxenparoa osi ixenaigaxe mayanero yotsimanxaiganaxa iniasinaiganaxaria Moisesi. ³⁸ Pitenibanisano inai Josoe itomi Non intiri Xarebe itomi Jepone.

Ipatimaiganunxania biseraereegi

³⁹ Inpogini yogari Moisesi ixamantaigaxeri mayanero biseraereegi ixantaxeria Tasorentsi osi yasinonxaabageiganaxa ineniegi. ⁴⁰ Inpo oxutamanitanaxea yobetsixabageigamanaxa ixantaigi:

—Maixari maixa mataxa betsixaiganaxana noaigaxea janta xipatsixu ixantaxeria Tasorentsi noaigaxea, nobetsixaigaxetari teria ontyapaete noxantaigabetaxara jara noaigi.

⁴¹ Xantaxitsya yogari Moisesi ixantaigiri:

—¿Tyara pixantaigaxara tea pinxenaxagaigero ixantaigaxenpiria Tasorentsi? Maixa piaigabetaxenpa jaratyo tyapaetya piaigi. ⁴² Jaratyo piaigi, teanixatari intentaigaenpi Tasorentsi. Piaigabetaxenpa ontityo iroginoriaigaxenpityo tsimanxaigaxenpiria. ⁴³ Aryotari inaigaxeri xara amarexoegi intiri xananeoegi iroginoriaigaxenpityo. Teanixa pinxogaige pinxematsaigeria Tasorentsi jerotyo maixa jaratyo itentaigainpi.

⁴⁴Xantanxitsya ineniegí aryonpatyo isintsiiganaxeri iaigaxetyo. Yogari Moisesi teatyó iriate, aixiro oga xajonaxi onantagetaria pítetiro mapu yotsirinxantagetaxaria Tasorentsi teatyó oataxote. ⁴⁵Inpo yoboxaigabetaxara janta otonxoaraxu onti yoboxasiigabaxeri amarexoegi intiegiri xananeoegi basigaigatsyaria xara otonxoaraxu ixentaigaxeria inpo yagabeaigaxeri. Yogipigaigabairi ipatimaiganaxeri yogabageigaxitiri Joromaxu.

Maranxe yobetsixantunxaniria beronxe

21 ⁴Inpogini iaiganai aixiro iponiaiganaxa xara Jorexu ipigaiganaa oatara Xiraamonxearixu Inxajare ironxuaiganaxenparoa igipatsiegite jeromitaegi osi iperaiganaxa yanuiintebageigaxea. ⁵Inpo yotsimanxaigaxeri Tasorentsi intiri Moisesi ixantaigiri:

—Pineabetaxa game pagaigaatana Jepitoxu pogamagaigaxenara jaxa osarigagitetapaaxea. Maneritari jaxa nia, aixiro maneri

nosexataigaxenparia. Omirinxani noseatunteiganaxa manaa noperageiganaxaro tea ontsienxatumate.

⁶ Inpo yogari Tasorentsi yomitiganximoigaxeri maranxe xepigari yagaigaxeria osi ixamagarantaigaxe tobaeni xara. ⁷ Inpo ixantaigiri Moisesi:

—Nobetsixaigaxe teria ontyapaete notsimanxaigaxeria Tasorentsi, aixiro notsimanxaigaxenpia bineni. Maixa atsi piniaxeria Tasorentsi pinxantaxeria iroxaeria maranxe parixoti janxiniri yagaigaana.

Osi ineni iniabentaigaxeri.

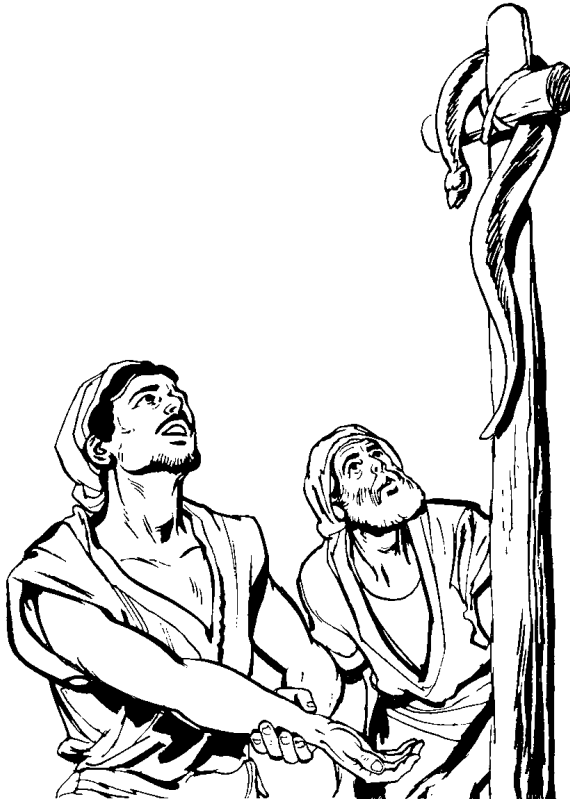

⁸ Inpo yogari Tasorentsi ixantiri:

—Pagaxea beronxe pobetsixaxea maranxe pogaratinxaxotaxeria, inpo tsinirixa iragaxe maranxe iroguntetaxeri janiri ixami.^a

⁹ Inpo ineni yobetsixaxe yogaratinxaxotaxeri xara, jeroty tsinirixa yagaxe maranxe yoguntetaxeri osi tea inxame.

^{10a} Inpogini imaiganairo aixiro iaiganaia.

^a 21.8 Beronxe 'bronze'.

JEOTERONOMIO

Moisesi ixantaigairia biseraeregi inxantaxania inxenaxagaigaxero ixantiria Tasorentsi ^a

1 ³ Inpogini isiryagaxoiganaxara biseraeregi 40 siryagarini janta osarigagitetapaaxea yaganaxara tsitenixuniria 11, ogari xutagiteri 1, yogari Moisesi iniaigaxeri mayaniro biseraeregi ixamantaigaxeria ixantagetaxeriria Tasorentsi otyara inxenaxagaigaxeroa,

*xantanxitsya oxetyo ixenxiaxogetaxero mayatiro
yobetsiximogeigaxeriria Tasorentsi janta osarigagitetapaaxea. Inpo
ixantaigiri:*

^a Jeoteronomio 'Deuteronomio' onti onxantaxea "omataganiania aixiro otsirinaxotaaganiania ixantagetaxeria Tasorentsi onxenaxagetaxenxania".

6¹“Maixari mataxa noxantaigaxenpiro ixantaxenaria Tasorentsi nogataigaxenpia tyapae pinxenaxagaigaxeroa janta piaiganaxea pobasigaigaxenpara,² aixiro pinpinxatsaigaxeria Tasorentsi. Pinxenaxagasanoigaxeroa bineniegí intiri pitomiegi intiri aixiro pibisariegite. Pinxantaxenpanityo pinxenaxagasanoigaxero tyapae samaniniri pinegiteaigaxero xutagiteri.³ Atsi xemisantasanoigena bineniegí biseraeregi, arisanoa pinxenaxagasanoigaxeronia tyapae pobasigabageigaxeniri janta otyapaegitetia pintobaigabageiganaxea onxenaxagaxenpara ixantaigaxenpiria Tasorentsi ixematsaigiria gonteireiganaxenpiria.

⁴“Atsi xemisantasanoigena bineniegí biseraeregi. Yogari Atinxami Tasorentsi panirosanotyo inaxea ineni, maneri pasini.

⁵“Pontasanobagetanaxenparityo, pinxenxiiasanotanaxeria, aixiro pinpanirotasanotanaxeria ineni.

9¹“Atsi xemisantaigena mayaniro bineniegí biseraeregi. Maixa paenitya pimonteaignaxero Jororan piaigaxea pagutaigaxeria igipatsiegite pairoria yabisaigaxenpi itobaigabageigaxea, aixiro isuraribageigaxea. Onti yobasigaigaxa otsirotanxutia tobaiti panxotsi. Itantatsaitaxoigaxa onagematityo jenoxu tantarentsi.² Aryo inaigaxe xara aixiro yogonteireiganaxeria Janaxo aryonatopage matsigenxa syarotsantsapageni, iritari ipinxasanotagani ixantagania: ‘Jaratyo tsini sintisitasumatiri yogonteireiganaxeria Janaxo’.

³“Xantanxitsya maixa noxogaxe pogataigaxea inti jibaiganaxenpime Tasorentsi. Ineni ixobeenxabageti xara iromintsarogaigaxeria janxia yagabeaigi inxisaxobentaigenpara tyapae pagabeaigaxerini poboteaigaxenparia pinpogereaigaxeria, aryotari ixantaigaxenpiri Tasorentsi.⁴ Jantari onxanyotaxenpara maixa jaratyo pixantumaigi: ‘Ontitari ineigaxenara Tasorentsi paioa noxematsaigaxeri jerotyó itentantaigaxenaria jaxa nasintaigaxenparoa oxa xipatsi’. Teatyó aryo

ineaigenpi pixematsaigaxeria, ontityo ineaigaxeria ineniegi yobetsixagisebageigaxea posante teria ontyapaete jeroty yoboteantaigaxariria birotya ipaigaxe.

18 ⁹“Jantari piaigaxea janta jara pixonaxotumaigiri bineniegi pobetsixaigaxeroa yobetsixaigiria ineniegi. ¹⁰⁻¹¹ Jara itimumati paniro tagaxerimeria itomi irogisineaxeria itasorentsia. Jara itimumati sinebentaxenparomeria tatarixa oita irogatantaxenparoa teria ogatenxani ontirixa irogataxea tyara onxantagetanaxenpa inpogini. Jara tsini seripigaritumatasya, aixiro jara tsini pegumatatsyame matsinti. Jara itimumati sinebentaigaxenparimeria xamagarini iragabeaxagaxeria irobetsixagetaxea posante ontirixa irogataigaxeria tyara onxantanaxenpa inpogini ontirixa tatarixa irobetsixaigaxea. Jara tsini niimatiri xamatsyaria. ¹² Mayatiropage xanyopageria maixa yotsimanxabitantiroteri Tasorentsi, opotsyaabagetanaxeritari. Aryotari ixanyoigaxerori yogaegi basigaigatsyaria janta, jeroty yotsimanxantaigaxariria Tasorentsi iroboteaigaxeria birotyari intentaiganaxe janta pinpugaigaxeria”.

Josee ipugairia Moisesi

31 ¹ Inpogini yogari Moisesi iniaigairi mayaniro ixantaigiri:
² “Jataxe nosiryagaxotanaxa 120 siryagarini, teanixa nagabeae nontentaigaenpia, aixiro ixantaxena Tasorentsi: ‘Jara pimontearo intati Jororan’. ³ Yogari Tasorentsi ineni tentaiganaxenpime iribaiganaxenpia inpogereaigaxeria basigaigatsyaria janta inpaigaxenpiroa igipatsiegite pasintaigaxenparoa. Maixari maixa iritya tentaiganaxenpime Josee, aryotari ixantaxeri Tasorentsi. ^{4a} Inpo yogari Tasorentsi inpogereaigaxeri mayaniro basigaigatsyaria janta, ⁵ iritari xogaxagaigaxenpi pinpogereaigaxeria pinxenaxagaigaxeroa noxantaigaxenpiria. ⁶ Pisintsitasiigaxeria jara pitsarogaigi, aixiro jara pipinxagiri, intitari tentaigaxenpime Tasorentsi. Jaraty ioxumaiginpi paniro, inxantaxanityo intentaigaxenpi”.

⁷⁻⁸ Inpo ixaemaxeri Josoe ixantiri:

“Maixa bineni tentaiganaxerime mayaniro yogaegi janta xipatsixu ixantaxeria Tasorentsi pairani inpaigaxeria, aixiro bineni tentaigaxenparime inxentabaxagaigaxenpara basigaigatsyaria janta iragabeaigaxeria iragutaigaxeria igipatsiegite irasintutaigaxenparia. Maixari maixa Tasorentsi iritari jibatanaxenpime. Inxantaxani intentaxenpi, jaratyo ioxumatinpi paniro. Jara pitsarogi”.

Jantari ixantaxeria maixa ixemaigaxeri mayaniro biseraereegi, aryotari yapatoitaigaxari mayaniro.

Ixamaxe Moisesi

34 ¹ Inpogini iataxe Moisesi janta otonxoaraxu paitatsyaria Nebo itonxoanaxeroa otsyobanxaxea paitatsyaria Pisega oxatinoxatataxotaxea Jerixo. Inpo yogari Tasorentsi ioxotagagetaxeri mayatiro xipatsi irobasigantaigaxenparia biseraereegi.

⁴ Inpo ixantiri:

“Nero onta xipatsi nosariaxagaigaxariria pairani Jaberan intiri Bisaxo intiri aixiro Jaxobo noxantaxeria nonpaigaxeria irogonteireiganaxeria. Onti noxogaxe pineaxeroa, xantanxitsya jara piati janta”.

⁵ Inpo ixamaxe Moisesi ironperane Tasorentsi janta Moabexu, aryotari ixantaxeriri Tasorentsi. ⁶ Inpo onti ixitatairi janta Moabexu otsateniaxaxu otsyoenitaxea Betepeoro, xantanxitsya tea ogatumatenxani tyaxa ixitataxa. ⁷ Jantari ixamaxe onti isiryagaxotaxa 120 siryagarini. Isatyoniro ineia, tea isamaraatumate, aixiro isatyoniro isintsitia.

⁸ Inpo yogaegiri biseraereegi iragatsixanaigaxarityo xara yasinonxaxoigaxari 30 xutagiteri. ⁹ Inpo yogari Josoe oga ixenaxe yogatabagetanaxe, ipatixaitanairitari Moisesi igitoinaxu. Yogaegiri biseraereegi ixematsabageigaxeri ixenaxagaigaxero ixantagetaxeriria Tasorentsi Moisesi. ¹⁰ Osi tea intimumatae pasini xamantantatsyaria xanyotaenparimeria Moisesi, panirotari ixantaxara ineni iniaxeria Tasorentsi ainyoni ixemasannotaxeria, ¹¹⁻¹² aixiro teatyo intimumatae pasini gixoneagetaxeromeria iragabeane Tasorentsi onxanyotaenparoa yogixoneagetaxeroa ineni janta Jepitoxu yomitiganxaxeria Tasorentsi iratsipereaxagaigaxeria paraon intiegiri ironperaneegi intiegiri aixiro mayaniro Jepitoxuniria. Ineaxagaigaxeri mayaniro biseraereegi posantepage teria oneimagetenxani ogobeexarepagetyo xara.

JOSOE

Tasorentsi iniaxeria Josoe

1 ¹ Inpogini ixamaxe Moisesi ironperane Tasorentsi, yogari Tasorentsi iniaxeri Josoe itomi Non. Ineni inti mutaxobagebetariria Moisesi. Inpo ixantiri:

² “Maixari mataxa xamaxe nonperane Moisesi. Maixari bineni piataxea pimonteanaxeroa Jororan pintentaiganaxeria mayaniri biseraereegi piaigaxea pasintaigaxenparoa xipatsi nonpaigaxenpiria pobasigantaigaxenparia.

^{5b} Nonxantaxanityo nontentaxenpi nonxanyotagaxenpityo Moisesi noxantaxania notentari. Jaratyo noxumatinpi paniro. ^{6a} Maixa arisanoa pisintsitasitaxeroa mayatiro pisuraritaxea.

⁸ Omirinxara pinxenxiaxotaxero Noniane aixiro pinxenxiixereroa xutagiterixu ontiri tsitenirixu tyapae pinxenaxagaxeroa mayatiro noxantaxenpiria. Jantari pinxanyotaxenparixa maixa pobasigaxenpa tyapae pisinebagetaxenpa. ⁹ Narotari xantaxenpi maixa pisintsitasitaxeroa mayatiro pisuraritaxea. Jara pitsarogi jara pasinonxaa, nantitari Pitinxami Tasorentsi nonxantaxanityo nontentaxenpi tyaxa xara pinxenaxea”.

10 *Yogari Josoe inti sentasanoigiriria biseraereegi aixiro ixisaxobentaigaria, ontitari ixematsatasanotaxeria Tasorentsi. Inpo agaxa xutagiteri itentaigaxari isoraroegite ixentabaxagaigaxara itentaigaxaria pasini. Inpo iniaxeri Tasorentsi inebitaxeria inxantaxania inxusoenxataxe syaboxaenxari irapagatsixaaxenpa xigonxiro iragabeaigaxeria tsimanxaigaxeriria. Inpo Tasorentsi ixemaxeri ixusoenxatagaxeri xigonxiro yagabeaigaxeria.*

Ixantaiganairia Josoe biseraeregi

24 ¹Inpogini yogari Josoe yapatoitaigaxeri biseraeregi janta Suxemexu. Ixaemaxagantaigaxeri aixiro mayaniro itinxamipage intiegiri aixiro ijoeseegite inpo yoboxaigaxe yaratinximoigaxeri Tasorentsi. ²Inpo inianaxe Josoe ixantaigiri mayaniro:

—Ixantaxe Tasorentsi sintaignipiria: ‘Pairani yogaegiri gontaireiganaxenpiria onti yobasigaigabeta intati Jeoperatesi, aryotari yobasigara Tare tomintanaxariria Jaberan intiri Naxori. Inti

yabentaigabeta ipegagetaganiria tasorentsi xogapage. ³ Inpo noxantaxeri Jaberan iroboxaxea jaxa Xanaanxu osi yoboxaxea, narotari tentaxari. Inpo nogitobaigaigaxeri yogonteireiganaxeria nopaxeritari itomi paitatsyaria Bisaxo, ⁴ inpo iritya Bisaxo itomintaxari Jaxobo intiri Jesao. Inpo yogari Jesao onti nopaxeri xipatsi onaxea otonxoara paitatsyaria Seire irasintaxenparoa, xantanxitsya yogari Jaxobo intiri itomi onti iaigaxe Jepitoxu. ⁵ Xantanxitsya inpogini nomitiganxaxeri Moisesi intiri Jaaron Jepitoxu iriniaigaxeria paraon inpo notsimanxaigaxeria Jepitoxuniria natsipereaxagaigaxeria osi nagaigaatiri gonteireiganaxenpiria. ⁶ Xantanxitsya jantari yoboxaigaxara Xiraamonxiarixu Inxajare ipatimaigabairi Jepitoxuniria ixenantaigaxa isigaxotantaigaria intiri igabayogegite. ⁷ Inpo yogaegiri gonteireiganaxenpiria ixamabaitaiganaxe ixantaigaxenara nonxisaxobentaigaxeria osi notixaxotantaigaxari mararo janiri yagaigabairi. Aixiro nobirixaxaigaxeneri inxajare osi imonteiganaxara, xantanxitsya jantari imaigabetanaxara Jepitoxuniria ineniegi onti osagantaataxoiganaxeria ioxajaigaxara mayaniro. Ineaigaxerotari gonteireiganaxenpiria mayatiro nobetsixagetaxeria janta Jepitoxu inpo yobasiguntebageigaxe janta osarigagitetapaaxea.

⁸ ‘Inpo notentaigaxari igipatsiegitexu jamoreoegi basigaigabeta-tsyaria intati Jororan. Ineniegi ixentabaxagaigaxara, xantanxitsya naneni nagabeaxagaigaxeri yagabeaigaxeria yagutaigaxeria igipatsie-gite ipogereigaxeria.

¹¹ Inpogini bineniegi pimonteigaxaro Jororan poboxaigaxea Jerixoxu. Ixentaigabaxenpi Jerixoxuniria intiegiri basigaigatsyaria xara iritari jamoreoegi, pereseoegi, xananeoegi, ititaegi, jerejeseoegi, jebeoegi intiegiri jebeseoegi, xantanxitsya naneni nagabeaxagaiga-xenpi pagabeaigaxeria.

¹³ Inpo nopaigaxenpi xipatsi tenia bineniegi tsipereabentaigen-parome ontiri otsirotanxutia panxotsi tenia bineniegi betsixaigerome pobasigantaigaxaroa. Aixiro nopaigaxenpi oxitagetania oba ontiri joribo tenia bineniegi xitaigerome, iroro pisexataigaxa’.

²⁸ Inpo yagatanaxea iniaigaxeria yomitiganxaigairi iriaigaea yobasigaigara.

Ixamaxe Josee

²⁹ Inpogini ixamaxe Josee itomi Non ironperane Tasorentsi. Onti isiryagaxotaxa 110 siryagarini.

³¹ Jantari ainyotyara itimi Josee intiegiri mayaniri neaigaxeroria mayatiro teria oneimagetenxani yogixoneatimoigaxeria Tasorentsi iragabeane janta osarigagitetapaaxea ontiri aixiro Xanaanxu yogari biseraereegi ixematsaigaxeri Tasorentsi.

JOESEEGI

Joeseegi

2¹⁰ Inpogini ixamaigaxe mayaniro tentagaigaxariria Josoe inpo pasinitya timagaiganaatsya teria irogataigeri Tasorentsi tyara ixanta, aixiro tea ineaigero mayatiro yobetsixagetaxeria Tasorentsi ixabintsaabageigaxeria biseraereegi.¹¹ Inpogini yobetsixaigaxe ixantabitantiria Tasorentsi, aixiro isinebentaiganaxari ipegagetaganiria tasorentsi xogapage.¹²⁻¹⁴ Teanixa inxematsaigaeri Tasorentsi ixematsaigiria gontei Reaganaxeriria gaigaatiriria Jepitoxu. Iritya yogagasiiganaxa itasorentsiegite xananeoegi yabentaiganaxaria, osi yotsimanxaigaxeria Tasorentsi teanixa inxisaxobentaigaeri jerotyoyo beraiganaxeria tsi manxaigaxeriria ixosinanaiganaxeria tyanpa inxantaigaenpa isintsitasiigaeria. Aryo ixanyoigaxeri Tasorentsi maixa ineaigaxeritari inti yabentaiganaxa tasorentsi paitatsyaria Baare ontiri pasini tasorentsi tsinane paitatsyaria Jasetarote.¹⁵ Jerotyoyo omirinxa iaigabetaxa inxentabaxagaigaxenpara onti yagabeaigunxani,

iritari tsimanxaigaxeri Tasorentsi, osi yasinonxaabageiganaxa yatsipereabageigaxea, aryotari ixantaxeri Tasorentsi pairani. ¹⁶ Xantanxitsya ineni itsarogaxagaigaarityo ixantaxe intimaxea ijoseegite xisaxobentaigaxerimeria. ¹⁷ Xantanxitsya aryotyoxo ixanyoigaxeri ineniegi teatyoxo inxematsaigeri aryonpatyoxo yabentaiganaxariri ipegagetaganiria tasorentsi xogapage. Tea inxanyoigaenpari tomintaiganaxariria ixematsaigeria Tasorentsi ixenaxagaigiroa ixantaigetiria. ¹⁸ Jantari ainyoa inaxe joese yogari Tasorentsi itentaxari jerotyoxo isintsitasiigairia tsimanxaigaxeriria, itsarogaxagaigaxaritari ineaigaxeria yoberaabageigaxeria yatsipereaxagabageigaxaria. ¹⁹ Xantanxitsya jantari ixamanaia joese ogatyoxo ixenaigaxe ixanyoiganaa otyara yobetsixaiganaia teria ontyapaete pairotyoxo yogagabageigaxa yabisaigaxerityoxo gonteireigaxeriria. Ipegaigaxea pasini itasorentsiegite ipomirintsibentaiganaxaria irogisineaigaxeria, aixiro ixanagabentaigaxaria. Tyanpatyoxo inxantaigaxenxani irapaxuaxagaigaxenxania yobetsixaigaxeria. ²⁰ Inpo yotsimanxutaiganaarityoxo aixiro Tasorentsi ixanti: “Maixari maixa teanixa inxematsaigena inxenaxagaigaxeroa noxantaigaxeriria gonteireiganaxeriria, aryotyoxo nonxanyotaxe naneni jaratyoxo noxenaxaigiro noxantaxeria. ²¹ Jaratyoxo noneagaigari yogaegi ainyotyaria inaigai tetyaria inpogereaigeri Josoe. ²² Xantaxani irobasisaigaxenpa xara ineniegixu iroberaanaigaxeria tyapae noneaigaxeria aryorixa inxematsaiganaxena inxanyoigaenparia gonteireiganaxeriria ontirixa jara”.

Inpogini abisanaira 200 siryagarini yobogaxea xamantantatsyaria paitatsyaria Samoiri.

1 SAMOIRI

Xamantantatsyaria Samoiri

3 ¹⁹ Jantari iximotanaxea Samoiri yogari Tasorentsi itentaxari jeroty ixemisantabintsatantanunxaniria, ²⁰ mayanirotari biseraereegi ineaigaxeri inti xogaxagaxeri Tasorentsi inpegaxenpara xamantantatsyaria. ²¹ Ineni onti yobasiga ibanxoxu Tasorentsi Suroxu. Inpo aryo xara itsititanairo Tasorentsi iniaiganairia biseraereegi, iritari iniaxe Samoiri

4 ¹ inpo ineni ixamantaigaxeri mayaniro....

Inpogini yogaegiri biseraereegi iaigaxe inxentaigaxeria pirisiteoegi, ² xantanxitsya inenieg yagabeaigaxeri yoginoriagarantaigaxeri 4,000.

7 ³ Inpogini yogari Samoiri iniaigaxeri mayaniro biseraereegi ixantaigiri: “Arisanorixa opaitaxa pixogaigaxea pinxematsatanoigaxeria Tasorentsi atsi joxaigerinityo mayaniropage ipegagetaganiria tasorentsi xogapage. Poxaigaxeroa aixiro Jasetarote. Panirosanoty pinxematsaigaxeria Tasorentsi pinxenaxagatanoigaxeroa ixantagetaxeria inpo ineni inxisaxobentaigaxenpi janxia yagabeaigainpi pirisiteoegi”.

Inpo aryo ixanyoigaxero osi yamutaxoigaxeri Tasorentsi yagapitsageigairia pirisiteoegi oga xipatsi yagutaigabetaxariria.

¹⁵ Inpogini yogari Samoiri xantaxani yosentaigiria biseraereegi xigonxiro ixamanaia. ¹⁶ Omirinxaty siryagarini iatapiniti Beterexu ontiri Jirigarexu ontiri aixiro Misepaxu iamosotapiniigiria biseraereegi. Inpo inenieg iatasiiigaxeri inxemisaigaxeria inxamantaigaxeria tatarixa ixogaxe Tasorentsi. ¹⁷ Inpo

yagatabagetanaia iatai Iramaaxu, aryotari yobasigari xara. Aryotyta xara yoboxasiigaxeri pasini inxogaxotagantaigaxeria tatarixa oita xomutapitsaigaxari. Aixiro aryo xara yobetsixaxeneri Tasorentsi otagantaganiria piratsi.

Ixogaigaxea biseraereegi intimaxea igobeenxariegite

8¹ Inpogini isyabinxabagetanaara Samoiri iritya ixantaiganai itomiegi inpugaigaeria iritya sentaigaerime biseraereegi ineginteigaeria.³ Xantanxitsya ineniegi tea aryo inxanyoigaenpari iriri onti isinebentaigaxari xorixi jeroty yoboxasiigiria itobaire inxantaigaxeria tyati tyapaetanxitsya inti yamutaxobintsaigaxe paigaxeriria xorixi.⁴ Inpo yapatoitaigaxa mayaniri itinxamiagi biseraereegi iatasiigaxeria Samoiri janta Iramaaxu⁵ ixantaigaxeri: “Maixari maixa jataxe pisyabinxabagetanaa. Yogari pitomiegi tea inxanyoigaenpi bineni, irotari maixa noxogaigaxe pinxogaigaxenara pinpegaxagaxeria nogobeenxariegite tyapae iriniri neginteigaename, noxogaigaxetari nonxanyoigaxenparia basigaigatsyaria xara imirinxaegityo timaigabagetaxe igobeenxariegite”.

⁶ Xantanxitsya ixemaigaxeria Samoiri oga ixenaxe yasinonxaanaxa iataxe iniaxeria Tasorentsi.⁷ Inpo yogari Tasorentsi ixantiri: “Xematsaigerityo ixantaigaxenpiria, teanixa bineni irotsimanxaige, nantitari yotsimanxaigaxe, teanixa inxogaige inxematsaigaxenara.⁸ Xantaxatari ixanyoigaxara ityara nagaigaatiria Jepitoxu xigonxiro maixa onti yapaxuapiniigaxena tea inxematsaigaena iritya isinebentaiganaxa ipegagetaganiria tasorentsi xogapage. Xanyotari maixa tea inxogaige inxematsaigenpia bineni.⁹ Pinxematsaigaxerityo pinxogaigaxeneria igobeenxariegite, xantanxitsya joxetyo pinxamantasanoigaxeri tyara inxantaigaxeri inpogini yoga xobeenxari”.

Inpo aryo ixanyoigaxeri Samoiri ixamantaigaxeria ixantaigaxeria intimaxerixa igobeenxariegite onti iratsipereaxagaigaxeri ironperaperaxenparia, aixiro iragagarantutageigaxeria

yasintageigaria, xantanxitsya ineniegí jatanatsyatyo ixogaigia intimaxea igobeenxariegite.

9 ¹⁵ Inpogini yogari Tasorentsi ixantiri Samoiri: ¹⁶ “Onxutamani inxanyotanaenpara maixa syabogaenxari nomitiganxaxe paniro yogonteiretanaxeria Bejamin iroboxaxea binenixu posagutaxeria aseite pinpegaxagaxeria igobeenxariegite nobiseraereegite. Ineni xisaxobentaigaxerime janxia yagabeaigairi pirisiteoegi, notsarogaxagaiganaxaritari noxemaigaxeria ixaemabaitaigaxea yasinonxaabageigaxara”.

¹⁷ Inpo jantari ineabaxeria Samoiri yoboxapaaxea yogonteiretanaxeria Bejamin paitatsyaria Sajoro, yogari Tasorentsi ixantiri: “Netsixa yoga noxantaxenpiria, iritari peganxitsyame igobeenxariegite nobiseraereegite”.

Inpo ineni ixaemabaxeri ibanxoxu isexatagaxaria osi imagaxe xara.

²⁶ Inpo oxutamanitanaxea tsipetyamanisano yogari Samoiri ixaemaxotaxeri Sajoro, ontitari imagaxe otisitapanxoxu panxotsi. Ixantiri:

—Maixa atsi tinaanae, tsame nogaboxitaatenpia.

Ineni itinaanaxa inpo iaiganaxe. ²⁷ Inpo yagaiganaxeroa oxaragetaxea panxotsi ixanti Samoiri:

—Atsi xanteri ponperane iribatanaxea, bineni jatataina piati, nonxamantaxenpitari tyara ixanti Tasorentsi.

Inpo iibatanae ironperane.

10 ¹Inpo yogari Samoiri yagaxotaxe aseite yosagutaxeri
igitoanaxu inpo yatsyomigaxeri ixantiri:

—Onti noxanyotaxenpi maixa bintitari ixogaxagaxe Tasorentsi
pinpegaxenpara igobeenxariegite ibiseraeregite.

¹⁷ Inpogini yogari Samoiri ixaemaxagantaigaxeri mayaniro biseraereegi yapatoitaigaxeria Misepaxu tyapae ioxotagaigaxeria tsini ixogaxagaxe Tasorentsi inpegaxenpara igobeenxariegite. Inpo yogaratinxaxeri Sajoro niganxi inaigaxea ²⁴ixantaigiri mayaniro:

—Netsixa yoxa ixogaxagaxeria Tasorentsi inpegaxenpara pigobeenxariegite. Maixa pineaigaxe maneri pasini sigaxerimeria ineni.

Ogatyo ixenaigaxe isinebageiganaxa mayaniro ixaemabaitaiganaxea:

—¡Neri yogaa nogobeenxariegite, xante inxusogamanetaxea!

Inpo ineni osi ipegaxa xobeenxari tobaiti isiryagaxotaxa, xantanxitsya tea inxematsateri Tasorentsi.

Inpogini agaxa xutagiteri inaxea Jirigarexu itentaigaxaria isoraroegite, inpo iataxe Samoiri inxamosotaxeria xantanxitsya yoboxabetapaaxa ineapaaxeri yobetsixanaxe ixantabitanteria Tasorentsi tsitsyatatari itagaxeneri piratsipage.

13 ¹³ Inpo ixantaxeri:

—¡Aryo pixantabagetaxa bineni tea pinxematsateri Tasorentsi pinxenaxagaxeroa ixantaxenpiria! Jantari pinxematsataxerime imirinxame peganxitsyame xobeenxari pogonteiretanaxeria. ¹⁴Maixari maixa teanixa pinxematsateri jara oxanyota maixa, mataxatari ixogai Tasorentsi pasini xematsatasanotaxerimeria inpegaxagaeria igobeenxariegite ibiseraereegite.

¹⁵ Inpo yogari Samoiri osi iatanai....

Ixantaxea Tasorentsi iritya peganxitsyame xobeexari Jirabi

16 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi ixantiri Samoiri:

“Maixa intagatityo pasinonxaaxotari Sajoro, mataxatari noxogai pasini nonpegaxagaeria igobeexariegite biseraareegi inpugaeria. Maixari maixa ponpiaatanaxea aseite otseixu baxa piataxea Berenxu yobasigara Jisai, iritari noxogaxagaxe itomi inpegaxenpara xobeexari”.

Inpo osi iataxe.

¹⁰ Inpogini yogari Jisai ixaemaigaxeri 7 itomiegi tyapae ineigaxerini Samoiri, paniropagetya yogiagagabaxeri, xantanxitsya ixantiri Samoiri:

—Tea ineni inxogaxagaige yogaegi. ¹¹ ¿Matsi intagani inaigi maixa? ¿Matsi maneri pasini?

Ineni ixantiri:

—Ainyoty panibani xaraxutanaxitsyaria paitatsyaria Jirabi, onti inaxe janta yosentaxeria obisya.

Ixantiri:

—Irobentia atsi xantaxaganteri iroboxaxea....

¹² Inpo ixantaxagantaxeri yoboxapaaxe ixiapaaxe. Intyapaebagete xara xiraaporogetaxe.

Inpo yogari Tasorentsi ixantiri Samoiri: “Maixa ineni posagutaxe, iritari noxogaxagaxe inpegaxenpara xobeexari”.

¹³ Inpo ineni yagaxotanaxeri aseite yosagutaxeria ineaxoigaxeri mayanero irirentiegi, osi yoboxaxe Isure

Tasorentsi inagutaxeria. Xantaxani inagutaxeria osi ixamanaia. Inpo yogari Samoiri ipiganaa iatai Iramaaxu.

17 *Jantari* *itimaganaxara*

*Jirabi yogaegiri
bisaereegi
ixentabaxagaigaxa
itentaigaxaria pirisiteoegi.
Inenieg yomitiganxaigaxe
paniro surari aryonatori
syarotsantsarixatyo xara
inxentabaxagaxenpara
intentaxenparia paniro
bisaere inaxea tsini
gabeantaxitsyame. Yogari
Jirabi ineni xantanxitsya
intentaxenparia
inxentabaxagaxenpara.
Itimagabetaxatyo
xantanxitsya iataxetyo
yogamagaxeria, intitari
gabeaxagaxeri Tasorentsi.
Osi isinebentaiganaxari
mayanro bisaereegi.
Inpo yogari xobeenxari
Sajoro ixogaxetyo
iroginoriageria,
yogataxetari inpuageria,
xantanxitsya ineni
isigapitsatanaxarityo.*

22 ¹Inpogini isiganaa iataxea Jaroramexu yobasigaxara inperitanaxixu.

Ixamaxea Sajoro

31 ¹Inpogini yogaegiri pirisiteoegi ixentaigaxeri biseraareegi yagabeaigaxeria yoboteaigaxeria otonxoaraxu paitatsyaria Jireboa, aryo xara yoginoriagarantaigaxeri tobaini. ²Ipatimaiganaxeri Sajoro intiegiri itomiegi yoginoriaigabaxeri Yonatan intiri Jabinarabe intiri aixiro Marixisoa, ineniegitari itomiegi Sajoro. ³Inpo iritya yapatobentaiganaxa Sajoro ixentaigaxeria itsyaxopitexu osi itsarogabagetanaxe ⁴...yagamatanaxetyo iboroantatsyariate yomoxoroaxara, ⁶jerotyoxamantaxaria itentagaigaxaria mabani itomiegi intiri jirixiniriria yomoxoroantaria intiegiri aixiro mayanairo inanpinaegi.

2 SAMOERI

Ipegaxara Jirabi igobeenxariegite biseraereegi

5 ¹ Inpogini mayaniro itinxamiegi irogonteireegi Biseraere iaigaxe Jeberonxu ixantaigaxeria Jirabi:

—Naneniegi nantiegi pitobaireegi. ² Jantari ainyotyara yobasigabeta nogobeenxariegite Sajoro birotari tentapiniigana noxentantaigia. Aixiro ixantaxenpi Tasorensi: ‘Maixa bineni sentaigaerime nobiseraeereegite pinpegaxenpara igobeenxariegite’.

³ Inpo ineaxea onti yoboxasiigaxe inxantaigaxeria ixogaigaxea inpegaxagaigaxeria igobeenxariegite osi ixantaxe:

—Irobertia maixa tyapae.

Inpo ixemabaxagaigaxara ixantaigairi Jirabi:

—Maixari maixa onxenaxagaxenxanityo mayatiro axantaigaxeria, ixemaigaxaitari Tasorentsi.

Inpo ineniegí yosaguigaxeri aseite igitoinaxu ipegaxagaigaxeri igobeenxariegite.

Jirabi yagapitsaigaxeria jeboseoegi Sion

⁶ Inpogini yogari xobeenxari Jirabi itentaiganaxari isoraroegite iaigaxea Jerosarenxu yoginoriaigaxeria jeboseoegi basigaiganxitsyaria xara. Ineniegí ixantaigabaxeri: “Jaratyo pagabeimaigana besitexiai-gamataxabi, xanyotari iriroa poginoriaige teria inxenagantsiige intirixa teria ineaige iragabeaigaxenpityo”.

Jantari ixantaigaxea maixa ontitari ineaigaxea yobetsixaxoigaxara yotantatsaitaxoigaxara jerotyó ineaigiri jara yagabeaigiri, ⁷ xantanxitsya ineni yagabeaigaxerityo yagapitsaigaxeria Jerosaren paitatsyaria aixiro Sion. ¹⁰ Inpogini aryonpatyó yagabeasanobagetanaxeri, xantaxanitari itentaxaria Tasorentsi gabeabagetatsyaria.

Ixantaxeriria Tasorentsi Jirabi

7 ¹ Inpogini teanixa iriatapinitae Jirabi inxentantaea onti yobasigabagetaxa ibanxoxu, iritari mutaxotaxeri Tasorentsi yagabeaigaxeria tsimanxaigaxeriria. ² Inpo ixantiri xamantantatsyaria Natan:

—Naneni onti nobasigaxa panxotsixu santaripanxo tyapae nobetsixabanxoaxotaxa nonegintetaxotaxa, xantanxitsya ogari igajonaxite Tasorentsi onti onantabagetaxa omagopanxo.

³ Yogari Natan ixantiri:

—Atsina, betsixerotyó mayatiro pixenxiiagetaxeria, itentaxenpitari Tasorentsi.

⁴ Inpo tsitenigetixu iniaxeri Tasorentsi Natan ixantiri: ⁵ “Piataxea pinxantaxeria nonperane Jirabi: ‘Ixantaxe Tasorentsi: ¿Tyara onxantaxea pobetsixaxenara nobanxo nobasigantaxenparia?’, ⁶ teanixa

nobasigantumatenparonixa panxotsi otyara nagaigaatiria gonteireigaxenpiria Jepitoxu xigonxiro maixa. Intagatityo nobasigantaxa omagopanxo. ⁷ Xanyotari pairani notentaigaxaria biseraereegi janta osarigagitetapaaxea, ¿matsi aryo noxantaigaxeria itinxamiegi noxogaxagaigaxeria irosentaigaxeria noxanti: Pobetsixumaigenatyo panxotsi nontyapaebanxoaxotaxenpara?'

⁸ "Pinxantaxeria aixiro: 'Ixantaxe Tasorentsi sintagitearoria mayatiro ixanti: Jantari pairani ainyotyara posentabetari pobisyate teatyo pagabeimatenpa, xantanxitsya naneni noxogaxagaxenpi pinpegaxenpara igobeenxariegite nobiseraereegite. ⁹ Inpo tyaxa pinaxe notentaxenpityo noxisaxobentaxenpi nopogereaigaxeria tsimanxaigaxenpiria. Maixa nagabeaxagabagetaxenpityo xara panpagiteaxobagetanaxenpatyo inxemaxoitaxenpia pinxanyoigaxenparia pairoria yabisaigaxe yagabeabageigia ixemaxoigunxania. ¹⁰ Aixiro nopaigaxeri nobiseraereegite igipatsiegite tyapae inxantaxania intimagantsibageigaxe janiri yoberaimaigiri teria inxematsaigena ¹¹ inxanyotagaigaeria pairani intia timaiganxitsya ijoeseegite, aixiro bineni jaratyo yoberajaigainpi tsimanxaigaxenpiria.

"Imirinxaegityo pegaiganxitsyame xobeexari pogonteireegi. ¹² Jantari pinxamanaea, iritya nonpegaxagaenpa xobeexari pitomi jaratyo tsini gabeimatatsya ioxaxeria. ¹³ Ineni betsixaxename nobanxo, inpo xantaxanityo inpegaigaxenpara xobeexari irogonteireegi. ¹⁴ Ineni inpegaxena iriri, naneni pegaxerime notomi. Jarixa ixematsatana nontsimanxaxeri nomitiganximotaxeri pasini iroboxasiigaxeria iroginoriaigaxeria iragabeaigaxeria, ¹⁵ xantanxitsya nonxantaxanityo nontsarogaxagaxenpari jara noxanyotagari Sajoro teanixara nontsarogaxagenpari onti nontsimanxaxeri tyapae pinpugaxeria. ¹⁶ Arisanoty noxantasanotaxenpi inxantaxanityo inpegaxenpa xobeexari pogonteireegi' ".

¹⁷ Inpo yogari Natan iataxe ixamantagetaxeria xobeexari Jirabi mayatiro ixantagetaxeriria Tasorentsi.

12 ¹³ Inpo inianaxe Jirabi ixantiri Natan: “Onti nobetsixaxe teria ontypaete ineaxenatari Notinxami”. Inpo ineni ixantiri: “Maixa jara yotsimanxabitinpiro Tasorentsi pobetsixaxeria, aixiro maixa jara pixami”.

1 XOBEENXARIEGI

16 *Inpogini abisabagetanaxea tobaiti siryagarini iritya peganxitsya igobeenxariegite biseraereegi paitatsyarira Jomiri.*

²⁵ Ineni pairotyo yogagaxa yobetsixaxea teria inxogero Tasorentsi yabisaigaxerityo ixetyoria pegaiganxitsya xobeenxari.

²⁸ Inpo ixamanai ixitataagani Samariaxu. Iritya pugairi itomi paitatsyaria Jaxabe.

³⁰ Inpo yogari Jaxabe onti ipegaxa xobeenxari Samariaxu 22 siryagarini. Aryo ixanyotaxa ineni yobetsixaxe teria inxogero Tasorentsi pairotyo yogagaxa yabisaxeri iriri. ³¹ Ogari pairoria yobetsixaxero ontityo ixoritaxero aixiro Jesabere irisinto Jetabaare igobeenxariegite suronioegi osi isinebentanaxari ipegageigiria itasorentsiegite paitatsyaria Baare. ³² Yobetsixaxeneri ibanxo Baare Samariaxu inpo imataxeneri aixiro tsonpogi otagantaganiria piratsi. ³³ Inpo yobetsixaxe aixiro ixanyotagaxaroa itasorentsiegite paitatsyaria Jasera. Pairotyo yogagaxa yabisaigaxeri mayaniro xobeenxariegi osi yotsimaaxeri Tasorentsi.

Ixantaxea xamantantatsyaria Jeriasi jara oparigai inxani

17 ¹ Inpogini yogari xamantantatsyaria Jeriasi basigatsyaria Tisebexu Xararexu ixantiri xobeenxari Jaxabe: “Maixa nonxamantaxenpi jaratyo oparigumatai inxani, onti osarigabagetanaxe, intitari xantanxitsya Tasorentsi sintaigariria biseraereegi, iritari noxematsati naneni. Jaratyo oparigumatai, aixiro jara

otsinxabatsaimatairo xipatsi xigonxiro nonxantaea naneni onparigaea inpo aryo onparigae”.

²Inpo iniaxeri Tasorentsi Jeriasi ixantiri: ³“Maixa plate oataxara yosotogia syabogaenxari pomanaxea niatenixu paitatsyaria Xeriti nanxitsyaria oxatinxataxotia Jororan. ⁴Iroo pobiiixaxenpa oga niateni, mataxa noxantaxe inpapiniigaxenpia tsimeri pisexa”.

⁵Inpo ineni ixematsataxeri iataxe yobasigaxa niatenixu Xeriti nanxitsyaria oxatinxataxotia Jororan. ⁶Yogari tsimeri yamapiniigaxeneri pan intiri ibatsa ipapiniigaxeria tsipetyamani ontiri inanaia syabini syabogaenxari. Onti yobiixaxa niateni. ⁷Inpogini oroatanaxe, teanixa onparigumatae inxani.

⁸Inpo yogari Tasorentsi ixantiri Jeriasi: ⁹“Maixa plate Suronxu otsirotanxutia panxotsi paitatsyaria Sarepeta pobasigaxenpa janta. Xarari xara ainyo paniro ogamaxotaga paxenpimeria pisexa, mataxatari noxantaxero onpaxenpia”.

¹⁰Osi iataxe....

18 ¹Inpogini abisanaxara mabati siryagarini yogari Tasorentsi iniairi aixiro ixantiri: “Maixa plate pinxamosotaeria xobeenxari Jaxabe inpo naneni nobarigaero inxani”.

²Inpo iataxe inxamosotaeria.... ¹⁶Jantari ixemaxotabaxeria Jaxabe, iataxe itonxiaboabaxari ¹⁷ixantabaxeri:

—;Boxaxebi! Birotari xanyotagantaigaxeriria maixa mayaniro biseraeregi yatsipereantaigaxaria tea onparigaenixa inxani.

¹⁸Ineni ixantiri:

—Teatyo naneni xanyotatsyame. Bineniegityo xanyoiganxitsya papaxuaiganaxerotari ixantagetiria Tasorentsi teanixara pinxenaxagaigaero, iritya pogagasiiganaxa ipegagetaganiria tasorentsi xogapage. ¹⁹Maixari maixa atsi panpatoitaigaxenaria mayaniro biseraeregi otonxoaraxu Monte Xaremeroxu. Iriaigaxea aixiro

yogaegi 450 xamantantaigatsyaria irasiegi Baare intiegiri aixiro
yogaegi 400 xamantantaigatsyaria asiegi Jasera, ineniegitari
sexatimoigaro Jesabere.

Jeriasi intiegiri xamantantaigatsyaria irasiegi Baare

²⁰ Inpogini yogari xobeenxari Jaxabe ixaemaxagantaigaxeri
mayaniro biseraareegi yapatoitaigaxeri xara otonxoaraxu Monte
Xaremeroxu itentagantaigaxari aixiro mayaniro xamantantaigatsyaria.

²¹ Inpo yogari Jeriasi yainyoniiganaxari mayaniro ixantaigiri:

—Maixa ¿jaxatobainibati pinxanyoigaxenpa maixa pixantaiga-
betaxa ineni pinxematsaigaxe Tasorentsi inpo iritya pimaigabaxe
Baare ineni pabentaigabaxenparia? Irixa tasorentsitasanotanxitsya
Tasorentsi, pinpanirotasanoigaxerityo. Jantari irixara tasorentsitasana-
notanxitsya Baare, irityo pinpaniroiganaxe.

Xantanxitsya ineniegi teatyo iriniimaige. ²² Inpo ineni ixantutai-
garityo aixiro:

—Panibanisanoty noxantaxara naneni nanti xamantantatsyaria
xematsatiriria Tasorentsi. Yogaegiri xamantantaigatsyaria irasiegi
Baare ainyo 450. ²³ Maixa pamaigaxea piteni toro. Ineniegi iragaigaxe
paniro intoigaxeroa intinpatsareaigaxeroa irapatotasiigaxero tsitsi,
xantanxitsya jara itagasiigiro. Inpo naroty togetaxerome apitene
nanpatotasitaxero tsitsi, aryo nonxanyotaxe naneni jara notagasitiro.

²⁴ Inpo bineniegi piniaigaxeria pitasorentsiegite. Aryo nonxanyotaxe
naneni noniaxeri Tasorentsi. Inpo tsinirixa xemanxitsyame
irobarigaxeroa tsitsi itagaxeroa piratsi ipunxaniria irobentia maixa
irityo tasorentsitasanotanxitsya.

Isineigamatanaxaty mayaniro ixantaigi:

—Nani tyapae.

²⁵ Inpo ineni ixantaigiri xamantantaigatsyaria irasiegi Baare ixanti:

—Maixa bineniegi pitobaigaxetari bixetyoegi gaiganxitsyame toro pintogeigaxeroa pogantaigaxenparoa pintagantaigaxenparoria, xantanxitsya jara pitagasiigiro. Inpo piniaigaxeria pitasorentsiiegite.

²⁶ Ineniegi yagaigaxero toro ipaigunxaniria itogeigaxeroa yogantaigaxeroa intagantaigaxenparoria, inpo iniaigaxeri itasorentsiiegite ixaemaiganaxe ixantaigi: “¡Baaree, xemaigena! ¡Barigateigena tsitsi ontagaxenpara toro nobetsixasiigaxenpiria!” Aryo ixanyoigaxero maixa itsitiigamanaxero tsipetyamani osi yapagatsixaanaxa syabogaenxari, xantanxitsya manerityo teatyo iriniimate, aixiro teatyo onparigumate tsitsi. Ineniegi ipirinibentagaxerityo ixatsabentaigaxeria.²⁷ Inpo yapagatsixaatanaxara yogari Jeriasi ipomatsanaigaxerityo ixantaigiri:

—Atsi paioatyo pinxaemasanoigaxe, intitari tasorentsi ontiroxa ipitaxe ixenxiasanotaxea. Teria ontiroxa yantabagetaxe, ontirixa tyaxa itsataxe. Inpa aryoraxa imagaxe atsi gireeri.

²⁸ Ineniegi paioatyo ixaemasanoiganaxe ixaemageigamatityo xara, aixiro ixitenxaiganaxatyo yobetseigantariaxu ontiri poroantatsyariaxu yoboatagaiganaxara irirajana aryotari yogameigari ixanyoigara maixa ixitenxabentaigaria itasorentsiiegite ineaigiri aryori inxemaigaxeri.

²⁹ Inpo ineaigaxea tea inxemaigari aryonpatyo yobasigaxoiganaxari ixaemasanoiganaxea xara osi inaxobageiganaxe syabini, xantanxitsya teatyo iriniimate, aixiro tea onparigumate tsitsi.³⁰ Inpo yogari Jeriasi ixantaigiri mayanero patoitaiganxitsyaria:

—Maixa atsi taajinaegi jaxa nanenixu.

Mayanerotyo iaigaxe inenixu. Inpo ineni yobetsixanairo ogantagaria otagantaganiria piratsi yamanunxaniria Tasorentsi, otuanaxetari.

³¹ Joxetyo yagaxe 12 mapu ixanyotagaigaxaria itomiegi Jaxobo inaigia 12. (Iritari Jaxobo ixantaxeria Tasorentsi: “Aryotyua pinpaitaenpa Biserare.”) Inpo ogari mapu yagagetaxeria³² irotari yobetsixantaaro otagantaganiria piratsi. Inpo ixitsataxero yonxuataxotaxero onxigonxerotaxeroa otsateni 20 aryonato potiria

nia.^{a 33} Inpo yapatotaxe tsitsi. Itogetaxero toro itinpatsareaxero yogagetaxeroa tsitsixu³⁴ ixantaigiri naiganxitsyaria xara:

—Maixa gaatasiigero nia aryonatopagenixu xobiti onaxe 4 pisaguigaxeroa toro ontiri tsitsi.

Ineniegi isaguigaxero. Inpo ixantaigairi:

—Mataigaero aixiro.

Imataigairo aixiro.

Inpo ixantaigairi aixiro:

—Mataigaero aixiro.

Imatutaigaarotyó aixiro³⁵ osi oyagiatantanaxaro ixitsataxeroa osyatexaatanaxaroa.³⁶ Inpo aganaxara otagapinitagania piratsi yamunxaniria Tasorentsi, yogari Jeriasi yainyonitanaxaro iniaxeri Tasorentsi ixantiri: “¡Notinxami Tasorentsi, birotari ixematsaigi Jaberan, Bisaxo intiri Biseraere! ¡Maixa noxogaxe pineaxagaigaxeria mayaniri bintia Tasorentsisanoria sintaigariria biseraeregi, naneni nanti ponperane, aixiro birotari xantaxena nonxanyotaxeroa maixa!³⁷ ¡Maixa noxogaxe pinxemaxenara pobarigaxeroa tsitsi tyapae irogataigaxeniri mayaniri bintia Tasorentsisanoria xantatigaigaxerimeria inxematsaiganaenpia bineni!”

³⁸ Inpo yogari Tasorentsi yobarigutarotyó tsitsi otaganaxeroa toro otentagantanaxaroa tsitsi yapatotasitaxeroria ontiri mapupage ontiri xipatsipane. Mayatirosanotyó otagaxero nia syatexaatanxitsyaria otsatenixu.³⁹ Jantari ineaigaxeroa mayaniri yonpasabeaigamantanaxatyó ixantaigi: “¡Inti tasorentsitasanotanxitsya Atinxami Tasorentsi! ¡Inti tasorentsitasanotanxitsya Atinxami Tasorentsi!”

⁴⁰ Inpo ixantaigiri Jeriasi:

^a 18.32 20 potiria nia “unos veinte litros de grano”.

—¡Jirixaigeri mayaniro yogaegi xamantantaigatsyaria irasiegi
Baare janiri isigumatanaxa paniro!

Inpo ineniegi yairixaigaxeri. Yogari Jeriasi yamaiganaxeri niatenixu
paitatsyaria Suson. Aryo xara yoginoriaigaxeria mayaniro yobatuai-
gaxeria.

Jeriasi ixantaxeria Tasorentsi irobarigaeroa inxani

⁴¹ Inpogini yogari Jeriasi ixantiri Jaxabe:

—Maixari maixa plate pisexataxenpara pisetaxenpara, xemagantapaaxatari tea xatsyoa one inxani.

⁴² Ineni iataxe isexabagetaxara. Yogari Jeriasi itonxoanaxero otsyobanxaxea otonxoara Monte Xaremero isabinxapaaxe yogibotanaxara igeretoxu iniaxeria Tasorentsi. ⁴³ Inpo ixantiri ironperane:

—Atsi plate poguntetuteroa aryonatoani nia jamoxapaaxeaxari.

Iataxe yoguntebetaxara ixantiri:

—Maneri, tea tata noguntete.

Inpo yomitiganxairi inpigapigataxea. Aryo ixanyotaxero. ⁴⁴ Jantari aganaxara 7 ipigaxara ixantiri:

—Maixa noguntetaxe majani mararo axatsyapatisano xanyomataxa isarantapaxo matsigenxa oponiapaaxa aryonatoanixu nia.

Ineni ixantiri:

—Maixa platepage pinxantaxeria Jaxabe iromatetanaenpara isigaxotantariaxu iriataea janiri otixiri tea xatsyoa one inxani.

⁴⁵ Iroro ixantaxea ogatyoxenaxe jaamoxanaxe otanpiatanaxea oparigamatanaxetyo inxani jiririririri tea xatsyoa one. Yogari Jaxabe isigaxotanaa iataia ibanxoxu Jesereerexu, ⁴⁶ xantaxitsya yogari Tasorentsi isintsitagaxeri Jeriasi jerotyoxenaxe isigabagetanaxa yabisanaxeria ineni ixetyo jibatananxitsya xigonxiro yoboxabagetaxara Jesereerexu.

Isiganaxara Jeriasi Jorebexu

19 ¹ Inpogini yogari Jaxabe ixamantagetapaaxero ixoritiria mayatiro yobetsixagetaxeria Jeriasi ontiri aixiro yoginoriitaxeroa xamantantaigatsyaria irasiegi Baare. ² Inpo oneni oxantaxagantaxeri Jeriasi inxantaxitenxania : “¡Pixanyotaxeroa maixa

aryoty nonxanyotagaxenpi bineni aixiro noginoriagantaxenpi!
Onxutamani onxanyotanaxenpara maixa mataxa xamaxebe. Jantari
jarixa nogaxagantimpi irotsimanxaxenatyo notasorentsiegitte”.

³ Inpo ineni ixemaxea oxogaxea Jesabere oginoriagantaxeria
itsaroganaxe ixabiritapanuta isigapitsatanaxaroa. Onti iataxe
Beeresebaxu nanxitsyaria Joraxu. Aryo xara ioxanaxeri ironperane.

⁴ Xantanxitsya iataxe ineni ixenanaxea osarigagitetapaaxea osi
inabagetanaxe syabini inpo isabinxapaaxe otapinxu intsyato
paitatsyaria jeretama ixantaxeria Tasorentsi ixogaxea inxamaxea
ixantiri: “¿Notinxami, intagatityo natsiperei! Atsi gamagena,
nonxamanaetari inpogini aryonpa pogamagaxena maixa
nonxanyoiganaenparia gonteireigaxenaria ixamaxea. ¿Matsi
nabisaigaxeri ineniegí jara noxami?”

⁵ Inpo inorianaxa osi imagaxe. Inpo osamanitanaxea ixemi
itsagatapaaxeri isaanxarite Tasorentsi ixantiri: “Atsi tinaanaxe
pisexataxenpara”.

⁶ Isyonxabetanaxa igitoinaxu yoguntetiro pan tasitaxa tsitsimenxixu
ontiri nia pirinitaxotaxe. Itinaanaxa isabinxaxe isexataxara
yobiixaxara, inpo axiro imaganai. ⁷ Inpo ipigasitaari aixiro isaanxarite
Tasorentsi itsagatapai xantiri: “Tinaanaxe pisexataxenpara
piabagetaxetari samani”.

⁸ Itinaanaxa isexabagetaxara, aixiro yobiixaxara, osi osintsitagaxeri
iataxea yanuiintebagetanaxea abotsixu 40 xutagiteri ontiri aixiro
tsitenigetixu teatyo irimagumatae xigonxiro yoboxabagetaxara
otonxoaraxu paitatsyaria Jorebe ixoneatimotaxeria Tasorentsi Moisesi
pairani. ⁹ Aryo xara ixianaxe inperitanaxixu imagaxea. Inpo iniaxeri
Tasorentsi ixantiri:

—Jeriasi, ¿tata pantaxea jaxa?

¹⁰ Ineni ixanti:

—Onti noxogaxe nonxenaxagaxeroa mayatiro pixogagetiria,
bintitari Tasorentsi Gabeabagetatsyaria. Yogaegiri mayanero

biseraereegi yapaxuaiganainpia teanixara inxenaxagaigaero pixantiria. Ioxageigaxero itagantapiniigabetaria piratsipage yamapiniigabetinpiria, aixiro ipogereaigaxeri yoginoriaxeria mayanero xamantantaigatsyaria xematsaiginpiria. Panibanityo nonanaia naneni notimaia. Maixari maixa ixogaitaxena iroginoriaitaxenara naneni aixiro.

¹¹ Ineni ixantiri:

—Maixa sotoganae paratinxaxea xara sotsi otonxoaraxu, aryotari nonaxeri naneni.

Inpo yogari Tasorentsi yabisanaxe ainyoni. Oगत्यो oxenaxe otanpiatamatanaxetyo omarane tanpia jiririririri otiguronxagematanaxetyo mapupage xara otonxoaraxu, xantanxitsya teatyو iroro inxenantenpa Tasorentsi. Irotyo oxaratanaia tanpia aryotya ontininxanaxara tinin tinin tinin, xantanxitsya teatyو iroro inxenantenpa Tasorentsi tininxari. ¹² Inpo irotyo oxaratanaia tininxari irotya poamatananxitsya tsitsi, xantanxitsya aryo oxanyotaxa irorori teatyو iroro inxenantenpa Tasorentsi. Inpo iroro otsibaxanaxea tsitsi ixemi oninxani onienxatsabagetanunxani majani. ¹³ Iroro ixemabaxea itixaxomatanaxatyو iboroxu imagaxu yogaxeria jenoxu yosotoganaxea yaratinxaxea sotsimoroxu. Inpo ixemi iniaxeri Tasorentsi ixantiri:

—Jeriasi, ¿tata pantaxea jaxa?

¹⁴ Ineni ixanti:

—Onti noxogasanobagetaxea nonxenaxagaxeroa mayatiro pixogagetiria, binenitari Tasorentsi Gabeabagetatsyaria. Yogaegiri mayanero biseraereegi yapaxuaiganainpia teanixara inxenaxagaigaero pixantagetiria. Ioxageigaxero itagantapiniigabetarora piratsipage yamapiniigabetinpiria, aixiro ipogereaigaxeri yoginoriaigaxeria mayanero xamantantaigatsyaria xematsaiginpiria. Panibanityo noxantaxara naneni notimaia. Maixari maixa ixogaitaxena iroginoriaitaxenara naneni aixiro.

¹⁵ Ineni ixantiri:

—Maixa piatae pinxenanaea osarigagitetapaaxea Iramasixoxu. Inpo poboxabagetaenpara pisagutapaaxeria aseitexu Jasaere pinpegaxagaxeria igobeenxariegite Suriaxuniria. ¹⁶Yogari Jeo itomi Nimiasi onti pisagutaxeri pinpegaxagaxeria igobeenxariegite biseraereegi. Inpo iritya Jeriseo itomi Sapate timatsyaria Jaberimeoraxu onti pisagutaxeri pinpegaxagaxeria xamantantatsyaria inpugaenpia. ¹⁷Tsinirixa jaria yoginoriiri Jasaere iritya ginoriixerime Jeo. Inpo jarixa yoginoriiri Jeo iritya ginoriixerime Jeriseo. ¹⁸Xantanxitsya maixa ainyotya inaiyai biseraereegi 7,000 teria intigeretobentaigenpari Baare, aixiro tea iraseriigenpari. Ineniegi pinxante jara yoginoriagani.

Jeriseo

¹⁹Inpogini iataxe Jeriasi yoguntetapairi Jeriseo itomi Sapate xigabatasibagetaxe inxitataxea, itentaigaxari pasini 11 ironperaneegi. Paniropage yantabagetagaxeri piteni toro inosixaxagaxeria xigabatoria xipatsi. Yogari Jeriseo ineni inpogitanotanxitsya. Inpo yagapaaxeroa Jeriasi ainyoni inaxea ineni ipasitantapanutari imaga yogiria jenoxu. ²⁰Ineni ogatyo ixenaxe ioxapanutiro toro iataxea ipatimatabaxeria ixantabaxeria:

—Atsi noatapanaatea nonxamantapanuteria apa ontiri aixiro ina, inpo nonpigaxe nonxenanaxenpia.

Ineni ixantiri:

—Atsina, piatetyo. ¿Matsi tyara noxantinpi?

²¹Osi iataxe yaganaxeroa itorone yantabagetagaxeria yototsyanoxitoreaxeroa. Yagaxero ixigabatantaxaria itagasitantaxaroa yoboxitantaxaria ipaigaxeria mayaniri isexataigaxara. Inpo iataxe yoguntetairia Jeriasi osi xantaxa inaxea inenixu yamutaxobagetaxeria.

MATIXAGANTSI

16 ⁹ Naneni tobaiti nosinebagetaxa nosurexu,
nobasigabagetaxatari tyapae.

¹⁰ Aixiro jara pioxumatana paniro inxitaixenara, jara
pioxumatinirixa paniro xematsatasanotinpiria osi
inpanetanaxea!

¹¹ Pogatagetaxenaroa tyara nonxantaxenpa nontimaxea tyapae.
Irisinebageigaxenpa basigaiganxitsyameria binenixu,
xantanaxani inxanyotaxenpara maixa.

22 ¹ Apaxarii Tasorensii, Apaxarii Tasorensii,
¿tyara oxantaxa pioxaxenara paniro?

¿Tyara oxantaxa tea pinxoge pabisaaxotaenara?

¿Tyaxa oxantaxa tea pinxemena noxaemaxotaxenpia?

⁶ Mayaniro ineigaxena xanyomataxana sitetsi, nanti yotsiman-
xabintsaigniria matsigenxaegi.

⁷ Yogari gunteiganaria, onti ipomatsanaiganaxena ioxoxoigana-
xenara ixantaigaxea: “¡Ejee, tsinityoa maixa! ¡Irotari
yagabeabagetia!”

⁸ Ixantaigi: “Yogari yoga yabentasanobagetari Tasorensi maixa
xantenityo inxisaxobentaxenparia.

Irotari yotasanotaria xantetyo irabisaaxotaeria”.

¹⁶ Yonxuataxoiganaxena betsixaigatsyaria teria ontyapaete,
xanyomataxa susu yonxuataxotantia;

ixentasenaigaxenatyo nosarantapaxoxu ontiri aixiro nogitixu.

- ¹⁷ Pairotyo notsiripetonxibagetaxe xoneabagetaxe mayatiro notonxi;
mayaniro tsi manxaigaxenaria yoguntebageiganaxena sorerere tea irisonxaigae parixoti.
- ¹⁸ Paniropage yagageigaxero nomaga; isoxagiasiigaxero mapuxitsyo irogataigaxea tsini sintaxenparome.

- 27** ¹¹ Notinxami, pogataxenara tyara nonxantaxenpa nonxematsatasanotaxenpia,
aixiro pogataxenara tyara nonxantaxenpa nonegintebagetaxenpara janiri otimi tatanpa onxenantaxenpa iriniasinaigaxenara tsi manxaiganaria.
- ¹² Jara tsitsyata pipaxagantanari bineni,
ainyoe gitari tobaini tsi manxabintsaigaxenaria tsoebentaigaxenaria xogapage.
- ¹³ Naro nogatasanotaxe inxabintsaabagetaxenara Notinxami xantanaxaniro.

- 34** ¹⁹ Yogari timatsyaria tyapae yatsipereabagetaxa tobaiti,
xantanxitsya yogari Tasorentsi yabisaaxotaxeri tea tata gabeerime.
- ²⁰ Ixisaxobentaxaritari janiri tsini tinxaraimatiro itonxipage.

- 41** ⁵ Yogari tsi manxaigaxenaria iniasinaigaxena ixantaigi:
“Inxameta janiri tsini xenxiiagairi iriniaxotaenxania”.

- ⁶ Yoboxaigaxe inxamosoigaxenara xantanxitsya onti yoboxasii-gaxa xogapage tea onpaitenpa iritsarogaxagaxenara, inpo iaigaxea tyaxara iniasinaigaxenara.
- ⁷ Yapatoitaigaxa iniasinaigaxenara, ineagiri aryori natsipereaxe naneni tsitsyata.
- ⁸ Ixantaigi: “Inti gimantsigaaxeri xamagarini jaratyo yobegumataa osi inxamaxe.
- ⁹ Imatanaxatyo notsipatasanotaria nametasanobagetaria, isexatimobagebetana xantanxitsya maixa onti ipimantaxena.

- 51** ¹ Apaxarii Tasorentsi, pitasanotantabagetatari, atsi tsarogaxagabagetenanityo; pityapaetasanobagetitari, atsi magisantaxotaero nobetsixaxeria teria ontyapaete.
- ² Saanxaenaro mayatiro nobetsixagetaxeria teria ontyapaete pimagisantaxotaenaroa.
- ³ Maixa naneni noneaxa tea nontime tyapae, tobaiti nobetsixaxe teria ontyapaete tea nomagisantumatero.
- ⁴ Binini pineaxena nobetsixaxeroa teria pisinebentenparo pixantabitantiria irotari potsimanxantaxenaria nobetsixaxerotari, jara noxantumati onti yotsimanxasitaxena Tasorentsi xogapage tea tata nantumate.
- ⁵ Tea nontyapaete xantaxanataritari natyara boganxitsya, aryo noxanyotaxa aixiro nonaxea omotiaxu ina.
- ⁶ Binini potasanotaritari timabagetatsyaria tyapae teria tyara inxantantabagete, irotari maixa gatagena tyara nonxantaxenpa nonxenaxagaxeroa pixantiria.

- ⁷ Pisaanxaenaro mayatiro nobetsixaxeria teria ontyapaete osi
nosaanxasanotaxe,
pisaanxasanotaxenarixa jara apaibentaana teria ontyapaete onti
nontimabagetanaxe tyapae.
- ⁸ Gisineasanotaena tyapae nosinebagentaenpaniri;
pasinonxaaxagabetaxena xantanxitsya maixa gisineasanotaena
pinxanyotagaenara otyara.
- ⁹ Pimagisantaxotaenara mayatiro nobetsixaxeria teria ontyapaete
pisaanxaeroa mayatiro.
- ¹⁰ Maixa apa Tasorentsi, pogatagena tyara nonxantaxenpa
nonxematsatasanotaxenpia, aixiro gatena nonxantatiga-
sanotanaxenpara nosurexu.
- ¹¹ Jara pioxana paniro, aixiro jara pagapitsatanari pisure.
- ¹² Pogatasanotaxenara arisano pabisaaxotaana nosinebage-
taenpaniri;
pinpaxenaria pisure nonxematsatasanotaxenpiniri
- ¹³ tyapae nagabeaxeniri nogataigaxeria piniane betsixaigatsyaria
teria ontyapaete inxogaigaxeniri inxematsaigaxenpia.
- ¹⁴ Apaxarii Tasorintsi bisaaxotanaria, sentaxotena janiri tsini
ginoriana tyapae nomatixabentaxenpiniri nonxantaxenpia
pairo pityapaeti.
- ¹⁵ Notinxami, sintsitagena tyapae nomatixabentaxenpiniri
nosinebentaxenpia.
- ¹⁶ Bineni tea iriro pinxoge intotsyanoxireaitaxenpiria piratsi
intagaitaxenpiria;
jame irime nonpaxenpime, xantanxitsya tea iriro pisineben-
tenpa.
- ¹⁷ Yogari pisinebentaxaria bineni intitari sinonxaaxotaxaroria
yobetsixabagetaxeria teria ontyapaete;

iritari pisinebentaxa yoga neasanot anxitsyaria yobetsixaxe teria
ontyapaete osi yasinonxaabagetaxa.

56 ¹ Apaxarii Tasorentsi, tsarogaxagabagetenaxaryo,
ainyotari tobaini tsimanxaigaxenaria;

omirinxa xutagiteri ipatimaigaxena ixogaigaxea iratsiperaxa-
gaigaxenara.

² Omirinxa xutagiteri ipatimaigaxena tsimanxaiganaria;
ainyotari tobaini bentaxobageigatsyaria ixogaigaxe
irotsimanxaigaxenara.

³ Jantari notsarogaxea omirinxa nabentaxenpi.

⁴ Omirinxa nabentaxari Tasorentsi nosinebentaxaro iriniane;
jantari nabentaxaria tea nontsaroge, tyanpa inxantaigena
matsigenxa.

68 ¹⁷ Ogari isigaxotantaria Tasorentsi iriataxea
irotsimanxaigaxeria tsimanxaigaxeriria
otobaigabagetityo xara tea tsini gabeatsyame irogataxeroa;
irotari ixenantanaxaria iponianaxara Sunaixu iataxea janta
ibanxoxu.

¹⁸ Apaxarii Tasorentsi, pagabeaigaxeri tsimanxaigaxenpiria osi
pitonxoanaxe pagatsonxutanaxe otonxoaraxu tyapae
pobasigaxenpa janta;
pitantaiganaxari pagaigaxitiria pagabeaigaxeria;
ineniegi ipaigaxenpi posantepage yasintaigabetaxaria;
imaiganaxatyo aixiro teria inxogaigabetenpa inxematsaiga-
xenpia.

69 ¹ ¡Apaxarii Tasorensii, bisaaxotenaxario paenityatari agabagetanaxena tsipereagantsi!

⁴ Itobaigabageiganaxetyo xara tsimanxaigaxenaria xogapage, ijjojooy itobaiganobageigityo xara!;

aryonpa itobaiganaxeri tsimanxaigaxenaria xogaiganxitsyaria iroginoriaigaxenara xogapage, onti ixantasiiganaxena nogipigaeneria teria nonxositeri.

¹⁹ Bineni pineaxe yatsipereaxagabagetaxenara tsimanxaigaxenaria ipomatsanaigaxenara yogipasibentaigaxenara, aixiro tea inpinxatsaigena; bineni pogataxeri tsini tsimanxaigaxena.

²⁰ Pairotyo yogatsibageigaxena yatsipereaxagaigaxenara ¡paenitya agabagetanaxena nasinonxaabagetaxara!; noxogabetaxa tsininpa mutaxotaxename gisineaxenameria xantanxitsya maneri.

²¹ Ipaigabetaxena nosexa ixonogaxoigabetaxenaro xepigari; jantari nomiretanaxea onti yogitantaibetaxena siroaari bino nobiixaxenparomea.

94 ¹¹ Yogari Tasorensi ineaigiro mayatiro ixenxiiagiria matsigenxaegi, onti ixenxiiasiigaxaro xogapage.

110 ¹ Yogari Tasorensi ixantiri Notinxami:
‘Sabinxeta jaxa nanenixu naxosanoriaxu xigonxiro nagabeigaxeria mayanero tsimanxaigaxenpiria’.

119 ⁸⁹ Notinxami, ogari piniane onti jaria otsonxatumata, xantanaxani ontimaxea janta xurayo.

JONASE

Jonase irisigapitsatanaxerimea Tasorentsi

1 ¹ Inpogini yogari Tasorentsi iniaxeri Jonase itomi Jamitai ixantiri:
² “Maixa piataxea otsirotanxutia panxotsi paitatsyaria Ninibe pinxamantaigaxeria basigaigatsyaria xara pinxante: ‘Ixantaxe Tasorentsi nonpogereaigaxenpia binenieg, noneaigaxenpitari pobetsixagisebageigaxea teria ontyapaete’ ”.

³ Xantanxitsya ineni tea inxoge iriataxea janta, ontityo yobetsixanaxa irisigapitsatanaxerimea Tasorentsi iriataxea Tarisexu janiri yomitiganxiri Ninibexu inxamantantaxea. Inpo iataxe Jopexu ineapaaxero osenpaba bitorentsi oatanaxe Tarisexu. Ipunatanaxe

iramanaxenxania yotetanaxa iriataxemea janta irisigapitsatanaxerimea Tasorentsi. ⁴ Xantanxitsya iroro yamaataxoigabetanaxara aryonatoanexu nia yogari Tasorentsi ixantaxe ontanpiatanaxea omarane tanpia osi otanpiabagetanaxetyo xara jiriririri oboreatanaxe paenityatyo osabiraanaxero bitorentsi. ⁵ Mayanirotyo marineroegi tabageigatsyaria xara itsarogabageiganaxetyo, paniropage ixaemageigamatityo xara iniaigaxeria itasorentsiegite. Yobuoxaageigaxero jaraxintsipage jasaxonaniri otenatai, xantanxitsya yogari Jonase onti yaguitanaxe sabi otenixu imagasebagetaxea. ⁶ Inpo yogari itinxamiegi marineroegi isigatematanaxarityo ixantiri:

—¿Jantari jara pixanyota? Bintia magaseri. Tinaanaxenityo piniaxeria pitasorentsite irixa tsarogaxagaigaxaeme irabisaaxoigaxaea janiri ajoxajaiga.

⁷ Inpo ixantabaxagaiganaxa mayaniro:

—Atsi tsame asoxagiaigaxeroa mapuxitsyo ogatantaganiria tyapae agatantaigaxenparoa tsinirixara xanyotagantaigaxaia maixa.

Inpo isoxagiaigaxero inti otsataganaxe Jonase. ⁸ Ineniegi ixantaigiri:

—Atsi xamantaigena tyara oxantaxara oxanyotanaxara maixa. ¿Tatatyo oitara pipirinibentia bineni? ¿Tyatyo piponiaxara? ¿Tsiniatyo pitobaireegi?

⁹ Ineni ixanti:

—Nanti jebereo, inti noxematsati Tasorentsisanoria basigatsyaria xurayo betsixagetaxeroria aryonatoani nia ontiri aixiro xipatsi.

¹⁰ Inpo ineniegi itsarogabageiganaxetyo xara ixantaigiri:

—¿Jantari jara pixanyotiro maixa?

Yogataigaxetari onti isigapitsatanaxaria Tasorentsi, mataxatari ixamantaigaxeri ineni. Inpo ixantaigiri:

¹¹ —Maixa ¿tyara nonxantaigaxenpia tyapae onpeganaenpaniri tanpia janxia oboreatai?

Ineaigabaxerotari aryonpari oboresexantanaxeri. ¹² Ineni ixanti:

—Nosixaigenatyo pobuoxajaigaxenara tyapae onpegaenpaniri tanpia janxia oboretai, narotari xanyotagantaigaxenpi maixa.

¹³ Inpo ineniegí aryonpatyo ipomirintsinaigabetaxaro ixomajaigabetaxaroa iragataxoigaxemea, xantanxitsya teatyo iragabeaige, aryonpatari oboresexantasanotanaxeri. ¹⁴ Inpo iniaigamatanaxerityo Tasorentsi ixaemageigamatityo xara ixantaigi: “Tasorentsi, atsi jara potsimanxabiiganari yoxa, jara pitentagan-taiganari noxajaigaxenpara. Maixa noxajaigaxeririxa jara pixenxiixotiri, birotari xoganxitsya onxanyotaxenpara maixa”.

¹⁵ Inpo inosixaigaxeri Jonase yobuoxajaigaxeria ogatyo oxenaxe oxaraatanai. ¹⁶ Inpo ineniegí yogabageiganaxetyo sorerere ipinxaignaxeria Tasorentsi itotsyanoxireaignaxeneri piratsi ixantaigaxeri inxematsaigaxeria.

Aryonatori omani inigaxeria Jonase

¹⁷ Xantanxitsya Tasorentsi yomitiganxaxe omani aryonatorixatyo xara inigabaxeria. Aryo xara imagaxotaxe imotiaxu mabati xutagiteri.^a

2 ¹ Jantari janta imotiaxu iniaxeri Tasorentsi ² ixantiri:

“Bineni Tasorentsi, jantari nasinonxaabagetaxara noniaxenpi pixemaxena.

Noneabaxara paenityara nonxamanaxe noniaxenpi pixemaxenatyo.

³ Pobuoxaataxena sabiaxu aryonatoanexu nia nosintsiataxobage-tanaxetyo xara.

Jantari oboresexantanaxea apamanxaxotanaxenatyo, birotari xantanxitsya onxanyotaxenpara maixa.

⁴ Inpo noxantaxe bintia joxaxena, maixa jaratyo noneimatairo pibanxo.

^{5a} Nonaxe sabiaxu otsonpogiatia.

Noneabaxa paenityatyo nonxamanaxe.

^{6b} Xantanxitsya bineni pagabaana xanyomataxa ontinirixatyo poganiaana.

⁷ Jantari noneabaxara tyanpa nonxantanaenpa bintia noxenxiianaxe.

Noniaxenpi inpo bineni pixemaxena janta pibanxoxu.

⁸ Yogaegiri bentaigaxariria ipegagetaganiria tasorentsi xogapage tyanpa pinxantaigaxeri pintsarogaxagaigaxeria,

⁹ xantanxitsya naneni nomatixabentaxenpityo bineni nontotsyanoxireaxenpi piratsi nontagaxenpiroa.

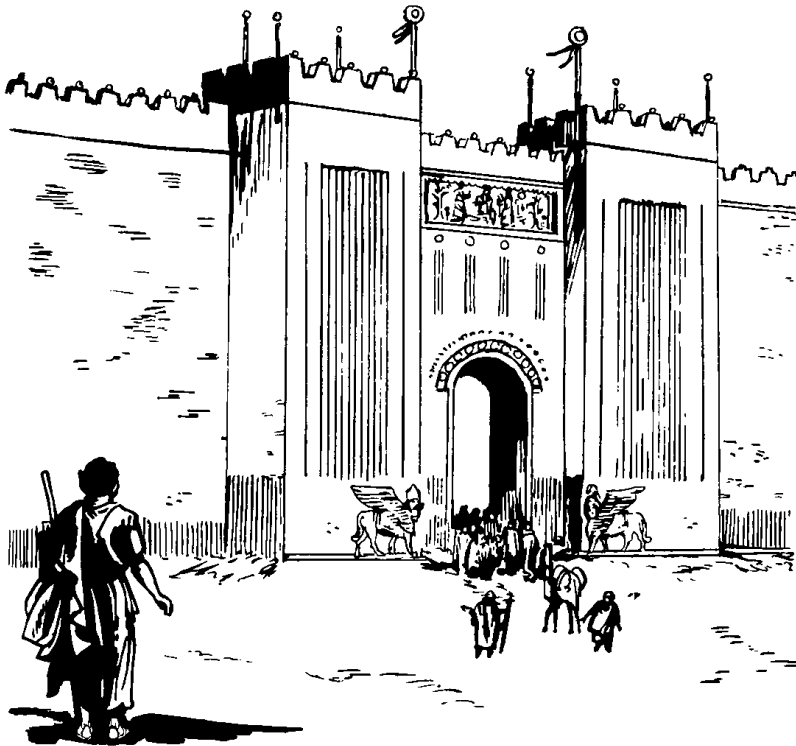
^a 1.17 Tea ogatenxani tyara ipaita nigaxeriria Jonase, xantanxitsya onti yobasiga aryonatoanexu nia aryorixa isigabetaxari omani.

Nonxenaxagaxeroa noxantaxenpiria maixa, panirotari pixantara
bineni pabisaaxotantia, pabisaaxotaxenatyo”.

¹⁰ Inpo yogari Tasorensi yomitiganxaxeri omani iriataxea otsapiaxu
inxamaranxaxotaeria. Inpo aryo oxanyotaxa.

Ixantatigaiganaxara Ninibexuniria

3 ¹ Inpogini yogari Tasorensi iniairi aixiro Jonase ixantiri: ² “Maixa
piate Ninibexu pinxamantaigaxeria nonxantaxenpiria”.

³ Ineni ixenaxagaxero ixantaxeriria iataxe. Jantari Ninibexu otsirotanxubagetityo panxotsi xara. Jantari ontsotenxaxenxanirixa anuitaxenxania onti onxarataxe mabati xutagiteri. ⁴ Inpo yoboxaxea xara Jonase itsititanaxero ixenxianaxea syaroenxarixatyo xara. Ixenabagetaxe xigonxiro itsyapinitaxotanaxe ixantaigaxeria mayaniro ixanti: “¡Aganaxenpara 40 xutagiteri inpogereaigaxenpi Tasorentsi!”

⁵ Inpo ineniegi ixematsaigaxe ixantaigaxea inpitasiigaxenparoa xogapage jara isexatumaiga. Imininxaegi isapiigaxa tontaporoxiri, yasinonxaabageigaxatari. ⁶ Jantari ixemaxea xobeexari imamatanaxatyo ineni, yaguitanaxe isabinxia, isapoxanaxaro isapitaria, irotya isapitanaxa tontaporoxiri isabinxanaxea samanposexu. ⁷ Inpo ixantaxagantaigaxeri mayaniro Ninibexuniria ixanti: “Ixantaxe xobeexari intiri ironperaneege jaratyo tsini sexatumatatsya. Aryoty onxanyoigaxe aixiro piratsipage baxa intiri obisya jaratyo ipumatagani isexa, aixiro jaratyo ipumatagani irobiixaxenpara nia. ⁸ Mayanirotyo Ninibexuniria onti irisapiigaxenpa tontaporoxiri. Aryo onxanyotagai-gaxenxani aixiro piratsipage onti onpasimititsataxenxani tontaporoxirixu. Mayaniro Ninibexuniria iriniaigaxeria Tasorentsi irapaxuaiganaxeroa yobetsixagisebageigia teria ontyapaete, aixiro janxia yoginoriantaigai aixiro janxia yagapitsatantabageigai. ⁹ Aryorixa inxantatigaenpa Tasorentsi irapetsimareanaenpara janiri ipogereaigajai”.

¹⁰ Inpo yogari Tasorentsi ineaigaxeria ixanyoigaxara maixa ixantatigaiganaxara yapaxuaiganaxeroa yobetsixagisebageigia teria ontyapaete osi yapetsimareanaa tea inpogereaigeri.

YOTSIRINXAXOTAXERIA JESOXIRISITO TYARA IXANTA YABISAAAXOTANTIA

Joan 1:1-14

Yotsititanaxeroa Joan ixamantaxotanaxeria Jesoxirisito

¹ Jantari pairani tetyaenxara tataxona timumagetatsyame igantaga itimia Xirisito ixantaganiria Iriniane Tasorentsi. Ineni ixantaxani itimi itentaxaria Tasorentsi, intitari Tasorentsi. ² Iritari tentaxari Tasorentsi otyasanotyara. ³ Iritari betsixagetaxero mayatiro tatarixa oita timagetatsyaria. Tea ontimumate pasini teria ineni betsixerome, aixiro jame inti jame atimumaigi aneniegi. ⁴ Ineni inti ganiantatsyaria, aixiro inti xutagitetaxoigiriria mayanero matsigenxaegi. ⁵ Ixutagitetaxoigaxeri

mapunasetaxoiganxitsyaria. Ineniegi yotsimanxaigabetaxarityo xantanxitsya teatyo iragabeaigeri.

⁶Yogari Tasorensi yomitiganxaxeri paniro matsigenxa ipaita Joan. ⁷Onti yomitiganxabitaxeri inxamantaxotaxeria yoga xutagitetaxotantatsyaria tyapae inxematsaigaxeriniro mayaniro. ⁸Yogari Joan tea ineni xutagitetaxotantatsyaria, intagati yoboxasitaxe inxamantaxotaxeria, ⁹paenityatari inxutagitetaxotantanaxe yoga ponianxitsyaria xurayo tyapae inxutagitetaxoiganaxeriniro mayaniro matsigenxaegi.

¹⁰Irityo betsixabetaxari matsigenxa, xantanxitsya inpogini yoboxabetutara tea irogataigabaeri. ¹¹Aryo ixanyoigaxa aixiro itobaireegi biseraereegi, ineniegityo yoboxasiigabetaxa, xantanxitsya tea irisinebentaigabaxenpari. ¹²Xantanxitsya mayaniro sinebentaigabaxariria xematsaigabaxeriria ineni ipegaxagaigaxari itomiegi Tasorensi. ¹³Jantari ipegaigaxeria Tasorensi itomiegi tea aryo onxanyotenparo itomintaigara matsigenxa, aixiro tea aryo onxanyotero ixogia matsigenxa intomintaxenpara, intitari xoganxitsya Tasorensi intomintaigaxenparia.

¹⁴Yogari Xirisito yoboxuti jaxa xipatsixu yobogaxea isigasanoigaxai aneniegi ixonoibageigaxai. Aneaigaxeri ixobeenxataxea, intitari Itomi Tasorensi paniro ixantaxara ineni. Pairo ixabintsaantabageti, aixiro yogixoneatimotasanoigaxai tyara ixanta Tasorensi.

Matero 1:1-17

Gonteireiganaxeriria Jesoxirisito

¹Maixa nontsirinxaxogetaxero ibairopage pairaniniria gonteireiganaxeriria Jesoxirisito. Ineni inti yogonteireiganaxeria Jaberan intiri Jirabi.

²Jantari otyara yogari Jaberan itomintaxari Bisaxo.

Iritya Bisaxo itomintaxari Jaxobo.

Iritya Jaxobo itomintaxari Jora intiegiri irirentiegi.

³ Iritya Jora itomintaxari Parese intiri Sari. Ogari iriniro opaita Tamare.

Inpogini Parese itomintaxari Jeserome.

Iritya Jeserome itomintaxari Jarame.

⁴ Iritya Jarame itomintaxari Jaminarabo.

Iritya Jaminarabo itomintaxari Naason.

Iritya Naason itomintaxari Sarimo.

⁵ Iritya Sarimo itomintaxari Boose. Ogari iriniro opaita Jiraaba.

Inpogini Boose itomintaxari Jobeti. Ogari iriniro opaita Jirote.

Inpogini Jobeti itomintaxari Josai.

⁶ Iritya Josai itomintaxari Jirabi peganxitsyaria igobeenxariegite biseraereegi.

Iritya xobeenxari Jirabi itomintaxari Saromon. Ogari iriniro Saromon onti ixoribetaria Joriasi.

⁷ Inpogini Saromon itomintaxari Jiroboame.

Iritya Jiroboame itomintaxari Jabiasi.

Iritya Jabiasi itomintaxari Jasa.

⁸ Iritya Jasa itomintaxari Josapate.

Iritya Josapate itomintaxari Jorame.

Iritya Jorame itomintaxari Josiasi.

⁹ Iritya Josiasi itomintaxari Joatame.

Iritya Joatame itomintaxari Jaxase.

Iritya Jaxase itomintaxari Jesexiasi.

¹⁰ Iritya Jesexiasi itomintaxari Manasesi.

Iritya Manasesi itomintaxari Jamon.

Iritya Jamon itomintaxari Joseasi.

¹¹ Iritya Joseasi itomintaigaxari Jexoniasi intiegiri irirentiegi inpo yamaiganunxani mayaniro biseraereegi Babironiaxu.

¹² Inpogini yogari Jexoniasi itomintaxari Saratiero.

Iritya Saratiero itomintaxari Sorobabero.

¹³ Iritya Sorobabero itomintaxari Jabiote.

Iritya Jabiote itomintaxari Jeriaxime.

Iritya Jeriaxime itomintaxari Jasoro.

¹⁴ Iritya Jasoro itomintaxari Saroxo.

Iritya Saroxo itomintaxari Jaximo.

Iritya Jaximo itomintaxari Jeriote.

¹⁵ Iritya Jeriote itomintaxari Jereasaro.

Iritya Jereasaro itomintaxari Matan.

Iritya Matan itomintaxari Jaxobo.

¹⁶ Iritya Jaxobo itomintaxari Jose. Ogari ixoritiria Jose opaita Maria. Oneni onti iriniro Jesosi ixantaganiria aixiro Xirisito.^a

¹⁷ Mayaniro tsirinxaxoiganxitsyaria ibairopage jaxa ixarabageigaxe 14 itsititapanutara itimaxea Jaberan ixarabagetaxe itimaxea Jirabi. Aryo ixanyoigaxa aixiro mayaniro tsirinxaxoiganxitsyaria ibairopage itsititapanutara itimaxea Jirabi ixarabagetaxe yamaiganunxania Babironiaxu ixarabageigaxe 14. Inpo aryo ixanyoigaxa aixiro mayaniro tsirinxaxoiganxitsyaria ibairopage itsititapanutara yamaiganunxania Babironiaxu ixarabagetaxe itimaxea Xirisito ixarabageigaxe 14.

^a 1.16 Xirisito onti onxantaxea “ixogaxagaxeria Tasorensi inpegaxenpara Igobeenxariegite biseraereegi”.

Jiroxasi 1:5-80

⁵ Pairani ainyotyara ipegaxa Jerorisi igobeenxariegite basigaigatsyaria Joreaxu, ainyo paniro matsigenxa ipaita Saxariasi. Ineni inti gametiaxobentantatsyaria tabagetapinitatsyaria ibanxoxu Tasorentsi itsipaigaria yogonteireiganaxeria tsipaigaxariria Jabiasi pairani. Ineni ainyo ixoritiria opaita Isabera. Oneni aixiro onti yogonteiretanaxeria Jaaron. Yogari Jaaron inti gametiaxobentantatsyaria pairaniniria, aixiro mayaniro yogonteireiganaxeria intiegi gametiaxobentaigatsyaria. ⁶ Yogari Tasorentsi inexeri Saxariasi ontiri Isabera paio ixematsaigaxeri ixenaxagaxeroa mayatiro ixantagetiria pairani onxenaxagaxenxania. Tea tsini xantumatsyame tea inxematsatanoigeri. ⁷ Piteniro jataxe ipisaribageiganai xantanxitsya tea intime itomi teanixa ontomintumatenpa Isabera.

⁸ Inpogini agaxa xutagiteri oxatinxagairia Saxariasi intiegiri itsipaigaria iriaigaea irantabageigaea ibanxoxu Tasorentsi. ⁹ Jantari yoboxaigapaaxara isoxagiaigapaaxero mapuxitsyo ogatantaganiria irogatantaigaxenparoa tatoita irantaigaxe paniropage, ariotari yogameigari ineniegixanyoigiroa maixa. Jantari isoxagiaigaxeroa inti oxatinxataxe Saxariasi inxiaxea tsonpogi intagaxeneria Tasorentsi xasanxapaneri.

¹⁰ Inpo agapaaxara paenityara intagaxero ixianaxe tsonpogi. Mayaniro jorioegi yapatoitaigaxa sotsi iniaigaxeria Tasorentsi.

¹¹ Jantari yaratinxaxea

Saxariasi tsonpogi itagabagetaxea xatsixetyo ineitari isaanxarite Tasorentsi jaratinxaxe onanpinaxu otagantaganiria xasanxapaneri oataxara iranpatexu.¹² Irotyo ineaxeria ogatyo ixenaxe itсарogabagetanaxe yoganaxea sorerere.¹³ Inpo ineni ixantiri:

—Jara pitsarogi, ixemaxenpitari Tasorentsi piniaxeria. Maixa ogari pixoritiria intimaxe oananexite. Inpogini obogaxea pinpaitaxeri Joan.¹⁴ Bineni tobaiti pisinebentaxenpari, aixiro irisinebentaigaxenpari tobaini matsigenxaegi,¹⁵ irisinebentasanotaxenparitari Atinxami Tasorentsi. Jara yobiixumataro bino ontirixa pasini siroaripage. Jantari ainyotyara irine omotiaxu iriniro intinxamitaxenpari Isure Tasorentsi.¹⁶ Inpogini inxematsatagaxeri tobaini yogonteiреgeiganaxeria Biseraere tyapae inxematsaigaxerini Atinxami Tasorentsi. Ineni intitari Itinxamiegi mayaniro.¹⁷ Yogari pitomi onti inxanyotaxeri yoga xamantatantatsyaria Jeriasi, iragabeaxagaxeritari Isure Tasorentsi gabeaxagaxeriria ineni pairani. Ineni onti irijibataxeria yoga iromitiganxaxeria Tasorentsi irabisaaxotantaxea. Irogatagaigaxeri itobaireegi irontasanoiganaenparia itomi ontiri aixiro inxematsaigaxeria Tasorentsi tyapae inegintetasiigabaxenparia boxapaanxitsyameria iromitiganxaxeria.

¹⁸ Ixanti Saxariasi:

—¿Matsi tyara nonxantaxenpara naneni nontomintaxenpara?, jataxetari nopisaribagetanai, aixiro noxoritiria jataxe opisarobagetanai.

¹⁹ Inpo ixanti ineni:

—Naneni nanti Gabirieri. Noxantaxani nantabagetimotiri Tasorentsi. Iritari mitiganxaxena noboxaxea nonxamantaxenpia tyapae pisetaxenpaniri.²⁰ Xantanxitsya maixa tea pinxematsatenanixa pimaxanatanaxe, jara piniai xigonxiro irobogaxea pitomi. Inpogini aryo pinianae.

²¹ Inpogini ineni inaxe tsonpogi janta tea irosotogae. Yogaegiri patoitaiganxitsyaria sotsi ineaigaxea tea ainyotyia irosotogae ixantaigaxe:

—¿Tataxa gaxeri? Oga isaanxaxa tsonpogi.

²² Inpogini yosotogabetanaa tea iragabeae iriniaea. Ineaigabaxeria ineniegi ixantaigi:

—¿Tataxa ineaxe tsonpogi?

Ineni teatyo iriniaea, onti yaxoxobagetaxe.

²³ Inpogini aganaa xutagiteri yagatantanaaria yantabagetaxea iatai ibanxoxu. ²⁴ Inpo ogari ixoritiria itimanaxe oananaxite xantanxitsya oneni onaxe obanxoxu 5 tsitenixuniria tea oneimataenxani. ²⁵ Onti oxenxiabagetanaxa oxanti: “¿Pairo ixabintsaaxena Notinxami! Itsarogaxagabagetaxena janiri yogipasibentaigaana notobaireegi inxantaigaenara: Aryoroxa yotsimanxaxero Tasorentsi jerotyio tea ontomintumatempa”.

Gabirieri ixamantaxeroa Maria intimaxea otomi

²⁶ Inpogini onaxotanaxea Isabera 6 tsitenixuniria itimaxea oananaxite yogari Tasorentsi aryotyia yomitiganxaxeri Gabirieri iriataxea Nasarexu Garireaxu. ²⁷ Aryotari obasigari xara paniro tsinane opaita Maria. Onti otyaxona timagananxitsya tetyara ineimatero surari. Ainyo sariaxaroria ipaita Jose paenitya inxoritaxero. Ineni inti yogonteiretanaxeria Xobeenxari Jirabi. ²⁸ Inpogini yoboxapaaxa Gabirieri obanxoxu ixiapaaxe ixantapaaxero:

—¿Bineni Maria, sinetenpa, isinebentasanotaxenpitari Tasorentsi, ixantaxani itentaxenpi!

²⁹ Oxemutarityo oga oxenaxe otsaroganaxe oniasurentabagetanaxa oxanti: “¿Tyaxatyio ixanti?” ³⁰ Ineni ixantiro:

—Jara pitsarogi, isinebentasanotaxenpitari Tasorentsi. ³¹ Maixari maixa intimaxe piananaxite. Inpogini irobogaxe pinpaitaxeri Jesosi.

³² Pairo irabisaxe intyapaetasanotaxea irabisaxeri mayaniro. Inxantaxenxani Itomi Tasorentsi basigatsyaria xurayo. Yogari Atinxami Tasorentsi inpegaxagaxeri xobeexari inxanyotagaxenparia Jirabi pairani. ³³ Inxantaxani inpegaxenpa Igobeenxariegite biseraereegi, jara itimumati pugaerimeria.

³⁴ Inpogini oneni oxanti:

—¿Tyaxa nagaxeri noananexite? Tetyanixa intimenixa noxoritiria.

³⁵ Ixanti ineni:

—Iroboxaxetari Isure Tasorentsi binenixu. Yogari Tasorentsi basigatsyaria xurayo iragabeaxagaxenpi, jerotyoga yoga pitomi boganxitsyameria inxantaxenxani yasintaria Tasorentsi, aixiro inxantaxenxani Itomi. ³⁶ Xanyotari pitimia Isabera jataxeri opisarobagetanai, aixiro oxantabetagania teria ontomintumatempa, atyari itimi oananaxite, maixa xaramonxitaxe jataxe inaxotanaxe 6 tsitenixuniria. ³⁷ Yagabeaxetari Tasorentsi mayatiro, teanixa tatoita xomutapitsatumatempa.

³⁸ Oneni oxanti:

—Irobentia maixa, atsi nani. Xantetyo inxanyotagaxenara Tasorentsi mayatiro pixantaxenaria maixa, nantitari ironperane.

Inpogini iatai Gabirieri.

Maria oataxea onxamosoteroa Isabera

³⁹ Inpogini obetsixanaxa Maria oataxea Joreaxu. Inpo oataxe otonxoaraxu otsatimabagetanaxe tsitsyari oneero Isabera.

⁴⁰ Oboxapaaxa obasigara oneapaaxero sabinxaxe obanxoxu oxantapaaxero:

—¿Oga ainyonpi?

⁴¹ Oxemutaroty Isabera ogatyo ixenaxe yoanaxa oananexite omotiaxu, itinxamimatanaxarotari Isure Tasorentsi. ⁴² Oniamata-naxetyo syaroenxarixa oxanti:

—¡Bintia ixabintsaasanotaxe Tasorentsi! Mayaniro tsinaneegi ixabintsaaxero, xantanxitsya bineni pairotyo yabisaxe yotasanotaxenpia. Aryo ixanyotaxa piananexite ineni pairo ixabintsaasanotaxeri. ⁴³ ¡Matsi tsininpatyoa naneni tyapae oboxaxea iriniro Notinxami onxamosotenara! ⁴⁴ Iroro noxemabaxenpia piniapaaxenara ogatyo ixenaxe noananexite isinetanaxa yoanaxa nomotiaxu. ⁴⁵ ¡Ixabintsaaxenpi Tasorentsi pixematsataxeritari, aixiro pogataxetari inxenaxagaxero mayatiro ixamantaxagantaxenpia! ⁴⁶ Inpo oxanti Maria:

“Noniasurentaxa nosurexu noxanti: ‘Pairo ityapaeti Notinxami Tasorentsi’.

⁴⁷ Nosinetaxa nosurexu, nosinebentaxari Tasorentsi
bisaaxotaxenaria,

⁴⁸ ineaxenatari nanti ironperane tea nonpaitumatenpa,
itsarogaxagaxena.

Osi maixa mayaniro basigaiganxitsyameria jaxa xipatsixu
inxantaigaxe: ‘Pairo ixabintsaabagetaxero Tasorentsi’.

⁴⁹ Yogari Gabeabagetatsyaria yobetsiximogetaxena tyapaeripage.
¡Ineni ipaita Teria Irobetsixumate Teria Ontyapaete!

⁵⁰ Ixantaxani itsarogaxagaigaxari mayaniro sinebentaigariria.

⁵¹ Yogixoneataxero iragabeane yobetsixagetaxea posante
tyapaeripage.

Yogixegoronxaigaxeri bentaxobageigatsyaria.

⁵² Ioxaigaxeri xobeenxariegi.

Yogaegiri teria inpaitumaigenpa yamutaxoigaxeri yagabea-
xagaigaxeria.

⁵³ Yogari xogaxoiganxitsyaria ipaigaxeri posantepage tyapaeripage.

Yogari sintabageigatsyaria yomitiganxaigairi xogapage tea tatoita inpumaigabaeri.

⁵⁴ Yamutaxotasanoigaxeri biseraereegi, intiegitari ironperane.

Ixantaxani itsarogaxagaigaxari.

⁵⁵ Ixantaxeritari gontaireiganaxairia pairani: ‘Nonxantaxani nontsarogaxagaxenpari Jaberan

intiegiri aixiro mayaniro irogontaireiganaxeria’ ”.

⁵⁶ Ogari Maria obasigaxa obanxoxu Isabera mabani tsitenixuniria, inpogini opiganaa oataia obasigara.

Yobogaxea Joan Gisabinxaatantatsyaria

⁵⁷ Inpogini agaxa obogantaxaria Isabera, obogaxe inti otomi.

⁵⁸ Osinebagetaxaty xara. Inpo ixemaxoigaxeroa mayaniro tsoenitaxotaxaroria intiegiri aixiro otimaigia paioa ixabintsaaxero Tasorentsi isineigamatanaxaty mayaniro. ⁵⁹ Inpogini

omonxaratapaaxara 8 xutagiteri osegaraatsaitunxani isibumesina. Yogaegiri itimaigia ixogaigabetaxa inpaigaxerimea Saxariasi iragaxotaerimea iriri,⁶⁰ xantanxitsya iriniro oxanti:

—Jara, onti inpaitaxenpa Joan.

⁶¹ Ineniegi ixantaiganaxe:

—¿Matsi tyara oxantaxara? Maneritari pitimia paitatsyameria Joan.

⁶² Inpo yoxotunxani Saxariasi inxantaxea tyara inpaitaxenpa itomi.

⁶³ Inpo ineni ioxotaxero intsyaxota ironxsirinxantaxenparoa osi ipunxani yotsirinxaxe ixanti: “Inpaitaxenpa Joan”. Yogaegi patoitaiganxitsyaria ogatyo ixenaigaxe yogaiganaxe sorerere,⁶⁴ aixiro ineni ogatyo ixenaxe inianai ixantaxe: “¿Pairo ityapaeti Atinxami Tasorentsi!”⁶⁵ Jantari ixemaxoigaxeria yogaegi tsoenitaxoi-ganxitsyaria yogabageiganaxe sorerere ineniegi aixiro. Aryo ixanyoigaxa mayaniro basigaigatsyaria otonxoarapagexu Joreaxu ixemaxogeigaxero mayatiro oxa⁶⁶ osi ixenxiabageiganaxa ixantaiganaxe: “¿Tyaxatyo inxantanaxenpara inpogini yoga jananexi?” Ineaigaxetari ixabintsaabagetaxeria Atinxami Tasorentsi.

Saxariasi ixamantantaxea

⁶⁷ Yogari Saxariasi itinxamitaxaritari Isure Tasorentsi ixamantantanaxaria ixanti:

⁶⁸ “¿Pairo ityapaeti Atinxami Tasorentsi sintaigaxairia janeniegi yogonteireiganaxeria Biserare!

Tea imagisantaigajae irabisaaxoigaxaea.

⁶⁹ Maixa yomitiganximoigaxai bisaaxotantatsyaria gabeaba-getatsyaria.

Ineni inti yogonteiretanaxeria ironperane Jirabi.

⁷⁰ Aryotari ixantaigaxeri xamantantaigatsyaria pairani ixantaigi:

‘Ixantaxe Tasorentsi:

Nomitiganximoigaxeri gabeabagetatsyaria yogonteiretanaxeria
nonperane Jirabi irabisaaxoigaxeria.

⁷¹ Intimaigabetaxenpatyo tobaini tsi manxaigaxerimeria,
xantanxitsya naneni nonxisaxobentaigaxeri.

⁷² Nonxenxiiigaxeri mayaniro gonteireiganaxeriria
nontsarogaxagaigaxenparia,

jara nomagisantiro mayatiro noxantaigaxeriria’.

⁷³ Tasorentsi ixantaxeritari Jaberan pairani:

⁷⁴ ‘Inpogini intimaigabetaxenpatyo tobaini tsi manxaigaxerimeria
pogonteireiganaxeria,

xantanxitsya naneni nonxisaxobentaigaxeri janiri itsarogaigai
irantabagetimoigaxenara

⁷⁵ inxenaxagaigaxeroa mayatiro noxantagetiria

inxantaxenpanityo inxenaxaganaxero osatyog inxamabagetanae’.

⁷⁶ Aixiro bineni, notomi, inxantaitaxenpi xamantaxotaxeriria
Tasorentsi basigatsyaria xurayo,

bixetyotari jibatanaxerime iromitiganxaxeria irabisaaxoigaxaea
pinxantaigaxeria biseraereegi irapaxuaigaxeroa yobetsixaigia
teria ontyapaete irogiaigabaxeria iroboxapaaxea.

⁷⁷ Aixiro pogatagaigaxeria irogataigaxeniri

tyara inxantaigaxenpa irabisaaxoigaxenxaniniri

janiri ixenxiiairo Tasorentsi mayatiro yobetsixaigiria teria
ontyapaete.

⁷⁸ Yotasanoigaxaitari itsarogaxagasanoigaxai yomitiganxan-
taxariria bisaaxoigaxaemeria iponiaxara xurayo.

⁷⁹ Irabisaaxoigaxeri teria inxemaxoigabetenpari Tasorentsi,
pinxaigiroria igamane.

Irogatagaigaxae tyara anxantaigaxenpa
antimagantsiigaxea tyapae”.

⁸⁰ Yogari Joan iximotanaxe ixematsatasanotanaxeri Tasorentsi.
Inpogini yantaritanaxea iataxe yobasiguntetaxa parixoti
osarigagitetapaaxea xigonxiro itsititanaxea ixenxianaxea
ixantaigaxeria biseraereegi inegintetasiigabaxenparia Bisaaxo-
tantatsyaria.

Matero 1:18-23

Yobogaxea Jesoxirisito

¹⁸ Maixa nonxenxiaxotaxeri Jesoxirisito tyara ixantaxa
ityasanotyara yoboxutia jaxa xipatsixu yobogaxea. Pairani otimaxe
tsinane opaita Maria. Inti sariaxaro surari ipaita Jose. Inpo tetyara
inxoritero otimaxotaxe oananexite, intitari timaxagaxeri Isure
Tasorentsi. ¹⁹ Yogari Jose ixogabetaxa irapaxuanaeromea janiri
ixoritiro, intitari negintebagetatsyaria, xantanxitsya itsarogaxagaxaro
jerotyotea inxoge inxamantantaxeroa irogipasibentaxeroa, onti
ixenxiabetanaxa irapaxuanaeromea tsitsyania jara ixanti tatoita
yapaxuabitanairo. ²⁰ Xantanxitsya iroro ixenxiabetanaxara
inxanyotaxeromea maixa ixoneatimotaxeri isaanxarite Tasorentsi
igisanirexu ixantiri: “Jose, bineni binti yogonteiretanaxeria Jirabi.
Maixa onti noboxasitaxe nonxantaxenpia tyapae paganaxeroa Maria
pamanaxeroa pibanxoxu. Yogari ojananexite intitari timaxagaxeri
Isure Tasorentsi, irotari itimantaxaria. ²¹ Inpogini obogaxeria
pinpaitaxeri Jesosi, iritari bisaaxoigaxerime itobaereegi janiri
yotsimanxabiigiri Tasorentsi yobetsixabageigia teria ontyapaete”.^a

^a 1:21 Jesosi onti onxantaxea “yabisaxotantaxe Atinxami”.

²² Aryo oxanyotaxa maixa tyapae onxenaxagaxenxaniri ixantaxeria Atinxami Tasorentsi pairani iniaxagaxeria xamantantatsyaria Jisaiasi ixanti:

²³ “Ogari tetyaria inejero surari onxaramonxitaxe
intimaxe ojananexite.

Ineni inpaitaxenpa Jemanoere”
(onxantaxea: “Ixonoitaxai Tasorentsi”).

Jiroxasi 2:1-20

Yobogaxea Jesoxirisito

¹ Jantari tsiripexitsyania Joan ixantaxe xobeenxari Sesa Jaogoseto irotsirinxaxoigaxenpara mayaniro matsigenxaegi. ² Teanixa pairani irotsirinxaxotumaigenpa. Ityaenxa xomutagaiganxitsya irotsirinxaxoigaxenpara inaxea inanpina Sesa paitatsyaria Sirenio janta Suriaxu ineagetaxeneria mayatiro. ³ Inpogini iaigaxe mayaniro tyaxa xara yobasigaigabetara gonteiretaxeriria pairani irotsirinxaxoigaxenpara.

⁴ Yogari Jose onti yobasiga Nasarexu Garireaxu. Inpo ineni iataxe irotsirinxaxotenpara Berenxu Joreaxu, aryotari yobogaxeri Jirabi gonteiretanaxeriria. ⁵ Itsipatanaxaro Maria xaratonxataxe. ⁶⁻⁷ Inpogini iataxe yoboxabetapaaxa panxotsixu omagantapinitaganiria ineaigapaaxeri matsigenxaegi syatexaitabagetaxa tyanpatyo irimagaigapaaxe xara, jerotyoto onti imagantaigapaaxa panxotsi omagantaigaria piratsi. Inpo aganaxara obogantaxenparia Maria obogaxe, inti otomi. Oponataxeri magatsixu oginoriantaxari osexatantaria piratsi.

Isaanxariite Tasorensi intiegiri sentaigiroria obisya

⁸ Jantari janta otsyoenitaxara Beren otimaxea sinpenasi, aryo inaignaxe xara sentaigiroria obisya ixireabentaigaxeroa. ⁹ Inpo ironpatyo yontenexaxoigaxeri Tasorensi yogunteigutarityo jaratinxaxe isaanxarite Tasorensi, itsarogabageiganaxetyo xara.

¹⁰ Xantanxitsya ineni ixantaigiri: “Jara pitsarogaigi. Onti noboxasitaxe nonxamantaigaxenpia pisinebageigaxenpaniri bineniegi intiegiri aixiro

mayaniri pitobaireegi. ¹¹ Jantari janta Berenxu yobasigabetara Jirabi pairani bogaxe bisaaxoigaxenpimeria, iritari Xirisito yomitiganxaxeria Tasorentsi inpegaxenpara Pigobeenxariegite. ¹² Maixa piaigaxe pogunteigapaaxeri ponataxa magatsixu noriixa osexatantaria piratsi. Iroro pogatantaigaxenpa tea namatabinaigenpi”.

¹³ Ironpatyo yagatanaxea iniabagetaxea yogunteigutarityo aratintiitaigaxe inenixu pasini isaanxariite Tasorentsi intoibaigabagetetyo xara iponiaigaxa xurayo. Ineniegi iniaiganaxe ixantaigi:

¹⁴ “¡Pairo ityapaeti Tasorentsi basigatsyaria xurayo!
¡Jaxari jaxa xipatsixu irisinebageigaxenpa mayaniri
inxabintsajaigaxeria!”

¹⁵ Inpogini iaiganaia ineniegi xurayo iniabaxagaigaxa sentaigiroria obisya ixantaigi:

—Tsamenityo aigaxea Berenxu anxamosoiguteria
ixamantaigaxairia.

¹⁶ Iaigaxe itsatimabageiganaxe yoboxaigapaaxa yogunteigapaaxeri Jose ontiri Maria intiri aixiro otomi noriixa, inoriantaxaro osexatantaria piratsi. ¹⁷ Iroro yogunteigapaaxeria ixamantaxoiganaxero mayatiro ixantaigaxeriria isaanxarite Tasorentsi. ¹⁸ Mayaniri xemaigabaxeriria ixamantaigaxeria yogabageiganaxetyo sorerere. ¹⁹ Ogari Maria oxantaxani oxenxiixero mayatiro, tea omagisantero. ²⁰ Inpogini iaiganaia sentaigiroria obisya isinebentaiganaxari Tasorentsi ixantaigaxea: “¡Pairo yagabeabageti Tasorentsi!”, ineaigaxetari oxenaxagagetanaxara mayatiro ixantaigaxeriria isaanxarite.

Matero 2:1-12**Yoboxaigaxea gatabageigatsyaria Jerosarenxu**

¹ Jantari yobogaxea Jesosi Berenxu Joreaxu ainyo igobeenxariegite Joreaxuniria ipaita Jerorisi. Inpogini yoboxaigaxe Jerosarenxu pasini

gatabageigatsyaria iponiaigaxa oataxara yosotogia syabogaenxari. Ineniegi inti ipirinibentaigi inpoxiropage irogatantaigaxenparia posante. Jantari yoboxaigapaaxea ² ixantaigapaaxeri basigaigatsyaria xara:

—¿Tyaxa inaxe xara igobeenxariegite jorioegi ityaenxaria boganxitsya?, noneaigaxeritari inpoxiro yosotogapaaxea yogaenoxanaxara nogatantaigaxaria bogaxe, noboxantaigaxaria nonxamosoiguteria nontigeretotasiigutenparia.

³ Ironpatyo ixemabaxea xobeenxari Jerorisi ogatyo ixenaxe yobanxinabagetanaxatyo xara, aryotyto ixanyoiganaxa mayaniro basigaigatsyaria Jerosarenxu. ⁴ Inpogini ineni ixaemaxagantaigaxeri mayaniro itinxamiegi gametiaxobentantaigatsyaria intiegiri aixiro gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi ixogaxotagantaigaxeri tyara xara irobogaxea Ixogaxagaxeria Tasorentsi inpegaxenpara igobeenxariegite biseraeregi. ⁵ Ineniegi ixantaigiri:

—Janta Berenxu Joreaxu, aryotari ixantaxeri pairani xamantantatsyaria yotsirinxaxotanaxeroa Beren ixanti:

⁶ ‘Bineni, Beren, nanxitsyaria Joraxu,

pairo pabisaxe inxemaxoitaxenpia

pabisaxeroa pasinipage otsirotanxutia panxotsi yobasigantai-
gaxaria tobaini Joraxuniria,

irobogantaxenpitari igobeenxariegite mayaniro biseraeregi’.

⁷ Inpogini Jerorisi maireni ixaemaxagantaigaxeri gatabageigatsyaria teatyto tsini inxamante. Iroro yoboxaigapaaxea ixantaigabaxeri:

—¿Tyati xutagiteri pineantaigaxari ixoneataxea inpoxiro?

⁸ Inpogini ixemaxea ixamantaigaxeri yomitiganxaigaxeri janta Berenxu ixantaigabaxeri:

—Atsi piaige pinxogasanoigaxiteria, inpo pogunteigaxeririxa pinpigaigae pinxamantaigaxenara tyapae noataxiteniri naneni nontigeretotasitutenparia aixiro.

⁹ Iroro ixemaigaxea ixantaigaxeria iaiganaxe Berenxu. Yogari inpoxiro ineaigaxeria otyara janta yobasigaigara ijibaiganaxeri inpo yaganaxeroa oxatinoxataxexa panxotsi inantaxaria Jesosi aryo ixusoenxatapaaxe xara. ¹⁰ Jantari ineaigairia aixiro ogatyo ixenaigaxe isinebageiganaxaty xara. ¹¹ Inpo yoboxaigapaaxara panxotsixu ixiaiganaxe tsonpogi yogunteigapairi Jesosi ontiri iriniro osi yotigeretotasiigapaaxari. Inpo itsaaxoigaxero yamaigaxeneriria ipaigaxeri xori, xasanxapaneri ontiri mira. ¹² Inpogini imagaigaxea ixamantunxani igisanirexu janiri ipigaiganaa Jerorisixu, jeroty xenapitsatantaiganaariria parixoti iaigaia yobasigaigara.

Jiroxasi 2:41-52

⁴¹⁻⁴² Inpogini isiryagaxotanaxara Jesosi 12, yogiaiganaxeri iriri ontiri iriniro iaiganaxea Jerosarenxu irogabisaigaxeroa Pasexoa, ariotari yogameigari ineniegi omirinxaga iatapiniigi yogabisapiniigiroa. ⁴³ Inpogini abisanaia Pasexoa ipigaiganaa. Yogari Jesosi tea iriatae, ainyo janta Jerosarenxu. Xantanxitsya yogari iriri ontiri iriniro tea irogataige, ⁴⁴ ineaigiri jataxeri yogiaiganairi itobaireegi. Inpo otsitenibetanaxa ixogaigabetari maneri, itsotenxabageigaxerityo xara ixogaxotagantaigaxeria itimaigia intiegiri aixiro itsipaigaria ⁴⁵ tea ineaigeri, maneri. Oxutamanitanaxea ipigaigapanaata Jerosarenxu inxogaigapanaateria.

⁴⁶ Iroro omabatanaxara xutagiteri ineaigapaaxeri sabinxaxe ibanxoxu Tasorentsi itentaigaxari gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi ixemisantaigaxeria ixogaxotagantaigabaxeria. ⁴⁷ Mayaniro xemaigaxeriria yogabageiganaxetyo sorerere, ineaigaxeritari paio yogatabageti. Ixogaxotagantageigamatirityo xomuripage, xantanxitsya ineni yogipigaigabaxenerityo.

⁴⁸ Jantari yogunteigapaaxeria iriri ontiri iriniro yogabageiganaxetyo sorerere. Inpo oxantiri iriniro:

—Notomi, ¿jantari jara pixanyoigana maixa? Noxogasanoiga-xenpityo xara notsotensexabageiganaxenpityo, maneribi, pomintsarogaigaxena, noneaigiri aryori pisaanxaxa.

⁴⁹ Yogari Jesosi ixantiro:

—¿Tyara oxantaxara pitsotensexabageiganaxenara parixoti pixogaigaxenara? ¿Matsi tea pogataige ontitari nonpirinibentabagetanaxe irasipage Apa?

⁵⁰ Xantanxitsya ineniegí tea irogataige tatoita ixantaxe. ⁵¹ Inpo yagaiganairi itentaiganaari Nasarexu. Ineni ixantaxani

ixematsabageigiri iriri ontiri iriniro. Oneni oxantaxani oxenxiixero mayatiro ixantaxeria tea omagisantero. ⁵²Yogari Jesosi aryonpatyo iximotanaxeri aixiro yogatasanobagetanaxeri. Yogari Tasorentsi isinebentaxari intiegiri aixiro matsigenxaegi mayanirosanotyó isinebentaigaxari.

Joan 1:14-28

¹⁴Yogari Xirisito yoboxuti jaxa xipatsixu yobogaxea isigasanoigaxai aneniegi ixonoibageigaxai. Aneaigaxeri ixobeenxataxea, intitari Itomi Tasorentsi paniro ixantaxara ineni. Pairo ixabintsaantabageti, aixiro yogixoneatimotasanoigaxai tyara ixanta Tasorentsi. ¹⁵Yogari Joan ixamantaxotaxeria syaroenxarixa xara ixanti: “Iritari yoga noniaxotaxeria otyara noxamantaigaxenpia noxantaxea iroboxaxea pasini pairoria yabisabagetaxena, ixetyotari timatsya”.

¹⁶Ineni pairotyó ixabintsaantabageti jerotyó ixantaxanityó ixabintsaabageigaxai. ¹⁷Pairani Moisesi intagati yotsirinxaxogetaxero ixantagetiria Tasorentsi, onxenaxagaxenxania, xantanxitsya jantari yoboxutia Jesoxirisito onti ixabintsaabageigaxai aixiro yogixoneatimotasanoigaxai tyara ixanta Tasorentsi. ¹⁸Tea tsini neimaterime Tasorentsi, xantanxitsya yogari Itomi paniroria tentasanotariria yogixoneatimoigaxai tyara ixanta ineni.

Joan Gisabinxaatantatsyaria ixamantaxotaxeria Jesoxirisito

¹⁹Yogari jorioegi Jerosarenxuniria yomitiganxaigaxe gametiaxobentantaigatsyaria intiegiri yogonteireiganaxeria Jirebi inxogaxotagantaigaxiteria Joan tsinia ineni inpo ixantaigiri:

—¿Tsininpatyó bineni? ¿Bineni nogiaigaxeria inpegaxenpara nogobeenxariegite?

²⁰Inpo ineni tea iramatabinaigeri onti xatinxa yogaxero ixamantasanoigaxeria ixantaigiri:

—Teatyo naneni pixantaigaxeria maixa.

²¹ Inpo imatutaigaarityo aixiro ixantaigiri:

—Irobentia maixa, ¿bineni xamantantatsyaria nogiaigaxeria?

Ixanti:

—Teatyo naneni.

²² Inpo imatutaigaarityo aixiro ixantaigiri:

—¿Tsininpatyoa bineni? Atsi xamantaigena tyapae nonxamantai-gapaaxerini mitiganxaigaxenaria. ¿Tyara pinxante? ¿Tatatoina poboxasitaxe?

²³ Inpo ixantaigiri Joan:

—Nanti xenxiabagetatsyaria osarigagitetapaaxea nosyaroenxarixa xara, narotari yotsirinxaxotanaxe pairani xamantantatsyaria Jisiasi ixantaxea inpogini intimaxe paniro inxenxiabagetaxe janta osarigagitetapaaxea inxante: ‘Negintetasiigabaxenpari boxanxitsyameria inpegaxenpara Atinxamiegi’.

²⁴ Yogaegiri xogaxotagantaigaxeriria Joan inti mitiganxaigaxeri irapibariseoegitene. ²⁵ Inpo ixantaigiri:

—Irobentia maixa teanixa bineni Ixogaxagaxeria Tasorentsi inpegaxenpara Nogobeenxariegite, ¿tyara oxantaxara pogisabinxaatantabagetaxe? Pixantaxetari tea bineni Jeriasi, aixiro tea bineni xamantantatsyaria nogiaigaxeria.

²⁶ Ixanti Joan:

—Naneni intagati nogisabinxaatanti niaxu, xantanxitsya ainyo paniro xonoigaxenpiria teria pogataigeri, ²⁷ iritari pogitapaaxenameria. Naneni jaroxatyo noxanyotumatari ineni, onti nagamaabagetaxari, pairotari yabisabagetaxena.

²⁸ Yogaegi xogaxotagantaigaxeriria onti iatasibageigaxitiri Betaniaxu. Ogari Betania onti onaxe intati Jororanxu aryotari yogisabinxaatantabagetaxeri xara.

Jiroxasi 3:21-22

Yogisabinxaatunxania Jesosi

²¹ Jantari ainyotyara yogisabinxaatantabageti Joan, imataxeri aixiro Jesosi yogisabinxaataxeri ineni. Inpo yogari Jesosi iniaxeri Iriri. Iroro iniaxeria asirenaxitanaxa inxite ²² ineiri Isure Tasorentsi ixanyotapaaxari jepopoe yapityonxagutapaaxari. Inpo inianaxe Tasorentsi xurayo ixanti: “Bineni binti Notomi, notasanobageta-xenpityo nosinebentaxenpityo”.

Joan 1:29-37**Jesosi inti yomitiganxaxeria Tasorentsi**

²⁹ Inpogini oxutamanitanaxea yogari Joan yoguntetabaxeri Jesosi ixenapaaxe ixanti: “¡Netsixa yoga Obisya yomitiganxaxeria Tasorentsi inxamabentaigaxeria mayaniro betsixaigatsyaria teria ontyapaete!

³⁰ Iritari noxenxiaxotaxeria noxantaxea: ‘Iroboxaxea pasini inpogitapaaxenameria pairoria yabisabagetaxena, ixetyotari timatsya’.

³¹ Naneni aixiro teatyo nogatabetenpa ineni agiaigaxeria, xantanxitsya onti nogisabinxaatantabagetaxe tyapae irogataigaxeniri mayaniro biseraeregi ineni boxanxitsya”.

³²⁻³³ Inpogini ixanti aixiro Joan: “Otyara tea nogatabetenpari, xantanxitsya yogari mitiganxaxenaria nogisabinxaatantabagetaxea niaxu ixantaxena: ‘Tsinirixa pineaxe iraguitasitapaaxeri Nosure irapityonxagutapaaxenpari irinagutapaaxeria, iritari mitiganxaxerimeria Nosure basiganxitsyameria suretsixu’. Inpo noguntetaxeri Isure Tasorentsi iponiapaaxa xurayo ixanyotapaaxari jepopoi yapityonxagutapaaxari inagutapaaxeri. ³⁴ Noguntetasanotaxeri, irotari noxantantaxaria inti Itomi Tasorentsi”.

Ixetyosanoria ipegaxagaigaxe Jesosi irogamereegi

³⁵ Inpogini oxutamanitanaxea yogari Joan ainyo inaxe xara itentaigaxari piteni irogamereegi. ³⁶ Inpo iroso ineabaxeria Jesosi ixenanaxea xara yoguntetabaxeri ixanti:

—¡Netsixa yoga Obisya yomitiganxaxeria Tasorentsi!

³⁷ Irotyo ixemaigabaxea irogamereegi osi ixenaiganaxeri Jesosi.

Joan 3:1-18**Jesosi intiri Mixoremo**

¹ Itimaxe paniro pariseo ipaita Mixoremo, inti itinxami jorioegi.

² Ineni iataxe tsitenigetixu inxamosotaxiteria Jesosi, inpo ixantiri:

—Gatagantatsyaria, nogataigaxe inti mitiganxaxenpi Tasorentsi pogataigaxenara, teanixa tsini gabeatsyame irogixoneataxeroa iragabeane Tasorentsi yoguntetagantaxe posantepage teria oguntetumagetenxani inxanyotaxenpia bineni jaria ineni gabeaxagiri Tasorentsi.

³ Yogari Jesosi ixantiri:

—Maixa nonxamantasanotaxenpi, tsinirixa jaria yobogai aixiro, jara ineimati inpegaxenpara Tasorentsi igobeenxarite.

⁴ Ixanti Mixoremo:

—¿Tyatyo inxantaxenpara matsigenxa irobogaea aixiro? ¿Matsi tyara inxantaxenpara antarini iripiganaea omotiaxu iriniro irobogaea?

⁵ Ixantiri Jesosi:

—Maixa nonxamantasanotaxenpi tsinirixa jaria yogisabinxaata niaxu aixiro jaria yoganiasurentairi Isure Tasorentsi jara ineimati inpegaxenpara Tasorentsi Igobeenxarite. ⁶ Yogari itomintaria matsigenxa inxamaxe inpogini, matsigenxatari inaxe, xantanxitsya jantari iroganiasurentaxeria Isure Tasorentsi aryo pinxante inxantaxani intimaxe jara ineimatairo igamane. ⁷ Jara poganaxe sorerere pineaxea noxantaxenpia tsinirixa jaria yobogai aixiro, jara ineimati inpegaxenpara Tasorentsi Igobeenxarite. ⁸ Onti oxanyotaxaro tanpia. Atsi guntete, irorori otanpiatia opoimaenxatanaxe, xantanxitsya tea ogatenxani tyara oponienxataxa aixiro tyara oaxenataxe. Aryo ixanyota Isure Tasorentsi yoganiasurentantia.

⁹ Ixantutaatyó aixiro Mixoremo:

—¿Tyaxatyó oxantaxara oxa?

¹⁰ Ixantutarityó Jesosi:

—Xogapage bintia gatagaigiriria pitobaire ¿tyara pixantaxara tea pogatero oxa? ¹¹ Maixa nonxamantasanotaxenpi, naneniegi onti noxamantaigabetaxenpi nogataigiria ontiri aixiro noneageigiria, xantanxitsya bineniegi tea pinxematsaigena. ¹² Xanyotari maixa noxamantaxenpiro oguntegetaganiria jaxa xipatsixu tea aryo pinxematsatena aryonparoxa nonxamantagetenpiroa isariagetaxaria Tasorentsi jaroxatyó pixematsatumatana.

¹³ “Tea tsini jatumatatsyame xurayo itimia Tasorentsi ineagetaxeroa mayatiro timagetatsyaria janta. Panirosanotyó neasanogetaxero Sigasanotiriria Matsigenxa. ¹⁴ Pairani yogari Moisesi yogaenoxaxotaxeri maranxe janta osarigagitetapaaxea. Aryo inxanyotagaxenxani Sigasanotirira Matsigenxa irogaenoxaxotaxenxania inpogini, ¹⁵ osi tsinirixa xematsataxerime jara ineaíro ixamaia inxantaxani intimaxe.

¹⁶ “Yogari Tasorentsi pairotari yabisaxe yotasanobageigaxaria mayaniró matsigenxaegi, jerotyó yomitiganxantaxariria Itomi paniroria inxamabentaigaxeria tyapae janiri ineaigairo ixamaia mayaniró xematsaigaxerimeria onti inxantaxani intimaigaxe. ¹⁷ Teanixa iroro iromitiganxabiteri jaxa xipatsixu irotsimanxaxagantaigaxeria matsigenxaegi, ontityó yomitiganxabitaxeri irabisaaxoigaxeria.

¹⁸ “Tsinirixa xematsataxeri jara yotsimanxagani, xantanxitsya yogari teria inxoge inxematsataxeria ineni pinxante mataxa tsitsyata inxanyotagantaxa isatyó irotsimanxaxenxania, teanixa inxematsateri”.

Matero 4:12-16

¹² Inpogini yogari Jesosi ixemaxotaxeria Joan yasitaxotunxania iataxe Garireaxu, ¹³ xantanxitsya tea irobasisaenpa Nasarexu, onti iataxe yobasigaxara Xaperenaouxu. Ogari Xaperenaon onti onaxe otsapiaxu inxajare paitatsyaria Garirea otsyoenitaxotaxarao xipatsipage yobasigantaigaria pairani yogonteireiganaxeria Saboron intiri Nepetari. ¹⁴ Aryo ixanyotaxa maixa tyapae onxenaxagaxenxaniniri yotsirinxaxotanaxeria xamantantatsyaria Jisaiasi pairani ixanti:

¹⁵ “Ogari xipatsi yobasigantaigaria yogonteireiganaxeria Saboron intiri Nepetari,

ontu onaxe intati Jororanxu oxenantapinitagania oatapinitagania aryonatoanexu nia.

Ontu opaita aixiro Garirea;

yobasigantaigarao tobaini teria ineniegí biseraereegi.

¹⁶ Yogaegiri basigaigatsyaria xara onti imapunataxoigabetaxa,

xantanxitsya maixa jataxe ixoneagitetaxoiganaxe;

paenitya inpogereaigaxenpa, xantanxitsya maixa onti yoboxasiigaxeri Bisaaxotantatsyaria irabisaaxoigaxeria”.

Matero 8:16-17

¹⁶ Inpogini inaxera Jesosi janta panxotsixu Xaperenaouxu otsitenienxatanaia yamaigapaaxeneri tobaini itimaguigaxeria xamagarini. Irotyo iniaxea Jesosi oga ixenaigaxe xamagarinipage ioxaiganairi itimaguigabetaxaria iaigaia parixoti. Aixiro yamaigapaaxeneri tobaini mantsigaiganxitsyaria, yobegageigairia mayaniro. ¹⁷ Aryotari ixantaxeri pairani xamantantatsyaria Jisaiasi

ixamantaxotaxeria ixantaxea: “Yatsipereabentaigaxaia abetsixaigia teria ontyapaete, aixiro yobegaigaxaia amantsigaigaxea”.

Maroxosi 4:1-20, 33-34

Jesosi ixantaxotaxeroa oxenxiagania Iriniane Tasorentsi

¹ Inpogini Jesosi iatai aixiro otsapiaxu inxajare yogatagantabagetaia. Yapatobageigapaaxaty magaiseni ro matsigenxaegi inaxea ineni, tyaxa arisano xara. Ineni itetaxa bitorentsixu yosabinxaxe. Mayaniro patoitaiganxitsyaria ipioitaigaxa otsapiaxu.

² Inpo yogataigaxeri ixantaxogetaxeroa posante ixantaigiri: ³“Atsi xemisantaigena nonxamantaigaxenpia. Iataxe paniro matsigenxa ixitabagetaxea turigoxi. ⁴Ioxagisetanaxero osoxagianaxa itsotenxabagetanaxero. Oxonogagarantaxa oparigetanaxe abotsixu,

inpo iparigasiigaxero tsimeri isexataigaxaroa. ⁵ Pasini oxonogagarantaxa oparigigetanaxe mapusexu, sintsi osiboxabetanaxa, tesaxonatari ontimasanotenixa xipatsi. ⁶ Inpogini iporeabetanaxa syabogaenxari itaganaxero osigirixanaxe oxamanaxe, tetanixa oatasanote ositsaxi sabi, otixaxerotari mapu. ⁷ Oxonogaxa pasini oparigigetanaxe oxitagigetaxara oxitsoxi tobaseri timatsyaria otsei. Inpo osiboxabetanaxara sintsi osiboxutanaxa tobaseri irorori asaganaxero oxamanai, tea ontime oxitsoxi. ⁸ Pasini oxonogaxa oparigigetanaxe otyapaepatsataxea xipatsi. Irori pinxante osiboxanaxe oximotanaxe otimanaxe tobaiti oxitsoxi, oxonogaxa otimaxe 30, pasini 60, pasini otimaxe 100”.

⁹ Inpo ixantaigiri: “Pixemaigaxenarixa maixa atsi xenxiiasanoige-rotyo noxantaigaxenpiria”.

**Jesosi yogataigaxeria irogamereegi tyara oxantaxa
ixantaxogetaxeroa mayatiro**

¹⁰ Inpogini iaiganaia mayaniro, panibania yapuntaa Jesosi itsipaigaaria irogamereegi, aixiro pasini xenabageigaxeriria. Ineniegi ixantaigiri:

—¿Tatatyo pixantaxotaxe inxaara?

¹¹ Ineni ixantaigiri:

—Pairani tea ogatabetenxani tyara inxantaigaxeri Tasorentsi matsigenxaegi irabisaaxoigaxeria tyapae inpegaxenpaniri itinxamiegi. Maixari maixa ixogaxe pogataigaxeroa bineniegi. Jantari nogataigiria pasinipage onti noxantaxogetaxero mayatiro ¹² tyapaeniri

‘irogunteigabetaxenpa xantanxitsya onti inpegaxenpa xanyomataxa teanixaty irogunteige.

Inxemaigabetaxenpa aixiro, xantanxitsya onti onxomutapitsai-gaxenpari tyapae janiri yabisaaxoigagani’.

Jesosi ixamantaigaxeria irogamereegi ixantaxotaxeria inxaara

¹³ Inpo ixantaigiri:

—¿Tea pinxemaigabaxero oxa noxantaxotaxeria inxaara? Irobentia maixa ¿tyanpa pinxantaigaxenpa pinxemaigabaxeroa tobairi nonxantaxogetaxeria? ¹⁴ Maixa nonxamantaigaxenpi. Yogari jatanxitsyaria inxita bagetea inti noxantaxotaxe xenxiabagetiroria Iriniane Tasorentsi. ¹⁵ Ixonogagarantaigaxa matsigenxaegi onti ixanyoigaxaro turigoxi parigigetaxitsyaria abotsixu.

Ixemisantaigabetaxaro Iriniane Tasorentsi, xantanxitsya sintsi yoboxasiigaxeri Satanasi imagisantaigaxeri mayatiro.

¹⁶ Ixonogagarantaigaxa pasini onti ixanyoigaxaro oxiitsoxi parigigetaxitsyaria mapusexu tesaxonaria ontime xipatsi.

Ixemaigabaxeroa Iriniane Tasorentsi isinebentaigabetabaxaro, ¹⁷ xantanxitsya tea inxematsatasanoigero, jerotyó imagisantaiganairo sintsi. Inpogini oboxasitaxeri tsipereagantsi ontirixa yotsimana-biigunxania Iriniane Tasorentsi oga ixenaigaxe yapaxuaiganairo ixanyoiganaa otyara tetyara inxematsatumaige. ¹⁸ Pasini onti ixanyoigaxaro oxiitsoxi parigigetaxitsyaria oxitagigetaxara oxiitsoxi tobaseri. Ixemisantaigabetaxaro Iriniane Tasorentsi, ¹⁹ xantanxitsya irotya imaigabai ixenxiiagabaaroa mayatiropage timagetatsyaria xipatsixu, aixiro isinebentaigabaari xorixi ontiri aixiro posantepage jaraxintsipage. Teanixa inxenxiiagaero Iriniane Tasorentsi, ontitari ixenxiiaganaxa irasintagarantaigaxenpara. Tyanpa inxantaigaxenpa inxematsatasanoigaxea. ²⁰ Xantanxitsya ainyo pasini ixonogagarantaigaxa onti ixanyoigaxaro parigigetaxitsyaria otyapaepatsataxa xipatsi. Ixemisantaigaxero Iriniane Tasorentsi ixematsatasanoigaxero, inpo aryonpatyo ixematsatasanoiganaxerori. Ixonogagarantaigaxa itimaigaxe tyapae ixanyoigaxaro turigo timanxitsyaria oxiitsoxi 30. Pasini ixanyoigaxaro timanxitsyaria 60. Pasinitya pairotyo yabisaigaxe itimagantsibageigaxea tyapae ixanyoigaxaro timanxitsyaria oxiitsoxi 100.

Maroxosi 4:33-34

³³ Aryo ixanyoigaxeri maixa Jesosi yogataigaxeria Iriniane Tasorentsi ixantaxogetaxeroa posantepage, xantanxitsya tea paio irobasisigaxoigenpari tyapae inxenxiiigaeroniri tyatirixa ixemaigaxeria. ³⁴ Tea irogataigeri xogapage, tatarixa ixogaxe irogataigaxeria onti ixantaxogetaxero. Xantanxitsya jantari intagania itsipaigaxari irogamereegi aryo pinxante ixamantasanoigaxeri mayatiro.

Jiroxasi 8:22-25

²² Inpogini itsipaiganaxari Jesosi irogamereegi iaigaxea inxajarexu yomateiganaxa bitorentsixu ixantaigiri:

—Tsame intati.

Inpo iaiganaxe. ²³ Jantari yamaataxoiganaxea imaganaxe Jesosi bitorentsixu. Inpo otanpiamatanaxetyo omaranerixatyo tanpia xara jiriririri ogatyoxenaxe oboresaxantanaxe osyatexajatanaxa nia bitorentsixu paenityatyositsiganaxe. ²⁴ Isigateigamatanaxarityo Jesosi yogireaugarityo ixantaigaxeria:

—¡Gatagantatsyaria! ¡Jataxe atsitigaxoiganaxe!

Itinaamatanaxatyos Jesosi inianaxeroa tanpia ixantiro:

—¡Xaratanae, intaga pitanpiati!

Iniiro aixiro inxajare ixantiro:

—¡Maireatanae!

Ogatyoxenaxe oxaratanai tanpia, aryo oxanyotaxa inxajare irorori omaireatanai. ²⁵ Inpo ixantaigularityo irogamereegi:

—¿Tyatirityo maixa pixematsaigaxenara pogataigaxenara nagabeabageti?, ineaigaxeritari ipinxagaxeroa tanpia.

Xantanxitsya ineniegí itsarogabageiganaxetyo yogaiğanaxea sorerere ixantabaxagaiganaxara:

—¿Tsininpatyoa yoga, iniimataxeroa tanpia ontiri nia oxematsataxeri?

*Maroxosi 5:1-20***Jesosi intiri itimagutaxeria xamagarini**

¹ Inpogini yoboxaigapaaxara intati yagataxoigapaaxe Jerasaxu.

² Iroro yaguibetanaxara Jesosi yoguntetiri ixenapaaxe paniro matsigenxa itimagutaxeria xamagarini iponiapaaxa inperitanaxixu yogantapinitaganiria igamaga, ³ aryotari yobasigari xara. Tea tsini gabeimaterime irogusotaxeria. ⁴ Yogusotantabetunxani xarenatsa igitixu ontiri iraxoxu itinpetisagetiro xara ipitanxaxerotyo tixn tixn tixn opetisagetanaxe xaxitsyoeginibati. Teaty tsini gabeimaterime.

⁵ Ixantaxani ixenabageti xutagiterixu ontiri tsitenigetixu. Ixenagematanaxetyo otonxoarapagexu ontiri inperitanaxixu yogantaganiria igamaga, ixaemagematanaxetyo eeee. Yagaxero mapu tsoganpiri yototantanaxaroa isaty sei sei sei. ⁶ Irotyo yoguntetaxotabaxaria Jesosi isigatetanaxari yotigeretotasitapaaxari.

⁷⁻⁸ Inpo ineni inianaxeri xamagarini ixantiri:

—;Sotoganae, paxuanaeri yoga!

Iniamatanaxetyo ineni syaroenxarixa xara ixantiri:

—;Eeee! ;Jesosi, Itomi Tasorensisanoria basigatsyaria xurayo, aryonena jara tya pixantana! Atsi jaratyo patsipereaxagana.

;Tsarogaxagenanityo!

⁹ Inpogini ixantiri Jesosi:

—;Tya pipaita?

Ixanti ineni:

—Onti nopaita Magaiseni, magaisenirotari noxaraigi.

¹⁰ Xantanxitsya atsi jara pomitiganxaigana parixoti.

¹¹ Aryo onaigaxe xara tobaini poxinti opiratagania osexabageigaxara otonxoaraxu, mayaniro onaigaxe 2,000.

¹² Iniitaiganaaty xamagarini ixantaigi:

—Atsi aryome pomitiganxaigaxena nontimaguigaxeroa poxinti.

¹³ Yogari Jesosi ixantaigiri:

—Atsina, piaige.

Osi ixenaxe yosotogaigapanuti ioxaiganairi itimaguibetaxaria irotya iatasiigabetaxa poxinti. Iroro itimaguibetapaaxaroa ogaty oxenaigaxe osigaiganaxa otseraaxu anonxaiganaxa oxaabioigaxa taboo, taboo, taboo opogereaigaxaty mayaniro. ¹⁴ Iroro yogunteigabaxeria sentaigiriria itsarogabageiganaxetyo xara isigaiganaxa iaigai ixamantaigapaaxea janta yobasigaigara itsotexabageiganaxeroty, ixemaxotantaigabaxariria basigaigatsyaria xara intiegiri aixiro basigageigatsyaria parixotipagexu. ¹⁵ Iaigaxe inaxea Jesosi inpo yoboxaigapaaxara yogunteigapaaxeri itimagubetaxaria xamagarini sabinxaxe sapitaxa magatsi xanyotasanobagetaaty ityara, ogatyo ixenaigaxe itsarogabageiganaxe. ¹⁶ Yogari neaigaxeroria mayatiro ixamantaigabaxeri tyara ixantaxeri otyara yoneagaigaxaria timaguigabetaxariria matsigenxa, inpo aixiro tyara ixantaxeri yomitiganxaigaxeria itimaguibetaxaroa poxinti osi oxajaigaxa. ¹⁷ Ironpatyoxe ixemaigaxea ixamantaigaxeria, ineniegi ixantaigaxeri Jesosi:

—Noxogaigabetaxa piataea parixoti.

¹⁸ Iroro itetanaara Jesosi bitorentsixu iriataea, yogari itimagubetaxaria xamagarini ixantiri:

—Noboxe naneni.

¹⁹ Xantanxitsya ineni ixantiri:

—Jara poboxi. Aryonpa piatae pibanxoxu pineaigapaxeria pitobaireegi pinxamantaigapaaxeria tyara ixantaxenpi Tasorentsi itsarogaxagaxempia yoneaganontainpia itimaguibetaxenpia xamagarini.

²⁰ Ineni ixanti:

—Atsi nani.

Inpo iatai ixenabagetaxe ixamantaigapaaxeri mayaniro basigaigatsyaria xara Texaporisixu. Ineniegi yogabageiganaxe sorerere.

Joan 6:1-58

Jesosi yogitobaigaxeroa pan

¹ Inpogini Jesosi imonteanaxaro inxajare Garirea oxantagani aixiro Tiberiasi. ² Ixenaiganaxeri tobaini matsigenxaegi, ineigaxeritari yoguntetagaigaxeria posante teria iroguntetumaigero yobegageigamatirityo mantsigaiganxitsyaria. ³ Yogari Jesosi iataxe otonxoaraxu itentaiganaxari irogamereegi ipioitaigaxa janta. ⁴ Jataxe otsyoenitapaaxa agantaxenparia ibiesetaegite jorioegi oxantaganiria Pasexoa. ⁵ Inpo yogari Jesosi ineigabaxeria ixenaigapaaxeria tobaini matsigenxaegi ixantiri Jeripe:

—¿Tyara anpunabentaigaxe pan anpaigaxeria irisexataigaxenpara mayaniro yogaegi?

⁶ Onti ixantaxeri maixa ineaxea tyaxa inxante Jeripe, xantanxitsya ineni yogataxetyo tyara iragaxero. ⁷ Yogari Jeripe ixanti:

—Tea nogate, xanyotari anpunabentaigea pan 200 tenario jaroxatyo osatyogumatari irisexataigaxenpara paniropage majani.

⁸ Aryo inaxe xara pasini irogamere Jesosi ipaita Janterese. Inti irirenti Sumo Pebero. Inpo inianaxe ineni ixantiri:

⁹ —Jaxa ainyo paniro jananexi ineni sintanxitsya 5 pan obetsixantunxaniria sebara intiri aixiro piteni mayori, xantanxitsya itobaigabageti matsigenxaegi xara, jaroxatyo osatyogari.^a

¹⁰ Yogari Jesosi ixanti:

^a 6.9 Sebara: onti panxirentsi oxanyobetaxaro arosi.

—Atsi xantaigeri mayaniro inpioitaigaxea.

Inpo osi ipioitaigaxa mayaniro. Yogari surariegi ixarabageigaxetyo 5,000. Xarari xara ipioitaigaxea ontiatyosinpenasi.¹¹ Inpo yogari Jesosi yagaxero pan yapagotaxero iniaxeri Tasorentsi ixanti:

—Apa, nosinebagetaxatyomaixa pipaxenara nosexataigaxenparia.

Inpo ipaigaxeri irogamereegi, iritya paigaxeri mayaniro pioitaiganxitsyaria. Aryo ixanyotagaxari mayori ineni ipaigaxeri jaxarixa ixogaigaxe.¹² Inpo ixemaiganaxara ixantaigiri Jesosi irogamereegi:

—Maixa atsi patoigaero oga pan aityotyaria onai janiri aparatumata.

¹³ Ineniegi osi yapatoigairo yogiagaigairoa tsibetaxu syatexapagerixa xara onaxotaxe ¹². ¹⁴ Iroero ineigaxea mayaniro yobetsixaxea Jesosi teria oneimagetenxani yogitobaigaxeroa pan ixantaigaxe:

—Iribentia inti xamantantatsyaria agiaigaxeria.

¹⁵ Xantanxitsya Jesosi ineaxea ixogaigaxea iragaigaxeria inpegaigaxeria igobeenxariegite yamereanai iatai parixoti otonxoaraxu paniro yapuntanaxa.

Yanuiataxeroa Jesosi jenoxua nia

¹⁶ Inpogini otsitenitanaia yogari irogamereegi Jesosi yagateaiganai inxajarexu ¹⁷ inpo iteiganaa bitorentsixu imonteaiganaea iriaigaea Xaperenaouxu. Jataxe otsitenitanaxe xantanxitsya yogari Jesosi tetya iroboxe. ¹⁸ Inpo otanpiamatanaxetyo omarane tanpia jiriririri oboresexantamatanaxetyo xara. ¹⁹ Inpo iataxoiganaxea niganxia samanixona janta yoguntetaigiri Jesosi ixenapaaxe yanuiatapaaxero jenoxua nia ogatyo ixenaigaxe itsarogabageigamatanaxetyo xara. ²⁰ Xantanxitsya ineni ixantaigiri:

—Narotari, jara pitsarogaigi.

²¹ Inpo ineniegi isinebageiganaa osi ixantaigaxeri intetaenpara. Irotyo itetaxara tsoeni osamani maa boxaigaxa Xaperenaouxu.

Ixogunxania Jesosi

²² Inpo oxutamanitanaxea mayaniro patobentaigaxariria Jesosi tsyapi ixenxiaiganairo ineigabairia irogamereegi iaiganaia tea intentaiganaeri ineni. Aixiro maneri pasini bitorentsi, patiroitari onaxea ixenantaiganaaria. ²³ Inpo oboxapaaxe pasinipage bitorentsi oponiagetaxa otsirotanxutia panxotsi opaita aixiro Tiberiasi. Agatagetapaaxe ainyonitaxara isexataigaxeroa pan yogitobaigaxeria Atinxami, ²⁴ jerotyó itetantaiganaxeroa iriaigaxea Xaperenaouxu inxogaigaxeria, ineigaxetari maneri tyaxa itsataxe.

Jesosi inti ganiantatsyaria

²⁵ Inpogini yoboxaigapaaxara ineaigapaaxeri Jesosi ixantaigiri:

—Gatagantatsyaria, ¿tyataxea poboxaxea jaxa?

²⁶ Xantanxitsya Jesosi ixantaigiri:

—Maixa nonxantasanoigaxenpi tea iroro pinxogabiigena pineaigaxenara nogixoneatimoigaxenpira iragabeane Tasorentsi, ontityo pineaigaxea nopaigaxenpia pan pisexataigaxara pixemaiganaxara. ²⁷ Jara patiro pixenxiaxoigaro pisexaegi tsonxatanaatsyameria, pinxenxiaxotasanoigaxerotyto aixiro pisexaegi jaria otsonxatumata onti onxantaxani oganiaigaxenpi, irotari inpaigaxenpiria Sigasanotiriria Matsigenxa, yagabeaxagaxeritari Tasorentsi irogixoneataxeroa iragabeane tyapae pogataigaxeniri ineni mitiganxaxeri.

²⁸ Ineniegi ixantaigiri:

—¿Tatoita nantaigaxe tyapae irisinebentaigaxenaniri Tasorentsi?

²⁹ Ixanti Jeso:

—Onti pinxematsaigaxeri yomitiganxaxeria, irotari ixogaxe ineni.

³⁰ Ixantaigi:

—¿Tatatyo pineaxagaigaxenara tyapae noneaigaxeroa nogatantaigaxenparoa inti mitiganxaxenpi Tasorentsi? Atsi xanyotagenparonityo ³¹ pairani inaigaxea gonteireiganaxenaria janta osarigagitetapaaxea isexataigaxaroa manaa, aryotari oxantaxeri Yotsirinxaxagantaxeria Tasorentsi oxanti: ‘Ipaigaxeri pan ponianxitsyaria xurayo’.

³² Yogari Jesosi ixantaigiri:

—Maixa nonxamantasanoigaxenpi, tea ineni paigerime Moisesi, intityo paigaxeri Apa. Maixari maixa onti ipaigaxenpi pan poniasanotanxitsyaria xurayo. ³³ Ogari oga pan ipaigaxenpiria

Tasorentsi irotari ponianxitsyaria xurayo oganiaigaxeria mayaniro matsigenxaegi inxantaxania intimaigaxe.

³⁴ Osi ixantaigaxeri:

—Irobentia maixa omirinxara pinpaigaxenaro oga pan.

³⁵ Ixanti Jesosi:

—Narotari pan gianantatsyaria. Tsinirixa bentaxename jara itasegumatai. Aryo inxanyotaxe tsinirixa xematsataxename jara imiretumatai. ³⁶ Xantanxitsya maixa nonxantaigaxenpi pineaigabetaxenatyo tea pinxematsaigena. ³⁷ Mayaniro ixogaxagaigaxeria Apa inxematsaigaxenara inxematsaigaxenatyo, aixiro mayaniro xematsaigaxenameria nabisaaxoigaxerityo jara notsimanxumaigiri. ³⁸ Teanixa iroro noboxasite jaxa xipatsixu nobetsixaxea tatarixa noxogaxe naneni, ontityo noboxasitaxe nobetsixaxea ixogaxeria mitiganxaxenaria. ³⁹ Ontitari ixogaxe nabisaaxotasanoigaxeria mayaniro ixogaxagaigaxeria inxematsaigaxenara janiri ipegumata paniro, onti noganiaigaeri inpogini intinajaiganaea xamageigabetanxitsyaria. ⁴⁰ Ixogaxetari Apa inxantaxania intimaigaxe mayaniro xematsaigaxenameria xantaiganxitsyameria: ‘Arisanoni inti Itomi Tasorentsi yomitiganxaxeria irabisaaxotantaxea’. Inpo naneni noganiaigaeri inpogini intinajaiganaea xamageigabetanxitsyaria.

⁴¹ Irotyo ixemaigaxeria jorioegi ixantaxea maixa ogatyo ixenaigaxe iniasinaiganaxari ixemaigaxeritari ixantaxea: “Nanti pan ponianxitsyaria xurayo”. ⁴² Ixantaigi:

—¿Matsi tea ineni Jesosi itomi Jose? Aneaigiritari iriri ontiri iriniro. Tyara ixantaxara ixantaxea: “Onti noponiaxa xurayo”.

⁴³ Ixantaigutarityo Jesosi:

—Atsi jara pixanyoigana maixa. ⁴⁴ Jara tsini xematsatumatana tsitsyata jaria ineni xematsatagiri Apa mitiganxaxenaria. Inpo naneni noganiaeri inpogini intinajaiganaea xamageigabetanxitsyaria.

⁴⁵ Oxantaxetari yotsirinxaigaxeria xamantantaigatsyaria oxanti: ‘Tasorentsi irogataigaxeri mayanero’. Jeroty tsinirixa xemisantaigaxerime Apa aixiro inxematsaigaxeri inxematsaigaxenatyo naneni aixiro.

⁴⁶ “Tea tsini neimaterime Apa. Panirosanoty naneni noneaxeria aryotari noponiaxari inenixu. ⁴⁷ Nonxamantasanoigaxenpi tsinirixa yoga xematsataxenameria inxantaxani intimaigaxe jara ineimatairo igamane. ⁴⁸ Nantitari pan ganiantatsyaria. ⁴⁹ Pairani inaigabetaxara gonteireiganaxenpiria janta osarigagitetapaaxea isexataigabetaxaroty mana xantanxitsya ineaigairotyo ixamaia. ⁵⁰ Xantanxitsya naneni maixa onti noniaxotaxe pan ponianxitsyaria xurayo. Tsinirixa sexataxenparome jaraty ineimatairo ixamaia. ⁵¹ Narotari oga pan ponianxitsyaria xurayo. Tsinirixa sexataxenparome inxantaxani intimaxe, ontitari noniaxotaxe nobatsa nonpaigaxeria mayanero matsigenxaegi tyapae inxantaxaniniri intimaigaxe”.

⁵² Osi ixantabaxagaiganaxa jorioegi:

—¿Tyara inxantaxenpa yoga inpaigaxaeroa ibatsa asexataigaxenparoa?

⁵³ Ixantaigiri Jesosi:

—Maixa nonxamantasanoigaxenpi jarixa pisexataigaro ibatsa Sigasanotiriria Matsigenxa, aixiro jarixa pobiixaigaro irirajana jaratyo pixantaxani pitimaigi. ⁵⁴ Mayanerotari sexataigaxenparomeria nobatsa aixiro irobiixaigaxenparo norirajana inxantaxani intimaigaxe, narotari ganiaigaerime inpogini intinajaiganaea xamageigabetanxitsyaria. ⁵⁵ Ogari nobatsa irotari sexatsisanoria. Aryo oxanyotaxa norirajana irorori onti miretsisanoria. ⁵⁶ Tsinirixa sexataxenparome nobatsa, aixiro irobiixaxenparo norirajana inxantaxani intimaigaxe intsipatasanoigaxena, naroty nonxantaxani nontsipatasanoigaxenpari. ⁵⁷ Yogari Apa mitiganxaxenaria inxantaxani itimi, jeroty aryo noxanyota naneni aixiro noxantaxani notimi, iritari ganiana. Aryo inxanyotaxenpa tsinirixa sexataxenparome nobatsa noganiaxeri. ⁵⁸ Onti noniaxotaxe pan ponianxitsyaria xurayo. Irorori tea aryo

onxanyotenparo manaa isexataigaxaria gonteireiganaxenpiria inpo ixamaigai. Xantanxitsya tsinirixa sexataxenparome oga pan noniaxotaxeria maixa inxantaxani intimaxe.

Maroxosi 7:1-23

Jesosi yogataigaxeria irogamereegi tata xitsitinxantatsya

¹ Inpogini yoboxaigaxe pariseoegi intiegiri gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi, iponiaigapaaxa Jerosarenxu yapatobentaigapaaxaria Jesosi. ² Inpo yoguntetapairi irogamereegi ixonogagarantaigaxa isexataigaxa xogapage tea inxibaxoigenpa inxanyoigaxeroa ixantaiganaxeria gonteireiganaxeriria. ³ (Ixantaigaxetari inenieggi pariseoegi intiegiri aixiro mayaniri itsipaigaria jarixa ixibaxoiga irisaanxaigaxenpara oxitsitinxaxeriria tatapagerixa oita jara isexataiga, ixenaxoigaxeritari gonteireiganaxeriria. ⁴ Aixiro iaigia opimantagetaganian posantepage osexatagetaganiria yoboxaigai xaataigapaaxe. Jaria xaataigi jara isexataiga. Aixiro posante ixenaxoigaxeri gonteireiganaxeriria pairani ixibaigiroa yobiixantaigaria, boxitantatsyaria ontiri aixiro asuronaxipage isexatantaigaria.) ⁵ Inpogini yogari pariseoegi intiegiri gatagantaigiroria itsirinxaxotanaxeria Moisesi ixantaigiri Jesosi:

—¿Tyara ixantaigaxara pogamereegi tea inxenaxagaigero mayatiro ixantageiganaxeria gonteireiganaxairia? Atsi guntete, ominrinxa isexataigara tea inxibaxoigenpa inxanyotagaigaxeroa ixantaiganaxeria, onti isexataxoigaxaro iraxo oxitsitinxaxeroa tatapagerixa oita.

⁶ Ineni ixantaigiri:

—Binenieggi onti pixematsatamanpegaigaxa xogapage. Ixantasanotaxeni xamantantatsyaria Jisaiasi yotsirinxaxoiganaxenpia pairani ixanti:

‘Ineniegí ixantaigabetaxa: Tasorentsi inti pairoria ityapaeti, xantanxitsya ontityo ixantamanpegaigaxa xogapage, teatyó arisano inxenxiixoigena.

⁷ Aixiro ixantaigabetaxa: Tasorentsi inti Atinxamiegí, xantanxitsya onti yogatagantaigi ixenxiiaigaxeria matsigenxaegi’.

⁸ Bineniegí ontitari tea pinxenaxagaigero ixantagetaxeria Tasorentsi onti pixenaxobintsaigaxe yogatagantaigiria gonteireiganaxenpiria.

⁹ Ixantaigiri aixiro:

—Aryoni pixanyoigaxa maixa tyapae pinxenaxoigaxerini gonteireiganaxenpiria. ¹⁰ Pineaigabetaxarotyó ixantaxea Moisesi: ‘Pinpinxatsaigaxeria piri ontiri piniro jara pipugatsatumaigari’. Aixiro ixanti: ‘Yogari tsi manxaxenparimeria iriri ontirixa iriniro iroginoriaxenxani’. ¹¹ Xantanxitsya bineniegí onti pogagaigaxero. Atsi guntete, maixa ainyoegi tomintaigatsyaria xogaxobageiganxitsyaria ixantaigabetaxari itomi intsarogaxagaigaxenparia inpaigaxeria ixogaxoigaxaria, xantanxitsya bineniegí onti pixantaigaxe tyapae inxantaxeria: ‘Jara nagabei nonpaigaxenpia pinebiigaxenaria, mayatirotari nasintagetaria onti xoroba’. (Ogari xoroba onti onxantaxea: “Nasintaxagaxaria Tasorentsi”). ¹² Ixantaxerixa xoroba bineniegí pixantaigaxe jara ipiri iriri ontirixa iriniro.

¹³ Pixanyoigaxeroa maixa onti pioxaiganaxero ixantaxeria Tasorentsi, irotya pipanpiataxoiganaxe yogatagantaigiria gonteireiganaxenpiria pairani. Xantanxitsya tea patiro onaxe oxa, piposanteiganaxara aixiro.

¹⁴ Inpo ixaemaigairi aixiro mayaniro yapatoitaigairi ixantaigiri:

—Xemisantasanoigena mayaniro bineniegí pinxemasanoigaxenara. ¹⁵ Tatarixa oita osexataxoetaganí teatyó onxitsitinxante suretsixu. Ogari oniagisebagnetaganiria posantepage iro pinxante xitsitinxantagetatsya. ¹⁶ Pixemaigaxenarixa maixa atsi xenxiasanoigerotyó noxantaigaxenpiria.

¹⁷ Inpo ioxaiganaxeri mayaniro ixianaxe panxotsixu. Yogari irogamereegi ixantaigiri:

—¿Tata pixantaxotaxe inxaara?

¹⁸ Ineni ixantaigiri:

—¿Teatyo pinxemaigena bineniegi aixiro? ¿Matsi tea pinxemaigena noxantaigaxenpiria noxantaxea tatarixa isexatageiga matsigenxa jaratyo oxitsitinxiri isurexu? ¹⁹ Tea aryo oatenixa sexatsi suretsixu, ontitari oxianaxe segutontsixu inpogini ositaxotaagani.

Onti ixantaigaxeri maixa tyapae irogataigaxeniri mayatiropage osexatagetaganiria tea onxitsitinxante. ²⁰ Ixantaigiri aixiro:

—Ogari pinxante ixenxiagisebageigaria posantepage irotari oxenantagetaria yobetsixagisebageigiria ontiri iniagisebageigiria, irotari xitsitinxantatsya. ²¹ Jantari suretsixu aryotari oponiagetari posantepage, inosixaigiroa tsinane tetyaria onxoriigenxani, ixosiigia, yoginoriantaigia, inosixaigiroa tsinaneegi timanxitsyaria oxoritiria, ²² ixogutaigiria yasintageigaria pasini, ipirinibentabageigiroa teria ontyapaete, yamatabitantaigia, yobetsixageigamatityo posantepage teria ontyapaete, yotsimanxabiigiria itobaire ineaigaxea paioa yagabeabagetaxe, iniasinaigaria itobaireegi, yabentaxobageigara, tea irogataige inegintebageigenpara. ²³ Mayatiropage oxa posantepage onti oponiixa suretsixu, irotari xitsitinxantagetatsya.

Matero 15:29-38

²⁹ Inpogini iatai Jesosi ixenanaxe otsapiaxu inxajare Garirea itonxoanaxe otonxoaraxu, aryo isabinxaxe xara. ³⁰ Inpo iatasiigaxeri tobaini matsigenxaegi yamaiganaxeneria syobegatsyaria, magaoxiegi, teria iriniaige, teria iraxoige, aixiro iposantebage-tanaxatyo xara mantsigaiganxitsyaria. Ineni yobegaigairi mayaniro. ³¹ Yogari patoiganxitsyaria yogabageiganaxe sorerere ineaigaxeritari ineaiganaia magaoxiigabetanxitsyaria, yaxoiganaia teria

iraxoigabetenpa, yanuitagantsibageiganaia syobegaigabetanxitsyaria, aixiro iniaiganaia teria iriniaigabetenpa. Ogatyo ixenaigaxe isinebentaiganaxarityo Tasorentsi xabintsajaigiriria biseraeregi.

Jesosi yogitobaigairoa pan

³² Inpogini ixaemaigaxeri Jesosi irogamereegi ixantaigiri:

—Notsarogaxagaiganaxari yogaegi, noneaigaxeritari ipirinibentai-gaxena jaxa mabati xutagiteri niganxi itsonxataxoiganaxa isexaegi. Maixari maixa maneri tatanpa irisexataigaxenpa. Tea nonxoge nomitiganxaigaeria iriaigaea ibanxoxu, ontiroxa agaiganaxeri itasegane abotsixu. ³³ Inpo ixantaigiri irogamereegi:

—¡Aisano, itobaigabagetiatyó xara! ¿Aryo tyara nagaigaxero pan nonpaigaxeria isexataigaxenpara mayaniro? Ontitari anaigaxe osarigagitetapaaxea, tea tsini basigatsyame jaxa.

³⁴ Ixantaigiri ineni:

—¿Axatobainibati onai pan pamaigaxeria?

Ixantaigi:

—Intaganibati onai 7, inpo ainyo aixiro piteni mayori.

³⁵ Yogari Jesosi ixantaigaxeri irisabinxaigaxea mayaniro, ³⁶ inpo yagagetanaxero pan intiri mayori yapagogetanaxeri inianaxeri Tasorentsi ixantiri:

—Apaá, nosinebagetaxatyó pipaxenara oxa nosexa.

Inpo ixotagaxero pan intiri mayori ipageigaxeri irogamereegi, iritya pageigabaxeri mayaniro. ³⁷ Isexataigaxa mayaniro ixemaiganaxa. Ogari aityotyaria onai yogiagaigairo irogamereegi tsibetaxu onaxotai 7.

³⁸ Mayaniro sexataiganxitsyaria ixarabageigaxetyo 4,000. Intaganisano yogoigunxani surariegi, tea ogoigunxani tsinaneegi intiegi jananexiegi.

Maroxosi 9:30-32

³⁰ Inpogini iatai Jesosi Xaperenaoxu ixenanaxe Garireaxu. Tea inxoge irineabaxenxania, ³¹ ixogaxetari irogatagaigaxeria irogamereegi inpo yogatagaigaxeri ixantaigaxeria:

—Yogari Sigasanotiriria Matsigenxa iragaxagantaxenxani inpo iroginoriagantaxenxani, xantanxitsya omabatanaxenpara xutagiteri iraniana.

³² Ineniegi tea inxemaigabaxero ixantaxeria, xantanxitsya teaty tyara inxantumaigeri, yagamaabageiganaxatari.

Joan 9:1-41**Jesosi ineaxagairia teria ineimate**

¹ Inpogini yogari Jesosi ixenanaxe xara yoguntetapaaxeri surari teria ineimate, xantaxa ityara bogaxitsya. ² Yogari irogamereegi ixantaigiri:

—Gatagantatsyaria, ¿tyara ixantaxara yobogaxea xanyotaxa maixa? Ironpa xantanxitsya yobetsixaigaxea teria ontyapaete tomintaigariria, terixa iriroraxa betsixanxitsya.

³ Ixantaigiri Jesosi:

—Teaty iroso xanyotagerime yobetsixaxera teria ontyapaete, aixiro teaty iroso xanyotagerime yobetsixaigaxera teria ontyapaete tomintaigaxariria. Ontityo ixanyotaxa maixa tyapae oneaxenxania iragabeane Tasorensi. ⁴ Jantari xutagiterixu antabagetagani, inpo otsitenitumatanaia teanixa antabagetaenxani. Aryo oxanyotaxa maixa aityotyara oxutagiteti tyapae abetsixaigaxeroa ixantaxenaria mitiganxaxenaria, paenityatari ontsitenitanae. ⁵ Maixa ainyotyana jaxa xipatsixu onti noxutagitetaxoigaxeri mayaniro matsigenxaegi.

⁶ Inpo iroro ixantaxea maixa yotoatanaxe xipatsixu yobebitsaaxero majani inpo yotirioxitantaxari teria ineimate ixantiri:

⁷ —Piate pinxibaoxitaatenpa omonxeaxu Suroe (onxantaxea: “Yomitiganxunxani”).

Ineni iataxe ixibaata inpo yoboxabetaa mataxa neasanotai.

⁸ Yogaegiri itentagaigaria yobasigaigara intiegiri gunteigiriria isabinxia inebitantabagetia ixantaiganaxe:

—¿Matsi tea ineni yoga nebitantabagetatsyaria?

⁹ Ixonogagarantaigaxa ixantaigaxe:

—Neje, ineni.

Pasinitya xantaiganxitsya:

—Teatyo ineni, ontityo isigaxeria.

Xantaxitsya ineni ixantaxetyo:

—Narotari.

¹⁰ Inpo ixantaigiri:

—¿Tyara oxantaxara maixa pineaia?

¹¹ Ineni ixantaigiri:

—Yogari paitatsyaria Jesosi yobebitsaasitaxena xipatsi itirioxitaxena inpo ixantaxena: ‘Piate pinxibaoxitaatenpa omonxeaxu Suroe’. Inpo noataxe noxibaoxitaata oga noxenaxe noneanai.

¹² Ineniegi ixantaigiri:

—¿Tyaxara inaxea ineni maixa?

Ineni ixanti:

—Tea nogate.

Pariseoegi ixogaxotagantaigaxeria teria ineabetenpa

¹³ Inpogini ineniegi yamaiganaxeri inaigaxea pariseoegi. ¹⁴ Jantari yobebitsaasitaxeria Jesosi xipatsi itirioxitaxeria onti xutagiteri apesigopireantaganiria, ¹⁵ jerotyó ixogaxotagantantaigaxariria pariseoegi tyara ixantanaxa ineania. Ineni ixantaigiri:

—Onti yobebitsaasitaxena xipatsi itirioxitaxena inpo noxibaoxitaasi noneanai.

¹⁶ Inpo ixonogagarantaigaxa ixantaigaxe:

—Yogari xanyotaxeroria maixa teatyó ineni mitiganxerime Tasorentsi, yantabagetantaxarotari xutagiteri apesigopireantaganiria, teanixa inxenaxagero yotsirinxaxotanaxeria Moisesi.

Xantaxitsya pasinityatyó xantaiganaxitsya :

—Iriroa betsixabagetatsyaria teria ontyapaete, ¿aryo tyara inxantaxenpara iragabeaxea irogixoneataxeroa iragabeane Tasorintsi inxanyotagaxeroa maixa?

Osi tea inxemabaxagaigenpa. ¹⁷ Jerotyó imatutaarityo aixiro ixogaxotagantantaigaariria aixiro teria ineabetenpa ixantaigiri:

—¿Bineni tyara pinxante? ¿Ineni mitiganxaxeri Tasorentsi ontirixa tea?

Ineni ixanti:

—Naneni noxanti inti xamantantatsyaria.

¹⁸ Xantanxitsya yogaegiri jorioegi teatyó inxogaige inxematsaigaxeria ixantaxea ineaxagunxani jerotyó ixaemaxagantantaigaxariria tomintaigaxariria ixantaigiri:

¹⁹ —¿Ineni yoga pitomi pixantaigaxeria yobogaxe tea ineimate? ¿Tyara ixantanaxara maixa mataxa neai?

²⁰ Ineniegi ixantaigiri:

—Iritari notomi xantaxa ityara boganxitsya tea ineimate.

²¹ Xantanxitsya maixa tea nogataige tyara ixantanaxa ineanaxea, aixiro tea nogataige tsini neaxagaxeri. Atsi xantaigerityo ineni, intitari jantardini tsitsyatatyó inxamantaigaxenpi.

²² Ineniegi onti ixantaigaxe maixa ipinxagaxeria itinxamiegi jorioegi, ixantaigaxetari tsinirixa xantanxitsyame Jesosi inti Ixogaxagaxeria Tasorentsi inpegaxenpara Igobeenxariegite biseraeregi inxantabitaxenxani janiri iximatai panxotsixu yapatoitantaigaria. ²³ Irotari ixantantaigaxaria: “Atsi xantaigerityo ineni, intitari jantardini”.

²⁴ Inpo yogaegiri jorioegi ixaemaigairi teria ineabetenpa ixantaigaxeria:

—Maixari maixa atsi tsabetasanoigena jara pitsoega, ineaxenpitari Tasorentsi. Naneniegi nogataigaxe yogari pixantaxeria inxaara inti betsixatsyaria teria ontyapaete.

²⁵ Xantanxitsya ineni ixantaigiri:

—Tea nogate, inenixa betsixatsyaria teria ontyapaete ontirixa tea, intagati nogataxe otyara tea noguntebetenpa, maixa guntetaana.

²⁶ Ixantutaigaarityo aixiro:

—¿Tyara ixantaxenpi yoguntetagainpia?

²⁷ Ixantutaigaarityo ineni:

—Noxamantaigabetaxenpini inxaara tea pinxematsaigena. ¿Maixa tyara oxantaxara pixogaigaxea nomataeroa aixiro nonxamantaigaenpia? ¿Matsi aryo pixogaigaxe pinxematsaigaxeria bineniegí aixiro?

²⁸ Osi yotsimanxaiganaxeri ixaxitsaiganaxeria inpo ixantaigiri:

—Bineni bintia irogamere, naneniegí onti noxenaxagaigi yotsirinxaxotanaxeria Moisesi. ²⁹ Nogataigaxetari yogari Tasorentsi iniaxeri Moisesi, xantanxitsya yogari yoga piniaxotaxeria maixa tea nogatumaige tyaxa iponiaxa.

³⁰ Inpo ineni ixantaigiri:

—¿Je'aryo? ¿Tyarixara pixantaigaxara bineniegí? Ineni yoguntetagabetaxenatyó, xantanxitsya bineniegí tea pogatumaige tyara iponiaxa. ³¹ Oxantasanotunxani yogari Tasorentsi tea inxemumaigeri betsixaigatsyaria teria ontyapaete iniaigiria. Intaganityo ixemaigi sinebentaigariria betsixaigiroria ixogagetiria ineni. ³² Tea inxemaxotumatenxani pasini matsigenxa iragabeaxea ineaxagaxeria teria iroguntetumate. ³³ Aryo ixanyotaxa maixa yoga noniaxotaxeria jamea ineni mitiganxiri Tasorentsi jameróxa yagabeimati tsitsyata.

³⁴ Ineniegí ixantaigiri:

—¿Tyara oxantaxara pixogaxea pogataigaxenara naneniegí? Aryotyó pixanyotaxa bineni pasi pogaxero pobetsixaxea teria ontyapaete.

Osi yotsimanxasanoigaxeri yomitiganxaigairi parixoti.

**Yogari teria inxematsateri Tasorentsi xanyomataxa
tenirixatyo ineimate.**

³⁵ Inpogini yogari Jesosi ixemaxotaxeria yotsimanxunxania yomitiganxunxania parixoti iataxe ixogaxeria. Inpo itonxiboaxari ixantiri:

—¿Pixematsataxeri bineni Sigasanotirira Matsigenxa?

³⁶ Ineni ixantiri:

—Atsi xamantena tsinityoa Sigasanotiriria Matsigenxa tyapae nonxematsataxeria.

³⁷ Ixantiri Jesosi:

—Poguntetaxerini, iritari niaxenpi maixa, narotari.

³⁸ Ogatyo ixenaxe itigeretotasitanaxari ixantiri:

—Notinxami, maixa nogataxe ineni mitiganxaxenpi Tasorentsi.

³⁹ Inpo ixanti ineni:

—Naneni onti noboxasitaxe jaxa xipatsixu tyapae ogataxexania tsinirixa arisano opaitaxa ixematsataxeria Tasorentsi, aixiro tsinirixa tea inxematsateri tyapae ineaignaxeniri teria ineaignabetenpa, iritya neaignabetatsyaria janxi ineaignumaigai.

⁴⁰ Inpo yogaegiri pariseoegi naiganxitsyaria xara ixemaigaxeria ixantaxea maixa ixonogagarantaigaxa ixantaigaxeri:

—¿Matsi tea noneaige naneniegi?

⁴¹ Ixantaigiri Jesosi:

—Jamea pineaigi jameroxa pixanyotagantaiga bisaty, xantanxitsya maixa pixantaigaxetari pineaigaxe, mataxa xanyotagantaigaxabi.

Jiroxasi 18:9-17

⁹ Inpogini Jesosi ixantaxoigaxeri yogaegi bentaxobageiganxitsyaria neaigabetanxitsyaria yabisaigaxeri itobaireegi ixematsaigiria Tasorentsi ixanti:

¹⁰ —Piteni surari iaigaxe ibanxoxu Tasorentsi iriniaigaxeria. Paniro inti pariseo, yogari irapitene inti xogantaigariria itobaireegi xorixi irasi xobeenxari. ¹¹ Yogari pariseo yaratinxapaaxetyo iniamanpegaxaria Tasorentsi ixanti: ‘Bineni, Tasorentsi, nosinebentaxenpityo xara pineaxenatari tea nonxanyoigenpari pasini betsixaigiroria teria

ontyapaete, irisanoty yonta xogantiniriria xobeenxari xorixi. Tea nonxosite, tea namatagumatenpa, aixiro tea noneaxotantabagete tsinane.¹² Omirinx a bisia maba xutagiteri napaxuaati tea nosexatumatenpa intagani bineni noxenxi axotaxa. Aixiro nopagarantinpi tatarixa oita nasintaxa otyapageria'.¹³ Xantanxitsya yogari xogantiniriria xobeenxari xorixi yaratinxapaaxetyo jantaxona janta paenityara sotsimoroxu. Ipasibentaxa yogibosetanaxa yobatoanegitaxa ixanti: '¡Bineni Tasorensi, tsarogaxagena, nantitari betsixatsyaria teria ontyapaete!' ¹⁴Maixa nonxantaigaxenpi yogari xogantiniriria xobeenxari xorixi ineni isinebentaxa Tasorensi yabisaxotaxeri inpo iatai ibanxoxu. Xantanxitsya yogari pariseo teatyo irabisaxoteri, imirinxatari bentaxobagetatsyaria jara maani yogiri Tasorensi irogipasibentabagetaxeria. Iritya teria irabentaxotenpa irisinebentaxenpari inxabintsaabagetaxeria.

Jesosi iniabentaigaxeria jananexiegi

¹⁵ Inpogini yoboxaigaxe pasini yamaigapaaxeneria Jesosi jananexiegi inpatixaiigaxeria igitoinaxu iriniabentaigaxeria. Yogari irogamereegi ineaigabaxeria yamaigapaaxeria ixantabiigabaxeri ixantaigiri:

—Maiganaeri parixoti, jara poberajaigiri gatagantatsyaria.

¹⁶ Xantanxitsya Jesosi ixaemaigaxeri ixanti:

—Atsi aryonenityo iroboxaigaxea nanenixu, isinebentaigaritari Tasorensi inpegaxenpara Igobeenxariegite xanyoigariria yogaegi jananexiegi.¹⁷ Nonxamantasanoigaxenpi pinxematsatasanoigaxeria Tasorensi pogiaxobageigaxenparia pinxanyoigaxenparia jananexiegi ixematsabageigiria tomintaigariria yogiaxobageigaria. Jantari jarixa pixanyoigiro maixa jaratyo ipegumata Tasorensi Pigobeenxariegite osi jara pineimaigi pobasigimoigaxeria inpogini irapatoitaigaxeria mayanero xematsaigiriria inpegaxenpara Igobeenxariegite.

Maroxosi 10:32-34

³² Inpogini ineniegi ixenaiganaxe abotsixu itonxoaignaxe iriaigaxea Jerosarenxu. Ixetyo jibatananxitsya Jesosi, yogari irogamereegi ixenaigapaaxeri yogabageiganaxetyo sorerere, ixenxiabageiganaxerotari ixantaigaxeriria inxaara. Yogaegiri itobaireegi xenaiganaxeriria itsarogabageiganaxetyo xara. Inpo Jesosi ixaemaigairi irogamereegi inenixu osi itsititanaxe ixamantageiganaxeria tyaxa inxantaxenxani janta Jerosarenxu. ³³ Ixantaigiri:

—Maixari onti atonxoaignaxe aiganaxea Jerosarenxu. Jantari janta aboxaigaxenparixa onti iragaxagantaxenxani Sigasanotiriria Matsigenxa iramanaxenxania inaignaxea itinxamiegi gametiaxobentantaigatsyaria intiegiri aixiro gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi. Ineniegi inxantaigaxe: ‘Xante iroginoriaxenxania’. Inpo iramanaxenxani inaigna teria ineniegi jorioegi iroginoriaxenxania.

³⁴ Ineniegi inpomatsanaigaxeri inxusyoxusyoigaxeri, aixiro inpasapasaigaxeri. Inpo iragataiganaxea aryoty inxentaxoigaxeri, xantanxitsya omabatanaxenpara xutagiteri iranianaetyo.

Joan 11:1-53**Ixamaxea Jirasaro**

¹ Itimaxe paniro surari ipaita Jirasaro. Onti yobasiga Betaniaxu itsipaigaroa ibitsirioegite. Paniro opaita Maria, ogari apitene opaita Mareta. Ineni imantsigabagetaxe. ² Ogari Maria irotari sagutantaxariria Atinxami xasanxaari ibonxitixu inpo osebonxitiantaari ogisi. ³ Inpo oneniegi oxamantaxagantaigaxeri Jesosi imantsigataxexa itsipataria.

⁴ Yogari Jesosi ixemaxotaxeria ixanti:

—Ogari mantsigarintsi gaxeriria tea aryo oboxasiteri ogamagaxeria, onti oxanyotaxa maixa tyapae oneaxenxaniniri paio yagabeabageti Tasorentsi, aixiro ogatasanotaxenxania paio nagabeabageti, nantitari Itomi.

⁵Yogari Jesosi yotasanobetarotyo Mareta ontiri obire intiri aixiro Jirasaro, ⁶xantanxitsya ixemaxobetaxarityo imantsigataxea teatyo iriate, onti imaganai piteti xutagiteri janta inaxea. ⁷Inpogini ixantaigiri irogamereegi:

—Tsame jaigaea Joreaxu.

⁸Yogari irogamereegi ixantaigiri:

—Gatagantatsyaria, bityaenxatari ixogaigabetaxa jorioegi basigaigatsyaria xara inpitanxaigaxenpimea janta. ¿Matsi aryo pinpiganæ aixiro?

⁹Ineni ixantaigiri:

—Tetyara irisyonxe syabogaenxari ¿matsi tea samani onxutagitete? Tsinirixa nuitatsya xutagiterixu tea irontibatumatempa, oxoneagite-taxetari. ¹⁰Xantanxitsya tsinirixa nuitatsyame tsitenigetixu irontibataxempa, teanixa onxoneagitete onti omapunataxa.

¹¹Inpo ixanti:

—Yogari atsipaegi Jirasaro magaxe, xantanxitsya noataxe nogireaateria.

¹²Ineniegi ixantaigiri:

—Notinxami, irobentia maixa irobegaenparoxa jerotyo imagantaxaria.

¹³Jantari ixantaxea Jesosi : “Magaxe”, onti iniaxotaxe igamane, xantanxitsya ineniegi teatyo inxemaigabaxeri, onti ineaigiri arisanori imagaxe. ¹⁴Inpo ixamantanoigaxeri ixantaigiri:

—Mataxa xamaxe. ¹⁵Matsi aryoxonatyo oxanyotaxa maixa tea aryo none naneni janta tyapae pinxematsaigaxenaniri bineniegi

pineaixaxeroa nogixoneataxeroa iragabeane Tasorentsi. Xantanxitsya maixa tsame jaigaxea anxamosoigaxeria.

¹⁶ Iniamatanaxetyo Tomasi Pitetatsyaria ixantaigiri itobaire irogamereegi Jesosi:

—Irobentia maixa tsamenityo jaigaxea antentagaiganaenparia Jesosi anxamaigaxea aneniegi aixiro.

Jesosi inti ganiantatsyaria

¹⁷ Inpo yoboxapaaxara Jesosi ixemaxotapaaxeri Jirasaro jataxe imagaxotanaxe 4 xutagiteri ixitatunxania. ¹⁸ Ogari Betania otsyoenitaxotaxaro Jerosaren. ¹⁹ Aryo inaigaxe xara Betaniaxu tobaini jorioegi boxaiganxitsyaria irogisineaixaxeroa Mareta ontiri Maria asinonxaaxoigaxaria obiaririte. ²⁰ Ogari Mareta oxemaxotabaxeria Jesosi boxapaaxe oataxe otonxiboabaxaria, xantanxitsya ogari Maria tea oate, onti opitai panxotsixu. ²¹ Inpo otonxiboabaxaria Mareta oxantabaxeri :

—Notinxami, aryome pinaxeme jaxa jametyo ixami nobiaririte. ²² Xantanxitsya maixa nogataxe tatarixa pinxantaxeri Tasorentsi inxemaxenpityo.

²³ Ixantiro Jesosi:

—Iranianaepibiaririte.

²⁴ Oneni oxantiri :

—Neje, nogataxe iranianaeni inpogini iraniaiganaea mayaniro xamageiganxitsyaria.

²⁵ Xantanxitsya ineni ixantiro:

—Narotyoganiaigaerime mayaniro xamageiganxitsyaria, nantitari ganiantatsyaria. Tsinirixa xematsataxename inxamabetaxenpatyo iranianaetyo. ²⁶ Mayaniro xematsaiganaria noganiaigaxeri inxantaxani intimaigaxe, jara ineimaigairo igamane. ¿Pixematsataxena?

²⁷ Oxantiri :

—Neje, noxematsataxenpini, nogataxetari binti Ixogaxagaxeria Tasorentsi inpegaxenpara Nogobeenxariegite. Binti Itomi Tasorentsi nogiaigaxeria.

²⁸ Inpo oataxe oxantaxitiroa obire, tsitsyani oniagenpitatapaaxero oxanti:

—Ixantimpi Gatagantatsyaria.

²⁹ Irotyo oxemabaxea oxantaxeroa oxabiritapanuta oataxea inaxea. ³⁰ Tetyanixa iroboxenpa otsirotanxutia panxotsi, onti inapaaxe janta otyara otonxiboabaxaria Mareta. ³¹ Yogaegiri jorioegi patobentaigaxaroria Maria irogisineigaxeroa iroro ineaigabaxeroa oxabiritapanutara osotoganaxea yogiaiganaxero ineaigiri aryori oataxe inaia obiaririte iragaenpara. ³² Xantanxitsya oneni onti oataxe inaxea Jesosi otigeretotasitapaaxari oxantiri:

—Notinxami, aryome pinaxeme jaxa jametyo ixami nobiaririte.

³³ Iroro ineabaxeroa iragaxara intiegiri aixiro jorioegi oga ixenaxe yasinonxaasanobagetanaxaty xara itsarogaxagaiganaxaria. ³⁴ Inpo ixanti:

—¿Tyara pixitaigairi xara?

Ineniegi ixantaigiri:

—Notinxami, atsi tsame pinxamosotaxiteria.

³⁵ Ineni oga ixenaxe iraganaxa. ³⁶ Yogari jorioegi ixantaiganaxe:

—Aryo, paio yotasnobagetari.

³⁷ Xantanxitsya ixonogagarantaigaxa onti ixantaigaxe:

—Yagabeaxetari ineaxagaxeria teria ineimate, ¿matsi tea iragabee irobegaeria Jirasaro janiri ixami?

Jesosi yoganiairia Jirasaro

³⁸ Aryonpatyo yasinonxaasanobagetanaxari Jesosi. Inpo yoboxapaaxa inperitanaxixu yogantunxaniria, onti yotixaxotantunxani osenpaba mapu. ³⁹ Inpo ixanti ineni:

—Atsi tatsinxaigero mapu.

Oniamatanaxetyo Mareta oxanti:

—Notinxami, mataxa panetaxeroroxari, jataxetari imagaxotanaxe 4 xutagiteri.

⁴⁰ Xantanxitsya ineni ixantiro:

—¿Matsi tea nonxantenpi inxaara pinxematsataxenarixa pineaxero iragabeane Tasorentsi?

⁴¹ Inpo itatsinxaigaxero mapu. Yogari Jesosi yoguntetanaxa xurayo ixanti:

—Apa, nosinebagetaxatyo xara, pixemaxenatari. ⁴² Nogataxe omirinxa pixemana, xantanxitsya noxantaxea maixa onti tyapae inxemaigaxeniri mayaniro yogaegi irogataigaxeniri arisano bintia mitiganxaxena.

⁴³ Iroro ixantaxea maixa ixaemamatanaxetyo ixanti:

—¡Jirasaroo, sotoganae!

⁴⁴ Ogatyo ixenaxe yosotoganaxe buataxotaxa mayaniro magatsitsaxu. Imatunxani aixiro iraxopagexu ontiri igitixu. Jantari iboroxu ponataxa manxosirentsixu. Ixanti Jesosi:

—Atsi gusoreaxoigaeri iriataea.

Ixogunxania Jesosi iragaxagantaxenxania

⁴⁵ Inpo yogaegi jorioegi xenaiganaxeroria Maria yogunteigaxeria Jesosi yoganiairia Jirasaro ixematsaigaxeri tobaini ixantaigaxe:

—Arisanoni inti Ixogaxagaxeria Tasorentsi inpegaxenpara Agobeenxariegite.

⁴⁶ Xantanxitsya ixonogagarantaigaxa onti iaigaxe itsabetaigaxeria pariseoegi. ⁴⁷ Inpo ineniegi itentaigaxari itinxamiegi gametiaxobentantaigatsyaria ixaemaigaxeri mayaniro itinxamipage jorioegi yapatoitaigaxeri ixantaigiri:

—¿Tyarixatyo anxantaigaxeria?, ineaxagantanaxerotari teria oneimagetenxani maixa isinebentaiganaxari mayaniro. ⁴⁸ Jarixa tyara axantaigiri onti inxematsaiganaxeri inxantaiganaxea inti mitiganxaxeri Tasorentsi inpegaxenpara Agobeenxariegite osi iroboxaiganaxe jiromanoege irogimamerinxutaigaxaeroa ibanxo Tasorentsi iragutaigapaaxaeroa agipatsiegeite irogixegogarantaigaxaera parixoti.

⁴⁹ Aryo inaxe xara gametiaxobentantatsyaria pairoria yabisanti ipaita Xaipasi. Inpo ineni iniamatanaxetyo ixanti:

—Tea pogatumaige bineniegi. ⁵⁰ ¿Matsi tea pogataige paio abisaxe otyapaetaxea inxamaxea paniro janiri apogereaiga aneniegi mayaniro?

⁵¹ Jantari ixantaxea maixa teaty tsitsyata iragasitenpari ineni. Intitari gametiaxobentantatsyaria pairoria yabisanti intityo niaxagaxeri Tasorentsi ixantaxea inxamabentaigaxeria Jesosi mayaniro jorioegi.

⁵² Xantanxitsya jara paniro ixamabentaigiri jorioegi. Inxamabentaigaxerityo aixiro basigageigatsyaria parixotipagexu teria ineniegi jorioegi, xantanxitsya ixogaxagaigaxeritari Tasorentsi inpegaigaxeria itomiegi tyapae intentagabaxagaigaxenpaniri inxematsaigaxeria. ⁵³ Osi ixogaiganaxe itinxamipage jorioegi iroginoriagantaigaxeria Jesosi.

Matero 21:1-11**Jesosi yoboxanaxara Jerosarenxu**

¹ Inpogini iaiganaxe yoboxaigapaaxa Betipajexu otonxoaraxu Joribosi. Ogari Betipaje onti otsyoenitaxotaxaro Jerosaren. Inpo yogari Jesosi yomitiganxaigaxe piteni irogamereegi ² ixantaigabaxeri:

—Piaige janta tsyoeni yobasigageigara pogunteigapaaxero xara paniro asino ontiri xoraxonatananxitsyaria gusotaxotaxa. Pintaaxoiganaxero pamaigaxenaroa. ³ Ainyorixa xantaigaxenpimeria: ‘¿Matsi tyara pinxantaigaxero?’ bineniegí pinxantaigaxeri: ‘Inti xogaxotaxaro Atinxami, xantanxitsya paita irogipigaigaenpiro’.

⁴ Aryo oxanyotaxa maixa oxenaxaganaxara ixantaxeria xamantantatsyaria pairani yotsirinxanaxea ixanti:

⁵ “Xantaigeri basigaigatsyaria Sionxu:

‘Atsi guntete, boxapaaxe pigobeenxariegite.

Ineni inti teria tyara inxantantabagete.

Onti isigaxotantapaaxaro xoraxonatananxitsyaria asino, oboitiria xiasebagetatsyaria jaraxintsi’ ”.

⁶ Inpo iaigaxe irogamereegi itsaaxoigapaaxero asino ontiri ogoraxonate ⁷ yamaiganaxeneria Jesosi. Ipasimititsaigaxeneri imagaegixu, inpo ineni isabinxantanaxaro isigaxotantanaxaroa.

⁸ Yogiaiganaxeri tobaini matsigenxaegi. Ixonogagarantaigaxa yobetsaranxasiigabaxeri imaga abotsixu, pasinitya tinxaraasiigabanxitsya tsigarosi isitaboxitasiigabaxeria tyapae inxenaxotanaxea.

⁹ Yogari jibaigananxitsyaria intiegiri giaigapaaxeriria ixaemageigamatityo xara ixantaigi:

—¡Inti tyapae yogaa Yogonteiretanaxeria xobeenxari Jirabi! ¡Pairo ixabintsaabagetaxeri Tasorentsi yoga yomitiganxaxeria inpegaxenpara Agobeenxariegite! ¡Inti tyapae Tasorentsi basigatsyaria xurayo!

¹⁰ Inpogini yoboxapaaxa Jerosarenxu ogatyo ixenaigaxe basigaigatsyaria xara isigabiobageigapaaxatyo ixantaigabaxeria giaigapaaxeriria:

—¿Tsiniatyog yoga?

¹¹ Ineniegi ixantaigi:

—Inti Jesosi xamantantatsyaria ponianxitsyaria Nasarexu Garireaxu.

Matero 22:34-40

³⁴ Inpogini yogari pariseoegi ixemaxoigaxeria Jesosi yogemisantaigaxeria saroseoegi iatasiigaxeri ineniegi aixiro
³⁵ itentaiganaxaria paniro gatagantiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi inxogaxotagantapaaxeria ineigaxeria tyaxara inxante tyapae ontimaxeniri onxenantaxenparia ironsimanxaxagantaigaxeria. Inpo ixantiri:

³⁶ —Gatagantatsyaria, pogatirotari yotsirinxaxotanaxeroa Moisesi pairani mayatiro ixantagetiria Tasorentsi. Maixa noxogabetaxa pinxamantaigaxenara tyati paio abisaxe otyapaetaxea onxenaxagatexenxania. ³⁷ Yogari Jesosi ixantiri:

—‘Pontasanotanaxenparityo Pitinxami Tasorentsi pinxenasanotanaxenparia, aixiro pinpanirotasanotanaxeria ineni’.
³⁸ Pairo abisaxe otyapaetaxea onxenaxagasanotaxenxania oxa, abisagetaxero mayatiro ixantagetaxeria Tasorentsi. ³⁹ Ogari apitene onti xantatsyaria: ‘Pintsarogaxagabetaxenparia pitobaire pinxanyotagasanotaxenpatyo pitsarogaxagara bisaty’o’. ⁴⁰ Yogari xenaxagasanotaxeromeria oxa mataxa ixenaxagagetaxero mayatiro yotsirinxaxogetanaxeria Moisesi, ontiri aixiro mayatiro yogatagantaigiria xamantantaigatsyaria.

Matero 23:1-39**Ixantaxea Jesosi jara ixenaxoigagani pariseoegi intiegiri gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi**

¹ Inpogini Jesosi iniaigaxeri patoitaiganxitsyaria intiegiri irogamereegi ixantaigiri: ² “Yogari gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi intiegiri pariseoegi ineigaxa paniro ineniegi yagabeaigiro yogatagantaigiroa yotsirinxaxotanaxeria Moisesi. ³ Nonxantaigaxenpi atsinani xematsaigerityo

pinxenaxagaigaxeroa mayatiro yogatagaigaxenpiria, xantanxitsya jara pixanyoigari ineniegi. Ontitari yogatagantaigabetaxaro xogapage, xantanxitsya tea inxenaxagasanoigero. ⁴ Onti yatsipereaxagaiganaxari matsigenxaegi yogatagaigaxeria posante ixantaigaxeri inxenaxagaigaxerorixa mayatiro aryo pinxante irisinebentaigaxenpari Tasorentsi, xantanxitsya ineniegi tea inxenaxagumaigero. ⁵ Ontityo ineaxagantabintaigaxara, jerotyto jantari yomatsaitaxoigaroa yotsirinxaxotanaxeria Moisesi yobasigageigamatarotyto yomatsaitaxotantaigaxaroria xarataxipagerixatyto xara. Aryo ixanyotagaigaxaro aixiro yomaretaxoigaroa iraxoegixu. Jantari iniaigiria Tasorentsi onti isapiigaxa imaga timanxitsyaria opesixi syarotsantsapageni. ⁶ Jantari ixaemaigunxania isexataigaxenpara tyaxa xara yapatobageigara onti ixogaigi irogisabinxaigaxenxania intentagantaigaxenxania xaemantanxitsyaria. Aryo oxanyotaxa aixiro iaigia panxotsixu yapatoitantaigaria ixogaigi irogisabinxaxenxania isabinxaigia xobeexaripage. ⁷ Aixiro iaigia opimantagetaganiania jaraxintsipage ontiri osexatagetaganiria ixogaigaxe iriniaigabaxenxania inxanyotagaigaxenxania iniaganiania itinxamipage ontiri aixiro inxantaigaxenxania gatagantaigatsyaria.

⁸ “Xantanxitsya bineniegi jara pixogaigi inxantaitaxenpia gatagantatsyaria, ainyotari paniro Gataiginpiria, narotari. Mayaniro bineniegi aryo pixanyobaxagaigaxa. ⁹ Jaxari jaxa xipatsixu jara itimumaigi pixantaigiria: ‘Apa’, ainyotari paniro Piri basigatsyaria xurayo. ¹⁰ Aixiro jara pixogumaigi inpegaitaxenpia itinxamiegi, ainyotari paniro Pitinxami, narotari. ¹¹ Yogari bisabageigaxeriria itobaireegi inti yoga tsinirixa mutaxotantabagetatsyaria tsitsyatatyto ineni inxanyotagaxa yonperataganiria. ¹² Iminrxatari bentaxobagetatsyaria iratsipetagabagetaxenpari Tasorentsi irogipasibentabagetaxeria. Iritya teria irabentaxotenpa irisinebentaxenpari inxabintaabagetaxeria.

¹³ “;Maixani pantsipereabageigaxe bineniegi gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi bintiegiri pariseoegi matagaigatsyaria pineaxagaigaxeria mayaniro bintiegia xematsatasanoigatsyaria, xantanxitsya tea pinxogaigenixa pinxematsaigaxeria Tasorentsi

tyapae pobasigimoigaxeriniri inpogini irapatoitaigaxeria mayaniro xematsaigiriria inpegaxenpara itinxamiegi! Aixiro jantari pogatagaigaxeria xogaigabetanxitsyaria inxematsaiganaxeria, ontityo pobasigaxobageigaxari pixantaigaxeria inxenaxagaigaxeroa posante, jeroty tyanpa inxantaigaxenpa inxematsaigaxea ineniegi aixiro.¹⁴ ¡Maixani pantsipereabageigaxe bineniegi gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi intiegiri pariseoegi matagaigatsyaria! Ontitari pamatabinaigaxero ogamaxotagapage pitsonxapitsageiganaxeroa asintageigaria. Aixiro pineaxagantaigaxara aryobentia piniaiganaxeri Tasorentsi teaty ainyoty pagataige. Noxantaigaxenpiria bineniegi paio pabisaigaxe irotsimanxabageigaxenpia inpogini.

¹⁵ “¡Maixani pantsipereabageigaxe bineniegi gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi intiegiri pariseoegi matagaigatsyaria! Bineniegi papagiteabageiganaxaro xipatsi ontiri aryonatoani nia pinxematsatagaigaxeria paniro matsigenxa inxanyoiganaxenpia bineniegi. Jantari ixematsaigaxenpia pairotyo yogagabagetanaxa yobetsixaiganaxea teria ontyapaete yabisabageiganaxenpityo bineniegi. Irotari iriatantaxenparia paraserixu intagaxenpara.

¹⁶ “¡Maixani pantsipereabageigaxe bineniegi, pogatagantaigabetaxatari xantanxitsya teaty pogatumaige! Onti pixantaigaxe tatarixa oita pinxantaigaxe iroxa piniixoigaxe ibanxo Tasorentsi pinxantaigaxea: ‘Nontsoegaxenparixa otyarixatyo tuanaxitsya ibanxo Tasorentsi’, inpo jarixa pixonaxagirotaxeria tyapaetaxetyo. Xantanxitsya irixa piniixoigaxe xori nanxitsyaria ibanxoxu Tasorentsi aryo pinxante pinxenaxagaxeronityo. Jaratyo pixantatigumatiro.

¹⁷ ¡Teaty pogatumaige bineniegi! ¿Matsi tyatinpatyotaxeria paio abisaxe oxobeentaxaxea, iroxari ibanxo Tasorentsi intirixa xori nantaxaroria? Jamea onti ibanxo, jametyo ityapaeti xori. ¹⁸ Inpo pixantaigaxe aixiro tatarixa oita pinxantaigaxe iroxari piniixoigaxe otagantaganiria piratsipage yamaganiria Tasorentsi pinxantaigaxea: ‘Nontsoegaxenparixa osaty onpegaxenpa’, inpo jarixa pixonaxagirotaxeria tyapaetyo. Xantanxitsya iroxari piniixoigaxe piratsi taxontanxitsyaria otagantaganirixaxu, aryo pinxante pinxenaxagaxeronityo. Jaratyo

pixantatigumatiro. ¹⁹ ¡Teatyo pogatumaige! ¿Matsi tyatinpatyoa bisanxitsya oxobeenxataxea, iroxa piratsi ontirixa otagantaganiria? Jamea onti otagantaganiria, jametyo otyapaeti irorori. ²⁰ Yogari niaxotiroria otagantaganiria piratsi yamaganiria Tasorentsi teanixa patrio iriniaxote irorori, iniaxotaxeroty aixiro piratsi taxontan-taxaroria. ²¹ Aryo ixanyotaxa yoga niaxotiroria ibanxo Tasorentsi teatyo intagati iroro iriniaxote ibanxo, iniaxotaxerityo ineni aixiro Tasorentsi sintaroria. ²² Aryo oxanyotaxa aixiro tsinirixa niaxotiro inxite intityo iniaxotaxe Tasorentsi Igobeenxariegite mayaniro, iritari sintaro.

²³ “¡Maixani pantsipereabageigaxe binenieggi gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi bintiegiri pariseoegi matagabageigatsyaria! Tatarixa oita pasintumaiga ontirixa mentasi, anisi ontirixa xomino pipagarantaigiri Tasorentsi, xantanxitsya pimagisantaba-geigaxero pairoria abisaxe yogatagaigaxenpiria ixantaxea pinxenaxagaigaxeroa mayatiro ixantagetiria, aixiro pintsarogaxagaigaxenparia pitobaire negintetyara pogaigaxeri. Tyapaetyo pipagarantaigaxeria Tasorentsi pasintageigaria, xantanxitsya jametyo pimagisantaigiro otobaire ixantaigaxenpiria. ²⁴ ¡Pogatagantaigabetaxaro Iriniane Tasorentsi, xantanxitsya teatyo pogatumaigero binenieggi! Onti pogatagantabintsaigaxe inxenaxagaigaxeroa tesaxonaria inxogero Tasorentsi, irotya ixogasanotiria tea pogatagantaigero.

²⁵ “¡Maixani pantsipereabageigaxe binenieggi gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi intiegiri pariseoegi matagabageigatsyaria! Pixogaigaxetari ineigaxenpia mayaniro arisano pixematsatasanoigaxeri Tasorentsi, xantanxitsya intagati pipirinibentabageigi matsigenxa pamatabinaigaxeria pagutageigaxeria yasintageigaria. Xanyomataxa intagatia oxibagani pamoxo ontiri perato otisitaxu, jantari otenixu pairatamataxe potsitasemataxe.

²⁶ ¡Bineniegi pariseoegi teatyó pogatumaige! Atsi negintetasanoigenpanityo pisurexu, jara pixenxiaigairo teria ontyapaete osi ineasanoitaxenpi negintetasanoigamataxabi.

²⁷ “¡Maixani pantsipereabageigaxe bineniegi gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi bintiegiri pariseoegi matagabageigatsyaria! Ontitari pixanyoigaxaro ixitatantaganiria igamaga. Onti otiritantunxani xutari tyapae oneaxenxania otyapaeti, xantanxitsya jantari tsonpogi pairamataxe inti syatexanxitsya itonxi xamatsyarini ipanetaxea. ²⁸ Aryotari pixanyoigaxari bineniegi onti pisinemanpegaigaxa xogapage poxotagantaigaxara tyapae ineigaxenpiniri matsigenxaegi, xantanxitsya jantari pisurexu tea pinegintebageigenpa onti pixenxiigisebageigaxe teria ontyapaete.

²⁹ “¡Maixani pantsipereabageigaxe bineniegi gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi intiegiri pariseoegi matagabageigatsyaria! Ontitari pobetsixasiigaxeneri inxenxiixotantaigaenxaniria xamantantaigatsyaria xamaiganxitsyaria pairani, aixiro pineginteigaxeneri ixitatantaigaria negintetasanoigatsyaria tyapae inxenxiixoigaenxaniniri. ³⁰ Inpogini pixantaigi: ‘Aryome nontimaigeme pairani itimaigia gonteireiganaxenaria jametyo notentaigari yoginoriaigaxeria xamantantaigatsyaria’. ³¹ Jantari pixanyoigaxeroa maixa bisatyó xanyotagantaiganxitsya, pixantaigaxetari bintiegi yogonteireiganaxeria ginoriaigaxeriria. ³² ¡Maixari maixa jatanatsyara pinxanyoigaxenparia gonteireiganaxenpiria pairani!

³³ “¡Bintiegi betsixageigiroria posantepage teria ontyapaete! Maixari maixa ¿tsininpatyó bisaaxoigaxenpime janiri pitagaiga paraserixu? ³⁴ Irotari nomitiganximotantaigaxenpiria xamantantaiganxitsyameria pairoria irogatabageigaxe intiegiri gatagantaiganxitsyameria, xantanxitsya inpogini poginoriagarantaigaxeri pinxentaxotagarantaigabaxeria, pasinitya pinpasapasaigabaxeri panxotsixu papatoitantiigaria, pontsimanxabageiganaxerityo pinpatimabageiganaxeri yobasigageigara tyaxa xara. ³⁵ Bineniegitari xanyotagantaigaxeri

yoginoriantaigunxaniria xematsaigiriria Tasorentsi pairani, ixetyo yogiibatunxani Jaberi teria irobetsixumate teria ontyapaete ixarataganunxani Saxariasí itomi Berexiasí. Yogari Saxariasí onti yoginoriinxani janta ibanxoxu Tasorentsi inabetaxara intatonitya otagantaganiria piratsipage.³⁶ Arisanotyó nonxantasanoigaxenpi maixani irotsimanxaigenpi Tasorentsi, bintiegitari gaxagantaigaxeri.

Jesosi iragatsixaigaxaria Jerosarenxuniria

³⁷ “¡Jerosarenxuniria, Jerosarenxuniria, poginoriaigiria xamantantaigatsyaria, aixiro pipitanxaigiria yomitiganximoigaxenpiria Tasorentsi inxenxitsatimoigaxenpiroa Iriniane! Pineaigironi tsyaberi osabogaigiria tsiripexini, noxoganagebetaxatyó naneni nonxanyotagai-gaxenpimea mayaniró bineniegí nanpatoitaigaxenpimea pinxematsaigaxenara, xantanxitsya bineniegí teatyó pinxogumaige.³⁸ Maixari maixa janxityó inimoigainpi Tasorentsi panibani panpuntabageigaenpa.³⁹ Nonxantaigaxenpi maixa jara pineaigaana xigonxiro aganaxenpara pinxantaigabaxenara: ‘¡Pairo ityapaeti yoga yomitiganxaxeria Tasorentsi inpegaxenpara Agobeenxariegite!’ ”

Matero 26:14-29

¹⁴ Inpo yogari irogamere Jesosi paitatsyaria Jorasi Isixariote iataxe ixamosoigutiria itinxamiegí gametiaxobentantaigatsyaria

¹⁵ ixantaigapaaxeri:

—¿Jaxa tobaini xorixi pinpunaigaxena nagaxagantaigaxenpiria Jesosi?

Ineniegí ipaigaxeri xorixi 30 imenta.¹⁶ Inpo iatai osi ixenxiianaxa tyaxatyó inxantaxeri iragaxagantaxeria.

Jesosi isexatagaiganaaria irogamereegi

¹⁷ Inpo aganaxara bieseta osexatantaganiria pan teria onxonogenpa opoegantaria, yogari irogamereegi Jesosi yainyoniiganaxari ixantaigiri:

—¿Tyara xara pixogaxe nobetsixaigaxeroa mayatiro tyapae asexataigaxenpara paita?

¹⁸ Ineni ixantaigiri:

—Piaige Jerosarenxu ibanxoxu pasini matsigenxa pinxantaigapaaxeri: ‘Yogari Gatagantatsyaria ixanti: Jataxetari omonxaratapaaxa noboxasitaxeria, irotari noxogantaxaria

nosexatagabageiganaxenparia nogamereegi pibanxoxu nonxenxia-xoigaenparoa Pasexoa’.

¹⁹ Osi iaigaxe yobetsixaigaxeroa mayatiro ixenaxagageigaxeroa ixantaigabaxeriria Jesosi.

²⁰ Inpo otsitenienxatanaxea yogari Jesosi itentaigaxari irogamereegi ipioitaigaxa mesaxu ²¹ isexabageigaxara. Inpo ixantaigiri:

—Maixa nonxamantanoigaxenpi, paniro bineniegí pagaxagantaxena paita.

²² Yogari irogamereegi ogatyo ixenaigaxe yasinonxajaiganaxa ixantaiganaxea paniropage:

—Notinxami, ¿naneni gaxagantaxenpime?

²³ Ixanti Jesosi:

—Inti gaxagantaxename tsiantaxotaxenaria maixa peratoxu.

²⁴ Ontitari onxenaxaganaxenpara oxantaxeria Yotsirinxaxagantaxeria Tasorentsi iniaxotaxeria Sigasanotiriria Matsigenxa, xantanxitsya ¡maixani iratsipereabagetaxe yoga gaxagantaxenameria! Jameraxa itimi otyara.

²⁵ Iniamatanaxetyo Jorasi gaxagantaxerimeria ixanti:

—Gatagantatsyaria, ¿naneni gaxagantaxenpime?

Ixantiri ineni:

—Birotari tsitsytari pixantaxe.

Jesosi ixotagaxeroa pan ipaigaxeria irogamereegi

²⁶ Inpo paenityara iragataiganae isexataigaxara inosixaxero Jesosi pan yapagotaxero iniaxeri Tasorentsi ixanti:

—Apa, nosinebentaxenpi pipaxenaroxa pan.

Inpo ixotagaxero ipaigaxeria irogamereegi ixantaigiri:

—Oxari oxa pan xanyomataxa ontinirixatyo nobatsa. Jero, sexataigenparo.

²⁷ Inpo osamanitanaxea irotya inosixaxotaxe bino, iniairi aixiro Tasorensi ixanti:

—Apa, nosinebentaxenpi pipaxenaroa oxa bino.

Inpo ipaxoigaxeri irogamereegi ixantaigiri:

—Oxari oxa bino xanyomataxa ontinirixatyo norirajana. Jero, biixaigenparo. ²⁸ Jantari nonxamabentaigaxeria mayaniro oboatanaxe norirajana. Irotari maixa irabisaxotantaigaxenxaniria mayaniro xematsaigaxenameria janiri ixenxiimatairo Tasorensi yobetsixaigia teria ontyapaete. ²⁹ Maixa nonxamantasanoigaxenpi jara nobiixumataaro bino. Jantari inpogini irapatoitaigaxeria Apa mayaniro xematsaigiriria inpegaxenpara igobeenxariegite, aryo pinxante nontentaigaxenpi abiixaigaxenparoa bino otyaatyaria.

Joan 14:16-18

¹⁶ “Naneni nonxantaxeri Apa iromitiganxaxea pasini Mutaxotanatsyaria inxantaxania irobasingaxenpa pisureegixu jaratyo ioxumaiginpi. ¹⁷ Iritari Isure Tasorensi gataigaxenpiromeria arisanoria. Yogaegiri teria inxematsaigeri Tasorensi jaratyo ixogumaigi inxematsaigaxeria ineni aixiro, teanixa ineaigeri aixiro tea irogataigeri, xantanxitsya bineniegipogataigiri, aryotari itsipaigaxenpiri inpo inxantaxani intimaigaxe pisureegixu.

¹⁸ “Jara noxumaiginpi nonpigasiigaenpityo.

Joan 15:23-25

²³ “Mayanirotari tsimanxaiganaria naneni yotsimanxaigaxeri aixiro Apa. ²⁴ Aryo oxanyotaxa aixiro jamea nogixoneatimoigiri iragabeane Apa jametyo ixanti ineni irotsimanxabiigaxeria ineaxea tea inxematsaigena, xantanxitsya maixa irotsimanxaigaxenxanityo,

ineaigabetaxarotari nogixoneatimoigaxeriria xantanxitsya jatanatsyaty yotsimanxaiganaxenara naneni intiri Apa. ²⁵ Aryoty oxanyotaxa maixa tyapae onxenaxagaxenxania oxantia yotsirinxaxa-gantaigaxeneriria Tasorentsi oxanti: ‘Onti yotsimanxaigaxena xogapage’.

Joan 16:7, 12-17

⁷ “Xantanxitsya maixa nonxantasanoigaxenpi paio abisaxe otyapaetaxea noataea xurayo tyapae nomitiganximoigaxenpiriniri Mutaxotantatsyaria irosentaigaxenpia. Jantari jarixa noati jaraty yoboxi.

¹² “Aityobetaxa pasini tobaiti nonxantaigaxenpiria, xantanxitsya jaroxa pagabeaigi pinxemaigabaxeroa maixa. ¹³ Jantari iroboxaxea Isure Tasorentsi gataigaxenpiromeria arisanoria irogataigaxenpirotyo mayatiro, jaranixa tsitsyata yagasitaro ineni, ontityo inxantaigaxenpi tatarixa oita nonxantaxeri naneni ontiri aixiro mayatiro inxantaxeriria

Apa. Aixiro irogatageigaxenpi tyaxa onxantanaxenpa inpogini. ¹⁴ Ineni ineaxagaigaxenpi paioa nagabeabageti tyapae pisinebentaigaxenaniri, aixiro irogataigaxenpi mayatiro tyaxa noxanta naneni. ¹⁵ Tyaxa ixanta Apa aryoty noxanyota naneni aixiro, noxantantaigaxenpiria yogari Isure irogataigaxenpi mayatiro tyaxa noxanta naneni”.

*Joan 17:1-18***Jesosi iniabentaigaxeria irogamereegi**

¹ Inpogini yagatanaxea Jesosi iniaigaxeria yoguntetanaxa xurayo ixanti: “Apa, maixa mataxa gaxa pineaxagantaigaxenpariria mayaniro paioa nagabeabageti tyapae noneaxagaigaxeriniri naneni paioa pagabeabageti bineni, nantitari Pitomi. ² Bineni pixantaxena naneni xantanxitsyame tyara inxantaigaxenxani mayaniro matsigenxaegi tyapae noganiaigaxeria mayaniro pixogaxagaigaxeria inxematsaigaxenara. ³ Intaganitari noganiaigaxe yogaegi gataigaxenpimeria bineni, panirotari pixantaxara bineni pitasorentsitasanotaxea. Aryo inxanyoigaxena naneni aixiro irogataigaxenara, narotari Jesoxirisito pomitiganxaxeria jaxa.

⁴ “Naneni noneaxagaigaxeri mayaniro paioa pagabeabageti noxenaxagaxeroa mayatiro pixantaxenaria nobetsixaxea. ⁵ Maixari maixa noboxaea xara binenixu noxogaxe pinxobeenxatagasanotaenara pinxanyotagasanotaenara notsipatinpia otyara tetyaenxara ontimumate xipatsi.

⁶ “Yogaegiri nogamereegi pixogaxagaigaxeria inxematsaigaxenara nogataigaxeri tyara pixanta bineni. Pigantagatari pixogaxagaigaxeria pasintasanoigaxenparia, inpo pixantaxe nasintaigaxenparia naneni aixiro, inpo ineniegi ixematsaigaxero piniane. ⁷ Maixa yogataigaxe mayatiro nobetsixagetaxeria bintia gabeaxagaxena, ⁸ aixiro bineni xantaxena mayatiro noxantaigaxeriria, noxamantaigaxeritari mayatiro pixantaxenaria osi ixematsaigaxena. Yogataigaxe arisano noponiaxa binenixu, aixiro ixematsaigaxena noxantaigaxeria bineni mitiganxaxena. ⁹ Ineniegitari noniabentaigaxe maixa. Tea ineni noniabentaige teria inxematsaige. Intiegityo noniabentaigaxe pixogaxagaigaxeria inxematsaigaxenara tyapae nasintaigaxenparia, birotari sintaigari. ¹⁰ Mayanirotari nasintaigaria naneni pasintaigaxarityo bineni aixiro. Aryo oxanyotaxa aixiro mayaniro pasintaigaria bineni nasintaigaxarityo naneni aixiro. Ineniegi neaxagaigaxeria mayaniro paioa nagabeabageti.

¹¹ “Naneni jara samani nonai jaxa xipatsixu, noataetari binenixu, xantanxitsya ineniegi inxantaxenpani irinaigaea jaxa. Bineni paio pabisaigaxeri mayaniro pagabeabagetia, aixiro pagabeaxagaxena naneni noxanyotaxenpia bineni. Irotari maixa nonxantantaxempiria posentaxotasanoigaeria yogaegi xematsaiganaria janiri yagabeimatagani irobetsixaxagaxenxania teria ontyapaete onti intsipabaxagasanoi-gaxenpa inxanyoigaxaea aneniegi atsipabaxagasanoigara. ¹² Jantari notentabageigaria pagabeaxagaxena nosentasanoigiria, teaty isaaxumatenpa paniro. Intagani saanxanxitsya yoga jatanxitsyameria paraserixu tyapae onxenaxagaxenxania potsirinxagantaxeria.

¹³ “Maixa noboxae binenixu, xantanxitsya ainyotyana jaxa noxantaxenpi mayatiro oxa tyapae irisinebageigaxenpaniri ineniegi inxanyoigaxenara naneni nosinebagetaxara. ¹⁴ Nogataigaxeri piniane, xantanxitsya yogaegiri teria inxematsaige onti yotsimanxaiganaxeri ineaigaxeria teanixara inxanyoigaenpari ineniegi onti ixanyoiganaxena naneni. Naneni teanixa aryo nonxanyoigenpari teria inxematsaige. ¹⁵ Tea aryo nonxantenpi pinxaemaigaeria binenixu, ontityo noxantaxenpi pinxisaxobentaigaxenparia janiri yagabeaigiri xamagarini. ¹⁶ Naneni teanixa nonxanyoigenpari teria inxematsaige aryoty ixanyoigaxa ineniegi aixiro teaty inxanyoigenpari. ¹⁷ Ogari piniane onti arisanoria. Noxogaxe pogataigaxeria inxematsasanoi-gaxeroa tyapae inpirinibentaigaxeroniri mayatiro pixogagetiria bineni. ¹⁸ Xanyotari naneni pomitiganxaxenara jaxa nogatagantaxeroa piniane aryoty nonxanyotaxenpa naneni nomitiganxaigaxeri ineniegi irogataigaxeria teria inxematsaige”.

Matero 26:30-75**Jesosi ixamantaxeria Pebero inteataxotaxeria**

³⁰ Inpo yagataiganaxea imatixabentaigaxeria Tasorentsi yosotogaiganaxe itonxoaiganaxea iaigaxea Joribosixu. ³¹ Inpo ixantaigiri Jesosi:

—Maixa mayaniro bineniegí pintsarogaiganaxe paita pioxaiganaxena piaigaxea parixoti. Aryotari oxantaxeri Yotsirinxaxagantaxeria Tasorentsi oxanti:

‘Inpogini noginoriaxeri sentiriria obisya.

Yogari obisya ogatyó inxenaigaxe irisigabiobageiganaxe’.

³² Xantanxitsya inpogini nanianaea naxetyo jibaiganaxenpime noataxea Garireaxu.

³³ Inianaxe Pebero ixantiri:

—Intsarogaigabetanaxenpatyo mayaniro ioxaigabetanaxenpityo, xantanxitsya naneni jaratyó noxumatinpi.

³⁴ Xantanxitsya Jesosi ixantiri:

—Nonxamantasanotaxenpi, paita tetyara irinie tsyaberi pinterataxotaxena mabati. ³⁵ Iniiitanaatyó Pebero ixanti:

—Intagaroa intentagantaitenara iroginoriaitaxenara iroginoriaitaxenatyó, xantanxitsya jaratyó noterataxotumatinpi.

Jesosi iniaxeri Tasorentsi Jesemanixu

Aryo ixanyoigaxero mayaniro ixantaigaxea. ³⁶ Inpogini iaigaxe panxirentsisixu paitatsyaria Jesemani. Iroro yoboxaigapaaxara yogari Jesosi ixantaigiri irogamereegi:

—Pioitaigenpata jaxa, naneni noateta janta noniaxeria Apa.

³⁷ Intagani itsipaiganaxa Pebero intiegiri itomiegi Sebereo. Ineni yasinonxaabagetanaxaty xara yobanxinabagetanaxa.

³⁸ Osamanitanaxea ixantaigiri:

—Nasinonxaabagetanaxaty xara paenitya agabagetanaxena. Pioitaigenpata binenieg jaxa pintentaigaxenara pinxireabentaigaxenara.

³⁹ Ineni iataxe jantaxona janta yonpasabeatapaaxa inianaxeria Iriri ixanti: “Apa, noxogabetaxa pabisaxotaenara janiri natsipereabageti, xantanxitsya inpatyoa bineni”.

⁴⁰ Inpo yagatanaxea iniaxeria iatai inxaaraxu inaigaxea irogamereegi ineigapaaxeri magasebageigaxe. Ixantapaaxeri Pebero:

—¿Matsi tea pagabeaigumate samanixonara pinxireaigaxe?

⁴¹ Xireaige jara pimagaigi. Niabentaigenpa janiri pobetsixaigai teria ontyapaete. Bineneigi pixogaigabetaxani pinxematsatasanoigaxeria Tasorentsi, xantanxitsya tea pisintsitasiigero posante teria ontyapaete.

⁴² Osamanitanaia ipiganaa aixiro iniairi Iriri ixantiri: “Apa, jaranixa pixantatigironixa janiri natsipereabageti, aryoty onxanyotaxenpa maixa onxenaxagaxenpara pixogaxeria bineni”.

⁴³ Inpo ipigabetaa ineaigapairi magasebageigaityo aixiro, abisaiganaxeritari ibotsyoxine tea ineaxoigabaxenpa imagantaiganaaria. ⁴⁴ Ioxaiganairi ipigutanaa aixiro iniairia Iriri, osatyo ixantairi inxaaratiria ixantaxeriria. ⁴⁵ Inpo yagatanaxea iniairia ipiganaa inaigaxea irogamereegi ixantaigapaaxeri:

—¿Oga, magaiganatsyabi pesigopireaianatsyabi? Gapaaxa iragaxagantaxenxania Sigasanotiriria Matsigenxa iroginoriaigaxeria betsixaigatsyaria teria ontyapaete. ⁴⁶ Maixari maixa tinajaiganaxe, tsame, mataxa boxapaaxe gaxagantaxenameria.

⁴⁷ Tetyara iragate Jesosi iriniabagetaxea yoboxapaaxe Jorasi itentaigapaaxari tobaeni matsigenxaegi yamasiigapaaxeri poroantatsyaria ontiri intsyaxii. Intiegi mitiganxaigaxeri itinxamiegi gametiaxobentantaigatsyaria intiegiri itinxamiegi jorioegi. ⁴⁸ Yogari Jorasi gaxagantaxerimeria Jesosi yogataigaxeri otyara ixantaigiri: “Aboxaigapaaxenparixa pineaige tsinirixa noatasitaxe naseritapaaxeria, iritari pixogaigaxeria, pagaiganaxeria”.

⁴⁹ Inpo iroso yoboxapaaxa inaxea ineni ixantapaaxeri:

—¿Gatagantatsyaria!, ¿ainyonpi?

Inpo yaseritaxeri. ⁵⁰ Yogari Jesosi ixantiri:

—Nee, ainyona. Maixa aityotari poboxasitaxeria atsina, betsixero.

Inpo yogari tentaigaxariria Jorasi yainyoniigapaaxari Jesosi inosixaigapaaxeri yairixaigaxeria. ⁵¹ Xantanxitsya ainyo paniro itentaxaria Jesosi inosixamatanaxetyo iboroantatsyariate iserogen-pitatutarityo ironperane gametiaxobentantatsyaria pairoria yabisanti.

⁵² Xantanxitsya Jesosi ixantaigiri:

—Atsi aryonenityo, piataero piboroantatsyariate. Tsinirixa bentaroria iboroantatsyariate ontityo irogantaxenxani poroantatsyaria. ⁵³ ¿Matsi tea pogate nanenia xoganxitsyame nonxantaxerityo Apa iromitiganxaxea isaanxariite intobaigabagetaxetyo xara inpugamentaiganaxenara? ⁵⁴ Xantanxitsya aryomea nonxanyotagaxerome maixa, ¿aryo tyara onxantaxenpara

onxenaxaganaxenpara yotsirinxaxagantaxeria ineni pairani oxamantaxotaxenara nantsipereabagetaxea?

⁵⁵ Inpo isyonxasiigari ixantaigiri itentaigaxaria Jorasi:

—¿Matsi naneni xosinti jerotyó pamasiiigaxenara poroantatsyaria ontiri intsyaxii pagaiganaxenara? Omirinxatari xutagiteri notentaigaxenpi bineniegí janta ibanxoxu Tasorentsi nogatagantabagetaxea tea aryo pagaigena, ⁵⁶ xantanxitsya oxanyotantanaxaria maixa onti onxenaxagagetanaxeroa ixamantaxoigaxenara pairani xamantantaigatsyaria yotsirinxaxoigaxenara otyara.

Inpo isigabioigamatanaxatyo mayaniro irogamereegi ioxaiganaxeri Jesosi paniro.

Yamanunxania Jesosi yapatoitaigaxara itinxamipage jorioegi

⁵⁷ Yogaegiri gaigaxeriria Jesosi yamaiganaxeri ibanxoxu Xaipasi. Ineni inti gametiaxobentantatsyaria pairoria yabisanti. Aryo inaigaxe xara gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi intiegiri aixiro itinxamiegi jorioegi yapatoitaigaxara. ⁵⁸ Inpo yogari Pebero intaina inapaaxe ixenapaaxeria Jesosi. Jantari yagapaaxeroa panpatuixu ineagapaaxeri sentaigiroria ibanxo Tasorentsi pioitaigaxa xara. Osi isabinxapaaxe ineni tyapae ineaxotaxeririni Jesosi tyaxara inxantaxenxani. ⁵⁹ Yogari itinxamiegi gametiaxobentantaigatsyaria itentaigaxari itinxamiegi jorioegi ixaemaxagantaigaxeri pasini tsoegabentaigaxenparimeria tyapae ontimaxeniri onxenantaxenparia iroginorixagantaigaxeria. ⁶⁰ Yoboxaigabetapaaxaty tobaeni tsoegabentaigaxariria, xantanxitsya irotya ixantaigi irotya ixantaigi, jeroty tyanpa inxantaigaxeri. Inpo yoboxaigamatapaaxetyo piteni xantaiganxitsyaria ixantaigi:

⁶¹ —Naneniegi noxemaigaxeri ixantaxea: ‘Naneni nagabeaxe nogimamerinxaxeroa ibanxo Tasorentsi inpo nobetsixaero, omabataxotanaxenpara xutagiteri nagataero’.

⁶² Inpo ixabirimatanaxaty Xaipasi ixantiri Jesosi:

—¿Tea tyara pinxantumate?, pixemaigabetaxaritari ixantanaigaxenpia. Maixa ¿tyara pinxantea bineni?

⁶³ Xantanxitsya ineni ixemisantanaxetyo, teaty tyara inxantumate. Osamanitanaxea imatutaarityo aixiro ixantiri:

—Maixa nonxantaxenpi xanyomataxa irinirixa xantaxenpi Tasorentsi ixantaxaniria itimi, atsi xamantena ¿arisanoty bintia Ixogaxagaxeria Tasorentsi inpegaxenpara Nogobeenxariegite? ¿Bineni Itomi Tasorentsi?

⁶⁴ Iniamatanaxetyo Jesosi ixantiri:

—Naneni, xatinxa pogaxero xantanxitsya maixa nonxantaigaxenpi inpogini pineaigaxeri Sigasanotaxeriria Matsigenxa irisabinxaxea

iraxosanoriaxu Tasorentsi Gabeabagetatsyaria. Aixiro pineaigabaxeri iroboxaera inxenantapaenparoa mararo.

⁶⁵ Ogatyo ixenaxe yotsimanxamatanaxatyo Xaipasi itisaraitaroty imaga tseerererere ixanti:

—¡Yoxari yoxa onti isigaxagantumanataxari Tasorentsi! Irobentia maixa intagatityo axaemaxagantaigi pasini iroboxaigaxea inxamantaigaxaea inxanyotaxeroa maixa, mataxani pixemaigaxerini tsitsyata bineniegi ixantaxea. ⁶⁶ Maixa ¿tyara pinxantaige bineniegi?

Ineniegi ixantaigi:

—Xantetyo inxamaxea, tsitsyatatari ixanyotagantaxa ineni.

⁶⁷ Inpo ixusyoxaigaxeri iboroxu, yotatainaigaxeri togn togn, aixiro pasinitya patoigaxeri iboroxu ⁶⁸ ixantaigaxeria:

—Irotari bintia Ixogaxagaxeria Tasorentsi pinpegaxenpara Igobeenxariegite jorioegi, ¡atsi gatenityo tsini patoataxenpi!

Pebero iterataxotaxeria Jesosi

⁶⁹ Yogari Pebero ainyoty inaxe janta parixoti panpatuixu. Inpo oxenapaaxe paniro onperataganiria oxantiri:

—Bineni aixiro pitsipabagetari Jesosi Garireaxuniria.

⁷⁰ Xantanxitsya yogari Pebero ixemamanpeganaxatyo ixantiro:

—¿Jaa? ¿Tyara pixanti? Tea nonxeme tyaxa pixanti.

Ixemaigaxeri mayanero naiganxitsyaria xara. ⁷¹ Inpo iabetaxara janta sotsimoroxu oneitaarityo aixiro pasini onperataganiria oxantaigiri naiganxitsyaria xara oxanti:

—Yogari yoga inti itsipabagetaria Jesosi Nasarexuniria.

⁷² Xantanxitsya ineni ixantutaaroty aixiro ixanti:

—¡Teatyo noneimateri yoga piniaxotaxeria! Ineaxenatari Tasorentsi tea ary nontsoegumatenpa.

⁷³ Tsyoeni osamanitanaxea yainyoniigapaaxari naiganxitsyaria xara ixantaigiri:

—Arisanoni pitsipabagetari noxemaigabainpitari piniaxea.

⁷⁴ Yogari Pebero ixantutaatyto aixiro:

—¡Noxantaxeni teatyto noneimateri! Arisanotyto noxantaxe, ineaxenatari Tasorentsi tea aryo nontsoegumatempa. Jantari ontirixa notsoegaxa irotsimanxenatyto, tea noneimaterinixa piniaxoigaxeria maixa.

Irotyto ixantaxea maixa, yamiamatanaxetyto tsyaberi osi
⁷⁵ ixenxiamatanaxarotyto Pebero ixantaxeriria Jesosi inxaara ixantiri: “Paita tetyara iramiimate tsyaberi pinterataxotaxena mabati”. Ixabiritapanuta iataia ogatyto ixenaxe iragamatanaxatyto jiii jiii jiii, ixaemababagetaxetyto xara.

Matero 27:1-34

¹ Inpogini oxutagitetanaxea mayaniro itinxamiegi saseroroteegi intiegiri itinxamiegi jorioegi ixemabaxagaiganaxa tyaxa inxantaigaxeri Jesosi iroginoriagantaigaxeria. ² Inpo yagaiganaxeri yogusoiganaxeri yamaiganaxeneria Pirato. Ineni inti inanpina Sesa.

³ Inpogini yogari Jorasi gaxagantaxeriria Jesosi yogataxe arisano iroginoriagantaxenxani osi ixenxiamatanaxatyto ixanti:

—¡Naneni xanyotanxitsya! Jameraxa nagaxagantiri otyara.

Inpo iataxe inaigaxea itinxamiegi saseroroteegi intiegiri itinxamiegi jorioegi irogipigaigaatenerimea yoga 30 xoriximenta ipaigaxeriria otyara iragaxagantaxeria Jesosi ixantaigabetapaaxari:

⁴ —Naneni onti nobetsixaxe teria ontyapaete nagaxagantaxeritari teria irobetsixumate teria ontyapaete maixa iroginoriaxenxani.

Xantanxitsya ineniegi ixantaigabaxeri:

—¿Aryo tyara nonxantaige naneniegi? Bironpatyo, birotari xanyotanxitsya otyara.

⁵ Jerotyo yobuoxagisetapanutiri xorixi xara tsonpogi ibanxoxu Tasorentsi iataxea itsataxara jenoxu yositixatsanotaxara osi ixamaxea. ⁶ Inpo yogari itinxamiegi saseroroteegi yapatogiseigairi xorixi ixantaigi:

—Tea tyapae agaigaeria anxonogiseigaeria yamaigiria pasini ipaigiria Tasorentsi. Ontitari ipunabitunxani iragaxagantaxeria iroginoriaxenxaniria.

⁷ Inpogini ixemabaxagaigaxa inpunabentantaigaxenparoa xipatsi paitatsyaria Igipatsite Betsixiroria Xobiti tyapae ontimaxeniri inxitatantaigenparia inxamaigea poniaiganxitsyaria parixotipage. ⁸ Irotari otantanaxaria oga xipatsi opaitantanaxaria Jiraatsigiteri xigonxiro maixa. ⁹ Oxanyotaxa maixa onti oxenaxagagetanaxeroa ixantaxeria pairani xamantantatsyaria Jeremiasi ixanti: “Yogaegiri biseraereegi yagaigaxeri yoga 30 xoriximenta ibunaro pairoria ityapaeti ¹⁰ ipunabentantaigaxaroxa xipatsi paitatsyaria Igipatsite Betsixiroria Xobiti, aryotari ixantaxenari Notinxami”. ¹¹ Inpogini yogari Pirato ixogaxotaxeri Jesosi ixantiri:

—¿Arisano bineni Igobeenxariegite jorioegi?

Ixanti Jesosi:

—Neje, arisano pixantasanotaxeni, nanti.

¹² Jantari itsoegabentanaigaxaria itinxamiegi saseroroteegi intiegiri itinxamiegi jorioegi tea tyara inxantumate Jesosi onti ixemisantanaxe.

¹³ Irotari ixantantaxariria Pirato:

—¿Matsi tea pinxeme ixantanaiganaxenpia?

¹⁴ Xantanxitsya yogari Jesosi teatyo iriniimate. Iroro ineabaxeria Pirato ixanyotaxeroa maixa, yogabagetanaxetyo sorerere, tyanpatyo inxantea.

¹⁵ Omirinxatyo agara ibiesetaegite jorioegi oxantaganiria Pasexoa yogari Pirato yapaxui paniro yasitaxobitunxaniria yobetsixaxea teria ontyapaete, tsinirixara ixogaigaxeria itobaireegi irapaxuaigaeria.

¹⁶ Aryo inaxe xara paniro sitaxotanxitsyaria ipaita Barabasi, yapagiteaxobagetatyo xara ixemaxotagania.

¹⁷ Inpo Pirato yogunteigaxeria yapatobentaiganaxaria mayaniro ixantaigiri:

—¿Tsini pixogaigaxe nanpaxuaeria? ¿Irixara Barabasi intirixa Jesosi pixantaigiria inti Ixogaxagaxeria Tasorentsi inpegaxenpara pigobeenxariegite?

¹⁸ Ineni ineaxeritari onti yotsimanxabitunxani ineinxania intia yapatobentanunxani, irotari yamantanunxaniria inenixu. ¹⁹ Ainyotyara isabinxa Pirato janta ixanomaantapinitia oxamantaxagantaxeri ixoritiria oxanti:

—Jara pimabageti bineni, tyanpa anxantaxeri yoga teria tataxona irobetsixumate. Noxisanigisebagetaxetari inxaara posantegisemataxatyo nogisanire. Irixa gimanataxena.

²⁰ Xantanxitsya yogari itinxamiegi saseroroteegi intiegiri itinxamiegi jorioegi yogataigaxeri mayaniro inxantaigaxea: “Irinpatyo panpaxuae Barabasi, yogari Jesosi pinxentaxotaxagantaxerityo”.

²¹ Yogari Pirato iniitaigaarityo aixiro ixantaigiri:

—¿Tsini pixogasanoigaxe nanpaxuaeria? ¿Ineni Barabasi intirixa Jesosi?

Ixaemaigamatanaxetyo:

—¡Inti panpaxuae Barabasi!

²² Ixantaigiri Pirato:

—Irobentia maixa, ¿tyaraty nonxantaxeria yoga Jesosi pixantaigiria inti Ixogaxagaxeria Tasorentsi inpegaxenpara Pigobeenxariegite?

Ixaemaigutanaatyó aixiro mayaniro:

—¡Xentaxoteri!

²³ Ixantaigiri Pirato:

—¿Matsi tyara ixantaxara? ¿Tatanpatyó yobetsixaxea?

Ixaemaigutanaatyó aixiro:

—¡Mataxatari noxantaigaxe xentaxoteri!

²⁴ Inpo yogari Pirato ineabaxea jatanatsya ixaemabaitaiganaxea tyarpa inxantaigabaxeri, osi ixaemaxagantaxe nia inxibaxotaxenpara tyapae irineigaxeriniro mayaniro tea ineni xanyotatsyame inpo ixanti:

—Iroginoriaxenxanirixa maixa tea naneni xanyotatsyame. Bironpaegityo, biroegitari xanyoiganxitsya.

²⁵ Mayanirosanotyó ixaemaiganaxe:

—Aryonpa naneniegityo xanyoiganxitsyame intiegiri aixiro notomiegi, naneniegitari ginoriagantaigaxerime.

²⁶ Iroro ixemaigaxeria Pirato yapaxuaxagantairi Barabasi. Inpo yonperabentaxari Jesosi inpasataxexania iramanaxexania inxentaxotaxexania.

²⁷ Yogari xentaxobentaigariria xobeenxari yamaiganaxeri tsonpogi inpo ixaemaxagantaigaxeri mayaniro itobaireegi yapatobentaiganaxari ipomatsanaigaxeria. ²⁸ Inpo isapoxaigaxeri imaga isapitantaigaxari pasini magatsi xiraamagori. ²⁹ Yagaigaxe xuto yobetsixasiigaxeri iramatsaire yamatsaitaxeria. Aixiro yairixaxagaxeri intsyaxii iraxosanoriayu, inpo yotigeretotasiigaxaria ipomatsanaigaxeria ixantaigaxeria:

—¡Jojojooy, netsixa yogaaa! ¡Atsi gunteigerinityo igobeenxariegite jorioegi!

³⁰ Ixusyoxusyogaxerityo xara inpo yagapitsaigairi intsyaxii ipasatantaigaxaria igitoinaxu tagn tagn.

³¹ Inpo yagataiganaxea ipomatsanaigaxeria isapireaigairi irotya isapitantaigaari irasi imaga yamaiganaxeri inxentaxoigaxeria.

³² Jantari iaiganaxea inxentaxoigaxeria itonxiboigaxari paniro Surenexuniria ipaita Sumo. Yogari xentaxobentaigariria xobeenxari ixantaigabaxeri inatanaxeneria Jesosi igorosite inxentaxotan-taxenxaniria. ³³ Inpo yoboxaigaxara Gorogotaxu, (onxantaxea: “Ontaixara Igitoina Xamatsyaria”), ³⁴ ipaigabetaxari bino oxonoatunxani xepisiari janiri ixemasanotiro ogatsixa, xantanxitsya ineni yobiixabetaxa majani osi tea inxoge irobiixasanotenparoa.

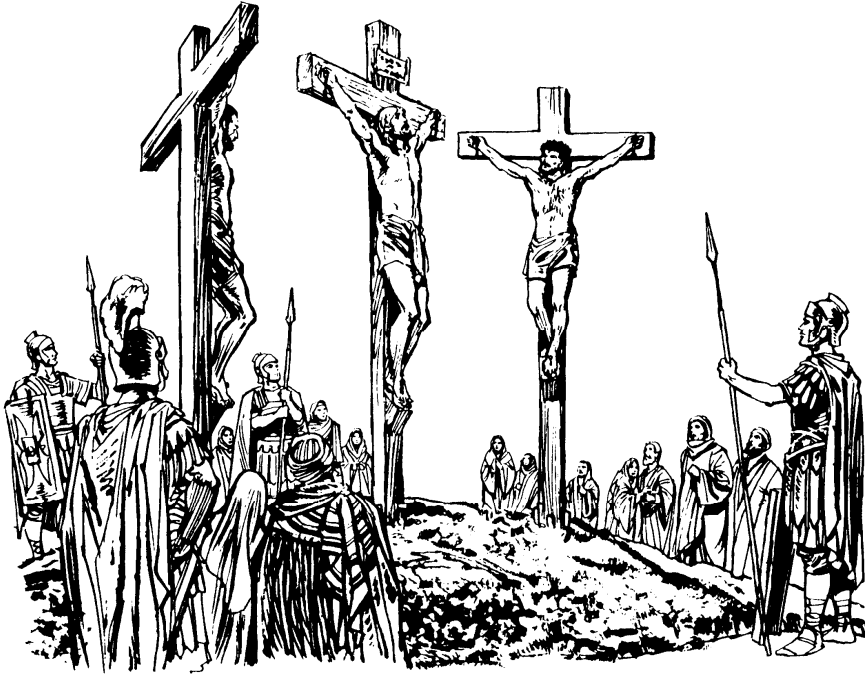
Joan 19:17-27

Ixentaxotunxania Jesosi

¹⁷ Inpogini itentanunxani Jesosi inatanaxero igorosite iatanaxea janta oxantaganiria “Ontaixara Igitoina Xamatsyarini”. Jantari irinianexu jebereoegi onti oxantagani Gorogota. ¹⁸ Inpo aryo xara ixentaxotunxani, itentagantunxani pasini piteni matsigenxa, paniro yogaratinxaxotunxani iraxosanoriaxu Jesosi, yogari irapitene onti yogaratinxaxotunxani iranpatexu. ¹⁹ Inpo yogari Pirato itsirinxaxe intsyaxotaxu oxanti: “Jeso Nasarexuniria, Igobeenxariegite jorioegi”, inpo yogaxagantaxero igorositexu. ²⁰ Onti otsirinxantunxani iriniane jebereo ontiri iriniane guriego ontiri aixiro iriniane jiromano. Ineaigaxero tobaini jorioegi, aryotari ixentaxotunxaniri Jesosi xara otsyoenitaxara otsirotanxutia panxotsi. ²¹ Jerotyo yogaegi itinxamiegi gametiaxobentaigiriria jorioegi ixantantaigaxariria Pirato:

—Jame potsirinxiro: ‘Inti Igobeenxariegite jorioegi’, ogame pontsirinxaxeme onxantaxea : ‘Xantatsyaria nanti Igobeenxariegite jorioegi’.

²² Xantanxitsya Pirato ixantaigiri:

—Ogari notsirinaxeria mataxa tsirinaxa.

²³ Inpogini yogaegiri 4 xentaxobentaigariria xobeenxari xentaxoigaxeriria Jesosi yagataiganaxea ixentaxoigaxeria yagaigaxero isapiro iteabaxagaigaxara yagageigaxe paniropage. Panibati onai sabitiria, irorori tea abobitenpa onti osatyo oamagotaxe, ²⁴ jerotyo ixantantaigaxaria:

—Oxari oxa jara atisarajaigiro, onti asoxagiasiigaxero mapuxitsyo ogatantaganiria tyapae agatantaigaxenparoa tsinirixa sintaxenparome.

Jantari oxanyotaxara maixa onti onxenaxagaxenxania Yotsirinaxagantaxeria Tasorentsi oxantia:

“Yagaigaxero nosapiro ipabaxagaigaxara,

aixiro isoxagiaigaxero mapuxitsyo ogatantaganiria

tyapae irogatantaigaxenparoa tsinirixa sintaxenparome sabitiria”.
Aryotari ixanyoigaxerori maixa xentaxobentantaigatsyaria.

²⁵ Xarari xara ixentaxotunxania Jesosi ainyo aratinxaxe iriniro ontiri obire ontiri aixiro Maria ixoritiria Xereopasi ontiri aixiro Maria Magarena. ²⁶ Yogari Jesosi yoguntetaxeroa iriniro aratinxaxea otsipataxaria irogamere yotasanotaria ixantiro:

—Ina, netsixa yoga pitomi.

²⁷ Inpo ixantiri aixiro irogamere:

—Nero oga piniro.

Osi itentanaaro ibanxoxu omagimotairia.

Matero 27:45-56

⁴⁵ Inpo yapagatsixaatanaxara syabogaenxari oga oxenaxe omapunasetanaxe mayatiro osi isyabinibagetanaxa. ⁴⁶ Ogatyo ixenaxe ixaemamatanaxetyo Jesosi ixanti:

—Jeri, Jeri, ¿jirema sabaxatani? (onxantaxea: “Apa Tasorentsi, Apa Tasorentsi, ¿tyara oxantaxara pobasigantaxenara?”)

⁴⁷ Ixonogagarantaigaxa naiganxitsyaria xara iroso ixemaigabaxeria ixantaiganaxe:

—Atsi xemeri xanixa ixaemaxotaxeria xamantantatsyaria Jeriasi.

⁴⁸ Isigamatanaxatyo paniro yaganaxea tsyomiatiroria nia ioxaataxeroa siroaarixu bino yogaenoxaxobetaxeneria isopoxiixu iratsyomiatagaxerimea. ⁴⁹ Xantanxitsya yogari itobaireegi ixantaigiri:

—Atsi gunteteri, aneaigaxeria iroboxasitaxeririxa Jeriasi iroguitaeria.

⁵⁰ Inpo yogari Jesosi ixaemapanaati aixiro syaroenxarixatyo xara osi ixemisantanaxe ixamanaxea.

⁵¹ Irotyo ixamanaxea ogatyo oxenaxe osaraamatanaxetyo omago tsatamagotatsyaria ibanoxu Tasorentsi oxantanaxea xatinxasano niganxi tseerererere oponianaxara jenoxu oataxeroa sabi pairomataxe paxotareasanotaxe. Ontininxamatanaxatyo xipatsi tinin tinin tinin otsiraagematanaxetyo inperitapage, ⁵² oga oxenagetaxe asirenaxigetanaxa xitatantagetaganiria igamagapage, yaniagematanaityo tobaini xematsaigiriria Tasorentsi. ⁵³ Inpogini yanianaia Jesosi iaigaxe ineniegi Jerosarenxu yogunteigabairia tobaini basigaigatsyaria xara. ⁵⁴ Yogari itinxamiegi xentaxobentaigariria xobeexari intiegiri itsipaigaxaria yogunteigaxeria Jesosi ineiaigabaxeroa ontininxanaxara, aixiro pasinipage oposantetanaxara itsarogabageiganaxetyo xara ixantaigi:

—Arisanoni inti Itomi Tasorentsi.

⁵⁵ Aryo onaigaxe xara tobaini tsinaneegi xenaigaxeriria Jesosi iponianaxara Garireaxu, aixiro amutaxobageigaxeri. Oneniegi onti aratintiitaigaxe jantaxona janta ogunteigaxeria. ⁵⁶ Aryo onaigaxe aixiro xara Maria Magarena ontiri Maria iriniro Santiago intiri Jose, ontiri aixiro iriniro itomiegi Sebereo.

Joan 19:31-42

³¹ Ogari ixamantaxaria Jesosi ontitari xutagiteri yobetsixabagetantaiganaxaria jorioegi mayatiro inxogaxoigaxenparia aganaxenpara apesigopireantaganiria. Yogaegiri jorioegi ixogaigaxe inxentaxoreai-gaenxania xentaxoiganxitsyaria tetyara agenpa. Ogari oga xutagiteri apesigopireantaganiria pairotari abisagetaxero mayatiro, ontitari Pasexoa, jerotyó ixantantaigaxariria Pirato iromitiganxaigaxeria xentaxobentaigariria xobeexari inxageroxaigaxiteria igurexiitexu tyapae tsitsyari inxamaige inxentaxoreai-gaenxania. ³² Inpo iaigaxe itinxaraaigaxeria nanxitsyaria iraxosanoriaxu Jesosi, inpo imaigaxeri irapitene. ³³ Inpo irimaigaxerimea Jesosi ineni ineagiri mataxa xamaxe osi tea inxageroxaigeri. ³⁴ Xantanxitsya paniro xentaxobentantatsyaria yomoxoroaxeri imeretaxu ogatyó oxenaxe oboatanaxe irirajana

syarararara omatanaxa nia irorori. ³⁵ Nanti tsirinxaxogetaxero mayatiro oxa, narotari neagetaxero jerotyogataxe tea namatagenpa xatinxatyogaxero notsirinxaxotaxeroa tyapae pinxematsaigaxeniri bineniegi. ³⁶ Ontitari oxanyotaxa maixa tyapae onxenaxagaxenpaniri Yotsirinxaxagantaxeria Tasorentsi oxantia: “Jaratyogaxerogumatagani patonxitiro itonxi”. ³⁷ Aixiro oxanti: “Iroguntetaxenxania yomoxoroinxaniria”.

Yogaatagania Jesosi inperitanaxixu

³⁸ Ainyo paniro irogamere Jesosi poniatsyaria Arimateaxu ipaita Jose. Ineni ixematsabetaxatyogaxentanxitsya tea inxogexinxemaigaxea itobaire, ipinxagaxeritari irotsimanxagaxeria. Inpogini ixamaxea Jesosi iataxe ixantaxeria Piratogaxea iramanaeria. Yogari Piratogaxentanxaxea:

—Atsina, manaeri.

Osi iataxe yamanairi. ³⁹ Inpogini yogari Mixoremo jatasitaninxutiriria Jesosi inxogaxotagantaxeria yoboxaxeyamaxe xasanxari mira oxonogaxarogaxepasini paitatsyaria jarogex. Mayatiro otenataxe aryorixa 30 xiro. ⁴⁰ Inpogini ineniegi piteniro yotiritsatasiigaxerimagatsitsaxasanxarixuyamasitaxeriria Mixoremo inpogini yabuabuaigaxerixanyotagaigaxari tyaxa ixantaigaxi itatantaigaxijorioegi. ⁴¹ Xarari xaraxentaxotunxania Jesosi aityogaxpanxirentsisigaxi. Aryogaxaxaraxinperitanaxigaxityaenxariogigantunxanigaxitetyaenxogantumatunxanigaxigamaga. ⁴² Aryogaxaxaraxiyogaigaxerijesogaxi, irotari tsyoenitaxotunxitsyagaxi, aixiro paeniyatari aganaxenpa apesigopireantaganiria.

Matero 27:62-66

⁶² Inpogini oxutamanitanaxegaxepesigopireantaganiria yogari itinxamiogaxisaserorogaxi intiegirigaxipariseogaxi iaigaxexinxamosogaxiguteria Piratogaxi ⁶³ ixantaigaxepaxerigaxi:

—Naneniagi noxenxiiaganairo ixantaxeria yoga tsoenti tetyara inxame ixantaxea: ‘Nonxamaxerixa inpo omabatanaxenpara xutagiteri nanianae’. ⁶⁴ Maixa onxuta iroto iromabataxotantanaxenpa, irotari nonxantantaigaxenpiria atsi mitiganxenityo xentaxobentantatsyaria irosentasanoigaxeroa yogantunxaniria janiri yoboxasiigiri irogamereegi iragaigapanuteria inpo inxantaigaxeri mayanairo jataxe yanianai. Intagaroa inxanyoigeroa maixa paioxa abisabagetaxero iramatagaigaxenpara abisaxeroxa yamatagaxoigaxaria tetyara inxame.

⁶⁵ Yogari Pirato ixantaigiri:

—Irorentia maixa atsi nanityo, neri yogaegi xentaxobentantagatsyaria. Piaigetyo posentaigaxiteria, bironpaegityo tyaxa pinxantaigaxeri.

⁶⁶ Ineniagi iaigaxe yogunxania Jesosi yabitsajaigapaaxeroa mapu itixaxotantunxaniria inpo ixantaiganaxeri xentaxobentantaigatsyaria irosentasanoigaxeroa janiri tsini boxasitumatiri inxositaxeria.

Matero 28:2

² Jantari tetyara obonxeigenpa ontininxanaxa xipatsi tinin, tinin, tinin, yoboxapaaxetari isaanxarite Tasorentsi iponiapaaxa xurayo itiguronxapaaxeroa mapu tixaxobetaxariria Jesosi yosabinxantapaaxaroa.

Jiroxasi 24:1-35

Yanianaia Jesosi

¹ Inpogini oxutamanitanaxea tominxo tsipetyamanisano oaiganaxe janta yogaagania Jesosi amaiganaxe xasanxari obetsixageigaxeria tsyapi ixamantaxaria. ² Inpo oboxaigabetapaaxa ogunteigapairo mapu itixaxotantabetunxaniria maa gagaxa sirenaxitaxa. ³ Oxiaigabetanaxa maneri irinoriaea Atinxami Jesosi. ⁴ Otsarogabageiganaxetyo xara tyanpatyo onxantaige. Inpo ogunteigutarityo piteni isaanxariite Tasorentsi xanyoigamataxa matsigenxa xantaxoigamataxetyo imaga porerererere. ⁵ Ogatyoxenaigaxe otsarogasanoiganaxea ogiboiganaxara. Ineniegi ixantaigiro:

—¿Jantari jara poboxaigi jaxa ixitataagania igamaga pixogaigaxeria jataxeria yanianai? ⁶ Maneritari jaxa jataxetyo yanianaia. Atsi xenxiiigaeroatyo ixantaigaxenpiria ainyotyara janta Garireaxu ixantaxotaxara ixanti: ⁷ ‘Yogari Sigaxeriria Matsigenxa iragaxagantaxenxani iragaigaxeria betsixabageigatsyaria teria ontyapaete inxentaxoigaxeri inpo omabatanaxenpara xutagiteri iranianaē’.

⁸ Inpo oneniegi oxenxiiagamatanaroatyo ixantaxeria Jesosi otyara iniabagetaxea. ⁹ Inpogini oboxaigaia panxotsixu oxamantageigapaaxeri iromitiganxaneegi naigaatsyaria 11, intiegiri aixiro pasini itobaireegi.

¹⁰ Ogari xamantageigapaaxeriria ontiegi Maria Magarena, Joana ontiri Maria iriniro Santiago ontiri aixiro pasini otsipaiganaxaria.

¹¹ Xantanxitsya ineniegi teatyo inxematsaigero. Ineaigiri ontiri oniagisebageiganaxe xogapage. ¹² Xantanxitsya Pebero ixabiritapanuta isigabagetanaxatyo yogunxania Jesosi ixamosogantabetapaaxa tsonpogi maneri, onti yoguntetapaaxe omago iponatantabetunxaniria. Inpo ipiganaa panxotsixu yogabagetaxetyo sorerere.

Iaiganaxea irogamereegi Jesosi Jemaosixu

¹³ Inpogini paita osamanitanaxea iaiganaxe piteni irogamereegi Jemaosixu tsoyeni osamanitaxotaxaro Jerosaren, aryorixa onaxe 11 xirometro. ¹⁴ Inpo jantari iaiganaxea abotsixu iniabageiganaxe iniaxoigaxeria Jesosi tyara ixantunxani yoginoriinxania. ¹⁵ Iroto iniabageigaxea irotya ixantaigi irotya ixantaigi, ixenapaaxe Jesosi ineni itsipaiganaxari iaiganaxea. ¹⁶ Ineaigabetaxarityo, xantanxitsya tyaxa ixantaxoigaxeri Tasorentsi janiri yogataigiri inti Jesosi. ¹⁷ Inpo ixantaigiri Jesosi:

—¿Tata piniabentaiganaxea maixa?

Ineniegi asa yaratintioigaxe sinonxajaigamataxa.

¹⁸ Paniro ipaita Xereopasi. Ineni inianaxe ixanti:

—¿Matsi panirosanoty bineni pixantaxara pinabetaxara tsyapi Jerosarenxu tea pinxemaxotero iniaxoigaxeria mayaniro?

¹⁹ Ineni ixantaigutarityo:

—¿Tata tatoitara?

Ixantaigiri:

—Atsi guntete, onti ixamaxea Jesosi Nasarexuniria. Ineni inti xamantantatsyaria gabeabagetatsyaria yobetsixagemati posante, aixiro yogatabagetityo xara yogatagantabagetia, intitari gabeaxagaxeri Tasorentsi, jeroty isinebentantaigaxariria mayanero matsigenxaegi.

²⁰ Inpogini yogari itinxamiegi gametiaxobentantaigatsyaria intiegiri notinxamiegi yamaiganaxeri ipimantaigaxeria ironperabentaxenxania inxamaxea inxentaxotaxenxania. ²¹ Otyara noneaigiri aryori ineni xisaxobentaigaxaeme jaroegi biseraereegi janxia yasintaigajai pasini tyapae abasigaigaenpaniri xogapage. Maixari maixa jataxe omabatanaxa ixamaxea. ²² Xantanxitsya oxonogagarantaigaxa tsinaneegi notsipaigaxaria oaigamanaxe inxaara tsipetyamani onxamosoigerimea yogabetaagania, ²³ xantanxitsya maneri. Inpo oboxaigai omintsarogaigaxenaty oxamantaigapaaxenara ogunteigaxeria isaanxariite Tasorentsi ixantaigaxeroa jataxe yanianai. ²⁴ Inpo ixonogagarantaigaxa notobaireegi iaigaxiti ineniegi yogunteigaxitiro ixantaigaxe oxantasanoigaxeni maneri Jesosi.

²⁵ Inpo ixantaigiri Jesosi:

—¿Tetyaenxatyo pogatumaige! ¿Tyaxatyo pinxantaiganaxenpa pogatasanoiganaxea arisano ixantasanoigaxe xamantantaigatsyaria pairani! ²⁶ ¿Matsi tea inxantaige yogari Ixogaxagaxeria Tasorentsi inpegaxenpara Igobeenxariegite biseraereegi joxetyo iratsipereabagetaxe inxamaxea inpo iroganiaenxani iramanaenxania xurayo?

²⁷ Inpo osi yogatagageiganaxeri mayatiro oxantaxogetaxeria Yotsirinxaxagantaxeria Tasorentsi oniaxotaxeria ineni itsititapanutiro yotsirinxaxogetaxeria Moisesi inpo imagetanaxero aixiro yotsirinxaxogetaxeria xamantantaigatsyaria ineniegi. ²⁸ Inpogini yoboxaigapaaxara Jemaosixu ineaigiri Jesosi aryonpaty iatanaxeri, ²⁹ xantanxitsya yagaigabaxeri ixantaigiri:

—Atsi gatatara piati. Noxogaxe pimagimoiganaxenara naneniegi, paenityatari ontsitenitanaxe, jataxetari isyonxanaa syabogaenxari.

Osi ixianaxe tsonpogi itentaiganaxaria.

³⁰ Inpogini ipioitaigaxa mesaxu isexataigaxenpara. Ineni inosixanaxero pan iniaxeri Iriri ixantaxeria isinebentaxaro, inpo ixotagaxero ipaigaxeri. ³¹ Iroro yogunteigaxeria ixotagaxeroa pan yogatantaigabaariria inti Jesosi, xantanxitsya ineni asatyo isaanxaenxatanaxa. ³² Iniabaxagaiganaxatyo:

—Iroro maixa iriroa inxaara janta abotsixu yogataigaxairoa Yotsirinxaxagantaxeria Tasorentsi tyaxatyo oxantaiganaxai otsagasurentaiganaxaia asureegixu ogisineaiganaxaityo xara.

³³ Inpo osi ixabiriigapanuta iaiganaia ipigaiganaa Jerosarenxu. Yogunteigapaaxeri iromitiganxaneegi Jesosi patoitaigaxa itsipaigaxaria pasini itobaireegi. ³⁴ Ineniegi ixantaigabaxeri:

—Arisanoni yanianai Atinxami, yoguntetaxeritari Sumo.

³⁵ Osi ixamantaiganaxeri ineniegi aixiro tyara ixantaigaxeri itsipaiganaxaria abotsixu tea irogataigeri, inpogini yogunteigaxeria panxotsixu ixotagaxeroa pan osi yogatantaiganaariria inti Jesosi.

Joan 20:19-29

Jesosi ixoneatimoigaxeria irogamereegi

¹⁹ Inpo irotyo otsitenienxatanaxea yogaegiri irogamereegi Jesosi ainyo yapatoitaigaxa yasitaxoigaxara ipinxaiigaxeritari itinxamipage jorioegi, inpo xatsixetyo yogunteigutarityo Jesosi yaratinximoigapaaxeri iniaigapaaxeria ixantaigiri:

—¡Atsi sineiganaenpa! ¡Jara pitsarogaigi!

²⁰ Iroro ixantaigaxeria maixa ioxotagageigaxeri isarantapaxo agabeaxeria xarabatonxi ixentaxotunxania ontiri imereta yomoxoroinxania. Inpo ineniagi isinebageiganaxaty xara yogunteigairia Atinxami. ²¹ Inpo ixantutaigaarityo aixiro:

—¡Sineiganaenpa! ¡Jara pitsarogaigi! Xanyotari naneni yomitiganxaxenara Apa aryoty nonxanyotaxenpa naneni maixa nomitiganxaigaxenpi pinxenxiacobageigaxenara.

²² Inpo yotasonxaigaxeri ixantaigiri:

—Maixa irobasingaxenpa Isure Tasorentsi pisureegixu.²³ Tsinirixa pinxantaigaxe magisantaxotaxa mayatiro yobetsixaxeria, aryotyox inxanyotaxenpa Tasorentsi ineni imagisantaxotaerityo, jaratyox ixenxiagairi inpogini. Xantanxitsya tsinirixa pinxantaigaxe tea imagisantaxotexani yobetsixaxea teria ontyapaete, aryotyox inxanyotaxenpa Tasorentsi ineni jaratyox imagisantiro yobetsixaxeria, inxenxiagabitaxerityo inpogini.

Tomasi yoguntetairia Atinxami

²⁴ Xantanxitsya yogari irogamere Jesosi paitatsyaria Tomasi Pitetsyaria tea aryo irine ineni ixoneatimoigaxeria Jesosi itobaireegi.
²⁵ Inpogini onti ixamantaigairi ixantaigiri:

—Nogunteigairi Atinxami.

Xantanxitsya ineni ixanti:

—¡Pitsoega! Jantari noneaxerorixa agabeaxeria xarabatonxi ixentaxotunxania inpo nonpiataxero notsyapaxo obegantaxeria, aryo pinxante nonxantaxe: ‘Arisanoni yanianai’. Jantari jarixa noguntetiro, aixiro jarixa nopatsogantiri imeretaxu imoxoroinxania jaratyox noxanti: ‘Arisano yanianai’.

²⁶ Xantanxitsya inpogini abisanaxea 8 xutagiteri yogari irogamereegi Jesosi yapatoitaigaa aixiro, maixa aryo inaxe Tomasi ineni. Yasitaxoigabetaxatyox xantanxitsya Jesosi ironpatyox yaratinximoigapaaxeri iniaigapaaxeri ixantaigiri:

—¡Sineiganaenpa! ¡Jara pitsarogaigi!

²⁷ Inpo ixantiri Tomasi:

—Maixa atsi guntete, jero nosarantapaxo giagero pitsyapaxo, aixiro patsogantena nomeretaxu yomoxoroaitaxenara. Jara pitsoenixana, onti pinxematsataxena.

²⁸ Iniamatanaxetyox Tomasi ixanti:

—¡Notinxami! ¡Bintia Tasorentsisanoria!

²⁹ Ixantiri Jesosi:

—Maixa osi pixematsataxena poguntetaxenara. Irisinebageigaxen-patyo yogaegi teria irogunteigabetena xantanxitsya ixematsaigaxena!

Jiroxasi 24:41-49

Jesosi ixoneatimoigaxeri irogamereegi

⁴¹ Xantanxitsya yogunteigaxeria teanixara iragabeaigae inxenxiiaigaea, pairotari isinebageiganaxa yogabageiganaxea sorerere, ixantaigiri:

—¿Aityo pisexaegi?

⁴² Ineniegi ixantaigiri:

—Ainyo mayori tasiri.

Osi ipaigaxeri ⁴³ yagaxeri isexataxari ineaxoigaxeri mayaniro.
⁴⁴ Inpo ixantaigiri:

—Maixari maixa mayatiro pineageigaxeria irotari noxamantaigaxenpiria pairani ainyotyara notsipabageiginpi, noxantaxea onxenaxagaxenpara mayatiro yotsirinxaxotanaxenara Moisesi ontiri yotsirinxaxoiganaxenara xamantantaigatsyaria ontiri aixiro sanxebantixu Saremo yotsirinxaxotaxenara Jirabi.

⁴⁵ Inpo ineni yagabeaxagaigaxeri irogatasanoiganaxeroa tatoita oxantaxotaxe Yotsirinxaxagantaxeria Tasorentsi ixantaigiri:

⁴⁶ —Aryo oxanyotaxa maixa otsirinxaxotunxaniria oniaxotaxeria Ixogaxagaxeria Tasorentsi inpegaxenpara Igobeenxariegite biseraeregi. Onti oxantaxe inpogini iratsipereabagetaxe inxamaxea xantanxitsya omabatanaxenpara xutagiteri iraniana. ⁴⁷ Inpogini yomitiganxaigaxeri xamantaxoigaxerimeria iriaigaxea inxenxiimoigaxeria mayaniro matsigenxaegi intsitiiganaxero Jerosarenxu osi irontiabageiganaxeroa xara inxantaigaxeria mayaniro

irapaxuaiganaxeroa yobetsixageigaxea teria ontyapaete
inxantatigaiganaxenpara inxematsaiganaxeria yomitiganxaxeria
Tasorentsi irabisaaxotantaxea tyapae irabisaaxoigaxeriniri Tasorentsi
imagisantaxoigaxeria mayatiro yobetsixageigaxeria. ⁴⁸ Bineniegi
mataxa pineaigaxero oxenaxagetunxania mayatiro oxa
otsirinxaxotunxaniria, maixa bineniegitya xenxiaxoigaxerome.
⁴⁹ Naneni nomitiganximoigaxenpiri ixantaxeria Apa iromitiganxi-
moigaxenpiria, xantanxitsya basigaigeta jaxa Jerosarenxu jatatina
piaigai parixoti. Giaxoigenpata jaxa iromitiganximoigaxenpiria Apa
Isure iragabeaxagaigaxenpia.

Joan 20:30-31

Tyara oxantaxa otsirinxunxaniria oxa sanxebanti

³⁰ Yogari Jesosi yogixoneataxero iragabeane Tasorintsi
ineaxagaiganairia irogamereegi posantepage, xantanxitsya tea
notsirinxaxogetero jaxa sanxebantixu. ³¹ Oxari oxa
notsirinxaxogetaxeria maixa onti tyapae pogataigaxeniri Jesosi inti
Itomi Tasorentsi Ixogaxagaxeria ineni inpegaxenpara Agobeen-
xariegite. Aixiro notsirinxaxogetaxero tyapae pinxematsaigaxeriniri
osi pinxantaxani pintimaigaxe.

Jiroxasi 24:50-53

Iatanaia Jesosi xurayo

⁵⁰ Inpogini Jesosi itentaiganaxari irogamereegi iaiganaxea parixoti
oatara Betanaxu. Inpo yaxontsaanaxa iniabentaigaxeria. ⁵¹ Iro
ixanyotanaxeroa maixa iniabentaigaxeria yogunteigiri yogaenoxanaxa
aryonpa, aryonpa yogaenoxabagetanaari, onti yamanaagania xurayo.
⁵² Ineniegi isinebentaiganaxari ixantaiganaxe: “Arisanoni inti Itomi
Tasorentsi pairoria yagabeabageti”. Inpo ipigaiganaa Jerosarenxu

isinebageigaxaty xara. ⁵³ Omirinxaty iatapiniigi ibanxoxu Tasorentsi ixantaigaxeri mayaniro: “¡Pairo ityapaeti Tasorentsi! ¡Pairo yagabeabageti!”

IPIRINIBENTABAGEIGIRIA IROMITIGANXANEEGI JESOSI

Jesosi ixantaxea iroboxaxea Isure Tasorentsi

1 ¹¿Ainyobi Teopiro notasanotaria tyapaetyarixa pinaxe? Naneni ainyona jaxa tyapaetya nonaxe. Pairani notsirinxaxenpi noxamantaxogetaxero mayatiro yobetsixagetaxitiria Jesosi, aixiro yogatantagetutiria ²⁻³ asatyo agabagetanaa iatanaia xurayo. Yatsipereabagetaxetari ixamaxitia xantanxitsya jantari yanianaia tea sintsi iriatae xurayo onti inanai 40 xutagiteri ixoneatimogeigapanaa-
tiria iromitiganxaneegei yagaigaxeria otyara tyapae iroguntetasanoigae-
riniri irogatasanoigaxea arisano yanianai. Aixiro ixamantaxogeta-
naxeria Tasorentsi tyara ixantaxa ixabintsaantabagetaxea
yomitiganxantaxariria inxamabentaigaxeria mayaniro tyapae
irabisaaxoigaxeria xematsaigaxerimeria inpegaxenpara
igobeenxariegite. Aixiro yogataiganaxeri tyara inxantaigaxenpa
iriaigaxea inxenxiaiganaxeroa Niagantsi Tyapaeri intsotensexabagei-
ganaxenpara mayatiro xipatsi, intitari gatagaxeri Isure Tasorentsi
tyara inxantaigaxeria. Inpo aganaxara 40 xutagiteri aryoy iatanai
xurayo.

⁴Inpogini itentaigaxaria isexataigaxara ixantaiganairi:

—Pairani noxamantaigaxenpi ixantaxea Apa iromitiganximoi-
gaxenpia Isure. Maixa jatataina piaigai parixoti, pinaigaxeta jaxa
Jerosarenxu pogiaigaxea inxenaxagaxeroa ixantaxeria. ⁵Yogari Joan
onti yogisabinxaatantabagetaxe niaxu, xantanxitsya maixa
tsyoenitapaaxe agaxenpara xutagiteri iroboxantaxenparia Isure
Tasorentsi intimasurentaigapaaxenpia intinxamiigapaaxenpia.

Iatanaia Jesosi xurayo

⁶ Inpogini yapatoitaigaxara ineniegi ixantaigiri:

—Notinxami, ¿aryo maixa panpatoitaigaena naneniegi biseraeregi pinpegaxenpara Nogobeenxariegite pinxisaxobentaigaxenara tyapae nobasigaigaenpaniri xogapage janigeniri pasini sintaigana?

⁷ Ixantaigiri Jesosi:

—Jara pobanxinabentaigaro pogataigaxeroa tyaxa onxantagetanaxenpa inpogini, panirotari Apa yogataxeroa. ⁸ Xantanxitsya jantari iroboxaxea Isure irobasisagapaaxenpa pisureegixu, aryo pinxante iragabeaxagaigaxenpi pinxamantaxoiganaxenara Jerosarenxu. Aryo pinxanyotagaiganaxero Joreaxu ontiri aixiro Samariaxu. Inpogini pintsotenxagiteabageiganaxero mayatiro xipatsi pinxamantaxoigaxenara.

⁹ Ironpa yagatanaxea iniaiganairia ineniegi yoguntetaigabaxeri yogaenoxanaa iatanaia xurayo, inpo omanaxotanaxeri mararo, osatyo isaanaxa teanixa inxoneatae. ¹⁰ Inpo ainyotyara yogunteigi xurayo, yogunteigutarityo aratintiitaigaxe piteni surari saasamatabagetaxe ixantaigapaaxeri:

¹¹ —Bineniegi Garireaxuniria, ¿tyara pixantaigaxara jatanatsyara pinebentaiganaxa xurayo, aryo inxanyotapaenpa inpogini iripigaatea.

¹² Ineniegi osi iaiganai Jerosarenxu. Ogari Jerosaren tea osamanitaxotero otonxoara paitatsyaria Joribosi, intagati onaxe aryorixa patiro xirometero. ^{a 13} Iroro yogonxeigapaaxara ixiaigapaaxe panxotsixu yagatsonxuiganaxe jenoxu. Aryotari xara imagaigaxeri Pebero, Joan, Santiago, Janterese, Jeripe, Tomasi, Baritorome, Mateo, Santiago itomi Jarijeo, Sumo Teria Iberataga intiri Jorasi itomi Santiago. ¹⁴ Mayaniro ineniegi omirinxa yapatoitaigaxa ipirinibentabageigaxeroa iniaigaxeria Tasorentsi itsipaigaxaria irirentiegi Jesosi ontiri iriniro ontiri aixiro pasini tsinaneegi.

^a 1.12 Xirometero 'kilometro'.

¹⁵ Inpogini yapatoitaigaxara tobaeni xematsaigatsyaria aryorixa inaignaxe 120. Inpo yaratinxanaxe Pebero ixanti: ¹⁶ “Napigematsaegine, maixa onti oxenaxagunxani yotsirinxaxotanaxeria Jirabi pairani yogataxeria Isure Tasorentsi jerotyto iniaxotantaxariria Jorasi manpiaiganaxeriria gaigaxerimeria Jesosi. ¹⁷ Iritari atsipaigabetaxaria otyara ixanyoigabetaxai aneniegí axenaigiria Jesosi. ¹⁸⁻¹⁹ Inpogini iataxe isitixatsanotaxara itsataxotaxara intsyatoxu osi ixamaxe yasirianaxa itonxanaxe imotiaxu toxn osotogabiotanaxe iranpiritsa. Iroo ixemaxoigaxeria Jerosarenxuniria osi ipaiigaxero oga xipatsi ixamantaxaria Asererama. Jantari irinianexu onti onxantaxea “Jiraatsigiteri”. Inpogini opunabentantunxani oga xipatsi xorixi yagaxeria Jorasi ipunatunxania yagaxagantaxeria Jesosi. ²⁰ Otsirinxaxotunxanitari sanxebantixu paitatsyaria Saremo oxanti:

‘Oxanaxenxania ibanxo

jara tsini basigantumataaro’.

Aixiro oxanti:

‘Pasinitya pugaerime irantabagetaxemeria Atinxami’.

²¹⁻²² “Maixari maixa ainyoegi jaxa atsipabageigaxaria pairani ityara yogisabinxaataxe Joan Jesosi xigonxiro iatanaia xurayo. Maixa tsame agaigaea pasini pugaerimeria Jorasi tyapae ineniri antsipaigaxenpa anxamantaxoigaxeria Jesosi yanianaia”.

²³ Inpogini ixaemaigaxe piteni. Paniro ipaita Jose ixantaganiria Baresaba Gosito. Yogari irapitene ipaita Matiasi. ²⁴ Inpo iniaigaxeri Tasorentsi ixantaigiri: “Notinxami, pineasurentaigiritari mayaniro matsigenxaegi. Maixa noxogaigaxe nogataigaxea tsini pixogaxe iripugaeria Jorasi ²⁵ inpegaenpara irogamere Jesosi intsipaigaenara. Yogari Jorasi xamaxetari iataxea tyaxa xara oxatinxataxeria pixantaxeria iriataxea”.

²⁶ Inpogini isoxagiaigaxero mapuxitsyo tyapae irogatantaigaxenparoa tsinirixara onxatinxataxe. Inpo inti oxatinxataxe Matiasi iritya pegaatsya iromitiganxane Jesosi osi itsipaigaari itobaireegi iromitiganxaneegi.^a

^a 1.26 Itobaireegi: irinianexu biraxotsya onti oxantaxe ‘los once’.

Iboxaxea Isure Tasorentsi intimapaaxea isureegixu xematsaigatsyaria

2 ¹ Inpogini agapaaxara xutagiteri oxantaganiria Pentexosite aryo inagaxe mayaniro xematsaigatsyaria yapatoitaigaxara panxotsixu. ² Inpo xatsixetyo ixemaigutarotyopo oimaenxatapaaxe xanyoenxamataxa omarane tanpia oponienxatapaaxa xurayo. ³ Inpogini oxoneagematapaaxe xanyomataxa omorexia tsitsi oxatinxatagugeigapaaxeri paniropage ineniegigi ⁴ osi yobasigapaaxa Isure Tasorentsi isureegixu oga ixenaigaxe iniantaiganaxaro pasinipage niagantsi teria inxemumaigero, intitari niaxagaigaxeri Isure Tasorentsi.

⁵ Aryo inaignaxe xara Jerosarenxu tobaeni jorioegi xenaxagaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi, onti iponiageigaxa pasinipage xipatsi.

⁶ Iroro ixemaigabaxeroa opoimaenxatanaxea isigaigamatanaxatyo yapatobentaiganaxaria mayaniro xematsaigatsyaria osi ixemaigapaaxeri iniantutaiganaxaria irinianeeegi. ⁷ Itsarogabageiganaxetyo yogabageiganaxe sorerere ixantabaxagaiganaxara:

—¿Matsi teatyo ineniegi Garireaxuniria mayaniro yogaegi?

⁸ ¿Tyaxa oxantaxara axemaigaxeria iniantaiganaxarao niagantsipage?, axemaigaxeritari maixa iniantaiganaxarao anianeeegi ⁹ aneniegi poniageiganxitsyaria parixotipagexu Paretoxu, Meroxu, Jiramexu, Mesopotamiauxu, Joreaxu, Xaparosiauxu, Pontoxu, Asiauxu, ¹⁰ Pirijiauxu, Panpiriauxu, Jepitoxu, aixiro oxaragetanaxea Jiribia oataxara Sirenexu ontiri aixiro Jiromaxu. ¹¹ Ainyoegi jorioegisanoria intiegiri aixiro pasini xenaxoigiriria. Aixiro ainyoegi poniaiganxitsyaria Xeretaku ontiri Jaraviaxu. Mayaniro aneniegi axemaigabaxeri iniantaiganaxarao anianeeegi ixamantaxoigaxeria Tasorentsi tyara ixantaxa yogixonea-timoigaxeria iragabeane.

¹² Itsarogabageiganaxe yogabageiganaxe sorerere ixantabaxagantaigaxaria:

—¡Ejee! ¿Tata tatoina oxa?

¹³ Xantanxitsya ixonogagarantaigaxa onti ipomatsanaigaxeri ixantaiganaxea:

—¡Onti niaxagaigaxeri isinxiro!

Ixenxiabagetaxea Pebero

¹⁴ Yaratinxamatanaxetyo Pebero itsipaiganaxaria mayaniro iromitiganxaneegei Jesosi inianaxea syaroenxarixatyo xara ixanti: “Atsi xemisantaigabaxena nonxamantaigaxenpia mayaniro bineniegi Joreaxuniria intiegiri basigaigatsyaria jaxa Jerosarenxu. ¹⁵ Maixa pogunteigaxena xanyotaxanixa nosinxiiigaxa, xantanxitsya teatyo aryo nosinxiiengenpa, ityaenxatari gaenoxapaatsya syabogaenxari. ¹⁶ Ontityo

oxenaxaganaxara ixamantaxotanaxeria pairani xamantantatsyaria Joere ixantaxea:

¹⁷ Ixantaxe Tasorensi: Inpogini paenityara onxenaxagagetana-xenpa mayatiro nosariagetaxaria pairani,

nomitiganximoigaxeri Nosure intimaguigapaaxeria isureegixu mayaniro matsigenxaegi.

Yogari jananexiegi noniaxagaigaxeri inxamantaxoiganaxenara.

Yogari ityaenxaria timagaigananxitsyame noneaxagaigaxeri posante, xantanxitsya onti onxanyotimoigaxenpari igisanirexu.

Yogari syabinxabageiganaatsyaria onti noniaigaxeri igisanirexu.

¹⁸ Aryo nonxanyotagaigaxeri nonperaneegi, surariegi ontiri tsinaneegi,

nomitiganximoigaxeri Nosure irobasigaxenpa isureegixu iriniaxagaigaxeria inxamantaxoigaxenara.

¹⁹ Jantari xurayo inxiteyu nogixoneagematero teria oguntegeten-xani,

aixiro nogixoneagemateroty nagabeane jaxa xipatsixu oguntetaxenxania jiraatsi,

aixiro onparasegematanaxetyo tsitsi, ontiri aixiro tsitsienxa onxatsiasebantagetanaxe.

²⁰ Jantari nonxenaxagagetanaxeroa mayatiro nosariagetaxaria pairani intsibaxanaxe syabogaenxari.

Yogari tsitenixuniria inxiraamentatanaxe inxanyotanaxenpari jiraatsi.

Irotari pairoria abisaxe onxobeenxataxea xutagiteri nogixonea-tantaxenparoria nagabeane.

²¹ Xantanxitsya nabisaaxoigaxeri mayaniro xantaigaxenameria:

Notinxami, bisaaxotena’.

²² “Maixari maixa, bineniegí biseraereegi, xemisantasanoigena nonxamantaigaxenpia. Inti nonxamantaxotaxe Jesosi Nasarexuniria. Yagabeaxagagetaxeri Tasorentsi yoguntetagaigaxenpiroa posantepage yogixoneatimoigaxenpiroa iragabeane. ²³ Xantanxitsya igantaga yogataxea Tasorentsi tyara inxantaxenxani Jesosi, iritari xantanxitsya otyasanotyara iragaxagantaxenxania irogaxagantaxenxania. Jerotyo pagaxagantantaigaxariria poginoriaxagantaigaxeria pixantaigaxea inxentaxoigaxeria betsixaigatsyaria teria ontyapaete teria ineniegí jorioegi. ²⁴ Xantanxitsya yoganiairi Tasorentsi janiri ixonoitumatari igamaga, teanixa agabeimateri xamagantsi. ²⁵ Yogari xobeenxari Jirabi ixamantaxotanaxeria Jesosi ixanti:

‘Ixantaxani itsipataxena Notinxami,

omirinxatari inaxe nanenixu tyapae isintsitagaxenaniri janiri
tatoita nopinxumati,

²⁶ irotari nosinebagetantanaxaria nosurexu,

aixiro noniaxeria noxantaxeri: Nosinebentabagetaxenpityo xara,
nogataxetari nonxamaxerixa naniana,

²⁷ jaranixa pioxumatiro nosure ontentaxenparoa isureegi xamai-
ganxitsyaria,

teanixa pinxoge onpanetaxea nobatsa,

nantitari ponperane teria irobetsixumate teria ontyapaete.

²⁸ Pogataxena tyara nonxantaxenpa nobasigaxenpara binenixu.

Pinxantaxenpani pintentaxena pogisineasanotaxenara’.

²⁹ “Maixa, napigematsaegine, gatasanoigaxe tea isatyo niaxotatsyame Jirabi gonteireiganaxairia, ixamaxetari pairani inpo ixitataagani, aryotari onaxeri ixitatantaaria jaxa. ³⁰ Ineni inti xamantantatsyaria. Yogari Tasorentsi iniaxeri ixantiri: ‘Inpogini intimaxe pogonteiretanaxeria peganxitsyameria igobeenxariegite mayaniro biseraereegi inxanyotaenpia bineni. Jaratyo namatabitinpi, nantitari Tasorentsi’. ³¹ Irotari yogatasanobagetantaxaria Jirabi pairani iranianaea Ixogaxagaxeria Tasorentsi iromitiganxaxeria inpegaxenpara igobeenxariegite biseraereegi, jerotyó ixamantaxotantaxariria ixantaxea jara oxumatagani isure ontentaxenparoa isureegi xamaiganxitsyaria, aryo onxanyotaxe ibatsya irorori jara opanetumati. ³² Iritari yoga Jesosi yoganiairia Tasorentsi, noguntetasanoigaxeritari mayaniro naneniegí. ³³ Inpogini yobirinitairi inenixu iraxosanoriaxu osi ipaxeri Isure ixantaxeriria pairani inpaxeria tyapae iromitiganxaxerini jaxa xipatsixu irobasingaxenpara isureegixu mayaniro xematsaiganxitsyameria. Maixari maixa boxaxe, jerotyó mayatiro oxa poguntegeiganaxeria, aixiro pixemageiganaxeria, iritari xanyotagagetaxero maixa. ³⁴ Yogari Jirabi teatyó ineni xenxiaxotaatsyame isatyó, teanixa ineni jatatsyame xurayo, intityo ixantaxotaxe Jesosi ixantantaxaria maixa:

‘Yogari Tasorentsi iniaxeri Notinxami ixantiri:

Bineni Notomi, sabinxeta jaxa nanenixu naxosanoriaxu

³⁵ xigonxiro nagabeaigaxeria mayaniro tsimanxaigaxenpiria’.

³⁶ “Maixa noxogaxe pogatasanoigaxea mayaniro bineniegí biseraereegi, yogari Jesosi pixentaxotaxagantaigaxeria ipegaxagaxari Tasorentsi Itinxami mayaniro xematsaigiriria, iritari ixogaxagaxe otyara yomitiganxaxeria irabisaxoigaxaea”.

³⁷ Iroro ixemaigabaxeria yasinonxaabageiganaxa ixantaigiri Pebero intiegiri itobaireegi iromitiganxaneegei Jesosi:

—Maixa, notobaireegi, ¿tyanpa nonxantaigaxenpa?

³⁸ Ixantaigiri Pebero:

—Paxuaiganaxero pobetsixageigia teria ontyapaete pinxantatigai-ganaxenpa pogisabinxaatagantaigaxenpara poxotagantaigaxenpara arisano pixematsaigaxeri Jesoxirisito tyapae imagisantaeroniri Tasorentsi pobetsixaigaxeria teria ontyapaete. Inpogini iromitiganxi-moigaxenpiri Tasorentsi Isure irobasisigaxenpara pisureegixu. ³⁹ Aryo inxanyotagaigaxenpi mayaniro bineniegi intiegiri mayaniro pogonteireiganaxeria, aixiro mayaniro parixotipagexuniria. Arisanotyto irobasisigaxenpa isureegixu mayaniro inxematsatagaigaxeria Atinxami Tasorentsi.

⁴⁰ Yogari Pebero aryonpatyo iniaiganaxeriri ixantaigiri:

—Paxuaiganaxero pobetsixaigaxeria teria ontyapaete pinxantai-gaxeria Tasorentsi irabisaaxoigaxenpia janiri itentagantaiginpiri pitobaireegi betsixaiganxitsyaria teria ontyapaete irotsimanxaiga-xenparia inpogini.

⁴¹ Iroo ixemaigabaxeria ixenxiabagetaxea isinebentaiganaxaro ixantaxeria osi yogisabinxaatagantaigaxa. Itobaigabagetityo xara xematsaiganxitsyaria, aryorixa inaigaxe 3,000. ⁴² Omirinxax ipirinibentabageigaxero ixemisantaigaxeroa yogataigaxeriria iromitiganxaneegei Jesosi, tea irapaxuimaigero. Onti itsipabaxagaigaxa ixemabaxagaigaxara, aixiro iniaigaxeria Tasorentsi ontiri aixiro isexataigaxaroa pan ixenxiaxoigaaria Xirisito ixamabentaigaxaia.

Tyara ixantaigaxa ixetyoria xematsaiganxitsya

⁴³ Mayaniro gunteigaxeriria iromitiganxaneegei Jesosi yogixoneatimoigaxeria iragabeane Tasorentsi yoguntetagaigaxeria posante yogabageiganaxetyo sorerere. ⁴⁴ Xantanxitsya yogari xematsaiganxitsyaria itsipabaxagaigaxa ixemabaxagaigaxara, tea intsaneapitsatabaxagaigenpa tatarixa oita yasintaigaxa. ⁴⁵ Aixiro ipimantaigaxero tatarixa oita yasintaigaxa yagantaigaxaroa xorixi ipaigaxeria mayaniro xogaxobageigatsyaria. ⁴⁶ Omirinxax xutagiteri yapatoitapiniigaxa ibanxoxu Tasorentsi. Jantari panxotsipagexu itentabaxagaigaxa isexataigaxara. Isinebageigaxa tea

irabentaxobageigenpa. ⁴⁷ Isinebentabageigaxari Tasorentsi ineaigaxetari paio ixabintsaabageigaxeri. Mayaniro matsigenxaegi basigaigatsyaria xara ineaigaxeria ixanyoigaxara maixa isinebentaiganaxari. Omirinxa xutagiteri yogari Atinxami jatanatsyatyo ixematsatagaigiria pasini itsipaigaxaria xematsaigatsyaria aryonpatyo itobaiganaxeri.

Yoganuitunxania teria iranuitumate

3 ¹ Inpogini yogari Pebero intiri Joan iaigaxe ibanxoxu Tasorentsi. Omirinxatari ixononxanaia syabogaenxari iatapiniigi mayaniro jorioegi iniaigiria Tasorentsi. ² Aryo yosabinxaxe xara sotsimoroxu teria iranuitumate, xantaxa ityara boganxitsya. Aryotari yamapiniigiriri yogisabinxapiniigiria tyapae inebibageigaxeriniro igorixite xiapiniigatsyaria. Ogari sotsimoro onti opaita Tyapaeri. ³ Ineni yogunteigabaxeria Pebero intiri Joan yainyoniigapaaxara yaxontsaanaxe inebiiigabaxeria igorixite. ⁴ Ineniegi yogunteiganaxeri, inpo inianaxe Pebero ixanti:

—Atsi guntete.

⁵ Ineni yogunteiganaxeri yogiaxobetaxara inei aryori inpaigaxeri xorixi. ⁶ Xantanxitsya Pebero ixantiri:

—Naneni maneri tatanpa nonpaxenpi, tea intimenixa nogorixite, xantanxitsya yagabeaxagaxena Jesoxirisito Nasarexuniria noganuitaenpia, jeroty maixa atsi xabiritanaxe nuitanaxe.

⁷ Inpo ixatsataxeri iraxosanoriaxu yogaratinxaxeri. Oga ixenaxe isintsitanaxe igitixu ontiri aixiro igunxexixu. ⁸ Yaratinxagantsimatanaxetyo yanuitanaxea osi ixenaiganaxeri Pebero intiri Joan ixiaiganaxea tsonpogi. Tyarixaroxa imitamitabagetaxetyo isinebentanaxaria Tasorentsi ixanti: “¡Pairo ityapaeti Tasorentsi ixabintsaabagetaxenatari!” ⁹ Jantari ineaigabaxeria mayaniro ¹⁰ ogaty

ixenaigaxe yogabageiganaxetyo sorerere, yogataigaxetari inti sabinxapinitatsyaria ibanxoxu Tasorentsi inebitantabagetia xorixi.

Ixenxitsabagetaxea Pebero ibanxoxu Tasorentsi

¹¹ Inpo ineni ixantaxanityo ixatsataxobageigaxeri imagaxu Pebero intiri Joan. Mayanirotyo yogabageiganaxe sorerere, isigaigamata-naxatyo iaigaxea inaigaxea ineniegí janta obetsaenxaxara otinxamipoa oxaxaratsenxoataxea oxantaganiria Irasi Saromon. ¹² Ineaigabaxeria Pebero ixanti: “Bineniegí biseraereegi, ¿tyara oxantaxara pogaiiganaxea sorerere? Poguntetaiganaxenara xanyomataxa naneniegínirixatyo ganuitaxeria tsitsyata yoxa noxematsataxeria Tasorentsi aixiro nagabeabagetia. ¹³ Xantanxitsya teaty tsitsyata naneniegí gabeaigatsyame, intityo gabeaxagaxena Tasorentsisanoria ixematsatasanoigiria gonteireiganaxairia Jaberan, Bisaxo intiri Jaxobo. Iritari ganiari Jesoxirisito yomitiganxaxeria inxamabentaigaxaea inpo yogisabinxairitari inenixu iraxosanoriaxu. Yogari Jesoxirisito iritari pagaxagantaigaxeria bineniegí pixantaigaxeria Pirato iroginoriaxagantaxeria. Yogari Pirato ixogabetaxani irapaxuaerimea, xantanxitsya bineniegí tenityo pinxogaige. ¹⁴ Tea pinxogumaige irapaxuaenxania yoga Pairoria Ityapaeti teria irobetsixumate teria ontyapaete. Inti pixogaigaxe irapaxuaenxania ginoriantatsyaria. ¹⁵ Aryotari pixanyoigaxeri maixa poginoriaxagantaigabetaxaria yoga ganiantatsyaria, xantanxitsya yoganiari Tasorentsi, noguntetasanoigaxeritari yaniaia. ¹⁶ Iritari noxematsatasanoigaxeria nogatasanoigaxetyo arisano yagabeabagetaxe mayatiro jeroty pineantaigaxariria maixa yanuitanaxea yoxa teria iranuitumate.

¹⁷ “Maixa, notobaireegi, naneni nogataxe tea pogataigenixa pixanyotantaigaxaroria maixa. Aryo ixanyoigaxa pitinxamiegí tea irogataige. ¹⁸ Xantanxitsya jantari oxanyotaxara maixa inti ixenaxagagetaxeroa Tasorentsi ixantaxeria pairani iniaxagaigaxeria xamantantaigatsyaria ixamantaxoigaxeria Ixogaxagaxeria

inpegaxenpara igobeenxariegite biseraereegi ixantaigaxea iratsipereabagetaxea inxamaxea. ¹⁹ Irotari maixa nonxantantagaxempiria paxuaiganaxero pobetsixageigia teria ontyapaete pinxematsasanoigaxeria Tasorentsi tyapae irisaanxaxeroniri pobetsixaigia teria ontyapaete osi aganaxenpa isintsitagaigaxenpia pisurexu irogisineigaxenpia. ²⁰ Inpogini iromitiganximoigaenpiri Jesosi, iritari ixogaxagaxe otyara iromitiganxaxeria irabisaaxoigaxenpia inpegaxenpara Pigobeenxariegite. ²¹ Xantanxitsya ineni maixa xantaxa irinaxea janta xurayo xigonxiro inegintetaeroa Tasorentsi mayatiro inxenaxagagetaxeroa ixantaxeria pairani iniaxagaigaxeria xamantantaigatsyaria. ²² Ixantaxetari Moisesi: ‘Inpogini intimaxe paniro pitobaire xamantaigaxenpimeria tatarixa oita inxantaxe Tasorentsi, iritari xogaxagaxerime inxamantantaxea inxanyotaxenara naneni ixogaxagaxenara noxamantantia. Tatarixa oita inxantaigaxenpi pinxematsaigaxeria. ²³ Tsinirixa jaria ixematsatiri nontsimanxaxeri janxi itentaigaari itobaireegi’.

²⁴ “Mayaniro xamantantaigatsyaria ixamantaxoigeiganaxero mayatiro pogunteiganaxeria maixa. Ixetyo jibataxero xamantantasyaria Samoiri, inpogini imaiganaxero xaraxuigananxitsyaria. ²⁵ Maixari maixa bineniegi pineaigaxero ixenaxagagetaxeroa Tasorentsi mayatiro ixamantaxoigeiganaxeria ineniegi pairani. Aixiro ixenaxagaxero ixantaigaxeriria gonteireiganaxenpiria, ixantaxeritari Jaberan: ‘Inpogini intimaxe pogonteiretanaxeria xabintsajaigaxerimeria mayaniro matsigenxaegi’. Jantari ixantaxeria maixa, bintiegityo ixenxiaigaxa inxabintsajai-gaxenpia. ²⁶ Iro ro yoganiairia Tasorentsi Itomi bixetyo yomitigan-ximoigaxe inxabintsajaigaxenpia tyapae panpaxuageiganaxeroniri pobetsixaigia teria ontyapaete”.

Yotsimanxuxania Pebero intiri Joan

4 ¹ Ainyotyara ixenxiabageigi Pebero intiri Joan yoboxaigapaaxe saseroroteegi itentaigaxari itinxamiegi sentaigiroria ibanxo Tasorentsi intiegiri saroseoegi. ² Yotsimanxaigapaaxeri ineaigaxea

yogataiganaxeria mayaniro ixamantaigaxeria iraniaiganaea inpogini xamaiganxitsyaria inxanyoigaxeria Jesosi yanianaia.³ Osi yagaiganaxeri yamaiganaxeria, xantanxitsya tea tyara inxantumaigeri, onti yasitaxoiganaxeri, jataxetari otsitenienxatanaxe. Jantari onxutamanitanaea aryo pinxante inxogaxotagantaigaxeri.

⁴ Xantanxitsya ixonogagarantaigaxa xemaigaxeroria ixantaigaxeria ixematsaigaxe, aryorixa inaigaxe 5,000 surariegi.

⁵ Inpo oxutamanitanaia yapatoitaigaxa itinxamiegi saseroroteegi itentaigaxaria itinxamiegi jorioegi intiegiri aixiro gatagantaigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi.⁶ Aryo inaxe itinxamisanoria saseroroteegi paitatsyaria Janasi itentaigaxaria Xaipasi, Joan, Arijantero intiegiri aixiro mayaniro itimiapageegi.⁷ Inpo yomitiganxaigaxe iragaigaxitenxania Pebero intiri Joan inxogaxotagantaigaxeria. Inpo yamaiganunxania ixantaigiri:

—¿Tsininpatyo gabeaxagaigaxenpi? ¿Tsininpatyo xantaigaxenpia poganuitaxeria yoga teria iranuite?

⁸ Yogari Pebero itinxamitaxaritari Isure Tasorentsi iniamatanaxetyo iniaiganaxeria patoitaiganxitsyaria ixanti:

⁹ —Irobentia maixa pixogaxotagantabintsaigaxenara tyara noxantaigaxeri noganuitaigaxeria yoga teria iranuite¹⁰ maixa nonxamantaigaxenpi tyapae pogataigaxeniri bineniegi intiegiri aixiro mayaniro biseraereegi inti gabeaxagaigaxena Jesoxirisito Nasarexuniria noganuitantaigaxariria. Yogari Jesosi iritari pixentaxoigabetaxaria, inpogini yoganiairi Tasorentsi.¹¹ Bineniegi onti pixanyoigaxari betsixaigaxeroria panxotsi teria irisinebentaigabetenparo mapu pairoria ontyapaetaxe, xantanxitsya yogari Tasorentsi isinebentaxaro ipegaxagaxaro oxusotantaxaria panxotsi. Tea pinxematsaigerinixa Jesosi, xantanxitsya Tasorentsi ipegaxagaxari Itinxami mayaniro xematsaigiriria.¹² Iritari yomitiganxaxe inxamabentantaxea irabisaxotantaxea. Teatyto intimumate pasini gabeatsyameria irabisaxotantea, panirotyo ixantaxara ineni yagabeaxea.

¹³ Jantari ineaigaxeria mayaniro tea intsarogumaige, yogabageiganaxetyo sorerere, ineaigiritari tea irabisantabageige, aixiro tea irogatasanoige sanxebanti, aixiro ineaigiri intiegi itsipabageigaria Jesosi. ¹⁴ Aryotari itentaigaxariri teria iranuibetempa, ¡tyanpatyo inxantaige ineniegi! ¹⁵ Osi isotogaxagantaigaxeri sotsi tyapae iriniabaxagaigaxenpaniri ineniegi. ¹⁶ Inpo ixantaigi:

—¿Tyara anxantaigaxeri maixa? Mayanirotari basigaigatsyaria jaxa ixemaxoigaxeri yogixoneataxeroa iragabeane Tasorintsi yoganuitairia terira iranuite. ¿Matsi tyanpa xantaigero manaxoigaxeroa? ¹⁷ Xantaxitsya maixa tsame anxantabiigaxeria tyapae ganiri ixenxiaxotumaigairi Jesosi.

¹⁸ Inpo ixaemaxagantaigairi ixantaigaxeria:

—Maixari maixa jara pixenxiaxotumaigairi Jesosi, aixiro jara piniaxotumaigairi pinxantaigaxea yagabeabageti. ¿Pixemaxe?

¹⁹ Inpo ineniegi ixantaigi:

—Atsi xenxiiageroty bineniegi. ¿Tyati paio abisaxe otyapaetaxea, iroxa nonxematsaigaxenpia bineniegi ontirixa nonxematsaigaxeria Tasorentsi? ²⁰ Naneniegi jaratyo napaxuimaigiro nonxamantaxoigaxeroa nogunteigaxeria, aixiro noxemaigaxeria.

²¹ Ixantutaigarityo aixiro:

—Jara pixenxiaxotumaigairi Jesosi, notsimanxainginpixari.

Inpogini yapaxuaigairi, ineaigaxetari tyanpa inxantaigaxeri, mayanirotari ixantaiganaxe: “Pairo yagabeabageti Tasorentsi”, yogunteigaxeritari yoganuitaxeria teria iranuite. ²² Ineni onti isiryagaxotaxa 40 siryagarini.

Inebiigaxeria Tasorentsi iragabeaxagaigaxeria

²³ Iroro yapaxuaigairia iaigai inaigaxea irapigematsaegine ixamantaigapaaxeri mayatiro ixantaigaxeriria itinxamipage. ²⁴ Iroro ixemaigabaxea mayaniro iniaigaxeri Tasorentsi ixantaigiri:

“Notinxami, paio pabisabageigaxeri mayaniro, binenitari
betsixagetaxeroria inxite, xipatsi, aryonatoani nia intiri mayaniro
timantagetaroria ontiri aixiro mayatiro timantagetaroria.²⁵ Aixiro
bineni niagaxeri ponperane Jirabi gonteiiganaxenaria ixantaxea:

‘¿Tatatyo oitara tsimajaigaxeri mayaniro matsigenxaegi teria
ineniegi jorioegi yotsimanxantaigaxariria Tasorentsi?’

¿Tyara ixantaigaxara ixenxiageigabetaxaroa posantepage teria
ontyapaete garia yagabeaigiro?

²⁶ Mayaniro xobeexariegi xipatsixuniria intiegiri itinxamiegi
matsigenxaegi

yapatobentaiganaxari yotsimanxasiiganaxaria Tasorentsi intiri
Ixogaxagaxeria yomitiganxaxeria inpegaxenpara
Igobeenxariegite biseraeregi’.

²⁷ “Oxenaxaganaxatari pixantaxeria yapatoitantaigaxariria Jerorisi
intiri Posio Pirato itentaigaxaria teria ineniegi jorioegi intiegiri
biseraeregi ixemabaxagaigaxara iroginoriaigaxeria ponperane Jesosi
teria irobetsixumate teria ontyapaete iritari pixogaxagaxeria
inpegaxenpara Nogobeenxariegite.²⁸ Binenitari xantanxitsya otyara
ixanyotantaigaxaroria maixa.²⁹ Notinxami, pixemabaxero mayatiro
ixantaigaxenaria yotsimanxaigaxenara. Maixa noxogaigaxe
pisintsitagaigaxenara naneniegi ponperaneegi janiri notsarogumaigi
nonxenxiaigaxeroa piniane.³⁰ Pagabeaxagaigaxenara tyapae
nobegaigaxerini mantsigaiganxitsyaria. Aixiro noxogaigaxe
iragabeaxagaigaxenara ponperane Jesosi teria irobetsixumate teria
ontyapaete nogixoneataxeroniri pagabeane noguntetagaigaxeria
mayaniro posante teria oguntetumagetenxani”.

³¹ Iroro yagataiganaxea iniaigaxeria Tasorentsi ogatyoxenaxe
omogexanaxa panxotsi inantaigaxaria oxantanaxea moge moge moge,
itinxamitanotutaiganaarityo aixiro Isure Tasorentsi. Inpo ineniegi osi
ixenxiaiganaxero Iriniane Tasorentsi teatyo intsarogumaige.

Yamutabaxagaigaxara xematsaigatsyaria

³² Mayaniro xematsaigatsyaria itentabaxagaigaxa ixemabaxagaigaxara. Tatarixa yasintageigaxa tea paniro irasintaigenparo, ontityo yasintaigaxaro mayaniro. ³³ Yogari Tasorentsi ixabintsaabageiganaxeri, aixiro yagabeaxagabageiganaxeri iromitiganxaneegei Jesosi, jeroty yagabeasanotantaiganaxaria jatanatsyara ixamantaxoiganaxeri yanianaia. ³⁴ Mayaniro tsinirixa sintaigatsyaria igipatsiegate aixiro ibanxopage ipimantaigaxero yagantaigaxaroa xorixi. Inpogini yamaiganaxeneri ³⁵ iromitiganxaneegei Jesosi tyapae inpageigaxerini mayaniro xogaxogeigatsyaria, paniropage onti ipageigaxeri axarixa ixogaxoigaxa, jeroty teanixa intimumatae xogaxobageiganxitsyameria. ³⁶ Itimaxe pasini Tsiperexuniria yogonteiretanaxeria Jirebi paitatsyaria Jose, xantanxitsya yogari iromitiganxaneegei Jesosi aryoty ipaiigairi Berenabe (onxantaxea: “Gisineantatsyaria”). ³⁷ Ineni ipimantaxero igipatsite yagantaxaro xorixi. Inpogini yamaigaxeneri iromitiganxaneegei Jesosi.

Yamatagaxara Jananiasi ontiri Sajira

5 ¹ Xantanxitsya itimaxe pasini paitatsyaria Jananiasi itentaxaro ixoritiria opaita Sajira, ipimantaigaxero igipatsite ² yagantagaxaroa xorixi, xantanxitsya inosixagarantabaxeri. Yogari ainyotyaria inai yamaiganaxeneri iromitiganxaneegei Jesosi. ³ Xantanxitsya Pebero ixantabaxeri:

—Jananiasi, ¿tyara oxantaxara pixematsataxeria Satanasi pixogantabetaxaria pamatabinataxerimea Isure Tasorentsi pinosixagarantantabaaria xorixi ipunaitaxenpiria pigipatsite? ⁴ ¿Matsi tea bineni sintasanotenparome otyara? Aryo oxanyotaxa maixa pipimantaxeroa, ¿matsi tea bineni sintenparime xorixi? ¿Jantari jara pixanyotiro maixa? Pixanyotaxeroa maixa pamatagaxara pineiri naneniegiri pixanyoigaxe maixa, teatyo intityo pixanyoigaxe Tasorentsi.

⁵ Iroto ixemabaxeria ogatyo ixenaxe ituanaxe ixamanaxe. Mayaniro xemaxoigaxeriria itsarogabageiganaxetyo xara. ⁶ Inpo ixiaigapaaxe ityaenxaria timagaigananxitsya yagaiganaxeri iponaiganaxeri yamaiganaxeria inxitaigaeria. ⁷ Inpo osamanibagetanaxea oxenapaaxe ixoritiria oxiapaaxe, tea ogatabagetumatenixa ixamaxe oxoritiria. ⁸ Yogari Pebero ixantabaxero:

—Atsi tsabetena ¿aritano ipaxenari pixoritiria mayaniro xorixi pagantaigaxaroria pigipatsiegite?

Oneni oxanti:

—Neje, arisanoni ipaxenpiri mayaniro.

⁹ Ixantutarotyó:

—¿Tyara oxantaxara pixemabaxagaigaxara pamatabinaigaxerimea Isure Tasorentsi? ¿Matsi pineaigiri jari yotsimanxabiiginpiro? Neriegi yonta xitaigaatiriria pixoritiria, maixa binenitya inxitaigaate.

¹⁰ Iroto ixantaxeroa oga oxenaxe otuimotanaxeri oxamanaxe. Inpo ixiaigabetapaaxa yogunteigapaaxero oneni xamaxe. Irotya yagaigapanuti inxitaigaateroa inaia oxoritiria. ¹¹ Jantari ineaigabaxeroa oxanyotanaxara maixa ogatyo ixenaigaxe itsarogabageiganaxe mayaniro xematsaigatsyaria naiganxitsyaria xara. Aryo ixanyoiga aixiro mayaniro xemaxoigabaxeroria.

Yotsimanxaigunxania iromitiganxaneege Jesosi

¹² Yogari Tasorentsi yagabeaxagaigaxeri iromitiganxaneege Jesosi yogixoneatimotantaiganaxariria matsigenxa iragabeane Tasorintsi yoguntetagaigaxeria posante teria oguntetumagetenxani. Mayaniro xematsaigatsyaria yapatoitapiniigaxa ibanxoxu Tasorentsi obetsaenxaxara otinxamipoa oxaxaratsenxoataxea oxantaganiria Irasi Saromon. ¹³ Yogari itobaireegi itsarogaigaxe inxonoiigaxenparia, xantanxitsya isinebentaigaxari. ¹⁴ Aryonpatyo itobaiganaxeri xematsaigaxeriria Atinxami, surariegi ontiri tsinaneegi, ¹⁵ yamantaiganaxariria mantsigaiganxitsyaria yoginoriaigaxeria abotsixu isitaigaxeria sitatsixu itimasitagaigaxeria Pebero tyapae ontsimanxumaigaeria itsyopanparote irobegaiganaenpaniri. ¹⁶ Aryo ixanyoigaxa poniageiganxitsyaria otsyoenitia Jerosaren yamaigapaaxeneri mantsigaiganxitsyaria intiegiri yatsipereaxagageigaxaria xamagarini, mayaniro yobegaiganaa.

¹⁷ Xantanxitsya yogari itinxamisanoria saseroroteegi intiegiri saroseoegi tsipatasanoigariria aryonpatyo yotsimanxaiganaxeriri ineaigaxea intiegia isinebentasanoganunxani. ¹⁸ Yagaigamatanaxerityo yamaiganaxeria yasitaxotagantaigaxeria. ¹⁹ Xantanxitsya inpogini oniganxigitetanaxea yoboxasiigaxeri isaanxarite Tasorentsi yasireaxoigapaaxeri yosotogaigairia ixantaigiri: ²⁰ “Piaigae ibanxoxu Tasorentsi pinxenxiimoigaeria mayaniro pinxamantaigaxeria tyara inxantaigaxenpa tyapae irabisaaxoigaxenxaniniri”. ²¹ Inpo aryo ixanyoigaxero maixa oxutamanitanaia iaigamanaxe ibanxoxu Tasorentsi itsitiiganairoa yogatagantaiganaia.

Ainyotyara yogatagantaigi yogari itinxamisanoria saseroroteegi intiegiri itentaigaxaria ixaemaigaxeri mayaniro itinxamipage biseraereegi yapatoitaigaxeri. Ineniegi yomitiganxaigaxe soraroegi iragaigaxiterimea janta yasitaxoigabetaxaria iramaiganaxerimea ineniegixu. ²² Xantanxitsya iaigabetaxa maneri. Ipigaigana ixantaigapaaxe:

²³ —Noaigabetaxa nogunteigapaaxero sitasanomataxa yasitaxotantaigaxaria. Yogari sentaigaxeriria timasiigamataxe sotsimoroxu janiri isotogaiganai, xantanxitsya nasireaigabetaro manerigitemataxe tsonpogi.

²⁴ Iroo ixemaigabaxea itinxamiegi soraroegi sentaigiroria ibanxo Tasorensi intiegiri itinxamiegi saseroroteegi yogaiganaxe sorerere ixantaigi:

—¿Tyarixatyo ixantaigaxara?

²⁵ Ixenamatapaaxetyo paniro ixantapaaxea:

—Yogari pasitaxotagantaigabetaxaria tsyapi jatya xogapage ainyo yogatagantabageigai ibanxoxu Tasorensi.

²⁶ Inpo ixemaigabaxea itinxamiegi soraroegi iaigaxe tyapaetya yagaigaxitiri, itsarogaigaxetari inpitanxaigaxenxania.

²⁷ Yamaigapaaxeri yogaratinxaigapaaxeri yapatoitaigaxara. Inpogini inianaxe itinxamisanoria saseroroteegi ixanti:

²⁸ —Noxantasanoigabetaxenpi panpaxuaiganaxeroa janxia pixenxiaxotumaigairo yobetsixagetanaxeria Jesosi. Xantanxitsya bineniegia tea pinxematsaigena, onti pixamantageiganaxeri mayaniro Jerosarenxuniria. Ontitari pixogaigaxe pinxantaxagantaigaxenara ixentaxotunxania Jesosi.

²⁹ Inianaxe Pebero intiegiri itobaire iromitiganxaneege Jesosi ixantaigiri:

—Irinpatyo nonxematsaigaxe Tasorensi. ³⁰ Arisanotari pogamagaigabetaxari Jesosi pixentaxotaxagantaigabetaxaria xorosixu, xantanxitsya yoganiairi Tasorensisanoria ixematsaigiria gonteireiganaxairia pairani. ³¹ Yogisabinxaxeri inenixu ipegaxagaxari Atinxami, aixiro ipegaxagaxari Bisaaxotantatsyaria tyapae iragabeaigaxeniri biseraereegi inxantatigaiganaxenpara irapaxuaiganaxeroa yobetsixageigia teria ontyapaete imagisantaeroniri Tasorensi.

³² Noguntetasanoigaxeritari noxamantaxotantaigaxariria. Aryo ixanyotaxa Isure Tasorensi ixamantaxotaxeri. Ineni inti

yomitiganxaxeria Tasorentsi irobasigaxenpara isureegixu mayaniro xematsatanoigiriria.

³³ Iroro ixemaigabaxea yotsimanxasanoigamatanaxaty tyaxaroxa, ixogaigabetaxaty iroginoriagantaigaxerimea. ³⁴ Xantanxitsya aryo inaxe xara paniro pariseo paitatsyaria Gamariere. Mayaniro itobaireegi yotasanoigaxari. Ineni inti gatagantiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi. Inpo yaratinxamatanaxetyo ixanti:

—Maiganaxerita sotsi.

³⁵ Inpo ixantaigiri mayaniro patoitaiganxitsyaria:

—Bineniegi notobaireegi, tsitsyania potsimanxasiigarixari xogapage, joxetyo pinxenxiaxotasanoigaxenparo. ³⁶ Xanyotari pairani itimabetaxara Teorasi ixogabetaxara irabisumatantaxemea ixenaigabetanaxari tobaeni matsigenxa, aryorixa inaigaxe 400. Xantanxitsya teatyo iragabee, ontityo yoginoriinxani. Yogari xenaigabetanaxariria oga ixenaigaxe iparixotigeiganai teanixa intentabaxagaigaenpa. ³⁷ Aryo oxanyotaxa aixiro pairani yotsirinxaxotagantaigaxeria xobeenxari irapatoire irogataxea axatobainirixa inaigaxe mayaniro. Itimaxe pasini Garireaxuniria paitatsyaria Jorasi. Ineni ixogabetaxa irabisumatantaxemea inxanyotaxenparimea Teorasi. Aryo ixanyotaxa ineni ixenaigabetaxarityo tobaeni matsigenxa, xantanxitsya iroro yoginoriinxania oga ixenaigaxe iparixotigeiganai xenaigabetanaxariria. ³⁸ Irotari nonxantantaigaxenpiria maixa aryone yogaegi, paxuaigaeri jara tyara pixantaigiri. Mayatiro oxa yogatagantaigaxeria tsitsyatarixa yagasiigaxaro ineniegi tsitsyatatyosaanxanaenpa. ³⁹ Xantanxitsya intirixa mitiganxaigaxeri Tasorentsi irogatagantabageigaxea tyanpatyopinxantaigaxeri. Intagaroa intirixa potsimanxasiiga Tasorentsi.

Iroro ixemaigabaxeria ixantaigaxe:

—Irobentia maixa tyapaetaxe.

⁴⁰ Inpo ixaemaxagantaigairi aixiro, ipasataxagantaigaxeria, inpo yapaxuaigairi ixantaigabaxeri:

—Maixa nonxantaigabaxenpi, jara pixonxiaxotumaigairi Jesosi.

⁴¹Inpogini yosotogaiganai iaiganaia isinebageiganaxa, ineigaxetari inti yatsipereabentaigaxe Jesosi, ⁴²jerotyó teatyó irapaxuimaigero, onti yogatagantabageigaxe omirinxa xutagiteri janta ibanxoxu Tasorentsi ontiri pasini panxotsipagexu ixamantaxoiganaxeria Jesosi ixantaigaxea inti yomitiganxaxe Tasorentsi irabisaaxoigaxeria mayaniro xematsaigaxerimeria inpegaxenpara igobeenxariegite.

Ixogaigaxea 7 mutaxoigaxerimeria xematsaigatsyaria

6 ¹Inpogini itobaiganaxea xematsaigatsyaria osi itsitiiganaxero jorioegi niantaigaroria guriego iniasinaiganaxaria itobaire jorioegi niantaigaroria jebereo ixantaigaxea tea inpasanoigero osexaeigi ogamaxotagapage niantaigaroria guriego. ²Yogari iromitiganxaneeji Jesosi yapatoitaigaxeri mayaniro xematsaigatsyaria ixantaigiri:

—Tea ontyapaete nanpaxuaiganaxeroa noxenxiabageigiroa Iriniane Tasorentsi irotya nonpirinibentabageiganaxe nonpimantabageigaxea sexatsi. ³Irotari nonxantantaigaxenpiria maixa pinxogaigaxea 7 gatabageigatsyaria pairoria inegintetasanobageiga itinxamiigaxaria Isure Tasorentsi tyapae ineniegini pirinibentaigaxerome inpimantabageigaxea. ⁴Naneniegi onti nonpirinibentabageigaxe noniaigaxeria Tasorentsi, aixiro nonxenxiabageigaxeroa Iriniane nogatagantaigaxeroa.

⁵Iroo ixemaigabaxeria mayanirosanotyó isineiganaxa ixantaganaxe:

—Tyapaetaxe.

Yagantaigaxariria Isitibano, ineigaxeritari ixematsatasano-bagetaxea, aixiro itinxamitanotaxaria Isure Tasorentsi. Inpogini imaigaxeri Jeripe, Poroxoro, Nixanoro, Timo, Parimanasi intiri aixiro Mixorasi. Yogari Mixorasi onti iponiaxa Jantioxiaxu. Tea ineni jorio

xantanxitsya pairani onti ixenaxoigabetari ixematsaigiria ineniegi.

⁶ Inpogini ixantaigi iromitiganxaneege Jesosi:

—Neri yogaegi.

Inpo ineniegi ipatixaiigaxeri igitoinaxu iniabentaigaxeria.

⁷ Aryonpatyo apagiteaxobagetanaxari Iriniane Tasorentsi Jerosarenxu, itobaigabagetanaxetyo xematsaigatsyaria. Imaigamatanaxatyo saseroroteegi ineniegi ixematsatagarantaiganaxea.

Yotsimanxunxania Esetebano

⁸ Yogari Esetebano inti pairoria ixabintsaabagetaxeri Tasorentsi yagabeaxagabagetaxeri yogixoneatimoigaxeria irapijorioegitene teria oneimagetenxani. ⁹ Itimaigaxe xara pasini jorioegi teria intentaigenpari itobaireegi yapatoitaigara, onti yapatoitaiga panxotsixu oxantaganiria “Irasiegi Tenigeniria Irasintaigaenxani”. Inpo ineniegi itentaigaxari pasini poniaiganxitsyaria Surenexu, Arijantiriauxu, Surisiauxu ontiri aixiro Asiaxu iatiasiigaxeri Esetebano ipugananaiganaxaria ixenxiabagetaxea irotya ixantaigiri irotya ixantaigiri, ¹⁰ xantanxitsya teatyo iragabeaigeri irogemisantaigera, pairotari yabisaxe yogataxea, intitari gatagaxeri Isure Tasorentsi. ¹¹ Inpo ineniegi ipunaigaxeri pasini matsigenxa tyapae intoegabentaigaxenpariniri. Ineniegi ixantaigaxe:

—Noxemaigaxeri ixantaxea janxia oxenaxagaagani yotsirinxa-xotanaxeria Moisesi, aixiro ipomatsanataxeri Tasorentsi ineni.

¹² Iroro ixemaigabaxea mayaniro yotsimanxaigamatanaxatyo, imaigamatanaxatyo itinxamiegi jorioegi intiegiri gatagantaigiroria yotsirinxa-xotanaxeria Moisesi. Yagaigapanutiri Esetebano yamaiganaxeria yapatoitaigaxara itinxamipage. ¹³ Inpo ixaemaigaxe pasini tsoegaiganxitsyaria ixantaigaxe:

—Yogari yoga onti ipirinibentanaxe ipomatsanatanaxeroa ibanxo Tasorentsi, aixiro ixantanaxe tea ontyapaete yotsirinxa-xotanaxeria Moisesi. ¹⁴ Noxemaigaxeritari ixantaxea: ‘Yogari Jesosi Nasarexuniria

irogituaxero ibanxo Tasorentsi, aixiro irogagagetaxero mayatiro yogataigaxairia Moisesi’.

¹⁵Yogari patobentaigaxariria yogunteigabetaxari iboroxu Esetebano yogunteigiro xanyomataxa iboro isaanxarite Tasorentsi.

Iniabentanaxara Esetebano

7 ¹Inpo yogari itinxamisanoria saseroroteegi ixantiri Esetebano:
—¿Arisano pixanyotaxero maixa?

Ineni ixanti:

²—Maixa, notobaireegi bintiegiri notinxamiegi, atsi xemisantaigabaxena nonxamantaigaxenpia. Pairani ainyotyara Jaberan Mesopotamiaxu tetyara iriate Jaranxu, ixoneatimotaxeri Tasorentsisanoria gabeabagetatsyaria ixantiri: ³‘Maixa pioxaiganaxeria pitobaireegi piataxea parixoti pasinixu xipatsi nonxantaxenpiria pobasigantaxenparoa’. ⁴Iroso ixemabaxea Jaberan ixematsataxeri iatanaxe iponianaxara Xarereaxu iataxea Jaranxu, xantaxa yobasigaxara xara. Jantari ixamanaxea iriri aryoty yomitiganxaxeri Tasorentsi yoboxaxea jaxa pobasigaigaxara maixa. ⁵Xantaxitsya tea inpasanoteri xipatsi, teatyo irasintumateno majani, onti isariaxagaxari ixantantaxariria: ‘Pinxamanaxerixa iritya sintanenparome pogonteireiganaxeria’. Jantari isariaxagaxaria tetyaenxa intomintumatempa, xantaxitsya ixantaxeri: ⁶‘Yogari pogonteireiganaxeria onti iriaigaxea parixoti irobasigimoigaxeria pasini irasintaigaxenxania ironperaperaigaxenxania xogapage. Irotsimanxabintsabageigaxenxani xigonxiro agabagetanaxenpara 400 siryagarini. ⁷Xantaxitsya inpogini naneni nontsimanxasigaxenpari sintaigaxenparimeria osi irapaxuaigaeri iroboxaigaxea jaxa irisinebentasanoganaxenara inxenaxagageiganaxeroa nonxantaigaxeriria’. ⁸Ixantaxeri aixiro irisegaratsaitaxagantaxenpara isibumesinate, aixiro aryo inxanyotagaigaxenxani yogonteireiganaxeria isegaratsaitaxenxania irasiegi ineniegi tyapae ogatantaxenxania inxenaxagasanotaxeroa ixantaxeriria. Jerotyto itomintaxaria Bisaxo iroso aganaxara 8 xutagiteri isegaratsaitaxero isibumesinate.

Inpogini iritya Bisaxo itomintaxaria Jaxobo imataxeri ineni. Aryo ixanyotaxa Jaxobo ineni isegaratsaitaxero isibumesinaegite itomegi. Yogari 12 itomegi ineniegitari gontereiganaxairia mayaniro aneniegi.

⁹“Paniro ineni ipaita Jose. Yogari irirentiegi paio yabisi yotsimanxabintsabageigiria ipimantantaigaxariria iramanaxenxania Jepitoxu. Xantaxitsya jantari yatsipereaxagunxania ixisaxobentaxari Tasorentsi, ¹⁰jerotyo isinetantaxariria xobeenxari paraon, ineaxeritari yogatabageti ixantantaxariria ineni xantaxitsyame mayatiro obetsixaxenxaniria Jepitoxu. Aixiro ipegagaxari itinxamiegi inanpinaegi tabagetimoigiriria.

¹¹ “Inpogini yatsipereabageiganaxe itasegane mayaniro Jepitoxuniria intiegiri Xanaanxuniria. Mayaniro gonteireiganaxairia tyanpa iragaigaxero isexa. ¹² Inpogini Jaxobo yomitiganxaigaxeri itomiegi Jepitoxu inebitantabageigaxitea isexa, ixemaxoigaxeritari ineni timaxoiganxitsya turigoxi isyatexagiigaxeroa panxotsipagexu itsoteigaxeroa ironiri irisexataigaenpa inpogini ontsonxagetanaxenpara mayatiro. ¹³ Inpogini iaigaia aixiro inebiigaateria yogari Jose yoxotagaigaari ixantaigaxeria: ‘Nantitari pirenti’, osi yogatantaxaria paraon inti jebereo. ¹⁴ Inpogini yogari Jose ixaemaxagantaxeri iriri intiegiri aixiro mayaniro itimaigia. Mayaniro ineniegi onti inaigaxe 75. ¹⁵ Jeroty iatantaxaria Jaxobo irobasigaxenpara Jepitoxu. Inpogini ixamanaia ineni intiegiri mayaniro itomiegi gonteireiganaxairia ¹⁶ yamaiganaagani inxitaigaenxania Suxemexu, irotari ipunabentanaxeria pairani Jaberan inebiigaxeriria itomi Jamore.

¹⁷ “Inpogini paenityara aganaxenpa inxenaxagaxeroa Tasorentsi ixantaxeriria Jaberan pairani, itobaigabageiganaxe gonteireiganaxairia Jepitoxu. ¹⁸ Aixiro itimaxe pasini xobeexari teria inxemaxotumageteri Jose. ¹⁹ Inenitari matabinaigabetaxariria gonteireiganaxairia yatsipereaxagabageigaxarityo xara ioxaxagaigabaxeria itomiegi ityaenxaria boiganxitsya tyapae inxamaigaxeniri janxia itobaigai. ²⁰ Xantanxitsya inpogini yobogaxe Moisesi, yogari Tasorentsi isinebentaxari. Yomanaigabetaxari tomintaigaxariria mabani tsitenixuniria. ²¹ Inpogini teanixara iragabeaigae iromanaigaeria yogaigaxitiri parixoti. Inpo oguntetaxeri irisinto paraon aganaxeri opegaxeri otomi ogimonxaxeri. ²² Yogatasanotantunxaniria mayatiro yogataigiria Jepitoxuniria, osi yogatabagetanaxe inxenxiabagetea.

²³ “Inpogini isiryagaxotanaxara 40 siryagarini ixoganai inxamosoigaeria itobaireegi. ²⁴ Iroero iatanaia yoguntetapaaxeri paniro yotsimanxabintsabagetunxani, ixisaxobentanaxeri yoginoriaxeri Jepitoxuniria tsimanxaxeriria. ²⁵ Ineiri aryori irogataigabaxeri itobaireegi inti mitiganxaxeri Tasorentsi inxisaxobentaigaeria iramaiganaeria parixoti, xantanxitsya ineniegi tea irogataigabaxeri. ²⁶ Inpo oxutamanitanaia ineagiri piteni itobaire tsimanxabaxagaigaxa.

Ixogabetaxa irogametiaigaerimea ixantaigiri: ‘¿Jantari jara potsimanxabaxagaiga? Aryotari pisigabaxagaigaxari intitari pitobaire’.
²⁷ Yogari tsimanxaxeriria irapitene itatsinxutarityo ixantiri: ‘¿Matsi tsininpatyoa xantaxenpi pinpegaxenpara notinxamiegi? ¿Tsininpatyoa pegaxagaxenpi nojoesegite?’²⁸ ¿Aryo pixogaxe poginoriaxenara naneni aixiro pinxanyotagaxenaria Jepitoxuniria poginoriaxeria tsyapi?’²⁹ Iroto ixemabaxea Moisesi isiganaxa iataxe pasinixu xipatsi paitatsyaria Marian, osi yobasiguntebagetaxe janta ixonoigaxaria Marianxuniria, inpo aryo xara ixoritaxe tsinane itomintaxa piteni.

³⁰ “Inpogini abisanaxea 40 siryagarini ineni inaxe janta osarigagitetapaaxea otsyoenitaxotaxaro otonxoara Sunai. Aryo xara ixoneatimotaxeri isaanxarite Tasorentsi inantaxa jirina oparasetanaxe aratsantsaenxagematanaxe.³¹ Yoguntematanaxetyo, otyara iabetanaxara yainyonibetanaxarao iroguntetasanotaxeromea ixemutarityo inianaxe Tasorentsi ixanti:³² ‘Nantitari Tasorentsisanoria ixematsaigiria gonteireiganaxenpiria Jaberan, Bisaxo intiri Jaxobo’. Ogatyo ixenaxe Moisesi itsarogamatanaxetyo yomogexanaxara moge moge, teatyo iroguntetumatae.³³ Inpogini ixanti Tasorentsi: ‘Sapatoreenpa, ainyonatari naneni jaxa.³⁴ Naneni noguntetasanoi-gaxeri nasintaigaria naiganxitsyaria Jepitoxu yatsipereabageigaxea, aixiro noxemaigaxeri ixaemabaitaigaxea, irotari noboxantaxaria nonxisaxobentaigaeria tyapae irapaxuaigaeriniri tsipereaxagai-gaxariria. Maixa nomitiganxaenpi pinpiganaea Jepitoxu’.

³⁵ “Iritari yoxa Moisesi yotsimanxaigabetaxaria itobaireegi ixantaigabetaxaria: ‘¿Matsi tsininpatyoa xantaxenpi pinpegaxenpara notinxamiegi? Tsininpatyoa pegaxagaxenpi nojoesegite?’ Maixa nonxantaigaxenpi iritari yomitiganxaxe Tasorentsi inpegaxenpara itinxamiegi irabisaaxoigaxeria. Iritari mutaxotaxeri isaanxarite Tasorentsi xoneatimotaxeriria jirinaxu.³⁶ Inpogini yagaigaatiri gonteireiganaxairia yogixoneatimoigaxeri iragabeane Tasorentsi yoguntetagaigaxeria posante teria oguntetumagetenxani janta Jepitoxu ontiri aixiro inxajarexu paitatsyaria Xiraamonxiari. Aryo ixanyotaxa aixiro janta osarigagitetapaaxea yoguntetagaigaxeria posantepage teria oguntetumagetenxani xigonxiro agabagetanaxa 40 siryagarini.

³⁷ Yogari Moisesi iritari xantaigaxeriria itobaireegi: ‘Inpogini intimimoigaxenpi paniro pitobaire xenxiatsyameria. Intitari mitiganxaxerime Tasorentsi inxanyotagaxenara yomitiganxaxenara naneni nonxenxiabagetaxea’. ³⁸ Iritari Moisesi tentaiganaxariria yapatoitaigaxara osarigagitetapaaxea. Yogari isaanxarite Tasorentsi iniaxeri otonxoaraxu Sunai, inpo iritya xamantaigaxeri gonteirega-naxairia. Iritari xemaxeroria niagantsi ganiantatsyaria osi xantaxani ogatagantanunxania, jeroty agatantaiganaxaroria aneniegi maixa.

³⁹ “Xantaxitsya yogari gonteirega-naxairia teanixa inxogaigae inxematsaigaeria, onti ipintsapintsabageigabetaa Jepitoxu, ⁴⁰ ixantantaigaxariria Jaaron: ‘Noxogaigaxe pobetsixaigaxenara notasorentsiegite tyapae inenieginiri tentaiganaename, tea nogataigenixa tyaxa itsataxe Moisesi gaigutanaria Jepitoxu, iataxetari otonxoaraxu osi isaanxaxa tea iripigae’. ⁴¹ Inpogini yobetsixaigaxe itasorentsite ixanyotagaigaxari metsyomotiatyaniria toro. Inpo yototsyagitoreaigaxeneri piratsipage itagaigaxeneria. Isinebageiganaxa isinebentaigaxaritari yobetsixaigaxeria. ⁴² Irotari yapaxuantaiganaxariria Tasorentsi ipegaiganaxeria itasorentsite inpoxiropage, yotsirinxaxoiganaxerotari xamantantaigatsyaria ixanti:

‘Bineniegi biseraeregi,

jantari pinaigaxitia janta osarigagitetapaaxea 40 siryagarini,
¿matsi naneni pototsyagitoreaigaxene piratsipage pinpaigaxenara?

⁴³ ¡Teatyó!

Intitari pipegaigaxe pitasorentsiegite paitatsyaria Moroxo,
jeroty tyarixara piaigaxe pamabageiganaxero ibanxo inantaria.

Aixiro pamabageiganaxeri inpoxiro pobetsixaigaxeria bineniegi
pixanyotagaigaxariria pitasorentsiegite paitatsyaria Jirepa.

Bineniegi pixanyoigaxero maixa pobetsixaigaxea
pisinebentantaigaxenpariria pipegaxagaigaxeria
pitasorentsiegite xogapage.

Irotari maixa nonxantantaigaxenpiria inpogini
nagaxagantaigaxenpia

iramaitanaxenpia samani abisanaxara Babironiaxu’.

⁴⁴ “Inpogini yogari gonteireiganaxairia yobetsixaigaxeneri Tasorentsi imagopanxo janta osarigagitetapaaxea. Ixanyotagaigaxaro ixantaxeriria Tasorentsi Moisesi, yoxotagaxeritari janta otonxoaraxu tyara inxantaigaxero irobetsixaigaxeroa. ⁴⁵ Inpogini ixamanaxea Moisesi, iritya pugairi Josoe itentaigaxaria gonteireiganaxairia yoboxantaigaxaroa oxa xipatsi isariaxagaigaxariria Tasorentsi yamaigaxeneria imagopanxo. Inpogini yoboxaigabetapaaxa yogunteigapaaxeri teria ineniegi jorioegi basigaigabetatsyaria jaxa, xantanxitsya inpogini yoboteaigaxeri Tasorentsi tyapae inpaigaxeriniri irityaniri sintaigaenparome. Xantaxa otimaxea imagopanxo Tasorentsi xigonxiro agabagetanaxara itimaxea Jirabi. ⁴⁶ Inpo yogari Tasorentsi ixabintsaaigetaxeri Jirabi. Inpo ineni ixogabetaxa irobetsixaxenerimea panxotsisanoria. ⁴⁷ Xantanxitsya tea irobetsixeneri, inti betsixaxeneri Saromon. ⁴⁸ Xantanxitsya yogari Tasorentsi basigatsyaria xurayo tea irobasigantenparo panxotsi yobetsixaigiria matsigenxa, ixantaxetari xamantantatsyaria:

⁴⁹ ‘Ixanti Tasorentsi:

Nanti Tasorentsisanoria igobeenxariegite mayaniro matsigenxaegi.

Mayatirosanoty napagiteaxaro.

¿Matsi pagabeaigaxe pobetsixaigaxenara nobanxo nobasigantaxenparia?

¿Matsi noxogaxotaxa panxotsi nanpesigopireantaxenparia?

⁵⁰ ¿Matsi tea naneni betsixageterome mayatiro timagetatsyaria?'

⁵¹ “Bineniegi bintiegi teria pinxemumaige xanyomataxa tenirixatyo ontimaige pisure. Onti pixanyoigaxari teria irogatumaigeri Tasorentsi, ontini pipugananaiganaxari Isure xanyoigamataxabi gonteireiganaxenpiria. ⁵² Ineniegitari tsipereaxagaigaxariria mayaniro xamantan-taigatsyaria, aixiro ipogereaigaxeri mayaniro niaxoigaxeriria Pairoria Ityapaeti boxanxitsyameria. Inpogini yoboxabetaxa bineniegi pitsoegabentaigaxari poginoriagantaigaxeri. ⁵³ Tasorentsi inti yomitiganxabetaxa isaanxarite inxamantaxeria Moisesi ixogagetaxeria onxenaxagaxenxania inpo iritya gataigaxeri gonteireiganaxenpiria, xantanxitsya teaty inxematsaigeri. Aryotari pixanyoigaxari bineniegi maixa tea pinxematsatumaige”.

Ixamaxea Esetebano

⁵⁴ Iroo ixemaigabaxeria ixantaxea yotsimanxasanoigamatanaxatyo opegaxoiganaxerityo itsimaenxa. Teanixatyo iragabeaige iriniaigaea. ⁵⁵ Yogari Esetebano itinxamitaxaritari Isure Tasorentsi yoguntetanaxa xurayo yoguntetaxeri Tasorentsi pagatsixaamataxa xantamataxetyo porerererere yogari Jesosi jaratinxaxe inenixu iraxosanoriaxu. Iniitanatyo Esetebano ixantaigiri:

⁵⁶ —¡Xemisantaigena! Naneni noguntetaxero inxite sirenaximataxa. Neri yonta Sigasanotaxariria Matsigenxa jaratinxaxe Tasorentsixu iraxosanoriaxu.

⁵⁷ Ogatyo ixenaigaxe yabiigamatanaxerotyogenpita janiri ixemaigai. Ixaemabaimatanaxetyo isigateiganaxaria yobetaxaiganaxeria ⁵⁸ yamaiganaxeria parixoti oxaragetanaxea panxotsipage ipitanxaigaxeria. Aryo inaxe xara pasini matsigenxa timagari. Ineni onti ipaita Sajoro. Yogari pitanxaigaxeriria Esetebano onti isapoxasiiganaxari imaga ipaiganaxeri Sajoro irisentaigaeneria. ⁵⁹ Iroo ipitanxaigaxeria ineni inianaxeri Atinxami ixantiri: “Notinxami Jesosi, gabaero nosure”.

⁶⁰ Inpogini yotigeretotanaxa ixaemapanuti ixanti: “Notinxami, jara potsimanxabiigiri yotsimanxaigaxenara”.

Iroo ixanyotanaxeroa maixa oga ixenaxe ixamanaxe.

8 ¹⁻² Yogari Sajoro isinebagetanaxatyo xara yoguntetabaxeria ixamanaxea.

Sajoro yatsipereaxagaigaxaria xematsaigatsyaria

Aryotari inaigaxeri xara xematsatanoigiriria Tasorentsi yagaiganairi Esetebano yamaiganairia ixitaigairia. Iragatsixanai-

gaxarityo xara. Inpogini yogari teria inxematsaigeri Jesosi itsitiiganaxero yotsimanxaiganaxaria mayaniro xematsaigatsyaria basigaigatsyaria Jerosarenxu yatsipereaxagabageiganaxaria. Isigantaiganaxaria mayaniro ineniegi iaigaxea yogixeronxaiganaxara Joreaxu ontiri Samariaxu, intaganieginibani basigaigaatsya iromitiganxaneegi Jesosi. ³Yogari Sajoro aryonpatyo ipogereabageiganaxeriri xematsaigatsyaria ixiasigeigamatirityo ibanxoegixu inosixaiganaxeria surariegi ontiri tsinaneegi yamaiganaxeria yasitaxotagantaigaxeria.

Ixenxiaxotunxania Jesoxirisito Samariaxu

⁴Yogaegiri sigaiigananxitsyaria iaigaxe yapagiteaiganaxaroa ixenxiabageiganaxea ixamantaigaxeria tyara inxantaigaxenpa tyapae irabisaaxoigaxenxaniniri. ⁵Yogari Jeripe iataxe Samariaxu ixenxiaxotaxeria Xirisito ixantaxea inti yomitiganxaxe Tasorentsi irabisaaxoigaxeria mayaniro xematsaigaxerimeria inpegaxenpara igobeenxariegite. ⁶Mayaniro xemaigabaxeriria ixemisantasanoigabaxeri, yogunteigaxeritari yogixoneatimoigaxeria iragabeane Tasorentsi yoguntetagaigaxeria teria oguntetumagetenxani. ⁷Yogari xamagarinipage timaguigaxeriria matsigenxa ixaemageigamatanaxe isotogageigamatanaxetyo. Inpo ineni Jeripe yobegageigamatiri janpaseigiri intiegiri teria iranuitagantsiige. ⁸Jeroty isinebentantabageiganaxariria mayaniro. ⁹Aryo itimi xara paniro seripigari paitatsyaria Sumo. Ineni xantaxa iseripigatia pairani yamatabiigaxeria mayaniro. Yabentaxobagetaxa ixantaxea yabisabageigaxeria mayaniro.

¹⁰Mayaniro ixemisantasanoigiri, jananexiegi intiegiri antariniegi, ixantaigaxe: “Yoga Sumo intiroxa gabeaxagaxeri Tasorentsi gabeabagetatsyaria”.

¹¹Ixemisantasannotantaigariria mayaniro yogixoneatimoigaxeritari posante teria iroguntegetumaigero ineniegi yoguntetagabageigaxeri.

¹²Xantanxitsya inpogini ineniegi ixemaigabaxeri Jeripe ixenxiabagetaxea ixantaxea Jesoxirisito inti Bisaaxotantatsyaria Yomitiganxaxeria Tasorentsi irabisaaxoigaxeria, aixiro ixamantaigaxeri tyara inxantaigaxenpa inxematsaigaxeria tyapae

inpegaxenpaniri Tasorentsi igobeenxariegite. Jantari ixemaigaxeria ogatyo ixenaigaxe ixematsaiganaxe osi yogisabinxaataxagantaiganaxa surariegi ontiegiri aixiro tsinaneegi.¹³ Inpo imatanaxa Sumo ineni. Iro-ro ixematsataxea yogisabinxaataxagantaxa osi ixenabagetaxeri Jeripe. Yoganaxea sorerere yoguntetaxeria yogixoneatimoigaxeria mayaniro posante teria oguntegetumatenxani.

¹⁴ Yogari iromitiganxaneegi Jesosi naiganxitsyaria Jerosarenxu iro-ro ixemaxoigaxeria Samariaxuniria isinebentaigaxaroa Iriniane Tasorentsi yomitiganxaigaxeri Pebero intiri Joan inxamosoiguteria.

¹⁵ Iro-ro yoboxaigapaaxara iniabentaigapaaxeri tyapae irobasigai-gaxeriniri Isure Tasorentsi isureegixu,¹⁶ tetyanixa irobasigenpanixa isureegixu. Intagatitari yogisabinxaataxagantaigaxa ioxotagantaigaxara arisano ixematsaigaxeri Atinxami Jesosi.¹⁷ Inpogini Pebero intiri Joan ipatixaiigaxeri igitoinaxu oga ixenaxe yobasiganaxa Isure Tasorentsi isureegixu.¹⁸ Iro-ro ineabaxea Sumo ixantaigiri iromitiganxaneegi Jesosi:

¹⁹ —Noxogaxe pagabeaxagaigaxenara naneni aixiro nonxanyo-igaxenpia bineniegí tyapae tsinirixa nonpatixaitaxe igitoinaxu irobasigaxenpaniri Isure Tasorentsi isurexu. Atsi gabeaxagaigena, nonpaigaxenpitari xorixi.

²⁰ Ixantiri Pebero:

—Manaxerityo pigorixite pintagaxenpara paraserixu, pixogaxetari pinpunabentantaxenparia xorixi Isure Tasorentsi.²¹ Jaratyó pitentumaigana pinxanyoigaxenara naneni, tetyanixa pinxantatigasanotenpa teatyó irisinetenpi Tasorentsi.²² Paxuaero pixenxiaxaria maixa pinxantatigasanotaxenpara. Pinaieria Tasorentsi aryorixa imagisantaero janiri yotsimanxabitinpiro.²³ Noneaxenpitari pixantaxani pobetsixagisebagetaxero teria ontyapaete, irotari papitsabagetaxenpi.

²⁴ Iniamatanaxetyo Sumo ixanti:

—Atsi niabentaigena bineniegí pinxantaigaxeria Tasorentsi janiri yotsimanxana.

²⁵ Yogari Pebero intiri Joan ixenxiixoigaxeri Tasorentsi tyara ixanta yabisaaxotantia, aixiro ixamantaxoiganaxeroa mayatiro yogunteigaxeria itsipabageigabetaxaria Jesoxirisito. Inpogini yagataiganaxea ipigaiganaa Jerosarenxu. Jantari abotsixu ixenxiimoiganaxeri Samariaxuniria tyaxa xara yobasigaigara ixamantaiganaxeria tyara inxantaigaxenpa tyapae irabisaaxoigaxeriniri Tasorentsi.

Ixematsataxea onanpina igobeenxariegite Jetiopiaxuniria

²⁶ Inpogini iniaxeri Jeripe isaanxarite Tasorentsi ixantiri: “Piate osarigagitetapaaxea, pinxenantanaxenpa abotsi ponianxitsyaria Jerosarenxu jatatsyaria Gasaxu”. ²⁷ Ixabirimatanaxaty Jeripe iataxea, inpo yoguntetaxotabaxari paniro jeonoxo basigatsyaria Jetiopiaxu. Ineni inti onampina Xantase igobeenxariegite Jetiopiaxuniria yosentaxeneroa ogorixite. Onti iponiaa Jerosarenxu iatutia iniitiria Tasorentsi. ²⁸ Onti iatanai yobasigara ixenantanaa isigaxotantaria iniabantabagetanaxe sanxebanti yotsirinxanaxeria pairani xamantantatsyaria Jisaiasi.

²⁹ Yogari Isure Tasorentsi ixantiri Jeripe: “Piate pixenabaxeria”.

³⁰ Itsatimamatanaxetyo Jeripe ixemapaaxeri niabantaxe, ixantapaaxeri:

—¿Pixemabaxero piniabantaxeria?

³¹ Ineni ixanti:

—Tyara nonxantaxenpa nonxemaxeroa, maneritari gataxenameria.
Atsi tainanityo bineni pisabinxapaaxea nanenixu pogataxenara.

³² Ogari iniabantaxeria onti oxanti:

“Yamanunxani ixanyotaganunxani yamagania obisya
yontsyanoxireagania tea inxaemumatanaxe.

Onti ixemisantaxotanaxa

ixanyotanaxari itomaitagania agagania ibiti.

³³ Jantari yogamagunxania ioxasanobagetunxani

tyanixonatyo xantaxotumaterime.

Maixari maixa jaratyo tsini niaxotumaigiri yogonteireiganaxeria,
teanixa intimaige yogamagunxanitari”.

³⁴Yogari jeonoxo ixantiri Jeripe:

—Xantena, ¿tsini iniaxotaxe xamantantatsyaria? ¿Isatyo niaxotaatsya intirixa iniaxotaxe pasini?

³⁵Iniamatanaxetyo Jeripe ixanti:

—Intityo iniaxotaxe Jesosi.

Osi yogatagetaxeri tyara oxanti sanxebanti iniabantaxeria itsotexasanotaxerotyoxamantaxotaxeria Jesosi. ³⁶Inpogini ixenaiganaxe xara yoguntetapaaxero nia ixanti jeonoxo:

—Jero oga nia, ¿tyapaerixa nogisabinxaataxenpara?

³⁷Ixanti Jeripe:

—Bironpatyo. Pixematsatasanoaxerixa tyapaetaxeni pogisabinxaataxenpara.

Ineni ixanti:

—Arisanoni noxematsatasanoaxetaxerixa nogataxetari yogari Jesoxirisito inti Itomi Tasorentsi.^a

³⁸Inpo ixantiri ironperane irogaratinxaxeroa isigaxotantaxaria, yaguitanaxe iaigaxea niaxu yogisabinxaataxeria. ³⁹Iroto yagaiganairoa otsapiaxu yaganaxeri Isure Tasorentsi Jeripe asatyo isaanxanaa osi tea iroguntetaeri, xantanxitsya iatanai isinebagetanaxa. ⁴⁰Inpogini yogari Jeripe yoguntetaagani Jasotoxu ixenxiacobagetanaxeria Xirisito itsotexagiteabagetanaxero yobasigageigara yagabagetanaxero Sesareaxu.

Ixematsataxea Sajoro

9¹Yogari Sajoro aryonpatyo yotsimanxabageiganaxariri xematsaigiriria Atinxami ixogabetaxa iroginoriaigaxerimea, jerotyoxatantaxaria inaxea itinxamisanoria saseroroteegi

²inebitapanutiria inpabaxeria sanxebanti tyapae inxiasiiganaxerini

^a 8.37 Pairani otyasanotyara otsirinxaxotunxania Iriniane Tasorentsi aryorixa tea ontime ‘versículo’ 37.

panxotsipagexu yapatotantaigaria jorioegi Iramasixoxu inxogai-gaxiterimea mayaniro xematsaigiriria Atinxami iramaiganaxerimea irasitaxotagantaigaxeria Jerosarenxu, surariegi ontiri tsinaneegei.^a

³Xantanxitsya iroro iatanaxea yagabetanaxaroa otsyoenitapaaxara Iramasixo xatsixetyo oxantamatanaxe tsaarere oponiapaaxa xurayo oatagutaxeria inaxea ineni. ⁴Oga ixenaxe yapityorinxanaxa igabayotexu ixemi ixantapaagani: “Sajoro, Sajoro, ¿jantari jara potsimanxana?”

⁵Ineni ixantiri: “¿Tsininpatyo bineni, Notinxami?”

Ixantiri: “Naneni nanti Jesosi potsimanxaxaria. ⁶Maixa tinaanaxe piataxea Iramasixoxu. Aryo xara inxantaitaxenpi tyaxa pinxantaxenpa”.

⁷Yogari itsipaiganaxaria Sajoro itsarogabageiganaxetyo xara ineigaxetari ixemaigabetaxatyo oniinxania xantanxitsya tea tsini irogunteige. ⁸Ineni itinaanaxa ixireaabetanaxa teanixa iroguntetae. Onti ixatsaiganaxeri yamaiganaxeria Iramasixoxu. ⁹Aryo inaxe xara mabati xutagiteri tea iroguntetae, aixiro tea isexatumataenpa, tea irobiixumataenpa majani. ¹⁰Jantari Iramasixoxu aryo yobasiga paniro xematsatsyaria paitatsyaria Jananiasi. Ixoneatimotaxeri Atinxamiinei ontinirixa oxanyotimotaxari igisanirexu ixantiri: “¿Jananiasi!” Ixanti ineni: “Notinxami, ¿tatatoina?”

¹¹Ixantiri ineni: “Tinaanaxe plate sintsi pinxenantanaxenpa abotsi paitatsyaria Xatinxapoxiri. Pagapaaxeroa ibanxo Jorasi pinxogaxotagantapaaxeri Sajoro ponianxitsyaria Tarisoxu. Maixa ainyo ineni inianaxena. ¹²Inxaara ineaxenpi pixoneatimotaxeria oxanyotimotaxari igisanirexu. Ineinpi pixiapaaxe pipatixaitapaaxeri igitoinaxu tyapae iroguntetanaeniri”.

¹³Iroro ixemabaxea ineni ixanti: “Notinxami, noxemaxobagetiritari yotsimanxantasanobagetityo xara yatsipereaxagabageiganaxari xematsaigatsyaria basigaigatsyaria Jerosarenxu. ¹⁴Maixari maixa

^a 9.2 Xematsaigiriria Atinxami: ‘literalmente, “los que segufan el Camino”’.

boxaxa jaxa yamaxero sanxebanti ipaigabaxeriria itinxamiegi saseroroteegi tyapae iramaiganaxeririri mayaniro xematsaiginpiria irasitaxotaxagantaigaxeria. Irotari yoboxasitaxe”.

¹⁵ Ixanti Atinxami: “Piatetyo, tsitsyatatari noxogaxe naneni inxenxiaxotaxenara inxamantaigaxeria teria ineniegi jorioegi basigageigatsyaria parixotipagexu intiegiri igobeenxariegite. Aixiro inxamantaigaxeria irapijorioegitene. ¹⁶ Noxogaxe nogatagetaxeria posante tyara inxantaxenpa iratsipereabentabagetaxenara”.

¹⁷ Osi iataxe ixiapaaxe panxotsixu inaxea Sajoro ipatixaitapaaxeri igitoinaxu ixantiri:

—Napigematsatene Sajoro, yogari Atinxami Jesosi xoneatimotaxenpiria abotsixu yomitiganxaxena nonpatixaitaxenpia pigitoinaxu tyapae poguntetanaeniri, aixiro irobasigapaaxenpara Isure Tasorentsi pisurexu intinxamitapaaxenpia.

¹⁸ Iroxo ixantaxeria ogatyoxenaxe asiribentaxigematanaxaty iroxixu osigabetaxaro ibentaxi mayori osi yoguntetanai. Inpo iataxe yogisabinxaatagantaxara. ¹⁹ Inpo osi isexatanaa isintsitanaia. Tetya ainyotyariatae, onti imagimoiganaxeri xematsaigatsyaria basigaigatsyaria Iramasixoxu, xantanxitsya tea samani irobasigenpa xara.

Ixenxiabagetaxe Sajoro Iramasixoxu

²⁰ Inpogini ixenxiamatanaxetyo Sajoro panxotsipagexu yapatoitan-taigaria jorioegi ixantanaxea Jesosi inti Itomi Tasorentsi. ²¹ Mayaniro xemaigabaxeriria yogabageiganaxetyo sorerere ixantaigi:

—¿Matsi teatyo ineni yoga tsimanxaigiriria xematsaigiriria Jesosi basigaigatsyaria Jerosarenxu? ¿Matsi teatyo ineni boxasiigaxeriria xematsaigatsyaria naiganxitsyaria jaxa irogusoiguteria iramaiganaxeneria itinxamiegi saseroroteegi?

²² Xantanxitsya yogari Sajoro aryonpatyo ixenxianaxeri ixamantaxotanaxeria Jesosi ixantaxea inti Ixogaxagaxeria Tasorentsi inpegaxenpara igobeenxariegite, jerotyogemisantantaiganaxariria irapijorioegitene basigaigatsyaria Iramasixoxu teanixa iragabeaigae inpugaigaenparia. ²³ Inpogini otobaiganaxea xutagiteri isariaigabetaxari iroginoriaigaxerimea. ²⁴ Omirinxaty tsitenigetixu ontiri xutagiterixu itimasiigabetaxari sotsimoroxu otantatsaitaxotara otsirotanxutia panxotsi irisiganaxerixa iroginoriaigabaxeria, xantanxitsya ixamantunxani. ²⁵ Inpogini iroro otsitenitanaia yobitaigaxeri irapigematsaegine beritsaxu, tsitsyani yaguitaxoigaxeri yabisaaxoigaxeria aityara yogisigaigaxeria iatantaaria parixoti.

²⁶ Iroro yoboxapaaxara Jerosarenxu ixogabetaxa inxonoiigapaa-xenparimea xematsaigatsyaria, xantanxitsya mayaniri ipinxagabaxeri ineaigiri terari inxematsate. ²⁷ Inpogini yaganaxeri Berenabe itentanaxaria inaigaxea iromitiganxaneeji Jesosi ixantaigiri:

—Jara pipinxagiri, yoguntetaxeritari Atinxami abotsixu ixemaxeri iniaxeria. Ixematsatantaxaria ixenxiacobagetaxeri janta Iramasixoxu tea intsarogumate.

²⁸ Iroro ixemaigabaxea yagaigabaxeri itsipabageigaxaria. Inpo ineni ixenxiacobagetaxeri Atinxami itsotexabagetanaxero Jerosaren. ²⁹ Aixiro iniaigaxeri jorioegi niantaigaroria iriniane guriego. Ineniegi ixogaigabetaxa irogemisantaigaxerimea, xantanxitsya tea iragabeaigeri, niganxi yotsimanxaiganaxeri ixogantaigabetaxaria iroginoriaigaxerimea. ³⁰ Xantanxitsya iroro ixemaigabaxea irapigematsaegine itentaiganaxari Sesareaxu, inpo aryoty yomitiganxaigaxeri Tarisoxu. ³¹ Osi yobasigabageigaa tyapae mayaniri xematsaigatsyaria basigaigatsyaria Joreaxu, Garireaxu ontiri Samariaxu teanixa iroberajaigaenxani. Itobaigabageiganaxetyo xara xematsaigatsyaria, aryonpatyo ixematsatasanoiganaxeriri Atinxami ixenaxagasanoiganaxeroa mayatiro ixogiria ineni, intitari sintsitagaigaxeri Isure Tasorentsi.

Pebero yogixoneataxeroa iragabeane Tasorentsi

³² Inpogini iataxe Pebero inxamosoigaxeria irapigematsaegine, aixiro iataxe inxamosoigaxeria basigaigatsyaria Jiriraxu. ³³ Aryo xara yoguntetapaaxeri janpasegiri ipaita Jeneasi inoriintebageetanaxani 8 siryagarini. ³⁴ Ixantiri Pebero:

—Jeneasi, maixa irobegaenpi Jesoxirisito. Tinaanae pibitanaero pisitane.

Irotyo ixantaxeria itinaamatanaaty. ³⁵ Mayaniro basigaigatsyaria Jiriraxu ontiri Saronxu iroso yogunteigabaxeria yobeganaara ixematsaiganaxeri Atinxami.

³⁶ Jantari jantaxona janta Jopexu aryo obasiga pasini xematsatatsyaria paitatsyaria Tabita. Jantari irinianeegixu guriegoegi onti oxantagani Jiroroxasi. Oneni pairotyo oxabintsaantabageti oxabintsajaigiria xogaxoiganxitsyaria. ^a ³⁷ Inpogini omantsigatanaxe osi oxamaxe. Oxibanunxani inpo amanunxani oginoriinxania menxotsixu. ³⁸ Inpo yogari xematsaigatsyaria basigaigatsyaria xara yogataigaxetari aryo inaxe Pebero janta Jiriraxu yomitiganxantaigaxaria piteni iriaigaxitea inxantaigaxiteria iroboxaxea sintsi. ³⁹ Iroso ixemabaxea Pebero ixabiritanaxa ixenaiganaxeria. Jantari yoboxaigapaaxara panxotsixu itentaiganaxari onoriaxara Tabita. Aryo onaigaxe xara xamaxoigatsyaria oxoritiria oxamanabageigaxetyo xara iragatsixaigaxaroa oxamaxea. Iroso ogunteigabaxeria Pebero apatobentaigabaxari oxotagageigabaxeria sapirontsipage oxantaigaxeria:

—Jero oxa abobigeiganaria Tabita.

⁴⁰ Yogari Pebero yosotogaigaxeri mayaniro itigeretotanaxa iniaxeria Tasorentsi. Inpogini yoguntetanaxero Tabita ixantiro:

—¡Tabita, tinaanae!

^a 9.36: Tabita ‘arameoxu onti ‘Tabitha’. Jiroroxasi ‘Dorcas’: guriegoxu onti ‘Dorkas’. Irinianexu biraxotsya pitetiro onti onxantaxea ‘gacela’.

Oga oxenaxe oxireaatanaí oguntetutarityo Pebero otinaanaxa opirinitanaxe. ⁴¹ Ixatsataxero yogabiritaxeroa ixaemaigairo xamaxoigatsyaria oxoritiria intiegiri otobaireegi xematsaigatsyaria ixantaigiri:

—Jero jataxe anianai.

⁴² Osi ixemaxoiganaxero mayanirosanotyó basigaigatsyaria xara itobaigabageiganaxetyo xematsaiganaxeriria Atinxami. ⁴³ Aryo imaguntebagetaxe Pebero tobai xutagiteri ibanxoxu Sumo pirinibentabagetiroria ixitaataxotiroa otaxipage janiri opaneti.

Pebero intiri Xoronerio

10 ¹ Yobasiga Sesareaxu paniro soraro paitatsyaria Xoronerio. Ineni inti itinxamiegi soraroegi ixantaganiria Itariano, aryorixa inaixaxe 100. ² Ineni inti pinxatsatiriria Tasorentsi itentaigaria itimiapage ipirinibentaigiroa ixogagetiria. Ixabintsaabageigaxeri xogaxobageiganxitsyaria, aixiro omirinxá iniiri Tasorentsi. ³ Inpogini agaxa xutagiteri ixononxanaia syabogaenxari iroro iriniaerimea Tasorentsi, inei ontinirixa oxanyotimotaxari igisanirexu yoboxapaaxe isaanxarite Tasorentsi ixantapaaxeri: “¡Xoronerio!” ⁴ Iroro ineabaxeria xiaapaaxea itsarogabagetanaxe yoganaxeria sorerere ixantiri: “Notinxami, ¿tata tatoina?” Ixanti: “Ixemaxenpi Tasorentsi piniiria, aixiro ineaxenpi pixabintsaantabagetia. ⁵ Maixari maixa mitiganxe iriaigaxitea Jopexu inxantaigaxiteria Sumo Pebero. ⁶ Inti imagimotaxe irapisumotene basigatsyaria otsapiaxu aryonatoani nia. Ineni onti ipirinibentabageti ixitaataxotiroa otaxipage”.

⁷ Iroro iatanaia isaanxarite Tasorentsi yogari Xoronerio ixantaxagantaxe piteni ironperane aixiro paniro soraro mutaxobage-tiriria. Yogari soraro inti pairoria ipirinibentiro ixogagetiria Tasorentsi. ⁸ Jantari yoboxaigaxea ixamantaigaxeri mayatiro ixantaxeria isaanxarite Tasorentsi, osi yomitiganxaigaxeri Jopexu. Inpo ineniegi iaiganaxe.

⁹ Iroro oxutamanitanaia ipanpoxiiganai aixiro, inpo yapagatsi-xatanaxara syabogaenxari paenitya iroboxaigaxenpa. Yogari Pebero iataxe yagatsonxutanaxea jenoXu sotsi otisitapanxoxu panxotsi iriniaeria Tasorentsi. ¹⁰ Inpo itaseganaxe ixogabetanaxa isexataxen-pamea xantanxitsya tetya omposate, otyaenxatari oboxitunxani. Inpo inei ontinirixa oxanyotimotanaxari igisanirexu. ¹¹ Oga oxenaxe asireagitetanaxa inxite aguitapaaxe xanyomataxa xarasimagori magatsi ontinirixa ogusotsaigetunxani oxaratsaipagexu. ¹² Itebiotantaxaro posantepage xamarigetatsyaria, nosixagetatsyaria intiri jaragetatsyaria. ¹³ Inpo ixemiri inianaxe Atinxami ixanti: “Pebero, tinaanaxe gagetabaxeri pogamagetabaxeria pisexataxenparia”.

¹⁴ Ixantiri Pebero: “Notinxami, jaratyo nosexatumatari, tea nosexatumatenparinixa xitsitinxantagetatsyaria ixantabitantaganiria”. ¹⁵ Iniitaarityo aixiro ixantiri: “Yogari ixantaxeria Tasorentsi tyapaetaxe irisexataxenxania jara pipinxiri, tyapaetaxetyo pisexataxenparia, jaranixa ixitsitinxumatinpi”.

¹⁶ Mabati ixanyotagunxani maixa iniinxania inpo jatya opiganaa osaanxaenxabagetanaa xurayo. ¹⁷ Inpo yogari Pebero ixenxiabage-tanaxaro yoguntetaxeria ixanti: “¿Tatarixatyo oita?” Yogaegiri yomitiganxaigaxeria Xoronerio mataxa boxaigapaaxa Jopexu ixogaxotagantaigapaaxeroa ibanxo Sumo tyara onaxe. Inpo ixamantaigunxania iaigaxe yaratinxaigapaaxe sotsimoroxu ¹⁸ ixaemaigapaaxe ixantaigi:

—¿Aryo inaxe Sumo Pebero jaxa?

¹⁹ Xantanxitsya yogari Pebero ainyotyara ixenxiuro yoguntetaxeria inxaara, ixantiri Isure Tasorentsi: “Boxaigaxe mabani matsigenxa ixogaigaxenpia. ²⁰ Atsi xabiritanaxe paguitanaxea jara pitsarogi pinxenaiganaxeria nantitari xantaigaxeri iroboxaigaxe”.

²¹ Osi yaguitanaxe ixantaigapaaxeri:

—Nanti pixogaigaxeria. ¿Tata tatoina poboxasiigaxe?

²² Ineniegi ixantaigiri:

—Inti mitiganxaigaxena notinxamiegi paitatsyaria Xoronerio. Ineni inti pairoria ipinxatsabagetiri Tasorentsi, aixiro inegintebagetaxa. Mayaniro jorioegi isinebentaigari. Tsyapi iniaxeri isaanxarite Tasorentsi ixantiri: ‘Mitiganxe iriaigaxitea inxantaigaxiteria Pebero, tatarixa inxamantagetaxenpi pinxemisantabaxeria’. Irotari noboxasiigaxe maixa nonxantaigaxitenpia.

²³ Yogari Pebero yogiagabaxeri ipaigabaxeria irimagantai-gaxenparia. Inpo oxutamanitanaxea iaiganaia ixenaiganaxeri, aixiro itentaiganaxari irapigematsaegine basigaigatsyaria xara Jopexu. ²⁴ Oxutamanitanaia aixiro yoboxaigapaaxa Sesareaxu. Aryo inaxe Xoronerio intiegiri itimiapage intiegiri aixiro itsipaigaria itentaigaxari yogiagabaxeria Pebero. ²⁵ Iroxo yoboxapaaxara yosotoganaxe Xoronerio itonxiboabaxaria yotigeretobentamatanaxarityo ixanyotagaxaria ineninirixa Tasorentsi. ²⁶ Xantanxitsya Pebero yogabiritabairityo ixantiri:

—Atsi xabiritanae. ¿Matsi tea naneni matsigenxa pitigeretobentabaxenara?

²⁷ Iroro iniaxeria itentanaxari ixiaiganaxea tsonpogi. Yogari Pebero yogunteigapaaxeri patobageigamataxa, osi inianaxe ixantaigapaaxeri:

²⁸ —Bineniegi pogataigitari naneniegi jorioegi noxantatigaiga paio nabisi noxantabiantaigiroa nonxonoibageigenparia teria ineniegi notobaireegi, aixiro nonxiabanxoigeria ibanxoxu. Xantanxitsya naneni maixa yogataxena Tasorentsi tyapae janiri noxantantabagetai xantaxarixatyo ixitsitinxirixa. ²⁹ Pineantaigaxenaria maixa, iroro pixantaxagantaigaxenara notsatimabagetaxe sintsi noboxaxea tea tatoita nontatsibentenpa. Maixa xantaigena, ¿tata tatoina pixaemabiigaxena?

³⁰ Inpo ixanti Xoronerio:

—Jataxe abisanaxa 4 xutagiteri ixanyotanaara maixa syabogaenxari ixononxanaara, nonaxe jaxa nobanxoxu noniabagetaxeria Tasorentsi. Xatsixetyo noguntetutarityo ixoneatimotaxena isaanxarite xutasamamataxe imaga. ³¹ Ineni ixantana: ‘Xoronerio, ixemaxenpi Tasorentsi piniiria, aixiro ineaxenpi pixabintsaantabagetia. ³² Maixari maixa mitiganxe iriaigaxitea Jopexu inxantaigaxiteria Sumo Pebero. Inti imagimotaxe irapisumotene basigatsyaria otsapiaxu aryonatoania. Ineni onti ipirinibentabageti ixitaataxotiroa otaxipage’.

³³ Nomitiganxantaigaxariria inxantaigaxitenpia. ¡Jame aryoxona poboxumataxe! Maixari maixa apatoitaigaxara aryo inimoigaxai Tasorentsi. Noxogaxe pogataigaxenara mayatiro tatarixara oita ixantaxenpi Tasorentsi.

Ixenxiabagetaxea Pebero ibanxoxu Xoronerio

³⁴ Iniamatanaxetyo Pebero ixanti:

—Maixa nogatasannotaxe ineaigaxai Tasorentsi aryo axanyotabaxagaigaxa mayaniro tea anxantatigumaigenpa, ³⁵ isinebentasa-noigaxaritari mayaniro matsigenxaegi tsinirixa pinxatsataxeri, aixiro inegintebagetaxa. ³⁶ Yomitiganxaxeri Jesoxirisito

inxenxiimobageigaxeria mayaniro yogonteireiganaxeria Biserare
 ixamantaigaxeria tyara ixanta Tasorentsi yabisaaxotantia tyapae
 irisinebageigaxeniri. Yogari Jesoxirisito intitari Itinxamisanoria
 mayaniro matsigenxaegi.³⁷⁻³⁸ Bineniegi pixemaxoigaxeritari Joan
 ixenxiabagetaxea pairani, aixiro yogisabinxaatantabagetaxea. Inpo
 pixemaxoigaxeri Jesosi Nasarexuniria ipaxeria Tasorentsi Isure
 yagabeaxagasanotaxeria. Inpogini yanuibentabagetaxero
 ixabintsaantabagetaxea yoneaganontageigaxaria mayaniro
 yatsipereaxagaigaxaria xamagarinipage, itsititanaxero Garireaxu inpo
 yapagiteabagetanaxaro mayatiro igipatsite jorioegi. Intitari tentaxari
 Tasorentsi.³⁹ Naneniegi noguntetaxotasanoigaxeri mayatiro
 yogixoneatimogeigaxeriria mayaniro jorioegi basigaigatsyaria
 Jerosarenxu intiegiri aixiro basigageigatsyaria parixotipagexu.
 Inpogini yoginoriaigaxeri ixentaxoigaxeria xorosixu.⁴⁰ Xantanxitsya
 omabatanaxara xutagiteri yoganiairi Tasorentsi yomitiganxaxeri
 ixoneatimoigaaanara.⁴¹ Xantanxitsya teaty mayaniro inxoneatimoig-
 geri, intagani naneniegi ixoneatimoigai notsipagaari nosexabageigaa
 naneniegitari ixogaxagaigaxe Tasorentsi pairani nonxematsaigaxeria,
 aixiro nonxamantaigaxeria mayaniro.⁴² Inenitari mitiganxaigaxena
 nonxenxiaigaxeroa Iriniane Tasorentsi nonxenxiimoigaxeria mayaniro
 matsigenxaegi, aixiro nonxamantaigaxeria ineni ixogaxagaxe
 Tasorentsi inxantaxea inpogini tyara inxantaigaxenxania mayaniro,
 inenixa xamaiganxitsyaria, intirixa tetyaria inxamaige.⁴³ Mayanirotari
 xamantantatsyaria ixamantaxoigaxeri ixantaigaxea tsinirixa
 xematsaigaxerime imagisantaero Tasorentsi yobetsixaxeria teria
 ontyapaete.

⁴⁴ Ainyotyara iniabageti Pebero yoboxapaaxe Isure Tasorentsi
 itinxamiigapaaxaria mayaniro xemisantaigaxeriria ixenxiabagetaxea.
⁴⁵ Yogari jorioegi xematsaigatsyaria itentaigaxaria Pebero iponiaxara
 Jopexu yogabageiganaxe sorerere, ineigaxetari yoboxaxea Isure
 Tasorentsi itinxamiigapaaxaria teria ineniegi jorioegi.⁴⁶ Aixiro
 ixemaigabaxeri iniantaiganaxaroa pasinipage niagantsi teria
 oniantumatexani isinebentasanoganaxari Tasorentsi ixantaigi:

—Pairo ityapaebageti Tasorentsisanoria.

⁴⁷ Inpo iniamatanaxetyo Pebero ixantaigiri itobaire:

—Maixari maixa ¿matsi aryo anxantabiigaxeri irogisabinxa-jaigaxenpara?, aryotari ixanyoigaxairi aneniegi itinxamiigaxaia Isure Tasorentsi.

⁴⁸ Inpo yogisabinxaatagantaigaxeri ioxotagantaigaxempara arisano ixematsatasanoigaxeri Jesoxirisito. Inpogini ineniegi ixantaigaxeri Pebero jatatainara iatai.

Ixemaxotabunxania Jerosarenxu ixematsaigaxea teria ineniegi jorioegi

11 ¹ Inpogini yogari itobaireegi iromitiganxaneeji Jesosi intiegiri irapigematsaegine basigageigatsyaria Joreaxu ixemaxoigaxeri teria ineniegi jorioegi ixenxiimoigunxania Iriniane Tasorentsi osi ixematsaigaxe. ² Iroro ipiganaara Pebero Jerosarenxu yotsimanxaenxabiigabaxeri xematsaigatsyaria jorioegi ixantaigiri:

³ —¿Tyara oxantaxara piatasiigaxeria teria irosegaraatsaiigero isibumesina pisexataxobageigaxaria?

⁴ Inianaxe Pebero ixamantaiganaxeria mayatiro ixanti:

⁵ —Naneni nonaxe Jopexu noniabagetaxeria Tasorentsi. Inpo noneaxe xanyomataxa ontinirixa noxisanibagetaxe noneabaxero xanyotaxa xarasimagori magatsi oponiapaaxa xurayo inxitexu ogusogetunxani otsaipagexu, inpo aguitapaaxe nanenixu.

⁶ Noguntetasanotaxero noneaxeroa tatarixara tetantaxaro.

Noneagetaxeri yotebiotantaxaro xamarigetatsyaria piratsipage intiri inxenisipagexuniria. Yotebiotantaxaro aixiro nosixagetatsyaria intiri jaragetatsyaria. ⁷ Inpo inianaxe Atinxami ixantana: “Pebero, tinaanaxe gagetabaxeri pogamagetabaxeria pisexataxenparia”. ⁸ Xantanxitsya naneni noxanti: ‘Notinxami, jaratyo nosexatumatari, tea nosexatumaterinixa ixantabitantaganiria irisexatagetenxania, aixiro tea nosexatumatenparinixa xitsitinxantatsyaria’. ⁹ Iniitanaatyó aixiro ixanti: ‘Yogari ixantaxeria Tasorentsi tyapaetaxe pisexataxenparia jara pipinxiri, jaranixa ixitsitinxinpi’. ¹⁰ Mabati ixanyotagaxena maixa

iniaxenara, inpo jatya opiganaa osaanxaenxabagetanaa xurayo. ¹¹ Tetya osamanite yoboxaigapaaxa panxotsixu nomagantaxaria mabani matsigenxa ponaiiganxitsyaria Sesareaxu yomitiganxaigunxaniria inxantaigaxitenara. ¹² Inpo yomitiganxaxena Isure Tasorentsi ixanti: ‘Piate xenaiganaxeri jara pitsarogi’. Osi noataxe yogiaiganaxena 6 napigematsaegine. Inpogini noboxaigapaaxara noxiaigapaaxe ibanxoxu Xoronerio. ¹³ Ineni ixamantaigabaxena ixoneatimotaxeria isaanxarite Tasorentsi yaratinximotapaaxeria ibanxoxu ixantiri: ‘Mitiganxe iriaigaxitea Jopexu inxantaigaxiteria Sumo Pebero. ¹⁴ Ineni xantaigaxenpime tyara pinxantaigaxenpa bineni intiegiri mayaniro pitobaireegi tyapae irabisaaxoigaxenpiniri Tasorentsi’. ¹⁵ Iro notsititanaxeroa noniaiganaxeria yoboxapaaxe Isure Tasorentsi itinxamiigapaaxaria ixanyotagaigaxaia aneniegi itinxamiigaxaia otyara. ¹⁶ Noxenxiamatanaxaroty ixantaiganaxairia Atinxami: ‘Arisano yogari Joan onti yogisabinxaatantabagetaxe niaxu, xantanxitsya bineniegi inti basiganxitsyame Isure Tasorentsi pisureegixu’. ¹⁷ Ixabintsajaigaxeritari Tasorentsi ixanyotagaigaxaia aneniegi axematsaigaxeria Atinxami Jesoxirisito. ¿Aryo tyaty nonxantea? ¿Matsi tsininpatyoa naneni tyapae nonxantaxeria Tasorentsi jara ixabintsajaigiri?

¹⁸ Iro ixemaigabaxea irapigematsaegine ixemisantabageiganaxe osi isinebentaiganaxari Tasorentsi ixantaigi:

—Pairoty ixabintsaantabageti Tasorentsi, jeroty ixabintsaan-taigaxariria aixiro teria ineniegi jorioegi tyapae inxantatigaigana-xenpaniri janiri ineagairo igamane inxantaxenpani irobasigaigaxenpa.

Ixenxiabageiganaxea parixotipagexu xipatsi

¹⁹ Jantari yoginoriinxania Esetebano iroro oponiantanaxa yatsipereaxagaiganunxania xematsaigatsyaria osi isigaiganaxa yogixegoronxaiganaxara iaiganaxea Penisiaxu, Tsiperexu ontiri Jantioxiaxu. Aryo xara ixenxiabageigaxe ixamantantaigaxea tyara ixanta Tasorentsi yabisaaxotantia xantanxitsya intagani

ixenxiimoigaxe jorioegi. Yogari teria ineniegi jorioegi tea inxenxiimoigeri. ²⁰ Xantanxitsya ixonogagarantaigaxa sigaiananxitsyaria ponaianganxitsyaria pairani Tsiperexu ontiri Surenxu yoboxaigaxe ineniegi aixiro Jantioxiaxu. Iroxo yoboxaigapaaxara ixenxiimoiganaxeri teria ineniegi jorioegi ixamantaxoigaxeria Atinxami Jesosi. ²¹ Intitari gabeaxagaigaxeri ixenxiaigaxea yagabeantaigaxaria ixematsatagaigaxeria tobaeni, yapaxuantaiganaxariria ipegaigabetaria itasorentsiegite, iritya ixematsaiganaxe Atinxami. ²² Inpogini ixemaxoigaxeria xematsaigatsyaria basigaigatsyaria Jerosarenxu yomitiganxaigaxeri Berenabe inxamosoiguteria. ²³ Iroxo yoboxapaaxara ineigapaaxeri arisano ixabintsaabageigaxeri Tasorentsi ineniegi aixiro ixematsatantagaxariria osi isinebagetanaxa ixantaigiri:

—Maixa pinxantaxani pinxematsasanoigaxeri Atinxami pinxenaxagaigaxeroa mayatiro ixogagetiria jaratyo papaxuimaigiro.

²⁴ Yogari Berenabe pairotyo ityapaeti. Itinxamitanotaxari Isure Tasorentsi, aixiro paio ixematsasananoti, jerotyoxematsataganatagaxariria tobaeni matsigenxa. ²⁵ Inpogini iataxe Tarisoxu inxogaxiteria Sajoro inpo yoguntetapaaxeria ixantiri:

—Maixa tsame Jantioxiaxu.

²⁶ Inpogini iaigaxe. Aryo inaigaxiti patiro siryagarini yogatabageigaxeria yapatobageigaxara tobaeni xematsaigatsyaria. Aryotari xara Jantioxiaxu itsitiiganunxaniri ixantaiganunxania xematsaigatsyaria xirisitiano.

²⁷ Jantari ainyotyara Berenabe intiri Sajoro Jantioxiaxu yoboxaigapaaxe xamantantaigatsyaria iponiaigaxa Jerosarenxu.

²⁸ Paniro onti ipaitaxa Jagabo. Ineni yaratinximoiganaxeri mayaniro xematsaigatsyaria ixanti:

—Inpogini antsipereabagetanaxenxani tasegagantsi anpagiteabagetanaxenparo mayatiro xipatsi.

Intitari niaxagaxeri Isure Tasorentsi jerotyoxematsataganatagaxara Xaraorio xobeenxari oxenaxagagetanunxani ixantaxeria. ²⁹ Jantari

ixemaigabaxea ixantaxeria iniabaxagaiganaxa ixemabaxagaiganaxa irapatoigaxea xorixi iramaxagantaigaxeneria irapigematsaegine basigaigatsyaria Joreaxu. Paniropage ipimantagarantaigaxe axarixara yasintaigaxa. Yogari sintasanoiganxitsyaria ineni pimantasanoi-ganxitsya. Yogari teria irasintasanoigenpa ogaxona ipimantaigaxe.⁵⁰ Inpogini ipaigabaxeri Berenabe intiri Sajoro iramaiganaxeneria sentaigiriria irapigematsaegine Joreaxuniria.

Yoginoriinxania Santiago aixiro yasitaxotunxania Pebero

12 ¹Inpogini yogari xobeenxari Jerorisi itsititanaxero yotsiman-xabageiganaxaria xematsaigatsyaria. ²Yoginoriaxagantaxeri Santiago onti yontsyagitoreaxagantaxeri poroantatsyariaxu. Ineni inti irirenti Joan. ³Inpo yogari Jerorisi ineaxea isinebentasanoiganaxaria jorioegi osi imataxeri Pebero ineni yagaxagantaxeri biesetaxu osexatantaganiria pan teria onxonogenpa opoegantaria ⁴yasitaxotagantaxeria inpo yomitiganxaigaxe 16 soraroeqi irisentaigaxeria ixenxiabetaxatari abisanaea Pasexoa inxantaxea iragaxitenxania iramaxenxania ixanomaantapinitia tyapae iroguntetaxoigaxeria mayaniro patobentaigaxerimeria xara irotsimanxaxenparia iroginoriaxagantaxeria. ⁵Xantanxitsya yogari xematsaigatsyaria ixantaxani iniaigaxeri Tasorentsi iniabentaigaxeria Pebero.

Tasorentsi yosotogairia Pebero yasitaxobetunxania

⁶Panibati tsitenigeti imagantanaaria iroro onxutamanitanaea iramaxagantaxerimea Jerorisi iroginoriaxagantaxerimea, ineni magasebagetaxe iniganxiigaxeri piteni soraro yogusotantunxani piteti xarenatsa iraxopagexu. Yogari itobaire soraro gunteigamataxe sotsimoroxu. ⁷Inpo xatsixetyo ixoneatimotapaaxeri isaanxarite Tasorentsi oga oxenaxe oxutaenxagitetanaxe tsonpogi yasitaxotaxara. Yogari isaanxarite Tasorentsi itsagatapaaxeri imeretaxu yogireaxeria ixantiri: “Tinaanaxe sintsi”.

Oga oxenaxe otsaagetanaxa xarenatsa yogusotantunxaniria.

⁸ Ixantiri isaanxarite Tasorentsi: “Suntoratsatanaempa, aixiro sapatotanaempa”.

Iro-ro yagatanaxea isuntoratsatanaara, aixiro isapatotanaa ixantutaarityo aixiro: “Sapitanaempa pimaga pinxenanaxenara”.

⁹ Iataxe ixenanaxeri, xantanxitsya onti ineagetaxero xanyomataxa ontinirixa ixisanibagetaxe, tenirixatyo arisano intentenpari isaanxarite Tasorentsi. ¹⁰ Iro-ro yosotogaiganaxea ixetyo yabisaiganaxe soraroegei gunteigiriria sitaxoigatsyaria, inpo imaiganaxeri naiganxitsyaria jantaxona janta, inpo aryonpa yagabageiganaxerori pasini sotsimoro asitantaganiria asuromenta osotogaxara abotsixu oataxara otsirotanxutia panxotsi. Oga oxenaxe tsitsyata asireanaxa.

Yosotogaiganaxe iaiganaxea yagaboxiaiganaxeroa apipoxitene inpo asatyo isaanxaenxatanaa isaanxarite Tasorentsi ioxanairi paniro.

¹¹ Inpo ineni ineaxotasnobetaa ixanti: “Irobentia maixa arisanoni yomitiganxaxeri Tasorentsi isaanxarite yosotogaanara janiri yoginoriagantana Jerorisi, aixiro janiri yatsipereaxagabageigana napijorioegitene”.

¹² Inpo osi iataxe obanxoxu Maria, iriniro Joan Maroxosi. Aryo inaigaxe xara irapigematsaegine yapatoitaigaxara iniaigaxeria Tasorentsi. ¹³ Inpo ineni yonxorenxapaaxero sitaxomentontsi osi oboxapaaxe onperane Maria paitatsyaria Jirore onxamosotaxiteria tsinirixara. ¹⁴ Irotyo oxemabaxeria inti niapaatsya Pebero osinematanaxaty, xantanxitsya teaty asireaxoteri, atyaty opiganaa osigana-xara oxamantaigaxeria ainyo Pebero sotsi. Ineniegi ixantaigiro:

¹⁵ —¡Pitsoega!

Xantanxitsya oneni aryonpatyo onianaxeri oxanti:

—Iritari.

Ineniegí ixantaigiro:

—Irobentia maixa intiroxa isaanxarite Tasorentsi sentiriria.

¹⁶ Xantanxitsya ineni jatanatsyatyo yonxorenxanaxeroa sitaxomentontsi. Iroro yasireaigabetaxaroa yogunteigutarityo inti Pebero yogabageiganaxetyo sorerere. ¹⁷ Ineni yogaenoxanaxe iraxo tyapae inxemisantaigaxeriniri. Inpogini ixamantaigaxeri tyara ixantairi yosotogairia Tasorentsi. Aixiro ixantaigiri:

—Pinxamantaigaxeria Santiago intiegiri mayaniro atobaireegi apigematsaegine.

Osi iataxe parixoti. ¹⁸ Inpogini oxutamanitanaia ixireaigabetanaxa soraroegi maneri Pebero. Itsarogabageiganaxetyo xara ixantabaxagaiganaxara:

—¿Tyaxa itsataxe?

¹⁹ Yogari Jerorisi yomitiganxaigaxeri pasini soraroegi inxogaigaxeria, xantanxitsya tea ineigaeri. Inpo ixogaxotagantai-gabetaxari sentaigabetaxariria xantanxitsya inenieg tyanpa inxantaige osi yoginorixagantaigaxeri. Inpogini ineni iataxe yobasigaxara Sesareaxu.

Ixamaxe Jerorisi

²⁰ Yogari Jerorisi yotsimanxaigaxeri basigaigatsyaria Tiroxu ontiri Surenxu, teaty maani irotsimanxabageigeri xara, xantanxitsya inenieg ixemabaxagaigaxa iriaigaxea irogametiaigaateria, iritari Jerorisi paxagantaigiri isexa. Ixetyo yogisineaigapaaxe inanpina paitatsyaria Verasito tyapae ineniniri niabentaigaxerime inxantaxeria ixogaigaxea irogisineaigaeria. ²¹ Inpo yogari Jerorisi ixamantagan-taigaxeri tyatirixa xutagiteri iroboxantaigaxenpa inxemabaxagaiga-xenpara. Inpogini aganaxara iroboxantaigaxenparia isapitanaxa imaga isapitasitaroria yapatobentagania. Inpo yoboxaigaxea isabinxanaxe ineni isabinxapinitia ixenxiabagetia osi ixenxiabagetaxe. ²² Inpo ixemaigaxeria patoitaiganxitsyaria ixaemabaimatanaxetyo ixantaigi: “¡Jojojooy teaty ineni niatsyame matsigenxa, intityo nianxitsya tasorentsi!”

²³ Inpo iroro ixemabaxea Jerorisi yabentaxotasanomatanaxatyo inxantumagetaxyo: “Teatyo naneni tasorentsi, ainyotari paniro Tasorentsisanoria gabeabagetatsyaria”. Iroo ixanyotaxeroa maixa yoboxapaaxe isaanxarite Tasorentsi ixantaxagantapaaxeria. Ogatyo ixenaxe imantsigatanaxe yoganaxari sitetsi osi ixamaxe.

²⁴ Ogari Iriniane Tasorentsi aryonpatyo ogixegorenxaxo-bagetanaxeroa mayatiro oxenxiaxotanunxania. ²⁵ Yogari Berenabe intiri Sajoro ixenaxagaiganaxeroa yomitiganxabiigaxeriria irapigematsaegine basigaigatsyaria Jantioxiaxu, iponiaiganaa Jerosarenxu ipigaiganaa itsipaiganaria Joan Maroxosi.

Berenabe intiri Sajoro yanuibentasiiganaxeroa Niagantsi Tyapaeri

13 ¹ Yogari xematsaigatsyaria basigaigatsyaria Jantioxiaxu ixonogagarantaigaxa inti xamantantaigatsyaria, pasini inti gatagantaigatsyaria. Ineniegitari yoxa: Berenabe, Sumeon (ixantaganiria Potsityainari), Irosio Surenexuniria, Sajoro intiri Manae (itsipataria Jerorisi iximoigia. Yogari Jerorisi inti inanpina Sesa neagetaxeneria mayatiro Garireaxu.) ² Inpogini yapatoitaigaxa ineniegi tea isexatumaigenpa, onti ipirinibentaigaxe iniaigaxeria Atinxami. Inpo ixantaigiri Isure Tasorentsi: “Noxogaxe panpaxuaigaxeria Sajoro intiri Berenabe nomitiganxaigaxeria inxenxiaigaxeroa Niagantsi Tyapaeri, irotari noxogaxabiigaxeri”. Osi iaiganaxe.

³ Iroo yagataiganaxea iniaigaxeria Atinxami ipatixaiigaxeri igitoinaxu Sajoro intiri Berenabe ixantaigabaxeri: “Maixa piaigaxea pinxenxiaiganaxeroa Niagantsi Tyapaeri”.

Berenabe intiri Sajoro ixenxiabageigaxea Tsiperexu

⁴⁻⁵ Inpogini yomitiganxaigaxeri Isure Tasorentsi iaigaxe Sereosiaxu itentaiganaxari Joan iramutaxoigaxeria. Onti iponiaiganaxa Jantioxiaxu iteiganaxa omaranexu bitorentsi yamaataxoiganaxea iaigaxea Tsiperexu. Iroo yoboxaigapaaxara yagataxoigapaaxea

Saraminaxu iaigaxe panxotsipagexu yapatoitantaigaria jorioegi ixenxiabageiganaxeroa Iriniane Tasorentsi.

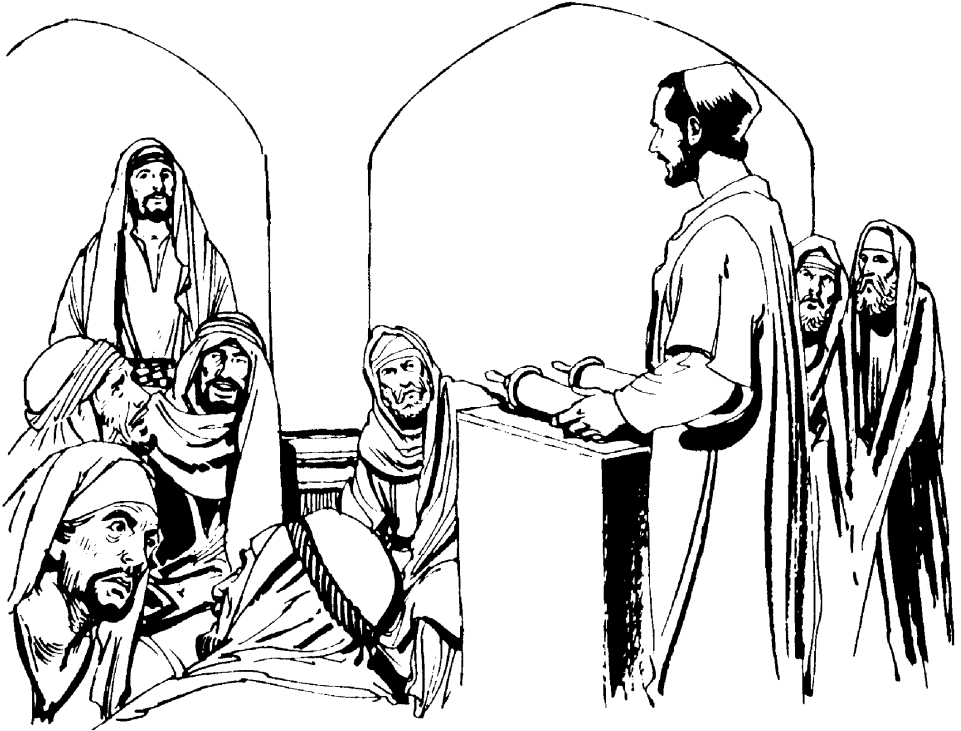
⁶⁻⁸ Inpogini yanuibentasiiganaxero Niagantsi Tyapaeri yapagiteabageiganaxaro Tsipere osi yoboxabageigapaaxa Paposixu. Aryo xara yobasiga matsinti paitatsyaria Barejesosi. Ineni onti ixantagani aixiro Jirimasi, onxantaxea matsinti. Inti jorio pairoria yamatagabageta ixantaxetari inti mitiganxaxeri Tasorentsi inxamantantaxea. Aixiro inti itsipabagetaria inanpina Sesa paitatsyaria Serejio Paoro. Yogari Serejio Paoro paio yogatabageti. Inpogini ixemaxoigabaxeria Berenabe intiri Sajoro boxaigaxe ixaemaxagantaigaxeri, ixogaxetari inxemisantaxeroa Iriniane Tasorentsi. Inpo yoboxaigaxe inenieggi yogataigabetanaxari xantaxitsya yogari Barejesosi onti yonabentaigabetabaxari jerotyo yaxanatantaigabetabaxariria janiri ixematsatagaigiri. ⁹ Yogari Sajoro paitatsyaria aixiro Paboro itinxamitaxaritari Isure Tasorentsi yoganaxeri sorerere ipanpogianaxeri ixantiri:

¹⁰ —Bintia matabitantatsyaria, intitari tomintaxenpi xamagarini pobetsixagisetantaxaria teria ontyapaete potsimanxabintsabageigiria mayaniri betsixaigatsyaria tyapaeripage. ¿Jantari jara pogagiyo yogatagantaxeria Notinxami? ¹¹ Maixa irotsimanxaxenpi Tasorentsi pisamaragiatanaxe jaratyo pixoneagitaxotumatai. Inpogini abisanaxea axatirixa xutagiteri aryo poguntetanae.

Ogatyo oxenaxe omapunasetimotanaxari teanixa iroguntetae, ipasasabagetaxetyo ixogaxea tsinirixa xatsataxerime. ¹² Iroero ineabaxea Serejio Paoro ixematsaxeri Xirisito, yogabagetanaxetari sorerere ixemaxea yogataigaxeria ixamantaxotaxeria Atinxami.

Paboro intiri Berenabe ixenxiabageigaxea Jantioxiaxu

¹³ Inpogini iponiaiganaa Paposixu iteiganaa iaiganaxea Perejexu Panpiriaxu. Yogari Joan ipiganaa osi iatai Jerosarenxu. ¹⁴ Inenieggi iponiaiganaa Perejexu iaiganaxea Jantioxiaxu Pisuriaxu. Inpogini aganaxara xutagiteri apesigopireantaganiria ixiaigaxe panxotsixu yapatoitantaigaria jorioegi isabinxaigapaaxe. ¹⁵ Inpogini agatanunxania

oniabantunxania yotsirinxotanaxeria Moisesi ontiri yotsirinxaxoiganaxeria xamantantaigatsyaria yogari tinxamiigatsyaria panxotsixu yapatoitantaigaria yainyoniiganaxari Paboro intiri Berenabe ixantaigapaaxeri:

—Notobaireegi, aryorixa aityo pixogaigaxeria pinxantaigaxenaria tyapae pisintsitagaigaxenaniri. Aityorixa atsi xantaigenanityo maixa.

¹⁶ Ixabirimatanaxaty Paboro yaxontsaanaxe tyapae inxemisantaigaxeriniri ixantaigiri:

—Xemisantaigabaxena binenieg notobaireegi biseraeregi, aixiro mayanro binenieg pinxatsaigiriria Tasorentsi. ¹⁷ Yogari Tasorentsi ixematsaigiria gontaireiganaxairia inenitari xogaxagaigaxeri irasintasanoigaxenparia inpogini jeroty pairani yobasigaigabetara Jepitoxu ixabintsaabageigaxeri osi itobaigabagetanaxetyo xara. Inpogini yagabeaxagabagetaxeri Moisesi yamaiganairia parixoti.

¹⁸ Yatsipereaxobageigaxari Tasorentsi 40 siryagarini inaigaxea osarigagitetapaaxea. ¹⁹ Inpogini ipogereaigaxeri basigaigatsyaria Xanaanxu. Yagutaigaxeri igipatsiegite iritya ipaigaxe gonteireiganaxairia. Yogari pogereaiganxitsyaria intiegitari ititaegi, jerejeseoegi, jamoreoegi, xananeoegi, pereseoegi, jebeoegi, intiri jebosoegi. ²⁰ Jataxe abisabagetanaxe 450 siryagarini iaigaxea gonteireiganaxairia yobasigaigaxara Jepitoxu.

“Inpogini onti ixantaxe Tasorentsi intimaigaxea xisaxobentaigaxerimeria. Inpo aryo oxanyotaxa xigonxiro agabagetanaxara itimaxera xamantantatsyaria Samoiri. ²¹ Inpogini yogari gonteireiganaxairia ixantaigaxeri Tasorentsi ixogaigaxea intimaxea igobeenxariegite irotari ipegaxagantaxariria xobeexari Sajoro itomi Susi yogonteiretanaxeria Bejamin. ²² Inpogini aganaxara 40 siryagarini yapaxuaxagairi inenitya ipegaxagaa xobeexari Jirabi. Inpogini ixamantaxotaxeri Tasorentsi ixanti: ‘Yogari Jirabi itomi Jisai inti pairoria ityapaeti nosinebentabagetaxarityo xara ixenaxagagetitrotari noxantagetiria’. ²³ Inpo ixantaxe iromitiganxaxea paniro irogonteiretanaxeria iroboxaxea irabisaaxoigaxaera aneniegi biseraereegi. Maixari maixa mataxa boxaxe, iritari Jesosi boxutatsyaria. ²⁴ Jantari paeniyara intsititanaxero inxenxianaxea ixetyo jibataxero Joan ixenxiabagetanaxea ixantaiganaxeria mayaniro inxantatigaiganaxenpara irapaxuaiganaxeroa yobetsixageigiria teria ontyapaete irogisabinxaataxagantaigaxenpara. ²⁵ Inpo paeniyara iragatanaero ixogaxagabitaxeriria Tasorentsi ixantanaxe: ‘¿Matsi naneni pogiaigaxeria? Xaratapaatsyame iroboxapaaxea inpogitapaaxenameria. Ineni pairottyo yabisaxena yagabeabagetaxea. Naneniri jaroxari noxanyotumatari ineni, onti nagamaabagetaxari, pairotari yabisabagetaxena’.

²⁶ “Bineniegi pixonogagarantaigaxa inti gonteireiganaxenpi Jaberan, aixiro pixonogagarantaigaxa tea ineni gonteireigenpime xantanxitsya ainyo pipinxatsaigiri Tasorentsi. Maixa noxogaxe nonxamantagaxenpia yogari Tasorentsi ipaigaxai Iriniane tyapae anxematsaigaxeriniri mayaniro aneniegi irabisaaxoigaxaea. ²⁷ Mayaniro basigaigatsyaria Jerosarenxu intiegiri itinxamiegi tea irogataigenixa

onti yoboxasitaxe Jesosi irabisaaxoigaxaea, tea inxemaigabaxeronixa yotsirinxaxoiganaxeria xamantantaigatsyaria iniabantaigiria xutagiterixu apesigopireantaganiria. Inpo yoginoriagantaigaxeria onti ixenaxagasanogaxero otsirinxaxotunxaniria. ²⁸ Teatyo ontimabetenpa onxenantaxenparia iroginoriagantantaigaxenpariria, xantanxitsya aryonpatyo ixantaiganaxeriri Pirato iroginoriagantaxeria. ²⁹ Inpogini oxenaxagagetanunxania yotsirinxaxagantaxeria Tasorentsi, yogujiigaxeri xorosixu ixitaigairia, ³⁰ xantanxitsya Tasorentsi yoganiairi. ³¹ Inpogini ineni ixoneatimogeigapanaatiri yogaegi xenaiganaxeriria iponianaxara Garireaxu iataxea Jerosarenxu, inpo otobaigabagetanaxea xutagiteri iatai xurayo. Maixari maixa yogaegi xenaiganaxeriria iritari xamantaxoiganaxeri ixamantaiganaxeria atobaireegi.

³²⁻³³ “Maixa noxogaigaxe nonxamantaiganaxenpia pairoria abisaxe otyapaetaxea. Yogari Tasorentsi ixenaxagaxerotari mayatiro ixantaigaxeriria gonteireiganaxairia, aneantaigaxaroria yoganiairia Jesosi. Irotari otsirinxaxotunxaniria Saremoxu 2 ixantaxea Tasorentsi:

‘Bineni binti Notomi,

bityaexasano notomintaxa maixa’. ³⁴ Ixantaxetari Tasorentsi pairani iroganiaeria Jesosi janiri opanetumata ibatsa. Aryotari oxantaxeri Yotsirinxaxagantaxeria oxanti:

‘Nonxabintsaabageigaxenpi nonxenaxagaxeroa mayatiro noxantaxeriria Jirabi’. ³⁵ Aixiro otsirinxaxotunxani apitenexu Saremo oxanti:

‘Jaroxa pobasigantari inpanetanaxea ponperane teria irobetsixumate teria ontyapaete’. ³⁶ Aneniagi agataigaxe yogari Jirabi ixenaxagagebetaxaroty mayatiro ixantagetaxeria Tasorentsi, xantanxitsya inpogini ixamanaia ixitataagani itentagantaagani gonteireiganaxeriria ipanetanaia. ³⁷ Xantanxitsya yogari Jesosi yoganiairia Tasorentsi tea inpanetenpa.

³⁸ “Notobaireegi, noxogaxe pogatasanoigaxea intagani gabeaxitsyame Jesosi irabisaaxoigaxaea janiri yotsimanxabiigairo Tasorentsi abetsixaigia teria ontyapaete. ³⁹ Yogari bentaigaroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi jara yabisaaxotumatagani, xantanxitsya yogari bentaigariria Jesosi ineni pinxante irabisaaxotaenxani. ⁴⁰ Tsitsyania bintiegirixa oxantaxoigi yotsirinxaxoiganaxeria xamantantaigatsyaria xantatsyaria:

⁴¹ ‘Gunteige bineniegí pomatsatantaigatsyaria,
pinpogereaigaxenpatari mayaniro.

Xantanxitsya jantari ainyotyara pobasigaigenpa nogixonea-
gematetyo gaxagantanxitsyameria sorerere.

Intimaigabetaxenpatyo xamantaigabetaxenpimeria maixa tyara
nonxantagetaxero inpogini,

bineniegí jaratyo pixematsatumaigiri’ ”.

⁴² Iro ro yagatanaxea ixenxiaxea yosotoganai itsipatananari Berenabe. Yogari xemisantaigaxeriria ixantaigabaxeri:

—Poboxaea pinxenxiimoigaatenara omatanaenpara aixiro
aganaenpara xutagiteri apesigopireantaganiria.

⁴³ Iro ro iaiganaia Paboro intiri Berenabe ixenaiganaxeri tobaeni jorioegi intiegiri teria ineniegí jorioegi xenaxotasanoigiroria yotsirinxaxotanaxeria Moisesi. Inpo ixantaigaxeri inxantaxania inxematsatasanoigaxeri Tasorentsi irabentanoigaxenparia tyapae inxabintsaabageiganaxeria.

⁴⁴ Inpogini aganaa aixiro xutagiteri apesigopireantaganiria yapatobageiganaxatyo tobaeni matsigenxaegi yoboxasiigaxeria Paboro intiri Berenabe inxemisantaigaxeria inxenxiaigaxeroa Iriniane Tasorentsi. ⁴⁵ Xantanxitsya yogari jorioegi iro ro ineaigabaxea yapatobentabageiganaxaria yotsimanxaigamatanaxatyo osi ixantaigiri mayaniro:

—Jaratyo pixematsaigiri, intitari tsoenti, ontityo yamatabinaiga-
xenpi.

⁴⁶ Xantanxitsya yogari Paboro intiri Berenabe tea intsarogumaige aryonpatyo iniaiganaxeriri ixantaigi:

—Bixetyoni noboxasiigabetaxa nogataigaxenpiroa Iriniane Tasorentsi, bintiegitari jorioegi, xantanxitsya tea pisinebentaigabaxenparro, teroxa pinxogaige pinxantaxani pobasigaigenpa, jerotyto maixa inti noatasiigaxe nonxenximoigaxeria teria ineniegi jorioegi. ⁴⁷ Aryotari ixanyotagaiganaxenari Notinxami yomitiganxaiganaxenara ixanti:

‘Ontitari nomitiganxabiigaxenpi pinxenxiimoiganaxeria teria ineniegi jorioegi,
pintsotensexagiteabageiganaxenparoa mayatiro xipatsi
pinxamantaigaxeria mayaniro matsigenxaegi tyara noxanta nabisaaxotantia’.

⁴⁸ Iroto ixemaigabaxea teria ineniegi jorioegi isinebageiganaxatyto xara ixantaigi: “Otyapaebageti Iriniane Tasorentsi”. Osi ixematsaigaxe mayaniro ixogaxagaigaxeria Tasorentsi pairani inxematsaigaxea tyapae janiri ineaigairo igamane. ⁴⁹ Aryonpatyo ogixeronxaxobagetanaxari Niagantsi Tyapaeri ixemaigaxero mayaniro basigageigatsyaria xara. ⁵⁰ Xantanxitsya yogari jorioegi yogametsajaigaxero tsinaneegi sintabageigatsyaria pinxatsaigiriria Tasorentsi intiegiri itinxamipage Jantioxiaxuniria ixantaigaxeria irotsimanxaigaxeria Paboro intiri Berenabe. Inpo iroto ixemaigabaxea ineniegi ogatyto ixenaigaxe yotsimanxaiganaxari yomitiganxaigairi parixoti. ⁵¹ Ineniegi ipotebonxittitasanoiganaaro xipatsipane yagatixaxoigaxeriria tyapae ironiri ineantaigaxenpa onti ioxaiganaxeri iriaigaxea parixoti yobetsixaigaxetari teria ontyapaete teanixa iragaigabaxeri irisineigabaxenparia. Inpo aryotyta iaiganaxe Jixonioxu. ⁵² Xantanxitsya yogari xematsaigatsyaria basigaigatsyaria Jantioxiaxu isinebageiganaxatyto xara, itinxamiigaxaritari Isure Tasorentsi.

Paboro intiri Berenabe ixenxiabageigaxea Jixonioxu

14 ¹ Inpogini yobonxaigapaaxara Jixonioxu ixiaigapaaxe panxotsixu yapatoitantaigaria jorioegi ixenxiabageigapaaxea osi ixematsaiganaxe tobaeni jorioegi intiegiri teria ineniegi jorioegi. ² Xantanxitsya yogari jorioegi teria inxogaige inxematsaigea inianiaigaxeri teria ineniegi jorioegi janiri ixematsaigiri niganxi yagabeaiganaxeri, jerotyó itsititantaiganaxaria yotsimanxaiganaxeria xematsaigatsyaria. ³ Xantanxitsya Paboro intiri Berenabe teatyó intsarogumaige aryonpatyo ixenxiaxoiganaxeriri Atinxami. Samani yobasiguntebageigaxa yogatagantabageigaxea. Yagabeaxagaigaxeri Tasorentsi yobetsixantaigaxaria teria oneimagetenxani tyapae ineaigaxerini mayaniro inti mitiganxaigaxeri. ⁴ Xantanxitsya yogari basigaigatsyaria Ixonioxu teanixa inxemabaxagaigaenpa. Ixonogagarantaigaxa intiegi isinebentaigaxa yogatagantaigiria itsirinxaxotanaxeria Moisesi, pasinitya inti isinebentaiganaxa iromitiganxaneegi Jesosi. ⁵ Inpogini yogari jorioegi intiegiri teria ineniegi jorioegi itentaigaxari itinxamiegi isariaiganaxaria Paboro intiri Berenabe iratsipereaxagaigaxeria inpo inpitanxaigaxeria iroginoriaigaxeria. ⁶ Xantanxitsya iroro ixemaxoigaxara ineniegi isigaiganaxa iaigaxea Jirisitiraxu ontiri Jirerebexu nagetanxitsyaria Irixaoniaxu, ontiri aixiro oxaragetanaxea Jirixaonia, ⁷ ixenxitsabageiganaxeroa Niagantsi Tyapaeri.

Ipitanxabetunxania Paboro Jirisitiraxu

⁸ Jantari Jirisitiraxu ainyo paniro teria inxenumate, xantaxani ixanyotaxara isinxogisetaxara ityaenxara boganxitsya. ⁹ Ineni ixemisantasanotabaxerityo Paboro ixenxiabagetaxea. Iroro inaxeria ineni yoguntetasanotanaxeri yogatantaxaria arisano yogataxe iragabeaxea Tasorentsi irobegaeria. ¹⁰ Ixaemaxotutarityo:

—;Xabiritanaxe!

Ixabirimatanaxatyó yanuitanaxea. ¹¹ Yogari patoitaiganxitsyaria ineaigabaxeria yoganuitaxeria Paboro iniaiganaxe irinianeegixu syaroenxarixa xara ixantaigi:

—¡Boxaigaxe tasorentsiégi yaguitasiigaxaia ixiagutapaaxaria matsigenxa!

¹² Ineniegi ixantaigaxe yogari Berenabe inti tasorentsi Seosi. Yogari Paboro onti ixantaigaxe inti tasorentsi Jeremesi, inenitari niasanotaxitsya ixenxiaxe. ¹³ Ogari ibanxo tasorentsi Seosi onti onaxe aityara otantatsaitara Jirisitia otsyoenitaxotaxaro osotsimorote. Yogari saserorote sentineriria yagagetaxe otegapage ontiri aixiro toropage itentaigaxari mayaniro patoitaiganxitsyaria yamaigaxeneri Paboro intiri Berenabe irobotisaigaxenerimea isinebentaigaxaritari ixogantaigabetaxaria inpegaigaxerimea itasorentsite. ¹⁴ Xantanxitsya ineniegi ineaigabaxeria itisaraaxoiganaxa imaga isigateigamatanaxarityo yapatoitaigaxara ixaemaiganaxe ixantaigi:

¹⁵ —¿Jantari jara pixanyoiga maixa? Naneniegiri aryoty noxanyoigaxenpi bineniegi, matsigenxatari nonaigaxe. Onti noboxasiigaxe nonxenxiaigaxenpia poxaiganaxerininri pipegagabetaria pitasorentsite xogapage inenitaniri pinxematsaiganaxe Tasorentsisanoria betsixagetaxeroria inxite, xipatsi, aryonatoani nia intiri mayaniro timantagetaroria. ¹⁶ Pairani Tasorentsi yapaxuaigabetanaxari mayaniro matsigenxaegi teria ineniegi jorioegi teanixa iriniaigaeri onti itimasiigabetaaro xogapage, ¹⁷ xantanxitsya ainyotyatyo ixabintsajaigiri tyapae iroroniri ogatantaxenxani tyara ixanta ineni, inenitari barigairo inxani aixiro yogimonxagetairo panxirentsiyage otimantaaria pisexataigaaria pisinebagetantaigaxaria.

¹⁸ Ixanyoigabetaxarityo maixa teaty inxemaige, tyanpatyo inxantaigaxeri, aryonpatyo ixogaigabetanaxari irobotisaigaxenerimea toro.

¹⁹ Inpogini yogonxeigapaaxa jorioegi Jantioxiaxuniria intiegiri Jixonioxuniria inianiaigapaaxeria mayaniro ixantaigaxeria jara isinebentaigaari onti irotsimanxaigaxeri inpo osi yagabeaiganaxeri, jeroty yagantaiganaxariria Paboro ipitanxaigaxeria mapuxu. Inpogini ineaigiri xamaxeri inosixaiganaxeri yamaiganaxeria yoxaigaxitiria parixoti oxaragetanaxea panxotsipage. ²⁰ Xantanxitsya iroro yapatobentaigapaaxaria irapigematsaegite ogaty ixenaxe itinaana ipiganaa inxaaraxu ipitanxabetunxania. Inpo oxutamanitanaia itentanaari Berenabe iaigaxea Jirerebexu ²¹ ixenxiabageigaxea

Niagantsi Tyapaeri osi ixematsaigaxe tobaeni matsigenxaegi. Inpogini yagatabageiganaxea ipigaiganaa Jirisitiraxu, Jixonioxu ontiri Jantioxiaxu.²² Aryo xara isintsitagaiganaxeri mayaniro xematsaigatsyaria ixantaiganaxeri:

—Pinxantaxenpania pinxematsasanoigaxe jara papaxuimaigiropixematsaigaxeria, antsipereabentabageigaxeritari Atinxami, xantanxitsya inpogini irapatoitaigaxeria Tasorentsi mayaniro xematsaigiriria inpegaxenpara Igobeenxariegite aigaxe abasigimoigaxeria.

²³ Inpogini yagagarantaigaxeri tyapae irosentaigaxerini irapigematsaegite basigageigatsyaria xara. Inpo ipitasiigaxaro xogapage tea isexataigenpa onti ipirinibentaigaxe iniaigaxeria Tasorentsi. Jantari yagataiganaxea ixantaiganaxeri:

—Irosentaigaxenpia Atinxami pixematsaigaxeria.

Paboro intiri Berenabe ipigaiganaa Jantioxiaxu Suriaxutiria

²⁴ Inpogini iaiganaxe ixenaiganaxe Pisuriaxu yobonxabageigaxa Panpiriaxu.²⁵ Ixenxiabageiganaxe Niagantsi Tyapaeri Perejexu, inpo aryotyia iaigaxe Jatariaku.²⁶ Inpo mataxatari yagatabageiganaxe ixenxiabageigutia iteiganana iaiganaia Jantioxiaxu, aryotari iponiaiganaxari otyasanotyara ixantaigaxeria irapigematsaegite iriaigaxea inxenxiabageiguteroa Niagantsi Tyapaeri, inpo aixiro iniabentaigabaxeri ixantaigaxeria Tasorentsi iroguntetaxoigaxeria iragabeaxagaigaxeria inxenxiabageigutea.²⁷ Inpo yoboogaigapaaxara ixaemaigapaaxeri mayaniro irapigematsaegite ixamantaigapaaxeria mayatiro yagabeaxagageigaxeria Tasorentsi. Aixiro ixamantaigaxeri tyara ixanta Tasorentsi ixabintsajaigaxeria teria ineniegi jorioegi tyapae inxemaxoigaxerini ineniegi aixiro Jesoxirisito inxematsaigaxeria.²⁸ Aryo xara itimunteiganaxe itentaigaxaria irapigematsaegite.

Apatoitunxania Jerosarenxu

15 ¹ Jantari ainyotyara Paboro intiri Berenabe Jantioxiaxu
iboxaigaxe pasini poniaiganxitsyaria Joreaxu yogatagaigaxeria
xematsaigatsyaria ixantaigiri:

—Pinxenaxagaigaxeroa yotsirinxaxotanaxeria Moisesi piserotsaitai-
gantaigaxeroa pisibumesinate. Jantari jarixa piserotsaitagantaigiro
jaratyo yabisaaxoiginpí Tasorentsi.

² Yogari Paboro intiri Berenabe ixantabiigaxeri ixantaigiri:

—Bineniegi tea pogataige onti pixomuigaxaro.

Aryonpatyo iniatabaxagaiganaxari teanixa inxemabaxagaigenpa,
³ jerotyó yomitiganxantunxaniria Paboro intiri Berenabe intiegiri pasini
xematsaigatsyaria iriaigaxitea Jerosarenxu inxogaxotaxagantaigaxi-
teria iromitiganxaneegei Jesosi intiegiri sentaigiriria xematsaigatsyaria
tyaxara inxantaigea ineniegi. Iaianaxe ixenaiganaxe Penishiaku ontiri
Samariaxu ixamantantaiganaxeroa ixematsaigaxea teria ineniegi
jorioegi. Iroro ixemaxoigabaxeria mayaniró xematsaigatsyaria
isinebageiganaxa.

⁴ Inpogini yobonxeagapaaxara Jerosarenxu ineaigabaxeria
irapigematsaegite yagaigabaxeri isinebageiganaxatyó. Aryotari
inaigaxeri iromitiganxaneegei Jesosi intiegiri sentaigiriria
xematsaigatsyaria. Ixamantageigapaaxeri tyara ixantaxa
ixabintsaabageigaxeria Tasorentsi yamubageigaxeria ixenxiaba-
geigaxea. ⁵ Xantaxitsya yapatoitaigaxara aryo inaigaxe pariseoegi
xematsaigaxeriria Xirisito. Inpo ineniegi yaratinxagamatanaxetyó
ixantaigi:

—Yogari xematsaiganxitsyaria teria ineniegi jorioegi
iroserotsaitaigaxerotyó isibumesinaegite, aixiro inxenaxagaigaxerotyó
mayatiro yotsirinxaxotanaxeria Moisesi.

⁶ Iroro yosotogaiganaira mayaniró yogari iromitiganxaneegei Jesosi
intiegiri sentaigiriria xematsaigatsyaria yapatoitaigaa

iriniabentaigaxeroa ixantaigaxeria pariseoegi tyapae inxemabaxagaigaxenpara. ⁷ Samani ipirinibentaigaxero teatyo teatyo ainyotyia inxemabaxagaigenpa. Inpo yaratinxamatanaxetyo Pebero ixanti:

—Napigematsaegine, bineniegi pogataigaxetari yomitiganxaxena Tasorentsi nonxenxiataxeroa Niagantsi Tyapaeri nonxenxiimoigaxeria teria ineniegi jorioegi inxemaigabaxeroa inxematsaigaxeriniri Jesoxirisito. ⁸ Inpogini yogari Tasorentsi neasurentaigiriria mayaniro matsigenxaegi yomitiganxaxeri Isure intimasurentaigaxeria teria ineniegi jorioegi tyapae ogataxenxaniniri isinebentaigaxari ineniegi aixiro, onti ixanyotagaigaxaira jaroegi yomitiganxaxeria itimasurentaigaxaia. ⁹ Yotaigaxaritari ineniegi ixanyotagaigaxai aneniegi, ixematsaigaxeritari osi yabisaaxoigaxeri imagisantairo yobetsixaigaxeroa teria ontyapaete. ¹⁰ ¿Jantari jara pixanyoiga maixa? ¿Matsi pineaigiri Tasorentsi tea irogate? Onti pobasigaiganaxaro pixantantaiganaxaria inxenaxagaigaxeroa yotsirinxaxotanaxeria Moisesi, xantanxitsya yogaegiri gonteireiganaxairia tea iragabeaigero inxenaxagaigeroa. Aryo axanyoigaxa jaroegi tea agabeaige.

¹¹ Xantanxitsya maixa agataigaxe inti xabintsajaigaxai Atinxami Jesoxirisito yabisaaxotantaigaxairia. Aryo ixanyoigaxeri aixiro teria ineniegi jorioegi ixabintsajaigaxeria yabisaaxotagarantaigaxeria.

¹² Iroro yagatanaxea Pebero iniaxea ixemisantaiganaxe mayaniro, inpo inenitya ixemisantaigaxe Berenabe intiri Paboro ixamantageigaxeria yagabeaxagaigaxeria Tasorentsi yobetsixaigaxea teria oneimagnetexani ixenxitsatimoigutiria teria ineniegi jorioegi.

¹³ Inpo yagataiganaxea ineniegi inenitya niananxitsya Santiago ixanti:

—Maixa, napigematsaegine, noxogaxe pinxemisantaigaxenara nonxamantaigaxenpia. ¹⁴ Maixa ixamantaigaxaira Sumo Pebero tyara oxantaxa ityara ixemaigaxeroa Niagantsi Tyapaeri teria ineniegi jorioegi, intitari xogaxagaigaxeri Tasorentsi inxematsaigaxeria.

¹⁵ Xatinxa oganaxero yotsirinxaxoiganaxeria xamantantaigatsyaria oxanti:

¹⁶ ‘Tea inxematsaigenanixa pitobaireegi pairaniniria jeroty
notsimanxantaigaxariria

teanixa nonxabintsaabageigaeri xigonxiro maixa,

xantaxitsya inpogini nonxabintsaabageigaeri pogonteirei-
ganaxeria

noxanaxagetaxeroa mayatiro noxantaxeriria xobeenxari Jirabi
pairani

osi irobasigaxenpa yogonteiretanaxeria peganxitsyameria
Igobeenxariegite mayaniro xematsaigaxerimeria.

Onti nonxanyotagetaxero maixa

¹⁷ tyapae inxematsaigaxenaniri aixiro teria ineniegi jorioegi
noxogaxagaigaxeria nasintaigaxenparia.

¹⁸ Aryotari noxantaxeri,

nantitari Tasorentsisanoria gixoneagetaxerorira mayatiro
nosariaxaria pairani otyasanotyara’.

¹⁹ “Irotari maixa jara axantanaigiri teria ineniegi jorioegi
xematsaigaxitsyaria inxenaxageigaxeroa mayatiro
yotsirinxaxotanaxeria Moisesi. ²⁰ Intagati antsirinxaigaxeneri
anxantaigaxeria jara isexatumaigaari ibatsya ipaigabetunxaniria
tasorentsi xogapage. Jara iatasitumaigairo tsinane teria oneni irasi. Jara
isexatumaigaari ixatixaagetaganiria, aixiro jara isexatumaigaaro
irirajanapage isexatagetaganiria. ²¹ Aryotari oxantaxeri
yotsirinxaxotanaxeria Moisesi ogatagantaganian pairani tyaxa
yobasigageigara atobaireegi, aixiro oniabantaganian omirinxa
apatoitaganian panxotsipagexu apatoitaganian xutagiterixu
apesigopireantaganian”.

Yotsirinxaigaxeneria teria ineniegi jorioegi

²² Iroro ixemaigabaxea iromitiganxaneeji Jesosi, itentaigaxari mayaniro xematsaigatsyaria intiegiri sentaigiriria ixantaigi:

—Tsame amitiganxaigaxea piteni inxenaiganaxeria Paboro intiri Berenabe iriaigaxea Jantioxiaxu.

Inti yomitiganxaigaxe Jorasi Baresaba intiri Surasi. Ineniegi intiegi xematsaigatsyaria pairoria inegintebageiga. ²³ Aixiro yotsirinxaigabaxeneri sanxebanti ipaigabaxeria iramaiganaxemeria ixantaigi:

“Maixa naneniegi iromitiganxaneeji Jesosi notentaigaxari sentaigiriria xematsaigatsyaria nontsirinxaigaxenpia bineniegi napigematsaegine basigaigatsyaria xara Jantioxiaxu, Suriaxu ontiri Surisiaxu aryorixa tyapaetya pinaigaxe. ²⁴ Naneniegi noxemaxoigaxenpitari iaigaxea basigaigatsyaria jaxa yoberaaiganaxenpia ixantatigaiganaxeroa nogatagaigaxenpiria. Ixantaigaxenpi pinxenaxoiganaxeroa yotsirinxaxotanaxeria Moisesi pisegaratsaitaigaxeroa pisibumesinate, pixantantaigaxaria: ‘¿Tyaxa nonxantaigaxenpa tyapae nogataigaxeniri tsini nonxematsaigaxe?’ Xantanxitsya tea naneni omitiganxaigerime, tsityatatyo iatasiigaxaro ineniegi. ²⁵ Irotari maixa napatoitantaigaxaria noxemabaxagaigaxara nomitiganxaigaxeria Jorasi intiri Surasi iriaigaxitea inxamosoigutenpia, inti inxenaiganaxe Berenabe intiri Paboro ²⁶ pimantaiganaxaroria igamane yanuibentasiiganaxeria Atinxami Jesoxirisito inxeniataxobageiganaxeria. ²⁷ Yogari Jorasi intiri Surasi onti nomitiganxabiigaxeri inxamantaigaxenpia mayatiro nontsirinxaigaxenpiria. ²⁸ Intagati nonxantaigaxenpi ixogaxeria Isure Tasorentsi. ²⁹ Jara pisexatumaigaari ibatsya ipaigabetunxaniria ipegagetaganiria tasorentsi xogapage. Jara pisexatumaigaaro irirajanapage isexatagetaganiria. Jara

pisexatumaigaari ixitixagetaganiria. Jara piatasitumaigairo tsinane teria iroro pasiegi. Maixa intagati”.

³⁰ Inpogini yogari yomitiganxaigaxeria iaigaxe Jantioxiaxu yapatoitaigapaaxeri mayaniro xematsaigatsyaria ipaigapaaxeri sanxebanti. ³¹ Iroro iniabantaigaxeroa ogatyo ixenaigaxe isinebageiganaxatyo xara. ³² Yogari Jorasi intiri Surasi intiegitari xamantantaigatsyaria ixenxiatimobageigaxeri isintsitagaiganaxeria yogisineabageiganaxeria. ³³ Inpogini otobaigagitebagetanaia ipintsatanaa iriaiganaea itimaigia mitiganxaigaxeriria otyara. Yogaegiri irapigematsaegite basigaigatsyaria xara iniaigabairi ixantaigabairi:

—Maixa tyapaetya piaiganaea intentanaenpitari Tasorentsi.

Osi iaiganai, ³⁴ xantanxitsya yogari Surasi itatsitaka osi tea ainyotyia iriatae. ^{a 35} Aryo ixanyoigaxa Paboro intiri Berenabe tetya ainyotyia iriaige onti samani inaiganai Jantioxiaxu itentaigaaria pasini yogatagantabageigaxea yogataxagantabageigaxea Iriniane Tasorentsi.

Paboro imatanairoa yanuibentabagetanairoa Niagantsi Tyapaeri ixenxiabagetanairoa

³⁶ Inpogini Paboro ixantiri Berenabe:

—Tsame anpigaiganaea aneaigaateria mayaniro apigematsaegine axenxiimoiganaxeria pairani ainyoegirixara.

³⁷ Ixanti Berenabe:

—Iroro maixa, maixa tsame agaiganaeria Joan Maroxosi.

³⁸ Xantanxitsya Paboro ixanti:

—Naneni tea nonxoge iboxaxea, yoxaiganaxaitari otyara Panpiriaxu tea iramampiaigae axenxiabageigaxeroa Niagantsi Tyapaeri.

^a 15.34 Pairani otyasanotyara o otsirinxaxotunxania Iriniane Tasorentsi aryorixa tea ontime ‘versiculo’ 34.

³⁹ Iniabaxagaigabetaxa tea inxemabaxagaigenpa osi yontainatabaxagaiganaxa. Yogari Berenabe itentanaxari Maroxosi iteiganaxara bitorentsixu iaiganaia Tsiperexu. ⁴⁰ Inpo yogari Paboro inti itentanaxa Surasi. Mayaniro irapigematsaegite iniabentaigabaxeri tyapaetyaniri iriaigaxe. ⁴¹ Inpogini iaiganaxe ixenaiganaxe Suriaxu ontiri Surisixu isintsitagaiganaxeria mayaniro xematsaigatsyaria.

Timotero ixenanaxeria Paboro intiri Surasi

16 ¹ Inpogini iaiganaxe Jirerebexu ontiri Jirisitiraxu. Ineaigapaaxeri xara paniro xematsatatsyaria paitatsyaria Timotero. Ogari iriniro onti joria xematsatatsyaria. Yogari iriri inti guriego. ² Yogari xematsaigatsyaria basigaigatsyaria Jirisitiraxu ontiri Ixonioxu ineaigaxeri inti pairoria inegintebageta, ³ irotari ixogantaxaria Paboro intentanaxeria, xantanxitsya oxetyo yoserotsaitaganaxeri isibumesina janiri yotsimanxaigabaxeri jorioegi basigageigatsyaria inxenageiganaxea. Mayanirotari yogataigaxe inti tomintari guriego. ⁴ Jantari yobonxaigapaaxara yobasigageigia ixamantageiganaxeri irapigematsaegite ixantaigaxeriria iromitiganxaneegei Jesosi intiegiri sentaigiriria xematsaigatsyaria basigaigatsyaria Jerosarenxu tyapae inxenaxagaigaxeroa ineniegi aixiro. ⁵ Yogari xematsaigatsyaria aryonpatyo ixematsasanoiganaxeriri Atinxami omirinxa xutagiteri, aryonpatyo itobaigabagetanaxeri xara.

Ineaxeria Paboro Maseronixuniria

⁶ Inpogini yogari Paboro intiri Surasi ixogaigabetaxa inxenxiaigutemea Asiaxu, xantanxitsya yogari Isure Tasorentsi tea inxoge, jerotyo ixenantaiganaxaria Pirijiaxu ontiri Garasiaxu ⁷ osi yoboxaigapaaxa oxaragetapaaxea Misia. Inpo ixogaigabetaxa aixiro iriaigaxemea Bitiniaxu, xantanxitsya yogari Isure Jesosi tea inxoge iriaigaxea. ⁸ Irotari ixenantaiganaxaria Misiaxu iaiganaxea yoboxaigapaaxara Toroasixu. ⁹ Inpogini oniganxigitetanaxea yogari

Paboro yogunteti ontinirixa oxanyotimotaxari igisanirexu yaratinximotapaaxeri Maseronixuniria ixantapaaxeri:

—Poboxaxea Maseronixaxu pinxenxiimoigaxenara.

¹⁰ Inpo naneniegi nobetsixaiganaxa noaiganaxea, nogataigaxetari inti xoganxitsya Tasorentsi noaigaxea nonxenxiimoigaxeria Maseronixuniria nonxamantaigaxeria tyara ixanta yabisaxotantia.

Paboro intiri Surasi inaigaxea Piripoxu

¹¹ Iroro oxutamanitanaia noteiganaxa bitorentsixu namaataxoiganaxea patiro nogaiganaxero Samoterasiaxu. Inpo oxutamanitanaia aixiro aryo noboxaigapaaxa Neaporisixu. ¹² Aryoty noxenaiganaxe abotsixu noaiganaxea Piripoxu. Ogari Piripo onti otinxamitaxaria Maseronia, intiegi sintaigaro iromanoegi. Aryo nomagaiganaxe xara mabati xutagiteri. ¹³ Inpogini agaxara xutagiteri apesigopireantaganiria noaigaxe niaxu iniapinitagania Tasorentsi nosabinxaigapaaxe noxenxiaigapaaxeroa Niagantsi Tyapaeri noxamantaigaxeroa tsinaneegi patoitaiganxitsyaria. ¹⁴ Aryo onaxe xara paniro tsinane paitatsyaria Iriria ponianxitsyaria Tiatiraxu. Oneni onti pimantabage-tatsyaria metsyoripage magatsi xamatsyonxamagori. Pairo oxematsabagetiri Tasorentsi. Oxemisantasanotaxeri Paboro ixenxiabagetaxea, inenitari niasurentaxero Atinxami, jeroty oxematsatantaxaria. ¹⁵ Osi ogisabinxaatagantaxa otentaigaxari mayaniro magimoigiroria inpo oxantaigana:

—Pineaigaxenarixa arisano noxematsatasanotaxeri Atinxami poboxaigaxetyo pimagimoigaxenara nobanxoxu.

Agaiganaxena noaiganaxe nomagimoigaxeroa.

Yasitaxoigunxania Paboro intiri Surasi

¹⁶ Inpogini noaigabetanaa aixiro iniapinitagania Tasorentsi notonxiboagaxaro jananexi gatagetiroria tyaxa onxantagetanaxenpa inpogini, intitari gataxero xamagarini timagutaxeroria. Omirinxa

oxamantantia opunatagani xorixi inpo irotya paigabairi peraigaroria, irotari yagantaigaxaria tobai igorixiegite. ¹⁷ Oneni ogiaiganaxena oxaemanaxea oxanti:

—¡Netsixa yogaegi iromitiganxaneegi Tasorentsi gabeabage-tatsyaria, onti yoboxaigaxe inxamantaigaxenpia tyara pinxantaigaxenpa irabisaaxoigaxenpia Jesoxirisito!

¹⁸ Aryo oxanyotaxero maixa omirinxa xutagiteri noatapiniigia. Inpo oberaamatanaxerityo Paboro isyonxatematanaxarotyó ixantutarityo timagutaxeroria:

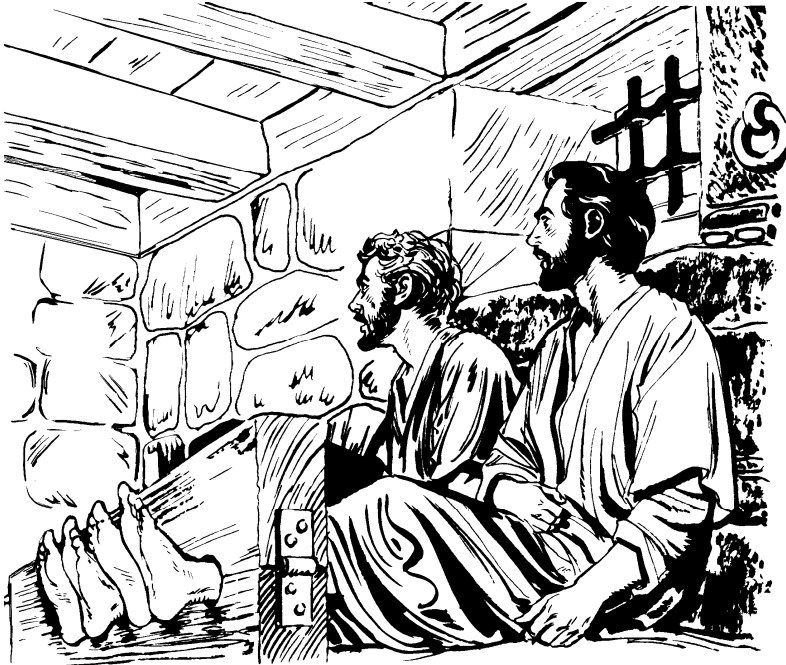
—Maixa nabentasi taxenpiro ibairo Jesoxirisito nonxantaxenpia sotoganae piatae.

Ogatyó ixenaxe yosotogapanuti. ¹⁹ Xantanxitsya yogari peraigaroria ineigabaxetari janxia yagantabageigaaro xorixi yagaigamatanaxerityo Paboro intiri Surasi yamaiganaxeria yapatoitapiniigara itinxamipage ²⁰ ixantaigapaaxeri ijoeseegite:

—Netsixa yoxa jorioegi onti yoboxasiigaxe yoberaabageigaxenara ²¹ yogatabageiganaxenara pasini teria nameigenparo naneniegi, aixiro jaratyó nagabeimaigi nonxematsaigaxeria, nantiegitari iromanoegi, ixantabiiganarotari Sesa.

²² Iroro ixemaigaxeria ixamantaigaxeria yotsimanxaigamatanaxatyó mayaniro. Inpo yogari joeseegi yonperabentaigaxari yogagureaigaxeria ipasapasaigaxeria. ²³ Jantari yagataigaxea ipasapasaigaxeria yamaiganaxeri yasitaxotagantaigaxeria. Ixantaigaxeri sitaxotan-tatsyaria irisentasanoigaxeria. ²⁴ Iroro ixemabaxea yogiagasano-bagetaxeri tsonpogi yabinaaxotantaigaxaria intsyaxota igurexiixu.

²⁵ Inpo ineniegi tea irimagaige onti ipirinibentabageigaxe iniaigaxeria Tasorentsi, aixiro imatixabentabageigaxeria. Yogari itobaire sitaxoiganxitsyaria naiganxitsyaria xara ixemisantaigaxeri ineniegi aixiro. ²⁶ Inpo oniganxigitetanaxea xatsixetyó

ontininxamatanaxa xipatsi oxantanaxea panxotsi moge moge moge
ogaty oxenaxe asireagetanaxa sitaxomentontsipage, otsaagetanaxa
xarenatsa yogusotantaigunxaniria mayaniro sitaxoiganxitsyaria
asiriagetanaxara. ²⁷ Ixireamatanaxetyo sitaxotantatsyaria
yoguntetutaroty sireagetaxa sitaxomentontsipage inosixamatanaxetyo
iboroantatsyariate imoxoroaxenpamea, ineiri jataxeri isigaiganaxa
sitaxoiganxitsyaria. ²⁸ Xantanxitsya ixaemamatanaxetyo Paboro ixanti:

—¡Jara pimoxoroa! Mayanirotari ainyoegina jaxa.

²⁹ Iroo ixemabaxeria ixantutarityo irogimorexaataxenixania
morexaatatsyaria osi isigapaaxa xiaapaaxea itsarogabagetanaxetyo xara
yosigexabagetanaxea yotigeretotanaxa ibonxitiigaxea Paboro intiri
Surasi. ³⁰ Inpo yosotogaigaxeri ixantaigiri:

—Atsi xamantenanityo, ¿tyara nonxantaxenpara tyapae
irabisaaxotaxenaniri Tasorentsi?

³¹ Ixantaigiri ineniegi:

—Xematsatasanoteri Notinxami Jesoxirisito ineni bisaaxota-xenpime aryo inxanyotagaigaxenpari mayaniro magimoiginpiria.

³² Inpo Paboro intiri Surasi yogataigaxeri ineni intiegiri mayaniro magimoigiriria ixantaigaxeria tyara ixanta Tasorentsi yabisaaxotantia.

³³ Iroro yagataigaxea yogataigaxeria yogari sitaxotantatsyaria ixibagiseigairi yagabeabageigunxania ipasapasaigunxania. Inpo yogisabinxaatagantaxa ineni intiegiri mayaniro magimoigiriria. ³⁴ Inpo yamaiganaxeri ibanxoxu ipaigaxeri isexa. Isinebagetaxaty xara ineni intiegiri aixiro mayaniro magimoigiriria ineigaxea ixematsaigaxeria Tasorentsi. ³⁵ Inpo oxutamanitanaia yogari joeseegi yomitiganxaigaxe soraroegi inxantaigaxeria irapaxuaigaeria. ³⁶ Inpo ineni ixantiri Paboro:

—Ixantaxagantaigaxena nanpaxuaigaenpia. Maixa sotogaiganae, tyapaetya piaigae.

³⁷ Xantaxitsya Paboro ixantaigirityo soraroegi:

—Naneniegi nantiegi iromanoegi nonaigabetaxa, nantiegi ixisaxobentabintsaigaria Sesa. Xanyotari tsyapi yogunteigaxe mayaniro nantini ipasapasaigaxe xogapage inpo yasitaxoigaxena tea aryo oxetyo inxogaxotagantumaigna tatoita noxenxiaxoigaxe, ¿matsi maixa tsitsyani irosotogaxagantaigaena? ¡Jaratyo noaigi! Xantetyo iroboxaigaxea ineniegi tsitsyata irosotogaigaatena.

³⁸ Ipigaiganaa soraroegi itsabeigapaaxeri joeseegi. Iroro ixemaxoigabaxeria intiegi iromanoegi ogatyo ixenaigaxe itsarogabageiganaxetyo xara. ³⁹ Inpo osi iaigaxe irogametiaigaeria. Jantari yoboxaigapaaxara yosotogaigairi ixantaigiri:

—Jameraxa noxanyoiginpi maixa. Maixari maixa atsi aryome piaigaeme parixoti.

⁴⁰ Iroro yosotogaiganaia iaigaxe obanxoxu Iriria iniaiganairia irapigematsaegine ixantaiganaxeria inxantaxania inxematsatasanoigaxe, inpo iaiganai.

Yotsimanxunxania Paboro Tesaronixaxu

17 ¹Inpogini ixenaiganai Jampiporisixu ontiri Japoronixaxu yoboxaigapaaxa Tesaronixaxu. Aryo xara otimaxe panxotsi yapatoitantaigaria jorioegi. ²Yogari Paboro xiapinitaxe mabati xutagiteri apesigopireantaganiria yogatagantabagetaxeroa Iriniane Tasorentsi, xantaxatari ineni yogametaxara yogatagantia omirinxaxutagiteri apesigopireantaganiria. ³Jantari yogataigaxeria ixantaigaxeri:

—Ogari Yotsirinxaxagantaxeria Tasorentsi oxantaxe yogari Ixogaxagaxeria iromitiganxaxeria inpegaxenpara Agobeenxariegite inxamaxe inpo iraniana. Maixa nonxantaigaxenpi aryo ixanyotanaxero Jesosi noxamantaxoigaxeria, iritari yomitiganxaxe Tasorentsi irabisaaxoigaxeria mayaniri xematsaigaxerimeria inpegaxenpara Igobeenxariegite.

⁴Ixonogagarantaigaxa jorioegi ixematsaiganaxe osi itentagaiganaxari Paboro intiri Surasi. Aixiro ixematsatagarantaiganaxe guriegoegi sinebentabageigariria Tasorentsi. Aryo oxanyoiganaxa tobaeni ixoriigiria itinxamipage Tesaronixaxuniria oxematsaiganaxe.

⁵Xantaxitsya iroso ineaigabaxeroa jorioegi teria inxematsaige yotsimanxaigamatanaxatyo inpo iaigaxe yapatoitaigaxeri pasini tobaeni matsigenxaegi pairoria yabisaigaxe teria intyapaetaige, aixiro tea tatoita irantumaige onti ipitasiigaro xogapage. Inpo itentaiganaxari ixaemabaitaiganaxe ixantaiganaxeria mayaniri irotsimanxaiganaxeria Paboro. Inpo iaiganaxe ibanxoxu Jason ixogaigabetaxaria Paboro intiri Surasi inosixaigaxerimea inpaigaxerimea patoitaiganxitsyaria irotsimanxaigaxerimea ⁶xantaxitsya tea irogunteigeri, jerotyto intia inosixaiganaxe Jason intiegiri pasini irapigematsaegine yamaiganaxeneria itinxamipage ixaemabaitaiganaxea ixantaigi:

—;Yogari Paboro intiri Surasi intiegi beraabageigiriria mayaniri matsigenxaegi, maixa aryotyta yoboxaigaxe jaxa yagaigabaxeri Jason!
⁷;Ineniegi tea inxenaxagaigero ixantiria agobeenxariegite Sesa teanixa inxematsaigeri, ixantaigaxetari ainyo pasini xobeenxari ipaita Jesosi!

⁸ Iro ro ixemaigabaxeroa mayaniro patoitaiganxitsyaria intiegiri itinxamipage yotsimanxaigamatanaxatyo. ⁹ Inpo ixantaigiri Jason intiegiri irapigematsaegine:

—Yogari Paboro intiri Surasi tea nonxogaigeri jaxa. Mitiganxaigaeri parixoti, xantanxitsya maixa paigenata xorixi, inpogini iriaigaerixa nogipigaigaenpiri.

Inpo ipaigaxeri osi yapaxuaigairi.

Paboro intiri Surasi inaigaxea Bereaxu

¹⁰ Inpo otsitenienxatanaxara yogari xematsaigatsyaria itentaiganaxari Paboro intiri Surasi yogaboxiigaxitiria iriaigaxea Bereaxu. Iro ro yoboxaigapaaxara ixiaigapaaxe panxotsixu yapatoitantaigaria jorioegi yogatagantabageigapaaxea. ¹¹ Yogari jorioegi basigaigatsyaria Bereaxu tea aryo inxanyoigenpari basigaigatsyaria Tesaronixaxu. Ineniegi onti ixemisantanoigabaxeri yogataigaxeria. Omirinxa xutagiteri iniabantaigaxero Iriniane Tasorentsi inaigaxeroa xatinxarixara yogaxero ixantaigaxeriria, ¹² jeroty xematsatantaiganaxariria Jesosi tobaeni jorioegi intiegiri guriegoegi. Ixematsaiganaxe surariegi ontiegiri aixiro tsinaneegi sintabageigatsyaria. ¹³ Xantanxitsya yogari jorioegi basigaigatsyaria Tesaronixaxu ixemaxoigaxeri Paboro ainyo ixenxiabagetanaxero Iriniane Tasorentsi Bereaxu jeroty yoboxantaigaxaria inpo inianiaigapaaxeri basigaigatsyaria xara ixantaigaxeria irotsimanxai-gaxeria Paboro. ¹⁴ Iro ro ixemaigabaxea xematsaigatsyaria yogisigaigaxeri Paboro iriataxea otsapiaxu aryonatoani nia. Intaganibani inaigai Surasi intiri Timotero. ¹⁵ Yogari manpiaigana-xeriria yogabageigaxitiri Atenaxu, inpogini ipigaiganaa. Yogari Paboro ixantaigabaxeri:

—Pinxantaigapaaxeria Surasi intiri Timotero iroboxaigaxea sintsi.

PABORO YOTSIRINXAIGAXENERIA IROMAXUNIRIA

**Paboro yotsirinxaigaxeneria xematsaigatsyaria
basigaigatsyaria Iromaxu**

1 ¹ Maixa noxogaxe nontsirinxaigaxenpia mayaniro binenieg
basigaigatsyaria xara Iromaxu. Naneni teanixa nobasigaenpar
xogapage, intitari sintaana Jesoxirisito, nopirinibentabagetanaxerotari
mayatiro ixogagetaxeria ineni. Narotari ixogaxagaxe Tasorentsi
nonpegaxenpara iromitiganxane Jesoxirisito tyapae iromitiganxa-
xenaniri nonxamantaigaxeria mayaniro tyara ixanta Tasorentsi
yabisaaxotantia.

² Irotari yotsirinxaigoigaxe xamantantaigatsyaria pairani mayatiro
yotsirinxaigaxeria Tasorentsi ixantaxea inpogini iromitiganxaxe
bisaaxotantantaxeria irabisaaxoigaxeria mayaniro xematsaigaxerimeria,
³ intitari iniaxotaxe Atinxami Jesoxirisito, Itomi Tasorentsi
ponianxitsyaria xurayo. Jantari yoboxutia axa sabi yobogaxea onti
bogaxeri yogonteiretanaxeria xobeenxari Jirabi. ⁴ Jantari
ixamabetaxara yoganiairi Tasorentsi, irotari ogatantunxaniria inti
Itomi, aixiro iroro ogatantunxani inti pairoria yagabeabageti, aixiro tea
irobetsixumate teria ontyapaete. ⁵ Yogari Tasorentsi ixabintsaabage-
taxena, irotari ixogaxagantaxenaria Jesoxirisito yomitiganxaxenara
nonxenxiimoigaxeria mayaniro teria inenieg jorioegi tyapae
intimagarantaigaxeniri xematsaigaxerimeria Tasorentsi
inxenaxagaigaxeroa ixantaxeria.

Mayaniro aneniegi abetsixaigaxe teria ontyapaete

3-10 ⁹ Irobentia maixa ¿tyaxa anxantaige? ¿Aryo anxantaigaxe aneniegi jorioegi paio abisaigaxeri teria ineniegi jorioegi? ¿Jaraty axantumaigi! Mayanirotari aneniegi abetsixaigaxe teria ontyapaete, aryo ixanyoigaxa jorioegi intiegiri aixiro teria ineniegi jorioegi yobetsixaigaxe teria ontyapaete. ¹⁰ Aryotari oxantaxeri yotsirinxaxagantaxeria Tasorensi oxanti:

¿Tea intimumatenixa negintebagetatsyameria jaria yobetsixumati teria ontyapaete, intimumagetaxe paniro!

¹¹ Tea tsini gatumatatsyame tyara ixanta Tasorensi, aixiro tea tsini xogumatatsyame irogataxea.

¹² Ixantaigabetaxari Tasorensi tyara inxantaigaxenpa ineginteba-geigaxenpara,

xantanxitsya teatyo tsini xematsatumaterime.

²³ Yobetsixaigaxetari mayaniro teria ontyapaete tea tsini xenaxagumaterome mayatiro ixogagetiria Tasorensi tyapae irameigaxenpariniri... ³ Pogataigaxeroxari tyara oxanti yotsirinxaxagantaxeria Tasorensi pairani. Onti oxanti: “Yogari Jaberan ixematsataxeri Tasorensi, jeroty ineantaxariria xanyomataxa tenirixatyo irobetsixumate teria ontyapaete”. ⁴ Onti oxanyotaxaro oxa, tsinirixa tabagetatsya, inpogini ipunatabunxani tea inxantexani: “Onti nopositaxenpiri xogapage”, ontitari ipunabitunxani yantabagetaxea.

⁵ Xantanxitsya intimea pasini jara tatoita yantumati tyapae irabisaaxotaxenxaniniri onti inxantaxe: “Nogatasanoti yogari Tasorensi yabisaaxotiri betsixaigiroria teria ontyapaete”, aryo pinxante irabisaaxotaxeri ineaxeritari ixematsataxeria.

²³ Xantanxitsya tea intagani irotsirinxaxotexani Jaberan ineaxeria xanyomataxa maixa. ²⁴ Yotsirinxaxoigaxaityo aixiro aneniegi, ineigaxaitari xanyomataxa tenirixatyo abetsixumaige teria ontyapaete

axematsaigaxeritari ineni, iritari ganiairiria Atinxami Jesoxirisito
ixitabetunxania. ²⁵Yogari Atinxami iritari yomitiganxaxeria Tasorentsi
inxamabentaigaxaea janiri yotsimanxabiigajairo abetsixaigia teria
ontyapaete. Inpogini ixamaxea yoganiairi tyapae ineaigaxaeniri
xanyomataxa tenirixaty abetsixumaige teria ontyapaete...

⁸Xantanxitsya Xirisito ixamabentaigaxai aneniegi mayaniro
betsixaigatsyaria teria ontyapaete tetyaenxara anxantatigumaigenpa,
irotari agatantaigaxaria yotasanobageigaxai Tasorentsi.

¹²Pairani panirosanoty matsigenxa betsixanxitsyaria teria
ontyapaete osi ixantaxeri Tasorentsi inaxeroa igamane. Irotari
ixamantaigaria mayaniro matsigenxaegi ontitari xantaxagaigaxari
yobetsixaigaxeroa teria ontyapaete... ²³Mayanirotari betsixaigatsyaria
teria ontyapaete inxamaiganaxerixa iriaigaxe paraserixu, xantanxitsya
yogaegiri xematsaigiriria Atinxami Jesoxirisito inxabintsaabageigaxeri
Tasorentsi iriaigaxea xurayo inxantaxenpania irobasigaigaenpa jaraty
ineimaigairo igamane... ²⁷Xantanxitsya Jisaiasi yotsirinxaxoiganaxeri
yogonteireiganaxeria Biseraere ixanti:

“Intobaigabageigabetaxenpatyo yogonteireiganaxeria Biseraere
inxanyoigabetaxenparoty inpanexi otsapiaxutiria
aryonatoani nia

xantanxitsya inpogereagarantaigaxenpatyo, intaganibani
nigaatsyame paniropage irabisaaxoigaxeria Tasorentsi.

²⁸Inxenaxagaxerotari ixantaxeria pairani xatsixetyoa
irotsimanxaigaxenpari mayaniro teria inxematsaigeri
inpogereigaxeria”...

⁹Pinxantaxerixa: “Yogari Jesosi inti Notinxami”, aixiro
pogatasanotaxea pinxantaxea: “Arisanoni yoganiairi Tasorentsi
ixamabetaxara”, aryo pinxante irabisaaxotaxenpi Tasorentsi.

¹⁰Arisanoni ineaigiri Tasorentsi xanyomataxa tenirixaty
irobetsixumaige teria ontyapaete yogaegi xematsatasanoigiriria
Jesoxirisito. Aixiro yabisaaxoigaxeri mayaniro xantaigatsyaria:
“Jesoxirisito inti Notinxami”.

¹¹ Oxantaxetari Yotsirinxaxagantaxeria Tasorentsi oxanti: “Tsinirixa xematsaxerime ineni, jaratyo yasinonxaa jaranixa ixematsatiri xogapage”. ¹² Jantari ixantaxea maixa inti ixantaigaxe mayaniro matsigenxaegi, ineni ineaigaxeritari imirinxa aryo ixanyotabaxagaigaxa tea inxantatigumaigenpa, intirixa jorioegi intirixa teria ineniegi jorioegi, panerotari ixantaxara ineni, inti Itinxami mayaniro. Jerotyو pairo ixabintsaasanobageigiri mayaniro niaigiriria. ¹³ Aryotari oxantaxeri yotsirinxaxotunxaniria oxanti: “Mayaniro niaigaxerimeria Atinxami inxantaigaxeria irabisaaxoigaxeria irabisaaxoigaxerityo”. ¹⁴ Xantanxitsya jarixa yogataigi inti Bisaaxotantatsyaria yomitiganxaxeria Tasorentsi irabisaaxoigaxaea ¿aryo tyara inxantaigaxenpara iriniaigaxeria inxantaigaxeria irabisaaxoigaxeria? Aixiro jarixa ixemaxoigiri, ¿tyara inxantaigaxenpara irogataigaxea inti Bisaaxotantatsyaria? Aixiro jarixa tsini xamantaigiri, ¿aryo tyatyو inxantaigaxenpara inxemaxoigaxeria? ¹⁵ Jarixa itimi mitiganxaigaxerimeria inxamantaigaxeria, ¿aryo tyatyو inxantaigaxenpara iriaigaxea? Aryotari oxantaxeri Yotsirinxaxagantaxeria Tasorentsi oxanti: “¿Isinebentabagetunxanityo xenxiabageigatsyaria xantaigaxeriria mayaniro tyara inxantaigaxenpa tyapae irabisaaxoigaxerini Tasorentsi!”

¹⁶ Xantanxitsya jantari ixamantaigabetunxania teatyو inxematsaige mayaniro, aryotari ixantaxeri Jisaiasi pairani ixanti: “Notinxami, noxamantaigabetaxari pixantaxeria bineni, teatyو inxematsaigena”.

¹⁷ Irobentia maixa jarixa axemaxoigiri Xirisito tyaxa ixanta yabisaaxotantia, ¿aryo tyatyو anxantaigaxenpara agataigaxea inti Bisaaxotantatsyaria? Jantari anxemaxoigaxeria irotari onxenantaxenpa agatantaigaxenparia tyapae anxematsaigaxeria.

OXETYORIA YOTSIRINXAIGAXENERIA PABORO XORINTOXUNIRIA

1Co 5:7

⁷Maixa pinxantaigaxerityo yoga xanyotaxeroria maixa janxia itentaigainpi tyapae pinxanyoigaenparoniri pan teria onxonogenxani opoegantaria. Ineni ontitari ixanyotaxaro ogantagaria opoegantaria pan. Jantari jarixa pixanyoigiri maixa onti inpaenxaiganaxenpi bineniegia aixiro pinxanyoiganaxenparia ineni. Bineniegia ontitari pixanyoigaxaro oga pan teria onxonogenxani opoegantaria osexataganiria Pasexoaxu, ixamabentaigaxaitari Xirisito isaanxaxeroa teria ontyapaete ixanyotaxaria obisya isexataganiria Pasexoaxu.

YOTSIRINXAIGAINIRIA AIXIRO PABORO XORINTOXUNIRIA

2Co 5:21

²¹Yogari Xirisito teaty irobetsixabetenpa teria ontyapaete xantanxitsya yotsimanxaxerityo Tasorentsi onti yotsimanxabitaxeri abetsixaigia teria ontyapaete aneniegia ixanyotagabagetaxari irinirixa betsixanxitsya teria ontyapaete tyapae inxamabentaigaxaea tyapae anxematsaigaxeririxa ineaigaxaeniri Tasorentsi xanyomataxa tenirixaty abetsixumaige teria ontyapaete.

PABORO YOTSIRINXAIGAXENERIA GARASIAXUNIRIA

3 ⁶ Aryo ixanyotaxa Jaberan ixematsataxeria Tasorentsi, jerotyoneantaxariria xanyomataxa tenirixatyo irobetsixumate teria ontyapaete.

¹⁴ Tea paniro inxamabentaigena naneniegi jorioegi, ixamabentaigaxerityo aixiro teria ineniegi jorioegi tyapae inxabintsaabageigaxerineri mayaniro xematsaigaxerimeria inxanyotagaigaxenparia Jaberan ixabintsaabagetaxeria iromitiganxaxeria Isure irobasisgaxenpara isureegixu. Maixari mataxa boxaxe yobasisgaxara asureegixu.

Ixantaxeriria Tasorentsi Jaberan

¹⁵ Maixa, napigematsaegine, noxogaxe nonxantaigaxenpia pine omirinxa tatarixa oita axogaigaxe asariaxagaigaxenparia pasini, onti atsirinxaxoigaxero sanxebantixu, inpogini amaigaxero abairoegi irorori janiri oxantatigumatagani axantaigaxeria. ¹⁶ Pairani Tasorentsi ixantaxeri Jaberan inxabintsaabagetaxeria ineni intiegiri aixiro irogonteireiganaxeria. Xantanxitsya jantari ixantaxeria: “Intimaxe pogonteiretanaxeria xabintsajaigaxerimeria mayaniro matsigenxaegi”, tea aryo inxanteri: “Pogonteireiganaxeria”, onti ixantiri: “Pogonteiretanaxeria”, intitari iniaxotaxe Xirisito. ¹⁷ Jantari ixantaxeria maixa onti ixantaxeri pairani tetyara intime Moisesi tsirinaxotaxeromeria inpogini mayatiro ixantagetaxeria Tasorentsi. Inpogini abisanaxea 430 siryagarini yotsirinxabetaxaroty xantanxitsya Tasorentsi teaty inxantatigumatero ixantaxeriria Jaberan pairani, mataxatari ixantaxeri inxabintsaabagetaxeria. ¹⁸ Intagatime irabisaaxobiigaxaeme

anxenaxagaigaxeroa yotsirinxaxotanaxeria Moisesi aryo jameroxa ixantiri Jaberan inxabintsajaigaxeria mayaniro intaganiria inxematsaigaxe ineni, xantanxitsya imataxeri ixantaxeri.¹⁹ Iro-ro maixa ¿tatatyo yotsirinxaxagabitaxeria Tasorensi Moisesi? Ontitari yotsirinxaxagabitaxeri ogatasanotaxenxania onti yobetsixageigi teria ontyapaete mayaniro matsigenxaegi. Ontitari ixogaxe Tasorensi onxenaxagaxenxania yotsirinxaxotanaxeria Moisesi xigonxiro agapaaxenpara inxenaxagaxeroa ixantaxeriria Jaberan pairani iroboxapaaxea irogonteiretanaxeria. Jantari ixogaxea Tasorensi ironxirinxaxagaxeria Moisesi mayatiro ixogagetaxeria onxenaxagaxenxania, ixantaxeri isaanxariite inxamantaigaxeria mayatiro ixantaigaxeriria inpo iritya gataigaxerime itobaireegi.²⁰ Xantanxitsya jantari iniaxeria Tasorensi Jaberan tsitsyata iniaxeri ineni, tea aryo inxaeme pasini inxamantaxeria.

Tatoita otyapaetasibetaxa yotsirinxaxotanaxeria Moisesi

²¹ ¿Matsi aryo noxantaxe ogari yotsirinxaxotanaxeria Moisesi onti ogagaxero ixantaxeria Tasorensi iniaxeria Jaberan? ¡Teatyó! Jantari oganianteme yotsirinxaxotanaxeria Moisesi anxantaxania antimaigaxe iromeroxa irabisaaxobiigantaigaxaeme Tasorensi.²² Xantanxitsya aityo otsirinxaxotunxani oxanti: “Mayaniro intiegi betsixaigatsyaria teria ontyapaete teatyó iragabeimaige irapaxuaigaeroa”. Oxanyotan-taxaria maixa tyapae irabisaaxoigaxeriniro Tasorensi mayaniro xematsaigaxerimeria Jesoxirisito imagisantaeroa yobetsixaxeria teria ontyapaete.

²³ Pairani tetyara iroboxe Jesoxirisito naneniegí jorioegi onti noxenaxoigabeta yotsirinxaxotanaxeria Moisesi, tyanpa nonxantaigaxenpa nanpaxuimaigaxeroa, nogataigaxetari jarixa noxenaxagaigiro mayatiro onti iritsimanxaigaxena Tasorensi. Xantaxa oxanyotaxara maixa xigonxiro yoboxapaaxea Jesoxirisito irabisaaxoigaxeria xematsaigaxerimeria.²⁴ Xantanxitsya ogari yotsirinxaxotanaxeria Moisesi irotari gataigabetaxena tetyara iroboxe tyapae nonxematsaigaxeriniro inpogini iroboxaxea osi

irabisaaxoigaxena. ²⁵ Maixa naneniegi xematsaigiriria teanixa iroro nonxenaxoigae yotsirinxaxotanaxeria Moisesi.

²⁶ Mayanero bineniegi bintiegi itomiegi Tasorentsi, pixematsaigaxeritari Jesoxirisito. ²⁷ Mayanirotari aneniegi gisabinxajaiganxitsyaria xematsaigaxeriria Xirisito onti atsipatasanoigari ineni asigasanoigaxeria. ²⁸ Maixa janxi axantaigai ixantatigaigaxa jorioegi tea irisigaigeriteria ineniegi jorioegi. Aryo ixanyoigaxa yonperaigaganiria intiegiriteria ironperaigenxani, surariegi ontiegiri tsinaneegi, mayanirotari atsipaigaxari Xirisito aryo asigabaxagaigaxa, aixiro aryo asigaigaxeriteria ineni. ²⁹ Maixa bineniegi xematsaigiriria Xirisito xanyoigamataxabi bintieginirixatyogonteireiganaxeria Jaberan, irotari inxabintsaantaigaxenpiria Tasorentsi ixenaxagaxeroa mayatiro ixantagetaxeriria Jaberan.

PABORO YOTSIRINXAIGAXENERIA PIRIFOXUNIRIA

Ixogaxotagantaigaxeria tyapaetyarixa inaigaxe

1 ¹ ¿Ainyoeginpi mayaniro bineniegí basigaigatsyaria xara Piripoxu tyapaetyarixa pinaigaxe? Naneni ainyona jaxa tyapaetya nonaxe. Notsipataxari Timotero nontsirinxagaxenpia bineniegí sentaigiriria xematsaigatsyaria, aixiro bineniegí xabintsajaigiriria xematsaigatsyaria intiegiri aixiro mayaniro papigematsaegine. Nantiegitari ixogaxagaigaxe Jesoxirisito nantabageigaxemeria. ² Noniabentaigaxenpi inxabintsaabageigaxenpia Apa Tasorentsi intiri Atinxami Jesoxirisito intimaxagaigaxenpia tyapae janiri tatoita pobanxina-bentabageigaa.

Paboro iniabentaigaxeria xematsaigatsyaria

³ Omirinxaxoxenxiaxoiginpia noxantaxeri Tasorentsi nosinebagetaxa. ⁴ Jantari noniabentaiginpia nosinebagetaxatyoxara, ⁵ noneaxetari pixanyoigaxenara naneni pantabageigaxeneria Atinxami tyapae inxenxiaxotaxenxaniniri tyara ixanta yabisaaxotantia. Aixiro nosinebentaigaxenpi pixabintsajaigaxenara bityaenxara xematsaigananxitsya osi maixa. ⁶ Yogari Tasorentsi iritari niasurentaigaxenpi otyara osi pixematsaiganaxeri. Maixa nogatasnobagetaxe inxantaxani inxanyotagaigaxenpi maixa, aixiro iragabeaxagaigaxenpi tyapae aryonpaniri pinxematsatanoiganaxeriri xigonxiro agabagetanaxenpara iroboxantapaenparia Jesoxirisito. ⁷ Nosinebentaigaxenpityoxara. ¿Aryo jaratyoxosinebentaeginpia? Notasanoigaxenpitari noneaxea yagabeaxagaigaxenpia Tasorentsi patsipereabentaigaxeroa Iriniane pixanyoigaxenara naneni nantabagetaxeneria Atinxami.

Pairani tetyara irasitaxoitena ainyotyara noxenxiaxotiro Niagantsi xamantaxotaxeriria Jesoxirisito noxantaigaxeria mayaniro onti arisanoria. Bineniegi omirinxa pixabintsaabageigaxena. Aryo oxanyotaxa maixa yasitaxoitaxenara ainyotyatyto pixabintsajaigana. ⁸Yogatasanobagetaxe Tasorensi noxogasanotaxe noneaigaxitenpia, notasanobageigaxenpitari noxanyotaxaria Xirisito yotasanogaxaia. ⁹Jerotyto omirinxa noniabentunteigaxenpi tyapae aryonpaniri pintabaxagasanobageiganaxenpari pinxenxiasanobageiganaxenparoa tyapaeripage, aixiro pogatabageiganaxeroa mayatiro ixogagetiria Tasorensi. ¹⁰Noniabentaigaxenpi pogatasanoiganaxeroa tyati paio abisaxe otyapaetaxea osi pobasigabageiganaxea tyapae. Inpogini inpigaatea Xirisito ineaigapaaxenpi negintebageigamataxabi maneri tatanpatyto xantaxagantaigaxenpime. ¹¹Iragabeaxagaigaxenpitari Jesoxirisito pinegintetasanobageiganaxenpara tyapae irisinebentasanotanaxenxaniniri Tasorensi inxantaxenxania pairotyto ityapaebageti yagabeabagetityo xara.

Isinebagetaxatyto Paboro ixenxiaxotunxania Jesoxirisito

¹²Napigematsaegine, noxogaxe pogataigaxea yasitaxoibetaxenatyto xantaxitsya aryonpatyto oxenxiaxotasananunxaniri Niagantsi Tyapaeri xamantaigaxairia tyara ixanta Jesoxirisito yabisaxotantia.

¹³Mayanirotari sentaigiroria ibanxo xobeexari Sesa intiegiri mayaniro xemaxoigaxenaria nasitaxotaxara yogataigaxe onti yasitaxobiitaxena ineaigaxenara noxematsatasanotaxeria Xirisito noxenxiaxotaxeria.

¹⁴Ainyo tobaeni napigematsaegine ineaigaxenara yasitaxoitaxenara teanixa intsarogaigae ineniegi onti ixenxiaxoiganaxero Iriniane Tasorensi.

¹⁵ Xantanxitsya itimagarantaigaxe pasini tea inxenxiacobintsaigeri Xirisito, ontityo ixenxiaxotamanpegaigari xogapage yotsimanxai-gaxenatari ineaigaxenara noxematsatagageigamatirityo tobaeni matsigenxaegi. Irotari ixanyotantaigaxaroria maixa, ixogaigaxetari irabisumanaigaxenara. Xantanxitsya itimagarantaigaxe pasini intityo ixenxiacobintsaigaxe Xirisito, isinebentaigaxarotari Iriniane Tasorentsi. ¹⁶ Ineniegí yotasanoigaxena ineaigaxetari inti xogaxagaxena Tasorentsi nonxenxiabogaxeria Xirisito noxamantaigaxeria mayaniro tyara ixanta yabisaaxotantia. ¹⁷ Xantanxitsya yogaegiri xogaigabetanxitsyaria irabisumanaigaxenara ontityo ixenxiabageigaxe xogapage ineaigiri aryori iragabeigaxe irasinonxaaxagaigaxenara, ineaigaxenatari yasitaxoitaxenara. ¹⁸ Xantanxitsya tyaxa ixantaiga ineniegí ixenxiabageigaxea teaty tyara onxantumaterna, onti nosinebagetaxa noneaxetari ixenxiaxotasanobagetunxania Xirisito. Aixiro aryonpatyo nosinetasanobagetanaxari ¹⁹ nogataxetari

irabisaaxotaxena Tasorentsi, piniabentaigaxenatari bineniegí, aixiro Isure Jesoxirisito isintsitagaxena.²⁰ Tea nonxoge nobetsixaxea tatarixa oíta gipasibentagaxenameria inpogini, onti noxogaxe nonxamanta-xotaxeria Xirisito jara notsarogumati. Aryorixa samani nobasigaxen-para ontirixa iroginoriaitaxena noxogaxe nonxantaxania nonxanyotaxenpa maixa tyapae irisinebentasanobagetaxenxaniniri Xirisito.²¹ Maixari maixa ainyotyara nobasiga intagatityo noxogaxe nonpirinibentabagetaxeroa nantabagetaxeneria Xirisito. Xantanxitsya paio abisaxe otyapaetaxea nonxamaxea, nogataxetari onti noataxe inenixu nonxantaxania nobasigimotaxenpari.²² ¿Tyatirixara pairoria abisaxe otyapaetaxea? Tea nogate. Intagati nogataxe ainyotyaxenarixa nobasigaxenpa jaxa xipatsixu nonxantaxani nonxenxiacobagetaxeri Xirisito tyapae nonxematsatagaigaxerineri pasini matsigenxa.²³ ¿Tyaxa nonxante? Oxomubageta, pitetiroitari noxogaxero. Noxogabetaxa nonxamaxea maixa tyapae noataxeniri nobasigimotaxeria Xirisito, pairotari abisaxe otyapaetaxea,²⁴ xantanxitsya aryotyaxa noxogabai jatatainara noxami, noneaxetari paio otyapaetaxe nobasigabentaigaxenpia.²⁵ Irotari nogatantaxaria jatataina noxami onti nobasigasitaxe nosintsitagaigaxenpia aryonpaniri pinxematsatasanoiganaxeriri Jesoxirisito.²⁶ Jantari irapaxuaitaenarixa aryo noboxaate nonxamosoigaatenpia iroro pogatantaigaxenpa onti ixabintsaabageta-xena Jesoxirisito osi pisinebentasanobageiganaxenpari.

²⁷ Bineniegí pixematsaigaxeroa Niagantsi Tyapaeri xamantaigaxairia tyara ixanta Xirisito yabisaaxotantia osi yabisaaxoigaxenpi. Irotari maixa intagati noxogaxe pinegintetasanobageigaxenpara pinxenaxagasanoigaxeroa mayatiro ixogagetiria ineni. Inpo aryorixa noboximoigutenpi ontirixa nonabetaxenpa parixoti noxogaxetyo nonxemaxoigaxenpia pixematsatasanoiganaxeria Xirisito tea panpaxuimaigeri, ontiri aixiro pitentabaxagaiganaxa patsipereabentabageigaxeroa Niagantsi Tyapaeri pixamantaigaxeria mayaniri tyara oxanti.²⁸ Jara pipinxumaigiri tsi manxaiginpiria, inpo ineaigaxenpirixa tea pintsarogaige aryo pinxante irogatasanoigaxe ineniegí arisano irotsimanxaigaxeri Tasorentsi inpogini, xantanxitsya bineniegí onti irabisaaxoigaxenpi.²⁹ Tea patiro inxogaxagaigenpi Tasorentsi

pinxematsatasanoigaxeria Xirisito. Ixogaxagaigaxenpityo aixiro pantsipereabentabageigaxeria ³⁰ pinxanyoigaxenara naneni natsipereabentabagetiria. Pogunteigaxenatari pairani natsipereabentiria, aixiro maixa pixemaxoigaxena tsipereanatsyana.

Inxanyoigaxenparia Xirisito

2 ¹Maixa isintsitagaigaxenpi Xirisito, aixiro yotasanoigaxenpi jeroty pisinebagetantaigaxaria. Yogari Isure Tasorentsi yobasigaigaxa pisureegixu, aixiro yogataigaxenpi pintsarogaxagabaxagaigaxenpara pontabaxagaigaxenpara. ²Irotari nonxantantaigaxempiria pixogaigaxerixa pogisineasanoigaxenara basigasanoigenpaty tyapae jara potsimanxabaxagaiga, tabaxagasanoigenpa, xemabaxagasanoigenpa aixiro tsipabaxagaigenpa pantabageigaxeneria Atinxami. ³Jara pixogaigi pabisumananaigaxeria papigematsaegine. Jara pixenxiiagairo pobetsixaigaxea pabentaxobageigaxenparia. Noxogaxe pinxemisantaxobageigaxenpara, aixiro noxogaxe tsitsyata pineaigaenpa pairotyo yabisabageigaxenpi pasini. ⁴Jara paniro pixenxiaxoiga bineniegi, pinxenxiaxoigaxerityo aixiro pitobaire. ⁵Omirinxax pinxanyoigaxenpari Jesoxirisito. ⁶Atsi guntete, ineni onti ixanyota maixa:

Intibetaxa Tasorentsisanoria,

xantanxitsya ixantaxeria Iriri iroboxaxea jaxa xipatsixu
irobogaxea inxanyoigaxaea aneniegi

tea inxante: “Jara noati, nantitari Tasorentsi”.

⁷Ontityo yoboxuti jaxa xipatsixu yobogaxea
ixanyotasanoigaxerixi matsigenxa teanixa inxobeenxatae,
tsitsyataty ineni ixanyotagaxa yonperataganiria.

⁸Yatsipereabagetaxe ixemisantaxobagetaxa.

Omirinxax ixematsatasanoigaxerixi Iriri,
jeroty tsitsyata ineni ixamabentaigaxai xorosixu.

⁹ Irotari ixaemantaariria Tasorentsi ixobeenxatagasanotairia,
aixiro yabisaxagabagetaxeri tyapae irabisabageigaxeriniri
mayaniro.

¹⁰ Ixanyotantaxariria maixa tyapae
intigeretobentaigaxeriniri
mayaniro basigaigatsyaria xurayo,
intiegiri mayaniro basigaitsyaria jaxa xipatsixu,
intiegiri mayaniro sabipatsaxuniria

¹¹ inxantaigaxea:

“Yogari Jesoxirisito inti Atinxami”,
inpo ineaxenxani Apa Tasorentsi paio yagabeabageti
osi irisinebentabagetanaxenxani.

Ioxotagantaigaxenpara arisano ixematsatasanoigaxeri Jesoxirisito

¹² Napigematsaegine notasanoigaria, pairani nonabetaxara
bineniegixu pixematsatasanoigaxena pixonaxagasanogaxero mayatiro
noxantaigaxenpiria. Xantanxitsya maixa nonaxea parixoti noxogaxe
aryonpara pinxematsatanobageiganaxenari. Yabisaxoigaxenpitari
Tasorentsi nonxantantaigaxenpiria pinpinxatsatasanoigaxeria
pinxenaxagasanogaxeroa mayatiro ixogagetiria, tsitsyania
papaxuaiganairoxari. ¹³ Iritari niasurentaigaxenpime Tasorentsi tyapae
pinxogaigaxeniri pobetsixaigaxea mayatiro ixogagetiria ineni, aixiro
ineni sintsitagaigaxenpime tyapae pagabeaigaxeniri pobetsixaigaxeroa.
¹⁴ Xantanxitsya jaratyo piperaigaro, aixiro jara tatoita potatsibenta-
bageiga ¹⁵ janiri otimi tatarixa oita xantaxagantaigaxenpimeria, aixiro
negintetya pinabageigaxe tyapae pinxanyotasanoigaxenpariniri
Tasorentsi, bintiegitari itomi. Inpogini yogaegi betsixageigiroria teria
ontyapaete ineigaxenpi tea pinxanyoigenpari inenieg, onti
pixantatigaigaxa pixematsaigaxeritari Xirisito, ¹⁶ aixiro

pinxamantantasanoigaxeroa Niagantsisanoria ganiaigaxairia. Inpogini iripigaatea Xirisito nosinebagetaxenpa, ineaxenatari tea aryo nantsipereabentaigenpi xogapage, onti noxematsatagasanobageigaxenpi. ¹⁷ Bineniegi onti pixematsatasanoigiri Tasorentsi. Pineaigabetaxaty patsipereabentaigaxeroa pixematsaigaxeria xantanxitsya teatyo panpaxuaigero onti jatanatsya pantabageigaxeneri Atinxami. Naneni aryo noxanyota maixa natsipereabagetanaxea yotsimanxabiitaxenarotari noxenxiaxotaxeria Jesoxirisito tyara ixanta yabisaaxotantia. Aryorixa iroginoriabitaxenaro xantanxitsya nosinebagetaxa. Maixa noxogaxe pisinebageigaxenpara bineniegi aixiro pintentagaigaxenara. ¹⁸ Irotari maixa atsi sineigenpa pinxanyoigaxenara naneni nosinebagetaxara.

Timotero intiri Jepaperorito

¹⁹ Maixa ineni xoganxitsyame Atinxami Jesosi, nomitiganxaxeri Timotero inxamosoigutenpia, inpogini iroboxaea nosinebagetanaxenpaty nonxemaxoigaxenpia. ²⁰ Maneri pasini xanyotaxenparimeria ineni ixanyotanara naneni noxenxiaxotasanoiginpia, ²¹ imirinxae gitari isaty xenxiixoigaatsya, tea ineni inxenxiaxotasanoigenpa Jesoxirisito. ²² Xantanxitsya bineniegi pineasanoigiri Timotero itsipabagetanara yamubagetanara noxenxiabagetiroa Niagantsi Tyapaeri xanyomataxaty inenirixaty notomisanoria. ²³ Jantari nogataxerixa tyara inxantaigaxena sitaxoigaxenaria nomitiganxaxeri inxamosoigutenpia. ²⁴ Naneni noneaxe ixogaxe Atinxami irapaxuaigaenara sintsi, inpo aryo nonxanyotaxe naneni noboxaxite nonxamosoigaatenpia.

²⁵ Pairani pomitiganxaigaxeri apigematsaegine Jepaperorito iramutaxotaxenara. Iritari notentaxitaxa noxenxiaxobagetaxeria Xirisito. Maixa noneaxe tyapaetaxe nomitiganxaeria iriataea pineaigabaeria, ²⁶ ixogaxetari tsitsyari ineaigapaaxenpi, yogataxetari pixemaxoigaxeri imantsigabagetaxea. ²⁷ Arisanoni imantsigabagetaxe paenitya inxamabagetanaxe, xantanxitsya itsarogaxagaari Tasorentsi. Tea paniro intsarogaxagenpari ineni, itsarogaxagaxenaty naneni

aixiro janiri nasinonxaasanobageta. ²⁸ Irotari noxogantaxaria nomitiganxaeria iriataea bineniegixu tyapae pisinebageiganaenpaniri pineaigabaeria, inpo aryo nonxanyotaxenpa naneni nosinetanaenpa. ²⁹ Ineni inti papigematsatene, irotari noxogantaxaria pagaigabaeria pisinebentasoigabaenparia, aryo pinxanyotagaiexamenpari mayaniro xanyoigariria ineni. ³⁰ Pairani paenityatari inxamabentanaxero yantabagetaxeneria Xirisito. Iritari boxanxitsya yamutaxobagetaxenara, tea pagabeaigenixa bineniegixu pinaigaxea nanenixu pamutaxobageigaxenara.

**Tsitsyania yamatabinaiginpixari
gagaigiroria Iriniane Tasorentsi**

3 ¹ Maixa, napigematsaegine, sinebentabageigenpari Atinxami. Tea nonperatenparonixa nontsirinxagaenpia aixiro nonxantaigaenpia noxantaigabetaxenpiria pairani tyapaeniri pobasigaigenpa janiri tsini matabinaiginpi. ² Tsitsyania yamatabinaiginpixari yogaegi teria intyapaetumaige betsixagisebageigiroria teria ontyapaete xantaiganxitsyaria jarixa osegaraatsaitagani asibumesinaegi jara yabisaaxoigajai Tasorentsi. ³ Aneniegixu agataigaxetari tea iroso irabisaaxobiigae asegaraatsaiigara, ontitari yabisaaxobiigaxai ineaigaxaia axematsatasanoigaxeria Jesoxirisito, aixiro asinebentasoigaxaria. Teanixa iroso abentaigenpa tatarixara oita abetsixaigiria aneniegixu. Aixiro yogari Isure Tasorentsi yagabeaxagaigaxai aniaigaxeria Tasorentsi anxantaigaxeria asinebentasoigaxari ineni. ⁴ Xantanxitsya naneni nonxogea nabentaxobagetenpara nagabeaxetyo nonxantaxea nabisageigaxeri mayaniro notsipaigaria noxenaxagetitrotari yotsirinxaxotanaxeria Moisesi. ⁵ Xanyotari nobogaxea iroso aganaxara 8 xutagiteri osegaraatsaitunxani nosibumesina, nantitari biseraere yogonteiretanaxeria Bejamin, noniane onti jebereo, nanti pariseosanoria notsipaigaxari napibariseoegitene noxenaxoigaxeroa yotsirinxaxotanaxeria Moisesi. ⁶ Naneni noxogasanobetaxa nonxematsataxerimea Tasorentsi irotari notsimanxabagetantaigaxariria xematsaigiriria Xirisito nonei aryori ixantatigaiganaxero noxenaxobetaria. Naneni noneabetaxa paio nonegintebagetaxa.

⁷ Xantanxitsya maixa teanixa nonxenxiaxotumataero mayatiro nosinebentabagebetaria pairani tyapae irityaniri nonxenxiaxe Xirisito nogatasanotaxeriniri. ⁸ Pairo abisaxe otyapaetaxea nogatasanotaxeria Atinxami Jesoxirisito, abisagetaxeroty mayatiro. Jeroty noneagetanaxero mayatiro nosinebentabagebetaria xanyomataxa ontinirixaty xarase teanixatari nabentumataenparo. Onti napaxuasogetanaxero tyapae nogatasanotaxeriniri ineni, ⁹ aixiro tyapae nontsipatasanotaxenpariniri. Yogari Tasorentsi ineaxena xanyomataxa tenirixaty nobetsixumagete teria ontyapaete xantanxitsya tea aryo inxanyotero maixa ineaxenara noxenaxagasanogetiroa yotsirinxaxotanaxeria Moisesi, ontitari ineaxenara noxematsatasanotaxeria Xirisito. ¹⁰ Pairani yogixoneataxero Tasorentsi iragabeane yoganiairia Xirisito. Maixa naneni onti noxogasanotaxe nogatasanotaxeria ineni tyapae aryonpaniri iragabeaxagasanotanaxenaniri nonxanyotasanoaxenparia. Aixiro noxogaxe nonxanyotaxenparia ineni yatsipereabagetaxea. Tea nonxoge nonxenxiimataeroa tatarixa oita noxogaxeria naneni, xanyomataxa ontinirixaty notentagaxari Xirisito ixamaxea, osi noxamapitsataxero mayatiro noxogagebetaria. ¹¹ Noxogaxetari naniaanae in pogini nobasigaxenpara inenixu nonxanyotasanoaxenparia.

Ipirinibentabagetiria Paboro

¹² Tea aryo nonxante noxanyotaxero maixa, xantanxitsya aryonpatyo nopirinibentanaxerori tyapae aryonpaniri nonxanyotasanoaxenpariri Jesoxirisito, irotari yabisaaxobitaxena. ¹³ Napigematsaegine, noneaxa tetyasano nonxanyotasanoaxenpari, xantanxitsya tea nonxoge nonxenxiaxotaenparoa tyaxa noxantabetara pairani, onti noxogaxe aryonpara nonpomirintsibentabagetanaxeroa nonxanyotasanoaxenparia. ¹⁴ Aryo nonxanyotanaxenpa maixa xigonxiro inxaemaxenara Tasorentsi noataxea nobasigimotaxeria janta xurayo nonxanyotasanoaxenparia Jesoxirisito. ¹⁵ Mayaniri xematsasanoigiriria aryoty inxanyoigaxenpa maixa inxogasanoigaxea inxanyotasanoigaxenparia ineni. Ainyorixa pasini xantatigaigaxeroria ixenxiaigaxeroa tsitsyata irogatagaigaxeri

Tasorentsi. ¹⁶ Xantanxitsya aneniegi tsame anxenaxagaigaxeroa mayatiro yogatagaigaxairia ineni.

Inxanyoiganaxenparia Paboro

¹⁷ Napigematsaegine, negintetasanoigenpa pinxanyoigaxenara naneni nonegintetasanobagetara, aixiro pinxanyoiganaxenparia mayaniri xanyoigaxenaria naneni, ¹⁸ ainyotari tobaeni teria ineginteigenpa onti yobetsixabageigaxeroa teria ontyapaete xanyomataxa tenirixatyo inxamabentaigae Xirisito xorosixu. Noxantaigabetaxenpityo omirinxaxa, xantanxitsya maixa nonxantutai-gaenpityo aixiro tsitsyana pixanyoigarixari ineniegi. Naneni nasinonxaxobageigaxarityo yogaegi xanyoiganxitsyaria maixa noragatsixaiganaxarityo, ¹⁹ ineniegi iriaigaxetari paraserixu. Ontitari ipirinibentaigi isexa, tea inpasibentagaigumatenparo yobetsixagise-bageigaxeroa teria ontyapaete, onti yabentaxobageigaxero. Intagati ixenxiaxogeigaxe xipatsipagexutiria. ²⁰ Xantanxitsya aneniegi agataigaxe onti aigaxe xurayo anxantaxani abasigasanoigaxenpa janta. Irotari maixa agiantaigaxaria iripigaatea Atinxami Jesoxirisito bisaaxoigaxairia, iritari tentaiganaxaeme. ²¹ Jantari iroboxapaaxea inxantatigaxagaigapaaxae tyapae anxanyotasanoigaxenpariniri ineni. Maixari maixa tea anxusogamaneigenixa, xantanxitsya inxantatigaxa-gapaaxero abatsaegi tyapae anxanyotasanoigaxenpariniri ineni osi jara aneimaigairo agamane. Onti inxantatigaxagantaigaxaero iragabeane yagabeantaroria mayatiro.

Ixantaigaxeria irisineventaigaxenparia Atinxami

4 ¹ Maixa, napigematsaegine, irotari nonxantantaigaxenpiria jatanatsyara pinxematsatasanoiganaxeri Atinxami. Naneni nopintsatasanotaxa nonxamosoigaxitenpia, notasanoigaxenpitari. Bineniegi pogisineasanoigaxena, bintiegitari nosinebentabageigaria. ² Ogari Eboria ontiri Suntixe noxogaxe tyapaetyara agabaxagaigaenpa onxemabaxagaigaenpara, ontiegitari xematsaigiriria Atinxami Jesoxirisito. ³ Maixa bineni, napigematsatene notsipatanotaria,

noxogaxe pinxantaigaxeroa ogametiabaxagaigaenpara obasigaigaeniri tyapae. Oneniegitari notsipaigaxa pairani natsipereabentaigaxeroa Niagantsi Tyapaeri noxenxiacobageigaxeria Jesoxirisito. Inti notsipaigaxa aixiro Xirimente intiegiri pasini napigematsaegine tsirinxaxoiganxitsyaria janta xurayo yotsirinxaxotantaigaxariria Tasorentsi mayaniri inxantaxaniria irobasisaigaxenpa.

⁴ Omirinxara pisinebentaigaxenpari Atinxami. Nonxantutaigaenpityo aixiro sineigenpa. ⁵ Pinxabintsaantabageigaxea jara pipugatsatantabageiga tyapae inelasanogaxenpiniri mayaniri pobasigasanoigaxa tyapae, paenityatari iripigaate Atinxami. ⁶ Jara tatoita pobanxinabentabageigaa, onti piniaigaxeri Tasorentsi pinebiigaxeria tatarixa pixogaxogeigaxa, aixiro pinxantaigaxeria pisinebentaigaxari ixabintsaabageigaxenpia. ⁷ Pinxanyoigaxenparixa maixa aryo pinxante irogisineasanoigaxenpi pisurexu janxia pobanxinabageigaa, pairotari abisaxe otyapaetaxea yogisineantia ineni, abisaxero mayatiro agataigaxeria aneniegi. Aryotari onxanyotaxenpari maixa pixematsaigaxeritari Jesoxirisito pitentasanoigaxaria.

Inxenxiiagaxenparoa tyapaeripage

⁸ Maixa, napigematsaegine, panibati nonxantaigenpi noxogaxe pinxenxiiagaxeroa mayatiro tyapaeripage. Pinxenxiiagaxeroa arisanoria teria amatabitante, aixiro onti pinxenxiiagaxenpa pairoria abisaxe isinebentaxaroa Tasorentsi. Pinxenxiiagaxenpa aixiro tyara pinxantaigaxenpa pinegintebageigaxeria pitobaireegi, aixiro pinegintebageigaxenpara bineniegi. Aixiro pinxenxiiagaxenpara tyara pinxantaigaxeri pitobaireegi pinxabintsajaigaxeria. Intagati pinxenxiiagaxenpa tyapaetyaria ogisineanti. ⁹ Pairani nobasigimoi-gutinpia pixemaigaxena nogatagaigaxenpiria, aixiro pineaigaxena tyara noxantaxa. Maixari maixa noxogaxe pinxenaxagasanoigaxeroa mayatiro nogataigaxenpiria, aixiro pinegintebageigaxenpara pinxanyoigaxenpara naneni nonnegintetasanotara. Pinxanyoigaxenparixa maixa yogari Tasorentsi irobasisagaxagaigaxenpi tyapae janiri tatoita pobanxinabentumaigaa.

Piripoxuniria ixabintsajaigaxeria Paboro

¹⁰ Maixa nosinebagetaxatyo xara, aixiro nosinebentaxari Atinxami noneaxea pixenxiixotasanoiganaanara jerotyto pixabintsaan-taigaanaria. Xantanxitsya tea nonxante pimagisantaigabetaxena pairani, nogataxetari pixenxiixoigabetaxenatyto xantanxitsya tea pagabeaigenixa pinpaxagantaigenara. ¹¹ Aixiro tea aryto nonxante noneaxea noxogaxobagetaxara, jataxetari nogametanaxa noxantaxania nosinebagetaxa, aryorixa jara tatoita nasintumata tyapaetaxetyo. ¹² Nogatasantaxetari tyara nonxantaxenpa nantsipereaxobagetaxenpara. Aryorixa nonxogaxobagetaxenpa ontirixa jara, aryorixa nontasegaxe ontirixa ontimaxe tobaeti noseaxatxenparia, xantanxitsya jaratyto tatoita nasinonxaimata, nosinebagetaxenpa, ¹³ nagabeagetaxerotari mayatiro ixogagetaxeria Tasorentsi, intitari gabeaxagaxena Xirisito. ¹⁴ Xantanxitsya maixa nosinetaxa pixabintsajaigaxenara pipaxagantaigaxenara noxogaxogetaxaria. ¹⁵ Naneni nogataxe tea pimagisantaigero bineniegito tyara oxantaxa pairani natyaenxara xenxiixotaxero Niagantsi Tyapaeri Maseronixaxu, inpo noatanaia parixoti. Pogataigaxetari panirotyto pixantaigaxara bineniegito Piripoxuniria pixabintsajaigaxenara pipaxagantaigaxenara noxogaxotaxaria, maneri pasini xematsaigatsyaria paxagantaigaxenameria. ¹⁶ Xanyotari ainyotyana Tesaronixaxu pipaxagantaigaxenatyto aixiro, xantanxitsya teatyto patiro pinpaxagantaigena, pimatutaigaa-natyto aixiro. ¹⁷ Nosinetaxa noneaxeroa pipaxagantageigaxenaria, xantanxitsya paiotyto nosinebagetaxa nogataxetari inxabintsajaigaxenpia Tasorentsi, ineaxetari ineni pipaxagantageigaxenara. ¹⁸ Maixa inti magetaxenaro Jepaperorito pipaxagantageigaxenaria, xigonxiro ogagetaxero mayatiro noxogaxogetaxaria, aityotyta onagetai. Naneni noneaxe onti patsipereabentaigaxena xanyomataxa irinirixatyto pipaigaxe Tasorentsi. Ineni isinebentaxarotyto, ineaxerotari tyapaetaxe. ¹⁹ Ineni yasintasanobagetaxa mayatiro. Maixa inxabintsajaigaxenpi inpaigaxenpiro mayatiro pixogaxogeigaxaria, ineigaxenpitari pixematsaigaxeria Jesoxirisito. ²⁰ Inxantaxani irisinebentaxenxani Apa Tasorentsi, jara oxaratumati irisinebentaxenxania. Aryto onxanyotaxenpa.

Ixamantaiganairia ixenxiaigaxaria mayaniro

²¹ Xamantaigeri mayaniro xematsatasanoigiriria Jesoxirisito ainyo noxenxiaxoigari. Yogari napigematsaegine notsipaigaxaria ixogaigaxe pinxemaxoigaxeria ainyoegi ixenxiaxoigaxenpi. ²² Aryo ixanyoigaxa mayaniro xematsaigatsyaria basigaigatsyaria jaxa ixogaigaxe pinxemaxoigaxeria ainyoegi ixenxiaxoiginpi, irisanoty xogaigan-xitsya pinxemaxoigaxeria tabageigatsyaria ibanxoxu xobeenxari Sesa. ²³ Maixa, napigematsaegine, noxogaxe inxabintsaabageigaxenpia Atinxami Jesoxirisito. Aryo onxanyotaxenpa.

PABORO YOTSIRINXAIGAXENERIA TESARONIXAXUNIRIA

Ixamantaigaxeria tyapaetya inaxe

1 ¹ ¿Ainyoeginpi bineniegí xematsaigatsyaria basigaigatsyaria xara Tesaronixaxu tyapaetyarixa pinaigaxe? Naneni ainyona jaxa tyapaetya nonaxe. Maixa notsipataxari Suribano intiri Timotero nontsirinxaignaxenia mayaniro bineniegí xematsaigiriria Tasorentsi intiri Atinxami Jesoxirisito. Noniabentaigaxenpi inxabintsaabageigaxenia intimaxagaigaxenia tyapae janiri tatoita pobanxinabentu-maigaa.

Ixematsatasanoigaxero Niagantsi Tyapaeri basigaigatsyaria Tesaronixaxu

² Omirinxá noniaigiria Tasorentsi noxantaigaxeri nosinebageigaxa noneaigaxenia pixematsatanobageiganaxeria Atinxami Jesoxirisito. ³ Aixiro omirinxá noxenxiiaigaxaro pipirinibentabageiganaxeroa mayatiro ixogagetiria ineni. Pixantaxani pantabagetagantsiiganaxeneri, potasanoigaxaritari. Aixiro patsipereaxobageiganaxa mayatiro, pogiaigaxeritari iripigaatea inpogini. ⁴ Napigematsaegine, nogataigaxe yotasanoigaxenpi Tasorentsi, aixiro ixogaxagaigaxenpi pinxematsatasanoigaxeria. ⁵ Jantari noxenxiimoigaxenia noxamantaigaxenia tyara ixanta Tasorentsi yabisaaxotantia tea noniaigenpi xogapage, intitari gabeaxagaigaxena Isure Tasorentsi. Aixiro nogatasanoigaxe oga Niagantsi noxenxiimoigaxenpiria onti Arisanoria. Bineneigí pineasanoigaxena tyara noxantaigaxa nobasigimoigutinpia. Noxanyotantaigaxaroria maixa onti tyapae pogatasanoigaxeniri. ⁶ Inpo pineaigaxenara pimaiganaxa bineneigí pixanyoiganaxena naneneigí,

aixiro pixanyoiganaxari Atinxami. Patsipereabageigabetaxatyoxantaxitsya pisinebentaigaxaro noxenxiimoigaxenpiria, intitari gisineaigaxenpi Isure Tasorentsi. ⁷ Jerotyoro iroro ixemaxoigaxenpi mayaniro xematsaigatsyaria Maseronixuniria intiegiri aixiro Jaxayaxuniria ixanyoiganaxenpi bineniegi. ⁸ Xantaxitsya tea patiro onxemaxotenxani Niagantsi Tyapaeri Maseronixu ontiri Jaxayaxu, oxemaxotabunxanityo aixiro parixotipagexu, apagiteaxobagetanaxatari. Aixiro ixemaxoigaxenpi mayaniro pixematsatasanoigaxeria Tasorentsi, jerotyoteanixa onxogaxotaenxani nonxenxiaigaxeananeniegi. ⁹ Ixenxiixoigaxenpitari mayaniro iniaxoigaxenpi tyara pixantaigaxa pisinebentaigaxaroa noxenxiimoigaxenpiria pairani noaigaxitia noxamosoigaxitinpia osi poxageiganaxeri pipegagigabeteria pitasorentsite xogapage iritya pixematsatanobageiganaxe Tasorentsisanoria teria ineero igamane. ¹⁰ Aixiro ixamantaxoigaxenpi ixantaigaxea xantaxani pogiaigabaxeria iripigaatea Jesosi Itomi Tasorentsi yoganiairia, iritari bisaaxoigaxairia janiri yotsimanxaigajai Tasorentsi inopgini.

Tyara ixantaxa Paboro inaxea Tesaronixaxu

2 ¹ Maixa, napigematsaegine, pogataigaxe pairani noaigaxitia noxamosoigaxitinpia tea aryo noaigute xogapage. ² Aixiro pogataigaxe jantari natyara boxanxitsya Piripoxu natsipereabageigaxetyo xara yotsimanxaigaxenara Piripoxuniria, xantaxitsya inpo noboxaigaxe bineniegixu isintsitagaigaxena Tasorentsi noxenxiimoigapaaxenpia noxamantaigaxenpi tyara ixanta Tasorentsi yabisaaxotantia. Itimaigabetaxatyotobaeni tsimanxaigaxenaria, xantaxitsyananeniegi teatyonontsarogaige. ³ Onti noxenxiaxogantsibageigaxero Niagantsisanoria, tea nogagumaigero. Tea nonxenxiiagero tatanpa nagantaigaxenparo naneniegi, aixiro tea namatabitantaige. ⁴ Ixogaxagaigaxenatari Tasorentsi nonxenxiobageigaxeria nonxamantaigaxeria mayaniro tyara ixanta yabisaaxotantia. Aryo noxanyoigiro maixa noxenxiabageigia. Tea ineni nonxogaige nogisineaigaxeria matsigenxa, intitari noxogaigaxenogisineaigaxeria Tasorentsi neasanoigajairia aneniegi tyaxa axantaiga

asureegixu. ⁵ Pogataigaxetari bineniegí tea aryo noniaigenpi nonxogaigaxea nogisineaigaxenpia, aixiro tea namatabinaigenpi pinpaigaxenaniri xorixi, ineaxetari Tasorentsi onti arisano noxantaigaxenpi. ⁶ Naneniegí tea nonxogumaige pinxanyotagai-gaxenara xanyomataxa nantiegínirixatyó pitinxamiegí, bineniegíríxa íntiegíríxa pasíní. ⁷ Nagabeaigabetaxatyó nonperaigaxenpia, nantiegítari íromítiganxaneege Xírísító, xantanxítsya tea aryo nonxanyoige maíxa, ontítýo tsítsyanísano nonegíntegíaxenpi noxanyotagaigaxenpi jananexiegí ogímonxaígíría íríníro. ⁸ Páírotyó notásanobageigaxenpi, jerotyó tea páíro nonxogaige nonxamantaigaxenpia tyara íxanta Tasorentsi yabísaxotántía, xanyotari nonxamabentaigaxenpia nonxamabentaigaxenpítýo.

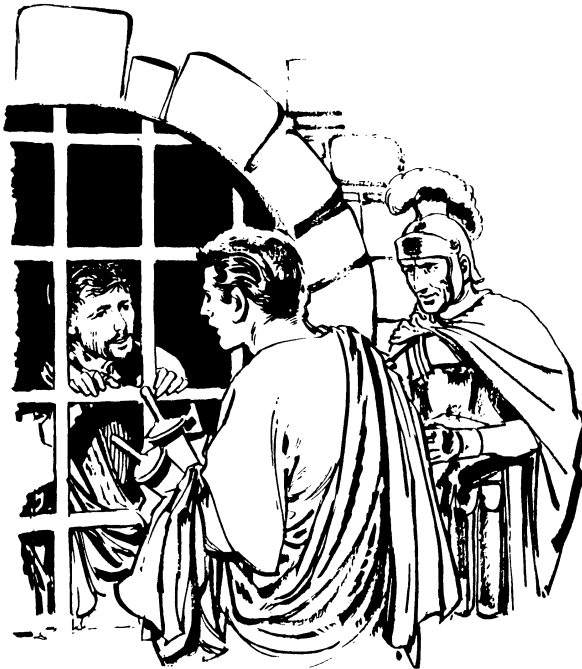
⁹ Napígematsaegíne, aínýoroxa píxenxiaígáro tyara noxantaígaxa naneniegí nantabageígaxea nosígopíbentabageígaxeroa nosexa janírí natsípereaxagumaígínpi bineniegí pinpaigaxenaroa xogapage tyapae nonxenxiimobageigaxenpia. Aryo noxanyoigaxero maíxa nantabageígaxea xutagítéríxu ontírí aixíro tsíténígetíxu. ¹⁰ Bineniegí píneaígaxena, aixíro Tasorentsi íneaígaxena nonegíntebageígaxara tea nobetsixumaige tería ontyapaete. Aixíro noxenaxagasanoígaxero mayatíro íxantagetíría Tasorentsi tyapae íneaígaxenanírí mayaníro tea tataxona nobetsixumaige tería ontyapaete. ¹¹ Aixíro píxemaígaxena nosítsítagaígaxenpia noxantaígaxenpia jatanatsýara pínxematsatásanoígánaxería Tasorentsi, ontírí aixíro nogisineaígaxenpia noxanyotagaigaxenpi bíntiegínirixatyó notómiegí. ¹² Nogátasanoígaxenpi noxantaígaxenpia tyara pínxantaígánaxenpa pínegíntebageígaxenpara tyapae írísínebentaígaxenpínírí Tasorentsi. Írítari xogaxagaígaxenpi otyara píntentaígaxenparía ínpogíní ínpegaxenpara ígobeenxaríegíte mayaníro pínxanyoígaxenparía ínení íxobeenxatía. ¹³ Omírínxa noxantaígaxerí nosínebageígaxa, noneaígaxetari noxenxiimoígaxenpíroa Íríníane píxémísántaígábaxero píxématsaígábaxero, píneaígaxetari íntí síntaro Tasorentsi, tea ínení síntaígenparome matsígénxa. Írotari Íríníane síntítagaígaxenpíría bineniegí xematsaígatsýaría.

¹⁴ Napigematsaegine, jantari pairani yotsimanxabageiganaxenpia pitobaire yatsipereaxagaigaxenpia onti pixanyoigaxari xematsaigiriria Jesoxirisito basigaigatsyaria Joreaxu patobentageigariria Tasorentsi. Aryotari ixanyoigaxari ineniegi aixiro yatsipereaxagaigaxaria irapijorioegitene teria inxematsaige. ¹⁵ Ineniegitari jorioegi ginoriaxagantaigaxeriria Atinxami Jesosi ixanyotagaigaxaria yoginoriaigaxeria pairani xamantantaigatsyaria. Xanyotari naneniegi yotsimanxaigaxena yatsipereaxagaigaxena, pairotari yotsimanxantagaxe jeroty Tasorentsi tea tsoeni irisinebentumaigenpari. ¹⁶ Pine maixa nogataigaxeria teria ineniegi jorioegi tyapae irabisaaxoigaxenxaniniri ineniegi aixiro, teaty inxogaige, ontityo yonabentaigabetaxena. Jantari ixanyoigaxara maixa aryonpatyo yobetsixabageiganaxeri teria ontyapaete osi yotsimanxasanoigaxari Tasorentsi.

Ixogabetaxa Paboro inxamosoigaaterimea Tesaronixaxuniria

¹⁷ Napigematsaegine, pairani noxaiganaxenpia xara Tesaronixaxu teaty noneaigabetaenpi, xantanxitsya ainyoty noxenxiaxoiginpi, tea nomagisantaigenpi, omirinxatari noxogaigabetaxa nonxamosoigaa-tenpimea. ¹⁸ Irootanaxetyo noboxaigaxemea, naneni xogasanotanxitsya noboxaxea, xantanxitsya tea nagabeaige, intitari xanyotanxitsya Satanasi yonabentaigaxenara. ¹⁹ Xantanxitsya maixa noxogaxe nonxantaigaxenpia tata nogiasanoigaxe naneniegi. Ontityo nogiasanoigaxe iripigaatea Atinxami Jesoxirisito, inpogini nontentaigaxenpia nonxantaigaxeria: “Neri yogaegi noxematsatagaigaxeria”. ¿Tsini gisineaigaxename? ¿Tsini nosinebentasanogaxenpa inpogini? Bintiegityo nosinebentaigaxenpa. ²⁰ Arisanoni bintiegi gisineasanoigaxenameria, aixiro bintiegi nosinebentasanogaxenpa.

3 ¹Inpogini noxogasanotaxetari nonxemaxoigaxenpia, tea nagabee nantsipereaxotaenpara, irotari noneantaxaria tyapaetaxe panibani nonae naneni Atenaxu ²tyapae nomitiganxaxeriniri Timotero inxamosoigaxitenpia. Ineni intitari apigematsaegine notentasiigaria noxenxiabageigiria Xirisito tyara ixanta yabisaaxotantia. Noneaigaxe iragabeaxe irogatasanoigaxenpia, aixiro isintsitagai-gaxenpia ³janiri tsini paxuanaxero ixematsatanotiria ineaxea yatsipereaxagabagetunxania, pogataigaxetari ixantaxe Tasorentsi antsipereabantaigaxeria Xirisito. ⁴Jantari nobasigimoigutinpia noxantaigaxitinpi noxanti: “Inpogini antsipereabageigaxe”. Maixari maixa mataxa pineaigaxero bineniegi atsipereantunxania. ⁵Inpogini noxogasanotaxetari nonxemaxoigaxenpia nomitiganxantaxariria Timotero

inxamosoigaxitenpia ineigaxitenpia ainyotyaxara pixematsatasanoigiri Xirisito. Ontitari noxenxiata noxantaxe: “Inpa aryoxa yamatabinaigairi xamagarini. Irobentia maixa ontiroxa noxenxiimoigaxeri xogapage”.

⁶ Maixa pigaa Timotero ixamosoigaxitinpia ixamantaigapaaxena aryonpatyo pixematsatasanoiganaxeri, aixiro potasanotantaiganaxa. Ixamantaigaxena pixenxiixoigaxenara pixogasanoigaxea pineaigaenara pixanyoigaxenara naneniegi noxogasanoigaxea noneaigaatenpia. ⁷ Natsipereabageigaxe posante, aixiro yatsipereaxagabageiganaxena pasini matsigenxaegi, xantanxitsya pogisineasanobageigaxena noxemaxoigaxenpia aryonpa pixematsatanobageiganaxeriri Atinxami Xirisito. ⁸ Arisanotyo nosinebageigaxa noxemaxoigaxenpitari pixantaxania pixematsatanobageiganaxeri tea panpaxuaigumataeri. ⁹ Jerotyo naneniegi noniaigiria Tasorentsi noxantaigaxeri nosinebentabageigaxarityo xara, pairotari yogisineasanobageiganaxena noneaigaxenpia pixematsatasanoiganaxeria, aixiro bineniegi pogisineasanoiganaxenara. ¹⁰ Omirinxatyo xutagiterixu ontiri tsitenigetixu noniaigaxeri Tasorentsi noxantaigaxeria noxogaigaxea nonxamosoigaxitenpia nogatasanoigutenpia tetyaria pogatasanoigero. ¹¹ Noxogaigaxe irisentaigaxenara Apa Tasorentsi intiri Atinxami Jesoxirisito nagabeaigaxeniri noboxaigaxitea nonxamosoigaxitenpia. ¹² Aixiro noxogaigaxe iragabeaxagaigaxenpia aryonpaniri pontabaxagasanoiganaxenpari, aixiro aryonpaniri pontasanoiganaxenpariri mayaniro matsigenxaegi pinxanyoiganaxenara naneni notasanoiginpia bineniegi. ¹³ Aryo pinxanyoigaxe maixa tyapae isintsitagaigaxenpiniri Tasorentsi pisurexu janiri pobetsixaigai teria ontyapaete onti pinegintetasanobageiganaxenpa. Inpogini iripigaatea Atinxami Jesosi intentagaigaxenparia mayaniro xematsaigiriria ineigaxenpi Apa Tasorentsi negintebageigaxabi.

Tyara inxantaxenxani irogisineaxenxania Tasorentsi

4 ¹ Napigematsaegine, pairani nogataigaxenpi tyara pinxantaiga-xenpa pinegintebageigaxenpara tyapae irisineigaxenpiniri Tasorentsi, inpo pixematsatasanoiganaxena noxantaigaxenpiria. Maixa nonxantutaigaenpityo aixiro aryonpara pinxanyoiganaxenpari maixa, intitari xantanxitsya Atinxami Jesosi. ² Bineniegi pogataigaxetari onti nogataigaxenpi mayatiro ixantaigaxenaria, ³ ixogaxetari Tasorentsi pinegintetasanobageigaxenpara pinpirinibentaigaxeroa ixogagetiria ineni. Jara piatasii giro tsinaneegi teria oneniegi pasiegi pixoriigiria. Aryo onxanyoigaxe tsinaneegi jara oneaigi pasini surariegi teria ineniegi asiegi oxoriigiria. ⁴ Yogari surariegi noxogaxe irogataigaxea tyapaetaxe inxoriigaxea tsinane, xantanxitsya negintetyara irogataigaxero inxoriigaxeroa. ⁵ Jara ixanyoigari yogaegi teria inxematsaigeri Tasorentsi ixatsagemaigiroa tsinaneegi xogapage. ⁶ Aixiro tea nonxoge oneaxotantabagetenxania tsinane. Noxantaigabeta-xenpityo pairani, xantanxitsya maixa nonxantutaigaenpityo aixiro, irotsimanxabageigaxerityo Atinxami mayaniro xanyoigaxeroria maixa, ⁷ teanixa iroro irabisaaxobiigae Tasorentsi tyapae jatanatsyara abetsixageige posantepage teria ontyapaete. Ontitari yabisaaxobiigaxai anegintebageigaxenpara anpirinibentaigaxeroa ixogagetiria ineni.

⁸ Nonxantantaigaxenpiria tsinirixa yoga teria inxogaige inxematsaigeroa oxa nogatagaigaxenpiria tea naneniegi inpugatsaigenpa, intityo ipugatsaigaxa Tasorentsi mitiganxaxeriria Isure irobasisigaxenpara isureegixu. ⁹ Nogataxe Tasorentsi yogataigaxenpi pontabaxagaiganaxenpara. Irotari maixa jara notsirinxaignpi nonxantaigaenpia aixiro. ¹⁰ Aryotari pixanyoigaxari maixa potasanoigaria mayaniro papigematsaegine basigageigatsyaria Maseronixaxu, xantanxitsya noxogaxe aryonpa pontasanobageiganaxenpariri. ¹¹ Tyapaetyara pobasigaigaxenpa. Intagati pinpirinibentabageigaxe pasipageegi pantane, jara onti pantaxotantabageigi. Tsitsyataty pantimobageigaxenpa bineniegi jara poberaantabageigi, onti pinxanyoigaxenpa noxantaigaxenpia ¹² tyapae janiri ipomatsanaiginpi pasini teria

inxematsaige, aixiro tyapae ontimagetaxeniri tatapagerixa oita pixogaxogeigaxaria.

Tyara onxantanaxenpa inpogini iripigaatea Atinxami

¹³ Maixa noxogaigaxe pogataigaxea tyara inxantaiganaxenpa inpogini apigematsaegine xamageiganxitsyaria tyapae janiri pasinonxaabageiga pinxanyoigaxenparia teria inxematsaige, teanixa irogataige anianaenxania. ¹⁴ Aneniegi agataigaxetari ixamabetaxa Jesosi inpo yanianai. Aixiro agataigaxe aryo inxanyotagaigaxenpari Tasorensi iroganiaigaeria mayaniro xamageiganxitsyaria xematsaigiriria Jesosi tyapae intentaigaxenpariniri inpogini iripigaatea. ¹⁵ Yogataigaxenatari Atinxami nogatantaigaxaria aneniegi tetyaria anxamaige iripigaatea ineni jara axetyo jibaigiri xamageiganxitsyaria. ¹⁶ Oxetyotari inxaemaxe Atinxami irapatoitaigaxeria isaanxariite, inpo irimataxenpa yoga isaanxarite pairoria yabisabagetaxe inxaemaxe ineni ontiri aixiro ontibotaxenxani itibore Tasorensi, inpo iraguitapaaxe Atinxami osi intinajaiganae xematsaigatsyaria xamageigabetanxitsyaria iraniaiganaea. ¹⁷ Inpogini aneniegi tetyaria anxamaige antentaiganaxenpari ineniegi xamageigabetanxitsyaria jaigaxea mararoxu antonxiboigabaxenparia Atinxami xurayo, inpo osi anxantaxani antsipatasanoigaxenpari ineni. ¹⁸ Irotari nonxantantaigaxenpirira maixa pinxenxiaigaxenparoa oxa pogisineabaxagaigaxenpara.

5 ¹ Maixa, napigematsaegine, jara notsirinxaignipi nonxantaigaxenpia tyati iripigantaenpa Atinxami, ² pogataigaxetari onti inxomutagantapaaxenpa inxanyotapaaxenpari xosinti yoboxia tsitenigetixu inxositea. ³ Aryoni onxanyotaxenpari maixa inxantaigabetaxenpa mayaniro: “Maixa tyapaetya anabageigaxe jara tatoita gumaigai”, xatsixetyo irotsimanxaigaxenpari Tasorensi iratsipereaxagabageigaxeria, tyanpatyo iriaigaxe. Onti onxanyotaxenpari oxatsitaxotia tsinane xatsixetyoa oxemabaxero oxatsitanaxea, tyanpatyo oatea xara. ⁴ Xantanxitsya bineniegi tea aryo pinxanyoigenparinixa teria inxematsaige. Irotari jara aryo ixanyotagaiginpiri

ineniegi inpogini inxomutagaigapaaxeria. ⁵ Bineniegi bintiegitari xutagitetaoiganxitsyaria pixematsaigiritari Xirisito, jerotyogogiantaigabaxariria iripigaatea, teanixa aryo anxanyoigenpari betsixaigatsyaria teria ontyapaete mapunasetaxoiganxitsyaria. ⁶ Ineniegi tea inxenxiimaigero iroboxantaenparia Atinxami, xanyomataxa ontinirixatyto imagaigaxe, xantanxitsya jara axanyoigari ineniegi. Tsame agiaigabaeria anegintetasanoigaxenpara. ⁷ Yogari magaianxitsyaria onti imagaigaxe tsitenirixu. Aryo ixanyoigaxa aixiro sinxiiganxitsyaria onti isinxiiga tsitenirixu. ⁸ Xantanxitsya aneniegi onti axutagitetaoigaxe axematsaigaxeritari Atinxami, jerotyotsame aryonpara asintsitasiiganaxerori mayatiro teria ontyapaete anxematsatasanoiganaxeria Tasorentsi, aixiro antabaxagasanoiganaxenpara ontiri aixiro agiaigabaxea agaxenpara xutagiteri jatantaigaxenparia xurayo antsipaigaxenparia Jesoxirisito bisaaxoigaxairia. Anxanyoigaxenparixa maixa aryonpatyo anxenxiiaiganaxerori tyapaeripage. ⁹ Teanixa inxante Tasorentsi ixogaxe irotsimanxaigaxaea, ontitari ixantaxe ixogaxea irabisaaxoigaxaea janiri aneaigairo agamane, aryoanxiniri axematsaigaxeria Atinxami Jesoxirisito. ¹⁰ Ineni ixamabentaigaxai tyapae antentaigaxenpariniri inpogini iroboxaatea ainyotyarixa aniaigaxe ontirixa mataxa xamaigaxai. ¹¹ Jerotyot nonxantantaigaxenpiria pogisineabaxagaigaxenpara, aixiro pisintsitagabaxagaigaxenpara, pinxantaxania pinxanyoiganaxero maixa.

Ixamantaiganairia

¹² Maixa, napigematsaegine, noxogaxe pinxemisantaigaxeria yogaegi ixogaxagaigaxeria Tasorentsi irogataigaxenpia, aixiro isintsitagaigaxenpia pinxenaxagasanoigaxeroa ixantaxeria Atinxami. ¹³ Omirinxa ipirinibentabageigaxenpi yogataigaxenpia, irotari nonxantantaigaxenpiria pinpinxatsaigaxeria, aixiro pisinebentaigaxenparia. Aixiro noxogaxe pintsipabaxagaigaxenpara pobasigaigaxenpara tyapae. ¹⁴ Pinxanomajaigaxeria perantiegi, pisintsitagaigaxeria tsarontiegi intiegiri aixiro tetyaria isintsitasiigero tatarixa oita

boxasiigaxeriria, pantsipereaxoigaxenparia mayaniro. ¹⁵ Tyaxa inxantaigaxenpi papigematsaegine jara pipugaigari, onti pinxabintsaabaxagaigaxenpa, aixiro pinxabintsajaigaxeria mayaniro. ¹⁶ Pinxantaxania pisinebentaigaxenpari Tasorentsi. ¹⁷ Pinxantaxania piniaigaxeri. ¹⁸ Aryorixa pobasigaigaxenpa tyapae ontirixa pantsipereabageigaxe, xantanxitsya pinxantaxania pisinebentasa-noigaxenpari Tasorentsi, irotari ixogaxe ineni, bintiegitari xematsaigiriria Jesoxirisito.

¹⁹ Pinxematsatasanoigaxeria Isure Tasorentsi tyaxa inxantaigaxenpi iriniasurentaigaxenpia. ²⁰ Aixiro jara pipomatsatumaigiri xamantan-taigatsyaria, ²¹ xantanxitsya oxetyo pinxemisantaigabaxeri yogataigaxenpia, inpo pineaigaxerixa xatinxa yogaxero aryo pinxante pinxematsaigaxerityo. ²² Ogari mayatiro teria ontyapaete jara pixenxiimaigaaro.

²³ Maixa noxogaxe irogisineaigaxenpia Tasorentsi janiri tatoita pobanxinabentumaigaa. Aixiro noxogaxe isintsitagaigaxenpia tyapae pinxenxiasanoigaxerini ineni, aixiro pinpirinibentabageigaxeroniri mayatiro ixogagetiria. Inpogini iroboxaatea Atinxami Jesoxirisito ineaigapaaxenpi negintebageigaxenpi. ²⁴ Nogatasanotaxe aryo inxanyotagaigaxenpi, intitari xogaxagaigaxenpi pinxematsatasanoigaxeria, aixiro inti xenaxagagetiroria mayatiro ixantagetiria. ²⁵ Maixa, napigematsaegine, noxogaxe piniabentabageiganaxenara.

²⁶ Pinxantaigaxeria mayaniro apigematsaegine ainyona noxenxiasanoigaari. ²⁷ Oxari oxa sanxebanti notsirinxaigaxenpiria maixa noxogaxe piniabantaigaxeneria mayaniro apigematsaegine patoitaiganxitsyaria xara, intitari xoganxitsya Atinxami Jesoxirisito.

²⁸ Maixa noxogaxe inxabintsabageigaxenpia Atinxami Jesoxirisito.

PABORO YOTSIRINXAXENERIA TIMOTERO

Paboro inti iromitiganxane Jesoxirisito

1 ¹ ¿Ainyonpi notomi Timotero tyapaetyarixa pinaxe? Naneni ainyona tyapaetya nonaxe. Naneni nanti iromitiganxane Jesoxirisito, intitari mitiganxaxena Tasorentsi Bisaaxoigaxairia, aixiro inti mitiganxaxena Atinxami Jesoxirisito agiaigairia iripigaatea intentaiganaxaea xurayo anxanyotasanoigaxenparia ineni. ² Timotero, bineni binti notomisanoria, nantitari xematsatagaxenpi. Noniabenta-xenpi inxabintsaabageigaxenpia Apa Tasorentsi intiri Atinxami Jesoxirisito intsarogaxagaigaxenpia irobasisgaxagaigaxenpia tyapae janiri tatoita pobanxinabentumataa.

Tsitsyania yamatabinaiginpixari matagabageigatsyaria

³⁻⁴ Pairani noatanaxea Maseroniaxu noxantanaxenpi pinxantaxania pobasigaxenpa Jepesoxu. Maixa nonxantuta-enpityo aixiro pinxantaxania pobasigaxenpa xara, ainyotari gatagantabageigiroria pasini teria iroro Niagantsisanoria, onti ipirinibentabageigi ixenxiaigiria pairanipageniria, iniabantaxoigaxero

ibairopage gonteireiganaxeriria osi ixenxiaxotaxeri. Onti ipirinibentabageigiro xogapage. ¿Matsi tyara inxantaigaxero?, irotari oxenantaria yotsimanxabaxagaiganaxara, aixiro tea iroro ixogagetiria Tasorentsi. Ogari ixogagetiria ineni ontitari anxematsatasanoigaxeria Jesoxirisito, aixiro anegintebageigaxenpara. Maixa, bineni Timotero, xantaigeri irapaxuaiganaxeroa oga yogatagantagisebageigiria.

⁵ Noxogaxetari pinegintebageigaxenpara janiri otimi tatanpa gipasibentaigaxenpine, aixiro pinxematsatasanoigaxeria Tasorentsi tyapae pagabeaigaxeniri pontabaxagasanogaxenpara. ⁶ Ainyoegitari ixonogagarantaigaxa onti ixantatigaigaxero yogatagantaigaxea, tea aryo inxanyoigae aneniegi agatagantaigia, onti iniasibageigaxaro xogapage. ⁷ Ixogaigabetaxa irogatagantaigaxeromea yotsirinxaxotanaxeria Moisesi xanyomataxa arisanonirixatyo yogatasanoigaxero, xantanxitsya teaty irogatumaigero tatoita onxantaxea, onti iniasiiiganaxaro xogapage.

⁸ Aneniegi agataigaxe mayatiro yotsirinxaxagaxeriria Tasorentsi Moisesi onti pairoria otyapaebageti, xantanxitsya intagati xogaxotanxitsya ogataxenxania tsini yotsirinxaxagantaigaxene janiri oxomutagani. ⁹ Agatasanoigaxetari tea ineni irotsirinxaxagantaigene xematsatasanoigiriria, intitari yotsirinxaxagantaigaxene teria inxematsatantabageige intiegiri pugatsatantabageigatsyaria. Aixiro inti yotsirinxaxagantaigaxene pairoria yotsimanxantabageigi, intiegiri betsixagisebageigatsyaria posantepage, intiegiri teria inxematsaigeri, intiegiri ginoriaigiriria iriri ontirixa iriniro intiegiri mayaniro ginoriantabageigatsyaria. ¹⁰ Aixiro inti yotsirinxaxagantaigaxene jatasiigiroria tsinane, aixiro tsinaneegi jatasiigiriria surari. Inti yotsirinxaxagantaigaxene gaigiriria irapisuraritene ixanyotagaxari tsinane, intiegiri jatasiigiriria matsigenxa iramaiganaxeneria ironperaigaxenparia, intiegiri tsoegaigatsyaria intiegiri xantaigatsyaria: “Ineaxena Tasorentsi tea nontsoegumatenpa”, xantanxitsya itsoegaigatyo. Aixiro intiegi yotsirinxaxagantaigaxene mayaniro betsixaigiroria tatarixa oita pasini oxantabitanteria Niagantsisanoria ¹¹ xamantaxotaxeriria Tasorentsi tyara ixanta yabisaaxotantia. Irorori

onti pairoria ogisineanti, aixiro irotari yomitiganxabitaxena Tasorentsi nonxenxiabagetaxeroa. Ineni inti pairoria ityapaebageti.

**Paboro isinebentari Tasorentsi ineaxeria inti
pairoria itsarogaxagantabageta**

¹² Nosinebentaxari Atinxami Jesoxirisito mitiganxaxenaria nonxenxiaxotaxeria. Iritari gabeaxagaxena, ineaxenatari nonxena-xagasanotaxeroa mayatiro inxantaxenaria. ¹³ Pairani pairotyo noniasibagebetari ineni notsoenxanabetaria, aixiro notsimanxaigabeta-xaria xematsaigiriria natsipereaxagabageigabetaria, xantanxitsya itsarogaxagabagetaxena Tasorentsi, ineaxenatari noxanyotaxeroa maixa onti tea nogate, tetyanixa nonxematsateri Xirisito.

¹⁴ Xantanxitsya inpogini ixabintsaasanobagetaxena ixematsatagaxenara, aixiro yagabeaxagaxena nontasanotantaxenpara nonxanyoigaxenparia mayaniro xematsatasanoigiriria Jesoxirisito.

¹⁵ Oxari oxa nonxantaxenpiria maixa onti arisanoria. Tyapaetaxe inxematsaigaxenara mayaniro. Inti yoboxasiigaxiti Jesoxirisito irabisaxoigaxeria betsixabageigatsyaria teria ontyapaete. Aryo ixanyotagaxena naneni nabisabagebetaxatari nobetsixaxea teria ontyapaete. ¹⁶ Xantanxitsya ineaxenara Tasorentsi noxanyotaxara maixa itsarogaxagabagetaxena tyapae oneaxenxaniniri samani yatsipereaxotasnobagetaxena Jesoxirisito tea irotsimanxumatena. Inpo ineigaxeroa tobaeni matsigenxaegi inxantaigaxe: “Irobentia maixa intsarogaxagasanoigaxenaroxa naneniegi aixiro”. Inpogini inxematsaigaxeria Jesoxirisito jara ineigairo igamane. ¹⁷ Irotari maixa nonxantantaigaxenpiria tsame anxantaxania asinebentaigaxenpari Tasorentsi anxantaigaxeria paio ityapaebageti, iritari Agobeenxari-gite xantaxaniria yobasiga, aixiro panirotyo ixantaxara ineni itasorentsitasanotaxea tea ineimatenxani, teanixa inxoneatumate. Aryo onxanyotaxenpa.

¹⁸ Maixa, notomi, noxogaxe nonxantaxenpia pinxantaxania pinxenxiabagetaxeri Xirisito, jara pimagisantumatiro ixantaigaxenpiria xamantantaigatsyaria pairani ixantaigaxea

pinpirinibentabagetanaxeroa pogatagantasanobagetanaxeroa Iriniane Tasorentsi”.¹⁹ Pinxantaxania pinxematsatasanobagetanaxe pinegintebagetanaxenpara, ixonogagarantaigaxatari ineaigabetaxaty yobetsixaigaxea teria ontyapaete xantanxitsya teatyo irapaxuaigero onti aryonpa jatanatsya yobetsixaiganaxeroa osi yapaxuaiganaxero ixematsaigabetaxaria.²⁰ Aryotari ixanyoiganaxerori Jimeneo intiri Ariantero. Irotari noxantantaxaria janxia itentagaigaari xematsaigatsyaria yapatoitaigara tyapae iratsipereaxagabageigaxeriniri Satanasi irogataiganaxeniri janxia iniasinaigaari Tasorentsi.

Tyara ixantagani iniagania Tasorentsi

2¹ Oxetyo noxogaxe nonxantaxenpia piniacobentaigaxeria mayaniro matsigenxaegi pinxantaigaxeria Tasorentsi intsarogaxagaigaxenparia, aixiro pinxantaigaxeria pisinebentaigaxari ixabintsabageigaxenpitari.² Piniacobentaigaxeria xobeenxaripage intiegiri aixiro mayaniro pitinxamipage pobasigaigaxeniri tyapae janiri otimi tatanpa pobanxinabentaigaenpa, onti pinpirinibentabageigaxe mayatiro ixogagetiria Tasorentsi pinegintebageigaxenpara.³ Tyapaetaxetari anxanyoigaxeroa maixa aniaigaxeria Tasorentsi Bisaaxoigaxairia, irotari isinebentaxa ineni.⁴ Ixogaxetari irabisaxoigaxeria mayaniro, aixiro ixogaxe irogatasanoigaxeroa Niagantsisanoria.⁵ Ainyotari paniro Tasorentsisanoria. Aixiro ainyo paniro niacobentaigiriria matsigenxa janiri yotsimanxaigiri Tasorentsi, iritari Jesoxirisito.⁶ Ineni ipimantaxa tsitsyata ixamabentaigaxeria mayaniro janxiniri yasintaigaari xamagarini, irityaniri sintaigaenparine Tasorentsi. Inpogini aganaxara xutagiteri ixogantaxaria Tasorentsi ogataxexania teria ogatabetenxani yomitiganxaigaxeri iromitiganxaneege inxamantaigaxeria mayaniro.⁷ Jeroty yomitiganxantaxenaria nonxenxiabagetaxea nonxamantaigaxeria mayaniro teria ineniegi jorioegi tyara ixanta Tasorentsi yabisaxotantia, aixiro nogatagantabagetaxeroa Niagantsisanoria.

⁸ Maixa noxogaxe nonxantaxenpia tyarixa panpatoitaigaxenpa yogari surariegi negintebageigatsyaria teria irotsimanxaigenpa ineniegi niaigaxerime Tasorentsi. ⁹ Pinxantaigaxeroa tsinaneegi negintetyara osapibageigaxenpa, jara oxogaigi oneaxagantaigaxenpara. Aixiro pinxantaigaxeroa jara onti opirinibentabageigi anpitsaigaxeroa ogisi. Aixiro jaratyo paio osinebentabageigaro nenxetsixi, xori, sapirontsipage ontirixa tatapagerixa oita punatasanotatsyaria. ¹⁰ Onti onpirinibentabageigaxe onxabintsaantabageigaxea. Aryotari ixogaxeri Tasorentsi onxanyoigaxenpara maixa tsinaneegi xematsatasanoi-gatsyaria. ¹¹ Ogari tsinaneegi onxemisantagantsibageigaxea ogataigunxania Iriniane Tasorentsi. ¹² Tea nonxoge ogataigaxeria surariegi abisumanaigaxeria, onti onxemisantabageigaxe. ¹³ Ixetyotari yobetsixaxe Tasorentsi Jaran inpo imataxero Jeba. ¹⁴ Inpo ogari Jeba oneni yoboxasitaxe xamagarini yamatabinataxeroa obetsixantaxaria teria ontyapaete, tea ineni iramatabinate Jaran. ¹⁵ Irotari ixantantaxaroria Tasorentsi antsipereabagetaxea ontomintaxenpara osi atsipereantaiganaxaria mayaniro tsinaneegi otomintaigaxara, xantaxitsya ineni irabisaxoigaxero mayaniro tsinaneegi onxantaxanirixa onxematsaigaxeri, aixiro onxabintsaantaigaxea, ontiri aixiro onxenxiasanoigaxea tyara onxantaigaxenpa onegintetasanoiga-xenpara osatyo.

Tyara inxantaigaxenpa sentaigiriria xematsaigatsyaria

3 ¹ Arisanoty nonxantaigaxenpi ainyorixa xoganxitsyaria inpegaxenpara sentaigiriria xematsaigatsyaria tyapaetaxe. ² Xantaxitsya yogari sentaigiriria xematsaigatsyaria inxantaxania inegintetasanobagetanaxenpa janiri otimi tatanpa inxantabitaxenxani onti ineaxenxani yobasiganobageti tyapae, aixiro inxoritumataxeara paniro tsinane intaganityo, jara ixogi pasini. Isintsitasitaxeroa mayatiro teria ontyapaete, irogatanotaxeara inxenxiabagetaxenparoa tyapaeripage, negintetyara irogaigaxeri itobaireegi. Tyapaetya iragaigabaxeri irogisabinxaigabaxeria xamosoigiriria, irogataxeara irogatagantabagetaxeara. ³ Jara isinxisebageta, jara yagasitantabageta onti

inxabintsaantaxe. Inxemisantaxobagetaxenpa mayatiro, aixiro jara isinebentabagetari xorixi irasintabiotaxenparia. ⁴ Irogataxea inegintebageigaxeria magimoigiriria, aixiro irogataigaxeria itomiegi inxematsatasanoigaxeria jara ipugatsatumaigari. ⁵ Jantari jarixa ixanyotiro maixa matsi aryo iragabeaxe inegintebageigaxeria mayaniro xematsaigatsyaria irisentaigaxeria. ⁶ Yogari ityaenxaria xematsatanxitsya tea ontyapaete inpegaxenpara sentaigiriria xematsaigatsyaria jaria onti irabentaxobagetanaxenpa inxanyotaxenparia xamagarini yabentaxotaxara jerotyo yotsi-manxantaxariria Tasorentsi. ⁷ Yogari sentaigiriria xematsaigatsyaria xante inegintetasanobagetaxenpara tyapae ineigaxeriniri teria inxematsaige aryo ixanyotiro maixa. Jantari jarixa inegintetasanota, onti iriniasinaiganaxenpari mayaniro osi iragabeaxeri xamagarini janxi ixematsataagani.

Tyara inxantaigaxenpa xabintsajaigiriria xematsaigatsyaria

⁸ Aryo inxanyoigaxe xabintsajaigiriria xematsaigatsyaria noxogaxe inegintebageiganaxenpara, aixiro inxenaxagasanoigaxeroa iriniane. Jara isinxisebageiga, aixiro jara yamatabinaigiri itobaireegi iragutaigaxeria igorixite xogapage. ⁹ Onti inegintetasanobageigaxenpa, aixiro irogatasnobageigaxeroa otyaria yogixoneaigaxai Tasorentsi teria ogatabetenxani pairani. ¹⁰ Oxetyo ineasanoigaxenxani aryorixa inegintetasanobageigaxa. Inpogini ineigaxenxanirixa ixatinxatagaigaxero yobetsixageigaxeroa mayatiro aryo pinxante xanterityo inpegaigaxenpara xabintsajaigiriria xematsaigatsyaria. ¹¹ Aryo onxanyoigaxe tsinaneegi xabintsajaigiriria xematsaigatsyaria onegintebageigaxenpara, aixiro onxenaxagaigaxeroa oniane jara oniasiigaro xogapage, aixiro osintsitasiigaxeroa mayatiro teria ontyapaete. ¹² Yogari xabintsajaigiriria xematsaigatsyaria inxoritumataxa paniro tsinane intagani, inpanirotasanotaxeroa jara ixogumati pasini, aixiro irogataxea inegintebageigaxeria itomiegi intiegiri aixiro mayaniro magimoigiriria. ¹³ Inxatinxatagasanoigaxerorixa yobetsixageigaxeria irisinebentaigaxenpari irapigematsaegine, aixiro iragabeaxe inxamantaxotasanoiganaxeria Jesoxirisito janxi itsarogumaigai.

Otyaenxaria yogixoneatimoigaxairia Tasorentsi

¹⁴⁻¹⁵ Noxogabetaxa noboxaxitea nonxamosotaxitenpia, xantanxitsya jatatainaroxa noboxi. Irotari notsirinxantaxenpiria oxa sanxebanti tyapae pogataxeroniri tyara inxantaigaxenpa mayaniro xematsaigatsyaria inegintetasanobageigaxenpara, mayanirotari aneniegi atentagabaxagaiga axematsaigiria Tasorentsi teria inejero igamane, iritari sintaigaxai. Aixiro aneniegi ixogaxagaigaxe anxamantaxoigaxeria tyara ixanta yabisaaxotantia xatinxara agaigaxero, aixiro asintsitasibageigaxeria gagaigiroria Niagantsisanoria. ¹⁶ Arisanotyto paio abisaxe otyapaetaxea mayatiro teria ogatabetenxani otyaria yogixoneatimoigaxai Tasorentsi. Irotari oxa:

Iponiaxa Xirisito xurayo yobogaxea jaxa xipatsixu.

Yogari Isure Tasorentsi yagabeaxagaxeri tyapae ogataxexaniniri inti Itomi Tasorentsi,

aixiro isaanxariite Tasorentsi ineaigaxeri yagabeabagetia.

Ixenxiacobagetunxani

osi ixematsatanobageigaxeri tobaeni matsigenxaegi,

inpogini ixaemairi Tasorentsi iataia xurayo.

Paxuaiganaeronesia ixematsaigabetaria

4 ¹ Maixa noxogaxe nonxamantaxenpia yogari Isure Tasorentsi ixantaxe inpogini agapaaxenpa xutagiteri intimagarantaigaxe irapaxuaiganaero ixematsaigabetaria. Inti inxenaxoiganaxe matabinaigaxeriria, aixiro inti inxematsaiganaxe xamagarinipage. ² Inti inxematsaiganaxe sinemanpegaigatsyaria pairoria yamatagabageiga, teanixatari irogataigae, jerotyto tatanpa tsagasurentaigaerine. ³ Yogaegiri xanyoigiroria maixa ixantabitanai giro onxoritenxania tsinaneegi, aixiro tsinaneegi onxorigeria surariegi. Aixiro ixantabitanai ganaxeri irisexataxexania posantepage tsienxaripage teria inxantabiigabetajaeri Tasorentsi, yobetsixagetaxeritari

irisexataxenxania tyapae asexaiexamenparirixa aneniegi xematsaigiriria gatasanoigiroria arisanoria asinebentaigaxenpariniri anxantaigaxeria: “Apa Tasorensi, nosinebentaxenpi pipaxenara nosezataxenparia”.

⁴Mayanirotari yobetsixagetaxeria Tasorensi jara ixantabitanagani, imirinxatari tyapaegetaxe, xantanxitsya asexaiexamenparirixa anxantaigaxeria Tasorensi asinebentaigaxari, ⁵ irotari tyapaetagerime Iriniane Tasorensi ontiri aixiro aniaigaxeria Tasorensi anxantaigaxeria asinebentaigaxari ipaigaxairia.

Tyara inxantaxenpa Timotero inpirinibentaxeroa ixogagetaxeria Jesoxirisito

⁶Pogatagaigaxeririxa papigematsaegine mayatiro oxapage ineaxenpi Jesoxirisito onti pixenaxagasanotanaxero ixogaxeria ineni. Aryonpa pogatasanotanaxerori Niagantsisanoria pixematsataxeria.

⁷Jara onti pipirinibentabageti pinxenxiagetaxeroa ixenxiabageigiria matsigenxa, tyanpa pinxantaxero. Onti pinpirinibentabagetaxe ixogagetiria Tasorensi. ⁸Jantari axogaigia asintsiigea abatsaxu tyapaetyo, xantanxitsya paio abisaxe otyapaetia anxenxiasanoi-gaxenparia Tasorensi anpirinibentabageigaxeroa ixogagetiria ineni abasigaigaxeniri tyapae jaxa xipatsixu ontiri aixiro janta xurayo.

⁹Tyapaetaxe onxematsataxenxania oxa noxantaxenpiria maixa, ontitari arisanoria. ¹⁰Aneniegi xematsatasanoigaxeri Tasorensi teria ineero igamane. Irotari apirinibentantaigaxaroria mayatiro ixogagetiria, aixiro atsipereaxobageiga posante. Ineni ixogabetaxa irabisaaxoigaxeria mayaniro matsigenxaegi, xantanxitsya inti yabisaxoigaxe xematsatasanoigiriria xantaigaxeriria irabisaaxoigaxeria.

¹¹Maixa noxogaxe pinxamantaigaxeria mayaniro xematsaigatsyaria mayatiropage oxa notsirinxaxenpiria pogatasanogaxeria pinxantaigaxeria inxemisantasanoigaxenpia. ¹²Pinxenxiimoigaxeria Iriniane Tasorensi tsitsyania pobetsixixari teria ontyapaete, onti pinegintebagetaxenpa tyapae ineaxoigaxenpiniri papigematsaegine aryoniri inxanyoigaxenpa ineniegi. Pontaigaxenparia pitobaire, pinxematsatanotaxeria Tasorensi pinxantaxania pinegintebagetana-

xenpa. Pinxanyotaxeroa maixa inxemisantasanoiganaxenpiniri janiri ixantaigi: “Inti niabagetanxitsya timagari, jaratyo noxemisantu-maigiri”.¹³ Jantari jatatainarixa noboxi pinpirinibentabagetaxeroa piniabantaxeroa Iriniane Tasorentsi papatoitaigara pinxenxiaxeroa, aixiro pogatagantasanotaxeroa.¹⁴ Pine pairani ipatixaiigaxenpia pigitoinxaxu sentaigiriria xematsaigatsyaria iniasurentaigaxeri Tasorentsi ixantantaigaxenpiria pinpirinibentabagetaxeroa pinxenxiagetaxea, aixiro pogatagantabagetaxea, inpo osi yagabeaxagaxenpi Tasorentsi. Iroero maixa pinpirinibentabagetaxe, tsitsyani papaxuanairoxari.¹⁵ Nonxantutaenpityo aixiro pinpirinibentasanobagetaxeroa tyapae ineaigaxenpiniri mayanero jatanatsya pogatanaxea.¹⁶ Pinegintetasanobagetaxenpara aixiro tyapaetya pogatagantabagetaxe. Pinxantaxania pinpirinibentabagetanaxero. Pinxanyotanaxerorixa maixa inxantaxani inxabintsabaigetaxenpi Tasorentsi. Aryo inxanyotagaigaxenpari xemisantaigaxenpimeria.

Tyara inxantaxenpa Timotero irogatagaigaxeria xematsaigatsyaria

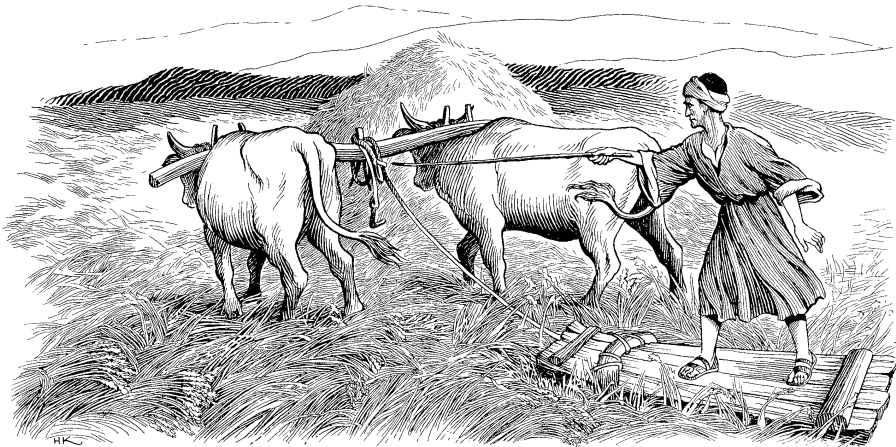
5¹ Maixa, notomi, jara pixanomairi jantariabagetanaatsyaria, tyapaetya pogataxeri pinxanyotagaxenpari irinirixa piri. Yogari timagaigananxitsyaria pinxanyotagaigaxenpari irinirixa pirentiegi.² Ogari antarobageiganaatsyaria pinxanyotagaigaxero ironirixa tomintimpi. Irotya timagaigananxitsyaria pinxanyotagaigaxenpari pibitsiryogite. Pogataigaxerorixa tsitsyania pisariimanaigaroxari.³ Pinxabintsajaigaxeroa ogamaxotagaegi teria intimumaige otimiapage. Oneniegi pairotari oxogaxobageigaxa.⁴ Xantanxitsya ainyorixa otomi intirixa obisariegite pogataigaxeri inxabintsajaigaxeroa inpaigaxeroa oxogaxoigaxaria, arioanxiniri oneaxagaigaxeria xutagiteri. Inxanyoigaxenparixa maixa irisinebagetaxenpa Tasorentsi, irotari ixogaxe ineni.⁵ Ogari ogamaxotaga panirosanoria apuntabagetaxa onti ogiaxobagetaxa inxabintsaaxeroa Tasorentsi. Omirinxa opirinibentanaxeri oniaxeria xutagiterixu ontiri tsitenigetixu.⁶ Xantanxitsya ogari ogamaxotaga intagatiria opirinibenti tatarixa oxogaxeria oneni onti xanyomataxa ontinirixatyo oxamaxe, teanixa

onxematsatumateri Tasorentsi. ⁷ Noxogaxe pogataigaxeroa mayaniro ogamaxotagaegi pinxantaigaxeroa onegintebageigaxenpara janiri tatoita oxenanta oniasinaigaxenxania. ⁸ Yogari teria inxenxiixoigeri itimaigia magimoigiriria inpaigaxeria ixogaxoigaxaria onti ixanyotaxari teria inxematsatumate, xantanxitsya pairotyo yabisaxe ineni, yogatabetaxarotari ixogiria Tasorentsi, xantanxitsya tea inxoge inxenaxageroa.

⁹ Jantari potsirinxaxoigiroa ogamaxotagaegi, intaganityo pontsirinxaxoigaxe antarotasanobageiganaatsyaria panirotasanotiriria oxoritiria tetyara inxame, osi tea onxoritae pasini. Ogari tetyaenxaria osiryagaxoigenpa 60 siryagarini jatataina potsirinxaxoigiro. ¹⁰ Aixiro intagani pontsirinxaxoigaxe oxemaxoigunxaniria paio oxabintsabantageigi xanyopageria oxa: ogimonxageigaxeria otomiegi onegintebageigaxeria, negintetya agaigabaxeri apigematsaegine boxaiganxitsyaria, amuigaxeria pasinipage xematsaigatsyaria, otsarogaxagaigaxaria tsipereabageigatsyaria, ontirixa aixiro tatarixa oita antaxe oxabintsajaigaxeria pasini. ¹¹ Xantanxitsya jara potsirinxaxoigiro ogamaxotagaegi tetyaria antarotasanobageige, oxetyotari onxantaigabetaxenpari Xirisito onxantaxania onpirinibentaigaxeri, xantanxitsya inpogini onti onxogaiganae onxoritantaigaea osi omagisantageiganaero oxantaigabetaxariria. ¹² Tsityataty onxantagantaigaxenpa oneniegi jaranixa oxenaxagaigiro oxantaigabetaxaria. ¹³ Aixiro onperabageiganaxenpa intagati onpirinibentabageiganaxe onxamosotantabageigaxea. Jara patiro operaiga, aixiro amaiganaxero niagantsi oniasiiiganaxenparoa xogapage. ¹⁴ Irotari noxogantaxaria onxoritantaigaea ogamaxotagaegi tetyasanoria antarobageige ontomintaigaenpara onpirinibentaigaxeroa obanxo oneginteigaxeroa janiri tatoita oxenanta iriniasinaigaxenparoa teria inxogaige inxematsaigaxeria Xirisito. ¹⁵ Ainyotari oxonogagarantaigaxa ogamaxotagaegi paxuageiganaxero oxematsaigabetaria inti oxematsaiganai Satanasi. ¹⁶ Ogaegiri tsinaneegi xematsaigatsyaria ainyorixa otimia xamaxotanxitsyaria oxoritiria xante onxabintsajaigaxeroa oneniegi onpaigaxeroa oxogaxotaxaria. Jara pasini opaxagantaigi onxantaigaxea inxabintsajaigaxeroa

apigematsaegine, ineniegí ontitari inxabintsajaigaxe ogamaxotagaegi pairoria oxogaxobageigaxa.

¹⁷ Maixa nonxantaxenpi yogari sentaigiriria xematsaigatsyaria tyapaetaxe inpaigaxenxania tatarixa oita ixogaxogeigaxaria, irotari intimantaigaxenparia. Aixiro tyapae inxemisantasanoigaxenxania, irironpasantotyó pirinibentabageigiroria Iriniane Tasorentsi ixenxiabageigaxeroa yogatagantaigaxeroa. ¹⁸ Oxantaxetari Yotsirinxaxagantaxeria Tasorentsi oxanti: “Yogari toro jara yogusotsobatagani yagatixagitagagania turigo isaaxitaxeroa oxitsoxi”. Aixiro aityo pasini otsirinxaxotunxani oxanti: “Yogari tabagetatsyaria inpunataxenxanityo”.

¹⁹ Ainyorixa xantatsyaria yobetsixaxe teria ontyapaete sentaigiriria xematsaigatsyaria jarixa itimaigi piteni ontirixa mabani neasanoiganxitsyaria jara pixematsatiri. ²⁰ Xantanxitsya ainyorixa sentaigiriria xematsaigatsyaria jaria yapaxuaigiro yobetsixaigaxea teria ontyapaete pinxanomaasanoigaxeria papatoitaigara tyapae intsarogaiganaxeniri itobaireegi janiri ixanyoigari ineniegí. ²¹ Ainyo

ineaigaxai Tasorentsi, intiri Itomi intiegiri isaanxariite ixogaxagaigaxeria irasintasanoigaxenparia, irotari nonxantantaxenpiria maixa pinxenaxagetaxeroa mayatiro oxa noxantagetaxenpiria. Aryo pinxanyotagaigaxenpari mayaniro, jara itimumati ogaxonaria pinxanomaaxeri. ²² Tsitsyania pixatimaigirixari pasini pinpegaxagaigaxeria sentaigiriria xematsaigatsyaria jaria oxetyo pineasanoigiri janiri bintia xanyotatsya jaria inegintebageiga. Bineni aryonpatyo pinegintetasanotaxenpari. ²³ Xantaxabitari oxatsitia pimotiaxu jara patiro pogiro pobiixarora nia, pobiixagetabaenpatyo majani bino irorori. ²⁴ Ainyoegi ixonogagarantaigaxa yogatunxani sintsi yobetsixaigia teria ontyapaete osi ixanomajaigunxani, xantanxitsya ixonogagarantaigaxa pasini inpoginityo ogataxenxani irotsimanxaxeria Tasorentsi mayaniro betsixageigiroria teria ontyapaete. ²⁵ Aryo ixanyoigaxa betsixaigatsyaria tyapaeripage. Ixonogagarantaigaxa yogatunxani tatoita yobetsixaigaxe. Pasinitya tea ogatenxani, xantanxitsya inpoginityo ogataxenxani.

6 ¹ Yogari yonperataganiria xematsatantatsyaria inxematsatanotaxeria sintariria jara ipugatsanitari janiri iniasinatagani Tasorentsi, aixiro janiri opomatsanatanagani pogatagantaigiria. ² Jantari intirixa sintaxenparime xematsatatsyaria jara ixantumati: “Tea nonpinxeri, intitari napigematsatene”. Pairotyo irabisaxe irantimotagantsitaxeria, ineaxetari inti yantabagetimotaxe irapigematsatene yotasantaria. Maixa, notomi, noxogaxe pogatagantaxeroa oxa, pisintsitagaigaxeria papigematsaegine inxenaxagaigaxeroa.

Tyati paio abisaxero mayatiro

³ Ogari agatagantaigiria aneniegí onti Niagantsisanoria, agatagantaigaxetari ixantagetaxeria Atinxami Jesoxirisito, axematsatasanoigaxeritari Tasorentsi. Xantanxitsya ainyoegi teria inxogaige inxemisantasanoigeria, onti yogatagantaigi teria iroro Niagantsisanoria. ⁴ Inti pairoria yabentaxobageta. Tea irogatumate, onti ipirinibentabagetaxe yagasitantabagetara, irotari oxenantaxaria yotsimanxantia, yobosanteantia, aixiro tea inxematsatante onti ixantanaxe: “Onti itsoega”. ⁵ Itentabaxagaigaxa yagasitabaxagaigara, teanixa iragabeaigaenixa inxeniiasanoigaea, onti ixogaigaxe iragantaigaxenparoa xorixi yogatagantaigia tyapae irasintabageigaxenpaniri, xantanxitsya tea irogatumaigero Niagantsisanoria. ⁶ Xantanxitsya axematsatasanoigaxeririxa Tasorentsi, aixiro asinebentasanoigaxenparorixa ipaigaxairia jaria axogaigi pasini, aryo pinxante paio abisaxero mayatiro. ⁷ Jantari atyaenxara bogaiganxitsya tea tatanpa asintumaigenpa. Aryo onxanyotaxenpa anxamaiganaea jara tata amumaiganai. ⁸ Xantanxitsya maixari maixa intagatityo timabetanxitsyame asexaeigi ontiri amagaegi asinebageigaxenpatyo. ⁹ Yogari xogaigatsyaria irasintabiobageigaxenpara igorixite oga inxenaigaxe irobetsixageiganaxero teria ontyapaete, inxogaiganaxetari teria inxogaxogeigenparo osi obetsixaxagaiganaxeri teria ontyapaete, inpogini iriaigaxe paraserixu iratsipereabageigaxea.

¹⁰ Arisano tsinirixa yoga intagatiria ixenxiioxotaxe irasintabiobage-taxenpara igorixite intityo pairoria yobetsixagisebageeti teria ontyapaete. Ainyotari ixonogagarantaigaxa yapaxuaiganaxero ixematsaigabetaria, irotari yatsipereabagetantaigaxaria.

Paboro ixantaxeria Timotero jara yapaxuimatiro ixematsataxea

¹¹ Xantanxitsya bineni, notomi Timotero, yasintasanotaxenpitari Tasorentsi jara pisinebentumagetaro mayatiropage oxa isinebentaigaria ineniegí. Onti pisinebentasanotaxenpa pinegintebagetanaxenpara, pinxenaxaganaxeroa ixantagetaxenpiria Tasorentsi, pinxematsasano-tanaxeria Jesoxirisito, aixiro pontasanoiganaxenparia mayaniro. Pansipereaxobagetanaxenpara jara pipugatantabageta. ¹² Pairani pixamantaigaxeri mayaniro patoitaiganxitsyaria pixantaigaxeria pixematsasano-taxeri Jesoxirisito. Maixa jara papaxuimatiro pixematsatiria xigonxiro piataxea pobasigimotaxeria Tasorentsi pinxantaxania pobasigaxenpa, irotari ixogaxagaxenpi. Aixiro aryonpatyo pinpirinibentabagetanaxerori pinxenxiioxobagetaxeria Jesoxirisito. ¹³ Ainyo ineaigaxai Tasorentsi timaxagagetiroria mayatiro, aixiro ineaigaxai Jesoxirisito xamantaxotanxitsyaria otyara ixogaxotagantaxeria Posio Pirato. Ineni arisanotyó ixantasanotaxe tea iramatagumatenpa. ¹⁴ Irotari nonxantantaxenpiria maixa pinxenaxaga-sanotaxeroa noxantaxenpiria jara pogagumatiro janiri otimumati tatanpa inxantabiitaxenpi. Aryo pinxanyotanaxero maixa xigonxiro iripigaatea Jesoxirisito. ¹⁵ Inpogini agapaaxenpara xutagiteri iroboxantaenparia, iromitiganxaeri Tasorentsi iripigaatea xipatsixu. Yogari Tasorentsi panirosanotyó ixantaxara ineni yagabeabagetaxeroa mayatiro, intitari Xobeenxarisanoria pairoria yabisabageigaxeri mayaniro xobeenxaripage. ¹⁶ Panirosanotyó inaxe ineni ixantaxani yobasiga pairani tetyara tataxona tumumagetatsyame, aixiro inxantaxani irobasisigaxenpa jara ineimatiro igamane, sinpoxirerenxamataxetyo xara xantamataxe porererere tea tsini gabeatsyame irainyonitumatenparia. Tea tsini neimaterime, aixiro jara tsini gabeatsya ineimatiria. Xantanaxanityo irisinebentasanobagetaxenxania

inxantaxenxania paio yabisaxe yagabeabagetia. Aryo onxanyotaxenpa.

¹⁷ Maixa noxogaxe nonxantaxenpia pinxantaigaxeria sintabageigatsyaria jara yabentaxobageiga, aixiro jara isinebentabageigaro yasintaigaria, ontsonxagetanaenpatari inpogini. Inti irisinebentabageigaxenpa Tasorensi xabintsaasanobageigiria, ipaigaxairotari mayatiro tyapae asineigaxenpaniri. ¹⁸ Aixiro pinxantaigaxeria jara imitsyabageiga, onti inxabintsaantabageigaxe inpaigaxeria itobaire ixogaxoigaxaria. ¹⁹ Inxanyoigaxerorixa maixa inpogini iriaigaxea xurayo inxabintsajaigaxeri Tasorensi ineigaxeroa mayatiro yogiaxagaigaxeriria inpo inxantaxani irobasigaigaxenpa janta.

Paboro ixarataganairoa ixantanairia Timotero

²⁰ Maixa, notomi Timotero, pogatagantabagetaxeroa Niagantsisanoria xatinxara pogaxero, tsitsyania pogagumatiroxari. Jara pixemisantaigiri niasiigaroria xogapage. Ineniegi ixantaigaxe yogatabgeti, xantanxitsya tea irogatumaige. Ogari yogatagantagaxeria teanixa aryo onxanyotenparo Niagantsisanoria axematsaigiria aneniegi. ²¹ Ainyoegitari ixonogagarantaigaxa ixematsaigaxeri xanyoigiroria maixa osi yapaxuaiganaxero Niagantsisanoria ixematsaigabetaria.

Maixa, napigematsaegine, noxogaxe inxabintsaabageigaxenpia Atinxami.

SANXEBANTI YOTSIRINXAIGUNXANIRIA JEBEREOEGI

6 ^{19b} Mataxa iibaiganaxai Jesosi iataia xurayo Tasorentsixu
²⁰ ixantaxani iniabentaigaxaia. Ineni ixamabentaigaxaitari pairani
inpo iatai xurayo ipegaxara Asaseroroteegite ixantaxaniria itimi,
ontitari isigaxeri Merexisere.

7 ²⁶ Irotari agatantaigaxaria Jesosi inti Asaseroroteegite
axogaxoigaxaria. Intitari pairoria ityapaebageti, teanixa
irobetsixumate teria ontyapaete. Aixiro tea inxonoibageigenpari
betsixaigiroria irisigaigaxeria ineniegi, inpo ixaemairi Tasorentsi
itentanaaria xurayo yobasigara. ²⁷ Tea aryو irisigaigeri pasini
itinxamisanoria saseroroteegi. Ineniegi omirinxatari yontsyagito-
reaiginiri Tasorentsi piratsipage inpaigaxeria janiri yotsimanxabiigiri
yobetsixaigia teria ontyapaete, inpo imaigaxeneri itobaireegi.
Xantaxitsya yogari Jesosi tsityatatyو ixamabentaigaxai ineni. Iroro
ixamumataxea patiro mataxa, teatyو onxogaxotensexani inxamaben-
taigajaea aixiro. ²⁸ Pairani yotsirinxanaxea Moisesi ixanti: “Intagani
pegaganxitsyame itinxamisanoria saseroroteegi yogonteireiganaxeria
Jirebi”. Xantaxitsya ineniegi intiegi betsixaigatsyarira teria
ontyapaete, matsigenxaegitari inaigaxe. Irotari ixantantaxaria
Tasorentsi inpogini: “Naneni nanti Tasorentsisanoria tea
namatagumatempa. Yogari Notomi inxantaxani isaserorotetaxe,
ixantaxanitari inegintetasanobageta tea irobetsixumate teria
ontyapaete”.

9 ²⁷ Mayanirosanoty matsigenxaegi inxamumataxea patiro jara ixamai aixiro. Inpo inxantaxe Tasorentsi tsini jatanxitsame xurayo, aixiro tsini jatanxitsame paraserixu.

10 ¹ Yogari Moisesi ixantaigaxeri saseroroteegi tyara inxantaigaxenpa irogisineigaxeria Tasorentsi tyapae imagisantaeroniri yobetsixaigaxeria mayaniro teria ontyapaete. Xantanxitsya mayatiro oxantaxeria yotsirinxaxeria Moisesi onti oxantaxotaxe yoboxutia Jesoxirisito ixabintsajaigaxaia ixamabentaigaxaia. Yogaegiri saseroroteegi yontsyagitoreaignabeterminirityo Tasorentsi piratsipage omirinxa siryagarini xantanxitsya ogari irirajana tea tsini abisaaxotumate.

⁴ Aryo ixanyoigaxa maixa teanixa agabeimatenixa irirajana toro intiri xabera osaanaxasnotaxeroa teria ontyapaete janxia ixenxiairo Tasorentsi.

Pairaniniria xematsatasanoigaxeriria Tasorentsi

11 ¹ ¿Tatoita onxantaxea axematsaigiria Tasorentsi? Onti onxantaxea arisano opaitaxa agatasanoigaxea inxenaxagaxero ixantaigaxairia. Aityotari posante teria aneigabetenparo maixa, xantanxitsya anxematsaigaxeririxa agataigaxe arisanoty aneigaxero inpogini. ² Irotari isinebitantaigaxariria Tasorentsi yogaegi pairaniniria gonteiireiganaxairia, ineigaxeritari ixematsaigaxero yogatasanoigaxea inxenaxagaxeroa mayatiro ixantageigaxeriria. ³ Jantari axematsaigaxeria Tasorentsi irotari agatantaigaxaria pairani otyasanotyara ineni betsixagetaxero mayatiro xipatsi, inxite ontiri mayatiro timantagetaroria. Teanixa tata timumagebetatsyame otyara, xantanxitsya iniimataxea oga oxenaxe otimagetanaxe mayatiro. ⁴ Pine Jaberi ixematsataxeria Tasorentsi yontsyagitoreaxeneria ipira ipaxeria irotari isinetantaxariria osi inaxeri xanyomataxa tenirixatyo irobetsixe teria ontyapaete. Xantanxitsya yogari Xaen tea irisinetenpari, teanixa inxematsateri, intagati yamanaxeneri ibanxire. Maixa ixamabetaxatyo Jaberi xantanxitsya ainyoty ixenxiioxotagani ixematsataxea.

SANTIAGO YOTSIRINXAIGAXENERIA JORIOEGI GIXEGORONXAIGANAN- XITSYARIA

Ixogaxotagantaigaxeria tyapaetyarixa inaigaxe

1 ¹¿Ainyoeginpi bineniegi tyapaetyarixa pinaigaxe? Naneni ainyona jaxa tyapaetya nonaxe. Yogari Tasorentsi intiri Atinxami Jesoxirisito ixogaxagaxena nantabagetaxeneria. Maixa noxogaxe nontsirinxagaxenpia mayaniro bineniegi yogonteireiganaxeria itomiegi Biserare, gixegoronxaigananxitsyaria parixotipagexu.

Inti gatagaigaxaene Tasorentsi tyara anxantaigaxenpa abasigaigaxenpara tyapae.

²Napigematsaegine, pantsipereaigaxerixa posantepage pisinebageigaxenpara. ³Pogataigaxetari jarixa pixematsaigiro patsipereaigaxeria aryonpa pisintsitasiiganaxerori inpo jara agabeimainginpi. ⁴Xantanxitsya aryonpari pisintsitasiiganaxerori tyapae jatanatsyara pinxematsatasanoiganaxeri Tasorentsi pingintetasanoba-gaiganaxenpara pagabeaiganaxea pinxenaxagasanoiganaxeroa ixogagetiria janxia tatoita xomutapitsatumaigainpi. ⁵Ainyorixa xara tetyaria irogatasanoige tatoita ixogaxe Tasorentsi iriniaigaxerityo inxantaigaxeria irogataigaxeria. Ineni inxemaigaxeri, omirinxatari ixemaigiri niaigiriria inpo yogatasanoigaxeri tea irotsimanxumaigeri. ⁶Xantanxitsya tsinirixa xantaxerime Tasorentsi irogatagaxeria irogatasanoigaxerityo arisano irogatagaxeri jara ixantumati: “Aryorixa jara ixemana jaroxa yogatana”. Mayanirotari xanyoigatsyaria maixa

onti ixanyoigaxaro obore aryonatoani nia otanpiaatiroa tanpia aryotyá amaxitiro aryotyá amaxitiro, ogipigipitanaxerotyó. ⁷ ¿Matsi inxemaxeri Tasorensi yoga xanyotiroria maixa? Jaratyó ixemumatiri, ⁸ teanixa patiro one inxenxiiasanotaxeria onti irotya ixanti irotya ixanti.

⁹ Tyapaetaxe irisinebageigaxenpara yogaegi apigematsaegine teria irasintabageigenpa, ipegaigaxeritari Tasorensi itomiegi. ¹⁰ Iritya apigematsaegine sintabageigatsyaria tyapaetaxe irisinebageigaxenpara, yogataxeritari Tasorensi janxia yabentaxoigaaro yasintageigaria, ontitari ixanyoigaxaro otega teria onxusotegate, sintsi inxamaiganae.

¹¹ Pine irorori paioa inxatsirinxataxe syabogaenxari intaganaxero oga onxenaxe osigirixanaxe onxuritegetanaxenpa janxi otyapaetegatai. Aryo inxanyotaxe sintabagetatsyaria jara samani yobasiga, onti inxamanaxe ioxagetanaxero mayatiro ipirinibentabagetiria.

Asintsitasiigaxeroa tsipereaxagaigaxaemia

¹² Tsinirixa teria inxematsatero yatsipereagetaxeria onti aryonpa isintsitasitanaxerori paio inxabintsaabagetaxeri Tasorensi, ineaxeritari jatanatsyara ixematsatasanotanaxeri, inpogini intentanaxeri xurayo inxantaxania irobasisgaxenpa inenixu. Aryo inxanyotagaigaxeri mayaniro tasanoigariria, inxenaxagaxerotari ixantaigaxeriria.

¹³ Ainyorixa betsixanxitsyaria teria ontyapaete jaratyó ixantumati: “Inti xenxiiaxagaxenaro Tasorensi nobetsixantaxaria”. Yogari Tasorensi tea inxogenixa irobetsixaxea teria ontyapaete, aixiro tea inxenxiiaxagantumate obetsixaxenxania. ¹⁴ Tsitsyatatyó ixenxiaxero ineni ixogaxea irobetsixaxeroa. Isatyó matabitaatsya. ¹⁵ Oxetyó oboxasitaxeri ixenxiiaxaróa inpo yobetsixaxero. Jantari jarixa yapaxuairo yobetsixaxeria onti agabeanaxeri inpo iroso onxenantaxenpa iriataxea paraserixu.

¹⁶ Napigematsaegine notasanoigaria, jara bisatyo matabinaigaatsya.
¹⁷ Tasorensi ixabintsaabageigaxai jerotyo ipantaigaxairoria mayatiro tyapaeripage, iritari betsixeriria tsitenixuniria intiri inopixiro intiri aixiro syabogaenxari xutagitaxotantatsyaria. Tea inxantatiguma-tenpa, xantaxani ixanyotaxara pairani osi maixa xantaxani.
¹⁸ Tsityatari ixogaxe ineni intomintaigaxaea, jerotyo ipantaigaxairoria Iriniane tyapae oganiaigaxaeniri asureegixu. Aneniegi antiegitari axetyosanoria itomintaigaxa aibaigaxeria mayaniro intomintaigaxenparia.

Tyara anxantaigaxenpa anxematsatasanoiganaxea

¹⁹ Irotari nonxantantaigaxenpiria, napigematsaegine notasanoigaria, pinxemisantasanoigaxeria xenxiimoigaxenpiromeria Iriniane Tasorensi. Jara pixatimanaigiro pogataigaxeria pasini tetyarixa pinxemasanoigero, aixiro jara sintsi potsimanxaiga. ²⁰ Antsimanxaigabetaxenpa ¿matsi iroso irisinebiigaxae Tasorensi? ²¹ Irotari nonxantantaigaxenpiria panpaxuaiganaxeroa mayatiro piniagisebageigia, aixiro posantepage pobetsixageigiria teria ontyapaete. Jara pabentaxobageiga, onti pinxenxiasanoigaxero Iriniane Tasorensi yogatagaigaxenpiria, irotari bisaaxoiginpria. ²² Jara pixemisantaigiro xogapage onti pinxematsaigaxero tyaxa oxantaxe aryo pinxanyoigaxenpa. Jantari intagatirixa pinxemisantaigaxero xogapage bisatyo matabinaigaatsyame. ²³ Tsinirixa teria inxematsatero oxantaxeria Iriniane Tasorensi xanyomataxa ontinirixatyo ineataxa nearontsixu. ²⁴ Ineabetaxa tyara ixantaxa, inpo iatumataia parixoti ma magisantabageeta. ²⁵ Ogari Iriniane Tasorensi pairotyo otyapaebageti, apaxuaxagaigaxairotari teria ontyapaete abetsixageigabetaria. Irotari bisaaxoigaxai, xantanxitsya Tasorensi inxabintsaabagetaxeri tsinirixa yoga teria imagisantero tyaxa oxantaxe, onti ixematsatasanobage-tanaxero, aixiro ixenaxaganaxero oxantaxeria.

²⁶ Tsinirixa xantatsyaria: “Nanti xematsatsyaria”, xantanxitsya tea inegintetero iriniane, teatyo arisano inxematsatasanotero ixantaxeria Tasorensi, isatyo matabitaatsya. ²⁷ Yogari ineaxeria Tasorensi

arisanoa opaitaxa ixematsatasanotaxea inti xabintsajaigaxeriria jananexiegi xamaxoripage ontiri tsinaneegi ogamaxotagapage tsipereaiganxitsyaria, aixiro inegintetasanobageigaxa janiri ixanyoigari betsixagisebageigiroria teria ontyapaete.

Antabaxagaigaxenpara mayaniro

2 ¹ Napigematsaegine, maixa pixematsaigaxeritari Atinxami Jesoxirisito bisabageigaxeriria mayaniro janxi intagani pisinebentaigaa ineaignunxaniria yagabeabageigi iritya pontsimanxaigaxe ibesitexitaga. Mayanirotyo pisineigaxenpari, inenixa gabeabageigatsyaria intirixa teria iragabeimaige. ² Pine aryorixa panpatoitaigaxenpa inpo inxiaigapaaxe piteni matsigenxa, paniro tyaxa, betsixaxomataxaty xara, aixiro yogasitaxari itsyapaxixu anyio yobetsixantunxaniria xori. Yogari irapitene besiteximataxa.^a ³ Intaganirixa pagaigabaxe betsixaxotanxitsyaria pineginteigabaxeria pogisabinxaigabaxeria, yogari besitexianxitsyaria onti pogaratinxaigabaxeri ontirixa pogisabinxaigaigabaxeri xogapage, ⁴ ¿matsi arisano opaitaxa pixematsasanoigaxea? Teaty, teanixa pisineigenpari besitexianxitsyaria ineni, intaganitari pisineigaxa betsixaxotanxitsyaria. Teaty negintetya pinxenxiaige onti pixenxiaigaxe teria ontyapaete. ⁵ Napigematsaegine notasanoigaria, atsi xemaigena nonxantaigaxenpia. Ainyo tobaeni teria irasintabageigabetenpa jaxa xipatsixu xantanxitsya paio yabentasanogari Tasorentsi. Irirosanotyogaxagaxanoigaxe iriaigaxea inpogini irobasigimoigaxeria inpegaigaxenpara Igobeexxariegite mayaniro irisigaxeria ineni. Aryotari irisigaigaxeri mayaniro tasanogiariria, inxenaxagaxerotari ixantaigaxeriria. ⁶ Xantanxitsya bineniegite onti pogipasibentaigiri teria irasintabageigenpa, inti pisineiga sintabageigatsyaria. ¿Matsi tea ineni tsimanxaigenpime sintabageigatsyaria yamaiginpia ipimantaiginpia

^a 2.2 Aniyog "anillo": oxantagani aixiro "aniyo".

ixanomaantapiniigia joese? ⁷ ¿Matsi tea ineni sintabageigatsyaria pomatsanaigariria yoga pairoria ityapaeti sintaiginpiria? ⁸ Aityo otsirinxaxotunxani ixantiria Tasorentsi pairoria abisabagetaxero mayatiro otyapaetaxea, oxanti: “Pontasanotaxenparia pitobaire, pintsarogaxagaxenparia pinxanyotagaxenpara pitsarogaxagara bineni”. Pinxematsaigaxerorixa oxa, aixiro pinxenaxagaxerorixa tyapaeta-sanotaxe. ⁹ Xantanxitsya terixa magaiseniro pisineigenpari pitobaire onti pobetsixaigaxe teria ontyapaete, teanixa pinxenaxagaigero ixantaxeria Tasorentsi. ¹⁰ Tsinirixa xenaxagasanotiro mayatiro yotsirinxaxotanaxeria Moisesi xantanxitsya ontimumataxerixa patiro teria inxenaxagero xanyotasanomataxatyo tenirixatyo inxenaxagumatero otobaire.

4 ⁷ Nonxantantaigaxenpiria pinxematsatasanoigaxeria Tasorentsi pinxenaxagasanoigaxerora ixantaxeria. Pisintsitasiigaxeria xamagarini jara pixematsatumaigiri. Pinxanyoigaxenparixa maixa irisigapanutetyo.

PEBERO YOTSIRINXAIGAXENERIA IRAPIGEMATSAEGINE GIXEGORONXAIGANANXI- TSYARIA

Ixogaxotagantaigaxeria tyapaetyarixa inaigaxe

1 ¹ ¿Ainyoeginpi bineniegí napigematsaegine tyapaetyarixa pinaigaxe? Naneni ainyona tyapaetya nonaxe. Naneni nanti iromitiganxane Jesoxirisito. Maixa noxogaxe nontsirinxaignaxenia mayanro bineniegí napigematsaegine gixegoronxaigananxitsyaria jageiganxitsyaria Pontoxu, Garasiayu, Xaparosiayu, Jasiayu ontiri aixiro Bitiniayu. ² Yogari Apa Tasorentsi igantaga pairani yogataxea pinxematsaigaxeria, irotari ixogaxagantaigaxenpiria intomintaigaxenia. Inpogini yogari Isure iniasurentaigaxenpi ixenxiaxagaigaxenpi tyapae pinxematsaigaxerini Jesoxirisito irisaanxantaigaxenpiroa irirajana panpaxuaiganaxeroa mayatiro ogantagaria pobetsixagisebageigaxeria irotya pinpirinibentaigaxe ixogagetiria Tasorentsi. Maixa noniabentaigaxenpi inxabintsaabageigaxenia irobasigaxagaigaxenpi tyapae janiri tatoita pobanxinabentumaigaa.

Asinebentaigaxenparia Tasorentsi

³ Maixa tsame asinebentaigaxenparia Tasorentsi anxantaigaxeria: “Pairo pityapaebageti”. Ineni intitari Iriri Atinxami Jesoxirisito. Itsarogaxagabageigaxai itomintaigaxai xanyomataxa atyaenxanirixa

bogaiganxitsya tyapae aniaiganaeniri inpogini. Ixetyotari yoganiai
 Jesoxirisito, irotari agatantanoigaxaria aniaiganaea aneniegi aixiro
 aigaxea janta xurayo. ⁴ Yabisaaxoigaxaitari Tasorentsi irotari
 jatantaigaxenparia janta xurayo anxantaxania abasigimoigaxenpari.
 Jantari inenixu jara axaragiteaxobagetumaigi, aixiro onxantaxanityo
 ontyapaegitebagetaxe. ⁵ Yogari Tasorentsi ineaigaxenpi
 pixematsatasanoigaxeria, irotari maixa irisentaxotasanoigaxenpi janiri
 papaxuimaigi pixematsaigaxeria xigonxiro irabisaaxotasanoigaxenpia
 piaigaxea janta xurayo pineaigapaaxeroa mayatiro
 yobetsixageigaxenpiria. Ineni paio yagabeabageti, irotari
 yagabeantaxaria inxanyotaxeroa maixa. ⁶ Irotari
 nonxantantaigaxenpiria maixa pisineigaxenpara, jaranixa oxantaxani
 oxanyota maixa patsipereabageigaxea posante. ⁷ Jantari patsipereaigia
 onti oneinxania arisanorixa pixematsatasanoigaxe ontirixa tea.
 Xanyomataxa xori itagagania tyapae ontagaxenxaniniri xonogaxariria
 intibania gotaatsyame xorisanoria. Ipunabagebetatyo xori xantanxitsya
 inpogini intsonxatanaenpa. Bineniegi paio pabisaigaxeri xori, irotari
 maixa patsipereaxotasanoigaxenparorixa mayatiro jatanatsyara
 pinxematsatasanoiganaxerixa Jesoxirisito irisinebentanoigaxenpi
 inpogini iripigaatea inxantaigaxenpi: “Pixematsatasanoigaxenatari,
 maixa tsame nontentaiganaxenpia xurayo pinxantaxania
 pobasigaigaxenpa nanenixu, nosinebentaigaxenpitari”. ⁸ Teatyó
 pineaigabetenpari xantanxitsya potaigaxari, aixiro pixematsaigaxeri,
 jerotyó pisinebageigaxatyó xara ⁹ pogatasanoigaxetari
 irabisaaxotasanoigaxenpia inpogini ineaigaxenpitari
 pixematsaigaxeria. ¹⁰⁻¹¹ Pairani yogaegi xamantantaigatsyaria
 ixamantaxoigaxeri Tasorentsi tyara inxantaigaxenpi inpogini
 inxabintsajaigaxenpia irabisaaxoigaxenpia, iniasurentaigaxeritari
 ixenxiixagaigaxaritari Isure Xirisito timasurentaigaxeriria
 yogataigaxeria iratsipereabentaigaxaea Xirisito inxamabentaigaxaea,
 inpo iranianaea inxobeenxabagetaea. Xantanxitsya ineniegi tea
 irotagaige tyara onxantanaxenpa inpogini mayatiro
 ixamantaxoigeigaxeria, jerotyó ipirinibentanoigaxero
 ixenxiiasanoigaxeroa ixogasanoigaxetari irogataigaxemea tyatirixatyó

agantaxenpa onxenaxagetaxenxania, aixiro tyarixa
 onxantagetaxenpa. ¹² Xantanxitsya yogari Tasorentsi ixantaigaxeri jara
 ineai giro ineniegi onxenaxagaxenxania mayatiro
 ixamantaxogeigaxeria, intiegitari neaigaxerome
 inpogii ganaxitsyameria. Irotari maixa ixenxi axoigaxeria
 xenxiimoigaxenpiria ixamantaigaxenpia tyara ixanta Tasorentsi
 yabisaaxotantia, iritari gabeaxagaigaxeri Isure Tasorentsi
 ponianxitsyaria xurayo. Yogari isaanxariite Tasorentsi ixogaigabetaxa
 irogatasanoigaxeromea mayatiro oxa ixenxi axoigaxeria.

**Tasorentsi ixogaxe inegintetasanobageigaxenpara
 mayaniro xematsaigiriria**

¹³ Irotari nonxantantaigaxenpiria maixa pinxenxii asanoigaxeroa
 tyara pinxantaigaxenpa pinegintetasanoigaxenpara pisintsitai igaxeroa
 mayatiro teria ontyapaete, aixiro pinxenxii asanoigaxeroa tyara
 inxantaigaxenpi Tasorentsi inxabintsajaigaxenpia inpogini iripigaatea
 Jesoxirisito. ¹⁴ Xematsatasanoigeri Tasorentsi, bintiegitari itomiegi.
 Intaga pixanyoigaa pairani tetyara pogatumaige tyara ixanta Tasorentsi
 yabisaaxotantia. ¹⁵ Jara pobetsixumaigai teria ontyapaete onti
 pinegintebageigaxenpa pinxanyoigaxenparia xogaxagaigaxenpiria
 intomintaigaxenpia. Ineni teanixa irobetsixumatero teria ontyapaete.
¹⁶ Aryotari oxantaxeri Yotsirinxaxagantaxeria oxanti: “Maixa
 bineniegi pinxanyoigaxenara naneni jara pobetsixumaigai teria
 ontyapaete, teanixa nobetsixumatenixa naneni teria ontyapaete”.
¹⁷ Piniagiriria Tasorentsi pixantaigiri: “Apa”. Irotari maixa
 pinxantaxania pinpinxatsatasanoigaxeri xigonxi ro pinxamaiganaea.
 Ineni xatinxa yogagetaxero mayatiro, jeroty o mirinxaxa
 isinebentaigaxari betsixaigiroria tyapaeripage, iritya betsixaigiroria
 teria ontyapaete onti ixanomajaigaxeri. Jara itimumati paniro irabisaxe
 irontasanobagetaxenparia jara ixanomairi. Aryo onxanyotaxe aixiro
 jaratyo tsini yotsimanxumata xogapage, imirinxaty o ineai gaxeri aryo
 ixanyotabaxagaigaxa mayaniro. ¹⁸ Pairani onti pipanpiaigabetaxa
 yogameigaxenpiria gonteireiganaxenpiria, xantanxitsya onti

pipanpiaigabetaxaro xogapage, teanixa abisaaxoigenpi. Xantanxitsya inpogini yabisaaxoigaxenpi Tasorentsi janxiniri pixanyoigaa maixa. Tea iriro irabisaaxotantaigaxenpi xorixi tsonxatananxitsyameria, ¹⁹ onti yabisaaxotantaigaxenpi irirajana Xirisito boatananxitsyaria ixamabentaigaxenpia ixanyotaxaria obisya tyapaetasanotatsyaria teria tyara inxantumatenpa. ²⁰ Pairani tetyara ontimumagete igantaga ixantaxea Tasorentsi iromitiganxaxeria Itomi jaxa xipatsixu irabisaaxoigaxeria mayaniro xematsaigaxerimeria. Maixari maixa paenityara ontsonxagetanaenpa mayatiro yoboxuti ixamabentaigaxitinpia, ²¹ inpo yogari Tasorentsi yoganiairi yamanairi xurayo ixobeenxatagasanotairi, jerotyox pixematsatantaigaxariria. Aixiro irotari pogatasantantaigaxaria aryo inxanyotagaigaxenpi bineniegia aixiro inxenaxagetaxeroa mayatiro ixantaigaxenpiria.

²² Maixa mataxa negintetasanobageigaxabi, pixematsaigaxerotari Niagantsisanoria osi iroro oxenantanaxa potabaxagasanoiganaxara. Aryonpatyo pinxanyoiganaxenpari maixa pontabaxagasanoiganaxenpara, ²³ xanyoigamataxabitari bityaenxaria bogaignaxitsya. Tea ineni tomintaigaenpime matsigenxa xamaiganaatsyameria, inti tomintaigaxenpi Tasorentsi, pixematsaigaxerotari Iriniane. Ogari Iriniane irotari ganiantatsyaria, aixiro oxantaxani otimi, ²⁴ aryotari oxantaxeri irorori oxanti:

“Mayaniro matsigenxaegi onti ixanyoigaxaro sinpenasi oxagamanetia,

aryotari ixanyoigaxari ineniegia tea inxusogamaneige.

Aryo oxanyotaxa aixiro mayatiro yabentaxotaxaria

ontia oxanyotaxaro otegapage teanixa onxusotegate,

aryotari oxanyotaxari mayatiro yabentaxotaxaria ineniegia jaratyox antaxani otimi.

²⁵ Xantanxitsya ogari Iriniane Atinxami jaratyox otsonxatumata onti onxantaxani ontimaxe”.

Irotari ixenxiimoitaxenpiria ixamantaitaxenpia tyara ixanta Tasorentsi yabisaaxotantia.

2 ¹ Irotari nonxantantaigaxenpiria janxi pobetsixumaigai teria ontyapaete. Janxi pamatabitantabageigai, aixiro janxi pixantamanpegaigaa xogapage. Janxi potsimanxabiigairi pasini tyaxa ixantaxa ontirixa tatarixa yasintaxa, aixiro janxi piniasitantabageigaa. ² Bineniegi pinxogasanoigaxeroa Iriniane Tasorentsi pinxanyoigaxenparia jananexi ityaria boganxitsya ixogia itsomi. Aixiro pinxenxiiasanoigaxeroa tyapae pogataigaxeniri tyara pinxantaigaxenpa aryonpaniri pinxematsatasanoiganaxeriri Tasorentsi, aixiro aryonpaniri pogatasanoiganaxeriri, ³ mataxatari gataigaxebi ixabintsajaigaxenpia Atinxami.

Xirisito onti ixanyotaxaro mapu oxusotantaxaria panxotsi

⁴ Maixa aryonpatyo pinxematsatasanoiganaxeriri Atinxami, iritari ganiaigaxenpi. Ontitari ixanyotaxaro mapu oxusotantaxaria panxotsi obetsixantagania mapu. Jantari jarixa otimi tatanpatyo onxusotantaxenpa. Aryo oxanyota jame inti ineni tyanpatyo anxantaigaxenpa abisaaxoigaxenpara. Yotsimanxaigabetaxarityo matsigenxaegi tea irisinebentaigenpari, xantanxitsya Tasorentsi isinebentaxarityo, ineaxeritari paio ityapaeti. Maixa aryonpatyo pinxematsatasanoiganaxeriri, iritari ganiaigaxenpi. ⁵ Aixiro bineniegi onti pixanyoigaxaro otobaire mapupage obetsixantunxaniria oga panxotsi, yoganiaigaxenpitari Jesoxirisito tyapae pintsipabaxagaigaxenpaniri xanyoigamataxabi ibanxo Isure Tasorentsi, yobasigimoigaxenpitari. Aixiro yabisaaxoigaxenpi tyapae pinpegaigaxenpara isaseroroteegite Tasorentsi pinpirinibentaigaxeroa mayatiro ixogagetiria. ⁶ Aryotari oxantaxeri Yotsirinxaxagantaxeria oxanti:

“Yogari nomitiganxaxeria Sionxu

onti inxanyotaxenparo mapu pairoria otyapaeti

oxusotantasanotaxaria panxotsi.

Tsinirixa xematsataxerime jaratyo yasinonxajaa,
jaranixa ixematsatiri xogapage”.

⁷ Jeroty bineniegí xematsaigiriria pineaigaxeri paio ityapaeti.
Yogaegiri teria inxematsaigeri iritari ixantaxotaxe Tasorentsi ixanti:

“Yogaegiri betsixaigaxeroria panxotsi tea
irisinebentaigabetenparo mapu pairoria otyapaetasanotaxe,
xantanxitsya yogari Tasorentsi isinebentaxaro ipegaxagaxaro
oxusotantaxaria panxotsi”.

⁸ Aixiro oxanti pasini Yotsirinxaxagantaxeria:

“Ineni onti inxanyotaxenparo mapu ontibatantaxenxaniria osi
onxaraantaxenxani”.

Jaranixa ixogaigi inxematsaigaxeroa Niagantsi Tyapaeri
xamantaxotaxeriria Jesoxirisito, onti irotsimanxaigaxeri osi
irontsimanxaigaxenpari Tasorentsi, irotari ixogaxagaigunxani,
ixantaxetari Tasorentsi pairani otyasanotyara irontsimanxaigaxenparia
mayaniro jaria ixematsaigiri.

⁹ Xantanxitsya bineniegí onti ixogaxagaigaxenpi Tasorentsi
irabisaxoigaxenpia, aixiro ixogaxagaigaxenpi pinpegaigaxenpara
isaseroroteegite pinpirinibentaigaxeroa mayatiro ixogagetiria. Aixiro
ixogaxagaigaxenpi pinegintetasanobageiganaxenpara,
yasintasoigaxenpitari. Onti oxanyotaxa maixa tyapae

pinxamantaigaxeria mayaniro tyara ixanta Tasorentsi, pairotari ityapaeti. Pairani tea pogataigabetenpa xanyomataxa ontinirixatyo pimapunasetaxoigaxe, pobetsixagisebageigabetaxatari teria ontyapaete, xantanxitsya inpogini yabisaaxoigaxenpi xanyomataxa ontinirixatyo pixutagitetaxoiganaxe, teanixatari pobetsixaigaero pobetsixaigabetaxaria pairani. ¹⁰ Pairani tea pinxemaxotumaigabetenpari Tasorentsi, xantanxitsya maixa itomintaigaxenpi. Aixiro tea tsini tsarogaxagumaigabetenpime, xantanxitsya maixa itsarogaxagaigaxenpityo Tasorentsi.

Pebero ixantaigaxeria inxematsaigaxeria xobeenxaripage

¹¹ Napigematsaegine notasanoigaria, jara samani pobasigaiga jaxa xipatsixu. Onti piaigaxe pobasigaigaxenpara janta xurayo Xirisitoxu. Nonxantantaigaxenpiria pisintsitasiigaxeroa mayatiro teria ontyapaete isinebentaigaria teria inxematsaigeri Tasorentsi. Jarixa pisintsitasiigiro irotari iramatabitantaigaxenpiria xamagarini irobetsixaxagaigaxenpia teria ontyapaete. ¹² Maixa pixonoiiigaxaritari teria inxematsaige negintetyara pinabageigaxe. Aryorixa iriniasinaigabetaxenpi ineaigiri irorori pobetsixaigaxe teria ontyapaete, xantanxitsya inpogini inxabintsajaigaxeria Tasorentsi inxematsaigaxeri ineniagi aixiro inpo osi irisinebentaigaxenpari inxantaigaxeria: “Arisanoni yobetsixaigaxe tyapae”.

¹³ Bineniagi pixematsaigiri Atinxami, irobentia maixa xematsaigeri aixiro mayaniro pitinxamipage intiegiri aixiro pigobeenxariegite iromanoeigi. ¹⁴ Xematsaigeri aixiro inanpinaegi yonperaigaria irotsimanxaigaxeria betsixageigatsyaria teria ontyapaete ontiri aixiro irisinebentaigaxenparia negintebageigatsyaria. ¹⁵ Aryotari ixogaxeri Tasorentsi pinegintebageigaxenpara tyapae pogemisantaigaxerini niasinaiginpiria teria irogatumaigeri Tasorentsi. ¹⁶ Maixari maixa yapaxuaxagaigaxenpitari Atinxami tyapae pobasigasiigaenparoniri xogapage, jaratyo pixantumaigi: “Irobentia maixa nobasigasitaxarotari xogapage tyapaetaxe nobetsixagetaxeroa tatarixa oita noxogaxeria naneni,” inpo ogatyo pinxenaigaxe pobetsixagisebageiganaea teria

ontyapaete. Onti tsitsyata pinpegaigaenpa ironperane Tasorentsi, intitari sintaignipiria. ¹⁷ Tyapaetyara pinabageigaxe, jara potsimanxantabageigi. Pontaigaxenparia papigematsaegine. Pinpinxatsaigaxeria Tasorentsi intiri aixiro igobeenxariegite iromanoegi.

Xirisito teaty inpugatantumatenpa

¹⁸ Bineniegi timaigatsyaria peraiginpiria sintaignipiria, xematsatasanogeri jara pipugatsanatumaigari. Jara intagani pixematsabintsaigi xabintsajaiginpiria. Pinxematsaigaxerityo aixiro tsimanxaiginpiria. ¹⁹ Irotsimanxaigaxenpirixa xogapage pantsipereaxoigaxenparoty. Pinxanyoigaxenparixa maixa pineaigaxea inti pixematsaigaxe Tasorentsi, aryo pinxante irisinebentaigaxenpi. ²⁰ Jantari ontirixa pantsipereaxoigaxenpa irotsimanxaigaxenpia ineaigaxea tea pinxematsaigaxeri, ¿matsi iroso irisinebentabiigaxenpi Tasorentsi? Jaraty. Xantanxitsya jantari iroxa pantsipereaxoigaxenpa irotsimanxaigaxenpia xogapage, aryo pinxante irisinebentaigaxenpi. ²¹ Irotari ixogaxe Tasorentsi pinxanyoigaxenpara maixa. Pinxenxiixoigaxeria Xirisito yatsipereabentaigaxenpia osi yogataiganaxenpi tyara pinxantaigaxenpa pantsipereaxoigaxea irotsimanxaigaxenpia xogapage. ²² Ineni tea irobetsixumate teria ontyapaete, aixiro teaty iramatabitantumate. ²³ Jantari ipomatsanatunxania teaty inpugatantumatenpa. Aixiro yatsipereaxagunxania teaty irotsimanxaigaxeri tsipereaxagaigaxariria, onti ixantaxe: “Tsitsyata inxantaxe Apa Tasorentsi tyara inxantaigaxenxani”. ²⁴ Jantari ixamabentaigaxaia Xirisito xorosixu onti yotsimanxabitaxeri Tasorentsi abetsixaigaxea teria ontyapaete. Ixamabentaigaxai janxia abetsixaigai teria ontyapaete, onti anegintebageigaxenpa. Ixentaxotunxani xorosixu tyapae irabisaaxoigaxenpiniri pinxantaxania pobasigaigaxenpa. ²⁵ Pairani onti pixanyoigabetaxari obisya itimpinaigia, tea pinxematsaigabetenparinixa Xirisito, xantanxitsya maixa pixematsaigaxeria yasintasanogaxenpi, aixiro isentasanogaxenpi.

**Tyara inxantaxenpa irobasisgaxenpara tyapae
surari tsinanetaxotatsyaria ontiri tsinane timatsyaria oxoritiria**

3 ¹ Bineniegi tsinaneegi pinxematsabageigaxeria pixoritiria. Inenirixa teria inxematsatero Iriniane Tasorentsi xantanxitsya ineaxenpirixa pinegintebagetaxenpara aryorixa inxoganaxe inxematsataxea ineni aixiro. Jara ixogaxota piniaxteria pinxantaxeria inxematsataxea, ² ineaxenpitari pinegintebagetaxara. ³ Jara iroso pipirinibentaigi pobetsixasanoigaxeroa pigisi pineaxagantaigaxenpara. Aryo oxanyotaxa aixiro jara iroso pisinebentasanoga pinenxeiganaxenpara posantepage punabagetatsyaria ontiri aixiro pisapiigaxenpara sapirontsi tyapaetasanotaxitsyaria, ⁴ sintsitari ontsonxagetanaenpa mayatiro xanyopageria oxa. Ontityo pinpirinibentabageigaxe pinxenxiiaigaxea tyapaetyara pinabageigaxe jara tatoita pobanxinabentabageiga osi arisanoniri onpaitaxenpa pinxantaxania pintyapaetasanobageigaxe, irotari isinebentasanota Tasorentsi. ⁵ Aryotari oxanyoigaxari tsinaneegi pairaniniria xematsatasanoigiriria Tasorentsi. Oxenxiiasanobageigaxari ineni, aixiro oxematsabageigiri oxoritiria. ⁶ Aryo oxanyotaxa pairani Sara oneni oxematsabagetiria Jaberan, aixiro opinxatsatasanotiria oneaxea ineni sintaro. Maixa bineniegi pobasigaigaxenparixa tyapae, aixiro jarixa tatoita pitsarogabentaigi, aryoty pinxanyoiganaxenparo oneni.

⁷ Bineniegi surariegi negintetya pogaigaxero pixoritiria, tesaxonatari osintsitasanoigenixa onxanyoigaxenpia bineniegi, aixiro pitenirotari ixabintsajaigaxenpi Tasorentsi yabisaxoigaxenpia tyapae pinxantaxania pobasigaigaxenpa inenixu. Pinxanyoigaxenpara maixa negintetyara pogaigaxero pixoritiria tyapae inxemaigaxenpiniri Tasorentsi piniaigeria.

Yatsipereaxagunxania betsixaigatsyaria tyapaeri

⁸ Maixari maixa onti nonxantaigaxenpi pinxemabaxagaigaxenpara, aixiro pintsarogaxagabaxagaigaxenpara. Pontaigaxenparia papigematsaegine, pinxabintaantabageigaxea, jara pixogaigi

pabisantabageigaxea onti pinxemisantaxobageigaxenpa. ⁹ Tyaxa inxantaigaxenpi pasini jara pipugaigari. Irotsimanxaigaxenpirixa inxaxitsaigaxenpia jara pipugatsaigari, onti pinxantaigaxeri Tasorentsi inxabintsajaigaxeria, irotari ixogaxagabiigaxenpi tyapae ironiri onxenntaxenpa inxabintsajaigaxenpia bineniegi. ¹⁰ Oxantaxetari Yotsirinxaxagantaxeria oxanti:

Tsinirixa xoganxitsya irobasisgagantsibagetaxenpara tyapae,
 aixiro irisinebagetaxenpara
 jaratyo iniagisebagetí,
 aixiro jara itsoegumata.

¹¹ Janxi yobetsixagisebagetai teria ontyapaete,
 onti irobetsixaxe tyapaeripage.

Negintetya irogaigaxeri itobaireegi
 tyapae intsipaigaxenparia irobasisgaigaxenpara tyapae.

¹² Yogari Atinxami isentasanoigiritari mayaniro xematsaigiriria,
 aixiro omirinxa ixemaigiri iniaigiria,
 xantanxitsya yogari betsixagisebageigatsyaria teria ontyapaete
 tea irisinebentaigenpari”.

¹³ Pinxogasanobageiganaxerixa pobetsixaiganaxea tyapaeripage,
 aryo tyatityoa irotsimanxabiitaxenpi. ¹⁴ Xantanxitsya intimaigaxerixa
 tsimanxabiigaxenpiromeria pobetsixaigaxea tyapaeripage
 pinxantaxenpanityo pisinebageigaxenpa. Jara tsini pipinxumaigi,
 aixiro jara pitsarogumaigi. ¹⁵ Onti pisinebentasanoigaxenpari
 Jesoxirisito pinpinxatsaigaxeria pinxantaigaxeria: “Binti Notinxami”.
 Inxogaxotagantaitaxenpirixa tyara oxantaxara pixematsaigaxeria
 Tasorentsi pisinebageigaxenpa pinxantaigaxeria.
 Pinxamantasanoigaxeri tyara pixantaigaxara pogataigaxea piaigaxea
 xurayo yobasigara Tasorentsi pinxantaxania pintimaige.

¹⁶ Xantanxitsya tyapaetyara piniagaxeri jara potsimanxaigiri. Pinegintebageigaxenpara tyapae inpasibentaiganaxenpaniri tsinirixa tsimanxabiigaxenpirime Xirisito iriniasinabiigaxenpiri ineaigaxenpia pixematsaigaxeria. ¹⁷ Irixa xoganxitsya Tasorentsi pantsipereigaxea irotsimanxabiitaxenpiroa tyapaeripage tyapaetaxe, pairotari abisaxe otyapaetaxe onxanyotaxenpara maixa abisaxero pantsipereigaxea irotsimanxabiitaxenpiroa pobetsixageigia teria ontyapaete.

¹⁸ Yatsipereabentaigaxaitari Xirisito ixamabentaigaxaia osaanxaxenxaniniri abetsixaigiria teria ontyapaete omagisntaxenxania, patirosanotyto ixamabentaigaxai mataxa mayatiro. Ineni ityapaebageti teatyto irobetsixumate teria ontyapaete, xantanxitsya ixamabentaigaxai aneniegi betsixaigatsyaria teria ontyapaete tyapae irisineigaxaeniri Tasorentsi. Jantari yoginoriabetunxania ixamasanotaxe, xantanxitsya ogari isure teatyto onxame, jerotyto yaniantanaaria. ¹⁹ Jantari tetyara iranianaie onti iasurentaxe janta paraserixu ixenxiimoigutiria isureegi teria inxematsaige xamageiganxitsyaria. ²⁰ Ineniegitari teria inxematsaigeri Noe ixenxiimobageigabetaxaria. Jantari tetyara iragatero maataxotantatsyaria yogari Tasorentsi samani yatsipereaxoigaxari tea ainyotyto irotsimanxaigeri. Inpo yagataxeroa aryo pinxante yobarigateigaxeri tea xatsyoya one inxani osagantaataxoiganaxeria mayaniro osi ipogereigaxa ioxajaigaxara. Intaganibani yabisaaxoigai 8 yamaataxobageigaxea maataxotantatsyariaxu tea ioxajaigenpa.

²¹ Ogari nia sagantaataxoiganaxeriria mayaniro onti oxantaxotaxe pogisabinxajaigaxara. Irotya pogisabinxajaigaxara onti oxantaxotaxe yabisaaxoigaxenpia Tasorentsi. Tea iroto pogisabinxataasiigenpa pisaanxaigaxea pibatsaxu. Ontityo pogisabinxataaigaxa mataxatari pixantaigaxeri Tasorentsi pixogaigaxea irisaanxasanoigaxenpia pisurexu, aixiro iragabeaxagaigaxenpia pobasigaigaxea tyapae. Jantari jamea yanianai Jesoxirisito ixamabetaxara jametyo yabisaaxoiginpi Tasorentsi, ²² xantanxitsya maixa jataxe yanianai iatai xurayo. Maixa ainyo isabinxaxe iraxosanoriaxu Tasorentsi ixobeenxabageti, ipegaxagaxaritari Igobeenxariegite mayaniro isaanxariite Tasorentsi intiegiri aixiro mayaniro itinxamiegi xamagarinipage.

**Paniropage inpirinibentaigaxeroa tatarixa oita
yagabeaxagaigaxeriria Tasorentsi**

4 ¹ Nonxantantaigaxenpiria maixa mataxatari yatsipereabentaigaxai Jesoxirisito ipasapasatunxania ixentaxotunxania, jara pipinxai giro bineniegí pantsipereagaxea pinxanyoigaxenparia ineni. Yogari tsipereabentaxeriria Xirisito teanaxatari inxenxiixotaero teria ontyapaete. ² Jara ipirinibentumatairo posantepage teria ontyapaete isinebentaigaria itobaireegi, ontityo inpirinibentaxe irobetsixaxea ixogagetiria Tasorentsi xigonxiro inxamanaea. ³ Pairani pobetsixagisebageigaxetari posantepage teria ontyapaete yobetsixageigaxeria teria inxematsaigeri Tasorentsi. Piatasiigaxero tsinane, aixiro pixonxiagisebageigaxe teria ontyapaete, pixinxibageigaxa, pisexaabageigaxa, aixiro pipirinibentabageigaxero pixinxibageigaxara. Ixantabetaxa Tasorentsi: “Jara pipegaigiri pitasorentsita pasini”, xantanxitsya tea pinxematsaigeri aryonpatyo pisinebentaiganaxariri. ⁴ Maixa teanixa pintsipaigaenpari betsixagisebageigatsyaria teria ontyapaete, jerotyo ixantaiganaxe: “Tyaxatyo ixantaiganaxa maixa teanixa inxonoibageigajae”, osi iniasinaiganaxenpi. ⁵ Xantanxitsya aganaxenpara irotsimanxantaigaxenpariria Tasorentsi mayanero teria inxematsaigeri, iritari xantanxitsyame tyara inxantaigaxenxani paniropage, inenirixa xamaiganxitsyaria, intirixa tetyaria inxamaige. ⁶ Irotari ixenxiimotantaigunxaniria yogaegi xamaiganxitsyaria pairani tyapae inxantaxaniniri intimaigaxe inxanyoigaxenparia Tasorentsi. Ixamaigabetaxa, intiegitari betsixaigatsyaria teria ontyapaete xanyoria mayanero itobaireegi, xantanxitsya iroganiaigaeri Tasorentsi mayanero xematsaigaxeriria.

⁷ Maixa paenitya aganaxenpa irotsimanxantaigaxenpariria Tasorentsi mayanero teria inxematsaigeri. Nonxantantaigaxenpiria pinegintebageigaxenpara pisintsitasiigaxeroa mayatiro teria ontyapaete omirinxara piniaigaxeri Tasorentsi. ⁸ Irosanotyo noxogaxe pontasanoigaxenparia papigematsaegine. Pinxanyoigaxenparixa maixa jaratyo pixonxiaigiro tyaxa inxantaigaxenpi ineniegí onti

pimagisantaero. ⁹ Iroboxaxerixa papigematsaegine parixotipagexuniria xogaxoiganxitsyaria tyarixa irimagaigaxe binenieg negintetya pagaigabaxeri, jara pixatsimaenxabageiga. ¹⁰ Yogari Tasorentsi ixantatigaxagageigaxenpitari yagabeaxagaigaxenpia paniropage. Irotari nonxantantaigaxenpiria maixa tatarixa yagabeaxagaigaxenpi irotyo pinpirinibentaigaxe tyapae pamutaxoigaxerini papigematsaegine, xantanxitsya pinpirinibentagantsiigaxeroa tyapae oneaxenxaniniri arisano ixabintsaantabageti Tasorentsi. ¹¹ Ainyorixa xenxiioria Iriniane Tasorentsi, xantetyo inxenxiabagetaxeroa xatinxara irogaxero. Ainyorixa mutaxoigiriria irapigematsaegine xantetyo iramutaxotagantsiigaxeria, isintsitagaxeritari Tasorentsi. Pinxanyoigaxenpara maixa tyapae irisinebentaxenxaniniri Tasorentsi, intitari gabeaxagaigaxenpime Jesoxirisito. Tsame anxantaxania asinebentaigaxenpari, intitari pairoria yagabeabageti. Aryo onxanyotaxenpa.

**Ixantaigaxeri irisineigaxenpara
iratsipereabentaigaxeririxa Xirisito**

¹² Napigematsaegine notasanoigaria, jara pogaiganaxe sorerere patsipereabageigaxea pinxantaiganaxea: “Tyaxaty oxantaxara oxa”. Aryotari onxanyotanaxenpari maixa tyapae ineigaxenpiniri Tasorentsi arisanorixa pixematsatasanoigaxeri. ¹³ Pairani yatsipereabagetaxe Xirisito. Maixa sinebageigenpa, pixanyoigaxaritari ineni patsipereabageigaxea tyapae pisinebageigaxenpaniri inpogini ineaxenxania inxobeenxabagetapaaxea. ¹⁴ Jantari irobosanteaitaxenpirixa ineaitaxenpia pixematsaigaxeria Xirisito sineiganaxenpa, intitari tentasanoigaxenpi Isure Tasorentsi pairoria yagabeabageti.

¹⁵ Tsitsyania patsipereabentaigiroxari poginoriantaigaxea, ontirixa pinxosiigaxea, ontirixa pobetsixagisebageigaxeroa pasinipage teria ontyapaete, aixiro ontirixa pinxantantabageigaxea. ¹⁶ Irorixa patsipereabentaigaxe pixematsaigaxeria Xirisito jara pipasibentaiga, onti pisinebentaigaxenpari Tasorentsi pineaigaxea inti

patsipereabentaigaxe Xirisito. ¹⁷ Gaxatari intsititantaxenparia Tasorentsi irotsimanxaigaxenparia mayaniro teria inxematsaigeri, xantanxitsya mataxa ixetyo tsipereaianxitsyane xematsaigiriria tyapae oneaxenxaniniri arisanorixa ixematsatasanoigiri ontirixa tea. Aryotari axanyoiganaxari aneniegi maixa atsipereaianaxea. Irironparoxa yogaegi teria inxematsaigeri paioxatyo iratsipereabageigaxe irotsimanxaigaxenparia.

¹⁸ Iratsipereabageigabetaxenpatyo xematsaigatsyaria xantanxitsya Tasorentsi irabisaaxoigaxeri. Inpo iritya teria inxematsaigeri pairotyo iratsipereabageigaxe inpogini irotsimanxaigaxenparia. ¹⁹ Irotari noxantantaigaxenpiria inenixa xoganxitsyame Tasorentsi pantsipereabageigaxea aryonpatyo pobetsixaiganaxerori tyapaeripage. Iritari betsixaigaxai, jeroty tyapaetaxe pabentanoigaxenparia pinxantaigaxeria inxisaxobentaigaxenpia pogataigaxetari ixantaxe omirinxa intsipatasanoigaxenpi jaratyo ioxumaiginpi.

Pebero ixantaigaxeriria mayaniro xematsaigatsyaria

5 ¹ Maixa noxogaxe nonxantaigaxenpia bineniegi sentaigiriria xematsaigatsyaria patoitaigatsyaria xara, nantitari aixiro sentaigiriria xematsaigatsyaria. Naneni noneasanotaxeri Xirisito yatsipereabagetaxea ixamabentaigaxaia xorosixu. Inpogini iripigaatea inxobeenxabagetapaaxea aryo nonxanyotaxenparia ineni. ² Maixa irotari nonxantaigaxenpi oxa: Pisentagantsitasanoigaxeria papigematsaegine ixogaxagaigaxenpiria Tasorentsi pisentaigaxeria. Pogatagaigaxeria jara piperai. Tsitsyata pinxogaigaxe bineniegi pogataigaxeria, jara ixantanaiginpi pasini, aixiro jara iroro pogatabiigiri inpunaigaxenpia. ³ Jara pipomatsanaigari pisentaigiria, onti tyapaetya pinabageigaxe tyapae irasintaaxoigaxenpiniri ineniegi. ⁴ Pinxanyoigaxenparixa maixa inpogini iripigaatea Jesoxirisito sentaigajairia mayaniro aneniegi iragaigaatenpi intentaiganaxenpia xurayo inxabintsabageigaxenpia pinxantaxania pintimagantsibageigaxe tyapae pinxanyoigaxenparia ineni.

⁵ Maixa bineniegi napigematsaegine, pinxematsabageigaxeria

sentainginpiria. Jara pixogaigi pabisabaxagaigaxenpara, onti pinxematsatabaxagaigaxenpa. Aryotari oxantaxeri Yotsirinxaxagantaxeria Tasorentsi oxanti:

“Tasorentsi ixabintsaabageigiri teria irabentaxobageigenpa, iritya bentaxobageigatsyaria yotsimanxaigiri”.

⁶ Pinpinxatsatasanoigaxeria Tasorentsi gabeabagetatsyaria, jara pipugatsaigari, inpogini aganaxenpara inintanaxea irabisaenxatagaigaxenpia irabisaenxatagaigaxenpityo. ⁷ Tatapagerixa oita pixenxiageigaaxa jara pobanxinabentaigaro onti pinxantaigaxeri Tasorentsi inxabintsajaigaxenpia, ixantaxanitari inxenxiixoigaxenpi tea imagisantumaigenpi. ⁸ Tsitsyania yamatabinaiginpixari xamagarini, ainyotari inxenabagetaxe xara yanuibentasiigaxeria xematsaigatsyaria ixogaxea irapaxuaxagaigaxeria ixematsaigaxea. Onti ixanyotaxari isyai yanuibentasi tiroa isexa.

⁹ Xantanxitsya noxogaxe pinxantaxania pisintsitasiigaxeri jara pixematsatumaigiri. Pinxantaxania pinxematsatanobageigaxeri Atinxami jara papaxuimaigiro, pogataigaxetari aryo ixanyoigaxa papigematsaegine basigageigatsyaria parixotipagexu yatsipereaxoigabetaxarotyosantepage xantanxitsya jatanatsya

ixematsaiganaxeri tea irapaxuimaigero. ¹⁰ Inpo samanixonarixa pinxanyoigaxenpa maixa pantsipereaxobageigaxenpara, yogari Tasorentsi irogisineaigaenpi, aixiro isintsitagaigaenpi janiri papaxuaiganaxero pixematsaigaxea onti jatanatsya pinxusotasanoiganaxenparia, ixabintsaabageigaxenpitari ixogaxagaigaxenpia pinxematsaigaxeria Jesoxirisito tyapae intentaiganaxenpiniri xurayo pinxantaxania pobasigaigaxenpa janta pinxanyoigaxenparia ineni ixobeenxabagetia. ¹¹ Tsame anxantaxania asinebentaigaxenpari, intitari pairoria yagabeabagetia. Aryo onxanyotaxenpa.

Ixaratagageiganairiria

¹² Ainyo jaxa notsipataxari Suribano. Ineni inti napigematsatene xematsatasanotiriria Xirisito. Iritari notentasitaxa notsirinxaigaxenpia majani noxamantaxotaxeria Tasorentsi tyara ixantaxa ixabintsaabageigaxenpia, aixiro nosintsitagaigaxenpia tyapae aryonpaniri pinxematsatasanoiganaxeri jara papaxuimaigiro.

¹³ Yogaegiri apigematsaegine basigaigatsyaria jaxa Babironiaxu ixogaigaxe pinxemaxoigaxeria ainyo ixenxiiigaxenpi. Yogari Tasorentsi ixogaxagaigaxeri ineniegí inxematsaigaxeria inxanyoigaxenpia bineniegí. Aryo ixanyotaxa notomi Maroxosi ineni ixogaxe pinxemaxoigaxeria ixenxiiigaxenpia. ¹⁴ Tyapaetyara pagabaxagaigaxenpa pontabaxagaigaxenpara.

Maixa noxogaxe irogisineaigaxenpia Tasorentsi mayaniro bineniegí xematsaigiriria Xirisito janiri tatoita pobanxinabentumaigaa.

OXETYORIA YOTSIRINXAXE JOAN

Xirisito inti Niagantsi ganiantatsyaria

1 ¹ Maixa nontsirinxagaxenpi nonxamantaxotaxeria igantagaria itimi pairani otyasanotyara tetyaenxara tataxona timumagetatsyame, noxemaxoigaxeritari inpo noneaigaxeri, aixiro notsyontaigaxeri. Iritari Niagantsi ganiantatsyaria. ² Ineni ixoneatimoigaxena noneaigaxeri noxamantaxotantaigaxariria, iritari Xirisito ganiaigaxairia tyapae anxantaxaniniri antimaigaxe. Onti inabeta Iririxu, xantanxitsya inpo yoboxuti ixoneatimoigaxena. ³ Nanenieg noneasanoigaxeri, aixiro noxemasanoigaxeri iniaigaxenara, irotari maixa nonxamantantaigaxenpiria noneageigaxeria ontiri aixiro noxemageigaxeria tyapae pintentagasurentaigaxenaniri pinxanyoigaxenara naneni notentagasurentaigaxaria Apa Tasorentsi intiri Itomi, iritari Jesoxirisito. ⁴ Notsirinxagaxenpi tyapae pisinetasanobageiganaxenpaniri.

Tasorentsi inti xoneagiteri

⁵ Maixa ont
nonxamantaigaxenpi
yogataigaxenaria
Jesoxirisito ixantaxea
yogari Tasorentsisanoria
inti xoneagiteri tea
imapunasetaxotumatempa,
teanixa irobetsixumatero
teria ontyapaete, irotari
ixantantunxaniria inti
xoneagiteri.

⁶ Anxantaigaxerixa atsipatasanoigaxari Tasorentsi xantanxitsya jatanatsya abetsixaigia teria ontyapaete onti amatagaigaxa, aixiro onti abetsixabageigaxe teria ontyapaete, xanyomataxa ontinirixatyo amapunasetaxoigaxa. ⁷ Yogari Tasorentsi tea irobetsixumate teria ontyapaete, irotari ixantantaganiria inti xoneagiteri. Jantari axematsaigaxeria atsipatasanotabaxagaigaxa, isaanxantaigaxairotari irirajana Jesosi mayatiro abetsixaigiria teria ontyapaete. ⁸ Anxantaigea tea abetsixaige teria ontyapaete asatyto matabinaigaatsya, teanixa anxogaige anxematsaigaxeroa ixantaigaxairia Tasorentsi. ⁹ Xantanxitsya anxamantaigera abetsixaigaxeria teria ontyapaete ineni imagisantaero, irisaanxaxerotari mayatiro, omirinxatari ixenaxagiro Iriniane, tea iramatabitantumate. ¹⁰ Jantari anxantaigea tea abetsixaige teria ontyapaete xanyomataxa ontinirixatyo axantaigaxe itsoegaxa Tasorentsi, teatyto anxematsatumaigero Iriniane.

Iniabentaigajaia Xirisito

2 ¹ Notasanoigaria, onti notsirinxabiigaxenpi janiri pobetsixaigai teria ontyapaete. Xantanxitsya jantari abetsixaigaxerixa teria ontyapaete ainyo niabentaigaxairia iniaxeria Apa Tasorentsi. Iritari Jesoxirisito teria irobetsixumate teria ontyapaete. ² Panirotari ineni xamabentaigaxairia tyapae imagisantaeroniri Tasorentsi abetsixaigia teria ontyapaete janiri ixenxiiagumaigajairo inpogini. Xantanxitsya tea intagani inxamabentaigajae aneniegi, ixamabentaigaxerityo aixiro mayaniro matsigenxaegi.

³ Jantari anxenaxagaigaxerorixa ixantaigaxairia Tasorentsi aryo pinxante arisano opaitaxa axematsaigaxeria. ⁴ Ainyorixa xantanxitsyameria, “Noxematsataxeri”, xantanxitsya tea irobetsixagetero ixantaigaxairia onti itsoegaxa, aixiro onti yamatagaxa. ⁵ Jantari anxenaxagaigaxerorixa Iriniane aryo pinxante paio atasanoigaxari, irotari agatantaigaxaria arisano atsipatasanoigari. ⁶ Jantari anxantaigaxerixa atsipatasanoigari, anxanyoigaxenparityo Jesoxirisito ineni ixenaxagagetiroa mayatiro ixantaxeria Tasorentsi.

Onxenaxagaxenxania ixantaigaxairia Tasorentsi

⁷ Napigematsaegine, oxari oxa notsirinxagaxenpiria maixa tea iroro otyaenxaria Niagantsi, onti ogantagaria pixemaigaxeria pairani bityaenxara xematsaiganaxeri Xirisito, ⁸ xantanxitsya xanyomataxa ontinirixaty otyaenxaria, ityaenxatari gataigaxai Xirisito tyara anxantaigaxenpa antasanotantaigaxenpara, aixiro aneniegi atyaenxa tabaxagasanoganxitsya. Pairani xanyomataxa ontinirixa amapunasetaxoigaxa, xantanxitsya maixa aryonpa axoneagitetaxoiganaxeri. ⁹ Anxantaigaxerixa jataxe axoneagitetaxoiganaxe atsipatasanoigaxaria Tasorentsi xantanxitsya atsimanxaigaxari atobaireegi onti ainyoty amapunasetaxoigaxa. ¹⁰ Yogari tasanotariria itobaireegi onti ixoneagitetaxotaxe, teanixa ontimagutumateri tatarixa oita onxenantaxenpa irobetsixaxea teria ontyapaete. ¹¹ Xantanxitsya yogari tsimanxaxariria xanyomataxa ontinirixatyo imapunasetaxotaxa, jeroty tea irogate tyara iataxe, ixantaxanitari imapunasetaxotaxa tea iroguntete.

¹² Notasanoigaria, notsirinxantaigaxenpiria imagisantairotari Tasorentsi pobetsixaigiria teria ontyapaete, jara ixenxiaxagumaigainpiro, ixamabentaigaxenpitari Xirisito yabisaaxoigaxenpia. ¹³ Tomintaigatsyaria, notsirinxantaigaxenpiria pixematsatasanoigaxeritari igantagarira itimi pairani tetyara tataxona timumagetatsyame. Notsirinxantaigaxenpiria timagaiganxitsyaria, pagabeaigaxeritari xamagarini. ¹⁴ Notsirinxantaigaxenpiria bineniegi notasanoigaria pixematsatasanoigaxeritari Apa Tasorentsi. Notsirinxantaigaxenpiria tomintaigatsyaria pixematsatasanoigaxeritari igantagarira itimi pairani tetyara tataxona timumagetatsyame. Notsirinxantaigaxenpiria timagaiganxitsyaria pisintsitasigeigiroitari mayatiro, aixiro pixantaxani pixenxiiasanoigaxaro Iriniane Tasorentsi ontiri aixiro pagabeaigaxeri xamagarini. ¹⁵ Jaraty pisinebentumaigaro isinebentaigaria tsimanxaigariria Tasorentsi, aixiro jaraty pisinebentumaigaro teria irisinebentenparo Tasorentsi, jaranixa tsini gabeatsya irisinebentabage-tenparia Tasorentsi irotya irimatabae irisinebentabaenparoa teria

irisinebentenparo ineni. ¹⁶ Teanixa irisinebentenparo Tasorentsi isinebentaigaria betsixaigiroria teria ontyapaete. Ineniegi ontitari ixogasanoigi posantepage teria ontyapaete, aixiro ixogaigi irasintaigaxenparoa mayatiro ineaigaxeria ontiri aixiro yabentaxobaigeiga yasintabageigara. ¹⁷ Ogari xipatsi ontsonxagetanaxenpa, aixiro ontsonxagetanaxenpa mayatiro teria ontyapaete isinebentaigaria matsigenxa, xantanxitsya yogari xenaxagiroria ixogagetaxeria Tasorentsi inxantaxani intimaxe.

Arisanoria ontiri tsoegagantsi

¹⁸ Notasanoigaria, maixa paenitya agapaaxenpa xutagiteri iroboxantaatenparia Xirisito. Bineniegi pixemaxoigaxeri iroboxaxea tsimanxaxariria, xantanxitsya naneni nonxantaigaxenpi ainyo maixa itobaigabageti tsimanxaigaxariria. Irotari agatantaigabaxa paenitya agapaaxenpa iroboxantaatenparia. ¹⁹ Ineniegi onti ixonoigabetaxai xantanxitsya tea aryo inxanyotasanoigajae aneniegi, teanixa inxematsaigeri Xirisito. Aryome inxanyotasanoigaxaeme jameroxa ioxaiganaxai, inxantaxanimetyo intentaigaxaeme, xantanxitsya ioxaiganaxai, irotari aneantaigaxariria tea aryo inxanyoigajae aneniegi inxematsaigaxea. ²⁰ Xantanxitsya yogari Xirisito yomitiganximoigaxenpi Isure Tasorentsi irobasigaxenpara pisureegixu, irotari maixa bineniegi mayaniro pogatantaigaxaroria Niagantsisanoria. ²¹ Tea aryo nontsirinxaignepi noneaigaxenpia tea pogataigero, ontityo nontsirinxaignepi noneaigaxenpitari pogatasanoigiroa. Aixiro pogataigi yogari xantasanotatsyaria arisanoria tea iramatagumatenpa. ²² ¿Tcini matagatsya? Inti yoga xantatsyaria Jesosi tea ineni Ixogaxagaxeria Tasorentsi iromitiganxaxeria irabisaaxoigaxeria mayaniro xematsaigaxerimeria inpegaxenpara Igobeenxariegite. Ineni tsimanxaxariria Xirisito, teanixa inxematsateri ineni, aixiro tea inxematsateri Iriri mitiganxaxeriria. ²³ Tsinirixa xantatsyaria Jesosi tea ineni Itomi Tasorentsi teaty inxematsateri Tasorentsi, xantanxitsya yogari xantatsyaria Jesosi inti Itomi Tasorentsi ixematsataxeri aixiro Tasorentsi ineni. ²⁴ Pinxantaxani pinxenxiigaxero Iriniane oxetyoria pixemaigaxe janiri pimagisantaigiro. Jantari pinxantaxanirixa

pinxenxiaigaxero, aryo pinxante pintsipatasanoigaxenpari Apa Tasorentsi intiri Itomi, ²⁵ixantaigaxaitari anxantaxania antimaigaxe.

²⁶Maixa mataxa notsirinxigaxenpi noxamantaxoigaxeria xogaigabetanxitsyaria iramatabiiigaxenpimea. ²⁷Xantanxitsya Jesoxirisito yomitiganximoigaxenpi Isure Tasorentsi yobasigaxa pisureegixu, jerotyó tea pinxogaxoigenpa irogataigaxenpia matsigenxa, mayatirotari yogataigaxenpiro Isure Tasorentsi. Ontitari ixantasanotaxe tea iramatagumatenpa, jerotyó maixa pinxantaxania pintsipatasanoigaxenpari Xirisito pinxenaxagaigaxeroa yogataigaxenpiria Isure Tasorentsi.

²⁸Maixari maixa, notasanoigaria, tsipatasanoigenpari Xirisito tyapae pisinebentaigabaxenpariniri iripigaatea. Pintsipatasanobageigaxenparirixa janiri apasibentagaigabaxari inpogini. ²⁹Pogatasanoigaxetari Jesoxirisito tea irobetsixumate teria ontyapaete, iroro maixa pogataigaxetyo aixiro mayaniri negintetasanobageigatsyaria inti itomiegi Tasorentsi.

YOGIXONEATIMOGETUNXANIRIA JOAN

Yogixoneagetaxeria Jesoxirisito

1 ¹ Oxari oxa otsirinxaxotunxaniria jaxa onti ixantaxeriria Tasorensi Jesoxirisito irogixoneageigaxeneria ironperaneegi tyapae irogataigaxeniri tyara onxantanaxenpa inpogini, paenityatari aganaxenpa. Naneni nanti ironperane Jesoxirisito nopaita Joan. Ineni yomitiganxaxeri isaanxarite inxamantagetaxenara. ² Inpo noneagetaxero mayatiro ixantaxeriria Tasorensi Jesoxirisito irogixoneatimotaxenaroa osi notsirinxaxogetaxero noxanyotagasantaaro noneagetaxeria, tea nonxantatigagetumatero.

³ Yogari Tasorensi irogisineaxeri tsinirixa niabantaxerome oxa sanxebanti. Aryo inxanyotagaigaxeri aixiro mayaniro xemisantai-gaxeromeria oniantaxenxania inpo inxenaxagagetaxero mayatiro, paenityatari aganaxenpa mayatiro nonxamantaxogetaxeria maixa.

Joan yotsirinxaigaxeneria patoigeigatsyaria Jasiaxu

⁴ Maixa noxogaxe notsirinxaigaxenpia mayaniro bineniegi xematsaigatsyaria basigageigatsyaria Jasiaxu patoigeigatsyaria Jepesoxu, Jesemirinxu, Peregamoxu, Tiatiraxu, Sareresixu, Pirarerepiaxu ontiri aixiro Jiraoriseaxu. Noxogaxe inxabintsaabageigaxenpia Tasorensi ixantaxaniria itimi irobasigaxagaigaxenpia tyapae janiri tatoita pobanxinabentumaigaa. Aryo inxanyotaxenpa Isure inxabintsajaigaxenpi irobasigaxagaigaxenpia tyapae. Ineni ixantaxani itentaxari Tasorensi Igobeenxariegite mayaniro. ⁵ Aryo inxanyotaxenpa Jesoxirisito ineni inxabintsaabageigaxenpi irobasigaxagaigaxenpia tyapae. Iritari xamantaxotiriria Tasorensi xatinxa yogagetaxero tea iramatagumatempa. Inti ixetyosanoria

nianaatsya, aixiro inti Xobeenxarisanoria bisaigaxeriria mayaniro xobeenxaripage xipatsixuniria. Pairo yotasoigaxai isaanxantaigaxai irirajana janiri yotsimanxabiigairo Tasorentsi abetsixaigia teria ontyapaete. ⁶ Ipegaxagaigaxai xobeenxariegi tyapae antsipaigaxenpariniri inpogini inpegaxenpara Igobeenxariegite mayaniro, aixiro ipegaxagaigaxai saseroroteegi tyapae anpirinibentaigaxeroniri mayatiro ixogagetaxeria Tasorentsi. ¡Tsame anxantaxania anxantaigaxeri: “Pairo pagabeabageti!” Aryo onxanyotaxenpa.

⁷ ¡Atsi guntete, maixa boxapaaxe Xirisito ixenantapaaxaroa mararo!

Ineaigabaxeri mayaniro,

irimaiganaxenpatyo xentaxotaxagantaigabetaxariria irineaigabaerityo ineniegi aixiro.

Mayaniro basigaigatsyaria xipatsixu irineaigabaxeri inxaemabaitaiganaxe intsarogabageiganaxea.

Aryoni onxanyotanaxenpa maixa.

⁸ Yogari Atinxami inti gabeabagetsyaria ixantaxaniria itimi. Ineni ixanti: “Nanti Jareja aixiro nanti Jomega, naxetyosanotari timanxitsya, aixiro jara noxaragiteaxotumati”.

Joan ineairi Jesoxirisito

⁹ Naneni nanti papigematsaegine, noxantaxani notentaigaxenpi atsipereabentaigaxaria Jesoxirisito, aixiro atsipereaxobageigara mayatiro, aixiro nontsipaigaxenpi inpogini irapatoitaigaxaea inpegaxenpara Agobeenxariegite. Pairani yamaitanaxena ioxaitaxitanara obogeaxu paitatsyaria Patimosi ineaitaxenara noxenxiabagetaxeroa Iriniane Tasorentsi noxamantaxobagetaxeria Jesoxirisito. ¹⁰ Inpogini agaxara tominxo noxenxiisanotaxaria

Tasorentsi noxematigirotyo onianunxani syaroenxarixa xanyoenxamataxa tiborentsi. ¹¹ Oxantagani: “Tsirinxaxogetabaxero mayatiro pineagetabaxeria pinpaxagantaigaxeria xematsaigatsyaria patoigeigatsyarira Jepesoxu, Jesemirinaxu, Peregamoxu, Tiatiraxu, Sareresixu, Pirarerepiaxu, aixiro Jiraoriseaxu”.

¹² Inpo nosyonxamatanaxatyoguntetiri niaxenaria. Noneitarityo 7 yobirinitaganiria morexaatatsyaria yogimorexaatagania, inti yobetsixantagetunxani xori. ¹³ Yotsirotanxutaxotaxari xanyotaxa matsigenxa. Guisemataxe imaga agabagetaxerityo igitixu, yabuataxari inegixu isuntoratsate yobetsixantunxaniria xori. ¹⁴ Ogari igisi onxutabageteatyogara xanyomataxa ampei ontirixa xaxoarexi. Ogari iroxi xanyomataxa oparasetia tsitsi. ¹⁵ Ogari igiti onxoboreabageteatyogara xanyomataxa otasitagania beronxe. Jantari iniaxea isyaroenxarixatyogara xanyomataxa opoimaatia nia abentagaatia. ¹⁶ Jantari iraxosanoriaxu yapagogetaxe 7 inpoxiro. Osotogamenitapaaxe ibagantexu iboroantatsyariate otsoganpigetaxe pisotatetiro. Jantari iboroxu yomameaatantabagetiratyo gara xanyomataxa yapagatsixaatasaanotara syabogaenxari.

¹⁷ Iroro noneaxeria notuamatanaxetyo igitixu togn xanyomataxa ontinirixatyoxamaxe. Xantanxitsya ineni itsyontantaxenaro iraxosanoria ixantana: “Jara pitsarogi. Naxetyosano timanxitsya, aixiro jara noxaragiteaxotumati. ¹⁸ Noxantaxani notimi pairani tetyara tataxona timumagetatsyame, aixiro nonxantaxani nontimaxe jara noxamumatai. Noxamabetaxa pairani inpogini nanianai. Nanti xantanxitsyameria tyara iriaigaxe mayaniro xamaiganxitsyaria, nantitari gabeasanotaxero xamagantsi. ¹⁹ Nonxantantaxenpiria tsirinxaxogetero pineagetaxeria maixa ontiri mayatiro nogixonea-getaxenpiria inpogini”.

Yasitaxotunxania Satanasi 1,000 siryagarini

20 ¹ Inpogini noneiri pasini isaanxarite Tasorentsi yaguitapaaxe. Onti yaguitapaaxe xurayo yapagotaxero osenpaba xarenatsa ontiri aixiro sitantatsyaria irasitaxotantaxenparoria oxenantaganiria oatagania sabipatsaxu. ² Inpo inosixapaaxeri maranxe pairaniniria yogusotapaaxeria irinaxobagetanaxea 1,000 siryagarini. Iritari xamagarini paitatsyaria Satanasi. ³ Inpo ioxaxeri sabipatsaxu yasitaxotanaxeri yoyabitanaxeri. Yabitsaanaxero sitaxomentontsi tyapae janiri yosotogai iramatabinaigaeria xipatsipagexuniria xigonxiro abisabagetanaxea 1,000 siryagarini. Inpogini irasireaxo-betaenxani, xantanxitsya taina irinapanaate.

⁴ Inpo noneaxero pasini osabinxantaganiria xanyotaxaroria isabinxantaigaria xobeenxaripage. Aryo isabinxaigaxe xara ipegaxagaigunxaniria joeseegi ixantaigunxaniria ineginteigaxeria mayaniro. Aixiro noneaigaxero isureegi yontsyagitoreaigunxaniria ineaigunxania ixenxiaboigaxeria Jesosi, aixiro ixenxiaboigaxeroa Iriniane Tasorentsi. Ineniegi tea intigeretobentaigenpari xobeenxatanxitsyaria teria ineenxani intiri yobetsixunxaniria isigaxagasanotunxania ineni, aixiro tea ontsirinxaxotenxani ibairo itamaxoxu ontiri iraxoxu. Inpo noneaigaxeri yaniaiganaia itentaigaxaria Xirisito ipegaigaxara

xobeenxariegi xigonxiro agabagetanaxara 1,000 siryagarini. ⁵ Jantari abisanaxea oxa 1,000 siryagarini iritya niaigananxitsya itobaireegi xamageigabetanxitsyaria. Oxari oxa noxantaxenpiria maixa onti joxetyoria aniantanaenxaniria. ⁶ ;Irisinebageigaxenpa yogaegi ixetyoria niaiganaatsyame, ineiaigaxeritari Tasorentsi ixematsatanobageigaxeria! Jara ioxaboxiigagani oparasetantsaenxabagetaxea, onti inpegaigaxenpa isaseroteegite Tasorentsi intiri Xirisito. Aixiro intsipaigaxenpari inpegaigaxenpara xobeenxariegi 1,000 siryagarini.

Ioxaboxitaxenxania Satanasi

⁷ Jantari abisabagetanaxea 1,000 siryagarini irasireaxotaenxani Satanasi. ⁸ Iriataxe irapagiteabagetanaxenparoa xipatsi iramatabinaigaxeria mayaniro matsigenxaegi. Yogaegiri iramatabinaigaxeria onti inxantaxenxani Go intiri Mago. Ineniegi irapatoitaigaxeri isoraroegite tyaxaroxa intobaigabageigetyo xara inxanyobageiganaxeroty inpanexi otsapiaxutiria aryonatoani nia.

⁹ Irapagiteabageiganaxenparoa xipatsi ironxuataxoiganaxenparia xematsaigiriria Tasorentsi ontiri Jerosaren yotasanotaria, xantanxitsya ineni irobarigasiigaxeri tsitsi ontagaigaxeria onpogereaigaxeria.

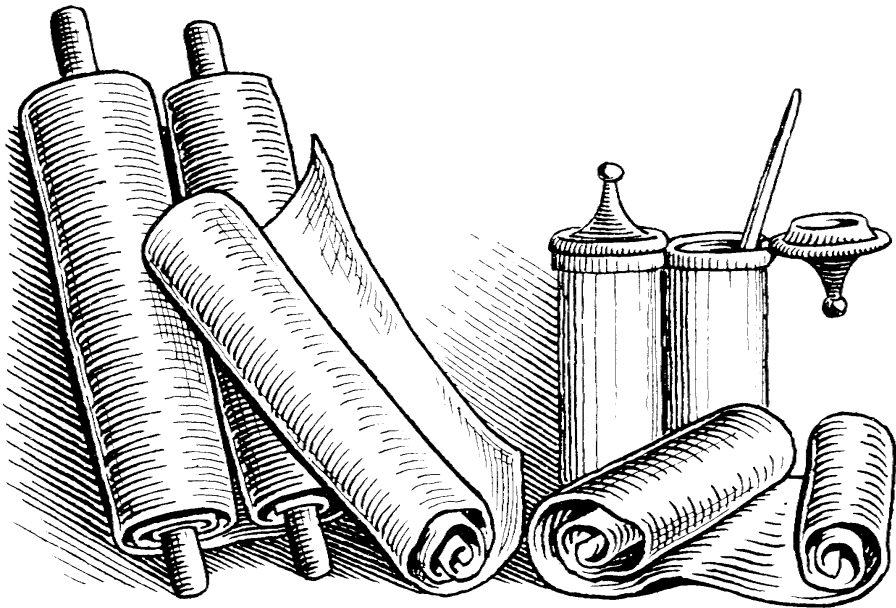
¹⁰ Yogari xamagarini matabiigaxeriria iroxaboxitaxenxani oparasetantsaenxabagetaxea inaxea xobeenxatanxitsyaria teria ineenxani intiri xamantantatsyaria matagabagetatsyaria. Xarari xara inxantaxani iratsipereabageigaxe jara ixaragiteaxobageigumati.

Yosabinxantaria Tasorentsi onxutabageteaty xara

¹¹ Inpogini noneiro osempaba osabinxantaganiria onxutabageteaty xara. Aryo inaxe Tasorentsi ineni yosabinxantaxaroxa. Ogari xipatsi ontiri inxite oga oxenaxe asaty oxaanxagetaxa tea oneimataenxani.

¹² Inpo noneaigaxeri xamageiganxitsyaria mayanirosanoty yaratinxaigaxe xara inaxea Tasorentsi. Nonei anpigireagetunxani sanxebanti otsirinxaxotantagetunxaniria yobetsixageigaxeria mayaniro matsigenxaegi. Inpo omatunxani aixiro otsirinxaxotantagetunxaniria ibairopage mayaniro inxantaxaniria intimaigaxe. Yogari Tasorentsi

ixantaxe tyara inxantaigaxenxani paniropage matsigenxa, ontitari ipanpiataxotaxe otsirinxaxotunxaniria sanxebantipagexu. ¹³ Aryo ixanyotagaigaxari mayaniro oxaageiganxitsyaria aryonatoanixu nia xaemaigaxeri yosotogaatagaigairi, intiegiri aixiro mayaniro xamageiganxitsyaria naiganxitsyaria sabipatsaxu xaemaigaxeri yapatoitaigaxeria inpo ixantaxe tyara inxantaigaxenxani paniropage ipanpiataxotaxeroa yobetsixageigaxeria tetyara inxamaige. ¹⁴ Ogari ogoraxate xamagantsi intiegiri mayaniro matsigenxaegi teria inxematsaige ioxaboxiigaxeri oparasetantsaenxabagetaxea. Jantari ioxaboxiigunxania janta ontinirixatyo ineagairo igamane. ¹⁵ Aryo ixanyotagaigunxani aixiro ioxaboxiigunxania mayaniro teria intsirinxaxoigenpa sanxebantixu otsirinxaxotantagetunxaniria ibairopage mayaniro inxantaxaniria intimaigaxea.

Otyaenxaria inxite ontiri xipatsi

21 ¹ Inpogini noneagetaxero otyaenxaria inxite ontiri otyaenxaria xipatsi. Ogari oxetyoria inxite ontiri oxetyoria xipatsi asatyo osaanxaxetaxa. Aryo oxanyotaxa aryonatoani nia irorori asatyo osaanxaxa. ² Naneni noneiro aguitapaaxe otyaria Jerosaren pairoria otyapaetasanoti oponiixa xurayo Tasorentsixu. Betsixamataxatyo xara xanyomataxa obetsixaxotara tsinane paenityara inxoritaxero sariaxaroria. ³ Inpo noxemi onianunxani oponiaenxatantaxa yosabinxantaria Tasorentsi Igobeenxariegite mayaniro syaroenxarixatyo xara oxantagani: “¡Atsi guntete! Maixari maixa ixonoigaxari Tasorentsi matsigenxaegi. Ineni inxantaxani inxonoigaxenpari irasintaigaxenparia. Ineniegi inxantaxani inxantaigaxeri Apa Tasorentsi. ⁴ Yogari Tasorentsi isexoiigaxeri osi jara ineimaigairo iriragaigaenpara. Jara ixamumaigai. Jara ixaemabaitaigai, aixiro jara tyara ixatsitumaigai, mayatirotari pairanipagetiria jataxe abisagetanaxe”.

⁵ Inpogini yogari Tasorentsi ixanti: “Naneni nobetsixagetae pasini otyaenxapageria”. Aixiro ixanti: “Tsirinxaxotero mayatiro noxantagetaxeria, ontitari arisanoria, tea namatagumatempa”.

⁶ Inpo ixantana: “Maixari mataxa. Nanti Jareja aixiro Nanti Jomega, naxetyosanotari timanxitsya, aixiro jara noxaragiteaxotumati. Tsinirixa miretanxitsyame nonpaataxeri irobiixaxenparoa nia ganiantatsyaria. Jara yatsipereabentumatiro, ontitari nonpasitaxenpari xogapage.

⁷ Yogari gabeaxitsyameria isintsitasitaxeroa mayatiro teria ontyapaete nonxabintsaxeri nonpaxeria mayatiro nasintagetaria naneni irasintaxenparoa. Naneni nontomintaxenpari, iritya xantaxename: ‘Apa Tasorentsi’. ⁸ Xantaxitsya mayaniro tsarontiegi iroxaboiigaxenxani oparassetsantsaenxabagetaxea oxonogaxaroa asopuri. Aryo inxanyoigaxe teria inxematsaige, intiegiri begagaigatsyaria, intiegiri ginoriantaigatsyaria, intiegiri nosixantaigatsyaria, intiegiri gabageigatsyaria igamarampite, intiegiri pegageigiriria pasini itasorentsie intiegiri aixiro mayaniro matagabageigatsyaria. Jantari iroxaboiigaxenxania oparassetsantsaenxabagetaxea ontinirixatyo ineigaigairo igamane”.

22 ¹⁶ “Naneni Jesosi nomitiganxaxeri nosaanxarite inxamantaxenpia mayatiro pitsirinxaxogetaxeria tyapae pamaxagantaigaxeriniro xematsaigatsyaria patoitaigatsyaria parixotipagexu. Nanti yogonteiretanaxeria Jirabi, aixiro nanti inpoxiro saapogatatsyarira tsipetyamani”.

¹⁷ Yogari Isure Tasorentsi ixanti: “¡Taajinapage!” Aryo oxanyotaxa isariane Obisya oxanti: “¡Taajinapage!” Aryo inxanyoigaxenpa xemaigaxeromeria inxantaigaxe: “¡Taajinapage!” Yogari mireiganxitsyaria inxogaigaxerixa iroboxaigaxe irobiixaigaxenparoa nia ganiantatsyaria, jara yatsipereabentumatiro, ontitari inpasitaxenxani xogapage.

²⁰ Yogari gixoneagetaxerorira mayatiro oxa ixanti: “Naneni, nonpigaate sintsi”.

Aryo onxanyotaxe. ¡Taajinapage, Notinxami Jesosi!

²¹ Yogari Atinxami Jesosi inxabintsaabageigaxenpi mayaniro bineniegí. Aryo onxanyotaxempa.